

ప్రథమ ముద్రణము 2000 ప్రతులు — 1943

ప్రతులు లభించుచోట్లా :

వూతలపట్టు శ్రీరాములురెడ్డి, పండితులు, చిత్తూరు.

తా|| అర్జుగం పిళ్ళ, ముత్యాలవేట హై స్కూలు, నుదాను.

ముద్రణమున నున్నది :

అభిధాన గాథా కోశము

(A Dictionary of Allusions)

విద్యార్థికోశమునకు అనుబంధమువంటిది.

మనవి

ఇదివఱకు వెలువడిన కోశములలో నొక్కచోట పదమునకు నానార్థములు, వ్యుత్పత్తి త్ర్యంశములు, రూపాంతరములు, 'ప్రకృతి వికృతులు' మొదలగు వివరణములు లేమిచే విద్యార్థుల కందుబాటులోనుండవలయునని ఈ శ్రీ 'రామచంద్ర' విద్యార్థి కోశమును నిర్మించితిమి. వివరణాదులను పలు నిఘంటువులనుండి సంగ్రహించుచు, నచ్చటచ్చట శబ్ద తత్వశాస్త్రప్రయోగము తావిచ్చినప్పుడు, కొంతకొంత యెక్కుడొనర్చియున్నాము. క్రొత్తదనము వివరణాదులందేగాక కోశ సంవిధానమునందు నుండునట్లు ప్రయత్నించియున్నాము. వివిత్సల కిందేవేని మార్పులపదములకు వివరణములు లభింపనిచో నిది విద్యార్థికోశము మాత్రమే యనియు, నట్టివి మాచే మనఃపూర్వకముగ జాణవిడువబడినవనియు మా మనవి. శ్రేయోఘ్నిలగు తమ తమ యనుభవ పూర్వకముగ నిం దేయేమార్పుల గావించిన విద్యార్థులకు మఱింత లాభకారిగనుండగలదో తెలిసినచో వందన పూర్వకముగ ననికొందుము.

ఈ కోశమును సరసులును, సదా పండితాదరపరాయణులు నగు శ్రీ. బెజవాడ రామచంద్రరెడ్డి, బి.ఎ., సి.బి.ఇ. వారు తమ పేర చిహ్నితమొనర్చుకొనుటకు మావేడికోలు నంగీకరించి, పసదనమిచ్చి మమ్ముగౌరవించినందులకు వారి కెల్లప్పుడు మేము కృతజ్ఞులము.

పూతలపట్టు శ్రీరాములురెడ్డి

తాగూరి ఆర్కుగంపిళ్ల.

నియమములు

కుండలీకరణములోనివి పద ప్రత్యయవిభాగాదులను, భాషాజన్యాదులను, 'ప్రకృతి వికృతు' లను జూపును. ఒకపదము ముందుండి సమసించు పదములకు నా తొలిపదములువ్రాయక ఒక అడ్డగీటు వేయబడియుండును. మువ్వ కాంత సాంస్కృతిక పదములు పుంలింగములగునప్పు డట్టిపదములు వేఱుగావ్రాయ బడక 'డు' మాత్రము నూచనచేయబడి దాని యర్థము వివరింపబడియుండును. అప్పు డాపదము ఉదంతముగా నగునని యూహించికొనవలయును. వివరణ శౌలభ్యమునకై సంధులు, సరళాదేశాదులు మొదలగు నియమములు పాటించబడలేదు. ర, జలు ప్రత్యేకింపబడలేదు.

సంజ్ఞలు

అర. అరవము.	తె. తెనుగు.	మొ. మొదలగునవి.
ఆం. ఆంగ్లము.	నాట్య. నాట్యపరిభాష.	రూ. రూపాంతరము.
ఆమ్రే. ఆమ్రేడితము.	పుం. పుంలింగము.	వి. వికృతి.
ఏ. ఏకవచనము.	పై. పైరీతిగా.	వ్య. వ్యతిరేకార్థము.
కన్న. కన్నడము.	ప్ర. ప్రకృతి.	వ్యు. వ్యుత్పత్త్యర్థము.
కృ. కృదంతము.	ప్రౌం. ప్రౌంచి.	సం. సంస్కృతము.
క్రి. క్రియ.	బ. బహువచనము.	సమా. సమాసము.
చూ. చూడుము.	మహి. మహారాష్ట్రము.	స్త్రి. స్త్రీలింగము.
డు. డువర్ణకాంతము.	మిశ్ర. మిశ్రము.	హిం. హిందూస్తాని.

విద్యార్థి కోశము

అంశ-తె. 1. ప్రక్క. 2. అణక.

అంశకాడు-తె. (అంశము + కాడు) 1. చంపట్టువాడు. 2. కలహప్రియుడు.

అంశణము-తె. నలుచదరపుచోటు, రెండుదూలముల నడిమిచోటు.

అంశనము-న. 1. గుణుడ. 2. గుణుడువేయుట, ముద్ర.

అంశపాళి-న. 1. కౌగిలి. 2. తొడ. 3. తిన్నె.

అంశపౌంకములు-తె. 1. కోవము. 2. విరోధము. రూ. అంశాపౌంకములు.

అంశము-తె. ఆశీషము. న. 1. చిహ్నము. 2. నాటకములోనొకభాగము. 3. ఒపి. 4. అంకె, సంఖ్య. 5. యుద్ధము. 6. నమీషము. దు. దేవుడు. నచూ. —విద్య-గణితశాస్త్రము.

అంశవన్నియ-తె. 1. గుఱ్ఱముమీదికి రాలుపెట్టి ఎక్కెడి అంకెము. రూ. అంశవన్నె. అంకె వన్నియ, అంకెవన్నె.

అంశాపౌంకములు. చూ. అంశపౌంకములు.

అంకించు-తె. 1. సంతోషించు. 2. పైకెత్తు. 3. ఆదించు. 4. (కత్తిని) జరిపించు. 5. పట్టుకొను. 6. హిగడు.

అంకిణీ-తె. గుఱ్ఱపు జీనునకువేయు అలంకారము.

అంకిరచు-న. 1. గుఱ్ఱుడువేయఁబడినది. 2. ఎంచఁబడినది. 3. గ్రంథము నొకరికి కృతయిచ్చుట.

అంకియ-వి. (అంకిము) 1. సంఖ్య. 2. వశము. రూ. అంకె.

అంకియము-తె. చండలములో నొకప్రక్కచి. రూ. అంకెము.

అంకిలి-తె. 1. విప్పుము. 2. అపద, 3. కంఠ.

4. సాధక వాధకములు. 5. దొడక్రిందికిలు.

అంటు-తె. 1. దొడక్రిందికిలు. 2. ఒకగ్రామదేవత.

అంకుటము-న. కుంచెకోల.

అంకురము-న. 1. మొలక. 2. నీళ్లు. 3. వెండ్రుక. రూ. అంకురము. క్రి. అంకురించు. 1. మొలచు. 2. కలుగు.

అంకుళము-న. ఏనుగును నడపుటకై కుంభస్థలమునఁ బొడుచు ఆయుధము. (వి. అంకునము. వృ. ఏనుగునకు గుఱులు గలిగించునది)

అంకునము-వి. చూ. అంకుళము.

అంకురము. చూ. అంకురము.

అంకె-తె. 1. అణక. 2. రూ. అంకియ. 3. నమయము. నచూ. —కాడు-ముఖ్యుడు. క్రి.—గొను-కప్పుకొను.

అంకెము-తె. 1. అంశవన్నియ. 2. అంకియము.

అంకెవన్నియ-చూ. అంశవన్నియ.

అంకోలము-న. ఊడుగుచెట్టు. రూ. అంకోడము.

అంగ-తె. కాలువానిపెట్టిన అడుగు.

అంగజాల-తె. అంతఃపురపు కావలివాడు. రూ. అంగజాలుడు.

అంగడి-తె. 1. దుకాణము. 2. నభ. 3. రచ్చ. 4. అగసాలె లోనగువారు పనిచేయుచోటు.

నచూ. —వాడ-బజాటు.

అంగణము-న. ముంగిలి. రూ. అంగనము.

అంగద-తె. 1. ఆకలి. 2. అపద. 3. ఉపద్రవము. 4. దుఃఖము.

అంగద—అంచ.

అంగద-న. దక్షిణదిక్కునందలి వామన మను దిగ్గజముయొక్క భార్య.

అంగదము-న. భుజమున ధరించునగ, కేయూరము. (పుష్ప. అంగమును రక్షించునది).

అంగన-న. 1. స్త్రీ. 2. ఉత్తరదిక్కునందలి సార్వభౌమమనుదిగ్గజముయొక్క భార్య. రూ. అంజన.

అంగము-తె. 1. అందము. 2. విధము. రూ. అంగు. నమా. —అంగదప్రము-పావద, —విల్ల-ఆడుబిడ్డల మొలకుఁ గట్టెడి వెండి బంగారములవిల్ల. —మచ్చము-1. గుఱుతు. 2. జాడ. —మొల-దినమొల. —మొలవేల్పు-గివుడు. —రేకు-చొక్కాయ.

అంగము-న. 1. అవయవము. 2. దేహము. 3. ఉపాయము. 4. ఒకానొకదేశము. నమా. —అంగకము-1. శరీరము. 2. చొక్కాయ. 3. అవిక. —జ- కూడురు. —జము-1. వెండ్రుక. 2. మదము. 3. నెత్తురు. (ఇట్లే అంగరూపము, మొ.) —జాడు-1. మనమ్రాదు. 2. కొడుకు (ఇట్లే అంగభవుడు, మొ.) —రాగము-గంధాదులపూత. —హారము- అవయవముల కదలిక.

అంగి-న. (అంగ + ఇ) 1. అంగములుగలది. 2. ముఖ్యము.

అంగిక-న. 1. చొక్కాయ. 2. అవిక.

అంగరకా-హిం. చొక్కాయ.

అంగలారుడు-తె. (అంగలు + అరుడు) 1. దుఃఖించు. 2. భయముచే అజుడు. కృ. అంగలారుడు-1. దుఃఖము. 2. దైన్యము.

అంగవించు-తె. 1. ఉత్పహించు. 2. యత్నించు. 3. అతిక్రమించు.

అంగారకము-న. 1. నిప్పు. 2. బొగ్గు. (రూ. అంగారము), 3. గుంటగంగర మొక్క. రూ.

నవగ్రహములలో మూడవగ్రహము. నమా. —అంగారకవారము-మంగళవారము.

అంగారధానిక
అంగారశకటి
అంగారిణి

కుంపటి.

అంగిలి-తె. లోకుత్తుక. నమా. —అంగిటిముల్లు-కుత్తుకలోగలుగు రోగము.

అంగీ-హిం. పొడవైన చొక్కాయ.

అంగీకారము-న. నమ్మితి. క్రి. అంగీకరించు-నమ్మితి. అంగీకృతము-నమ్మితివఁబడినది.

అంగు-తె. చూ. అంగము.

అంగుటము-వి. (అంగుష్ఠము) పొటనవ్రేలు.

అంగుడుదుడిపి-తె. కంటాంమారి. రూ. అంగుడుదుడుపు.

అంగుళము-న. 1. వ్రేలు. 2. పొటనవ్రేలు. 3. ఒక అడుగులో పండ్రెండవభాగము.

అంగుళి-న. (అంగుళ + ఇ) 1. వ్రేలు. 2. పొండము చివర. నమా. —త్రము-అత్తెము, విలుకాడు వ్రేలికి దెబ్బకగులకుంచఁగట్టుకొను చర్మము. రూ. అంగుళి (బి) త్రాణము. —ముద్ర-1. ముద్దుటుంగరము. 2. పొటనవ్రేలిగుఱుతు. —మానము-1. అంగుళము. 2. మూర మొదలగుకొలత. అంగుళియకము-వ్రేలియుంగరము.

అంగుష్ఠము-న. పొటనవ్రేలు. (వి. అంగుటము.)

అంగూరు-హిం. ద్రాక్ష.

అంగ్రు - న. 1. కాలు. 2. చేదు. (పుష్ప. దీనిచే బోవుదురు.) నమా. అంగ్రువము-చెట్టు. (పుష్ప. పాదముల (వేళ్ల) లో నీరు త్రాగునది)

అంచ-వి. (హంస) నమా. —నదము-గుఱుతు. —రొతు-బ్రహ్మ. —యాన-హంసవలెనడచు స్త్రీ.

అంశన-తె. పంటనుగాని వెలనుగాని ఇంకయని
డిహించుట, మురింపు. రూ. అంచనా, సమా.
—దారుడు-అంచనవేయువాడు.

అంచల-తె. ప్రక్క.

అంచలము-న. 1. కొంగు. 2. అంచు. తె. కోపము.

అందించు-తె. అంచనవేయు.

అందికము-న. పూడింపఁబడినది.

అందియ-తె. 1. జాలుకొనిపోవువారును బండ్లులో
నగునవియు చేయుచుకాము. 2. వాహనాదులపై
బహుమతి పెట్టనపుడు దారిలో వానికి విక్రమి
నిచ్చుటకు పదితరవాహనాదులుండుచోడు.

అంచు-వి. (అంచలము) 1. కొన. 2. బండి కంటి
యారు. 3. తె. దిబ్బము. 4. పంపించు. 5. అను
చు, అర్థపించు.

అంచులవాడు-తె. చిత్తరువువ్రాయువాడు, ముద్రి,
అంచె-చూ. అందించు.

అంజ-తె. 1. అడుగు. 2. సమీపము.

అంజనము-న. 1. కాటుక. 2. మంత్రగానికాటుక.
3. తలంబు. 4. సిరా. 5. నిప్ప. 6. పదమటి
దిక్కునందరి ఏనుగు. సమా. —కాడు-అంజ
నమువేసి మఱుగుననున్న వస్తువులను కనుఁ
గొను మాంత్రికుడు.

అంజనాచరి-న. ఈశాన్య దిక్కునందరి సుప్రతీక
మను దిగ్గజముమొక్క భార్య.

అంజలి-న. చేమోడ్పు, నమస్కారము.

అంజలి గుంజలి-తె. శ్రమనొందినది.

అంతాయించు-తె. సందేహించు.

అంజు-తె. భయపడు. చృ. అండిక-భయము.

అంజూరు-హిం. 1. అత్తిచెము, 2. అత్తిపండు.

అంట-తె. 1. కుట్టుదాటు. 2. అడ, 3. అనుట,
4. అంటయొక్క రూపాంతరము.

అంటలు-తె. గుంపు.

అంటనియ-తె. చేరు.

అంటి-తె. అరటి, రూ. అనఁటి.

అంటిగది-తె. కులట.

అంటు-తె. 1. కాకు. 2. రాచు. 3. కూడిక. 4.
స్నేహము. 5. స్నేహితుడు. 6. బంధు
త్వము. 7. స్పర్శము. 8. ముట్టు. 9. మైల.
10. అకుది. 11. కొమ్మవంది పాతినచెట్టు.
12. ఒక మొలకను వేతొకచెట్టుకొమ్మకుచేర్చి
కట్టట, 3. అతుకు. (క్రి). అంటించు-అతి
కించు. చేర్చు. సమా. అంటరానివేలుపు-అగ్ని.

—కత్తియ - స్నేహితురాలు, ప్రియురాలు.—
కాడు-స్నేహితుడు, ప్రియుడు. —జోడు-
కర్ణభూషణము. —పేను-చేవయనుపేను. —
మెడ-పొట్టిమెడ. —రాయి - నూదంటురాయి,
కాంతము. —కొను-అగ్నిముట్టుకొను. అంటు-
1. వంది తోమని పాత్రలు. 2. అంటుపేలు,

అంటింత-తె. గుడ్డల కంటుకొను ఒక తెగ గడ్డి,
అంటిన.

అండ-తె. 1. సమీపము, 2. ఆశ్రయము, 3.
గనిమచెక్కుట. సమా, అండగొట్టు-1. ఆల
స్యముచేయు. 2. గనిమచెక్కు. —గొను-1.
అలసించు, 2. ఆశ్రయించు. —గోడ-అడ్డుగా
నుంచిన చిన్నగోడ, అడ్డగోడ.

అండనము-న. బెత్తములోనగువానిచే జేయఁబడిన
కేదెము. (వి. అడ్డనము.)

అండము-న. 1. గ్రుడ్డు 2. వృషణము. సమా,
—కోశము - వృషణము. —జ - కస్తూరి.
—జము-1. పక్షి, 2. చేప, 3. పాము
(పు. గ్రుడ్డునుండి పుట్టినది) అందాశయము-
పుష్పములో నొకభాగము.

అందా-హిం. పిల్లకాచు పెద్దపాత్ర. రూ. అందీ,
అండియ-తె. 1. చిమ్మనగ్రోవి, 2. కంట్లములో
చగము. రూ. అంటె, అండియము, అంటము,

అంతే — అందియ.

అంత-తె. 1. నర్వము. 2. ఆకొండ, 3. పరిచా
జ్ఞాతక ప్రత్యయము. 4. పిమ్మట. 5. అప్పుడు.
అంతఃకరణము-న. మనస్సు.
అంతఃపురము-న. రాణివాసపుత్రీలుండుచోటు. రూ.
అంతఃపురి, (వి. అంతిపురము, అంతిపురి)
అంతకము-తె. మొత్తము. న. అంతము నొందిం
చునది.
అంతట-తె. ఆనంతరము, అంత.
అంతము-న. 1. తుద. 2. చావు. నమా.—
అంతకుండు-యముండు. (వృ. అంతము కలి
గించువాడు.)
అంతరంగము-న. (అంతః + అంగము), మనస్సు.
డు. నమ్మదగిన మిత్రుండు.
అంతరదాసుర-తె. దావులలో నీటిపై తేలియుండు
ఒక తెగ చిన్న యొక్క.
అంతరము-న. 1. ఎడము. 2. భేదము. 3. నమ
యము. 4. సందు, 5. ఎడదాటు.
అంతరాత్మ-న. 1. జీవాత్మతో గూడియుండు పర
మాత్మ. 2. మనస్సు.
అంతరాళము-న. నదిమిచోటు.
అంతరించు-న. 1. చచ్చు. 2. పాడగు, 3. దాటు.
అంతరిక్షము-న. ఆకాశము. రూ. అంతరీక్షము.
అంతరీవము-న. ద్వీపము.
అంతరీయము-న. కట్టబిడ్డ.
అంతరువు-తె. 1. తారతమ్యము, 2. మఱుగుచోటు.
అంతర్గతము-న. 1. నడుమ పొందఁబడినది. 2.
మనస్సు.
అంతర్గ-న. మఱుగు. రూ. అంతర్గి.
అంతర్ధానము-న. మఱుగుపడుట.
అంతర్భూతము-న. లోపల అడఁగినది.
అంతర్వృద్ధము-న. భూమ్యాకాశ మధ్యభాగము,

లోగోతరాళము.

అంతర్వామి-న. లోపలనుండువాడు, పరమాత్మ.
అంతర్వృద్ధి-న. గర్భిణి.
అంతర్వాహిని-న. భూమిలోపలవాడెడు నది.
అంతర్నిరము-న. అంతర్ధానము.
అంతర్యయ్య-న. 1. చావు, 2. శత్రుత్వము. 3. భూతయ్య.
అంతర్నిద్రము-న. లోపలిలోపము.
అంతస్తు-తె. 1. మఱుగుచోటు. 2. తారతమ్యము.
3. మిదైకట్టు. 4. వరువు.
అంతిక-న. 1. ప్రోయ్య, 2. (నాట్ర) అచ్చి.
అంతికము-న. 1. సమీపము. 2. ఎదురు.
అంతికలు-తె. రసపు రచికలు.
అంతిపురము-వి. చూ. అంతఃపురము.
అంతిమము-న. నమీపించినది.
అంతు-తె. 1. మొత్తము. 2. (వి) తుద.
అంతేవాసి-న. శిష్యుండు. రూ. అంతేవాసాయి.
అంత్యము-న. 1. కడపటిది. 2. చివర. 3. అధమము.
అంత్రము-న. ప్రేగు. రూ. అంత్రము.
అందదుకు-తె. (అదకు + అదుకు) 1. మిక్కిలి
అతురు. 2. సంపూర్ణకానిది.
అందనుక-తె. (అంత + దనుక) అంతదాక.
అందము-తె. 1. సొగసు. 2. విధము, నమా.—
అందకర్తయ, నుందరి.—గాడు-నుందరుండు
క్రి. అందగించు, అందపడు. రృ. అందగింపు.
అందఱు-తె. (అంత + దారు) ఎల్లరు. రూ. అందఱు.
అందంము-వి. (అందోళిక) పల్లకి.
అందాక-తె. (అంత + దాక) అంతపఱు.
అందిక-తె. సమీపము.
అందియ-వి. (అందుకము) కాలియందు చరించు
నగ, పాదకటకము. రూ. అందె, అందువు.

అందు-తె. 1. గ్రహించు. 2. పొందు. 3. అర్జించు. 4. నష్టమీ విభక్తి ప్రత్యయము. నమా.—అందుకొను. 1. కైకొను. 2. చాచి పుచ్చుకొను.—బడి-1. అందికొనుట, 2. అతి సమీపము.—బడి-1. ప్రాప్తము, 2. సమీపము. అందుకము-న. 1. అందె, 2. ఏనుగు నంతెల.

అందుగు-తె. చిల్లచెట్టు. (రూ. అంబువు)

అంబువు-తె. 1. అందుగు
వి. (అందుకము) 1. అందె. 2. ఏనుగు నంతెల. రూ. అందియ.

అందె-తె. కడియము. రూ. అందియ.

అందెబంబెలు-తె. 1. చిట్కలు. 2. కట్టు దిట్టములు.

అందొలు-తె. చూ. అందలు.

అంధకము-న. గ్రుడ్డి. డు. గ్రుడ్డివాడు, (రూ. అంబుడు) 2. ఒక చిక్కునుడు. నమా. — రిపుడు - శివుడు, (పు. అందబడను రక్తసుని చువినవాడు)

అంధకారము-న. చీకటి.

అంధకూపము-న. పాడునూయి.

అంధతమనము-న. కటికచీకటి. రూ. అంధార మనము.

అంధము-న. 1. చీకటి. 2. గ్రుడ్డి. 3. నీరు.

అంధస్సు-న. అన్యము.

అంధిక-న. చీకటి.

అంధుడు-చూ. అంధకము.

అంధుగు-న. నూయి.

అంధ్రము-న. 1. తెనుగుదేశము. 2. తెనుగుభాష. రూ. అంధ్రము, (పు. అంధ్రుడనురాజు పాలించి నదేశము, అంధర్యమును (అజ్ఞానమును) బోగొట్టునది) డు 1. కిరారుడు, 2. తెనుగువాడు. అంధకము-తె. అంబుట.

అంపాచారము వి. (అంభక్త్యారము) జలప్రవాహము. అంపియ-తె. చింపిగుచ్చ, పేలిక. రూ. అంపె.

అంపు-తె. 1. పంపు, 2. ఆజ్ఞాపించు, (రూ. అనుపు.) 3. జాతర. నమా. — దోడు- 1. రోడుగా పంపబడువాడు. 2. అప్రయోజకుడు.

అంబ-న. 1. తల్లి. (వి. అమ్మ) 2. పార్వతి.

అంబకము-న. 1. కన్ను. 2. వాణము.

అంబకము-తె. అంబలి.

అంబరము-న. 1. ఆకాశము. 2. వస్త్రము. 3. పరిమళద్రవ్యము.

అంబరీషము-న. 1. యుద్ధము. 2. మంగలము. డు. 1. శివుడు. 2. సూర్యుడు. 3. విష్ణు భక్తుడగు ఒకరాజు.

అంబరు-వి. (అంబరము) పరిమళద్రవ్యము.

అంబలము-తె. కలకలచ్ఛని.

అంబలి-తె. జాప.

అంబుడు-న. 1. మంగలి. 2. వైద్యుడు.

అంబు-తె. కపటము లేనివాడు, అమాయకుడు.

అంబారము-తె. కళ్లములోని ఛాన్యరాశి. రూ. అంబారు.

అంబారి-హిం. ఏనుగుమీద ఏర్పఱచుపీఠము.

అంబారుపిడుగు-తె. ఒకతెగ పెద్దపిడుగు. (అమ్మ వారి పిడుగుని కొందఱు.)

అంబాళము-వి. (అమ్రాతకము) నల్లమామిడి.

అంబిక-న. 1. తల్లి. 2. పార్వతి. 3. ధృత రాష్ట్రుని తల్లి.

అంబు-వి. (అంబకము) వాణము. రూ. అమ్మ.

అంబువు-న. నీరు. నమా. — జము - శామర. — జగద్గుడు-బ్రహ్మ. శామరచూలి. — దము - మేఘము. — ధి - సముద్రము, (ఇట్లే అంబురాశి

మొ.)—వాహిని-దోనె. —స్వోదము - నీటి
బుగ్గి.
అంబేద-తె. దిట్టతనము లేనివాడు, మెత్తనివాడు.
అంభస్సు-న. నీరు. సమా.—అంభోజము-తామర,
(ఇట్లే అంభోరుహము-మొ.) అంభోదము-మే
ఘము. అంభోది - సముద్రము. (ఇట్లే అంభో
నిధి, అంభోరాశి-మొ.)
అంశము-న. 1. భాగము. 2. విషయము. సమా.
అంశకుడు-పాఠశాలపు.
అంశకము-న. 1. ఉత్తరీయము. 2. వస్త్రము.
సన్నవస్త్రము. 3. పైచీ.
అంశపు-న. 1. కాంతి. 2. కిరణము. సమా.—
—మందుడు-1. సూర్యుడు. 2. చనవందుడు.
—చాలి-సూర్యుడు.
అంశకాటము-న. ఎద్దుమూపురము.
అంశ-న. 1. మూపు, 2. అంశము.
అంశలుడు-న. బలిసినవాడు.
అంహతి-న. 1. శబ్ద. 2. విడుపు, 3. రోగము.
అంహస్సు-న. 1. పాపము. 2. దోషము.
అం-తె. (అనుచు) వృత్తాంతమును మహత్తవ్వి
మును దెలుపు ప్రత్యయము. రూ. అండు.
అక-వి. (అర్క) 1. అర్క. 2. పూజ్యశ్రీ. 3.
వంటకత్తె.
అకట-తె. అయ్యో. రూ. అకటా, అక్కట, అక్క
టా, కట, కటా, కట్టా.
అకటవికటము-తె. తాటుమాటు. రూ. అకటా
వికటము,
అకము-న. 1. దుఃఖము. 2. పాపము.
అకరువు-న. కింజల్కము.
అకస్మాత్తు(గా)-న. దిన్నట్టుంది.
అకించనుడు-న. దరిద్రుడు.
అరూపారము-న. సముద్రము, (పుణ్య కుత్సితము

కాని దరికలది, మర్నాదచే భూమిని నింపనిది)
అకో-తె. సంశయార్థక ప్రత్యయము. రూ. ఒకో,
ఒక్కో, ఒక్కో.
అక్క-తె. కోదబుద్ధిని పెద్దది, అప్పు. 2. 1. పూజ్య
రాలు, (ప్ర. అక్క) 3. వంటకక్క, 4. ధౌర
(అక్కర్పాదికము)
అక్కజము-తె. 1. అక్కర్యము, 2. అధికము.
3. అక్కము. క్రి. వడు - అక్కర్యవడు. రూ.
అధిచుడు. (శ్రీ) అక్కజరాలు,
అక్కట-చూ. అకట.
అక్కటి-తె. 1. చయగలవాడు. 2. చయగలది.
అక్కటిక-తె. చయ. రూ. అక్కటికము.
అక్కరము-వి. (అక్షరము) రూ. అక్కరము.
అక్కణ-తె. 1. అపేక్ష. 2. ప్రయోజనము. 3.
శ్రద్ధ. 4. అవక్కరకార్యము. సమా. —చాడు,
—గండడు-అక్కజకలవాడు.
అక్కలపర-వి. (అక్రార) నోటనీరూపించు ఒక
మూరిచి.
అక్కరి-తె. అం.
అక్కరించు-తె. 1. చిడుపు వెన్నున నంటుకొను
నట్లు లజు. 2. చిడుపుట్టుచే నొమ్ము. రూ.
అక్కరించు.
అక్కసము-తె. 1. చయ, 2. సంతాపము.
అక్కసు-తె. కోపము, సమా.—అక్కరి - (అక్క
సు+ఇ) కోపి.
అక్కిలి-తె. 1. అంకిలి. 2. చల, చ.
అక్కు-తె. బొమ్ము.
అక్కువడి-మి. అక్కుడు.
అక్రమము-న. 1. క్రమముచూపి. 2. చేరము.
అక్షరము-న. నొప్పించబడనిది.
అక్షరలు-న. పసుపుగానికుండుమగానిరాచిన వియ్య
పుగింజలు. రూ. అక్షరములు, (వి. అక్షరలు.)

అక్షరము-న. 1. పాచిక. 2. జూదము. 3. బండి కన్ను. 4. రుద్రాక్షము. 5. ఇంద్రియము. 6. కన్ను. సమా. :- —ధూర్జుడు-జూదరి. —మాల-జవమాల. (ఇల్లై అక్షరము, అక్ష సూత్రము-మొ.) —వల-జూదము. —వాటము-జెట్టుసాధకముచేయుచోటు, గోదా.

అక్షయ-న. అజువదింబ కడపటి సంవత్సరము.

అక్షయము-న. నాశముకానిది.

అక్షయపాత్ర-న. జోరె.

అక్షరము-న. 1. నాశములేనిది. 2. పరబ్రహ్మము. 3. ముక్తి. 4. అర్చనము. 5. దు. చెననివాడు, శివుడు, విష్ణువు. సమా.—చరుడు-వ్రాతకాడు. —జ్ఞాడు - విద్వాంసుడు.

అక్షంతి-న. అసూయ.

అక్షి-న. కన్ను.

అక్షింరలు-వి. చూ. అక్షరలు.

అక్షిహిణి-న. 21870 రథములు, అన్ని ఏనుగులు, 85810 గుత్తములు, 109350 కాల్పలముగలనేన. రూ. అక్షిహిణి. (వ్య. రథముల సమూహము గలది.)

అఖండము-న. 1. సమస్తము. 2. ఖండము కానిది. 3. నిరంతరము వెలుగుచుండు దీపము.

అఖాతము-న. (వ్య. మనుజులచే క్రవ్యబాదనిది) నీటి బెంకి, సముద్రకాళి.

అఖిలము-న. సమస్తము. రూ. నిఖిలము.

అగచ్ఛా-తె. ఆపద, కడగండ్లు. సమా. — చాట్టపోతు, —చూరి - పెట్టుకడగండ్లు పడినవాడు.

అగచ-తె. 1. కలం. 2. పాడుచేయు.

అగదారు-తె. నింద. రూ. అగడు.

అగదిత-తె. కోటచుట్టు క్రవ్యబాదినజలాధారము,

రూ. అగడ్త.

అగడు-తె. 1. నింద. 2. అల్లరి. 3. అపకీర్తి.

రూ. అగదారు, అపడు.

అగణికము-న. 1. గణింపరానిది. 2. విస్తారమైనది.

అగణ్యము-న. ఎంచీలుకానిది.

అగత్యము-తె. అవశ్యము.

అగదము-న. 1. మందు. 2. ఆరోగ్యము. (వ్య. దీనిచే రోగములేదు.) సమా.—అగదంకారుడు-వైద్యుడు.

అగవ-తె. పెంకాయచిప్పగుపె.రూ. అపక, అబక.

అగపడు-తె. (అగము+పడు) 1. కనబడు. 2. దొరకు. 3. అధీనమగు. కృ. అగపాటు.

అగమము-న. 1. కొండ 2. చెట్టు. రూ. అగము. (వ్య. కదలనిది.)

అగము-న. 1. కొండ. 2. చెట్టు. 3. పాము. రూ. నగము. సమా. —చరము-కోతి. —జాత-పార్వతి.

అగమ్యము-న. చొరకత్తముకానిది.

అగిడుపు-న. శుగంధద్రవ్యము, అగులు.

అగలిక-తె. 1. దీలిక. 2. పగులు.

అగలు-తె. 1. పెల్లగిలు. 2. పగులు. 3. అగురువు. రూ. అగులు.

అగవు-తె. కార్యము.

అగసాలె-తె. కమసాలి.

అగస్తీ-న. అవిసెట్టు. రూ. అగస్త్యము.

అగాధము-న. మిక్కిలితోతుగలది.

అగారము-న. ఇల్లు, రూ. అగారము (వ్య. స్తంభములైన వృక్షదులను పొందియుండునది)

అగిని-చూ. అగ్ని.

అగిసి-వి. (అగస్త్యము), అవిసెట్టు, రూ. అగిసియ, అగిసె, అవిసె.

అగు—అచ్చిక.

అగు-తె. 1. కలుగు. 2. సాయపడు. రూ. అవు.

అగురు-తె. అవురుగడ్డి, వీరణము.

అగురువు-న. 1. బరువు లేనిది. 2. చిన్నది. 3. అగులుసొంటి.

అగులు-తె. 1. ఊడు. 2. పగులు. రూ. అవులు. ఔలు.

అగోచరము-న. కనబడనిది.

అగ్గము-తె. అధీనము. 2. గోచరము.

అగ్గలము-తె. 1. అధికము. దుస్సహము. క్రి. అగ్గలించు. కృ. అగ్గలిక-1. ఆధిక్యము. 2. పూనిక. 3. పరాక్రమము. 4. విలాసము. రూ. అగ్గలికము.

అగ్గి-వి. (అగ్ని.) నిప్పు. రూ. అగిని. సమా :- —కంటి-శివుడు. —చూలి-కుమారస్వామి. —తర్కడి-పొచ్చెలు. —పొడి-ఇలాంటి.

అగ్గించు-తె. స్తుతించు. కృ. అగ్గింపు.

అగ్గవ-వి. (అర్జును) చోక.

అగ్ని-న. 1. నిప్పు. (వి. అగ్ని) 2. చిత్రమూలము (అగ్నియముడు. అహవవీయము, దక్షిణాగ్ని, గార్వపత్యము.) సమా :- —చిత్తు-సోమయాజి. —దువు-కుమారస్వామి. —మంత్రము-నెల్లి చెట్టు, (ఉపరిక) —ముఖుడు 1. బ్రాహ్మణుడు. 2. వేలుపు. —శిఖము-కుంకుమపూవు. —హోత్రము- 1. అగ్ని. 2. హోమము.

అగ్రము-న. 1. కొన. 2. ముఖ్యము. 3. ఎదురు. 4. సమీపము. 5. మొదటిది. సమా :- —గణ్యుడు-శ్రేష్ఠుడు, మొదటనెన్నదగినవాడు. —జుడు-1. బ్రహ్మ. 2. బ్రాహ్మణుడు. 3. అన్న. (ఇశ్వే అగ్రజస్సుడు. అగ్రజాతుడు-మొ.)—జి- 1. శ్రేష్ఠుడు. 2. మొదటివాడు, ముఖ్యుడు. —సరుడు-1. మొదటివాడు 2. ముందు నడచువాడు. రూ. అగ్రతన్నరుడు, అగ్రేనరుడు.—హారము - బ్రాహ్మణు

లుండెడి ఊడు. అగ్రిమము-వ్రధానము. అగ్రిముడు-1. మొదటివాడు. 2. అన్న. అగ్రియము-ముఖ్యము, రూ. అగ్రియము. అగ్రిదివిషయ-మాటునుపు దాని మొదటి మగడు. అగ్ర్యము-ముఖ్యము.

అఘటనము-న. దుర్ఘటము.

అఘము-న. పాపము. సమా. —మర్షణము-స్నానముచేయునపుడుజపించుమంత్రము. (వృ. పాపమును పోగొట్టునది.)

అఘోరము-న. మిగులభయంకరము.

అఘోరించు-న. 1. దుఃఖించు. 2. దేవులారు.

అచటు-తె. అచోటు. రూ. అచొటు, అచ్చటు, అచ్చొటు, అచోచ్చటు.

అచరము-న. కదలనిది, స్థావరము.

అచల-న. భూమి (వృ. కదలనిది)

అచలము-న. 1. కదలనిది, 2. కొండ, 3. మేకు, అచిరద్యుతి-న. మెలుపు.

అచేతనము-న. ప్రాణములేనిది.

అచొటు-చూ. అచటు.

అచ్చ-చూ. అచ్చము.

అచ్చటు-చూ. అచటు.

అచ్చనగండ్లు-తె. చాలికలాదెడురాళ్లు. రూ. అచ్చనలు, అచ్చనగాయలు, అచ్చనగండ్లు.

అచ్చము-వి. (అచ్చము) 1. స్వచ్ఛము. 2. తెల్లనిది. 3. కేవలము. రూ. అచ్చ.

అచ్చర-వి. (అచ్చరన) దేవవేళ్య.

అచ్చరము-చూ. అక్కరము.

అచ్చలము-తె. 1. కోపము, 2. పూనిక, క్రి. అచ్చలించు.

అచ్చాపు-తె. జంజాటములేనివాడు.

అచ్చిక-తె. కొఱత. రూ. అచ్చికము.

అచ్చివయ్యిక్-తె. నలుపుగోలరసము, లేదము
లేకుండుట.

అచ్చివచ్చు-తె. అయివచ్చు, మేలైవచ్చు.

అచ్చు-తె. 1. అప్పవడు. 2. ఇచ్చు. 3. దండు
గిచ్చు. 4. ముద్ర. 5. ప్రతిబింబము. 6.
బద్ధము. 7. కుద్దము. నమా. —కూటము-
ముద్రాక్షరశాల. —రుప్ప - దనవంతుడు.
—పెద్దు-ముద్రవేసివిడిచిన పెద్ద, బనిపెద్ద.
క్రి. అచ్చువడు-1. స్వప్నమగు 2. ముద్రింపఁ
బడు. అచ్చొత్త-ముద్రించు.

అచ్చెరియము-వి. (అశ్చర్యము) రూ. అచ్చెరువు.
అచ్చెరువు-చూ. పై.

అచ్చొడు-చూ. అచ్చటు.

అన్యటండు-న. విష్ణువు. (వ్యూహములేనివాడు)
అచ్చు-న. 1. ఎలుగుబంటి. 2. న్యచ్చము.

(వి. అచ్చము) నమా. —బల్లము-ఎలుగుబంటి.

అజ-న. 1. ప్రకృతి. 2. ఆడుమేక. 3. గౌరీ.
దు. 1. బ్రహ్మ. 2. విష్ణువు. 3. శివుడు. 4.
మన్మథుడు. 5. దశరథునికంద్రి. నమా. అజాం
దము- (అజ + అంజము) బ్రహ్మాండము.

అజము-న. మగమేక.

అజగరము-న. పెనుదాము. (వ్యూ. మేకలను
మ్రుంగునది.)

అజగర్దము-న. నీరుపాము.

అజగవము-న. శివునివిల్లు. రూ. అజీగవము, అజీ
గావము.

అజన్యము-న. 1. ఉత్పాతము. 2. జన్యముకానిది.

అజవ-న. సగము మగపొలికయు సగము ఆడు
పొలికయుగల రూపము.

అజవుడు-న. అజైదిక గ్రంథములు చదువువాడు.

అజరుడు-న. 1. ముసలితనము లేనివాడు. 2.
వేలుపు.

అజనము-న. ఎల్లప్పుడు.

అజాగ్రత్త-న. జాగ్రత్తలేమి.

అజాతశత్రువు-న. రక్కరాజు, (వ్యూ. శత్రువులు
పుట్టనివాడు.)

అజారము-హిం. యోగసాల. రూ. హజారము.

అజరుడు-న. 1. బ్రహ్మ. 2. విష్ణువు. 3. శివుఁ
డు. 4. జయంపఁబడనివాడు.

అజినము-న. తోలు.

అజరము-న. 1. కప్ప. 2. గాలి. 3. ముంగిలి.

అజిహ్మగము-న. ధాణము.

అజీర్ణము-న. ఆహారముజీర్ణింపమి. రూ. అజీర్తి.

అజేయము-న. గెలువశక్యముకానిది. రూ. అజ
య్యము.

అజ్జ-తె. 1. పాదము, (రూ. అంజ) 2. నమయము, 3.
బస్. నమా. —చాలు-కోటి, చరణాయుధము.

అజ్జము-తె. కొన్నిచననలుగల వేదభాగము.

అజ్జర-న. తెలివిలేనితనము. రూ. అజ్జత్వము.

అజ్ఞానము-న. —పై—

అజ్ఞాడు-న. చూర్ణుడు, తెలివిలేనివాడు.

అడు-తె. 1. అక్కడ. 2. అవల.

అదిక-తె. ఇంటిలో చూలములపై పిర్పబడిన మం
చె. రూ. అటుక, అట్టుక, అట్టువ.

అదికలి-తె. నలుగు పిండి.

అదినము-న. సంచారము.

అదిన-న. వింటికొన.

అదను-తె. భయము.

అదమట-తె. 1. వంచన. 2. దుఃఖము. 3. వ్యర్థ
ము. 4. అసత్యము. నమా. —

—కాడు

అదమటీడు } వంచకుడు.

క్రి. అదమటించు, అదమరించు.

అటమర-తె. 1. వర్షము. 2. పాటిపోవుట.
 అటవి-న. అరణ్యము. (వి. అడవి.)
 అటి-తె. అటువంటి. రూ. అట్టి.
 అటిర-తె. చిన్నకుండ. రూ. అట్టిర.
 అటు-తె. 1. ఆవ్రకారము. 2. అక్కడకు. రూ.
 అట్టు. అట్టులు.
 అటుక-చూ. అటక.
 అటుకులు-తె. వర్షనానఁదోసి వేచిదంచినవి. రూ.
 అడుకులు.
 అటె-తె. ఆకర్ష్యదూఁఖములను దెలుపు ప్రత్య
 యము. రూ. అట్టె.
 అట్ట-తె. 1. మొందెము. 2. చెప్పలకు అడుగున
 వేయుచక్కము. 3. దళసరికాగితము. 4. పుస్త
 కములకు పైనవేయు కాగితము.
 అట్టిడి-తె. కోటబురుజుమీది యిల్లు.
 అట్టము-తె. 1. అటకు. 2. బురుజు. 3. ఓ. వేద
 భాగము.
 అట్టము-న. 1. వంటిము, 2. వంటచెఱకు, 3.
 మేడ వెనుకటి యిల్లు.
 అట్టహాసము-న. పెద్దనవ్వు.
 అట్టుము-తె. బురుజు.
 అట్టాలకము-తె. 1. బురుజు. 2. నగరు.
 అట్టి-చూ. అటి. నమా :- అట్టిఁడు - అట్టివాఁడు.
 (బి. అట్టిరు.)
 అట్టు-తె. 1. అటు. 2. దోనె.
 అట్టుపుట్టినవలు-తె. సంపూర్ణవివరణము.
 అట్టెద-తె. 1. పూడికమున్నెత్తుట కుపయోగింపఁ
 బడు తట్ట. 2. ఇల్లెడకడక. 3. కోటలోని
 యొకభాగము.
 అట్టము-వి. (అట్టకము), వేదభాగము. రూ. అట్టము.
 అడ-తె. 1. ముద్ద. 2. పినక. క్రి. అడగొను.

అడకత్తు-తె. వర్కలను నుంచుకత్తెర, పూగదళని.
 రూ. అడకత్తెర, అడకొత్తు.
 అడకము-తె. రోపలనణిగినది.
 అడకర-తె. ఓప్పు.
 అడకించు-తె. 1. మోసపుచ్చు. 2. గేలిసేయు.
 అడఁచున-తె. వినయము. రూ. అణఁచున.
 అడఁగు-తె. 1. తగ్గు. 2. ఉపశమిల్లు. 3. రోఁ
 బడు. 4. వంగు. 5. నశించు. (ప్రే. అడఁచు)
 రూ. అణఁగు. కృ. అడఁచున.
 అడగొలుకొను-తె. అపహరించు.
 అడఁజి-తె. 1. దుఃఖము. 2. శ్రమ. రూ. అలఁజి.
 అడఁది-వి. (హరిద్ర)వచ్చుచున్నము. రూ. అళఁది.
 అడవము-తె. 1. వక్కలాకులరిత్తి. 2. మంగిలి
 పొది. నమా.—అడవ-1. అడవముందికొని
 యుండు ఆఁడుది. (రూ. అడవకత్తె.) 2. అట్ట
 గా ఏర్పడినది. 3. పటపాతరోగము. —కాఁడు-
 1. అడవముంచుకొనియుండువాఁడు. 2. మంగిలి.
 అడవదడవ-తె. అప్పుదప్పుడు. రూ. ఎనవదడవ.
 అడవఱ-తె. అడ, ముద్ద.
 అడవు-తె. వట్టుకొను.
 అడపొద-తె. ఊడ.
 అడబాల-తె. 1. వంటవాఁడు. 2. వంటలరిక్కు.
 అడమానము-అ. కాకట్టు.
 అడరు-తె. 1. అతిశయించు. 2. వృద్ధిపొందు.
 3. వ్యాపించు. 4. కలుగు. 5. పూను. 6.
 త్వరపడు. (ప్రే. అడరించు-ప్రయోగించు)
 7. అధిక్యము. 8. కష్టము, ఆపద. 9. ఒప్పు.
 అడలు-తె. 1. ఏడ్చు. 2. ఏడుపు. 3. ఫీల.
 (ప్రే. అడలించు-గద్దించు.)
 అడవి-వి. (అటవి.) రాస. నమా :- —కాఁపు-
 వానప్రస్థుఁడు. —చుక్క-1. రోఁగేలు. 2.

తేచుకుక్క. —తిరుగుడు-కోతి.
 అడసాల-తె. వంటయిల్లు.
 అడి-తె. వర్షము.
 అడిగట్ట-తె. (అడుగు+కట్ట) పాదుర. రూ. అడియెత్తు.
 అడిగొట్టు-తె. కుత్తితుడు. రూ. అడిగొండు.
 అడిచివడు-తె. 1. త్వరపడు. 2. మిడిసివడు. 3. మండిపడు. కృ. అడిచిపాటు.
 అడితి-తె. తఱుగు, వ్యాపారమున నూటికింతయని పుచ్చుకొనునది.
 అడిత్రాగుడు-తె. కబ్బు.
 అడిదంప-తె. కాలినంతెల, (చేతినంతెల, అరదంప) అడిదము-తె. రత్తి. నచూ. —అడిదపు మెకము- ఖడ్గమృగము.
 అడిబండ-తె. దుష్టుడు.
 అడినీరము-తె. 1. రావరము 2. మత్తు.
 అడియెడు-అ. పాదనేపరుడు. రూ. అడియెరి.
 అడియాలము-అ. గుఱుడు.
 అడియాన-తె. 1. వర్షరాశి. 2. దురాశి.
 అడినాటా-తె. తఱుగుబేరము.
 అడురు-అ. 1. దొంతిగానుంచు. 2. (కృ.) చొంతి.
 అడుకులు-చూ. అడురులు.
 అడుగు-తె. 1. ప్రశ్నించు. 2. యాచించు. 3. క్రిందు. 4. పాదము. 5. పాదప్రమాణము. 6. అధమము. క్రి. అడుగుంటు-వట్టిపోవు. — పడు-అధమమగు. నచూ. —పుట్టువు. 1. కూద్రుడు, పాదజుడు. 2. గంగ.
 అడుచు-తె. 1. కొట్టు. 2. వంపు. కృ. అడుపు.
 అడుఅ-తె. బకరెగ వేగ. రూ. అణుణు.
 అడువ-తె. 1. ప్రాంత. 2. లోకువయైనవాడు.
 అడువు-తె. పాదము. రూ. అడుగు.

అడును-తె. బురద.
 అడ్డ-తె. 1. కట్ట, అడ్డకట్ట. రూ. అడ్డము. 2. కుండములోనగము. నచూ. —అడ్డంకి - అటంకము. రూ. అడ్డి, అడ్డు. —కత్తి - పొడవైన కత్తి. —కమ్మి - ద్వారబంధపు లక్ష్మికమ్మి. —కట్ట } విస్తుము.
 —గాలు }
 —పట్టె-మడిచడునుచేయువలక. రూ. అడ్డ ప్రాసు. —పాప-శిశువు. —దాన-బులాకి. క్రి. అడ్డకట్ట-1. అడ్డగించు. 2. కట్టవేయు.
 అడ్డనము-వి. (అండనము.) కేదెము. రూ. అడ్డణము.
 అడ్డము-తె. 1. చూ. అడ్డు. 2. చాటు. 3. తాకట్టు. 4. చూటు. 5. తిర్యక్కు.
 అడ్డవేదెము-తె. పాము నడకవంటి గుట్టువునదిక. అడ్డసారె-తె. పాచిక.
 అడ్డాదిశ్చి-తె. అక్రమము.
 అడ్డి-తె. అడ్డంకి. రూ. అడ్డు.
 అడ్డిగ-తె. 1. స్త్రీలు మెదలలోపేసికొనునగ. 2. రూకలోనగము. రూ. అడ్డుగి.
 అడ్డు-తె. 1. అడ్డగించు. 2. చాటు. కృ. అడ్డు. అడ్డగించ 3. చాటు. నచూ. —గట్ట-1. అటంకము. 2. గడ్డెచూసు. 3. విహారము.
 అజాతువ-చూ. అడతువ.
 అజగు-చూ. అడగు.
 అజక-అంక, ఎడ్డు మెదమీడికాడిని మెదక్రిందికి తెచ్చుకొనుట.
 అణె-న. 1. ఇరునుతుడిచీల. 2. ఆంచు.
 అణెమ-న. 1. అణుత్వము. 2. అడ్డసిద్ధులలో నొకటి. (అణువుకంటె తేలికయగుట) రూ. అణెముము.

అణియము — అద్రభము.

అణియము - న. మిక్కిలి చిన్న అణువు.
 అణువు - న. 1. స్వల్పమైనది. 2. చిలువద్దు.
 అతడు - తె. అయన. రూ. అతడు.
 అతరించు - తె. క్రిందుపడుచు, అతిక్రమించు.
 అతగుడు - తె. 1. దుర్బలుడు. 2. పిద. 3. దీనుడు.
 అతనుడు - న. మన్యుడు. (పు. చనువుచేసి
 వాడు.)
 అతర్కణము - న. 1. నేరము. 2. మట్టుమీఠినవని.
 అతలకులము - తె. 1. నలుగురు. 2. చెదరి
 పోవుట, కలగుండు.
 అతలము - న. భూలోకమునకు క్రింది లోకము.
 అతి - న. అమితము, అవల అనునర్థములిచ్చు ఉప
 నగ్రము. నమా. — క్రమము - 1. మీఠుట.
 2. దుర్మార్గగుణము.
 — క్రాంతము } అతిక్రమము.
 — క్రాంతి }
 — గంధము - 1. గంధకము. 2. ఎక్కువ
 వాసనగలది. — దేశము - 1. బడులు. 2. రూప
 నిష్పత్తి. — ముక్తము - పువ్వులగురిపెంద. —
 రథుడు - పెక్కు విలుకాండ్రతో పోరెడియోధుడు.
 — రసము - అరిసె. — రూపము - 1. మిగు
 లసౌందర్యము. 2. రూపములేనిది. — రేకము -
 ఆదికృష్ణము. — రోగము - క్షయ. — లోకుడు -
 1. లోకాతీతుడు. 2. మిగుల దొడ్డవాడు.
 — వాదము - కఠినసంవాదము. — వృద్ధి - హాని
 కరమైన ఎక్కువవాస.
 — వేలము } పెల్లు.
 — శయము }
 — సంభయము - పెల్లుగకూడఁజెల్లుట. — సా
 రము - నెత్తురుబంకపడు వ్యాధి. అత్యంతము -
 మిక్కిలి. అత్యాశ - అధికాశ.
 అతిథి - న. 1. ఇంటికవచ్చినయాచకుడు. 2. విందు.
 అతివ - తె. అడుది.

అధివాసము - వి. (అధివాసరము) గ్రాధదినమునకు
 ముందుదినముచేయు ఉపవాసము.
 అతీతము - న. కదదినది.
 అతుకు - తె. 1. అంటించు. 2. అరికినవాపు, రూ.
 అదుకు.
 అతులము - న. సరిలేనిది. రూ. అతులితము.
 అత్త - తె. 1. మగనితల్లి. 2. ధార్మికత్వ. 3. పిల్ల
 సోదరి. 4. మేనమామధార్య.
 అత్తది - తె. ఆడగుల్లపు ముఠికాలము.
 అత్తపత్రి - ముదుగుదామర. (రాణినముడుచుచును
 ఆకులు గలది)
 అత్తమిల్లు - తె. 1. శయించు. 2. వ్యాపించు.
 3. బలుగు. 4. (ప్ర.) అత్తమించు.
 అత్తము - తె. 1. అరటిగెల. 2. సమాహము.
 అత్తరము - తె. త్వర. రూ. ఆత్రము.
 అత్తరు - హిం. సుగంధద్రవ్యము. రూ. అత్తరువు.
 అత్తంజు - తె. ఊరె. రూ. అత్తకము.
 అత్తి - తె. 1. మేడిచెట్టు. 2. (ప్ర) హస్త.
 అత్తు - తె. 1. కలియు. 2. తగు. 3. మైనపుగుడ్డ.
 అత్తెము - వి. (హస్తత్రాణము). దేగ కాలిగోళ్లు
 కలంబుండునట్లు చేరిరి గట్టుకొనుచున్నము.
 అత్తెనరు - తె. (అత్తు - ఎనరు) గండివారలంద
 అన్నములో ఇమిడిపోవునట్లు పెట్టెడి ఎనరు.
 అత్తయము - న. 1. అతిక్రమము. 2. కష్టము. 3.
 దుఃఖము. 4. చేటు.
 అదంత్రము - వి. (అతంత్రము) స్వాతంత్ర్యము
 కప్పినది.
 అదటు - తె. గర్వము.
 అదనము - తె. అధికము.
 అదను - తె. సమయము.
 అద్రభము - న. విస్తారమైనది.

అదరము-వి. (అదరము) క్రిందిపెదవి.

అదరు-తె. 1. చలిండు. 2. భయపడు. కృ. 3. చలనము. 4. భయము. రూ. అదురు. సమా. గుండె-విటికి.

అదరులు-తె. నిప్పురలు, మిణుగురులు.

అదలు-తె. 1. చలిండు. 2. భయపడు. ప్రే. అదలుచు. కృ. అదలుపు.

అదవ-తె. 1. అదై. 2. కోన.

అదవద-తె. 1. కలర. 2. చింత. 3. వ్యత్యసము.

అదాలు-తె. అవస్థాత్తు.

అదారుడు-న. భార్యలేనివాడు.

అది-తె. 1. అవస్థువు. 2. ఆమె. రూ. అద్ది.

అదిగో-తె. (అది+కొనుము) కనబడుదాని చూపుట.

అదిలి-న. చేవలంతల్లి, కళ్యాపుని భార్య.

అదురు-చూ. అరుకు.

అదుము-తె. అణచు. కృ. అదుముడు.

అదురు-చూ. అరుకు.

అదువ-తె. 1. అద్దిరము. 2. లోతువయగు వాడు. రూ. అద్దవ.

అద్దుకృము-న. కనబడనిది.

అద్దువము-న. 1. భాగ్యము. 2. చూడబడనిది.

అద్ద-వి. (అర్థము) సగము. రూ. అర్థము. సమా. —గోడ - వంటయింట ముఖగుగానుంచు చిన్న గోడ. అర్థమరేయి-సగములాతిరి.

అర్థకము-తె. గుడ్డలకు రంగువేయుట.

అర్థము-తె. 1. ముఖము చూచుకొను గాఢాభిక్ల. ముకురము. 2. వి. (అర్థము) సగము.

అద్ది-చూ. అది.

అద్దికము-తె. కావలి.

అద్దియ-తె. వాడుగ. రూ. అద్దె.

అద్దు-తె. 1. రంగువేయు. 2. కడుపు. కృ. అర్థకము, అద్దుడు.

అద్దువ-చూ. అదువ.

అద్దె-చూ. అద్దియ.

అద్దుకము-న. ఆశ్చర్యము.

అద్ది-న. 1. కొండ. 2. చెట్టు. 3. సూర్యుడు.

అద్దుయుడు-న. సాటిలేని వాడు.

అద్వితీయము-న. సాటిలేనిది.

అద్వైతము-న. 1. అభేదము. 2. జీవేశ్వరుల కైకృతము చెప్పెడి మతము.

అధికరణము-న. క్రిందు వాడుట.

అధమము-న. కరుకువైనది. డు. నీచుడు. సమా. అధమ్యుడు - అష్టతీసికొన్నవాడు. (అష్టి చ్చినవాడు 4. క్రమద్ధుడు)

అధరము-న. 1. క్రింది పెదవి. (వి. అదరము). 2. కరుకువైనది.

అధికము-న. అతిశయము, ఎక్కువ. డు. గొప్ప వాడు. సమా. — మానము - చాంద్రమాన మున చూడేంద్ర కొకతూరివచ్చు పదు మూడవ నెం.

అధి-న. మీద, అధికము అను నర్థములిచ్చు ఉపసర్గము. సమా. — కరణము-అధారము. — కరించు - 1. చదువు. 2.

అతిశయించు. — కారము - 1. ప్రక్రియ. 2. చెల్లబడి. 3. దొరతనము. (పుం. అధికారి. స్త్రీ. అధికారిణి.)—కృతుడు-అధికారి.

— క్రియ-అధికారము. — క్షేపము-1. ఆక్షేపించుట. 2. తిరస్కారము. — గతము - 1. పొందబడినది. 2. చదువబడినది. — గమము - 1. పొందుట. 2. చదువుట.

— జ్యము - ఎక్కువెట్టినది (విల్లు)

అధి—అనకట్ట.

క్రి. అధిగమించు.
 —త్యక్త-కొండమీదనేల. —దేవత-రక్షించు
 దేవత. — పతి-అధికారి. రూ. అధిపుడు,
 అధిభువు. — రాజు-గొప్పరాజు. — రోహ
 ణము-ఎక్కువ, అరోహణము. (క్రి. అధి
 రోహించు.) — రోహిణి - నిచ్చెను. —
 పసిండు-నివసించు. — వానము - 1. గృహ
 ము. 2. గృహమును ధూపాదులచేత సంస్క
 రించుట. — వానరము - చూ. ఆదివానము.
 — విన్న - మొదటి భార్య. — వేదనము-
 భార్యయుండగా మరల పెండ్లాడుట. —
 శ్రయణి-ప్రొయ్యి. — పానము - 1. ఆక్ర
 మించుట. 2. నివసించుట. 3. అధికారము.
 అధిష్ఠాత. 1. అధిష్ఠించువాడు. 2. ముఖ్యు
 డు. అధిష్ఠానదేవత — అధిదేవత. క్రి. అధి
 ష్ఠించు.
 అధీతము-చదువబడినది. (పుం. అధీతి.)
 అధీనము-ఆయత్రము, స్వాధీనము.
 అధీశుడు-(అధి+ఈశుడు) రాజు.
 అధునాతనము-స.ఇప్పటికాలమునకుసంబంధించినది
 అధోక్షజుడు-స. విష్ణువు. (వృ. ఇంద్రియముం
 నణచుకొని పుట్టినవాడు.)
 అధోగతి-స. 1. తక్కువగతి. 2. నాశము.
 అధోభువనము-స. పాతాళము.
 అధోముఖము-స. దిగుముఖము గలది.
 అధ్యక్షుడు-స. 1. అధికారి. 2. ప్రత్యక్షమైన
 వాడు. క్రి. అధ్యక్షించు.
 అధ్యయనము-స. గురుముఖమున వేదము చదు
 వుట. రూ. అధ్యయనము. క్రి. అధ్యయనించు.
 అధ్యవసాయము-స. 1. ఉత్సాహము. 2. పూనిక.
 3. శ్రద్ధ.
 అధ్యాత్మము-స. 1. జ్ఞానము. 2. ఆత్మసంబంధ
 మైనది.

అధ్యాపకుడు-స. వేదమును చదివించువాడు.
 అధ్యాపనము-స. వేదము చదివించుట. క్రి.
 అధ్యాపించు.
 అధ్యాయము-స. గ్రంథమందొక భాగము.
 అధ్యాసనము-స. ఆక్రమించుట.
 అధ్యాహువనికము-స. అరణ్యము.
 అధ్యాహారము-స. ఆర్థముకొఱచు లేనిపదములను
 తెచ్చుకొనుట, లోపించినది.
 అధ్యూత-స. మొదటి భార్య.
 అధ్యేత-స. చదువువాడు, విద్యార్థి.
 అధ్యము-స. 1. దారి. 2. కాలము. నమా. —
 గుడు.-దారి నడచువాడు. రూ. అధ్యవీనుడు,
 అధ్యస్యడు.
 అధ్వరము-స. యాగము.
 అధ్వర్యుడు-స. యాగమందు యజుర్వేద శంక్ర
 ము నడపువాడు. రూ. అధ్వర్యువు.
 అధ్వానము-స. 1. అమాగ్లము. 2. పాడు.
 అన-తె. 1. అన్న. 2. ఆనకట్ట. 3. రేణుమృత్తు.
 అనంగము-స. 1. ఆకాశము. 2. హృదయము.
 డు. మనస్సుడు.
 అనంత-స. 1. ధూమి. 2. పార్వతి. 3. గణిక.
 అనంతము-స. 1. మేరలేనిది. 2. ఆకాశము.
 డు. 1. శేషుడు. 2. విష్ణువు. 3. తుదలేని
 వాడు. నమా.—శయనుడు-విష్ణువు. —విజ
 యము-1. దర్మరాజు శంఖము. 2. లెక్కకు
 మీతిన-జయములుకలది.
 అనంతరము-స. పిమ్మట.
 అనగు-తె. కలయు.
 అనటి-తె. అరటి. చూ. అంటి.
 అనకట్ట-తె. నీరుమరలించుటకు ఏటికికట్టు అడ్డ
 కట్ట. రూ. ఆనకట్ట.

అనఘము-న. అఘములేనిది. డు. నిర్దోషి.

అనఘాహము-న. ఎఘ. 1. (వ్యు. విండిని వహించునది)

అనతి-న. కొంచెమైన.

అనద-వి. (అనాద) 1. విధవ. 2. అల్పుడు. 3. దిక్కులేనివాడు.

అనన్యజుడు-న. మన్యజుడు. (వ్యు. మనసు కంటె అన్యస్థలమందు పుట్టనివాడు)

అనన్యము-న. ఇతరముకానిది. సమా. అనన్యద్యుతము-అనమానము. రూ. అనన్యద్యుత్యము.

అనన్వయము-న. అన్వయము లేనిది.

అనవత్తము-న. సంధానములేమి. డు. విద్ధలులేనివాడు.

అనయము-తె. 1. అత్యంతము. 2. అవశ్యము. 3. ఎల్లప్పుడు. 4. మఱిమఱి.

అనయము-న. 1. అపదము. 2. నీతికానిది. 3. అపద.

అనరు-తె. సంకటము.

అనరులు-తె. జీవస్థానము, మర్తము,

అనర్గళము-న. అర్థులేనిది.

అనర్థము-న. వెలలేనిది, అమూల్యము.

అనర్థము-న. 1. కీడు. 2. అర్థములేనిది.

అనర్థము-న. అర్థము కానిది.

అనలము-న. 1. అగ్ని. 2. ఉత్పాతము. డు. 1. అగ్నిదేవుడు. 2. ఒక వసువు.

అనవట్టిలు-తె. 1. అన్నము పక్వమైపల్లారు. 2. ఉమ్మగ్నిలు.

అనవద్యము-న. 1. అనాచ్యము. 2. లోపములేనిది.

అనవరతము-న. 1. ఎల్లప్పుడు. 2. ఎడతెగనిది. రూ. అనారతము.

అనవసరము-న. అవసరములేమి.

అనసూయ-న. 1. అసూయలేమి. 2. అత్రిమునిభార్య. అనాగతము-న. భవిష్యత్కార్యము.

అనాదారము-న. ఆచారములేమి.

అనాది-న. 1. ఆదిలేనిది. 2. నిత్యమైనది.

అనాథ-న. నాథుడులేనిది, దిక్కులేనిది.

అనామయము-న. ఆమయములేమి, ఆరోగ్యము.

అనామిక-న. చిటికెనప్రేరిక ప్రకృతేలు.

అనాయానము-న. ఆయానములేమి.

అనారతము-న. అనవరతము.

అనావృష్టి-న. వఱపు, వానలేమి.

అనాన-తె. మొగిలివనన.

అనాహతము-న. చలువచేయనిది, శారితము.

అని-తె. 1. యుద్ధము. 2. అల్లిక మొదలు.

అనికి-తె. 1. చూతివెడల్పుగలకుండ. 2. అల్లిక.

అనిత్యము-న. నల్లచెఱకు.

అనిత్యము-న. నిత్యముకానిది.

అనిమిషము-న. (వ్యు. తెప్పసాటులేనిది) చేప. డు. వేలుపు.

అనిరుద్ధుడు-న. 1. అర్థగింపబడనివాడు. 2. ప్రద్యుమ్నునికొడుకు.

అనిలము-న. గాలి. డు. 1. వాయుదేవుడు. 2. ఒక వసువు. (వ్యు. ఇతనిచే బ్రదుకుదురు)

అనివార్యము-న. నివార్యముకానిది.

అనిశము-న. అనవరతము.

అనిష్టము-న. (న+ఇష్టము) ఇష్టముకానిది.

అనీకము-న. 1. యుద్ధము. 2. సేన. (వ్యు. ఏర్పడింపరానిది)

అనీకిని-న. 2187 రథములు, అన్నియేసుగులు, 6561గుల్మములు, 10935కాల్పముగలసేన.

అను—అనుచు.

అను-తె. చెప్ప, వనిచు.

అను-న. పిమ్మట, వెనుక, ఒకటి తరువాత అను
నర్థములనిచ్చు డివసర్గ. నమా. —కంప-దయ.
రూ. అనుకంపనము. —కరణము-ఒకరు చేయు
నట్లు చేయుట. క్రి. అనుకరించు. —కారము-
పోలిక. రూ. అనుకృతి. —కారి-పోలునది. —
కూలము-1. ఇష్టము. 2. అనువు. క్రి. అను
కూరించు. (వ్య. ప్రతికూలము) —క్రమణిక-
విషయసూచిక. —క్రమము-ఒకటివెంటిసొక
టి. —క్రోశము-కనికరము. —క్షణము-ప్రతి
క్షణము. —గమనము-వెంటించుట. రూ. అను
గతి. క్రి. అనుగమించు. —గుణము-తగినది.
—గ్రహము-1. కరుణ. 2. ఏలుకొనుట, క్రి.
అనుగ్రహించు. —చరుడు-1. సహాయుడు.
2. దాసుడు. —జన్మడు-తమ్ముడు. రూ.
అనుజుడు. —జూర-చెల్లెలు. —క్షిపి-సేవ
కుడు. అనుజ్ఞ-ముదల, ఉత్తరువు, రూ. ఆజ్ఞ.
అనుజ్ఞానము. —జ్ఞాతుడు-ఆజ్ఞాపింపబడిన
వాడు. —తాపము-వర్షాతాపము. —దినము-
ప్రతిదినము. —నయము-1. ఊట. 2. వేడి
కొనుట. 3. మర్యాదచేయుట. క్రి. అనున
యించు. —నీతుడు-ఊటింపబడినవాడు.
—పదము-అడపదడప, అప్పుడప్పుడు. —పల్ల
వి. పాటయందు రెండవగీత. —పానము-1. మందు
తోచేర్చివుచ్చుకొనునది. 2. అన్నముతోగూడ
తినుకూర మొదలగునది. —అనుబంధము-1.
అనువర్తనము. 2. తప్ప బయలుపడచుట. 3.
చుట్టణికము. —భవము-కుదుపు. క్రి. అనుభ
వించు. —భావము-1. నిశ్చయము. 2. అను
రూపము. 3. ప్రధానము. —భావ్యము-అనుభ
వింపఁ దగినది. —భుక్తము-అనుభవింపఁ బడి
నది. రూ. అనుభూతము. —భుక్తి-అనుభవము.
రూ. అనుభూతి, అనుభోగము. —మతము.
నమ్ముటవలెనది. —మతి 1. నమ్మతి. 2.
ఒకకళతక్కువైన చంద్రుడుగలవున్నచు. క్రి.

అనుమతించు. —మరణము - సహగమనము.
---మానము-1. సంవేదనము. 2. ఊహ. క్రి.
అనుమానించు. —మేయము - ఊహింపఁదగి
నది. —మోదము-1. సంతోషము. 2. అంగీ
కారము. క్రి. అనుమోదించు. —యాయి-మె
బడించువాడు. —రక్తము-ప్రేమవలది. దు.
ప్రియుడు. ప్రి. అనురక్త.
---రక్తి } ప్రేమ.
---రాగము }
—రూపము-తగినది, అనుగుణము. —రోఢ
ము-అనువర్తించుట. రూ. అనురోధనము. —
లాపము-మాటిమాటికి చెప్పెడుమాట. —లేప
నము-పూత. —లోమము-అరోహణక్రమము
గలది. (వ్య. విరోమము) —అనువదించు-ఒ
కరు చెప్పినది మరలచెప్ప. —వర్తనము-అను
సరించినదచుట. క్రి. అనువర్తించు. —వాదము-
అనువదించుట. —శాసనము-ఆజ్ఞ. క్రి. అను
శాసించు. —షంగము-1. చేరిక. 2. దయ.
—స్థానము-1. ఆచారము. 2. నడవడి. 3.
వాదక. క్రి. అనుష్ఠించు. —సంధానము-1.
కూర్పు. 2. మోక్షసంబంధ గ్రంథములఁ జను
వుట. క్రి. అనుసరించు. —సరణము-1. చే
రుట. 2. వెంటించుట. రూ. అనుసారము.
క్రి. అనుసరించు. —సారి-అనుసరించువాడు.
—స్యాతము-ఎడతెగనిది.

అనుగు-తె. 1. ముఖ్యుడు. 2. చెలికాడు. 3.
మొదటిది. 4. రమ్మము. నమా. —రత్న-చెలి
కత్తె. —కాడు-చెలికాడు.

అనుకు-తె. ముద్దగాక పలుచనైనది.

అనుగలము-వి. (అనుకూలము) 1. సహాయము
2. సమానము.

అనుచితము-న. ఉచితముకానిది, అనర్హము.

అనుచు-తె. 1. వంపు. 2. ఆజ్ఞాపించు. రూ. అ
చు, అనుచు, అనువు, అంపు, వంచు, పనుచు.

వంపు. కృ. అనువు.
 అను త్రమము-న. 1. మిక్కిలి ఉత్తమము. 2. ఉత్తమము కానిది.
 అను త్రమము-న. 1. ఉత్తరము లేనిది. 2. ఉత్తరము కానిది.
 అనుపమ-న. 1. ఉపమ లేనిది. రూ. అనుపమము. 2. నైర్మతిదిక్కునందలి కుముదమనుదిగ్గజము యొక్క భార్య.
 అనుపరి-తె. (అనువు + అరి) సుంకరి.
 అనువు-తె. 1. ఉపాయము. 2. యుక్తము. 3. అనుకూలము. 4. అవకాశము. 5. విధము. క్రి. —చేయు-సిద్ధముచేయు. — పడు - అనుకూల పడు.
 అనుసు-తె. అంచున వేయు ఇనుపకడియము.
 అనుస్వారము-న. మున్న, విందువు.
 అనూచానము-న. వినయము. రూ-1. సాంగముగా వేదాధ్యయనముచేసిన విప్రుడు. 2. వినయము గలవాడు. 3. విచక్షణుడు.
 అనూధ-న. పెండ్లికానిపడుడు.
 అనూనము-న. 1. అంతయు. 2. వెలితిలేనిది.
 అనూరుడు-న. గరుత్మాంతుని అన్న.(వృ. తొడలు లేనివాడు.)
 అన్యతము-న. (న + ముతము) 1. అనత్యము. 2. కృషి.
 అనేకపము-న. ఏనుగు. (వృ. ఒకటికంటె నెక్కువ యవయవములతో నీరుత్రాగునది)
 అనేకము-న. (న + ఏకము) పెక్కు. రూ. నైకము.
 అనోకహము-న. చెట్టు. (వృ. బిండిగమనమును ఆపునది)
 అన్న-తె. అగ్రజుడు. రూ. అన.
 అన్నము-న. వంటకము.

అన్ని-తె. సమస్తము.
 అన్ను-తె. 1. మత్తు. 2. త్రీ. క్రి. అన్నుకొను-మత్తుగాను.
 అన్నువ-తె. 1. అల్పము. 2. త్రీ. అన్నువు-తె. ఒడలెఱుంగు.
 అన్నెము-వి. 1. (అన్యము) ఇతరము. 2. (అన్యాయము) అధర్మము. నమా. —కాడు-అన్యాయకారి. (త్రీ) అన్నెకారి.
 అన్యథా-న. వేఱవిధముగా.
 అన్యము-న. 1. వేఱ. 2. నరిలేనిది. 3. దు-ఇతరుడు.
 అన్యోన్యము-న. (అన్య + అన్యము) వరస్పరము.
 అన్వయము-న. 1. కులము. రూ. అన్వయము. 2. పొందిక.
 అన్వరము-న. సార్థకము, పొనగిన అర్థము కలది.
 అన్వితము-న. కూడుకొన్నది. రూ. అన్వితము.
 అన్వేషణ-న. వెదకుట. రూ. అన్వేషణము. క్రి. అన్వేషించు.
 అన్వేష్ట-న. వెదకువాడు.
 అవ-తె. 1 కండ్రి. 2. కల్లి. 3. అక్క. రూ. అప్ప.
 అవ-న. విరుద్ధార్థమునిచ్చు ఉపసర్గ. —కరించు-హాని చేయు. —కర్షము-ఆకర్షణము. రూ. అవకృష్టి. —కారము-కీడు. రూ. అవకృతి. —కీర్తి-చెడు పేరు. (ఇప్తే అవశ్యాతి. అవప్రథ, అవయశము. మొ.) —కృష్ణము - అధమము. —క్రమము-క్రమభంగము. —క్రోశము-తిట్టు. —గతము-పోయినది. —ఘనము-1. శరీరము. 2. అవయవము. —చయము-1. తక్కువ. 2. హాని. 3. నష్టము. 4. పువ్వులను గోయుట. క్రి. అవచయించు. —చారము-1. పెద్దలయెడ, తేసిన తప్పు. 2. లోపము. క్రి. అవచరించు —జయము-నరాజయము, ఓడిపోవుట. —ది:

ము-విదిక్కు. — దేవత-విశాసము. — దేశము-
1. నెవము. 2. నిమిత్తము. 3. కవచము. —
నయము-1. కీడు. 2. తొలగించుట. క్రి. అప
నయించు. — నింద-వృథాదూషణము. — నో
దము-తొలగించుట. — ప్రదానము-లంచము.
— ప్రశంస-అపశబ్దము. — హర్షము-1. తపస్సు
క్రోవ. 2. ప్రకృత్యక్రోవ. — మృత్యువు - అక
స్మాత్తుగా గలిగిన చావు, గండము. — రూప
ము - వికారరూపము. — లాపము - మఱుగు
మాట. — వర్గము-మోక్షము. — వాదము-దూ
ఱు. — వారణము-మఱుగు. క్రి. అవవారిండు.
— వేశ-అనమయము. — శబ్దము-వ్యాకరణ వి
రుద్ధపదము. — సరము-తొలగించుట. రూ. అప
సారము. క్రి. అపసరిల్లు. — సర్వనము-1. వి
డుపు. 2. ఈవి. — నవ్యము-1. ప్రతికూలము.
2. కుడిభాగము. (వ్య. నవ్యము) — స్మారము-
1. దుఃఖాదుచే ఒడలును అచుట. 2. మతిభ్ర
మించుకోగము. రూ. అవస్మృతి. — స్వరము-
క్రమముతప్పిన శబ్దము. — హము-చెబుచునది.
— హరణము-1. మోసగించికొనిపోవుట. రూ.
అవహృతి. క్రి. అవహరించు. — హర్త-అప
హరించువాడు. క్రి. — హసించు-1. గేలి
సేయు. 2. నవ్వు. — హాసము-గేలి. రూ. అప
హాస్యము. — హృతము - అపహరింపఁబడినది.
అపాంగము-1. కడకన్ను. 2. అంగహీనము.
అపానము -(అప+అనము) 1. ముద్ది. 2.
ముద్దిగాలి. అపార్ధము - శప్వరము. అపేక్ష-
(అప+ఈక్ష) కోరిక. క్రి. అపేక్షించు. అపే
తము-తొలగినది. (వ్య. ఉపేతము.) అపో
హము-(అప+హా) లేనిది ఊహించుట.

అపక-తె. చూ. అగవ.

అపటి. న. తెర.

అపటువు. న. 1. బాలుడు. 2. తెప్పలుగొంటు.

అపత్యము-న. 1. బిడ్డ. 2. సంతానము.

అపథము-న. తపస్సుక్రోవ.

అపథ్యము-న. తినరానిది, తగనిది.

అపదూఱు-తె. వట్టినింద.

అపనమ్మిక-తె. నమ్మికలేమి.

అపనెవము-తె. వట్టి నెవము.

అపపాడి-తె. అన్యాయము.

అపరంజి-తె. మేలిబంగారము, కుండనము.

అపరము-న. 1. ఇతరము. 2. క్రిందిది. 3. మీఁ
దిది. నమా. — గిరి-అస్తాద్రి. — క్రియ-చచ్చిన
వారికై చేయు కర్మము. — దిక్కు-పడమటి
దిక్కు. — నామము-రెండవపేరు. — పక్షము-
బహుళపక్షము. — భాగము-వెనుకటిది. అపరాం
గము-వీపుతట్టు దేహము. అపరాధ్యము-పగలు
మూడు భాగములు చేయఁగా కడపటిభాగము.

అపరాతిరి-తె. అర్ధరాత్రము.

అపరాలు-తె. 1. అపరకర్మము. 2. కాయధాన్యము.

అపర్వ-న. పార్వతి. (వ్య. తపస్సుచేయునపుడు
అకులు సైతము తినకుండినది)

అపవిక్రమ-న. పరిశుద్ధముకానిది.

అపశదుడు-న. వీరుడు.

అపాంపతి-న. సముద్రుడు. (వ్య. జలములకు
నాథుడు)

అపాత్రము-న. అయోగ్యము.

అపాయము-న. (అప+అయము) హాని.

అపారము-న. 1. ఈవలిదారి. 2. దరిలేనిది.

అపిదానము-న. మఱుగు. రూ. పిదానము.

అపినర్దము-న. కట్టఁబడినది (నప్తము).

అపుడు-తె. (అ+ప్రాప్త) ఆ సమయము. రూ. అ
ప్తడు, అప్పు.

అపురూపము-వి. (అపూర్వము) అరుదు.

అపూపము-న. పిండివంట. రూ. పూపము.

అపూర్వము-చూ. అపూరూపము.

అపోసానము-వి. (అపోశనము) పోజనమువస్తువు
అజాతేత నీళ్లుంచుకొని మంత్రపూర్వముగా
పుచ్చుకొనుట. రూ. అపొసనము.

అప్త-చూ. అపుడు.

అప్స-చూ. ఆప.

అప్సగించు-తె. ఒప్పగించు. కృ. అప్సగింత. చూ.
అప్సన.

అప్సవి-తె. అపూపము. రూ. అప్సచ్చి.

అప్సటము-తె. కలపడములేనిది, అచ్ఛము.

అప్సటి-తె. మరల.

అప్సదము-వి. (అర్పణము) ఉద్దిపిండితోఁ జేసిన
పక్ష్యము. రూ. అప్సకము.

అప్సతి-న. (అప్ + పతి) వరుణుడు.

అప్సన-వి. (అర్పణము) 1. అప్సగించుట. 2.
ఆజ్ఞ. 3. కష్టము. 4. కానుక. రూ. అప్సన
ము. క్రి. అప్సగించు.

అప్సము-తె. ఆవిష్కృతిన దోసె. అట్లు.

అప్సకము-వి. 1. చూ. అప్సదము. 2. (అస్సా
లనము) భుజములంతటకు. క్రి. అప్సగించు.

1. యత్నించు. 2. చఱచు. 3. కష్టము. 4.
తుడుచు. 5. గ్రహించు. 6. ఆక్రమించు. 7.
కాకు. కృ. అప్సగింత.

అప్సనము-తె. సతతము.

అప్స-తె. ఋణము.

అప్స-న. జలము.

అప్సడు-చూ. అపుడు.

అప్రతిష్ఠ-న. అగౌరవము.

అప్రదక్షిణము-న. ఎడమప్రక్కగా చుట్టివచ్చుట.
(వ్య. ప్రదక్షిణము)

అప్రమేయము-న. మితిచెప్పదగనిది.

అప్సరన-న. దేవవేళ్య. (వి. అప్సర)

అబందర-తె. పాదైనది.

అబక-చూ. అగవ.

అబద్ధము-న. 1. పొనఁగనిమాట. 2. అసత్యము.

అబల-న. ప్రి. (వ్య. బలములేనిది)

అబ్జము-న. 1. కామర. 2. ఉప్పు. 3. శంఖము.

(వ్య. నీటబుట్టినది) 4. డు-చంద్రుడు.

నమా. — జాడు-బ్రహ్మ. (ఇట్లే అబ్జయోని.

మొ.) — షాండవుడు - సూర్యుడు. (ఇట్లే

అబ్జమిశ్రుడు. మొ.) అబ్జారి - చంద్రుడు.

(ఇట్లే అబ్జవైరి. మొ.)

అబ్జము-న. 1. సంవత్సరము. 2. అద్దము. 3. మేఘ

ము. (వ్య. నీటినిచ్చునది)

అబ్జి-న. సముద్రము. (వ్య. జలమును ధరించున

ది) నమా. — కష్టము-నురుగు. — జ-లక్షి.

— పల్లవము-పగడము. — మేఘల-భూమి.

అబ్జి-తె. 1. కండ్రి. 2. దుఃఖదులఁదెలుపునది.

అబ్జరము-తె. అపారము.

అబ్బాటు-తె. 1. జనసమృద్ధముచేఁ గదగు కాక.

2. ఆకస్మికము. రూ. దబ్బాటు.

అబ్బారాడు-తె. తడఁబడు.

అబ్బు-తె. దొరకు.

అబ్బుకొను-తె. కౌఁగిలిండు.

అబ్బురము-వి. (అపూర్వము) ఆశ్చర్యము. రూ.

అబ్బము. క్రి. అబ్బురపడు.

అబ్బెనము-వి. (అభ్యాసము) అలవాటు.

అబ్రహ్మజ్ఞము-న. చంపదగను అనెడిమాట.

అబ్రాహి-న. (అప్ + రాహి) సముద్రము.

అభము—అమర్త్యుడు.

అభము శుభము-న. శుభాశుభములు.

అభయము-న. 1. భయములేమి. 2. శరణము.

అభవుడు-న. శివుడు. (వృ. పుట్టుకలేనివాడు)

అభావము-న. 1. లేమి. 2. చావు.

అభి-న. ఒక ఉపసర్గము. సమా. —భృ-

1. పేరు. 2. కీర్తి. —గతము-హిందబడి నది. —గమనము - ఎదురుగాఁ జూపుట.

—భూతము-దెబ్బ. —భూరము-నెయ్యిపోయ

ట. క్రి. అభిమరించు. —చారము-చూరణకర్త

ము, పంపు. —జనము-1. పుట్టినచోటు. 2.

కులము. 3. పొగడ్త. —జాతుడు-1. మంచి

కులమునఁ బుట్టినవాడు. 2. చదువరి. —జెత్తు-

1. పగలు పడునట్లు గడియంపై రెండుగడి

యలకాలము. 2. ఒక నక్షత్రము. —జ్ఞానము-

గుఱుతు. —జ్ఞాడు-తెలివగలవాడు. —దాన

ము-పేరు. రూ. అభిదేయము. —నందనము-

1. సంకోషించుట. 2. పొగడ్డుట. క్రి. అభినం

దించు. —నయము-అంగన్యాసాదులచే అర్చము

తెలియఁజేయుట. క్రి. అభినయించు. —నవము-

క్రొత్తది. —నివేశము-చొరవ. —ప్రాయము-

తలపు. —మంత్రణము-పిలుపు. క్రి. అభిమం

త్రించు. —మతము-సమృత్తము. —మానము-

1. గర్వము. 2. అజ్ఞానము. క్రి. అభిమా

నించు. —యోగము-1. పూనిక. 2. వ్యాజ్య

ము. —రతి-అపేక్ష. —రామము-మనోహర

ము. —రుచి-మిక్కిలియిష్టము. —రాష-

కోరిక. రూ. అభిరాషము. క్రి. ఆభిలషించు.

—వాదనము-గోత్రనామములుచెప్పి పాదములు

సోక మ్రొక్కుట. —వృద్ధి-పెంపు. —షే

కము-స్నానము. క్రి. అభినరించు-ప్రియులొకరి

నొకరుద్దేశించు. అభిషేకము-కోరిక. (ఇన్ద్రే

అభిష్టము-మొ.)

అభ్యంగము } 1. తలంటు. 2. తైలము.

అభ్యంజనము }

అభ్యంతరము-1. అన్నిటికి నదిమిచోటు. 2.

అలస్యము. 3. విష్ణుము. అభ్యాగతుడు-భోజన

వేళకువచ్చిన అతిథి. అభ్యుత్థానము-ఎదురుగా

పోవ లేచుట. అభ్యుదయము-1. శుభోదయము.

2. కాన్పు.

అభిని-హిం. నల్లమందు, అహిపేనము.

అభీకుడు-న. నిర్భయుడు. రూ. అభీకుడు.

అభూతము-న. లేనిది.

అభేరము-న. భేదములేమి.

అభ్యాసము-న. చూ. అభ్యేసము. 1. అలవాటు. 2.

సమీపము.

అత్రకము-న. 1. గనులలోఁ బుట్టు తెల్లనిరేకు. 2.

మేఘము.

అత్రము-1. ఆరాళము. (వృ. చలింపనిది) సమా.

అత్రంకషము-ఆరాళమునొరయునది. —గము-

వక్ష. —మడి-చూపుడు.

అత్రముపు-న. తూర్పుననుండు విరావరమడు. దిగ్గ

జము యొక్క తార్క.

అమ-వి. (అంబ) 1. తల్లి. 2. హృత్పూర్వా.

రూ. అమృ.

అమంగళము-న. అశుభము.

అమడ-వి. (యమళ) అంబ.

అమయు-తె. ఉపయుక్తమగు.

అమరము-తె. ఇనామునెల. రూ. అమరంబము.

అమరావతి-న. ఇంద్రుని వర్షణము.

అమరిక-తె. 1. పొందిక. 2. అండము.

అమరు-తె. 1. ఒప్ప. 2. చదురు. 3. సిద్ధమగు.

(ప్రే. అమరుచు.)

అమరుడు-న. వేలుపు. (వృ. చావులేనివాడు)

అమర్త్యుడు-న. వేలుపు. (వృ. చూ. వై.)

అమర్షము-న. 1. కోపము. 2. ఓర్వలేమి. రూ. ఆమర్షము.

అమంము-న. 1. నిర్మలము. 2. అప్రళము.

అమవన-వి. (అమావాస్య) చంద్రుడు ప్రకాశం పని దినము. రూ. అమావ.

అమాంతము-తె 1. చిల్లరజేరము. 2. అరిస్సాత్తు.

అమాత్యుడు-న. మంత్రి.

అమానుషము-న. సునుష్యశక్తికి మీఱినది.

అమావాస్య-చూ. అమవన.

అమిడి-హిం. వెట్టి, కూలిలేమి.

అమితము-న. విస్తారము.

అమూల్యము-న. వెలలేనిది.

అమృతము-న. 1. నీరు. 2. సువ, పాంకతరి వెన్న. 3. పాలు. 4. మోక్షము. సమా. —క పుడు - చంద్రుడు. (ఇట్లే అమృతాంశపు. మె.) అమృతాంశుడు - వేలుపు.

అమేర్వము-న. 1. మలము. 2. పవిత్రముకానిది.

అమేయము-న. అపరిమితము.

అమోఘము-న. వృద్ధముకానిది.

అమృ-తె. 1. చూ. అమ. 2. ఆశ్చర్యవాచకము.

అమృతచెల్ల-తె. దెహ.రూ. అమృతెల్ల, అమృతక్క.

అమృతము-తె. విక్రయము. రూ. అమృతు.

అమృతవారు-తె. 1. పూజ్యశ్రీ. 2. శ్రీదేవత. 3. సోఘికము.

అమృతయి-తె. (అమృత+అయి) దాంత. రూ. అమృతి.

అమృత-వి. (అంబిక) పార్వతి.

అమృ-తె. ఎక్రయించు. కృ. అమృతిము, అ మృదు. వి. (అంబికము) బాణము. రూ. అంబి. సమా. అంపరాడు-1. దిలుకాడు,

2. గుణితవృద్ధివాడు. అంపకోం-బాణము. అంప గణి-బాణము మొదటకట్టిన యీశ. అంపఱి- (అమ్మి+పఱి) బాణసముహము.

అప్లము-న. 1. పులుపు. 2. పుల్లనిది.

అయ-తె. 1. తండ్రి. 2. పూజ్యుడు. రూ. అయ్య. సమా.—గారు-ఆచార్యుడు.

అయనము-న. 1. మార్గము. 2. సూర్యుని దక్షిణోర్ధ్వదిశలపోక.

అయము-న. 1. శుభకర్మము, మేలుకలిగించువని. 2. ఇసుము.

అయస్సు-న. ఇసుము. రూ. అయము. సమా. అయ స్కాంతము-సూదంటురాయి. అయోమయము- 1. ఇసుముది. 2. కఠినము. 3. ముందు వెనుకలు తోచుమి. అయోమార్గము-ఇసుపదారి. అయో ముఖము-రోకలి.

అయారె-తె. దెహ. రూ. అయ్యరె, అయ్యారె.

అయుళము-న. 1. వదిలేట. 2. కూడుకొననిది.

అయో-తె. దుఃఖపరితాపసూచకము. రూ. అయ్యో.

అయోగము-న. ఎడదాటు.

అయోనిజుడు-న. కడుపునెబ్బనివాడు. (శ్రీ) అయోనిజ.

అయ్య-చూ. అమ.

అయ్యో-చూ. అయో.

అర-వి. (అర్ధము) సగము. రూ. అఱి.

అఱ-తె. 1. సగము. 2. కొఱత. 3. కీడు. 4. చింపి. సమా. —కాలు-పాదము క్రిందిభాగము. —గొఱ-స్థూనర, తక్కువ. —చట్ట-1. సగ ముచేతులుగల చొక్కాయ. 2. పొడవు తక్కువైన షరాయి. —కాఱి-1. తక్కువకాఱి. 2. దుష్టుడు. —పది-అయడు. —పొఱుడు-1. పొట్టెవాడు. 2. అతిగినమాను. క్రి. అఱపడు-

అరక—అరికట్టు.

1. నగముచెల్లు. 2. నగమునిండు. 3. నగమగు. అరవిరి-నగమువిరిసిన మొగ్గ. అరవంజ-ప్రదోష కాలము. అరసావు-మూర్చు.

అరక-తె. 1. మూపు. 2. పిద్దపఱచినమడక. రూ. అజక.

అజర-చూ, పై.

అజకము-తె. అజీర్తము.

అరకాడు-తె. (అరక + కాడు) చైరుపెట్టువాడు.

అరగడము-తె. వృద్ధు.

అరగలి-తె. సందేహము. క్రి. అరగలిగాను.

అరగూడు-తె. గోడలో నేర్పఱచినగూడు.

అజగొడ్డియుము-తె. దుండగము. రూ. అజగొడ్డెము, అరగొడ్డెము.

అజడు-తె. 1. విలపించు. 2. శబ్దముచేయు. 3. రోదనము చేయు. కృ. అజపు.

అరడ-తె. చిన్నతెప్ప.

అజా-తె. 1. జడకుచ్చుమీది పూస. 2. స్త్రీలు మెడను గట్టుకొను పెద్దపూస. 3. పల్లకివెదురు కొనను తగిలించు సింహతలాటపు తేకు. 4. ప్రంతపుటోడిక్రిందిచక్రము. రూ. అజడు.

అరణము-వి. (హరణము) సారె.

అరణి-న. రాచి నిప్పు పుట్టించు జమ్మికొయ్య.

అరణ్యము-న. అడవి. (వృశ్యమృగాదులుతిరుగునది)

అరత్ని-న. చిటికెనవ్రేలుచాచిన మూర.

అరదండ-తె. నంకెల, చేతిసంకెల. (కాలిసంకెల అడిదండ)

అరదము-వి. (రథము) తేరు.

అరదేసి-తె. నమీపదేశస్థుడు. (దురదేశస్థుడు, పరదేశి.)

అరవ-తె. మంచె.

అరవమీనలు-తె. నరసినమీనములు.

అజపు-తె. 1. కూత. 2. రోదనము.

అరమర-తె. సందేహము. రూ. అజమర, అరమరిక, అజమరిక.

అరయిక-తె. అరయుట.

అరయు-తె. 1. విచారించు. 2. పరిశీలించు. 3. వెదకు. కృ. అరయిక.

అరవ-తె. పర్వతమార్గము, శనుమ.

అజవ-తె. 1. సాధువుకానియాపు. (రూ. నజవ) 2. దుష్టుడు. 3. దుష్టము. 4. ద్రవిడదేశస్థుడు. (స్త్రీ. అజవత.) 5. ద్రవిడభాష.

అరవడి-తె. ఋణము.

అజవము-తె. ద్రవిడభాష. రూ. అజవ.

అరవరలు-తె. 1. ఎండినవి. 2. చిన్న తునుకలు. రూ. అజవలు.

అరవరి-తె. అప్పులకాపు.

అరవాలు-తె. 1. అద్దెర్పము. 2. సంకోచము. 3. కొంత.

అరవిందము-న. తామర.

అరవుడు-తె. తునుక.

అరనము-వి. (హర్షము) సంతోషము. రూ. అరునము.

అరాతి-న. శత్రువు. (వృశ్య. సంహరించువాడు) రూ. అరాతి.

అరాళము-న. వంకరైనది.

అరి-తె. 1. కప్పము. క్రి. అరివెట్టు. 2. వింటినారి. క్రి. అరివోయు. నమా. —రాపు-కప్పము కట్టు వాడు. న. శత్రువు. (అరిషత్వర్థము. కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద, మాత్సర్యములు.)

అరిందముడు-న. శత్రువుల నణచువాడు.

అరికట్టు-తె. 1. అడ్డగించు. 2. చుట్టు.

అరిగ - తె. తేడెము. రూ. అరిగె.

అరిగావు - తె. 1. కట్టుకావలి. 2. కనిపెట్టుకొనివడి యుండుట.

అరిగొను - తె. అడ్డవడు.

అరిగోలు - తె. తెప్ప.

అరిణ - తె. కాటిదోనె.

అరితి - తె. ప్రేమ.

అరిత్రము - స. 1. చుక్కాను. 2. పడవనడపు తెడ్డు. (వ్యు. పడవను నడపునది)

అరిదళము - వి. (హరితాళము) పసుపురంగుగల బునిజము. రూ. హరిదళము.

అరిది - తె. 1. అశక్తము. 2. దుర్లభము.

అఱిముఱి - తె. 1. కలఁత. 2. తొందరపాటు.

అఱిమెన - తె. పెండ్లిరోసుంచు బిచ్చెనరుండలు.

అరిష్టము - స. 1. కాకి. 2. శుభము. 3. కీడ్డు. 4. దేశోపద్రవము. 5. మృతినూచకము.

అఱిస - తె. అతిరసము.

అఱు - తె. 1. నశించు. 2. క్షీణించు. 3. అఱు. 4. కంఠము. 5. నమీవము. నమా. అఱుదెవులు - క్షయరోగము. క్రి. అఱుక్రము - చుట్టుకొను.

అరుంధతి - స. వసిష్ఠనిధార్య. (వి. ఆరంజోతి)

అఱుకువ - తె. అక్షిర్ణము.

అరుగు - తె. తిన్నె.

అరుగు - తె. పోవు.

అఱుగు - తె. 1. జీర్ణించు. 2. క్షయించు. రూ. అఱువు.

అఱుగుళ్లు - తె. శిథిలము. రూ. అఱువుళ్లు.

అరుచి - తె. మాంసము. రూ. ఎఱుచి. స. రుచి లేమి.

అరుణము - స. 1. ఎఱుపు. (రూ. అరుణిమ) 2. సంజయెఱుపు. రూ. 1. అనూరుడు. 2.

సూర్యుడు. నమా. అరుణోదయము - వేకువ జాము.

అరుదు - తె. 1. అశ్చర్యము. 2. క్రొత్త.

అరు దెంచు - తె. 1. వచ్చు. 2. పోవు. రూ. అరుగు దెంచు.

అఱుపు - తె. దక్కించు.

అఱుము - తె. 1. ఆక్రమించు. 2. ప్రతీషించు. 3. ఆక్రమణము.

అరులు - తె. ప్రేమ, వాత్సల్యము.

అరులుమరులు - తె. ముదిమిచే తెలివి చెదరి యుండుట.

అఱువంద్రు - తె. అఱువదిమంది. (అఱు + వదం ద్రు)

అఱువది - తె. (అఱు + వది) అఱువదులు.

అరువు - తె. 1. ధాన్యాదులయప్పు. 2. తెలివి. నమా. అరువుబాట - రొక్కపు జామీను.

అఱువుళ్లు - చూ. అఱుగుళ్లు.

అరునము - చూ. అరసము.

అరును - వి. (రాజు) ప్రభువు.

అరుహాడు - వి. (అర్హుడు) తగినవాడు.

అరె - తె. ప్రళంసార్థకము. రూ. అరే.

అరోచకము - స. 1. రుచింపమి. 2. ప్రకాశింపమి 3. అసహ్యము.

అర్కము - స. జిల్లేడు. రూ - సూర్యుడు. (వ్యు. పూజింపబడువాడు) నమా. — బుడు. 1. శని. 2. యముడు. — బుధువు - బుధుడు.

అర్కలి - తె. రొండి.

అర్గళము - స. 1. తలుపుగడియ. 2. ప్రతిబంధము

అర్జము - స. 1. వెల. 2. పూజించుట. రూ. అర్జవ

అర్జ్యము - స. 1. పూజకుదగినది. 2. వెలగల

అర్చ—అలఁత.

అర్చ-న. 1. పూజ. (రూ. అర్చన, అర్చనము) 2. ప్రతిమ. క్రి. అర్పించు.

అర్చకుడు-న. పూజారి.

అర్చి-న. 1. మంట. 2. వెలుగు. రూ. అర్చిస్తు.

అర్చనకుడు-న. 1. జోయ. 2. తెల్లనివాడు.

అర్చనము-న. 1. బంగారు. 2. నెమలి. 3. తెలుపు. 4. నలుపు.

అర్చన-న. 1. ఆవు. 2. బాణాసురుని కూచుడు.

అర్చనుడు- 1. తార్తవీర్యుడు. 2. పాండవ మధ్యముడు.

అర్చము-న. 1. నీరు. 2. ప్రవాహము. నమా.

అర్చవము } నమద్రము.
అర్చోరాశి }

అర్చి-న. 1. దుఃఖము. 2. పీడ. రూ. అర్చి.

అర్చన-న. యావన.

అర్చము-న. 1. శబ్దవివరణము. 2. కారణము. 3. బంగారు. 4. ధనము. 5. ప్రయోజనము. 6. వస్తువు. నమా.—శాస్త్రము - 1. నీతిశాస్త్రము. 2. ధనమునుగూర్చిన శాస్త్రము.

అర్చి-న. 1. రసవంతుడు. 2. యాచకుడు. క్రి. అర్పించు.

అర్చన-న. 1. వేడుకొనుట. 2. బాధపెట్టుట. రూ. అర్చనము.

అర్చము-న. 1. తునుక. 2. నగము. నమా. — చంద్రము - 1. నగముచంద్రుని రూపుగల బాణము. 2. మెడవట్టిత్రోయుట కేర్పణచిన చేయి. 3. మెడవట్టిత్రోయుట. —రథుడు-ఒక్క విలుకానితో పోతలేనివాడు. —హారము-అణు వదిలాలుగుపేటలు గల హారము. అర్థోరుకము- చల్లదము.

అర్చుటము-న. అప్పదము.

అర్చణము-న. ఒప్పగించుట. (పి. అప్పనము) క్రి. అర్పించు.

అర్చుదము-న. వేయికోట్లు.

అర్చకుడు-న. బాలుడు. 2. మూర్ఖుడు.

అర్చ్యుడు-న. సూర్యుడు.

అర్జ-తె. 1. అణ. 2. గది. 3. ప్రయానమున పాలు పిడుకడగిన యావు, నల్ల.

అర్జము-తె. ముంద మోపు.

అర్జా-తె. (ఆక+ఆక) 1. మిక్కిలి అధంకి. 2. ముఱుగు.

అర్జా-తె. (ఆకలి+ఆకలి) మిక్కిలి ఆకలి.

అర్జాడు-తె. (ఆడు+ఆడు) అటు నిటు తిరుగు, విహరించు.

అర్జావు-తె. ఆదవియావు.

అర్జీయము-తె. అజీర్తము. రూ. అర్జెము.

అర్జు-చూ. అణ. 1. కంఠము. 2. నమీపము.

అర్జము-న. తగినది.

అల-తె. 1. తరంగము. 2. ప్రసాదించి దెలుపునది.

అలంకారము-న. 1. పింగారము. 2. ఆవరణము. 3. ఉపమాద్యలంకారము. రూ. అలంకృతి. అలంక్రియ. క్రి. అలంకరించు. అలంకరిష్టువు- అలంకార ప్రియుడు. అలంకర్త-అలంకరించు వాడు.

అలంగము-తె. కొటగోడకు అనికగా వేసిన కొణుడు, వప్రము.

అలంపునీయము-న. దాటసాధ్యము కానిది. రూ. అలంఘ్యము.

అలగు-తె. 1. వెనుదీయు. 2. శ్రమపడు. 3. దుఃఖించు. ప్రే. అలచు.

అలఁత-తె. 1. అలయుట, శ్రమము. 2. బాధ,

అలుచు-వి. (అలనుడు) పోవరి.
 అల్పము-న. సూక్ష్మము, చిన్నది. డు-సీదుడు.
 నమా. అల్పావమానము-మూత్రము విడుచుట.
 అల్ల-తె. 1. ఆ. 2. ప్రసిద్ధిని దెలుపునది. 3.
 మందము. రూ. అల, బల్ల.
 అల్లకము-తె. 1. అల్లుట. 2. గోచి.
 అల్లకల్లోలము-తె. తాఱుమాఱు.
 అల్లన-తె. మెల్లన.
 అల్లము-వి. (అర్థ)కము) పచ్చిపొంటి.
 అల్లూడు-తె. 1. కదలు. 2. శ్రమపడు. రూ.
 అల్లలనాడు, అల్లూడు. కృ. అల్లూటము.
 అల్లారుముద్దు-తె. మిక్కిలి ప్రేయము.
 అల్లి-తె. తామరతాతిలోచేరిన ఒక తీగ.
 అల్లిక-తె. అల్లుట.
 అల్లిబిల్లి-తె. 1. ఒడ్డిక. 2. పెనఱువ. రూ.
 అల్లిబిల్లిక.
 అల్లియ-తె. వింటివారి. రూ. అల్లె.
 అల్లియము-తె. క్రొత్తపెండ్లికొడుకునకుఁ బెట్టెడి
 అత్తగారింటిపిండు. రూ. అల్లెము.
 అల్లు-తె. 1. ఆల్లికవేయు. 2. తీగప్రాఱు. కృ.
 అల్లుడు, అల్లిక.
 అల్లుడు-తె. 1. కూఱుమగఁడు. 2. తోబుట్టు
 కొడుకు. రూ. అల్లువాడు. నమా. కొమాళ్లు.
 ప్రభువుతో నమముగఁబుజించి అంగరక్షకులుగ
 నుండువాడు.
 అవ-తె. 1. తల్లితల్లి. 2. కండ్రితల్లి. 3. అమ్మ.
 4. పూజ్యురాలు. రూ. అవ్వ.
 అవ-న. విరుద్ధము, క్రిందు అనునర్థములిచ్చు ఉప
 సర్గము. నమా. కటము - విరుద్ధము. —
 కరము - పెండుతున్న. కర్ణణము - వెడలిం
 చుట. కుంతము-మునుగు. రూ. అవగుంత

నము. — క్రయము-1. దాడుగ. 2. వెల. —
 క్షేపము-తప్పుపెట్టి త్రోయుట. — గండము.
 1. కుఱుపు. 2. బోటిము. — గణన-తిరస్కా
 రము. — గతము - 1. తెలియఁబడినది. 2.
 పొందఁబడినది. — గాహనము - 1. ఆకళింత.
 2. మునుక. క్రి. అవగాహించు. — గుణము.
 దుర్గుణము. — జ - తిరస్కారము. — తరణ
 ము- దిగుట. క్రి. అవతరించు-1. దిగు. 2.
 వుట్టు. — తారము - 1. దిగుట. 2. జన్మము.
 3. నీళ్ల రేపు. — తారిక-పీతిక. — దంశము.
 ఊరుఁగాయ. — దారణము- చీల్చుట. — దాహ
 ము-1. కాలుట. 2. నీటివట్టివేరు. — దీర్ఘము.
 చీల్చిఁబడినది. — దారణము - నిశ్చయము. —
 ధూతము-త్రోసివేయఁబడినది. డు - 1. దిగం
 బర నన్నాస్యసి. 2. కదలింపఁబడినవాడు. రూ.
 అవధూత. — నరము - వంగినది. — పత్యము-
 అపత్యము. — పాతము - ఏనుగును పట్టుటకై
 త్రవ్విన పల్లము, ఒగము. — బోధము - 1.
 మేలుకొలుపుట, 2. బోధించుట. — బోధకుడు.
 1. మేలుకొలుపువాడు. 2. బోధకుడు. 3.
 సూర్యుడు. — మతి - అవమానము. — మర్దము-
 పరులచేఁగలుగు రాయిడి. — మానము - 1.
 అగౌరవము. 2. తిరస్కారము. — రోచము-
 1. అంతఃపురము. 2. అర్ధగింత. — రోహణ
 ము-1. దిగుట. 2. ఊడ. రూ. అవరోహము.
 — లంబనము-1. పట్టు. 2. శరణము. 3. ఆశ్రయ
 ము. — లక్షణము-దుర్లక్షణము. — లగ్నము-
 1. నడుము. 2. తగులుపడినది. — లంతనము-
 పొరలుట. — లేపము-1. పూత. 2. గర్వము.
 — లోకనము - చూపు. — శకునము - దుశ్శకు
 నము. — శిష్టము-మిగిలినది. — స్తంభము-1. ఆ
 దారము. 2. గర్వము. 3. ప్రయత్నము. — నరము-
 1. నమయము. 2. అవకాశము. 3. అగత్యము. 4.
 తొందర. అవాంతరము-1. లోపలిది. 2. మర్య
 వచ్చినది. 3. అటంకము, అపద. అవాప్తి-ప్రాప్తి.

అవంతి-న. 1. అక్క. 2. ఉజ్జయిని.
 అవగడము-వి. (అవకటము) 1. అగడము. 2.
 అకార్యము.
 అవభుజము-తె. 1. వ్యాపనము. 2. హెచ్చు. 3.
 సామర్థ్యము. 4. వ్యాపకుడు. 5. అవభుజించు.
 అవటము-న. 1. పల్లము. 2. జొతీయ. 3. బావి.
 అవటీటము-న. ముక్కుచప్పట.
 అవటువు-న. 1. ముచ్చిలిగుంట. 2. పల్లము. 3. బావి.
 అవడు-చూ. అగడు.
 అవతంసము-న. 1. పూగమృ. 2. సిగబంతి.
 రూ. వతంసము.
 అవతల-తె. 1. వెనుక. 2. అవలిప్రదేశము.
 అవడగాకి-తె. దుఘడు.
 అవదాతము-న. 1. తెల్లన. 2. పచ్చన. 3.
 శ్రేష్ఠము. 4. వ్యర్థము.
 అవద్యము-న. 1. అధమము. 2. చెఱువు.
 అవధరించు-న. 1. విను. 2. ధరించు. 3. ఎచ్చ
 రికవడు.
 అవధానము-న. 1. హెచ్చరిక. 2. కవితావివోదము.
 రూ. వధానము.
 అవధారు-తె. వినుము.
 అవది-న. 1. మేర. 2. వేళ. 3. ఎడము.
 అవనము-న. కాపాడుట.
 అవనాయము-వి. (అవన్యాయము) న్యాయము లేనిది.
 అవని-న. భూమి.
 అవభృతము-న. యజ్ఞాంతస్నానము.
 అవయవము-న. అంగము.
 అవరము-న. వెనుకటిది. నమా. అవరజుడు.
 రముడు.

అవల-తె. (అ+వల) విమృశించు. రూ. అవ్వల,
 అవల, బల.
 అవలీల-న. సుంభము.
 అవశ్యము-న. 1. నిశ్చయము. 2. అగత్యము.
 3. అక్క. 4. వశముకానిది.
 అవనది-తె. అవవాదము.
 అవనధము-న. ఇల్లు.
 అవసానము-న. ముగియక, చావు.
 అవస్థ-న. 1. కాలానుసారస్థితి. 2. సంకటము.
 అవాంత్రము-తె. 1. అవద. 2. అడ్డు.
 అవాచి-న. దక్షిణదిక్కు.
 అవాచ్యము-న. 1. చెప్పరానిది. 2. బూతు.
 అవాయి-తె. అకాళబాణము.
 అవారి-తె. అపారము. రూ. అవ్వారి.
 అవిటి-తె. 1. అంగహీనుడు. 2. గ్రుడ్డి.
 అవితతము-న. యథార్థము.
 అవిది-వి. (అవిది) 1. సంకటము. 2. దుఃఖము.
 అవిద్య-న. 1. అజ్ఞానము. 2. మాయ.
 అవిది-న. 1. సంకటము. 2. దుఃఖము. 3.
 అక్రమము.
 అవిదేయుడు } న. అజ్ఞకువలేనివాడు.
 అవినీతుడు }
 అవియు-తె. 1. వగులు. 2. చెడు.
 అవిరళము-న. దట్టమైనది.
 అవిరి-తె. 1. నేత్రరోగము. 2. నీలిచెట్టు.
 అవిలంబము-న. త్వర.
 అవివేకము-న. అజ్ఞానము.
 అవిసి, అవినీయ, అవిసె.-చూ. అగసి.
 అవు-చూ. అగు.

అవ్యక్తము—అసము.

- అవ్యక్తము-స. స్పష్టముకానిది. దు- 1. శివుడు.
2. విష్ణువు. 3. మూర్త్యుడు. సమా. అవ్యక్త
గణితము- బీజగణితము.
- అవ్యయము-స. 1. శుభము. 2. వ్యయములేనిది.
3. లింగ వచన విభక్తులు లేని పదము. దు-
విష్ణువు.
- అవ్యాజము-స. కవటములేనిది.
- అవ్య-చూ. అవ.
- అవ్వల-చూ. అవల.
- అవ్వారి-చూ. అవారి.
- అశనము-స. భోజనము.
- అశని-స. 1. వక్రాయుధము. 2. మెఱపు. 3.
పిడుగు. (వృ. లోకమును భుజించునది)
- అశరీరవాణి-స. శరీరములేక వినవచ్చు వాక్కు.
అకాశవాణి.
- అశీతి-స. ఎనుబది.
- అశుభము-స. కీడు.
- అశేషము-స. అంతయు.
- అశోకము-స. 1. కంకేళివృక్షము. 2. పాద
రసము. దు- భీముని సారథి.
- అశౌచము-స. 1. ముఱికి. 2. మైల. 3. పురుడు.
- అశ్యంతము-స. 1. ప్రాయ్యి. 2. చావు.
- అశ్యము-స. తాయి. సమా.—కుట్టకుడు. తాతి
పనివాడు.—గర్భము- మరకతము.—జము-
నీలాజిత్తు.—పుష్పము-తాతిపువ్వు.—సారము-
జనుము.
- అశ్రద్ధ-స. శ్రద్ధలేమి.
- అశ్రము-స. కన్నీరు. రూ. అశ్రవు, అనసము.
- అశ్రాంతము-స. 1. ఎల్లప్పుడు. 2. ఎడతెగనిది.
3. అలయనిది.
- అశ్లేలము-స. 1. బూతు. 2. శబ్దదోషము.

- అశ్వము-స. గుఱ్ఱము. సమా.—చరము-కంఠర
గాడిద.—మేదము- గుఱ్ఱమును సంపదేయు
యాగము.—యుక్కు-అశ్వని.
- అశ్వని-స. ఇరువదియేడింట మొదటి నక్షత్రము.
సమా. అశ్వనీసుతులు-దేవతల వైద్యులు. రూ.
అశ్వలు.
- అష్టకము-స. ఎనిమిది, అట్టము. రూ. అష్టము.
- అష్టమము-స. ఎనిమిదవది.
- అష్టమి-స. ఎనిమిదవ తిథి.
- అష్టమూర్తి-స. శివుడు. (అష్టార్కుడు అనియు)
(వృ.పంచభూతములు, సూర్యచంద్రులు, యష్ట
అను ఎనిమిది రూపములు కలవాడు.)
- అష్టాదశము-స. పదునెనిమిదవది.
- అష్టావధము-స. బంగారు. (వృ. ఎనిమిది
యుక్తప్రాసములుకలది)
- అష్టావధానము-స. చదరంగము, కవిత్యను,
వ్రాయుట, చదువుట, గణితము, సంగీతము,
వ్యస్తాశ్చరి, సంభాషణము అను ఎనిమిదంశముల
నేకకాలమున గమనించుట. అట్లు చేయు
వాడు అష్టావధాని.
- అనన్త-వి. (అశ్రద్ధ) శ్రద్ధలేమి.
- అనతి-స. అంకుటాలు.
- అనత్యము-స. బొంతు.
- అనత్తు-స. 1. నత్తువలేనిది. 2. చెవ్చది.
- అనదు-వి. (అనల్) 1. అల్పము. 2. నన్నది.
3. అబ్బాడు.
- అనభ్యము-స. నభకు యోగ్యముకానిది.
- అనమశరుడు-స. మన్మథుడు.
- అనమీక్ష్మకారి-స. చక్కగాయోదినపక పనిచేయు
వాడు.
- అసము-తె. 1. దర్పము. 2. చనపు. 3. ఎ.
(యశము) కీర్తి.

అనురసంజ-వి. (అనురసంధ్య) సాయంకాలము.
 అనురు-తె. పసరు.
 అనలారు-తె. 1. అతిశయించు. 2. ఒప్పు. రూ.
 ఎనలారు.
 అనలు-తె. 1. బురద. 2. మూలధనము. సమా.
 —ఋట్టువు- తామర, వంకజము.
 అనహాయపూరుడు-న. ఒంటరియైనిలిచిపోవువాడు.
 అనహ్యము-న. సహింసగూడనిది. క్రి. అనహ్యించు.
 అసాదు-హిం. బిళ్ళ. రూ. హసాదు.
 అసాద్యము-న. సాద్యముకానిది.
 అసి-తె. అల్పము.
 అసి-న. కత్తి. సమా.—ధార- కత్తివాదర.—
 ధారావ్రతము - కత్తివాదరమీదనడచుటవంటి
 కఠిన నియమవ్రతము.—ధావకుడు - కత్తులు
 సానపెట్టువాడు.—వక్రము- 1. కత్తియొంటి.
 2. చెఱుక.—పుత్రి-చూడకత్తి.
 అసితము-న. 1. నలుపు. 2. నల్లనిది. దు-1.
 నల్లనివాడు. 2. శనైశ్చరుడు.
 అసిమి-తె. సంచి. సమా.—గొల్లెన-చిన్నగుదారము.
 అసియాడు-తె. చరించు.
 అసివాటు-తె. వయ్యాళి.
 అసివోవు-తె. 1. తప్పిపోవు. 2. కొంచెముతగిలి
 తప్పిపోవు.
 అనుర-న. 1. రాత్రి. 2. రాక్షసుడు. (రూ.
 అనురుడు) సమా.—సంధ్య - రాక్షసవేళ,
 సాయంకాలము.
 అనురము-న. 1. ఏనుగు. 2. కాకోలము. దు-
 రాక్షసుడు.
 అనురుసురు-తె. శ్రమమం చగు ధ్వని.
 అనువులు-న. ప్రాణములు.
 అనుయ-న. ఓర్వలేమి.

అనుర్యంపశ్య-న. ఎండకన్నెఱుంగనిది.
 అసోగము-వి. అశోకము.
 అప్తలితము-న. 1. చలించనిది. 2. చెడనిది.
 అప్రమయము-న. 1. సూర్యుడు క్రుంకుట. 2.
 నాశము. క్రి. అప్రమించు.
 అస్తము-న. ప్రొద్దుక్రంకుగట్టు. (అస్తగిరి,
 అస్తాద్రిఅనియు)
 అస్తరు-హిం. గుడ్డతోచేర్చికుట్టిన తుండుగుడ్డ.
 అస్తోకము-న. అల్పముకానిది, గొప్పది.
 అత్తము-న. 1. మంత్రపూర్వకముగా విడుచు
 తాజము. 2. విల్లు. 3. కత్తి.
 అస్తి-న. ఎముక. సమా.—వంజరము-కంకాళము.
 అస్తిరము-న. అశాశ్వతము.
 అస్మఃకీయము-న. నా సంబంధమైనది.
 అన్రము-న. 1. కన్నీరు. (రూ. అశ్రము, అన్రవు)
 2. నెత్తురు. సమా. అన్రవ-1. జలగ. 2.
 పిశాచము. అన్రవుడు-రాక్షసుడు.
 అహంకారము-న. గర్వము. రూ. అహంకృతి.
 అహంక్రియ, అహంభావము. క్రి. అహంకరించు.
 అహరము-న. చలువచేయని క్రొత్త వస్త్రము.
 కారికము.
 అహమహమిక-న. యుద్ధాదులందుకలుగు పరస్ప
 రాహంకారము.
 అహము-న. 1. దినము. 2. వగలు. (రూ. అహస్సు.)
 3. గర్వము. సమా. అహ్యమతి-అజ్ఞానము. అహ
 రహము-ప్రతిదినము. అహర్యతి-సూర్యుడు.
 రూ. అహానతి, అహస్కరుడు. అహార్ము
 ఖము-ప్రాతఃకాలము. అహోరాత్రము-దేవగలు.
 అహహ-తె. ఔరా. రూ. అహహో, అహో, అహో.
 అహార్యము-న. పర్వతము. (వృద్ధి. హరింప నశక్త్య
 మైనది.)

అహి—అడు.

అహి-న. 1. పాము. 2. వృత్రాసురుడు. సమా-
—చృత్రము- పుట్టగొడుగు. —తుండితుడు-
పాములవాడు. —ద్విషము- 1. నెమలి. 2.
ముగిస. దు- గరుడుడు. —పతి- శేషుడు.
—ఫేసము- 1. అభిని. 2. విషము. —భయము-
రాజునకు దాయాదులవలని భయము. —కుక్కు-
గరుడుడు.

అహింస-న. హింసచేయదు.

అహితము-న. 1. విరోధము. 2. హితముకానిది.
దు- విరోధి.

అహిర్బుద్ధుడు-న. శివుడు. (వ్య. పాముల
నగలచే ఎఱుగఁదగినవాడు.)

అహోపురుషిక-న. వీరాభావము. రూ. అహో
పురుషిక.

అశి-న. 1. కుమ్మెర. 2. తేలు. రూ. అలి.

అశిని-న. అడుకుమ్మెర.

అశీకము-న. 1. అప్రియము. 2. బొంకు. 3.
నొసలు. రూ. అశికము.

అశుకు-తె. 1. భయపడు. 2. కృ. భయము. రూ.
అలుకు.

అ

అ-తె. 1. మొదట చెప్పినదానిని. 2. ఉద్దేశించిన
దానిని తెలుపునది.

న. వజ్రము అనువర్తమునిచ్చు ఉపనర్త. ఆకం
భము- కంఠమువజ్రము. అచంద్రతారకము-
చంద్రుడు నక్షత్రము బుండువజ్రము. అపాద
మస్తకము- నిలువెల్ల. అమూలము- మూలము
ట్టుగ. అమూలాగ్రము- పూర్తిగా. అనేకు శీతా
భయము- నేతువునుండి హిమాద్రివజ్రము. (ఇట్లే
అనాలవృద్ధము, అమరణము. మొ.)

అ-తె. 1. అడలించుటను. 2. అంగీకారమును.
3. వ్యతిరేకమును తెలుపును.

అంగికము-న. అంగములతోజేయు అభినయము.
అంగిరసుడు-న. దేవగురువు. రూ. అంగీరసుడు.
అంగీరస-న. అణువదింట ఆణువ సంవత్సరము.
అంజనేయుడు-న. హనుమంతుడు.

అంతర్యము-న. 1. అభిప్రాయము. 2. హృద
యము. 3. మర్మము, గుట్టు.

అంత్రము-న. చూ. అంత్రము.

అందోళనము-న. ఊగుట. క్రి. అందోళించు.

అందోళము-న. పల్లకి. రూ. అందోళక.

అంద్యము-న. 1. గ్రుడ్డితనము. 2. అటంకము.

అంద్రము-న. చూ. అంద్రము.

ఆక-తె. అర్థగింత. సమా. —త్రాడు. రవ్వపుఁ
త్రాడు.

ఆకట్ట-తె. (ఆక+కట్ట) అర్థగించు.

ఆకరము-వి. (అగ్రహము) కోపము.

ఆకలి-తె. ఉత్త. క్రి. ఆకొను, ఆకలికొను.

ఆగు-తె. 1. అర్థపడు. 2. అణుగు. 3. కాపాడు.

4. నిలుపు. (ప్రే. ఆచు, ఆపు.) కృ. ఆర.

ఆదికొను-తె. అవహరించు. రూ. నాదికొను.

ఆద-తె. 1. చాలు. 2. కాదు. 3. ఆడుతనము.

ఆదిది-తె. ఇంతి. రూ. ఆదది, ఆదుది.

ఆదంగి-తె. శ్రీస్వభావముగలవాడు.

ఆదది- చూ. ఆదిది.

ఆడి-తె. కం అను అర్థమందు వచ్చు శ్రీ స్రుత్య
యము. (వగలాడి. మొ.)

ఆడు-తె. 1. కల అను అర్థమందువచ్చు పుంప్ర
త్యయము. (వగలాడు. మొ.) 2. ఆడు
తనము. సమా. —కూతురు- ఆడుది. —తాడు-

తోబుట్టువు. ఆడుది-చూ. ఆదిది. —పడుచు-
కూతురు. —పాప- కన్యక. 2. రాజదాని. —

దిద్ద- 1. శ్రీశిరువు. 2. మగనితోడఁబుట్టినది.

ఆదోక్-తె. (అవు + తోక్) 1. పశువునము.

2. మొదట లావుగను రానురాను నన్నముగ నుండు రూపము.

ఆపు-చూ. ఆగు.

ఆబద్ధ-తె. (అవు + పద్ధ) పాలువిడిచిన చూడ.
(ఇట్లే ఆబెయ్య)

ఆబసి-తె. (అవు + పసి) ఆవు.

ఆబోతు-తె. (అవు + పోతు) 1. కోడె. 2. అచ్చు పెద్ద, బనవడు. నమా. — రౌతు. శివుడు. — పొరము - నవ్వునములలో రెండవది, దివభము.

ఆకంపించు-న. 1. మిక్కిలి కదలు. 2. వణకు.

ఆకట-రూ. అక్కట.

ఆకతాయ-తె. తుంటరి.

ఆకరము-న. 1. గని. 2. నమూనాము. 3. ఆధారము.

ఆకర్షనము-న. వినికి. క్రి. ఆకర్షించు.

ఆకర్షము-న. 1. లాగుట. (రూ. ఆకర్షణము) 2. ఇంద్రియము. 3. జూదము. 4. పాచిక. క్రి. ఆకర్షించు.

ఆకలనము-న. 1. అవగాహనము. 2. కోరిక. 3. ఎన్నిక.

ఆకల్పము-న. 1. వస్త్రాద్యలంకారము. 2. కల్పాంతమువఱకు.

ఆకనము-వి. (ఆకాశము) మిన్ను.

ఆకస్మికము-న. ఉన్నట్టుండి కలుగునది.

ఆకళించు-వి. (ఆకలన) అవగాహనముచేసికొను. జ్ఞప్తికిరెచ్చుకొను. కృ. ఆకళంత.

ఆకాంక్ష-న. కోరిక. క్రి. ఆకాంక్షించు.

ఆకారము-న. రూపము. నమా. — పూజ్యుడు-1. మూడుడు. 2. నీటుకాడు. అకారి-అందగాడు.

ఆకాశము-న. మిన్ను. (వి. ఆకాశము) నమా. — పురాణము-అవధానముతో నొకయంగము. — పంచాంగము-పరస్పర సంబంధములేనిది. — వాణి-అశరీరవాక్కు.

ఆకిర్ణము-న. ఎడములేక నిండినది, దట్టము.

ఆకు-తె. 1. పత్రము. 2. తమలపాకు. 3. జాబు. 4. తాటాకు. 5. నాటు. నమా. — చిలుక. — సీతాకోకచిలుక. — చెప్పలు- పలుచని చెప్పలు. — తెముడు- ఆకులుగల ఒక తెగ తెముడు. — టిల్లు- పర్వతాల, గుడిసె. — రేలు- లావైన పచ్చని పురుగు. — తోట- తమలపాకు తోట. — పచ్చ-హరితవర్ణము. — మడి - నాటునాటిన — పొలము. — మడుపు - తమలపు జుట్టు. — మిడుత-పచ్చని పెద్దమిడుత. — తాయి - ఇనుమును తాచు సాధనము.

ఆకుంచనము-న. ముడుగుట.

ఆకులము-న. 1. కలత. క్రి. ఆకులవడు.

ఆకృతి-న. 1. రూపము. 2. రేహము.

ఆకె-తె. (అ + అక + ఎ) ఆయమ.

ఆకొత్తు-తె. పోకత్తి, అడకొత్తు.

ఆక్రందనము న. 1. పిలుపు. 2. ఏడుపు. 3. అబువు. రూ. ఆక్రందము. క్రి. ఆక్రందించు.

ఆక్రమణము-న. లోబడుకొనుట. క్రి. ఆక్రమించు.

ఆక్రాంతి-న. ఆక్రమణము.

ఆక్రీడము-న. ఉద్యానవనము.

ఆక్రోశము-న. తిట్లు. రూ. ఆక్రోశనము. క్రి. ఆక్రోశించు.

ఆక్షేపణము-న. 1. త్రోయుట. 2. ఆక్షేపించుట.

ఆక్షేపము-న. 1. తిరస్కారము. 2. అర్థంకి. క్రి. ఆక్షేపించు.

అఖండలుడు-న. ఇంద్రుడు. (వ్య. శత్రువులను
తెన్నగా ఖండించువాడు)

అఖిలకము-న. 1. పంది. 2. ఎలుక. దు- కన్నపు
దొంగ.

అఖివు-న. 1. ఎలుక. 2. పందికొక్కు.

అఖేటము-న. వేట. సమా. అఖేటకుడు- వేట
కాడు.

అఖ్య-న. పేరు.

అఖ్యత-న. చెప్పేడివాడు.

అఖ్యతము-న. చెప్పబడినది.

అఖ్యనము-న. చెప్పట.

అఖ్యయిక-న. వాస్తవమైన చరిత్రగ్రంథము.

అగంతుకుడు-న. అతిథి. రూ. అగంతువు.

అగడవలు-తె. దొంగిగానేర్పడిన మేనువంక్తి.

అగడము-న. అవగడము. సమా. అగడీడు-
అకార్యముచేయువాడు.

అగతము-న. 1. వచ్చినది. 2. హిందబడినది.

అగమనము-న. రాక.

అగమము-న. 1. రాక. 2. వేదము. 3. శాస్త్రము.
(వ్యా) 4. సందియంబధికముగావచ్చుఅక్షరము.

అగము-న. 1. తప్పు. 2. పాపము. రూ. అగస్సు.

అగాత్యము-తె. కొంచెమును గొప్పగాచేసి కావించు
అజపు. రూ. అగాయత్యము.

అగామి-న. రాగలది.

అగుబ్బ-తె. అతిశయము. క్రి. అగుబ్బితిలు.

అగ్నేయము-న. తూర్పునకు దక్షిణమునకు నడుమ
నున్న మూల.

అగ్రహము-న. కోపము. క్రి. అగ్రహించు.

అఘాటము-న. మేర.

అఘాతము-న. వధ్యస్థానము. క్రి. అఘాతించు-చంపు.

అఘూర్ణనము-న. తిరుగుడు.

అఘ్రాణము-న. వాసనచూచుట. క్రి. అఘ్రాణించు.

అవమనము-న. ఉపస్పర్శము, వాపు. క్రి. అవ
మించు.

అవరణము-న. 1. ఆచారము. 2. నడత. క్రి.
అవరించు.

అవరణేయము-న. నడవదగినది.

అవారము-న. 1. అవరణము. 2. నడవడి. 3.
పద్ధతి. 4. వాడుక.

అవార్య-న. వేదవ్యాఖ్యానముచేయు శ్రీ.

అవార్యకము-న. ఉపాధ్యాయత్వము.

అవార్యణి-న. అచార్యుని భార్య.

అవార్యుడు-న. వేదవ్యాఖ్యానము చేయువాడు.

అచూకి-తె. 1. జాడ. 2. చారణము.

అచ్చారనము-న. 1. వస్త్రము. 2. కప్పు.

అజవంజనము-న. సంసారము.

అజానేయము-న. మేలైన గుఱ్ఱము. (వ్య. అజాన్
. దేశమునబుట్టినది, వేగముచే లేచగినది.)

అజ్ఞ-న. ఉత్తరువు. రూ. అజ్ఞప్తి. అజ్ఞాపనము.
(వి. అన్యతానతి.) క్రి. అజ్ఞాపించు.

అజ్యము-న. నేయి.

అట-తె. 1. అడుట. 2. వేడుక. 3. లిం. 4.

నాట్యము. 5. నాటకము. 6. గానుగాడుట.

7. పరిహాసము. సమా. రత్న - నర్తకి. —

కాడు-నర్తకుడు. —గొట్టు - మూడుకట్టలు

గల గొట్టు. —దిగ్గిరు-శ్రీశ్రీలులాడు నడదావి.

—తిప్ప - శ్రీధావర్షవము. —తోట - ఉద్యాన

వనము. —వట్టు - 1. అడుకొను చోటు. 2.

నివాసస్థానము. 3. నాట్యస్థానము. — పాయ

ము - అడుకొను ఈడు. —విడుపు - విడిచిపెట్టు.

—వెలది-వేళ్ళ. క్రి. అటాడు - 1. క్రిడించు. 2. నాట్యమాడు.

అటంకము-తె. అడ్డంకి.

అటి-న. అడేలు.

అటు-తె. దెబ్బ.

అటుపోటు-తె. 1. చాధ. 2. సంక్రమనందలి చిన్న పెద్ద యలలు.

అటువారము-తె. 1. బిచ్చము. 2. యాచన.

అటోపము-న. వేగిరపాటు. క్రి. అటోపించు.

అడ-తె. (అక్కడ) అటోట. రూ. అక్కడ, అక్కడ.

అడంబరము-న. 1. దంబము. 2. యుద్ధసన్నాహము.

అడి-వి. (అడి) ఒకతెగజాతు. రూ. అడెలు, అడేలు.

అడిక
అడికొలు } తె. నింద, అగడు.

అడికప్పు-తె. మాటకప్పు.

అడిపోసికొను-తె. 1. నిందించు. 2. అగడుచేయు.

అడు-తె. 1. క్రిడించు. 2. నాట్యమాడు. 3. మునుగు. 4. కదలు. 5. నాటు. 6. విహరించు. 7. నిందించు. 8. గానుగాడు. 9. చెప్పు, పలుకు. కృ. అట.

అడుకొను-తె. నిందించు.

అడువరి-తె. వస్త్రము.

అడెలు } చూ, అడి.
అడెలు }

అధకము-న. తూము.

అధ్యుడు-న. 1. సంపన్నుడు. 2. నాథుడు.

అజె-తె. 1. గుండ్రదనము. 2. మర్మము. 3.

అజకారిలో పెరుగు దుర్మాంసము. నమా.

—కాడు-1. నమ్మకము గలవాడు. 2. మర్జుడు. —పూ-నముతైము. —పోటు - మర్మ

మందు పొడిచిన పోటు. —ముతైము- గుండ్రని ముతైము.

అజేయ-తె. దడ్డురు. రూ. అజె.

అజెము-తె. దేశము.

అతంకము-న. 1. భయము. 2. చాధ. 3. రోగము. 4. అరాటము. 5. చేమిరి.

అతంచనము-న. 1. చేమిరిపెట్టుట. 2. తనుపుట.

అతడు-చూ. అతడు.

అతతము-న. విరివియైనది. [ధుడు.

అతతాయి-న. 1. హింసాస్వభావుడు. 2. దుర్బా

అతవము-న. ఎండ. నమా. అతవత్రము, అతవ వారణము-గొడుగు.

అతల-తె. అవతల.

అతిథేయము } న. అతిథి సత్కారము.
అతిత్యము }

అతుమ-వి. చూ. ఆత్మ.

అతురము-తె. 1. ఆత్రము. 2. ఆసక్తి. రూ.

ఆత్తరము, ఆత్రము. 3. వి. (అతుర) రోగపీడ.

అతురుడు-న. 1. వ్యాధిగ్రస్తుడు. 2. ఆత్తుడు.

ఆత్తము-న. పొందఁబడినది.

ఆత్మ-న. 1. పరమాత్మ. 2. జీవుడు. 3. దేహము. 4.

మనస్సు. 5. బుద్ధి. (పి. ఆత్మ) నమా. ఆత్మం

భరి - పొట్టపోసికొనువాడు. — హెషము-

కాకి. —జ-చూ. తురు. — అడు - కొడుకు.

—జుడు-ఆత్మజ్ఞానము కలవాడు. — దర్శ

ము-అద్దము. —భువు - 1. బ్రహ్మ. 2. మన్మ

భుడు. —హత్య - తన్నుకాసు చంపుకొనుట

అత్మీయము-తనది.

ఆత్రము-చూ. ఆతురము.

అడ-తె. 1. మనోహరు. 2. హృదయము. అడ

మజు - నిశ్చింతగానుండు.

ఆదట-తె. 1. ప్రేమ. 2. తృప్తి. క్రి. ఆదటవోవు.
ఆదరణము-న. నన్యానమ. రూ. ఆదరము.
ఆదరణీయము-న. నన్యానివదగినది. [రించు.
ఆదరము-న. 1. నన్యానము. 2. దయ. క్రి. ఆద
ఆదర్శము-న. 1. ఆదర్శము. 2. బీక. 3. అను
కరింపదగిన ఉత్కృష్టస్థితి. 4. మాదిరి.
ఆధానము-న. 1. తీసికొనుట. 2. రోగకారణము.
ఆధారము-న. 1. లాభము. 2. దనము. 3. రాబడి.
ఆది-తె. 1. గుఱుతు. 2. జ్ఞాపకసూచకము. క్రి.
ఆదికొను-కన్నువేయు.
న-1. మొదలు. 2. మొదటిది. రూ. ఆదిమము.
నమా.—వారము-ఏడుదినములలో మొదటిది.
—భిక్షవు-శివుడు. —శేషుడు-నర్పరాజు.
శేషుడు. ఆద్యంతము(ఆది+అంతము)-మొ
దటినుండి తుదవఱకు.
ఆదిత్యుడు-న. 1. వేలుపు. 2. సూర్యుడు.
నమా. ఆదిత్యవారము-ఆదివారము.
ఆదుకొను-తె. 1. ఆధారమగు. 2. ఆదరించు.
ఆద్యము-న. ఆదరింపఁబడినది.
ఆదేయము-న. గ్రహింపదగినది.
ఆదేశము-న. 1. ఆజ్ఞ. 2. ఉపదేశము. (వ్యా.)
3. నందియందు ఒక యక్షరమును బోగొట్టి
యచ్చోఁ జేరు అక్షరము. క్రి. ఆదేశించు.
ఆదేశ-న. ఆజ్ఞాపించువాడు.
ఆద్యము-న. మొదటిది. రూ. మొదటివాడు.
ఆధానము-న. 1. అగ్నికార్యము. 2. యత్నము.
3. ఉంచుట.
ఆధారము-న. 1. అనిక. 2. పాదు. (వి. ఆదరువు)
ఆది-న. 1. కుదువ. 2. వ్యవ. నమా.—దైవికము-
దైవమువలనఁ గలుగునది.—భౌతికము-సంప
దూతములవలనఁ గలుగునది.—ఆధ్యాత్మికము-

తన (ఆర్థ) వలనఁ గలుగునది.
ఆధిక్యము-న. గొప్పతనము.
ఆధునికము-1. ఇప్పటిది. 2. క్రొత్తది.
ఆహతము-న. చక్కఁగా కదలింపఁబడినది.
ఆదేయము-న. 1. ఉంచదగినది. 2. ఆధారము
మీద నుండునది.
ఆరోగ్యము-న. మావటివాడు.
ఆన-వి. (ఆజ్ఞ) 1. ఉత్తరువు. 2. ఒట్టు.
ఆనంద-న. అణువదింట నలువదియైనిమిదవ సంవ
త్సరము.
ఆనందనము-న. బంధుమిత్రులను ఆలింగనముచే
సంతోషపఱుట.
ఆనందము-న. సంతోషము. నమా.—రాననము.
కాశి. —బాష్పములు - సంతోషముచే వచ్చు
కన్నీరు.
ఆనకట్ట-తె. (ఆను+కట్ట) ఆనకట్ట.
ఆనకడుండువి-న. వసుదేవుడు.
ఆనకము-న. 1. కప్పెట. 2. ఖేరి. 3. మృదైం.
ఆనకము-న. వంగినది.
ఆనతి-వి. (ఆజ్ఞ ప్తి) ఉత్తరువు.
న. నమస్కారము.
ఆనందము-న. 1. కట్టఁబడినది. 2. చర్మవాద్యము.
ఆననము-న. 1. మొగము. 2. వోడు.
ఆనము-న. ఉచ్చాసము. [క్రి. ఆనయించు.
ఆనయము-న. 1. తెచ్చుట. 2. పొందించుట.
ఆనందము-న. 1. పోరు. 2. నాటకశాల. 3. ఒకదేశము.
ఆనవాలు-తె. 1. గుఱుతు. 2. దాగుక వాచిన
పాలు. రూ. అనాచ.
అనిక-తె. 1. త్రాగుట. 2. ఆధారము. 3. దార్శ
ము. రూ. ఆనువు.

అనియ-తె. అచేయ. రూ. ఆనె.

అనీతము-న. 1. తే.బిడినది. 2. హొందింప(బిడినది).

అను-తె. 1. అనికయగు. 2. బిటగు. 3. అడుము.

4. తిను. 5. త్రాగు, కృ. అనిక.

అనుకల్ప-తె. ఊతకోల.

అనురూప్యము-న. ఒడ్దిక. [అనుగు.

అనుగ-తె. 1. సొరకాయ. 2. సొరశీగ. రూ.

అనుగుణ్యము-న. అనుగుణభావము.

అనుదుబిళ్ల-తె. బిటగుదిండు.

అనుపూర్వ-న. అనుక్రమము, వరుస.

అనువాయి-తె. అలవాటు.

అనువు-చూ. అనిక.

అనె-చూ. అనియ.

అస్వీక్షకి-న. తర్క-తాత్పర్యము.

అవగ-న. నది. (వ్యు. జలములోఁ బోవునది.)

అవగేయుడు-న. గంగాపుత్రుడు, భీష్ముడు.

అవణము-న. అంగడి.

అవణికుడు-న. వర్తకుడు.

అవత్తి-న. ఇడుము. రూ. అవద.

అవన్నము-న. 1. పొందఁబడినది. 2. అవద

గలది. డు- అవద నొందినవాడు. నమా.

అవన్నసత్వ-గర్విణి.

అవసోపాయ-తె. ఉనుదునుడు.

అపాతము-న. 1. పడుట. 2. తేలిక. 3. అప్పుడు.

అపాదనము-న. కలిగించుట. క్రి. ఆపాదిల్లు, అపాదిండు. [త్రాగు చోటు.

అపానము-న. 1. కల్లంగడి. 2. అనేపలుచేరి కల్లు

అపీతము-న. త్రాగఁబడినది.

అపూర్తి-న. సంపూర్తి.

అపె-తె. (అ+అప+ఎ) అపె.

అపాననము-చూ. అపోసానము.

అపోవు-తె. తృప్తిపడు. కృ. అపోక.

అపోశనము-న. భోజనమప్పుడు పుడిసిది జలము.

పోసికొని మంత్రపూర్వకముగ పుచ్చుకొనుట.

రూ. అపోసానము. క్రి. అపోశనించు.

అపోసానము-చూ. పై.

అప్తము-న. 1. పొందఁబడినది. 2. హితమైనది.

3. డు-స్నేహితుడు.

అప్తి-న. 1. పొందు. 2. కలిమి. రూ. అవాప్తి.

అప్యాయనము-న. తృప్తి. రూ. అప్యాయము.

అప్లవము-న. స్నానము.

అప్లడుడు-న. స్నానము.

అబ-తె. కంటిపాప.

అబంధము-న. 1. గట్టికట్టు. 2. పలుపు. 3. ప్రేమ.

అబూతి-వి. (అబుక్తి) పెనుతిండి.

అభిరమము-న. తద్దినము. (వ్యు. అభిమునకొకసారి చేయఁబడినది)

అభరణము-న. భూషణము.

అభానము-న. 1. ప్రకాశము. 2. పోలిక. 3.

లేనిది ఉన్నట్లు తోయట. 4. ప్రతిఫలనము.

అభిజాత్యము-న. 1. మంచిరులమున పుట్టుక. 2. గర్భము.

అభీరి-న. గొల్లది.

అభీరుడు-న. గొల్లవాడు.

అభీలము-న. 1. భయంకరము. 2. బాధ.

అభుక్తి-న. చూ. అబూతి.

అభోగము-న. 1. పరిపూర్ణత. 2. ప్రయత్నము.

అమంత్రణము-న. 1. పిలుపు. 2. సెలవుగొని వెళ్లట. క్రి. అమంత్రించు.

అనుడ-తె. యోజనము. పదిపైబట్టి.

అనుతి-వి. (అనుంక్రణము) పిలుపు. క్రి. అను
తించు. కృ. అనుతింపు.

అనుతిల్లు-తె. పుట్టు.

అనునన్యము-న. 1. ప్రసూతివేదన. 2. విద్యకుట్టు.

అనుని-తె. 1. వసంతయుతువు. 2. పలనమ్మద్ది.
3. ఉత్సవము. నమా. — చొర-వసంతడు.

అనుము-తె. కుమ్మరి పండలు కాల్చు గుంట. రూ.
అవము. న. 1. రోగము. 2. అపవ్రము, పచ్చి.

అనుయము-న. రోగము.

అనులకము-న. నెల్లి (ఉపరిక) చెట్టు. రూ. అనులకి.

అనువడ-తె. పెదగులోవేసిన వడ రేక గారె.

అమిక-వి. (అహమహమిక) మదము.

అమిషము-న. 1. మాంసము. 2. లంచము. 3.
భోగము. 4. లాభము.

అము-వి. (అహము) గిర్యము, అమిక. క్రి. అము
కొను-పైకొను.

అముత్తము-న. 1. కట్టిబడినది. 2. తొడుగె
బడినది. 3. విడువబడినది.

అముత్రికము-న. పరలోక సంబంధమైనది.

అముదము-వి. (అమందము) 1. ఏకంధతైలము.
2. బ. అముదపు గింజలు.

అముష్మికము-న. అముత్రికము.

అఘ-తె. (అ+అమ+వి) ఆత్మ, ఆపె, ఆతె.

అమెత-తె. 1. విందు. 2. ఉత్సవము.

వి. (అనుంక్రణము) పిలుపు. రూ. అమతి.

అమోదము-న. 1. సంకోషము. 2. పరిమళము.
క్రి. ఆమోదించు.

అమ్నాయము-న. 1. వేదము. 2. సంప్రదాయము.

అమ్రము-న. మామిడి.

అమ్రమేఠము-న. (హ్లా.) రెండుమాటులు చెప్పి,
బడిన మాట. 2. రెండుమాటులు చెప్పినదానిలో
రెండవ పదము.

అమ్లము-న. 1. చింతపండు. 2. చింతచెట్టు. రూ.
అమ్మిర. నమా. అమ్లవేతనము-పుల్లప్రబ్బలి.

అయర-తె. చూ. ఆతె.

అయకట్టు-తె. (అయము+కట్టు) 1. పొలము పరి
మాణము. 2. రాబడి పరిమాణము.

అయకము-తె. కాకట్టు, అధి. రూ. అహకము.

అయరాడు-తె. గ్రామోద్యోగి.

అయతనము-న. 1. గుడి. 2. ఇల్లు.

అయతము-వి. (అయత్నము) ప్రయత్నము.
న. నిడుపైనది.

అయతి-తె. 1. జ్యేష్ఠాపాదగ్రాహణ భాద్రపద మాస
చతుర్థయము. 2. శంకాయము.

న. 1. నిడుపు. 2. భావికాయము. 3. రాబడి.

అయత్తము-న. 1. అధీనము. 2. సంసిద్ధము,
(వి. అయితము) దు-అధీనుడు.

అయన-తె. (అ+అన) అకడు.

అయమ-తె. (అ+అమ) ఆమె.

అయము-వి. (అయపు) 1. జీవస్థానము. 2.
అశ్వశాం.

న. 1. వచ్చుబడి. 2. లాభము. [మెత్తుట.

అయవారము-వి. (యాయావరము) రాన్యమువిధపు

అయనము-న. 1. ఇనుము. 2. ఇనుపవస్తువు.

అయసము-న. 1. శ్రమము. 2. కొందర.

అయితము-వి. (అయత్తము) సిద్ధము. రూ.
అయత్తము. క్రి. అయత్తపడు.

అయిదము-వి. (అయధము) 1. కత్తిమున్నగు
సాధనము. 2. పనిముట్టు.

అయధము-న. —పై—

అయువు-స. డీవికకాలము. రూ. ఆయుస్సు, ఆయుష్యము. సమా. ఆయుష్కర్మము - జ్ఞేరము. ఆయుష్మంతుడు - చాలకాలము బ్రతుకువాడు.

అయోగము-స. 1. వ్యాపారము. 2. తెలివి.

అయోధనము-స. యుద్ధము.

ఆర-తె. (వ్యా.) సంబోధన బహువచనమున వచ్చు ఆగమము. రూ. ఆరా.

స. చెప్పుటకు నూది. (వి. ఆరె)

ఆరంజోతి-వి. (అరుంధతి) వసిష్ఠుని ఛార్య.

ఆరంబము-వి. (ఆరంభము) 1. మొదలుపెట్టుట. 2. యత్నము.

ఆరంభము-స. 1. ప్రయత్నము. 2. మొదలు, 3. త్వర. (వి. ఆరంబము) శ్రీ. ఆరంభించు.

ఆరహామ-స. ఇత్తడి.

ఆరహారు-తె. పూటకొకచోట తిను కూడు.

ఆరక్షము-స. 1. రక్షణము. 2. సేన. దు-తలారి.

ఆరగించు-తె. 1. తిను. 2. త్రాగు. 3. సైవేద్యముచేయు. వృ. ఆరగించ, ఆరగింపు.

ఆరఘట్టము-1. ఏతము. 2. సూతిరాట్నము.

ఆరణము-తె. 1. ఇంపు. 2. మధురధ్వని.

ఆరట-తె. 1. విహారము. 2. విశ్రాంతి.

ఆరటము-తె. 1. దుఃఖము. 2. పరితాపము. రూ.

ఆరాటము. శ్రీ. ఆరటపడు, ఆరటించు.

ఆరడము-తె. 1. ఉత్సాహము. 2. పూనిక.

ఆఱడి-తె. 1. నింద. 2. వ్యర్థము. శ్రీ. ఆఱడిపడు, ఆఱడిపోవు.

ఆరతి-వి. (హారతి) దేవునెదుట దీపమునుగాని, వెలిగించిన కప్పురమునుగాని త్రిప్పట.

ఆరనాళము-స. పులియబెడిన కడుగునీళ్లు. రూ. ఆరనాళకము.

ఆరబము-తె. పైరు.

ఆరబము-స. ఆరంభింపబడినది.

ఆరఫటి-స. 1. మోత. (రూ. ఆరఫటము, ఆర్పటము, ఆర్పటి) 2. ఒక కావ్యవృత్తి. శ్రీ. ఆరఫటించు, ఆర్పటించు.

ఆరయు-చూ. ఆరయు.

ఆరవము-స. ధ్వని. రూ. ఆరావము.

ఆరాటము-చూ. ఆరటము.

ఆరాధనము-స. పూజ. శ్రీ. ఆరాధించు.

ఆరాధ్యుడు-స. 1. పూజ్యుడు. 2. లింగధారి.

ఆరామము-స. 1. ఉపవనము. 2. సంకోషము. ఆరితీరు-తె. నిపుణులనొందు.

ఆరివేరము-వి. (ఆరివైరము) విరోధము. రూ. ఆర్వైరము. సమా. ఆరివేరపుడవనీ- నారదుడు, కంపాభోజనుడు.

ఆరు-తె. 1. రలుగు. 2. నిండు. 3. తొమ్మిది నుండి నాభివలకు గల వెండ్రుకలవరుస.

ఆఱు-తె. 1. ఎండు. 2. నశించు. 3. ఉపశమించు. (ప్రే. ఆఱుచు) 4. ఐదునొకటి. సమా. ఆఱుగురు- ఆఱుమంది. రూ. ఆఱుపురు, ఆర్వపురు. ఆఱుమోముంచేలుపు- కుమారస్వామి. శ్రీ. ఆఱుమూడగు- చెడు.

ఆరుక-తె. ఒకతెగ పైరు. రూ. ఆరుగ. ఐ. ఆరుకధాన్యము. రూ. ఆర్లు. [రూ. అర్పు.

ఆరుచు-తె. 1. ఆడించు. 2. వినరు. 3. ఎండించు.

ఆరుదూరు-తె. అల్లరి.

ఆరుద్రపురుగు-తె. ఇంద్రగోపము: (వానకాలమున కొన్నించు ఎఱ్ఱని పట్టువలె తళతళలాడు పురుగు)

అణువు—అలాగము.

అణువు-తె. హాత.	అర్పణము-చూ. ఆరవటము.
అరుపోరు-తె. ఏకతెగని జగదము.	అర్ప-స. 1. పదునాల్గేదగ్గ కన్య. 2. పార్వతి.
అఱున-తె. అఱుడుంచములు.	అర్పణ-స. 1. పూజ్యురాలు. 2. పార్వతి.
అరూఢము-స. 1. ఎక్కినది. 2. జ్యోతిర్వాత్సమున నొక కాగము.	అర్పణ-స. 1. పూజ్యుడు. 2. మందివాడు. 3. (నాట్య) పెనిమిటి. (అర్పణప్రభు అనియు)
ఆరె-వి. (ఆర) 1. చెప్పులుచుట్టు సూచి. 2. రోడి మున్నగు పజల రాళ్లకు వెనుకనుండు గోరు. (ఆరెబొట్ట అనియు)	ఆర్యేరము-చూ. ఆరివేరము.
ఆరెకుడు-వి. (ఆరక్షడు) తలవరి.	ఆర్దము-స. 1. యుద్ధసంబంధమైనది. 2. ధర్మార్థము వరునివలన గోమిథునము పుష్పకొని కన్యనిచ్చి చేయు వివాహము. (చూ. వివాహము.)
ఆరము-తె. మహారాష్ట్రరాష్ట్ర.	అలంకి-తె. దుర్బీనంటి వల్లకి.
వి. (ఆరాము) ఉపవనము.	అలంబము-స. ఊత.
ఆరోగియము-తె. భోజనము.	అలంభము-స. చంపుట, వధము.
ఆరోగ్యము-స. రోగములేమి. [ఆరోపించు.	అలకి-తె. అనాధ.
ఆరోపము-స. హెచ్చుట. రూ. ఆరోపణము. క్రి.	అలకించు-తె. 1. విను. 2. ఆచరించు. చూ. ఆలించు.
ఆరోహరుడు-స. ఎక్కువారు.	అలకించు-స. చూడు.
ఆరోహణము-స. 1. ఎక్కుట. 2. నిచ్చెన. 3. సోపానము. క్రి. ఆరోహించు.	అలతి-వి. (అలప్తి) రాగమురీయుట.
ఆరోహణు-స. 1. మావటివారు. 2. గుఱ్ఱపురారు.	అలపించు-వి. (అలాపించు) రాగమురీయు.
ఆర్దనము-స. సంపాదనము. క్రి. ఆర్జించు.	అలప్తి-చూ. అలతి.
ఆర్దనము-స. 1. యుజ్జాధానము, చక్కన. 2. చక్కనినదక.	అలము-తె. 1. ఆగభము. 2. పేక్ష. వి. 1. (హారము) యుద్ధము. 2. (హారాలము) విషము. సమా. అలవాయి- శివుడు.
ఆరము-స. 1. దుఃఖమునొందినది. 2. నొచ్చినది.	అలయము-స. 1. ఇల్లు. 2. గుడి.
ఆర్దనము-స. 1. యుతునంబంధమైనది. 2. శ్రీల యుతువు. 3. పూవు.	అలరి-తె. 1. దుర్బీలుడు. 2. అనాథ.
ఆర్తి-స. 1. దుఃఖము. 2. వింటికొన.	అలవట్టము-వి. (అలావర్తము) వస్త్రములోచేసిన విననకట్ట.
అర్థము-తె. అణుభూములు.	అలవాలము-స. పాడు. రూ. అవాలము.
ఆర్ధ-స. ఇరువదేడింబ అణవనక్షత్రము.	అలన్యము-స. 1. కాగు. 2. పోమరితనము. క్రి. వి. అలపించు.
ఆర్ధికము-స. అర్థము.	అలాతము-స. కొఱవి. రూ. అలాతము.
ఆర్ధము-స. తడిసినది.	అలానము-స. ఏనుగునుకట్టు గూటము.

ఆలూపనము-న. 1. నిండుచూట. 2. రాగాలూపనము. 3. చూటాడుట. రూ. ఆలూపము. క్రి. ఆలూపించు.

ఆలూపరము-న. ఆలపట్టము.

ఆలి-తె. హీనము. క్రి. ఆలిగొను- గేలిచేయు. న. 1. చెలికత్తె. 2. వరుస. రూ. ఆళి.

ఆలింగనము-న. కౌగిలింత.

ఆలిండు-తె. విను. రూ. ఆలికించు.

ఆలిదిప్ప-తె. నత్తచిప్ప.

ఆలిధము-న. 1. నాకఁబడినది. 2. విలుకాఁడు పుడికాలుచాఁది నిలుచుట.

ఆలు-తె. 1. భార్య. 2. స్త్రీ. (బి. అంధ్రు) 3. ఆవుశబ్ద బహువచనరూపము. నమా. ఆలకాపరి- 1. గొల్లవాఁడు. 2. కృష్ణుఁడు. ఆలపోతు, ఆలఘేడు-ఆఁబోతు. ఆలుమగలు-దంపతులు.

ఆలోకనము-న. 1. చూపు. 2. కాంతి. రూ. ఆలోకము. క్రి. ఆలోకించు.

ఆలోచన-న. యోచన, తలంపు. రూ. ఆలోచనము. క్రి. ఆలోచించు.

ఆలోచు-న. 1. చంచలమైనది. 2. అసక్తిగలది.

ఆవ-తె. 1. ఆవగింజ. 2. పల్లపునేల. 3. చీడ. 4. జుప్తి. నమా. ఆవకాయ- మామిడి ఊరక గాయ. క్రి. ఆవపాటు- జుప్తికివచ్చు.

ఆవజము-వి. (ఆరజము)రుంజ. [ఆవటిల్లు.

ఆవటము-తె. 1. హిందీర. 2. వర్షతి. క్రి. ఆవటించు.

ఆవడ-తె. 1. ఆమవడ. 2. చేఁడుబీట.

ఆవడి-తె. ఉపద్రవము. రూ. హావడి, అవలి, అవళి.

ఆవము-వి. (ఆవావము) 1. కుమ్మరిఆవము. 2. ఇటికలు కాల్చు చోటు, సూళ. రూ. ఆవము.

ఆవరణము-న. ఇంటి చుట్టు ప్రదేశము. 2. కప్ప. 3. మూత. క్రి. ఆవరించు- క్రమము.

ఆవర్తనము-న. 1. మరలుట. 2. పాత పునశ్చరణము. రూ. ఆవర్తము. క్రి. ఆవర్తించు.

ఆవర్తము-న. 1. ఆవర్తనము. 2. సుడి.

ఆవల-చూ. అవల.

ఆవలి-తె. చూ. అవడి.

న. 1. వంక్రి. 2. నమూనాము. రూ. ఆవళి.

ఆవలు-తె. ఆవగింజలు. రూ. ఆవలు.

ఆవశ్యకము-న. అక్కఱ.

ఆవళి-చూ. అవడి.

ఆవావము-న. 1. పాదు. 2. పిత్తుట. 3. ఆవము.

ఆవాలము-చూ. ఆలవాలము.

ఆవాసము-న. ఇల్లు.

ఆవాహనము-న. పిలుపు. (వ్య. విసర్జనము)

ఆవి-తె. 1. శ్వాసము. 2. ఆవిరి. 3. శాపము. క్రి. ఆవించు.

ఆవిరి-తె. ఉడికిన నీటినుండి లేచు ఘోగ. రూ. ఆవి.

ఆవిర్భవము-న. పుట్టుక. రూ. ఆవిర్భావము. క్రి. ఆవిర్భవించు.

ఆవిలము-న. కలుషము.

ఆవిష్కరణము-న. ప్రకటన. రూ. ఆవిష్కృతి, ఆవిష్కరణ. క్రి. ఆవిష్కరించు.

ఆవు-తె. గోవు.

ఆవురు-తె. రోదనద్వని. రూ. ఖావురు.

ఆవురించు-తె. జ్వరించు. కృ. ఆవులింక.

ఆవృతము-న. చుట్టుకొనఁబడినది.

ఆవృత్తము-న. తిరుగుడుపడినది.

ఆవృత్తి-న. 1. తిరుగుడు. 2. తడవ. 3. వల్లె.

ఆవేగము-న. 1. తొట్రుపాటు. 2. చింత.

ఆవేదనము-న. తెలుపుట. క్రి. ఆవేదించు.

అనేకనము—అస్కందితము.

అవేశనము-న. 1. శిల్పిశాల, వద్దెడ. 2. ప్రవేశము. 3. కోవము. 4. ఇల్లు.

అవేశము-న. 1. ఒడతెలుగమి. 2. పిరాచము పట్టుట. 3. తొందర. 4. కోవము. 3. అవేశించు.

అశ-న. 1. కోరిక. 2. దిక్కు. 3. అశించు.

అశంసనము-న. కోరుట. 3. అశంసించు.

అశయము-న. 1. అభిప్రాయము. 2. మనస్సు. 3. ఆధారము.

అశాసనము-న. దీవన. 3. ఆశాసించు.

అశి-న. పాముకోట. నమా. అశివిషము-పాము.

అశిస్సు-న. 1. దీవన. 2. హితముకొరుట. 3. పాముకోట. నమా. అశిర్వాదము - దీవన. 3. అశిర్వాదించు.

అశుగము-న. 1. బాణము. 2. గాలి. (వ్యు. వేగముగా పోవునది)

అశువు-న. వేగము. నమా. —కవిత్వము-యోచించక వేగముగ జెప్పక విత్వము. చూ. రవిత్వము.

అశౌచము-న. అంటు. అశుచిత్వము. చూ. అశౌచము.

అశ్చర్యము-న. వింత. (వి. అచ్చెరువు)

అశ్రమము-న. 1. వర్తకాల. 2. మతము. 3. పాతకాల. 4. బ్రహ్మచర్యాది. ఇవి నాలుగు: బ్రహ్మచర్యము, గార్హస్థ్యము, వానప్రస్థము, సన్న్యాసము. నమా. అశ్రమస్వీకారము - సన్న్యాసించుట.

అశ్రయము-న. 1. ప్రాపు. 2. బలవంతుని జేరుట. 3. ఇల్లు. 4. ఆధారము. 5. సాహాయ్యము. 6. విశ్రాంతిస్థలము. 7. శరణాయము. 3. అశ్రయించు. నమా. అశ్రయాడుడు - 1. అగ్ని. 2. ప్రాపును చెబుచు వాడు. అశ్రితాడు-అశ్రయించుకొని యుండువాడు.

అశ్లేషము-న. అరింగనము. అశ్లేష-న. ఇరువదేదింబు తొమ్మిదవ పక్షత్రము. 3. అశ్లేషించు.

అశ్వయుజము-న. ఏడవమాసము. చూ. అశ్వినము. అశ్వాసము-న. 1. గ్రంథధాగము. 2. ఊబడించుట. 3. అశ్వసించు, అశ్వాసించు.

అశ్వరుడు-న. గుఱ్ఱపురైతు.

అషాఢము-న. 1. బ్రహ్మచారి ధరించు మోదుగ కోల. 2. నాలవమాసము.

అన-వి. (అశ) 1. అపేక్ష. 2. దిశ. 3. అసించు. అనంగము-న. 1. అనక్తి. 2. అశ్రయము.

అనక్తి-న. అశ.

అనత్తుడు-న. అనగొన్నవాడు.

అనత్తి-వి. (అనక్తి) అన.

న. 1. లాభము. 2. సంగమము. 3. అస్వయము చెడని పదములకూర్పు.

అననము-న. 1. పీతము. 2. చంద్రేంద్రపోత' నిలుచుట. 3. వర్షాదియోగాననము.

అనన్నము-న. దావు.

అనరా-హిం. ప్రాపు, అశ్రయము.

అనవము-న. 1. కల్లు. 2. పూ. దేనె.

అసాది-తె. చూదిగవాడు.

అసామి-హిం. మనుష్యుడు.

అసీనుడు-న. చూర్చున్నవాడు.

అసు-తె. సారెవాని యువకరణము. [వలకుతిరుగు.

అసుపోయ-తె. 1. పోగొనవచ్చు. 2. ఈవలా అసురము-న. ధనమిచ్చి కన్యనుగొని చేసికొనెడు పెండ్లి. (చూ. వివాహము)

అసురుడు-న. నిర్భతి. [చనము.

అనేకము-న. 1. చల్లుట. 2. తడుపుట. చూ. అసే

అస్కందనము-న. 1. యుద్ధము. 2. తిరస్కారము. 3. ముట్టడి.

అస్కందితము-న. అశ్వగతిభేదము. (చూ. గతి)

ఆస్తరణము-న. 1. ఆననము. 2. వజ్రపు. రూ. ఆస్తరము. [2. ధనము.

ఆస్తి-న. 1. సంపాదించిన ఘామి, ధనము మొ. ఆస్తిరుడు-న. చేవుడున్నాడని నమ్ముచుడు. (వ్య. నాస్తిరుడు)

ఆస్తికృము-న. చేవుడున్నాడను నమ్మిర.

ఆస్-న. 1. ఉనికి. 2. యత్నము. 3. కోరిక. 4. గుటి.

ఆస్థానము-న. 1. నభ. 2. రాజనభ.

ఆస్పదము-న. 1. నెలవు. 2. పని. [అస్పాలించు.

ఆస్పాలనము-న. చణపు. రూ. అస్పాలము. క్రి.

ఆస్పృటనము-న. 1. చణపు. 2. పోటు. 3. చీలిక.

క్రి. ఆస్పృటించు.

ఆన్యము-న. 1. ముఖము. 2. నోరు.

ఆస్రము-చూ. అస్రము.

ఆస్మాదనము-న. 1. అనుభవము. 2. భవిచూచుట.

రూ. ఆస్వదనము. క్రి. ఆస్వాదించు, ఆస్వదించు.

ఆహకము-తె. కుడువ. రూ. ఆయకము.

ఆహతము-న. 1. కొట్టఁబడినది. 2. తప్పెట. 3.

క్రొత్తగుడ్డ. [3. ఆకర్షించు.

ఆహరించు-న. 1. భుజించు. 2. అపహరించు.

ఆహర్త-న. ఆహరించుచుడు.

ఆహవనము-న. యజ్ఞము. [అగ్ని.

ఆహవనీయము-న. శ్రేతాగ్నులలో నొకటి. చూ.

ఆహవము-న. యుద్ధము. రూ. ఆహావము. (వ్య.

దీనియందు పరిస్పర్శము పిలువఁబడుదురు)

ఆహా-తె. ఔరా. రూ. ఆహా, అహా.

ఆహారము-న. 1. భోజనము. 2. అపహరణము.

క్రి. ఆహరించు.

ఆహార్యము-న. 1. తెచ్చుకొనఁదగినది. 2. ఒక

తెగ అభినయము.

ఆహికము-న. ప్రతిదినమునచ్చు జ్వరము.

ఆహితము-న. 1. ఉంచఁబడినది. 2. చేయఁబడినది.

అహతి-న. అగ్నిలో వేల్చుట. [అహోపురుషిక.

అహోపురుషిక-న. పీఠాలాపము, బధాయి. రూ.

అహ్నికము-న. పగలుచేయఁదగిన కర్మము.

అహోదము-న. నంతోషము.

అహ్వ-న. 1. పేరు. 2. పిలుపు. రూ. అహ్వయము.

అహ్వనము-న. పిలుపు. [హము.

అశి-న. 1. వంక్రి. 2. చెలికత్తె. 3. తేలు. 4. నమూ

ఆకుగ-తె. ఈతచెక్కులవంటి చెక్కులుగల ఒక

తెగ వంది. రూ. ఆకువ.

ఆకువరి-తె. అలంగము. రూ. ఆడువరి.

ఆకువారు-అ. 1. హరితక్షుడు. 2. గరుడుడు.

రూ. ఆర్వాదు.

ఆక్ల-తె. ఆరుకలు.

ఇ

ఇంకు-తె. 1. వట్టిపోవు. 2. ఎండు. రూ. ఇనుకు,

ఈరు, కృ. ఇంకుడు.

ఇంకువ-తె. 1. గుణురు. 2. మెట్టి.

ఇంగలము-న. 1. అగ్ని. 2. అగ్నికణము. (వి.

ఇంగిలము)

ఇంగితము-న. ఎదుటివారి యభిప్రాయము.

ఇంగిలము-వి. (ఇంగలము) 1. అగ్ని. 2. మిణుగురు.

ఇంగిలికము-వి. (హింగుళము) ఎఱ్ఱని మందు

వస్తువు. రూ. ఇంగిలికము.

ఇంగుదము-న. గారచెట్టు. రూ. ఇంగుది.

ఇంగువ-వి. (హింగువు). కూరలలో సువయో

గించు వస్తువు.

ఇంచు-తె. 1. ఇంపగు. 2. కోరు. కృ. ఇంపితము,

ఇంపు. వి. (ఇశువు) చెఱుకు. సమా. ఇంచు.

బోడి - ఆడుది. — విలుకాడు - మన్నుతుడు.
రూ. ఇంచువిలుతుడు, — విలుడు.

ఇంచుక-తె. కొంచెము.

ఇంచుమించు-తె. రమారమి. [ఇంద్రము.

ఇంకరము-తె. 1. ఇటుకు. 2. సంకటము. రూ.

ఇందె-తె. 1. ఎముకకీలు. 2. చీలిక.

ఇంత-తె. (ఈ + అంత) 1. ఈకొండది. 2. ఇది
యంతయు.

ఇంతి-తె. ఆడుచి.

ఇందము-తె. పీడికొనుము. (వాడుకలో 'ఇందా')

ఇంది, ఇందిర-న. లక్ష్మి (వ్యు. సంపదనిచ్చునది,
సంపదగలది)

ఇందిందిరము-న. పెద్దజాతి తుమ్మెద. (వ్యు.
పద్మ సంపదతో గూడినది)

ఇందీవరము-న. 1. నీలపుడమర. 2. నల్లకలువ.
(వ్యు. లక్ష్మికి నిలయమైనది)

ఇందు-తె. 1. అడగు. 2. ఇముడు. 3. ఇచ్చోట.

ఇందుడు-న. చంద్రుడు. (వ్యు. చల్లనివాడు,
తేమకలిగించువాడు) సమా. ఇందువారము -
సోమవారము.

ఇందుగు-తె. చిల్లగింజ. రూ. ఇందువు.

ఇందున్న-తె. వైంధవలవజము.

ఇంద్రియము-న. 1. రేతస్సు. 2. చర్మాది. (జ్ఞా
నేంద్రియములు : త్వ కృష్ణ జిహ్వ ప్రాణ
శ్రవణములు. కర్ణేంద్రియములు : వాక్పాణి
పాద పా యావస్థలు)

ఇంద్రుడు-న. 1. దేవతలరాజు. 2. (రెండవ పద
మగుచో) శ్రేష్ఠుడు. (వ్యు. అధికారము కల
వాడు) సమా. ఇంద్రగోపము-అరుద్రపురుగు.
—జాలము - కనుకట్టువిద్య. — జిత్తు - మేఘ
వాడుడు. — నీలము-నీలమణి. — లాభకము.

1. బట్టకల. 2. పేనుకొరికిన తల. ఇంద్రాణి.
ఇంద్రునిదార్య. కచీదేవి. ఇంద్రావరణుడు -
విష్ణువు.

ఇందనము-న. పంటచెఱుకు.

ఇంపికము-తె. ఇంపు. [రూ. ఇంబు.

ఇంపు-తె. 1. ఇష్టము. 2. ఇచ్చు. 3. ఆనందము.

ఇక-తె. ఈమీద. రూ. ఇగ.

ఇక్క-తె. 1. చోటు. 2. ఇల్లు.

ఇక్కట్టు-తె. (ఇక్క + కట్టు) సంకటము.

ఇక్కడ-తె. (ఈ + కడ) ఇచ్చోటు.

ఇక్కము-తె. 1. ఇటుకలము. 2. సంకటము.

ఇక్కు-తె. — పై — రూ. ఇటుకు.

ఇక్కుపాటు-తె. — పై —

ఇక్కువ-తె. 1. ఉనికి. 2. జాడ. 3. చోటు. 4.
కళాస్థానము.

ఇజ్జ-న. చెఱుకు. (వ్యు. కోరదగినది) (వి.
ఇంచు) సమా. — ధన్యుడు - మన్నుతుడు.
(ఇజ్జే ఇజ్జసాయకుడుమొ.) — వనము -
చెఱుకుతోడు. ఇజ్జాదము-చెఱుకుసంధ్రము.

ఇగము-వి. (హిమము) మంచు. రూ. ఇవము, ఈము.

ఇగిరిక-తె. 1. అత్తెనరు. 2. హవిస్సు.

ఇగిలించు-తె. పండ్లుచూపు. రూ. ఇగులుచు,
ఇగుల్చు, ఇవులుచు, ఇవుల్చు. కృ. ఇగిలించ.

ఇగురు-తె. 1. ఇంకు. 2. చిగురు. 3. అంకురము.

రూ. ఇవురు. సమా. ఇగురుబోడి - ఆడుది.
క్రి. ఇగిరించు, ఇగురించు, ఇగురుచు, ఇగుర్చు.

ఇగో-తె. ఇదిగో.

ఇగు-తె. వెనుకకొఱకు. రూ. ఈగు. క్రి. ఇగు
లాడు. 1. ఒకరినొకరు లాగుకొను. 2. వెనుక
కీడ్చు. కృ. ఇగులాడు.

ఇచ్చు-తె. (ఈ + చ్చోటు) ఈసంఘము. రూ. ఇచ్చుటు, ఇచ్చోటు, ఇచ్చోటు. ఇచ్చో. [గించు.

ఇచ్చ-వి. (ఇచ్చ) 1. కోరిక. 2. చిత్తము. క్రి. ఇచ్చ ఇచ్చకము-తె. 1. ప్రియవచనము, ముఖస్తుతి. ఇచ్చకాలహరి-తె. ముఖస్తుతులాడువాడు. రూ. ఇచ్చగొండి.

ఇచ్చు-తె. 1. ఒనగెను. 2. దానముచేయు.

ఇచ్చ-న. ఇచ్చ. క్రి. ఇచ్చించు.

ఇట-తె. 1. శ్రమము. 2. సంకటము.

ఇట-తె. ఇక్కడ.

ఇటిక-వి. (ఇట్టిక) మట్టితోఁజేసి కార్చిన దాము. రూ. ఇట్టిక.

ఇటు-తె. 1. ఈ ప్రకారము. 2. ఇక్కడకు. రూ. ఇటులు, ఇట్టు, ఇట్టులు.

ఇట్టిలము-తె. అదికము. [(బి. ఇట్టిరు.)

ఇట్టి-తె. ఇటువంటి. నమా. ఇట్టిడు - ఇట్టివాడు.

ఇర-న. 1. ఒకనాది. 2. ఐదుని భార్య. రూ. ఇల, ఇళ.

ఇది-తె. అవిపెట్టి యునికించిన భక్ష్యము.

ఇదియు-తె. చీలు. కృ. ఇదుపు.

ఇదు-తె. 1. ఓంచు. 2. ఇచ్చు.

ఇదుపు-తె. 1. చీలిక. 2. గోదయిరుపార్వముల మీది చోటు. 3. ప్రక్క.

ఇదుమ-తె. ఆపద.

ఇద్దెన-తె. వాననరుడుము.

ఇతడు-తె. ఈ మనుజుడు. రూ. ఈతడు.

ఇతము-వి. (హితము) ఇంపు. రూ. ఇతవు.

ఇతరము-న. అన్యము. నమా. ఇతరేతరము- పర స్పరము.

ఇతవు-నూ. ఇతము. నమా. ఇతవరి- హితము చెప్పవాడు. రూ. ఇతకరి, ఇతవుడు.

ఇతిహాసము-న. పూర్వపు కథ. [పితృ.

ఇత్తడి-వి. (పితలము) ఒక లోహము. రూ. ఇత్తళి.

ఇత్తిగ-తె. (ఇరు + తిగ) అటు. [రూ. ఇద్ది.

ఇది-తె. (ఈ + అది) 1. ఈవస్తువు. 2. ఈమె.

ఇద్దగ-తె. (ఇరు + దుగ) నాలుగు.

ఇద్దుము-తె. (ఇరు + తూము) రెండు తూములు.

ఇద్దము-న. 1. ప్రకాశము. 2. పరిశుద్ధము.

ఇద్దుము-న. నమిధ. (వ్యు. కార్చు-బడునది)

ఇని-తె. ఇంతమాత్రము. రూ. ఇన్ని.

ఇను-తె. (నమానమందు) రెండు. నమా. — మడి-

రెట్టింపు. రూ. ఇన్నడి, ఇమ్మడి, ఇబ్బడి. క్రి.

ఇనుమడించు. — మనుమడు-మనుమని కొడుకు.

— చూటు- రెండుచూటులు. — మిక్కిలి- అత్య

ధికము. ఇన్నులు- రెండువందలు.

ఇనుము-తె. ఒకలోహము. నమా. ఇనువకచ్చదము,

ఇనువగోచి- ఇంద్రియనిగ్రహము. . . .

ఇపుడు-తె. (ఈ + పూర్ణ) ఈ సమయము. రూ.

ఇప్పుడు, ఇప్పు.

ఇప్ప-తె. మధాకవ్యము.

ఇబ్బంది-తె. (ఇరు + బంది) 1. మిక్కిలి నిర్బం

ధము. 2. కష్టము. 3. (ఇరు + పంది) అడవి

వందికిని ఊరఁబందికిని పుట్టిన వంది.

ఇబ్బడి-నూ. ఇనుమడి. క్రి. ఇబ్బడించు.

ఇతము-న. ఏనుగు. (వ్యు. పోవునది.)

ఇలి-న. అందేనుగు. రూ. ఇభ్య.

ఇభ్య-న. 1-నూ. వై. 2. ఒడయులాలు.

ఇబ్బుడు-న. 1. ఒడయుడు. 2. ధనికుడు.

(వ్యు. గొప్పవాడు)

ఇముడు—ఇల్లిగులు.

ఇముడు-తె. 1. పొందుపడు. 2. అణగు. 3. చొచ్చియుండు. కృ. ఇమిడిక.

ఇమరు-తె. 1. ఇంకు. 2. తేమయగు. కృ. ఇమ్మిరి, ఈమిరి.

ఇమ్మడి-తె. ఇనుమడి.

ఇమ్మిరి-తె. తేమ. రూ. ఈమిరి.

ఇమ్మి-తె. 1. స్థానము. 2. ఇంపు. 3. అనుకూలము. 4. ఉపాయము. 5. సుఖము. 6. యుక్తము. 7. నృప్తము. 8. ఇల్లు. నమా. ఇమ్మిదప్ప. సంకటము.

ఇయ్యకొను-తె. నమ్మించు. రూ. ఈయకొను. కృ. ఇయ్యకొను.

ఇరువు-తె. 1. చోటు. 2. స్థిరము.

ఇరిణము-న. చొటినేల. రూ. ఈరిణము.

ఇటియు-తె. 1. కదియు. 2. నలగు. 3. నన్నగిలు. కృ. ఇటుకు.

ఇరివిలి-తె. పోగర.

ఇరు-తె. (నమానముడు) రెండు, నమా. ఇరాణ-వండ్రెండు. రూ. ఈరాణ. ఇరుగడ- రెండు ప్రక్కలు. (ఇట్లే ఇరుగెలకులు మొ.)—గురు-ఇద్దఱు. రూ. ఇరువురు. —దలపాము- రెండు ప్రక్కల ఒకేతీరుననుండుపాము, పూడుఱాము, యిండుపుము. —దలపులుగు-గండభేరుండవక్షి. —బుట్టువు- 1. వక్షి. 2. బ్రాహ్మణుడు, ద్విజుడు. —తిగ-అణ. రూ. ఇత్తిగ. —దంతి-ఏనుగు. —వండ్రు- ఇరువదిమంది. (ఇరు + వదుండ్రు) —వది- రెండువదులు. —వాగు- ఉభయనేన. —వాయి- మలమూత్రద్వారములు. —వాయివక్కి- గండభేరుండము.

ఇటుకు-తె. 1. కొంచెముతో అడగు, అడచు. 2. అదుముపడు. 3. అదుము. 4. కృ. గొంది.

నమా.— న్రూను- వరువులుపోరంద నాలు వంగల గుంజ.

ఇరుగు-తె. ప్రక్కయిల్లు. రూ. ఇరువు.

ఇణుము-తె. మఱుగు.

ఇరులు-తె. చీకటి. నమా. — గొంగ- నూర్చుడు, ఇరుస-తె. రెండు పుంజములు.

ఇరును-తె. బండిప్రముల కడముగానేయు ఇనువ కట్టి, అక్షము.

ఇట్టి-తె. జింక. నమా. — గోబజము- కస్తూరి. ఇట్టింకులు-తె. (ఇంకులు + ఇంకులు) మిక్కిలి యింకుదలు.

ఇట్టియలు-తె. పార్శ్వము. [3. గోవు.

ఇల-న. 1. బుధునిధార్య. (రూ. ఇల) 2. భూమి.

ఇలకటచు-తె. పండ్లు విగించు. రూ. ఈలకటచు.

ఇలవోడి-తె. కిణ్ణుమని యటచు పురుగు. రూ. ఈల పురుగు.

ఇలాయి-తె. చుట్టుపర్తులువేయు దివ్వలు.

ఇలి-తె. 1. మెరుకు. 2. అన్నము.

ఇలు-తె. గృహము. రూ. ఇల్లు. నమా. — దొర-గృహము. (ఇట్లే ఇలుబేడు మొ.) —వడి- 1. మంచినడక. 2. కులగౌరవము. —వరము- చిన్నగుడిసె. రూ. ఇలువారము. —వరుస- వంశానుక్రమము. —వేలుపు- పుంజువేవక.

ఇలుకు-తె. 1. కీళ్లనరము బెణుకు. 2. కృ. బెణుకుట.

ఇలుగు-తె. చచ్చు. రూ. ఈలుగు.

ఇల్లము-తె. రెండులవములు. (ఇరు + వలము)

ఇల్లామల్లి-తె. కొండీడు.

ఇల్లి-తె. ఉపవాసము.

ఇల్లిగులు-తె. (ఇల్లులు + ఇల్లులు) 1. మిక్కిలి ఒజగుట. 2. అరైర్యము.

ఇల్లిముక్కు-తె. పగిలి నెట్టురు కాలు ముక్కు-
లోపలి భాగము.

ఇల్లు-తె. గృహము. రూ. ఇలు. నమా. ఇల్లటము-
అలుడు చూచుగారింబనే వసించుట. రూ.
ఇల్లండుము, ఇల్లటికము. ఇల్లడ - దాచుమని
యచ్చిన సొమ్ము. ఇల్లరము - గార్తవ్యము.
ఇల్లరి-1. ఇంటిపన్ను. 2. అద్దె. ఇల్లాల-
1. భార్య. 2. ఇంటి యజమానురాలు.

ఇవక-ది. (హిమము) 1. తెల్లము. 2. చెచ్చు.

ఇవరం-తె. ఈవలిప్రదేశము. రూ. ఈరం.

ఇవతళించు-తె. చల్లనగు. రూ. ఇవతళించు. కృ.
ఇవతళించు.

ఇవము-చూ. ఇగము. నమా.—నూడు-నూర్పుడు.

ఇవల-తె. (ఈ+వలను) ఇవతల. రూ. ఇవ్వల.
ఈవల.

ఇవురు-చూ. ఇగురు.

ఇవులుచు-చూ. ఇగిలించు.

ఇషణము-న. ఇచ్చ. రూ. ఈషణము.

ఇషికము-న. 1. నాణము. 2. కుంచె. రూ. ఇషికము.

ఇషువు-న. నాణము. (వృ. శత్రువునుగూర్చిపోవు
నది) నమా. ఇషుచి-అమ్ములహొది. ఇష్వానము-
విల్లు.

ఇష్టర-న. ఇటిక. రూ. ఇష్టిక.

ఇష్టము-న. 1. కోరిక. 2. కోరబడినది. 3.
యజ్ఞకర్తము. క్రి. ఇష్టించు. నమా.—దేవత-
కులదేవత. క్రి. ఇష్టపడు.

ఇష్టి-న. 1. యజ్ఞము. 2. కోరిక.

ఇష్టుడు-న. ప్రియుడు.

ఇనడిలు-తె. 1. చినుగు. 2. అలయు.

ఇసిరో-తె. 1. పీకొట్టుట. 2. చినుగునూచన.
రూ. ఇస్సిరో, ఇస్సీ.

ఇసిటింకలు-తె. చంనము.

ఇసుక-తె. నీటనుండు నన్నవిజాలు. రూ. ఇసుము.
నమా. దిన్నె - నైకతము--పులకందము-కలకంద-

ఇసుహంత-తె. కొంచెము.

ఇసుళ్లు-తె. తెక్కుచెడలు. రూ. ఈసుళ్లు.

ఇహము-న. ఈరోకము. (వ్య. పరము)

ఇహిహీ-తె. నవ్వుటయందలి ధ్వని.

ఈ

ఈ-తె. ఎదుటనుండుదానిని దెలుపునది.

ఈంద్ర-తె. కల్లుగీచిటివించు ఒకజాతి. (ఈడిగ.
అనియు.)

ఈంద్రము-తె. పీటనము. క్రి. ఈంద్రించు.

ఈర-తె. వక్షియోజక. రూ. ఈరె.

ఈరు-చూ. ఇంకు. [సాతెపురుగు.

ఈగ-తె. ముడిక. రూ. ఈవ. నమా. ఈగవులి.

ఈగు-తె. 1. ప్రవేశించు. 2. తొలగు. 3.

ఓడు. 4. డయ్యు. 5. చచ్చు. [ఈరె.

ఈటియ-తె. పొడిచెడి సారనము, కుంతము. రూ.

ఈర-తె. 1. ఈరుట. 2. ఈసుట. 3. అడవి.

ఖర్జూరపుచెట్టు.

ఈడ-తె. చలిగాలి. రూ. ఈడర.

ఈడు-తె. 1. ఈరకొట్టు. 2. దాటు. 3. గాలి.

4. ఈరచెట్టు.

ఈరడ-తె. ఈచోట. రూ. ఇక్కడ.

ఈరువ-తె. తడి.

ఈరె-తె. (ఈ+అక+ప) ఈమె.

ఈకొను-చూ. ఇయ్యకొను. కృ. ఈకోలు.

ఈక్షణము-న. 1. కన్ను. 2. చూపు. రూ. పీక్ష

ణము. క్రి. ఈషించు.

ఈగడ-తె. జాడ.

ఈగి—ఈర్వాళువు.

ఈగి-తె. దానము. రూ. ఈవి. సమా.—కాడు-
దానశీలుడు. —ప్రాసు- రల్పవృక్షము.

ఈగు-చూ. ఇగు.

[రూ. ఈస.

ఈచ-తె. కాలుచేతులు నన్నుగిలిపోయిన వంపర.

ఈచు-తె. 1. పాలు వట్టిపోవు. 2. అడుగండు.

ఈచుకపోవు-తె. చావుదూడను కను.

ఈటు-తె. వర్ణము. క్రి. కోటువోవు.

ఈపేరు-తె. అన్నము చల్లారు.

ఈడ-తె. 1. ఇక్కడ. 2. ఎఱుకీర్తలి.

స. ప్రోతము.

ఈడిగ-తె. కల్లుగీచిడివించు ఒకజాతి. రూ. ఈండ్ర.

ఈడిగిరిణిడు-తె. 1. చలికిరిణిడు. 2. మొండి

వేసికొనికూర్చుండు. రూ. ఈడిగిలు, ఈడిగిల్లు.

ఈడు-తె. 1. సాగు. 2. జాణ. 3. పాలుపిడుకు.

4. సమానము. 5. వయస్సు. 6. యౌవనము.

7. జీవితకాలము. సమా.—పారుము - యౌవ

నము. —ముంత - పాలుపిడుకు ముంత. క్రి.

ఈడురు - లాగు. కృ. ఈడువు. ఈడుపెట్టు.

తాకట్టించు.

ఈడేలు-1. వృద్ధి నొందు. 2. నెఱవేలు. 3.

ప్రథమ రజస్వలయగు.

ఈతడు-చూ. ఇతడు.

ఈతల-చూ. ఇతల.

ఈతి-స. ఉపద్రవము. (ఈతిబాధ లాఱు: ఎలుకల
దండు, మిడుకలదండు, చిలుకలదండు, చేరువ
సున్నరాజు, అతివృష్టి, అనావృష్టి)

ఈర్వళము-స. ఇలువంటిది.

ఈస-తె. 1. ఆకుంఠాని నరము. 2. ఎత్తరి
కుట్టుటకై నన్నుగాణిల్చిన జొన్నకట్టబొబ్బడ
మొ. రూ. ఈనియ, ఈనె.

ఈసు-తె. పశ్చాదులు ప్రసవించు. కృ. ఈనిక.

ఈపి-తె. పేనుగ్రుడ్డు. రూ. ఈను.

ఈపె-తె. (ఈ+అప+ఎ) ఈయను.

ఈప్ప-స. కోరిక.

ఈప్పితము-స. 1. కోరబడినది. 2. కోరిక.

ఈబరి-తె. నిష్ప్రయోజకుడు. రూ. ఈబరికొట్టు.

ఈమిరి-తె. తడి. ఈ. ఇబ్బిరి.

ఈము-చూ. ఇగము.

ఈమె-తె. (ఈ+అమ+ఎ) ఈమె.

ఈయ-తె. కోరిక. [కోలు, ఈకోలు.

ఈయకొను-అంగీకరించు. రూ. ఈకొను. పృ. ఈయ

ఈయన-తె. (ఈ+అన) ఇతడు.

ఈలుతాళు-తె. హెచ్చుతగ్గులు.

ఈరము-తె. పొదరిల్లు. రూ. ఈలుమి, ఈలము.

ఈరస-పి. (ఈర్వళ) 1. వగ. 2. రోపము. 3.

అసూయ. రూ. ఈరసము, ఈసు. క్రి. ఈరసిండు.

ఈరాఱు-చూ. ఇరాఱు.

ఈరిక-తె. మొలర.

ఈరు-తె. 1. అల్పము. 2. పేనుగ్రుడ్డు. రూ. ఈపి.

సమా. ఈరెండ-కొంచెపాటి పండ్. ఈరెలుగు.

హీనస్వరము.

ఈరురు-తె. ఈపివచ్చునట్లు ఈరైనకోఈడ్చు.

ఈరుపెన-తె. ఈపివీడ్చు పొడవైన దువ్వెన. రూ.

ఈరైన. [3. యథేచ్ఛము.

ఈరుబాఱు-తె. 1. విహరించు. 2. విహారము.

ఈరువు-తె. మాంసము.

ఈరేడు-తె. (ఇరు+ఏడు) పదునాలుగు.

ఈరేను-తె. (ఇరు+ఏను) పది.

ఈర్వళ-స. ఓర్వలేమి. (ఎ. ఈరసము)

ఈర్వాళువు-స. ఓర్వలేనివాడు.

ఈల-తె. 1. నాలుక మడిచి చేయు నన్నవిశ్మయము.
(రూ. ఈన) 2. చిమ్మటకూత. 3. పిగ్గ.
క్రి. ఈలకటచు-ఉపిరివిగబిట్టి వండ్లుకటచు
కొను. రూ. ఇలకటచు-నమా.—గ్రద్ద-1. ఒక
తెగదేగ. 2. లోపి.—పురుగు-1. చిమ్మట.
2. ఇలకోడి.

ఈలుగు-తె. చప్పు. రూ. నీలుగు, ఈలు, నీలు.
ఈలుపు-తె. 1. పాతివ్రత్యము. 2. మానము. 3.
దైర్యము.

ఈవ-తె. ఈగ.

ఈవరి-తె. (ఈవి+అరి) ఈవికాడు, దాత.

ఈవల-చూ. ఇవల.

ఈవి-తె. రూ.ఈగి,నమా. ఈవుల మొదవు - కామ
దేనువు.—ప్రాసు-కల్పకము.-రతనము-చింతా
మణి.

ఈవు-తె. నీవు.

ఈశానుడు-న. 1. శివుడు. 2. రాజు.

ఈశాన్యము-న. ఈశానునిదిక్కు, పూర్వోత్తరము.
నమా. ఈశాన్యధామి-శృతానము.

ఈశుడు-న. 1. శివుడు. 2. ప్రభువు. [రము.

ఈశ్వర-న. అటువదింటి పడునొకండవ నంవత్తు
ఈశ్వరి-న. పార్వతి.

ఈశ్వరుడు-న. 1. శివుడు. 2. పరమాత్మ. 3.
ప్రభువు. 4. (రెండవ పదమైననో) శ్రేష్ఠుడు.

ఈషణము-న. 1. కోరిక. 2. ప్రేమ, రూ. ఇష
ణము. (ఈషణత్రయము: దనేషణము, దారేష
ణము, పుత్రేషణము)

ఈన-చూ. ఈచ. [ఈనడించు.

ఈనడము-తె. 1. నిండ. 2. అనన్యము. క్రి.

ఈనరుడు-వి. ఈశ్వరుడు.

ఈను-చూ. ఈరన.

ఉ

ఉంకించు-తె. యత్నించు. రూ. ఉంకించు, ఉంతు.
ఉంకు-తె. 1. ఎగురు. 2. నమ్మతి. నమా. ఉంకు
టుంగరము-పెండ్లియందు వధూవరులు చూర్చు
కొనెడి ఉంగరము.

ఉండువ-తె. అల్లుడు కన్యకొడకు మామకిచ్చు
ద్రవ్యము, ఓలి.

ఉంగ-తె. ఉగ్గ.

ఉంగరము-తె. చేతివ్రేలివగ. రూ. ఉంగ్రము.

ఉంగడి-తె. నామ. రూ. ఉంగిడి.

ఉంగుటము-వి. (అంగుష్ఠము) పొటనవ్రేలు.

ఉంచు-తె. 1. పెట్టు. 2. నిలువచేయు.

ఉంపుము-న. పొలములలో లాచిన గింజల నేటికొని
జీపించుట, లేకిపని.

ఉంట-తె. 1. ఉండుట. 2. గుండ్రనిది. 3. ఉండ.

ఉండ-తె. 1. గుళిక. 2. గుండ్రము, రూ. ఉంట.

ఉండు-తె. 1. వసించు. 2. నిలుపు. 3. మిగులు.
ప్రే. ఉంచు.

ఉండ్ర-తె. చండ్రచెట్టు. రూ. ఉండ్రన.

ఉండ్రము-తె. గుండ్రనిది. వి. హెచ్చరములు.

ఉండురము-న. 1. ఎలుక. 2. పందికొక్క. రూ.
ఉండురువు. (వృత్తి ముఖముచే ముట్టినదానిని
ద్రవించితేయునది)

ఉంపడము-తె. ఉంచుకొన్న వేశ్య.

ఉంపుడుగత్తె-తె. ఉంచుకొన్న స్త్రీ.

ఉంట-వి. (అంభా) పశువృద్ధి.

ఉంటలి-తె. పలుచనిబురద. రూ. ఉబ్బలి, ఉమ్మలి,
ఉంబి.

ఉంటి-తె. పన్ను లేని ఇనాము గ్రామము.

ఉక్క-తె. 1. ఉమ్మ. 2. కాపము. 3. వేడి.

ఉక్కడము—ఉజ్జి.

ఉక్కడము-వి. (ఉక్కటము) 1. గొప్ప. 2. దుస్సహృద్యము. నమా. ఉక్కడీడు-హుడు.
ఉక్కణము-తె. కావలి. [ఉక్కళుడు.
ఉక్కలుడు-వి. (ఉక్కలుడు) హుడు. రూ.
ఉక్కళము-తె. దండెత్తి వచ్చుటను తెలిసికొనుటలై ఉంచు కావలి.
వి. (ఉపనిష్కరము) పురాణముఖ రాజమార్గము.
ఉక్కిరిబిక్కిరి-తె. ఊపిరాడమి.
ఉక్కివము-తె. కపటము. డు. కపటి.
ఉక్కిన-తె. పొడిదగు.
ఉక్కు-తె. 1. చచ్చు. 2. నలగు. 3. మ్రగు. 4. మేలియినుము. 5. శౌర్యము. నమా.
ఉక్కురి - హుడు. ఉక్కిడు - మూర్ఖుడు.
ఉక్కురునుక - హుడు. క్రి. ఉక్కుడగు - 1. క్షణించు. 2. చచ్చు. (ఇట్లే ఉక్కులు మొ.)
ఉక్కుట-తె. తీపువెట్టిన ఉప్పిండి.
ఉక్తము-న. చెప్పబడినది.
ఉక్తి-న. మాట.
ఉక్షము-న. పద్మ.
ఉగము-తె. 1. ఆయువు. 2. సంవత్సరము. (ఉగాది-సంవత్సరాది)
ఉగ్గ-తె. దిగువైన. క్రి. ఉగ్గబట్టు.
ఉగ్గడించు-వి. (ఉట్టాటించు) 1. చెప్పు. 2. మ్రోగు.
ఉగ్గడువు-వి. (ఉత్కటము) అచికము.
ఉగ్గము-వి. (ఉచ్చాహము) పట్టుకొని పోవ ననుకూలముగా పాత్రలగుట్టు వ్రాడు.
ఉగ్గళించు-తె. నట్టువుడు కొలిపించు.
ఉగ్గడు-తె. నాశముచేయు.
ఉగ్గించు-తె. 1. నేతదృష్టిముచేయు. 2. పొగడు.
ఉగ్గు-తె. 1. విష్ణులకుపోయి చనువాలాముదము. 2. ముదుర: క్రి. ఉగ్గువడు-ముదురలపడు.

ఉగ్గుడు-తె. మేర.
ఉగ్మలి-తె. అడుది.
ఉగ్రము-న. భయంకరము. డు. శివుడు.
ఉగ్రాణము-తె. సామగ్రు లుంచు గది.
ఉచిత-తె. ఉచ్చైచ్చెట్టు. రూ. ఉచ్చిత.
ఉచితము-న. 1. కగినది. 2. వెలలేమి.
ఉచుకరించు-తె. ఉచుక్కుమను.
ఉచ్చ-తె. మూత్రము. నమా. —బుద్ధ - మూత్రాయము. —మర్రి-దినమొల అడుది.
ఉచ్చము-న. ఉన్నతము.
ఉచ్చయము-న. 1. నమాహము. 2. పోతముడి.
ఉచ్చరణము-న. చెప్పట. రూ. ఉచ్చారణము. క్రి. ఉచ్చరించు.
ఉచ్చాదనము-న. 1. వేళ్లతో బెణురుట. 2. విశాచములను పాతాదోలుట.
ఉచ్చారము-న. నులము.
ఉచ్చావదము-న. నానావిధమునైనది.
ఉచ్చి-తె. బ్రహ్మరంధ్రము, పోడు.
ఉచ్చు-తె. 1. చూటు. 2. నాటిబయలుచెడలు. 3. ఉరి.
ఉచ్చైశ్శృవము-న. ఇంద్రుని గుఱుము. (వ్యు. చెవులు నిక్కబొడుచుకొనియుండునది)
ఉచ్చిష్టము-న. (ఉత్ + శిష్టము) ఎంగిలి.
ఉచ్చియము-న. (ఉత్ + క్రయము) పొడవు.
ఉచ్చానము-న. (ఉత్ + శానము) 1. ఊపిరి బయటికివిడుచుట. 2. ఊట. 3. గ్రంథభాగము.
ఉజ్జ-తె. ఊహ. క్రి. ఉజ్జాయించు, ఉజ్జగొను, కృ. ఉజ్జాయంపు.
ఉజ్జగము-వి. (ఉజ్జనము) విడుచుట. క్రి. ఉజ్జగిల్లు. తొలగు. ఉజ్జగించు-1. తొలగించు. 2. విడుచు.
ఉజ్జి-తె. జల. రూ. ఉద్ది.

ఉజ్జీవనము-న. 1. జీవనము. 2. మరల ప్రాణము వచ్చుట. క్రి. ఉజ్జీవించు. [తాయ.

ఉజ్జ్వలము-తె. అగ్నివర్ధనమునుండి బయలుపడు ఉజ్జ్వలము-న. (ఉత్ + జ్వలము) 1. ప్రకాశించు నది. 2. తెల్లనిది. 3. సింగరము.

ఉజ్జనము-న. విడుచుట. (వి. ఉజ్జగము)

ఉటంకము-న. సంగ్రహము. క్రి. ఉటంకించు.

ఉటంకి-తె. ధీరుడు. రూ. ఉటంకు.

ఉటజము-న. పక్షికాల. (వృ. ఆకులచే కప్పబడినది)

ఉటము-న. 1. ఆకు. 2. గడ్డి.

ఉట్టి-తె. పాత్రలుంచుకొనుటకు ఇంట వ్రేలగట్టిన చిక్కము.

ఉట్టిచీల-తె. రెండుప్రక్కలు తలలుగల చీల.

ఉట్టిపడు-తె. 1. ఉన్నట్టుండి ఏర్పడు. 2. తొనఁకు. [ల.

ఉట్టు-తె. 1. కాలు, న్నవించు. 2. ఉప్పవండఁదగిననే

ఉతాణి-తె. 1. ఎత్తు, ఉన్నతము. 2. గొప్ప.

ఉదిగము-తె. సేవ. రూ. ఉదిగము.

ఉదివోవు-తె. ఫలించుట పూర్తియగు. [తాయ.

ఉదుఁబోతు-తె. కత్తికడపట ఏర్పడు సారహీనమగు

ఉడుక-వి. (హడుక్క) డుబుడక్కవంటి పెద్ద వాద్యసాధనము. రూ. ఉడుక్క, హడుక, హడుకు.

ఉడుకు-తె. 1. తపించు. 2. పవనమగు. 3. కృ. తాపము. 4. వేడి. నమా. ఉడుకాటము-1. నంతాపము. 2. భార. ఉడుకుగన్న-ఉటుకుడు గన్న. ఉడుకుఁబోతు-అనూయాపరుడు. క్రి. ఉడుకాడించు-1. తొందరపెట్టు. 2. భాదించు.

ఉడుకువ-తె. 1. ఉడుగుట. 2. ఊటట. [కట్టుము.

ఉడుగర-తె. 1. బహమానము. 2. తానుక. 3.

ఉడుగు-తె. 1. చూసు. 2. చిక్కిపోవు. రూ.

ఉడువు. (ప్రే. ఉడువు)

ఉడుక-తె. వీపుపై మూడు చాటలు గల చిన్న జంతువు, చిక్రోడము. రూ. ఉటుక.

ఉడుచు-తె. దరించు. ప్రే. కృ. ఉడుపు.

ఉడుపము-న. తెప్ప. (వృ. తేలునట్లు పదిలింపఁ బడినది.

ఉడుపు-తె. 1. ఉడుగఁజేయు. 2. దుస్తు.

ఉడుము-తె. బలివంటి యొక పెద్దజంతువు, గోధ. రూ. ఉటుము.

ఉడుపు-తె. చూ. ఉడుగు. న. నక్షత్రము. (వృ. పైనుండునది) నమా. ఉడురాఱ-చంద్రుడు.

ఉడ్డ-తె. 1. నాలుగు. 2. రాశి. నమా.—తేలు వేలుపు - విష్ణువు, చతుర్ముఖుడు.—మోము వేలుపు-బ్రహ్మ, నలువ.

ఉడ్డినము-న. పక్షి క్రిందనుండి పైకెగురుట.

ఉడ్డుగుడుచు-తె. ఊపిరితిరుగక బాధపడు.

ఉతక-తె. ఉత్తరానీ తిరిగెడుకొయ్యి.

ఉతుకు-తె. 1. గొంజు. రూ. ఉడుకు. 2. కృ. ఉతుకుట.

ఉత్కంఠ-న. కోరినవస్తువు పొందుటకు గలుగు వేగిరపాటు, తహతహ. రూ. ఉత్కము.

ఉత్కటము-న. 1. అధికమైనది. 2. మదించినది.

ఉత్కరము-న. రాశి.

ఉత్కర్షము-న. 1. మేలు. 2. అతిశయము. 3. అభివృద్ధి. 4. సంకనము.

ఉత్కళము-న. ఆంధ్రదేశమున కుత్తరముననుండు నొకదేశము.

ఉత్కరిక-న. 1. ఉత్కంఠ. 2. గొప్ప ఆల.

ఉత్కలుఁడు-న. 1. నిర్వాహకుఁడు. 2. ఉత్కళ దేశస్థుడు.

ఉత్కృష్టము-న. మేలు.

ఉత్క్రమణము-న. 1. పైకిఁబోవుట. 2. చావు.

ఉత్క్రోశము-న. 1. ఉక్రేతము. 2. సంకటము.

ఉత్త-తె. వట్టి.

ఉత్తంభనము-న. విలుపుట. క్రి. ఉత్తంభించు.

ఉత్తంసము-న. 1. కర్ణభూషణము. 2. శిరోభూషణము. రూ. గొప్పవాడు.

ఉత్తమము-న. (ఉత్ + తమము) 1. శ్రేష్ఠము.
2. ముఖ్యము. 3. (వ్యాక.) కదపటిది. సమా.
ఉత్తమర్థుడు-అప్పచ్చినవాడు. ఉత్తమాంగము-
తల.

ఉత్తర-న. 1. ఇరువదియేడింట పండెండవ నక్ష
త్రము. 2. విరటుని కూతురు. ము. 1. బదులు.
2. జాబు. 3. వడదెన. 4. మీదిది. సమా.
ఉత్తరక్రియ-అవరకర్మము.—నక్షము- నిద్రాం
తము. (వ్య. పూర్వపక్షము)—స్థలని-నదు
నొకండవ నక్షత్రము.—వాది - 1. ప్రతివాది.
2. పూటకాపు.—వానము-వై వత్తము. రూ.
ఉత్తరీయము.—నభ - పైన్యాయస్థలము.—
సాక్షి-సాక్షికిసాక్షి.—ఉత్తరాయణము-సూర్యు
డు ఉత్తరదిక్కున కేగు అటుమానములకాలము.
ఉత్తరాషాఢ - ఇరువది యొకటవ నక్షత్రము.
ఉత్తరోత్తరము-పైపై.

ఉత్తరణము-న. దాటుట. } క్రి. ఉత్తరించు.
తె. ఖండించుట

ఉత్తరుడు-న. (ఉత్ + తరుడు) 1. శ్రేష్ఠుడు.
2. విరటునికొడుకు.

ఉత్తరువు-తె. ఆజ్ఞ. [తె. ఖరిక.

ఉత్తరేను-తె. ముందవంటి గింజలుగలఒక మొక్క.
ఉత్తలము-తె. 1. త్వర. 2. భయము. 2. పరితా
పము. 4. వ్యత్యస్తము. క్రి. ఉత్తలపడు.

ఉత్తానము-న. 1. లోతులేనిది. 2. వెలికిరిసది.

ఉత్తారకుడు-న. దాటించువాడు.

ఉత్తాలము-న. పొడవైనది.

ఉత్తి-న. 1. ఈడు. 2. న్రసనిది.

ఉత్తీర్ణము-న. దాటించినది. 1. దాటినవాడు.
2. కదలేతినవాడు. కృతార్థుడు. [పొడవైనది.

ఉత్తంగము-న. (ఉత్ + తంగము) మిక్కిలి

ఉత్తుడు-వి. (యుక్తుడు) తగినవాడు, సమర్థుడు.

ఉత్తానము-న. 1. లేచుట. 2. ప్రయత్నము.

ఉత్తితము-న. 1. లేచినది. 2. పుట్టినది.

ఉత్పత్తి-న. పుట్టుక.

ఉత్పతము-న. 1. ఆతాళమార్గము. 2. చెడుత్రోవ.

ఉత్పన్నము-న. పుట్టినది.

ఉత్పలము-న. 1. కలువ. 2. నల్లకలువ.

ఉత్పాటనము-న. పెల్లగించుట. క్రి. ఉత్పాటించు.

ఉత్పాతము-న. 1. అవశతునము. 2. తెలియక

వచ్చు కీడు.

ఉత్పాదనము-న. కలిగించుట.

ఉత్పాదిల్లు-న. కలుగు. (వి. ఉప్పత్తిల్లు) [హాస్యము.

ఉత్పానము-న. మనస్సునొచ్చునట్లుచేయు అవ

ఉత్తేజ-న. (ఉత్ + ప్ర + ఈజ) స్వభావసిద్ధమగు

దానికి సామర్థ్యముచే అర్థాంతరము కలిగించు

ఒక అలంకారము. క్రి. ఉత్తేజించు.

ఉత్పల్లము-న. వికసించినది.

ఉత్సంగము-న. 1. తొడ. 2. ఒడి. [మైనది.

ఉత్సన్నము-న. 1. పెల్లగింపబడినది. 2. శీఘ

ఉత్సర్గము-న. 1. దానము. 2. విడుచుట. రూ.

ఉత్సర్పనము.

ఉత్సవము-న. 1. ఊరేగింపు. 2. పండుగ.

ఉత్సాహము-న. 1. సంతోషము. 2. కోరిక. 3. పట్టు

దల. 4. ప్రభుశక్తి. క్రి. ఉత్సాహించు, ఉత్సాహించు.

ఉత్సకుడు-న. ఇష్టకార్యమున ప్రయత్నించువాడు.

ఉత్సేకము-న. 1. అతిశయము. 2. గర్వము. 3.

ప్రోక్షణము. క్రి. ఉత్సేకించు.

ఉత్సేధము-న. 1. పొడవు. 2. శరీరము.

ఉదంచనము-న. (ఉత్ + అంచనము) 1.

మూతుడు. 2. విజృంభించుట.

ఉదంతము-న. (ఉత్ + అంతము) వృత్తాంతము.

ఉదంతము-న. ఉదంతము.

ఉదకము-న. నీరు. (వ్యు. తరువునది) రూ. ఉదము.

సమా. ఉదజము-నీరు, బుట్టినది.—ది, ఉదస్వం

తము-సముద్రము.

ఉద్దేశము-న. (ఉద్దేశము) 1. పాదవైసది. 2. భయంకరము. 3. పెద్దది. 4. రమణీయము.

ఉద్దేశము-న. 1. పుట్టుక. 2. ఉన్నతి. 3. పొడుపు. గొండ. 4. ప్రారబాలము. క్రి. ఉద్దేశము.

ఉద్దేశము-న. 1. కడుపు. (పుట్టెనుచున్నది) 2. లోపలిభాగము. సమా. ఉద్దేశము. 3. రసహస్తమునూత్రము చూచుకొనువాడు, ఉద్దేశము. అదరు.

ఉద్దేశము-న. 1. భవిష్యత్కాలము. 2. భవిష్యత్కాలము.

ఉద్దేశము-న. (ఉద్దేశము) అగ్ని.

ఉద్దేశము-న. (ఉద్దేశము) 1. వేదమండలి. 2. ఉద్దేశము. 3. భాగము. 4. పుట్టెనది. 5. గొప్పవాడు. 2. కరుణాపూర్వము.

ఉద్దేశము-న. (ఉద్దేశము) 1. పొద్దు. 2. కంటమండలి గారి. (చూ. వాసుపు)

ఉద్దేశము-న. 1. గొప్పది. 2. డు. గొప్పవాడు. 3. ఇచ్చువాడు, దాత.

ఉద్దేశము-న. 1. కడుపునుగానుండునది, మైత్రీయు శత్రుత్వమునులేకయుండుట. 2. అక్కటలేమి.

ఉద్దేశము-న. ఉద్దేశము. చూ. ఉద్దేశము. క్రి. ఉద్దేశము.

ఉద్దేశము-న. 1. పుట్టెనది. 2. చెప్పబడినది.

ఉద్దేశము-న. యత్నము. చూ. ఉద్దేశము.

ఉద్దేశము-న. అవరంజి.

ఉద్దేశము-న. 1. వరితము. 2. భయము.

ఉద్దేశము-న. ఉత్తరపు దిక్కు.

ఉద్దేశము-న. ఉత్తరపు దిక్కు.

ఉద్దేశము-న. గొప్పది, ఉద్దేశము.

ఉద్దేశము-న. 1. కడుపు. 2. రాగి. 3. అత్తి. 4. డు. పేటి.

ఉద్దేశము-న. ఉద్దేశము.

ఉద్దేశము-న. 1. గర్భము. 2. పిల్ల, చూ. ఉద్దేశము.

ఉద్దేశము-న. చోట. చూ. ఉద్దేశము. (పుట్టెనుచున్నది)

ఉద్దేశము-న. భేదింపుకొని బయటికివచ్చినది.

ఉద్దేశము-న. 1. ఉద్దేశము. 2. పుట్టుక. చూ. ఉద్దేశము.

క్రి. ఉద్దేశము. [నకడు.

ఉద్దేశము-న. యజ్ఞమందు సామవేదకంఠము నడపు ఉద్దేశము-న. 1. వెదలగ్రహము. 2. శ్రేష్ఠ. క్రి. ఉద్దేశము.

ఉద్దేశము-న. (వి) ఉద్దేశము.

ఉద్దేశము-న. 1. ఉద్దేశము. 2. ఉద్దేశము. 3. ఉద్దేశము. 4. ఉద్దేశము. క్రి. ఉద్దేశము.

ఉద్దేశము-న. 1. అరంభము. 2. దెబ్బ. 3. ఇనుప గుడియ. [పించు.

ఉద్దేశము-న. 1. మొల. 2. పెద్దదని. క్రి. ఉద్దేశము.

ఉద్దేశము-న. మిక్కిలి. సమా. ఉద్దేశము. 1. మిక్కిలి. 2. క్రమము. చూ. ఉద్దేశము. ఉద్దేశము. (ఉద్దేశము) ఏకవారై న గట్టు.

ఉద్దేశము-న. పాదవైసది. క్రి. ఉద్దేశము.

ఉద్దేశము-న. (ఉద్దేశము) నేం మొ. ఉద్దేశము. తీసి కొను వడ్డిలేనివస్తువు, పాదవైసపు అదమానము.

ఉద్దేశము-న. 1. న్యతంబు. 2. వరుణుడు.

ఉద్దేశము-న. 1. జత. 2. సమానము. 3. కాలువకై పోసిన మట్టి. క్రి. ఉద్దేశము. సమా.—

ఉద్దేశము-న. 1. ఉద్దేశము. 2. మిక్కిలి. ఉద్దేశము. } 1. ఉద్దేశము. 2. మిక్కిలి.

ఉద్దేశము-న. ఉద్దేశము. ఉద్దేశము.

ఉద్దేశము-న. (ఉద్దేశము) 1. వెలుగు. 2. అలంకరణము. క్రి. ఉద్దేశము.

ఉద్దేశము-న. 1. తలంపు. 2. నిశ్చయము. 3. గుణి. క్రి. ఉద్దేశము.

ఉద్దేశము-న. 1. గర్భించినది. 2. ఉద్దేశము. 3. కలిసినది. 4. డు. గర్భము.

ఉద్దేశము-న. గర్భము.

ఉద్ధరణము-న. 1. పైకెత్తుట. 2. బాగుచేయుట.
రూ. ఉద్ధారణము. క్రి. ఉద్ధరించు.

ఉద్ధర్త-న. ఉద్ధరించువాడు. రూ. ఉద్ధారకుడు.
ఉద్ధరణ-న. చేతిలో నీళ్లుపోసికొను చిన్న గరిటె
వంటిది.

ఉద్ధారము-న. 1. వద్ది లేనియప్పు. చూ. ఉద్ధరువు. 2.
ఉద్ధరణము. [బడినది.

ఉద్ధూతము-న. (ఉత్ + ధూతము) తవలించు.

ఉద్ధృతము-న. 1. పైకెత్త (బడినది, ఉద్ధరించు
బడినది. 2. చేద (బడినది.

ఉద్ధృతి-న. 1. పైకెత్తుట. 2. గర్వము. [వికాసము.

ఉద్ధౌధము-న. 1. తలపు. 2. మేలుకొలు. 3.

ఉద్బటము-న. అధికము.

ఉద్బవము-న. పుట్టుక. క్రి. ఉద్బవించు, ఉద్బవిల్లు.

ఉద్బిజ్జము-న. (ఉత్ + బిజ్ + జము) భూమిని
జేడించుకొని పుట్టునది, చెట్టు. రూ. ఉద్బిధము.

ఉద్బిన్నము-న. వికసించినది.

ఉద్భూతము-న. పుట్టినది.

ఉద్భూతము-న. తిరుగుడుపడినది.

ఉద్యతము-న. 1. యత్నించినది. 2. పైకెత్త (బడినది.

ఉద్యతి } న. యత్నము. క్రి. ఉద్యమించు.
ఉద్యమము }

ఉద్యానము-న. 1. రాజుతోట 2. వెడలుట.

ఉద్యాపనము-న. 1. ప్రకపమాప్తి. 2. వెడలించుట.

ఉద్యుక్తము-న. యత్నించు (బడినది. రూ. 1. య
త్నించువాడు. 2. సంస్థితుడు.

ఉద్యోగము-న. 1. యత్నము. 2. పని. 3.
కొలుపు. క్రి. ఉద్యోగించు.

ఉద్యోతము-న. 1. ప్రకాశించునది. క్రి. ఉద్యోతించు.

ఉద్రితము-న. ఉద్రేకించినది. [ఉద్రేకించు.

ఉద్రేకము-న. అతిశయము, విజృంభణము. క్రి.

ఉద్వర్తనము-న. 1. నలుగురు. 2. నలుగురిపించి.
3. ఎగయుట. 4. అతిక్రమించిన నదత.

ఉద్వహనము-న. 1. పైకివట్టుట. 2. భరించుట.
క్రి. ఉద్వహించు.

ఉద్వహుడు-న. 1. పైకెత్తువాడు. 2. కొడుకు,
(రూ. తురు ఉద్వహు)

ఉద్వాసనము-న. లేవ (గొట్టుట.

ఉద్వాహము-న. పెండ్లి.

ఉద్వాహనము-న. 1. పెండ్లాడుట. 2. ఉత్సంశ.

ఉద్విగ్మము-న. 1. భయమునొందినది. 2. వ్యవస్థ
తప్పినది.

ఉద్వృత్తి-న. గర్వము.

ఉద్వేగము-న. 1. భయము. 2. కలత. రూ.
ఉద్వేజనము. క్రి. ఉద్వేగిల్లు.

ఉద్వేలము-న. మేరమీటినది, అధికము.

ఉనికి-తె. 1. ఉండుట. 2. స్థితి. 3. స్థానము.
4. నివాసము. 5. మృగములచే పొందియుం
డుట. రూ. ఉనుకువ.

ఉనుచు-చూ. ఉంచు.

ఉన్నతము-న. పొడవైనది.

ఉన్నతి-న. పొడవు.

ఉన్నరూపు-తె. యథార్థము.

ఉన్ని-తె. గొత్తె మొ. వాని బొచ్చు. నమా. ఉన్ని
బట్టలు-కంటి వస్త్రములు.

ఉన్నిద్రము-న. 1. మేలుకొన్నది. 2. వికసించినది.

ఉన్నతము-న. 1. వెళ్లియే త్తినది. 2. ఉత్తేజ.

ఉన్నదము-న. వెళ్లి, సిచ్చి.

ఉన్నీలనము-న. వికసించుట. క్రి. ఉన్నీలించు.

ఉన్నాము-న. 1. వేరుతెగినది. పూర్తిగ చెడినది.
క్రి. ఉన్నాదించు.

ఉన్నేషము-న. 1. తనువిచ్చుట. 2. వికాసము.

ఉప-న. నమీవము, సాహాయ్యము, బాగు అను నర్థ
ములుగలిగించు ఉపనర్థము. నమా.—కంతము.

నమీవము.—కథ-కథతో వచ్చు చిన్న కథ.
— కరణము - కొఱముట్టు. క్రి. ఉపక

రించు.—కర్త—మేలుచేయువాడు. రూ. ఉప
కారి.—కారము—మేలు. రూ. ఉపకర్త. క్రి.
ఉపకరించు.—క్రమము—ప్రారంభించుట. క్రి.
ఉపక్రమించు.—క్రోశము—నింద. —గతి.
ప్రాప్తి.—గమము—1. అంగీకారము. 2. సమీ
పించుట. క్రి. ఉపగమించు.—గూఢము—1.
కాగిరింపఁబడినది. 2. దాఁచఁబడినది.—గూ
హనము—1. కాగిరింత. 2. దాచుట.
—గ్రహము—1. ఉపయోగము. 2. చెఱ. 3.
ఒక గ్రహమును చట్టి వస్తువుతో క్రహము.
—గ్రాహ్యము—కానుక.—భయము—1. హిదపు.
2. వృద్ధి.—చారము—1. సేవ. 2. నమ్మనము.
3. చికిత్స. 4. పూజ. క్రి. ఉపచరించు.—(హిద
శోపచారములు:—అపాహనము, ఆననము,
పాద్యము, అర్ఘ్యము, ఆచమనీయము, అభి
షేకము, వస్త్రము, యజ్ఞోపవీతము, గంధము,
పుష్పము, ధూపము, ఓషధులు, చైవేద్యము, కాం
బూలము, ప్రదక్షిణము, నమస్కారము)
—జీవ్యక—కొండనాలుక.—జీవి. ఒకరిననుస
రించి బ్రతుకువాడు. క్రి. ఉపజీవిండు.—జీవిక—
జీవనోపాయము.—జ్ఞ—ఉపదేశములేక తనంత
గలుగుజ్ఞానము.—ధ—కానుక.—దంశము—
ఊరుగాయ.—దర్శకుడు—తప్పనదవకుండఁ
జూచుకొను అధికారి.—దానము—1. అరణము.
2. కానుక.—దేశము—1. హితవచనము. 2.
నేర్పుట. క్రి. ఉపదేశించు.—దేష్ట—ఉపదేశించు
వాడు.—ద్రవము—విష్లవము, పీడ.—ధ—1.
ఉద్యోగమిచ్చుటకై చేయు పరీక్ష. 2. (వ్యాక)
కడపటి యక్షరమునకు ముందటియక్షరము.
—ధానము—1. తంగడ. 2. స్నేహము.
—నయనము—వధుగు. రూ. ఉపనయము.—
నాయము.—నిష్కర్తు—1. వేదాంతము. 2. ధర్మ
ము. 3. ఏకాంతము.—నిష్కరము—ఉక్కు
శము.—నితుడు—వధుగైవవాడు.—న్యాస
ము—ఒక విషయమును విస్తరించి చెప్పుట. క్రి.
ఉపన్యసించు.—వతి—అంకుమగడు.—వత్తి—
1. కలిమి. 2. పుట్టుక. 3. కారణము. 4.

దృష్టాంతము.—వన్నము—ఉపవత్తి కలది.
—పాదనము—1. కలిగించుట. 2. సకల నాక
విషయమును ప్రవేశపెట్టుట. క్రి. ఉపపాదించు.
—ప్రవము—ఉపద్రవము.—బర్హము—తలగడ.
—భోగము—అనుభవము.—మానసు—పోలిక.
రూ. ఉపమితి. క్రి. ఉపమించు.—మేయము—
పోలికయందలి విషయము, ముఖ్యవస్తువు,
పోల్చదగినది.—యమము—పెండ్లి. రూ. ఉప
యామము.—యుక్తము—ఒడవుబడియైనది,
—యోగము—ఒడవుబడి. క్రి. ఉపయోగించు.
—రతము—ఉడిగినది.—రతి—1. నిలుపుదల.
2. పురుషాయితము.—రత్య—రాకపోకలచే
నేర్పడిన ఊరిముందరి దారి, పుంత.—రాగము—
1. గ్రహణము. 2. వ్యసనము. 3. అన్యాయము.
—రామము—నిలుపుదల. రూ. ఉపరమము.
—లంభము—అనుభవము.—లాలనము—బుజ్జ
గించుట. క్రి. ఉపరాలించు.—లేఖనము—తఱి
మెన.—లేపనము—అలుకుట.—వనము—కోట.
—చానము—పన్ను. క్రి. ఉపవసించు.—విష్టుడు—
కూర్పున్నవాడు.—వీతము—సప్తముగా వేసికొన్న
జం దెము.—వేశము—1. ఆననము. 2. కూర్పుం
డుట.—శమము—1. అదఁగుట. 2. ఓర్పు.
రూ. ఉపశాంతి. క్రి. ఉపశమించు—శయము—
చూలు.—శ్రుతము—ఒడంబడినది.—శ్రుతి—1.
తమ సంభాషణమప్పుడు దబ్బాటునఁ గలుగు
శుభాశుభ సూచకమగు అన్యసంభాషణశ్రవణము.
2. నమ్మతి.—సంహారము—1. మరలించుట.
2. హరించేయుట. క్రి. ఉపసంహరించు.
—సర్—1. సంస్కృతపదములకు మొదట చేరు
ప్ర, పర, ఉప, మొ. 2. ఆపద.—సర్వనము—
అప్రధానము.—సర్వణము—1. ఆశ్రయము,
ప్రాప్తి. 2. పెండ్లాడఁగోరుట. క్రి. ఉపసర్పించు.
—స్వర్గము—1. ఆచమనము. 2. తాకుట.
3. స్నానము.—హతి—1. ఉపద్రవము. 2.
నాశము.—హారము—కానుక. ఉపాంగము—1.
సుతి. 2. మిహంసాది—(ఇవి నాలుగు:—మిహం
స, న్యాయశాస్త్రము, పురాణము, ధర్మశాస్త్రము).

ఉపాంతము-1. నమీవము. 2. మూల. ఉపా
 థ్యానము-ఇరిహానము. —ర్రము- 1. పొంద
 బడినది. 2. అవహరింపబడినది.—ధానము-
 కారణము. — దేయము - గ్రహింపదగినది.
 —ధానము-1. ఉంచుట. 2. ధరించుట. 3.
 కప్పట.—ధి-1. ధర్మచింత. 2. కవలము.
 3. విశేషణము. —ధ్యాయ-చదువుచెప్ప శ్రీ.
 —ధ్యాయాని-ఉపాధ్యాయుని ధార్య.—ధ్యాయ-
 1. ఉపాధ్యాయ. 2. ఉపాధ్యాయుని.—ధ్యాయ-
 యుడు - చదువుచెప్పవాడు. —యనము -
 రాసుర.—లంఘము-మర్చముదూఱిపాలనాడుట.
 క్రి. ఉపాలంఘించు.—ననము-1. సేవ. 2.
 పీతము. క్రి.ఉపాసించు. ఉపేంద్రుడు-విష్ణువు.
 ఉపేక్ష-అశ్రద్ధ. క్రి. ఉపేక్షించు. ఉపొద్ధాతము-
 1. పీతిక. 2. ఉదాహరణము.

ఉపత్యక్త-న. కొండచేరువ నేల.

ఉపమ-తె. ఉపాయము. నమా. ఉపమరి-ఉపాయ
 కారి. న. 1. పోలిక. 2. నమానము.

ఉపవనము-తె. మేలుకొనుట. రూ. ఉపవనము.

ఉపస్కరము-న. సంధారము.

ఉపాకరణము } స.సంస్కార పూర్వకముగా వేద
 ఉపాకరణము } మును గ్రహించుట.

ఉపాసహము-న. చెప్పు. పాదరక్ష. (వ్యు. పాద
 ములయందు కట్టబడునది)

ఉపాయము-న. 1. పొందిక. 2. వెరవు. (ఇవి
 నాలుగు.—సామ దాన భేద రందములు)

ఉపాసము-వి. (ఉపవాసము) వస్తు.

ఉపేతము-న. కూడుకొన్నది. (వ్యు. అపేతము)

ఉపొషణము-న. ఉపవాసము.

ఉప్తము-న. గింజలు చల్లబడినది.

ఉప్తి-న. విత్తుట. [తించు.

ఉప్తక-తె. ఓర్వలేక ఆదిపోసికొనుట. క్రి. ఉప్తు

ఉప్తతిల్ల-వి. (ఉత్పాదిల్ల) వుట్టు.

ఉప్తన-తె. ఉప్పుగానుండుట.

ఉప్సర-తె. 1. ఉప్పుమిక్కిలించుటకజాలి. 2.

బిడ్డెజాలి.

ఉప్సరము-వి. (ఉపరి) 1. ఆకాశము. 2. మీదు.
 నమా. ఉప్సరవీధి - ఆకాశమార్గము. క్రి.ఉప్సు
 రించు. రూ. ఉప్సురించు.

ఉప్సరి-తె. బిడ్డెవాడు.

ఉప్సరిగ-వి. (ఉపరిగృహము) మేడ.

ఉప్సలవాయి-తె. పొట్టనజుట్టనవేళ్ల నడిమిభాగము.

ఉప్సలి-తె. కీడు. [లండు చోటు.

ఉప్సళము-తె. 1. ఉప్సవండునేల. 2. ఉప్సరాను
 ఉప్సళించు-తె. ఉప్సరించు, పైకొను.

ఉప్సిడి-తె. (ఉప్సు+ఇడి) ఉప్సులేనిది.

ఉప్సిద్దు-తె. ఉప్సుడు బియ్యము.

ఉప్సు-తె. 1. అవిరిపోరుండ నుడుకబ్రెట్టు. 2.
 లవణము. 3. ఉప్సుదనము, ఉప్సున. నమా.
 ఉప్సుగండ-ఎండిన మాంసపు ముక్క.—గడ
 లి-లవణనముద్రము. —గాయ - ఊడుగాయ.
 —జేష-ఎండినచేష. ఉప్సుపిండి- ఉపికించిన
 పిండి.—బిల్లు-ఉప్సు తనంతట పందెడు నేల.

ఉప్సుడు-తె. ఉడుకబ్రెట్టినవి. (వడ్లు)

ఉప్సురియు-తె. ప్రాతగిల్లి ఉప్సుగా రాలు.

ఉప్సెన-తె. సముద్రము పొంగి వెల్లువవచ్చుట.

ఉప్సొంగు-తె. (ఉప్సు+పొంగు) 1. ఉబుకు.
 2. నంతోపించు. 3. విజృంభించు.

ఉబలాటము-తె. ఉత్కంఠ, తపాతపా.

ఉబుకు-తె. 1. పొంగు. 2. కృ. పొంగుట.

ఉబును-తె. 1. విరామకాలము. 2. వృత్తాంతము.

ఉబ్బి-వి. (ఉష్యము) 1. ఉక్క. రూ. ఉమ్మట్ట
 ఉమ్మదము. 2. చాకలి గుడ్డల నుడుకబ్రెట్టుట.
 నమా.ఉబ్బినీరు-ప్రసవజలము. రూ. ఉమ్మనీరు.

ఉబ్బికము-తె. 1. హెచ్చు. 2. ఉత్సాహము.

ఉబ్బితిల్ల-వి. (ఉత్పత్తి) 1. ఉబుకు. 2. పొంగు.

ఉబ్బరము-తె. 1. కడుపుబ్బుట. 2. అతికయము.
 క్రి. ఉబ్బరపోవు-నివ్వెజవడు. ఉబ్బరించు-

ఉలుగొట్టు-తె. కోతి ఉట్టుమను.
 ఉలుత-చూ. ఉడుత.
 ఉలుపు-తె. ఉటియుట, ఇంటినీరుకాటుట.
 ఉరుమ-తె. ఒక చర్మబాధ్యము.
 ఉరుమంజి-తె. ముత్తెములుపుట్టు ఒకదేశము. రూ.
 హురుమంజి.
 ఉలుము-తె. 1. గర్జించు. 2. గర్జనము. 3. ఉడుము.
 ఉరువదించు-చూ. ఉరదించు.
 ఉరువడు-తె. నెలవేటు.
 ఉరువడి-తె. 1. ఉరవడి. 2. వస్తునమూహము.
 ఉరువు-తె. 1. పరిత్యజించు. 2. తోలొలుచు. వి.
 1. రూపము. 2. గొప్ప. న. 1. విరివియైనది.
 2. శ్రేష్ఠమైనది.
 ఉలుపు-తె. ఉలుగొట్టుట.
 ఉట్టటలూగు-తె. మిక్కిలి చలించు.
 ఉట్టాడు-తె. ప్రేలాడు.
 ఉట్టు-తె. కోతి చేయు ద్వని.
 ఉట్టుకట్టు-తె. ఉలుగ్రాట్టకట్టు.
 ఉట్టూతలూగు-తె. మిక్కిలి యూగు.
 ఉర్వర-న. 1. ఎల్లపైరులచేనిందిన నేల. 2. భూమి.
 ఉర్వి-న. భూమి. (పుష్క, విశాలమైనది) నమా.
 ఉర్వికుడు-రాజు. (ఇట్లే ఉర్వివతి. మొ.)
 ఉంక-తె. 1. చుంక. 2. నిర్లక్ష్యము.
 ఉంగరము-తె. తడిచేత నేల యులుకుట. రూ.
 ఉంవరము. క్రి. ఉంవరించు.
 ఉంప-తె. కునుక్కుము అను పైరు. ఐ. దానిధాన్యము.
 ఉలి-తె. 1. వడ్రంగిసాధనము. 2. అల్పము.
 (రూ. సులి)
 ఉలిపి-తె. తులన. రూ. ఉలిపిగొట్టు.
 ఉలియు-తె. 1. చలించు. (రూ. ఉలియు) 2.
 మ్రోయు. కృ. ఉలివు.
 ఉలుకు-తె. 1. తయవడు. 2. కృ. భయము.
 ఉలుచ-వి. (ఉలూపి) ఒకతెగ చేన.

ఉలుచు-తె. ఉడదీయు. రూ. ఉలుపు.
 ఉలుప-హిం. 1. బహుమతి. 2. కానుక. రూ. ఉలుపా.
 ఉలుపడు-తె. తోవరోగముగలవాడు. రూ. ఉలుపి.
 ఉలుము-తె. కుష్మరోగము. రూ. పులుము.
 ఉలూకము-న. గుడ్లగూబ. (పుష్క. నేత్రలేజస్సుచే
 కాకులను దహించునది, బలముగలది)
 ఉలూఖరిము-న. తోలు. రూ. ఉలూఖరిము. (పుష్క.
 దంచుటచే పొలును పైకిత్రోయునది)
 ఉలూపి-న. 1. ఉలుచమీను. 2. ఒక నాగకన్యక,
 ఉల్క-న. మంటలేని నిప్పు.
 ఉల్లూము-న. 1. పొంగు. 2. అతిశయము.
 ఉల్లూకము-న. కొఱవి. రూ. ఉల్లూకము.
 ఉల్లంకి-న. చేపలనుపురుగులను తినుఒకతెగపిట్ట.
 ఉల్లంఘనము-న. (ఉల్ + లంఘనము) అతిక్రమ
 ణము. క్రి. ఉల్లంఘించు.
 ఉల్ల-తె. అతిదూరము అతిసమీపముగా నడిచిచోటు
 ఉల్లకుట్టు-తె. (ఉల్లము + కుట్టు) ఎత్తిపొడుచుట
 ఉల్లడ-వి. (ఉల్లాభము) మేలుకట్టు. రూ. ఉల్లెడ
 ఉల్లము-తె. హృదయము.
 ఉల్లజము-తె. (ఉల్లము + అజ) దుస్సహము
 ఉల్లల-తె. ఉడుకుటయం దగు ద్వని.
 ఉల్లంము-తె. చలనము.
 ఉల్లనము-తె. ఎత్తి పొడుపు. న. 1. సంతోషము
 2. ప్రకాశము. రూ. ఉల్లానము. క్రి. ఉల్లనిల్లు
 ఉల్లాకు-తె. (ఉలి + అకు) చీటి.
 ఉల్లావము-న. గర్లదన్వరముతోఁ జెప్పిన మాట
 ఉల్లాభము-న. మేలుకట్టు. (వి. ఉల్లడ)
 ఉల్లారు-తె. గుల్లపుజీనుమీది వలపు.
 ఉల్లానము-న. చూ. ఉల్లనము.
 ఉల్లి-తె. 1. ఎల్లగడ్డ. 2. తెల్లగడ్డ. నమా, ఉల్ల
 పాషాణము- పొవీరము.
 ఉల్లంతనము-న. ఉపారంభము.
 ఉల్లెడ-తె. చూ. ఉల్లడ.

ఉల్లోలము-న. పెద్దఅం.

ఉవిద-వి. (యవతి) ఆడుది.

ఉవ్వాయి-తె. (ఉరు + వాయి) వికానము.

ఉవ్వికులూరు-తె. 1. త్వరపడు. 2. ఆనపడు. రూ. ఉవ్విళ్లురు.

ఉవ్వ-తె. పూనిక.

ఉవ్వెత్తు-తె. నిశ్శేషముగా.

ఉశనుడు-న. కుక్రడు. (వ్య. అనురుల శ్రేయస్సు నిచ్చుచుండువాడు.)

ఉశీరము-న. వట్టిపేరు. (వ్య. వానచేకోరబడునది)

ఉష-న. 1. రేయి. 2. బాణిని కూతురు.

ఉషర్దుడు-న. అగ్ని. (వ్య. ప్రభాతకాలమున జ్వలించువాడు) [కాలము.

ఉషస్సు-న. తెల్లవాణుకుముందు నాలుగుగడియం ఉపితము-న. 1. చలిది. 2. తాల్పబడినది.

ఉష్మము-న. ఒంటె. (అడుఒంటె ఉష్మిక) (వ్య. ఎల్లపుడు ఎండచే తపింపబడునది)

ఉష్కము-న. వేనవికాలము.

ఉష్మము-న. 1. వేడి. 2. ఎండకాలము. నమా. ఉష్మరశ్మి-నూర్కుడు. —వారణము- గొడుగు.

ఉష్మీషము-న. 1. తంపాగ. 2. కిరీటము. 3. తల. (వ్య. ఉష్మనివారణార్థ మిచ్చగింపబడునది)

ఉసి-తె. 1. పొడి. (రూ. సుసి) 2. గుణితవృట్.

ఉసికొలుపు-తె. రేపు.

ఉసిరిక-తె. నెల్లిచెట్టు.

ఉసుక-తె. ఇసుక.

ఉసుము-తె. 1. ఉడుకు. 2. తుడుచు.

ఉసురు-తె. సంతాపమునందగు ద్వని. రూ. ఉసురు, ఉస్సు, ఉస్సురు.

ఉహహూ-తె. చలియందగు ద్వని.

ఉహూ-తె. అగ్నినూడుటయందగు ద్వని.

ఉండు

ఉం-తె. ప్రశ్నను ఉంకొట్టుటను దెలుపునది.

ఉంక-తె. 1. ఉంకగులాట. 2. ఉముక.

ఉంకర-తె. ఉంకొట్టుట.

ఉంకు-తె. పూను. రూ. ఉంకించు, ఉంకించు. కృ. ఉంకువ. [ఉంకొను.

ఉంకొట్టు-తె. ఉంకొ అని వ్రుత్తాంతమువిను. రూ.

ఉంకు-తె. 1. కదలు. 2. ఇటునటు కదలు. రూ.

ఉంకాడు, ఉంకులాడు. ఉంపు, ఉంపాడు.

ప్రే. ఉండు, ఉంపు.

ఉంచ-తె. 1. జొన్నలోనగువాని కంకితాడ. 2.

అరటిబొందె. 3. ముండ్లదుబ్బు. 4. ఉంచ

పట్టు, ఉంచపడు, ఉంచబోవు. నమా. ఉంచబియ్య

ము-ముదురనిధాన్యము. —ముట్టు-నిశ్శేషము.

ఉంటు-తె. పొడుచు. రూ. దూంటు.

ఉంత-తె. 1. ఉనిక, అవలంబము. 2. చేదలం

బట్టు సాదనము. రూ. ఉంతము. నమా.

—కోల- ఉంకుకట్ట. ఉంతాటి. (ఉంత +

అటి) నొగ ఉందిరాకుండవేయు చీల.

ఉంచ-తె. 1. వాపు. 2. ఈర్ష్య. నమా. ఉంచ

బొడ్డు-ఉంకుబొడ్డు.

ఉంచర-తె. కాయలు పండుటకును ఎలుకలు

లోనగునవి పచ్చుటకును వేయు పొగ.

ఉండు-తె. 1. వాయు. 2. నిప్పుమున్నగువాని

రగిలించు. 3. శంఖములోనగువాని శబ్దంప

జేయు. 4. ఉండు. 5. అడుము. 6. ఉంచు.

7. నొక్కు. 8. ఉంతతో చేదలనుబట్టు. కృ.

9. చేదలంబట్టు ఉంత. 10. వాపు. నమా.

ఉండుకొవి-ఉంచెడు గొట్టము. —వెండి-

పుర్ణముచేసిన వెండి. రూ. ఉంచిన వెండి.

ఉంపు-తె. 1. ఉంకజేయు. 2. కృ. ఉంపుట.

ఉంపురహు-తె. మూపురము.

ఉంచు-తె. 1. వ్యాధిచే తలవెండ్రుకలు రాలు. 2.

నన్నగిలు.

ఊట—ఊర్ధ్వము.

ఊట-తె. 1. ఊరెడు నీరు. 2. ఊరుఁగాయరనము.
 3. మూలగ. 4. చేన.
 ఊటాడు-తె. 1. చలించు. 2. సంభ్రమించు.
 ఊటింపు-తె. వంచించు.
 ఊటు-తె. వానచే భూమిపై నేర్పడు ఊట.
 ఊడ-తె. మట్టిమున్నగువాని కొమ్మలనుండి క్రిం
 దికి దిగు వేరు, అవరోహము.
 ఊడనిఁబాడు-తె. 1. తొలఁగు 2. పాటు. [ఊడెము.
 ఊడిగము-చూ. ఉడిగము. రూ. ఊడియము,
 ఊడు-తె. 1. విడుచు. 2. రాలు. 3. జాటు. 4. కాటు.
 5. తెగు. 6. పాటు.
 ఊడుగు-తె. అంకోల వృక్షము.
 ఊడుచు-తె. 1. చెత్తక్రోయ. 2. నాటునాటు. రూ.
 ఊడ్చు. కృ. ఊడుపు, ఊడ్చు.
 ఊడ-న. 1. పెండ్లాము. 2. పెండ్లాడినది.
 ఊతము-న. కుట్టఁబడినది.
 ఊతి-న. 1. కుట్టు. 2. రక్షణము. 3. నేయుట.
 ఊదర-తె. ఒకతెగకనపు. బ. ఊదరగింజలు.
 ఊదా-హిం. ఎఱుపునలుపు కలిపినరంగు.
 ఊదువత్తి-హిం. సాంబ్రాణి వత్తి.
 ఊధము-న. పొదుఁగు.
 ఊధస్యము-న. పాలు, శీరము.
 ఊనము-న. తక్కువైనది.
 ఊనిక-తె. 1. అనిక. 2. దిటపు.
 ఊను-తె. 1. అవలంబించు. 2. పొందు. 3. వహిం
 చు. (రూ. పూను) 4. తోలును మెత్తవఱచు.
 కృ. ఊనిక.
 ఊపిరి-తె. శ్వాసము. రూ. ఊరుపు, ఊర్చు. నమా.
 ఊపిరికుట్టు-ఊపిరివిడువనీక బాధించురోగము,
 యౌకము.
 ఊబ-తె. పేడి, నపుంసకుఁడు.
 ఊబి-తె. బురద. చూ. ఉంబలి.
 ఊయల-చూ. ఉయాల.

ఊరక-చూ. ఉరక.
 ఊబట-తె. 1. ఊబడుట. 2. విరామము.
 ఊబడు-తె. ఉపశమిల్లు. రూ. ఊబడిలు, ఊబడిల్లు.
 ఊరవ్యఁడు-న. కోమటి. (వృ. ఊరుపులనుండి
 పుట్టినవాఁడు.
 ఊరాటుచు-తె. (ఊరుపు + అటుచు) ఓదార్పు.
 ఊరు-తె. 1. నీరుబయల్పడు. 2. నాను. 3. తడి
 యగు. 4. పుట్టు. 5. ఏడికోల లేని నాఁగరి.
 6. గ్రామము. 7. దేశము. 8. దేశాంతరము.
 నమా. ఊరఁగంద-ఒక తెగకంద.—బంది.
 ఊరిలో పెంపఁబడు ఒక తెగవంది.—బిచ్చుక.
 చటకము.—జోగి-బిచ్చుగాఁడు. క్రి. ఊరఁ
 జోవు-తగ్గు. ఊరుఁగాయ-ఊరచేసిన మామిడి
 లోనగువానిదబ్బు, ఉపదంశము.—బింది-నంజు
 కొన నూతిన వ్యంజనము. క్రి. ఊరుకొను-
 అఘ్రాణించు. రూ. మూరుకొను.
 ఊటు-తె. సరిపోలు.
 ఊరుచు-తె. 1. ఊడుచు. 2. ఊపిరివిడుచు.
 ఊరుపు-తె. 1. వ్యంజన విశేషము. 2. శ్వాసము.
 చూ. ఊపిరి.
 ఊరుపు-న. తొడ. నమా. ఊరుజుఁడు-వైశ్యఁ
 డు.—వర్షము-మోకాలు.
 ఊర్జము-న. 1. పూనిక. 2. బలము. 3. ఊపిరి
 వెలికి విడుచుట. 4. కార్తికమాసము.
 ఊర్జవ్యలుఁడు } న. 1. మిక్కిలి యుక్తాహముకల
 ఊర్జస్వీ } వాఁడు. 2. మిక్కిలి బలవంతుఁడు.
 ఊర్జితము-న. దృఢము.
 ఊర్జము-న. 1. ఉన్ని. 2. నూలు. నమా. ఊర్జనాథము-
 సాలెపురుగు. రూ. ఊర్జనాథి. ఊర్జాయపు-1.
 సాలెపురుగు. 2. పొట్టేలు 3. కంబళి.
 ఊర్జము-న. 1. పొడవైనది. 2. మీఁదిది. నమా.
 ఊర్జరేతనుఁడు } 1. జితేంద్రియుఁడు. 2.
 —రేతస్కుఁడు } ఋషి. 3. శివుఁడు.

—రోచనము - మీగండ్లమెకము, శరభము.
ఊర్వోవు-తె. (ఊర్పు+పోవు) ఊపిరివిడుచు.
కృ. ఊర్వోర.

ఊర్మి-న. 1. అల. 2. (వి) ఉమ్మి. 3. రహతహ. 4. నొప్పి. 5. వరంపర. 6. వత్తపుముడుర.
(షడూర్ములు: ఉర్ తృష్టా శోక మోహజరామరణములు)

ఊర్మిక-న. 1. అల. 2. వత్తపుముడుర. 3. ఉంగరము.

ఊర్మిక-న. 1. జనకరాజుమాతరు, లక్ష్మణునిభార్య. 2. మగని నెడఁదాసిన స్త్రీ.

ఊలహుంగుడు-తె. తహతహ వడు.

ఊలదు } చూ. ఊగు.
ఊవు }

ఊషరము-న. చవుటిది (నేల) రూ. ఉషరము.

ఊష్మము-న. 1. (వి) ఉమ్మ. 2. వేసఁగి. 3. (వ్యాక) బి. శ ష న హ లు.

ఊష్మము-న. ఉమ్మగులది.

ఊసరము-తె. కృశించినది. క్రి. ఊసరిలు, ఊసరిల్లు. ది. (ఊషరము) చవుటిది.

ఊసరవెల్లి-తె. రంగులుచూర్చు కొండ, బింబకము.

ఊసివాసము-తె. ఈసు.

ఊసు-చూ. ఉసు.

ఊహ-న. లేనిమాటలు కొన్ని తెచ్చుకొనుట. రూ. ఊహము. క్రి. ఊహించు. సమా. ఊహో పోహలు- సంపూర్ణచర్య.

ఊహ్యము-న. ఊహింపఁదగినది.

ఊశ-తె. నక్కకూత.

ఋ

ఋక్కు-న. 1. మొదటివేదము. 2. వేదభాగము.

ఋక్షము-న. 1. నక్షత్రము. 2. ఎలుగుబంటి. రూ. రిక్షము. (వృ. చీకటిని పోగొట్టునది)

ఋజువు-న. చక్కవైనది.

ఋణము-న. అప్పు. (ఋణాశ్రయము:—దేవఋణ

ము, ఋషిఋణము, పితృఋణము) సమా. ఋణార్థము- అప్పుతీర్చుటకై చేసిన అప్పు. ఋణి, ఋణికుడు- అప్పుగొన్నవాడు.

ఋతము-న. 1. నీరు. 2. సత్యమైనది. (వృ. అన్న తము) 3. పూడిరము. 4. ప్రకాశ మొందినది.

ఋతి-న. 1. క్రోవ. 2. పోటీ. 3. రోత. 4. శుభము.

ఋతువు-న. రజస్వలయగుట. 2. వెలుగు. 3. వసంతాది. (ఇవి యాఁ:—వసంతము, గ్రష్మము, వర్షము, శరత్తు, హేమంతము, శిశిరము)

ఋత్విజాడు-న. కర్తచేదనముపున్నుకొని యజ్ఞము చేయుచువాడు.

ఋద్ధము-న. 1. నుడిచినది. 2. పెరిగినది.

ఋభుఊడు-న. ఇంద్రుడు. (వృ. దేవతలను వసులయందు ప్రేరేచువాడు)

ఋభువు-న. వేలుపు. (వృ. సత్యముచే జనించిన వాడు, అదితికి జనించినవాడు)

ఋశ్యకేతువు-న. మన్మథుడు.

ఋశ్యము-న. మనుఁబోడు. రూ. ఋష్యము.

ఋషభము-న. 1. ఎద్దు. (వృ. అవునుగూర్చి పోవునది) 2. ఆరువల. 3. సప్తస్వరములతో రెండవది. 4. డు. (ఉత్తరపదమగుచో) శ్రేష్ఠుడు.

ఋషభి-న. 1. మాచకమ్మ. 2. ముండ.

ఋషి-న. 1. జ్ఞానాదికుడు. 2. వేదము. 3. వెలుగు. 4. ముని. [సప్తర్షులు:—అత్రి, మరీచి, అంగి రుడు, పులస్త్యుడు, పులహుడు, క్రతువు, వసి ష్ఠుడు. (మఱొకవిధము) కశ్యపుడు, అత్రి, భరద్వాజుడు, విశ్వామిత్రుడు, గౌతముడు, జమదగ్ని, వసిష్ఠుడు.]

ఎ

ఎ-1. ప్రశ్నమునువ్యతిరేకమును ప్రశంసను దెలుపు నది. 2. ఒక స్త్రీ ప్రత్యయము. 3. లేమిని దెలుపు ప్రత్యయము. 4. చూపుటనుబిక్కువకత్కువలను తనంతట అనునర్థమును దెలుపు ప్రత్యయము.

ఎంగిలి-తె. ఉచ్చిష్టము. రూ. ఏంగిలి. క్రి. ఏగిలించు.

ఎంచు—ఎగవు.

ఎంచు-తె. 1. చెక్కించు. 2. తలంచు. 3. ఆత్మ పించు. 4. ప్రశంసించు.
 ఎండ-తె. సూర్యప్రకాశము. నమా.—దొర-సూర్యుడు. (ఇట్లే ఎండతోడు మొ.) —మావులు-మృగశృష్ట.
 ఎండు-తె. 1. తడియాలు. 2. నీరింకు. 3. తపించు. 4. కుప్పించు. కృ.ఎండ. ఎండగట్టు-అణగగట్టు. —గొట్టు- ఎండజేయు, ఎండించు.—బెట్టు-ఎండలోపేయు. నమా. ఎండుతెవులు-దేహము కుప్పించెడువ్యాధి. ఎండుపుడ్రట్ట - చాన్యము ఎండబెట్టుటకై అర్లిన తట్ట. [వులు.
 ఎండుగులు-తె. ఎండబోసిన చాన్యము. రూ.ఎండు ఎండ్రలాయ-తె. కర్కటకము.రూ.ఎండి,ఎండిక. ఎంత-తె. (ఏ+అంత) ఏవోండి.
 ఎందలు-తె. (ఎంత+వారు) ఎన్నిమంది. ఎంచు-తె. ఎచ్చోట.
 ఎంచులకు-తె. 1. దేనికి. 2. ఎచ్చోటికి.
 ఎంబన్న-తె.(ఎంతె+అన్న)చేతవాతగనివాడు. ఎంతె-తె. —పై—
 ఎడు-తె.వరిమాతార్కప్రత్యయము.గంపెడు మొ. ఎకదొట్టు-తె. అతిశయించు.
 ఎకరము-ఆం. 4840 చదరపు గజముల నేల, 100 సెంట్లు. రూ. ఎకరా. తె.ఏనుగునుగట్టు మొగసాల.
 ఎకనకియము-తె. 1. వికటము. 2. వరిహాసము. రూ. ఎకనకెము, ఎకనక్కియము, ఎకనక్కెము, ఎక నెకియము, ఎకనెకెము, ఎకనెక్కియము, ఎక నెక్కెము, (వీనిరెండవయక్కరమునకుద్విత్వ మును గండు.) [నిలువక.
 ఎకాయెకి-హిం. అతివేగముగా, నడుమార్గమున ఎకిమీడు-తె. రాజు, ప్రభువు.
 ఎకిరింత-తె. వాహనము. రూ. ఎక్కిరింత.
 ఎక్కటి-వి. (ఏకము) 1. ఒకటి. 2. అనహాయము. నమా.ఎక్కటిడు-అనహాయశూరుడు.

ఎక్కడ-తె. (ఏ+కడ) ఏచోట.
 ఎక్కము-తె. గనిమ. వి-(ఏకము) ఒకటి. ఐ. గుణకహారపత్రకము. రూ. ఎక్కాలు.
 ఎక్కిరి-తె. ప్రవాహముచేవచ్చి చేరిన యిసుక. ఎక్కినకియము-చూ. ఎకనకియము. రూ. ఎక్కినకెము, ఎక్కినక్కియము, ఎక్కినెకెము, ఎక్కినెక్కియము, ఎక్కినెక్కెము. [ఎక్కిలు-పెట్టు.
 ఎక్కాడు-తె. (ఎక్కు+అడు) పురికొలుపు. రూ. ఎక్కిడు-తె. (ఎక్కు+ఇడు) మోపెట్టు, నారి యెక్కించు. రూ. ఎక్కుడు పెట్టు, ఎక్కు-పెట్టు. ఎక్కిరింక-చూ. ఎకిరింత. [గలుగు వాడ.
 ఎక్కిరి-వి. (హిక్క) దప్పి మున్నగువానిచే. ఎక్కి-తె. 1. అతిశయించు. 2. ఇష్టమగు. 3. సిద్ధించు. 4. అరోహించు. 5. వింటిని. 6. ప్రేరేపణ. కృ. ఎక్కుడు, ఎక్కువ, ఎక్కిరింత. [లిండు.
 ఎక్కుడించు-తె. 1. హెచ్చించు. 2. నరినద ఎక్కుడు-తె. 1. అరోహణము, ఎక్కుట. 2. వాహనము. 3. అధికము. 4. ఉత్కృష్టము. నమా. ఎక్కుడు మెకము-ఏనుగు, మహామృగము.
 ఎక్కువ-తె. అధికము.
 ఎగ-తె. ఎగువ శబ్దమునకు నమాసమున మిగిలిన, రూపము. నమా. ఎగగొట్టు-1. ఎగురజేయు, 2. ప్రేరేచు.—గ్రోలు-పిల్చు.—జుట్టు-పైకి చల్లు.—జేవు-పాలువిడువకుండు.—డన్న-ఎగురవేయు.—బట్టు- ఎత్తివట్టు.—దోత-1. ఎగువకు వ్యాపించుట. 2. దుర్బోధ. —బోయ-దుర్బోధచేయు. (ఇట్లే ఎగదిగ, ఎగడువ్వు, ఎగపీడు, ఎగరోజు, ఎగవేయు, ఎగదిగ, మొ.)
 ఎగచు-తె. 1. ఎగయజేయు. 2. తణుము.
 ఎగతాళి-తె. గేరి. [నెగవు.
 ఎగవు-తె. 1. గర్వము. 2. మండిపడుట. రూ.

ఎగయు-తె. 1. పైకిలేచు. 2. ఎగురు. రూ. ఎగురు, నెగయు. కృ. ఎగవు, నెగవు.

ఎగనన-తె. ఎగువగా.

ఎగు-తె. ఎగురు ఎగువశబ్దములకు సమానమందు మిగిలిన రూపము. సమా. —బుజము-చిన్నత భుజము. —దల-1. పైభాగము. 2. వృద్ధి. —బోద-తెక్కలువచ్చి యెగిరెడు పక్షిపిల్ల. —మరి-సరకులెక్కించుట.

ఎగుచు-తె. తఱుము. రూ. ఎవుచు. [కానిది.

ఎగుడు-తె. మిట్ట. సమా. ఎగుడు దిగుడు-సమము

ఎగురు-తె. 1. ఎగయు. 2. కృ. ఎగురుట.

ఎగువ-తె. 1. మీదు. 2. అధిక్యము.

ఎగ్గతము-వి. (ఏకాంతము) రహస్యస్థలము.

ఎగ్గ-తె. 1. కీడు. 2. అవకారము. 3. దోషము. 4. అనాదరము. 5. బ. దూషణము. క్రి. ఎగ్గాడు-దూషించు. రూ. ఎగులాడు-ఎగ్గించు. అనాదరించు. [హము. రూ. ఎగ్గిరు.

ఎగ్గులుడు-తె. (ఎగువ+గులుడు) విషయసంగ్ర

ఎచ్చలు-తె. (ఏ+చొలు) ఎక్కడ. రూ. ఎచొలు, ఎచ్చలు, ఎచ్చొలు, ఎచ్చొలు.

ఎచ్చరించు-తె. ఎచ్చరికచేయు. రూ. ఎచ్చరించు, హెచ్చరించు, ఎచ్చరికించు.

ఎచ్చరము-తె. 1. అవధానము. 2. సూచన. రూ. ఎచ్చరిక, హెచ్చరిక, ఎచ్చరింత.

ఎచ్చిరిలు-తె. 1. వర్ణిలు. 2. భాగువడు. రూ. ఎచ్చిలు.

ఎచ్చు-తె. 1. అధికమగు. 2. అధికము. 3. అధి క్యము. రూ. హెచ్చు.

ఎట-తె. ఎక్కడ.

ఎటు-తె. ఏప్రకారము. రూ. ఎటులు, ఎట్టులు, ఎట్లు. ఎట్టకునేని-తె. 1. కట్టకడకు. 2. అలిప్రయాస మున. రూ. ఎట్టకేని, ఎట్టకేలకు.

ఎట్టపోగు-తె. దండు. [ఎదురు.

ఎట్టయెదురు-తె. (ఎదురు+ఎదురు) మిక్కిలి

ఎట్టి-తె. ఎటువంటి. సమా. ఎట్టిడు - ఎట్టివాడు. (బి. ఎట్టిరు.)

ఎట్టు-తె. ప్రకృత్యర్థము. రూ. ఎట్టు.

ఎడ-తె. 1. స్థానము. 2. అవకాశము. 3. దూరము. 4. భేదము. 5. విప్పుము. 6. వ్యవహారము. 7. లేఖనముగంది. 8. నడుమ. 9. వి. (హృదయము) మనస్సు. (రూ. ఎడద. ఎడ+ఎడ) సమా. ఎడఁబాటు-వియోగము. క్రి. ఎడఁబాయు. ఎడగట్టు-అతీనపుండు మరల చీమువట్టు. —కత్తియ-తార్పుకత్తి. —కాఁడు-తార్పుకాఁడు. —కారు-మాఘమునుండి జ్యేష్ఠ మాసములోవల పండించువంటి. —గడ్డ-చిన్న దరి. —గిల్లు-కొంగు. —కాఁడు-చేరు. —తెగు- 1. ఎడవడు. 2. విడివడు. రూ. ఎడతెచ్చు. —తెఱపి-1. వ్యవధానము. 2. విరామము. —దప్పు-అతిదూరము. —నీరు-తేఱకెంతకాయలోని నీరు. రూ. ఎలనీరు, ఎళ నీరు. —వడు-1. ఎడతెగు. 2. పూటవడు. —సాల-వేత్తెనగది. —బొవు-దొత్యముచేయు. —వాడు-అన్యఁడు.

ఎడవదదవ-తె. అన్యదదప్పడు.

ఎడమ-తె. సవ్యము. (వ్య. కుడి)

ఎడము-తె. 1. చొటు. 2. అవకాశము. సమా. ఎడమడుగు- వ్యక్త్యానము. రూ. ఎడమడువు.

ఎడయిక-తె. ఎడఁబాటు. [ఎడవు]

ఎడయు-తె. 1. కొంగు. 2. ఎడఁబాయు. (ప్రే.

ఎడరు-తె. 1. భగ్గుమగు. 2. కృ. ఆవద. 3. భంగము. 4. నందు. 5. ఎడారి. [వినర్థించు.

ఎడలు-తె. 1. వికలమగు. 2. విచ్చిన్నమగు. 3.

ఎడవు-తె. దప్పు.

ఎడటము-తె. విషయము.

ఎడారి-తె. నిర్జలమైన ఇసుకబయలు.

ఎడ్డ-చూ. ఎడ.

ఎడ్డమి-తె. ఆవద.

ఎడ్డము—ఎన్నువ.

ఎడ్డము-తె. అడ్డంకి. రూ. అడ్డము.
ఎడ్డియ-తె. చూడుడు. రూ. ఎడ్డి, ఎడ్డిడు.
ఎడ్డిన-తె. తోజనపాత్రమునుకొను ఉన్నతపీఠము.
ఎకడు-తె. ఏపూజ్యుడు. రూ. ఏకడు.
ఎత్తుబరికాడు-తె. దొంగ. రూ. ఎత్తుబరికాడు.
ఎత్తనగోలు-తె. ఆరంభము.
ఎత్తరము-తె. ఉన్నతము. రూ. ఎత్తరపు.
ఎత్త-తె. కొజుముట్టు.
ఎత్తిలి-తె. గట్టిగా.

ఎత్తు-తె. 1. కలుగు. 2. అవహరించు. 3. దండెత్తు. 4. పైతెత్తు. 5. తీయు. 6. ప్రస్తావించు. 7. వహించు. 8. సంగ్రహించు. కృ. 9. ఉన్నతి. 10. చదరంగపుటెత్తు. 11. ఉపాయము. 12. తూనిక. 13. దడియము. 14. ప్రయత్నము. 15. పూనరము. సమా. ఎత్తికొను-1. యత్నించు. 2. త్రైకొను. 3. అపహరించు. 4. వహించు. 5. ఉత్తరించు. రూ. ఎత్తుకొను. కృ. ఎత్తికోలు. ఎత్తిపొడుచు-మర్దము చూడరాదు. —వేయ-తీసివేయ. ఎత్తుగడ-1. ఉపాయము. 2. యత్నము. —గడ్డలు-ప్రొయ్యి గడ్డలు. —గున్న-ఏనుగుపిల్ల. —వచ్చు-సరిపొయ. —వడు-1. లేవలేక పడు. 2. చెడు. —వోవు-1. చెడు. 2. తగ్గు.

ఎత్తెల-తె. చేపలబట్టు ఒకతెగ వల.

ఎద-తె. 1. ఎడ, హృదయము. 2. పశుబుతువు. ఎదవడు-1. భయపడు. 2. పశువు ఫలపడు.

ఎది-తె. ఏవస్తువు. రూ. ఎడ్డి, ఏది.

ఎదిరి-తె. 1. విరోధి. 2. ప్రతివాది. క్రి.ఎదిరించు.

ఎదుగు-తె. వర్ధిల్లు.

ఎదురు-తె. 1. ఎదిరించు. కృ. 2. ముందుభాగము. 3. ఎదుటివాడు. 4. వలపుకత్తె తావలనివనాని కీచ్చు దనము. సమా. —కుత్తుకలు-బ. కుత్తుకలోలేదుగడ్డలు. —కొను-అభిముఖుగు. కృ. ఎదురుకోలు. —కడ-చూడువానిన యెడంబడిక. —చుక్క-కుక్కుడెదురుగుట, కానిది.

—చూచు-ప్రతీక్షించు, వేచియుండు ఎదురొత్తు. చూచొత్తు. —జొమ్మ-జొమ్మనడిమిభాగము.

ఎదురుచు-తె. 1. ప్రతిహతుగు. 2. ఎదిరించు. ఎద్దడి-తె. (ఎత్తు+తడి) 1. దారిద్ర్యము. 2. హస్తము.

ఎద్దము-తె. పద్మతీరిన యంచు.

ఎడ్డు-తె. వృషభము. (బి. ఎడ్డు, ఎడ్లు) సమా.

—పట్టు-పిడిగొట్టు. —రాసి-వృషభరాశి.

ఎడ్డుచు-తె. ఎదిరించు. ఎదురుచు.

ఎన-తె. సమానము.

[ఎనయక.

ఎనయు-తె. 1. పొందికపడు. 2. సరిపొయ. కృ.

ఎని-తె. ఎంత సంఖ్య. రూ. ఎన్ని.

ఎనిక-తె. గణనము. రూ. ఎన్నిక.

ఎనిమిది-తె. ఏడునొకటి. సమా. —కాళ్లచుక్క-పూర్వతద్రవదము. —కాళ్లరిక్క-నెల-భావప్రద చూపము. ఎనమండ్రు- ఎనిమిదిమంది. ఎనమందును- ఎనిమిదితూములు. ఎనమనూలు- ఎనిమిదివందలు. రూ. ఎనమన్నూలు.

ఎనియు-తె. కలిసికొను. (ప్రే. ఎనుచు, ఎనుపు.) కృ. ఎనుపుడు. [మంది.

ఎనుబండ్రు-తె. (ఎనిమిది+పదుండ్రు) ఎనుబది

ఎనుబది-తె. (ఎనిమిది+పది) ఎనిమిదిపదులు, అశీతి. రూ. ఎన్నది.

ఎనుము-తె. బట్టె, మహిషి. సమా. ఎనువలేలు-నల్ల లేలు. ఎనువసరము, —పెంటి- బట్టె, గేదె. —పొతు-దున్న, మహిషము. [ఏదిసము.

ఎన్నుడు-తె. (ఏ+నాడు) 1. ఏకాలము. 2.

ఎన్నుళ్లు-తె. (ఎన్ని+నాడులు) ఎన్నిదినములు.

ఎన్ని-తె. (ఏ+అన్ని) ఎంతసంఖ్య. సమా.

ఎన్నియేని- అనేకము. రూ. ఎన్నేది.

ఎన్నిక-చూ. ఎనిక. [నస్యందిమంజరి. రూ. పెన్ను.

ఎన్ను-తె. 1. లెక్కించు. 2. ఆశీరించు. 3.

ఎన్నువ-తె. ఆడువా లేదొనపుడు అనుభవము నెంచి యెంచి పాడిగాఁ బాడు చరిత్రము.

ఎన్నెమ-తె. పురిటివుడుగు.
 ఎప్పడు-తె. (ఏ+ప్రాడు) 1. ఏకాలము. 2. ఎల్లప్పుడు. రూ. ఎప్పడు, ఎప్పు.
 ఎప్పటి-తె. అప్పటి, మరల.
 ఎప్పుడు-చూ. ఎప్పుడు.
 ఎప్పె-తె. అనన్యమాచకము. నమా.—రాసి. రోతకలవాడు.—జీతము-రోత.
 ఎమిడిక-తె. కడుపులోగలుగు పామువంటి తెల్లని పురుగు. రూ. ఏటిక.
 ఎముక-తె. అస్తి. రూ. ఎమ్మ, ఎమ్మక. నమా. ఎముకలవట్టు - బిక్క చిక్కినది. ఎమ్మాట-మూలగ.
 ఎమ్మె-తె. 1. మనోహరత్వము. 2. విలాసము. నమా. —కాడు, —లాడు - విలాసవంతుడు. —లాడి-విలాసిని.
 ఎయిదు-తె. 1. చెంబడించు. 2. పొందు. రూ. ఎయ్య.
 ఎర-తె. 1. ఆహారము. 2. బలి. 3. వ్యవసము.
 ఎల-తె. 1. వానపాము. 2. ఎట్టనైనది. రూ. ఎట్ట.
 ఎరగు-తె. 1. దిగు. 2. ననుస్కరించు. రూ. ఎలగు. కృ. ఎరగుడు, ఎలగుడు.
 ఎలగందు-తె. (ఎల+కందు) లే శిరువు.
 ఎలగన్ను-తె. శివుని అగ్నినేత్రము.
 ఎరగలి-తె. కార్చిచ్చు. రూ. ఎరవలి.
 ఎరగొను-తె. పరవశమగు.
 ఎలగొను-తె. కోపగించు.
 ఎలవి-తె. మాంసము. నమా.—లిండి-1. ఆసురుడు. 2. మాంసాహారి.
 ఎలబిజీకము-తె. రోత.
 ఎరవలి-తె. 1. కార్చిచ్చు. రూ. ఎరగలి. 2. ఎరవు.
 ఎరవు-తె. 1. ఒకటిరెండుదినములు వాడుకొనుటకై. యితరులయొద్దతెచ్చికొనుపామ్మ, యాచికకము. 2. భేదము. 3. అన్యము. 4. లాభవము.
 ఎలనంజ-తె. సాయంసంధ్య.

ఎరియు-తె. 1. మండు. 2. పరితపించు.
 ఎలుగు-తె. తెలియు. కృ. ఎలుక.
 ఎలుక-తె. 1. ఎలుగుట. 2. పరిచయము. 3. పోదె. 4. జోన్యము. 5. గుఱుతు. 6. ఎలుకచెప్పెడిజాతి.
 ఎలుకక-తె. ఎలుకచెప్పెడి శ్రీ, దైవజ్ఞ. ఎలుకసాని.
 ఎలుకు-తె. 1. ఎలుకజాతివాడు, బోయ.
 ఎలుకువ-తె. ఎలుక, తెలివి.
 ఎలుపు-తె. ఎట్టన, రక్తవర్ణము.
 ఎరువు-తె. (వ్యు. ఎండచేఎరియునది) పైరుకైచేర్చి యుంచినచెత్త, పేడ. మొ. పాంతువు.
 ఎరుసు-తె. (వ్యు. ఎరియుట.) ఈసు.
 ఎట్ట-తె. 1. వానపాము. 2. ఎలుపు. రూ. ఎట్టన. నమా.—గంధము-రక్తవందనము.—గడ్డ-నీరు లి. ఇట్టే—గన్నేరు, —గోరంట-మొ. ఎట్టని పేలుపు-అగ్ని. ఎట్టవాలు-1. కోపించు. 2. ఎట్టన యగు.
 ఎల-తె. 1. లేత. 2. స్వల్పము. 3. యౌవనముగలది. రూ. ఎడ 4. సాక్షి. నమా.—గోలు-1. కలకలము. 2. ముందునడచుట.—కోట-ఆరామము.—నాగ-1. యౌవనవతి. 2. ఆడుది.—నీరు. ఎడ నీరు. రూ. ఎళనీరు.
 ఎలమి-తె. 1. వికాసము. 2. సంకోచము.
 ఎంయు-తె. 1. చేదు. 2. కలుగు. 3. ఆననడు. 4. పొందు. కృ. ఎలరు.
 ఎలరు-తె. 1. అతిశయము. 2. వికననము. క్రి. ఎలరారు. ప్రే. ఎలరుడు. కృ. ఎలరువు.
 ఎలుగు } తె. 1. కంఠస్వరము. 2. భలుకము. రూ.
 ఎలుపు } (ఎలుగు గొడ్డు, ఎలుగుబంటి.)
 ఎల్ల-తె. 1. పొలిమేర. 2. అంతయు. నమా. ఎల్లడు- (ఎల్ల+అమ్మ) ఒక గాళిమదేవత. ఎల్లరు-ఎల్ల వారు. ఎల్లవాడు-ఎవ్వడును. ఎల్లాడి-ఎల్లయం దుండి జనులనాడి దోచుకొనువాడు. శ్రీ. ఎల్లాపి కత్తియ, —కత్తె.
 ఎల్లి-తె. 1. జేవు. 2. గొడుగు.

ఎల్లిదము—ఏకము.

ఎల్లిదము-తె. చులుక దసము. రూ. ఏలిదము. డు. చులుక నివాడు.

ఎల్లుండి-తె. (ఎల్లి + ఉండి) రేపటి కావలిదినము. ఎవడు-తె. (ఏ + వాడు) ఏమనుటాడు. రూ. ఎవ్వడు, ఎవ్వడు, ఏవాడు, ఏడు, పేడు.

ఎవత-తె. (ఎవరి + త) ఎవరిశ్రీ. రూ. ఎవతి, ఎవతుక, ఎవతె, ఎవరిత, ఎవరితి, ఎవరుతుక, ఎవరితె. (ఏని లోనివకారమునకు ద్వితీయమును రేఫతకారనంయు క్తము నేర్పడఁగా మఱికొన్ని రూపములేర్పడును.)

ఎవుచు-చూ. ఎగుచు.

ఎవ్వల-తె. (ఏ + వలను) ఏ ప్రక్క. రూ. ఏవల.

ఎన-తె. 1. ఆధిక్యము. 2. అత్యంతము. సమా. ఎనకొలుపు-ప్రేరేచు. రూ. ఎనవెట్టు. ఎనరేగు-విజృంభించు. ఎనలారు-అతిశయించు.

ఎనగు-తె. 1. అతిశయించు. 2. విజృంభించు. రూ. ఎనవు. కృ. ఎనకము.

ఎనరు-తె. 1. మీఁలు. 2. వంటకైకాగఁజెట్టిననీరు.

ఎనలిక-తె. తీతిక.

ఎనవు-చూ. ఎనగు.

ఎకనీరు-చూ. ఎదనీరు.

ఎక్కము-తె. (ఏడు + వలము) ఏడు వలములు.

ఎక్కు-తె. ఎడ్డులు. రూ. ఎడ్లు.

ఏ

ఏ-తె. 1. ప్రశ్నమును ద్విదేశమును ప్రశంసనవ్యతిరేకమును దుఃఖమును ప్రార్థనను నిర్ధారణమును నిర్దేశమును తనంతట అనునర్థమును సూచించునది.

ఏకట-తె. మిక్కిలియపేక్ష, ఏకరుట.

ఏకరి-తె. కిరాతులలో నొక తెగ.

ఏకరు-తె. వానిపోవు. రూ. ఏకారు. కృ. ఏకట.

ఏచు-తె. బాధించు. కృ. ఏశు.

ఏజెల్ల-తె. (ఏను + చెల్లె) సంతాప సూచకము.

ఏడాది-తె. (ఏడు + అది) సంవత్సరము.

ఏడి-తె. ఎక్కడనున్నాడు. రూ. ఏడి. (బ. ఏరి, ఏర్రి.) 2. నాగటిమేడి. (ఏడికోల అనియు)

ఏడు-తె. 1. సంవత్సరము. 2. ఎవడు. 3. ఎల్లవాడు. సమా. ఏడుడి-అర్థికము.

ఏదర-తె. కుటుంబముతో జేరని స్వతంత్రపుసొత్తు.

ఏదుము-తె. (ఏను + తుము) అయిదు తుములు.

ఏవు-తె. ఏచుట, బాధ.

ఏబండు-తె. (ఏను + పడుండు) ఏబదిమంది.

ఏబది-తె. (ఏను + పది) బిదుపదులు.

ఏబలము-తె. (ఏను + పలము) అయిదు పలములు. (వాడుకలో పదిపలములు)

ఏకకుందలుడు-స. 1. బిలరముడు. 2. కుబేరుడు.

ఏకకుడు-స. అసహాయుడు, ఎక్కటి, ఏకాంగి.

ఏకగురువు-స. సహపాతి.

ఏకచరము-స. ఒంటరిగాడు. (పంది)

ఏకతము-వి. (ఏకాంతము) 1. రహస్యస్థలము. 2. ఆలోచన.

ఏకదంతుడు-స. వినాయకుడు, ఒంటికొమ్ము పేలువు.

ఏకదృష్టి-స. 1. కాకి. 2. ఒకచూపుగలది. (ఇద్దే ఏకాక్షము. మొ.)

ఏకదేశము-స. అంశము, భాగము.

ఏకపత్ని-స. పతివ్రత. సమా. ఏకపత్నీ వ్రతుడు-ఒకే భార్యనుగలిగి ఆమెయందే ప్రేమయుంచువాడు.

ఏకము-స. 1. ఒకటి. 2. ముఖ్యము. 3. అన్యము. 4. అసహాయము. సమా. --పది-మార్గము. --ఏంకళుడు-కుబేరుడు. ఏకాంగి-ఒంటివాడు. ఏకాందము-అఖండము. ఏకాంతము-1. మిక్కిలి. 2. ఇద్దఱకంటె నెక్కువజనములేనిది. ఏకాకి-ఏకాంగి. ఏకాదశము-పదునొకండు. ఏకాదశి-1. పదునొకం దవతిథి. 2. పదునొకండు త్రులుగలపరివాదిని అనునీట. ఏకావళి-ఒంటిపేటహారము. ఏకాహము-1. ఒకదినము. 2. మృతినొందినవారికి పదునొకం

ద్రవనాడుచేయుకాగ్రద్దము. ఏకీభావము-ఐక్యము.
క్రి. ఏకీభవించు.
ఏకలము-తె. ఒంటరిగాడు (వంది)
స. అనహోయము.
ఏకు-తె. 1. దూదిని చక్కఁజేయు. 2. నిందించు.
3. కృ. ఏకిన దూదిచుట్ట.
ఏకుడు-తె. ఏకుట.
ఏకె-తె. (ఏ+అక) ఏయను.
ఏగాని-తె. దుగాని.
ఏగు-తె. పోవు. సమా.—దెంచు. 1. వచ్చు. 2.
పోవు. రూ.ఏతెంచు.—పెండ్లి. వధూవరుండు
ఊరేగించు చేడుక.
ఏగురు-తె. అయిదుగురు. రూ. ఏవురు.
ఏవ-తె. 1. గాగ్రద్దము (చూట). 2. వక్రము. రూ.
ఏన. సమా. ఏవకంకటిచుక్క—ఉత్తరాషాఢ.
ఏచు-తె. 1. అతిశయించు. 2. పెరుగు. 3. విజృంభిం
చు. కృ. ఏపు.
ఏట-తె. ప్రక్క. రూ. ఏటము. సమా.—వాలు-1. రాను
రాను వల్లము. 2. పక్షపాతము.
ఏటికపాము-తె. ఎమిడిక. [నుము.
ఏటికోళ్లు-తె. ప్రవరచెప్పిచేయుననుస్కారము, ప్రజా
ఏటిరింత-తె. భారద్వాజవక్షి. రూ. ఏటిరింత.
ఏటు-తె. 1. దెబ్బ. 2. టాణప్రయోగము. క్రి. ఏటులా
డు. ఆయుధములతో పోరు.
ఏడ-తె. (ఏ+కడ) ఏడోట. రూ. ఎక్కడ, ఏకడ.
ఏడక-స. గొత్తె.
ఏడకము-స. పొజ్జెలు. (ఏ. ఏడిక)
ఏడాగోడము-తె. బెరుద్దము. [మిక్కిలి శ్రమపఱచు.
ఏడాదిలాడించు-తె. సప్తవ్యసనములు గలిగించు,
ఏడిక-ఏ. (ఏడకము) పొజ్జెలు.
ఏడు-తె. అణునొకటి.
ఏడుగడ-తె. (ఏడు+కడ) (గురువు, తల్లి, తండ్రి,
నాయకుడు, విద్య, దైవము, దాత అను ఏడువిధము
లుగల) రక్షణము. రూ. ఏడ్గడ.
ఏడుగురు-తె. ఏడుమంది.
ఏడుచు-తె. దుఃఖించు, రోదనముచేయు. రూ. ఏడుచు.
కృ. ఏడుపు, ఏడ్చు.
ఏణము-స. పెద్ద తన్నులుగల నల్లజింక. శ్రీ. ఏణి.

ఏతడు-చూ. ఏతడు.
ఏతము-తె. ఏతెత్తు యంత్రము. రూ. ఏతము.
ఏతరి-తె. దుర్బలయవరుడు.
ఏతు-తె. ఉద్ధతి.
ఏతెంచు-చూ. ఏగు దెంచు.
ఏది-చూ. ఎది.
ఏదీ-తె. 1. ఎక్కడనున్నది. 2. ఎట్లు.
ఏదు-తె. 1. నశించు. 2. పెంచు. 3. ముండ్లపంది.
ఏనాదము-తె. సముద్రతీరము.
ఏనాది-తె. అడవులలో నివసించు ఒకతెగబోయజాతి.
ఏనాళ్లు-తె. 1. అయిదుదిన్నములు. 2. వివాహసంతరము
వియ్యంకు లొకరికొకరు పంపుకొనెడు సారె.
ఏని-తె. పక్షంతరమును వికల్పమును దెలుపునది.
ఏనిక-తె. దంతి. రూ. ఏనుగు, సమా.—తిండి-సిం
హము.—దోమ- ఒకతెగ పెద్దదోమ, ఘోజిక.
ఏను-తె. 1. అయిదు. 2. నేను. 3. నాగు. సమా. ఏనూ
ఱు-అయిదువందలు. చూ. ఏఱది, ఏబండ్లు.
ఏనుగు-తె. 1. ఏనిక. 2. పెద్దది. సమా.—కాలు-
కాలులావగువ్యాధి, శీవదమ్మ.—గొంగ-సింహ
ము.—పల్లెరు-పెద్దపల్లెరు.—మోముసామి-గ
జాననుడు.—రాకాసిగొంగ-శివుడు, గజాసుర
వైరి.—సొరము-సప్తవ్యసనములలో ఏడవది, నిషా
దము.
ఏవరించు-తె. 1. అతిశయించు. 2. విజృంభించు.
ఏవి-తె. నల్లనిగట్టిచేవగల ఒకచెట్టు. [చు, ఏపారు.
ఏవు-తె. 1. అధిక్యము. 2. విజృంభణము. క్రి. ఏవరిం
ఏపె-తె. (ఏ+అప) ఏయను.
ఏమఱు-తె. (ఏమి+అమఱు) ప్రమాదపడు. రూ.
ఏమఱిలు, ఏమఱిల్లు. శ్రీ. ఏమఱుచు, ఏమఱించు.
ఏమఱుపాటు-తె. 1. ప్రమాదము. 2. వంచనగా. 3.
అకస్మాత్తుగా.
ఏమి-తె. 1. ప్రశ్నార్థకము. 2. ఏదీ.
ఏమె-తె. (ఏ+అమ) ఏ పూజ్యురాలు. [ఏలు.
ఏయు-తె. ప్రయోగించు. రూ. వేయు, వ్రేయు. కృ.
ఏరందము-స. అమృతపువ్వు. [గుట్టము.
ఏరాది-తె. (ఎరవు+అది) ఒకదాని సంతతియైన
ఏరాలు-తె. (ఎరవు+అలు) తోడికోడలు.
ఏరాళము-తె. 1. అధికము. 2. అసంఖ్యము. రూ.

హారాశము.

ఏరు-తె. 1. నాగలి. 2. తలనొప్పి. [2. నది.
ఏరు-తె. 1. క్రిందనుండువాని నొకటొకటిగానెత్తు.
ఏరుగు-తె. 1. విషిండు. 2. కృ.మలము.
ఏరువడు-తె. 1. వేలువడు. 2. తేటవడు. 3. బయలు
వడు. 4. విర్చయింపబడు. 5. నిద్రించు. రూ. ఏర్చ
డు. ప్రే. ఏర్పడబడు, ఏర్పడు. కృ. ఏరుపాటు.
ఏర్పాటు.

ఏలువ-తె. దేశము.

ఏరువాక-తె. దుక్కికి మొదలు. [కృ. ఏర్పు.
ఏర్పు-తె. 1. తలనొప్పు. 2. ఏర్పడు. 3. దహించు.
ఏరు-తె. ఎందులకు. రూ. ఏలా.

వి. (హేల)న. శృంగారపుపాట, ఏలకి.

ఏలకి-వి. (ఏల) ఏలకితిగ.

ఏలము-హిం. గుంపుచేర్చివెలను హెచ్చించుటకై రే
పెట్టుట. [రూ. ఏలాము.

తె. కల్లుగీచువాడొకప్పుడోపేసికొనుగుడినె.
ఏలమునట్లు-తె. ఆలంబనము.

ఏలి-తె. కృత్రిము. (ఏలిపాట, ఏలిసింగము మొ.)
ఏలిక-తె. రాజు. రూ. ఏలివనాడు. (ప్రీ. ఏలికసాని)
ఏలిదము-చూ. ఎల్లిదము.

ఏలు-తె. 1. నరిగిహించు. 2. పాలించు. రూ. ఏలు
కొను. సమా.—కోటిజనము-పరిపాలనమునకు
లోబడినప్రజ.—బడి-పరిపాలనము.

ఏవ-తె. రోత. రూ. ఏవము. క్రి. ఏవగించు, ఏవవడు.

ఏవల-తె. (ఏ+వలను) ఏవక్క. రూ. ఎవ్వల.

ఏవాడు-చూ. ఎవడు.

ఏవురు-చూ. ఏగురు.

ఏవణి-న. శలాక.

ఏవ్యము-న. కాగలది.

ఏన-తె. 1. విజృంభణము. క్రి. ఏనరేగు. 2. గొ
మ్యపుమాట. 3. వక్రము. రూ. ఏవ.

ఏనరు-తె. మీలు.

ఏసి-తె. 1. కొలది. 2. వంతువ.

వి

బందవము-న. ఇందుని నందించునది.
బంద్రజాలికుడు-న. ఇంద్రజాలము నేర్పినవాడు.

బకకంత్వము-న. ఏకకంత్వము, ఒడ్దిక.

బకమత్వము-న. ఏకమత్వము, ఒడ్దిక.

బక్కము-న. ఏకీకరణము, ఒరిమ.

బజేయము-న. ఏకాదశ్యము మొదలైనది.

బతి-తె. శక్యము. రూ. అయితి.

బతిహాసించు-న. ఇతిహాసము తెలిసినవాడు.

బతిహ్యము-న. పారంపర్యముచే నగు ఉపదేశము.

బదు-తె. నాలుగునొకటి. రూ. అయిదు. సమా.—గురు.

అయిదుమంది.—పదిచేయు-నమస్కరించు.—

మోములవేలుపు-శివుడు, పంచముఖుడు.—వ-

(వ్య. మంగళసూత్రము, పసుపు, కంకుమ, గాజు

లు, చెవ్వాకులనుబిడుగుర్తులుగలది) సుమంగలి.

రూ. బిడువరాణ.

బిద్దాయలు-తె. (బిదు + దాయలు) వద్రంగి, కమ్మ

రి, కంచరి, అగసారి, కానెవాడు అను నైదు తెగం

పనులు చేయువారు.

బినిల్లు-తె. (బిస + ఇల్లు) 1. నట్టిల్లు. 2. మేలుకలిగిం

చు ఇల్లు. రూ. అయినిల్లు.

బిపు-తె. తప్ప, దోషము. రూ. అయిపు. [బోవు.

బిబోవు-తె. 1. వెచ్చనుగు. 2. ముగియు. రూ. అయి

బిమూల-తె. మూలవాడు. రూ. అయిమూల.

బిర-తె. నేత్రరొగము. రూ. అయిర, అవిర.

బిరకొను-తె. చక్కబడు. రూ. అయిరకొను.

బిరావణము-న. ఇంద్రునియేనుగు. (వ్య. కల్లుగల

వనమున బుట్టినది.)

బిరావతము-న. 1. బిరావణము. (వ్య. సముద్రమున

బుట్టినది) 2. నంపులేనివిడువైన ఇంద్రునిస్వపు.

3. ముఖ్యమీదనచ్చుచున్న, రాజమేళము. 4. తూ

రువుదిక్కేనుగు. (దీనిభార్య అశ్రము)

బిరావతి-న. 1. మెఱపు. 2. కోలమెఱపు. [రేవి.

బరేని. తె. బిచ్చెనవనిచేసినపెండ్లికుందలు. రూ. అయి

బలబిలుడు-న. ఇలంబికుడుకు, కుబేరుడు.

బివచ్చు-తె. అచ్చివచ్చు. రూ. అయివచ్చు.

బిక్కర్యము-న. 1. నంద. 2. అణిమాది. (ఇదివినిమి

ది: అణిమ, మహిమ, గరిమ, లఘిమ, పౌప్తి, పౌ

కామ్యము, ఈశక్యము, వశిక్యము)

బిహికము-న. ఇహనందించునది.

ఒ

ఒ-తె. సందేశార్థకము.

ఒంటియ-వి. చిలుకకొయ్య. రూ. ఒంటె. [ఒందిలి. ఒందిలి-తె. 1. దుఃఖము. 2. దుఃఖముకలవాడు. రూ. ఒంటిరము-తె. (ఒంటి + అతి) విరోధము.

ఒంటిరి-తె. (ఒంటి + అరి) 1. ఏకాకి. 2. అనహాయ హుడు. రూ. ఒంటిరీడు. సమా. —కాడు- ఒంటిమైదిరుగు వంది, ఏకచరము.

ఒంటి-తె. ఏకాకిత్వము. సమా. —కంటిగాము-పుట్టెడు. —కాడు- ఏకచరము. —కొప్పువేలుపు-ఏకదంతుడు. —పాటు-ఏకాంతము. —పోగు-బిర్రాముడు.

ఒంటింపు-తె. 1. అనుకూల్యము. 2. పనులయేర్పాటు. ఒంటింపు-వి. (ఉష్టము) మహాంగము, బొట్టిపిట. రూ. ఒంటె.

ఒంటు-తె. 1. ఇముడు. 2. అనుకూలించు. ప్రి. ఒంటింపు, ఒంటు, వంటు. [క్రమక్రమముగా.

ఒంటు-తె. 1. ఒకటి. 2. అన్యము. సమా. ఒంటొండ-ఒండె-తె. (ఒంటు + ఎ) 1. అటుకానివక్షమున.

2. కాసి. (ఒండేనిఅనియ) [ఒడ్దిక, పొండిక. ఒండిక-తె. 1. అనుకూల్యము. 2. ప్రతిహాసము. రూ. ఒండిలి-తె. దుఃఖము. రూ. ఒండిలి.

ఒండు-తె. 1. కలుగు. 2. పొందు. కృ. ఒందిర, ఒడ్దిర. ఒక-వి. (ఏకము) 1. రూ. ఒక్క. 2. ఒకానొక. సమా.

ఒకడు-1. ఒకమనుషుడు. 2. అన్యుడు. రూ. ఒకాడు. ఒకచుడు. ఒకొరుడు, ఒకరువుడు, ఒకారువుడు. (వీనికతారద్యిప్తములునుగలవు) 3. ఒకటి. 4. అన్యము. రూ. ఒకడు, ఒకొడు, ఒకాటి, ఒక్కటి, ఒక్కొటి, ఒక్కడు, ఒక్కొడు.

ఒకత - ఒకశ్రీ. రూ. ఒకరి. ఒకతుక, ఒకతె. ఒకరిత, ఒకరితి, ఒకరుతుక, ఒకరితె, ఒకొరిత, ఒకొరితి, ఒకారుతుక, ఒకొరితె. (వీనికతారద్యిప్తములును, రేఖకతారసంయుక్తములునుగలవు) మటియు. ఒకర, ఒకరి, ఒకరు, ఒకరుక.

ఒకట-వి. 1. ఏకకాంతమున. 2. కూట. రూ. ఒక్కట, ఒకొట, ఒక్కొట.

ఒకొ-తె. సందేశార్థకము. రూ. ఒకో. ఒక్కొ, ఒక్కొ. ఒక్క-చూ. ఒక. సమా. ఒక్క-ప్రాద్దు - ప్రతనియముచే జేయు ఒకపూటభోజనము.

ఒక్కె-వి. (ఉగ్రత) కోపభావము. ఒగరు-వి. (తువరము) కుత్తుకను పట్టుకొను పచ్చి వెలగకాయ లోనగువానిరుచి. క్రి. ఒగరుడు.

ఒగి-తె. క్రమముగా. రూ. మొగి.

ఒగుడు-తె. జొన్న లోనగువానియొడిసయాకు, క్రి. ఒగుడుకలుచు-కృశించు.

ఒగము-తె. అవపాతము.

ఒగ్గు-తె. 1. మొనయు. 2. ఒడ్డు. 3. ఛాయ. సమా. —బిల్ల-తలిమొనకొయ్య కాధారముగా నుంచునది.

ఒచ్చెము-తె. 1. న్యూనర, కొఱత. 2. అవమానము.

ఒచ్చెల-తె. (ఒ + చెల్లె) సంతాపనూచకము. రూ. ఒచ్చెల్ల, ఒచ్చెం, ఒచ్చెల్ల. రూ. ఒజ.

ఒజ్జ-తె. 1. ఉపాధ్యాయుడు. 2. పురోహితుడు. 3. యాజకుడు. (ఇది ఉపాధ్యాయశబ్దవముకాదు. వ్యు. ఒజలంపాడు.) సమా. —తనము-ఉపాధ్యాయత్వము. —బంతి - ఉపాధ్యాయుడు చూపిన పవ్రతి, మేలుబంతి. —సాని-ఒజ్జభార్య.

ఒట్టు-తె. 1. కలుగు. 2. ఉంచు. 3. రగల్చు. 4. అంటించు. 5. శపథము.

ఒడగూడు-తె. 1. సిద్ధించు. 2. చేరు.

ఒడబడు-తె. 1. నష్టమిండు. 2. సంకోషించు. 3. అనుకూలించు. కృ. ఒడబడిక, ఒడబాటు. రూ. ఒడంబడు.

ఒడపి-తె. గండి.

ఒడమి-తె. ధనము. [యుడు.

ఒడయడు-తె. 1. మగడు. 2. ప్రభువు. రూ. ఒడబడలు-తె. మేను, దేహము. రూ. ఒడ్ల. సమా.

ఒడలిచూపాడయడు- ఇంద్రుడు.

ఒడి-తె. 1. హుచ్చున్నప్పుడు తొడలనడిమిభాగము, ఉచ్చంగము. 2. కట్టుపత్తమున నాధికిసరిగా వస్తువులుండుకొనఁ జేసికొన్నది. 3. పగుయొని. సమా. —గ్రదాలు- ఒడిలో పోనెడి బియ్యము. —కట్టు. 1. యల్పించు. 2. పాల్పడు. 3. ఒడ్డాము. —ధారము-శ్రీల మొలనూలు.

బడికము-తె. 1. పాయము. 2. ఇంపు. 3. యుక్తము.
 బడియ-తె. 1. కొంచెము పైకెగురు. 2. ఆకరించు.
 బడినియ-తె. ప్రథమసూరలముచే గజ్జలలోలేచు
 గడ్డ. రూ. బడిచ. [కేర్పలచిన త్రాడు, పేవణి.
 బడిసెల-తె. (బడియము+సెల) తాప్త విసరుట
 బడుచు-తె. ఓడించు.
 బడుబొడుకు-తె. (బడుకు+బొడుకు) 1. నమము
 కానిది. 2. సంకటము. పూనిక. 3. లాభము.
 బడుపు-తె. 1. లక్ష్యముంచి దానిన దాటు. 2.
 బద్దగిల్లు-తె. 1. బుగు. 2. అధికయించు. 3.
 చిప్పిలు. [పైకినిలేచుట.
 బద్దగెదపు-తె. బక్తప్రక్క క్రిందికిని మహాకప్రక్క
 బద్దనము-తె. 1. పంచెము. 2. తెత్తము మున్నగు
 వానిచే చేయబడిన కేదెము.
 బడ్డాణము-తె. నడుమున దరించు నగ.
 బడ్డాది-పి. ఓడదేశము.
 బడ్డారము-తె. 1. ద్వేషము. 2. హితాక్షుట. 3.
 మార్పము, విస్తారము. క్రి. బడ్డారించు.
 బడ్డిమి-తె. పంచెము.
 బడ్డియ-పి. (ఓడ) రూ. బడ్డె. [పావురము.
 బడ్డియ-పి. 1. బడ్డెవాడు. 2. పట్టణీలాట
 బడ్డు-తె. 1. పంచెమిడు. 2. వలసలు. 3.
 వాచు. 4. మొనయించు. 5. అడ్డగించు.
 చ్చ. 6. తీరము. 7. పంచెము. 8. అడ్డు.
 9. స్థూలము. 10. అధికము. 11. అన్యాయము.
 12. బంధరి. నమా. బడ్డొకము-ఎగుడు
 దిగుడు.
 బత్తగిల్లు-తె. 1. బుగు. 2. ప్రక్కకుజరగు. 3.
 అంటుకొను. రూ. బత్తిలు. బత్తిల్లు.
 బత్తరము-తె. 1. బత్తుట. 2. తలుచు.
 బత్తడి-తె. 1. రాపు. 2. తలుచుదనము. 3.
 పీడింపు. రూ. బత్తిడి.
 బత్తరము-తె. ముచ్చరము.
 బత్తరించు-తె. 1. మించు. 2. ఆక్రమించు.
 బత్తిరి-తె. గట్టిగా.
 బత్తిలు-చూ. బత్తగిల్లు.
 బత్తు-తె. 1. పొడుచుకొను. 2. బుగు. 3.

అదుము. 4. కాళ్లపినుకు. 5. ఊడు. 6.
 బలాత్కరించు. 7. నొక్కు. 8. తుడుచు. 9.
 త్రోయు. 10. తీర్పు. 11. ఆక్రమించు. 12.
 అదుముడు. 13. తలుచుదనము. 14. ఆక్ర
 మణము. 15. బ. విడ్డలచేతినగ. కృ. బత్తిడి,
 బత్తుడు.
 బత్తారపు-తె. (బత్తు+బరపు) మిక్కిలియదుముడు.
 బదరు-తె. 1. విజృంభించు. 2. ఎండించు. రూ.
 వదరు.
 బదరుచు-తె. విడదీయు. రూ. బదర్పు.
 బదలు-తె. వర్తిల్లు. రూ. పొదలు.
 బదవు-తె. 1. కలుగు. 2. ఉపయుక్తమగు. నమా.
 —బడి-ఉపయోగము.
 బదుగు-తె. తొలగు. రూ. బడిగిలు.
 బదుగు-తె. 1. సమృద్ధమగు. 2. కృ. సమృద్ధి.
 రూ. బదువు. నమా.—బడి-సమృద్ధి.
 బదువు-తె. 1. బుగు. 2. క్రమము. రూ. పొదువు.
 బద్ద-తె. దాపు, నమీవము. రూ. వడ్డ.
 బద్దిక-తె. 1. బండిక. 2. నటకులు మున్నగు
 వారు చేయు ఆట్యాసము.
 బనగూడు-తె. సిద్ధించు. [ప్రే. బనగూడు.
 బనరిక-తె. పొందిక, పొంకము.
 బనరు-తె. 1. కలుగు. 2. పొనగు. 3. బప్పు.
 4. ఇంపు. 5. పొందిక. రూ. పొనరు.
 బనరుచు-తె. చేయు. రూ. బనరించు, బనర్చు,
 పొనరుచు, పొనర్చు.
 బప్పందము-తె. వ్యాపారుల యొడంబడిక. [గింత.
 బప్పగించు-చూ. అప్పగించు. రూ. బప్పించు. కృ. బప్ప
 బప్పనము-తె. బప్పించుట.
 బప్పమి-తె. (బప్ప+అమి) 1. కీడు. 2. తప్పు.
 బప్పరము-తె. జలదారి.
 బప్పరికము-తె. ఉపేక్ష. క్రి. బప్పరికింపు.
 బప్పించు-చూ. బప్పగించు. [3. విధము.
 బప్పిదము-తె. 1. అందము. 2. అలంకారము.
 బప్పు-తె. 1. బప్పిదమగు. 2. తగు. 3. సమృ
 తించు. రూ. బప్పుకొను. కృ. 4. అందము.
 5. తప్పుకానిది. 6. సమృత్తి. కృ. బప్పందము.
 బప్పనము, బప్పిదము, బప్పు. నమా. బప్పు

లాడి-1. చక్కదనముగలఆడుది. 2. ఆడుది.
 ఒబ్బట్ట-తె. (ఒమ్ము+అట్ట) పోళిలు.
 ఒబ్బిడి-తె. 1. వంటకోర. 2. నాళము.
 ఒబ్బిక్క-తె. ఇమిడిక, పొందిక.
 ఒమ్ము-తె. నరివడు. రూ. ఒప్పు.
 ఒయారము-తె. 1. విలాసము. 2. సౌందర్యము.
 రూ. ఒయ్యారము, ఓయారము. నమా. ఒయారి.
 1. పిలాసిని. 2. సుందరి. రూ. ఒయ్యారి, ఓయారి.
 ఒయ్య-తె. 1. కిన్నగా. 2. మెల్లగా. ఒయ్యన-
 మెల్లన. రూ. ఓయన.
 ఒర-తె. 1. ఒరపెట్టుది. 2. సామ్యము.
 ఒట-తె. 1. గప్పునెన. 2. ఇద్దాదులనుంచు కోళము.
 3. బావులకు మట్టికోణేసి దించిన కట్టవము.
 ఒటకటము-తె. (ఒటవ+గడ్డ) 1. నమముకానిది.
 2. నంకటము. రూ. ఒటకాటము, ఒటగడ్డము.
 ఒజకము-తె. 1. వల్లము. 2. నంకటము.
 ఒరగట్ట-తె. (ఒరచు+కట్ట) బంగారు నొరపెట్టు
 టాయి, నికషము.
 ఒరగు-తె. 1. వంగు. 2. వ్రాలు. కృ. 3. వంపు.
 4. ఒరగుదొండు. రూ. ఒటగు, ఒటపు. నమా.
 —వదను-కొంచెము తేమ.—బిల్ల- ఒరగు
 దొండు, ఆనుకొనుట కనుకూలమైన పెద్దదొండు.
 ఒటటు-తె. దుశ్శీలుడు.
 ఒటవరి-తె. సౌందర్యవంతుడు.
 ఒరపిడి-న. రాయిడి. రూ. ఒరయిక.
 ఒటపిడి-తె. (ఒటపు+ఇడి) అయోగ్యుడు.
 ఒటపు-తె. 1. సౌందర్యము. 2. ఉపాయము. 3.
 యోగ్యత. 4. స్తైర్యము. 5. తాపము. 6. ప్రతా
 పము. 7. దృఢము.
 ఒరయు-తె. 1. ఒరపెట్టు. 2. రాచు, రుద్దు. 3.
 సరిక్షించు. 4. విచారించు, 5. వెదకు. కృ.
 ఒరపిడి, ఒరయిక.
 ఒటయ-తె. 1. వెలపించు. 2. మ్రోగు. రూ. టోలు.
 ఒటవ-తె. 1. వక్రము. 2. వ్యక్త్యప్రము. 3. వికృతము.
 ఒరవడి-తె. మేలుబంతినిచూచి వ్రాయువ్రాత.
 ఒరిగ-తె. నమస్కారము. [మిక.
 ఒరిమ-తె. 1. ఒడ్దిక. 2. ఐకమత్యము. రూ. ఒరి

ఒరుడు-చూ. ఒకడు. [కాడు-కొండీడు
 ఒరుదల-తె. కొండెములుచెప్పుట. నమా. ఒరుదల
 ఒటువీజము-తె. (ఒట్టు+వీజము) ఒకవీజము
 వాచి పెద్దదగుట.
 ఒరుము-తె. కలయు.
 ఒరువుడు-చూ. ఒకడు.
 ఒట్టు-తె. కారమైనది. ఒట్టన. ఒట్టుదనము.
 ఒట్టియ-తె. 1. సాధువుకానిఅవు. 2. వక్రము. 3.
 వక్రస్వభావముకలవాడు. రూ. ఒట్టె.
 ఒట్టు-తె. పెద్దది.
 ఒలియు-తె. 1. వ్యాపించు. 2. ప్రవేశించు. 3. కలుగు.
 4. కలయు. 5. చుట్టుకొను. 6. కదియు.
 ఒలి-తె. దోచుడు. రూ. ఒలుపు. క్రి. ఒలివడు.
 ఒలికి-తె. సొదపేర్చుకోటు. నమా. ఒలుకులమిట్ట-
 శ్మశానము, కాడు.
 ఒలియు-తె. తోలువీడు. (ప్రే. ఒలుచు)
 ఒలుకు-తె. 1. చిందు. 2. కాలు. 3. కారు. 4.
 చల్లు. 5. పోయ.
 ఒలుచు-తె. 1. ఒలియ(జేయు, తోలాడు). 2.
 అనవారించు. కృ. ఒలి, ఒలుపు.
 ఒలె-తె. 1. వస్త్రము. 2. ఉత్తరీయము. రూ.
 ఒల్లియ, ఒల్లె, వల్లియ, వల్లె. నమా.—వాటు-
 కుచ్చె పెట్టి మేడదుల్లిరా భుజముపై వైచికొనుట.
 రూ. ఒల్లెవాటు, వల్లెవాటు.
 ఒల్ల-తె. మందము. రూ. అల్ల.
 ఒల్లమి-తె. (వలచు+అమి) ఇష్టపడమి. నమా.
 ఒల్ల(వాటు - ఒల్లమి. —బోక- ఆనాదరము.
 క్రి. ఒల్ల(బోవు.
 ఒప్పు-తె. గట్టు. రూ. ఒమ్ము, ఓవు.
 ఒనగు-తె. 1. ఇచ్చు. 2. కృ. ఈవి. 3. బహు
 మానము. రూ. ఒనవు.
 ఒనవరి-తె. నుందరుడు.
 ఒహో-తె. 1. సంబోధనార్థకము. 2. ఏమీ. 3.
 ఆశ్చర్యార్థకము. రూ. ఓహో.
 ఒళపు-తె. 1. మర్కము. 2. మర్కజ్ఞానము. 3.
 తోడువ. 4. వీణాదండము. నమా. ఒళవరి.
 మర్కజ్ఞుడు.
 ఒట్ట-చూ. ఒడలు. క్రి. ఒట్టపెట్టు-ఒలియు.

ఓ

ఓ-తె. 1. పిరిచినపుడు యెచ్చరించుకొనుటను
దెలుపును. 2. సందేహార్థకము. 3. ప్రార్థనా
ద్యుర్థకము. 4. ప్రశ్నార్థకము.

ఓంకారము-స. ప్రణవము. (అ+ఉ+మ) [పెట్టు.
ఓండ్ర-తె. గాడిదకూత. క్రి. ఓండ్రించు, ఓండ్ర
ఓడ-తె. పుల్లలవిచ్చెట్టు.

ఓకర-తె. 1. వ్యవహార్యకముగు వారి, చేక దోచు.

2. రోత. ఓకిలి. క్రి. ఓకరించు. కృ. ఓకరించ.

ఓకన్పు-స. 1. ఇల్లు. 2. స్థానము. రూ. ఓకము.

ఓకిలి-తె. ఓకర. క్రి. ఓకిలించు. కృ. ఓకిలించ.

ఓకు-తె. దుర్బిణి, దూరదర్శిని.

ఓగితము-వి. (యోగ్యము) యుక్తమైనది.

ఓగిరము-వి. (అహారము) భోజనము. రూ. ఓరెము,

ఓయిరము.

ఓగు-తె. 1. కీడు. 2. మూర్ఖుడు.

ఓగురాడుచు-తె. దేవురించు. [ప్రవాహము.

ఓరుము-స. 1. సమాహము. 2. పరంపర. 3.

ఓరెల-చూ. బెల్లెల. రూ. ఓరెల్ల.

ఓజ-తె. 1. క్రమము. 2. విధము. 3. స్వభావము.

4. ఉపాధ్యాయుడు. రూ. ఓజ్జ. 5. ఉత్సా
హము. సమా. ఓజబంతి-ఓజ్జబంతి.

ఓజము-స. జేసి.

ఓజన్పు-స. 1. తేజము. 2. బలము. 3. ఉత్సాహము.

ఓట-తె. 1. భయము. 2. సంకోచము. 3. కుండ

వగులు. క్రి. ఓట్టిలు. [జయము. రూ. ఓటము.

ఓటమి-తె. 1. భయము. 2. భంగము. 3. అప

ఓటము-తె. నిష్పత్త్యగురు. రూ. ఓటము.

ఓటు-తె. 1. అవజయము. 2. భంగము. 3.
ప్రశ్నార్థకము.

ఓటువడు-తె. 1. అవజయమొందు. 2. భంగవడు.

3. కోలుపోవు. 4. మోసపోవు. [వాడు.

ఓడ-వి. (హోదము) నావ. సమా. ఓడంగి-ఓడ

ఓడిక-తె. ప్రవాహము. [వరుగెత్తు.

ఓడిగిల్లు-తె. 1. ప్రవహించు. 2. కాలు. 3.

ఓడు-తె. 1. అవజయమొందు. 2. వరుగిడు.

3. భయవడు. 4. సంకోచించు. 5. కుండలో

నగుదాని వగులు. 6. పెంకు. (ఓడుబిల్లు)

ఓరువు-స. పిల్లి.

ఓదనము-స. అన్నము.

ఓదము-తె. అవపాతము.

ఓదారుచు-తె. ఆశ్వాసించు.

ఓదియ-తె. కోతకోసి చేనిలో అక్కడక్కడనుంచు

చిన్నకుప్ప. రూ. ఓదె.

ఓని-తె. కొండలనడిమి నందు.

ఓపిక-తె. 1. శక్తి. 2. ఓర్పు.

ఓపు-తె. చాలు.

ఓమడి-తె. అన్నము.

ఓముము-తె. జలంకరవలెనుండు ఒకతెగ వాసన

గింజలు, దీవ్యము. రూ. వాము.

ఓము-తె. కాచు, రక్షించు.

ఓయన-చూ. జయ్య.

ఓయారము-చూ. జయ్యారము.

ఓయి-తె. పురుషసంబోధనమున నుపయోగింపఁ

బడునది. రూ. ఓయి.

ఓయిరము-చూ. ఓగిరము.

ఓర-తె. 1. అంచు. 2. ప్రక్క. క్రి. ఓరగిల్లు. ఓరసిల్లు.

ఓసరిల్లు. వి. (హోర) రేయివసలు. సమా.—

చూపు-1. ప్రక్కచూపు. 2. ఉపేక్ష. 3. మోహపు

చూపు. ఓరంతప్రొద్దు - 1. దినమంతయు.

2. ఎల్లకాలము. ఓరపాక- పంచన వంచి

కట్టినకాల, కొటాయి. రూ. మోరపాక.

ఓరణము-తె. ఒకతెగ దేగ.

ఓరిమి-తె. ఓరువు. రూ. ఓరిప్పి.

ఓరు-తె. 1. ఎల్లమట్టివద్దె. 2. పెద్ద. రూ. హోరు.

సమా.—గాలి - శబ్దముతో పీచు గాలి. రూ.

హోరుగాలి.

ఓరువు-తె. 1. ఓరుచుట. సమాసము. 2. జమ.

3. జయము. రూ. ఓర్పు. సమా. ఓరువరి-

ఓరుపుకలవాడు. రూ. ఓర్పురి.

ఓరెము-చూ. ఓగిరము.

ఓర్ర, ఓర్రి, ఓర్లు, ఓర్లుక-చూ. ఒకక.

ఓల-తె. జలక్రిడయందు ప్రేరేపించు కుపయోగించు

శబ్దము. క్రి. ఓలలాడు, ఓలాడు-1. మునుగు.

2. తేలు. సమా.—గండము-పూతవసువు.—
చెంగనాలు-అవయము. [లగించు.
ఓలగము-తె. 1. కొలుపు. 2. కొలుపుకూటము. క్రి. ఓ
ఓలమానగొను-తె. మలుగువడు.
ఓలము-తె. 1. వృక్షములు లోనగువానిచే మలు
గగువోటు. రూ. ఓలిమి. 2. దేహము.
ఓలాకు-తె. శ్రమము, అలయిక. క్రి. ఓలాకువడు.
ఓలి-తె. 1. ఉంకువ. 2. వరుస.
ఓల్లము-న. 1. అల్లము. 2. కంద.
ఓవరి-వి. (అవసరకము) లోవరిగది.
ఓవు-చూ. ఒప్పు.
ఓషడి-న. 1. ఫలిచినతోడనే నశించు అరటి లో
నగునది. 2. మందుచెట్టు. సమా. ఓష
ధీకుడు-చంద్రుడు.
ఓషము-న. 1. కాలుట. 2. కాల్చుట.
ఓషము-న. పెడవి.
ఓసరిల్లు-తె. తొలగు. కృ. ఓసరింత. చూ. ఓర.
ఓసరు-తె. తొలగు.
ఓహటము-తె. వెనుదీయుట. క్రి. ఓహటిల్లు.
ఓహరిసాహరి-తె. తందోవతందముగా.
ఓహో-చూ. ఒహో.
ఓళిగ-తె. పోళి. రూ. హోళిగ.

ఔ

ఔ-తె. 1. అంగీకారార్థకము. 2. ప్రశంసార్థ
కము. రూ. అగు, అవు, ఔను. సమా. ఔ
గదే-ఔరా.—గాక - అట్లేకానిమ్ము. ఔర -
అహో. ఔలేమ్ము. ఔలే-ఔనెను.
ఔగాములు-తె. (అవుట+కామి) 1. కలిమి
లేములు. 2. మేలుకీళ్లు. 3. యుక్తాయుక్తతలు.
రూ. అవుగాములు.
ఔచితి-న. ఉచితత్వము, యోగ్యత. రూ. ఔచిత్యము.
ఔజ-తె. 1. కాలవ. 2. బురద. 3. పనివాడు.
రూ. అవుజ, అవుదు, ఔదు.
ఔదవము-న. బుధవ్యరములతో గూడిన రాగము.
ఔడు-తె. పెడవిక్రింది భాగము. రూ. అవుడు.
ఔత్కంఠ్యము-న. ఉత్కంఠ.
ఔత్కృష్ట్యము-న. ఉత్కృష్టత. మేలు.

ఔత్కృష్టము-న. ఉత్కృష్టత్వము, ప్రియస్మరణ
దులచే కాంచించినము పోర్వలేకుండుట.
ఔదరికుడు-న. పొట్టపోసికొనువాడు, ఉదరంభరి.
ఔదల-తె. 1. నడితల. 2. తల. రూ. అవుదల.
ఔదార్యము-న. ఉదారత్వము, దాతృత్వము.
ఔదు-చూ. ఔజ.
ఔద్ధత్వము-న. ఏవు.
ఔపాననము-న. గృహస్థుడగు విప్రుడు ప్రాతః
కాలమున చేయు అగ్ని యుపాసన.
ఔరసుడు-న. దర్శనత్వముందు తనకుఁగలిగిన
కొడుకు. రూ. ఔరస్యుడు.
ఔరు-తె. ఒకతెగవాననగడ్డి, వీరజము. రూ. అవురు.
ఔర్వము-న. బిడవాగ్ని.
ఔల-చూ. అవల.
ఔలు-చూ. అగులు.
ఔశీరము-న. 1. చామరదండము. 2. శయనము. 3. ఆ
ననము. 4. వట్టివేరుతోఁగట్టఁబడినది. [మందు.
ఔషధము-న. (వృక్ష, ఓషధులతో జేయఁబడినది)
ఔసు-తె. 1. పొగను. 2. ఒయ్యారము. రూ.
హాసు, అవుసు, హాసు. సమా.—కత్తె -
పొగనుకత్తియ. —కాడు-పొగనుకాడు.

క

కంకటము-న. కవచము.
కంకటి-వి. (బట్టిక) మంచము. రూ. కంగటి.
కంకణము-తె. ఒకానొక జలవక్షి. రూ. కంకణాయి.
న. 1. చేసరము. 2. తోరము. 3. జలబిందువు.
కంకతము-న. దువ్వెన. రూ. కంకతిక.
కంకవక్రము-న. బాణము.
కంకము-న. రావులుగు.
కంకర-వి. (కర్కరము) 1. గులకణాయి. 2.
గులకణాళ్లు వలచి ఘట్టించుట. 3. కఠినము.
కంకాళము-న. ఎముకలగూడు, దొక్క.
కంకి-తె. వెన్ను.
కంకిణి-తె. ఇటికగోడలయింటి చూరు, వెల్లువ.
కంకు-తె. 1. గడ్డించు. 2. తిట్టు.
కంగాణము-తె. కళ్ళమునందలి కావలి.
కంగారు-తె. 1. యుద్ధము. 2. కలత. రూ. కంగిన.

కంగు-తె. నూలిపోగుతో నేర్పబడిన కన్ను.
 కంగేలి-వి. (కంకేలి) ఆశోకవృక్షము.
 కంగోడు-తె. నిడుపైన కానె. [భోజనపాత్రము.
 కంపము-వి. (కాంపము) రోహముతో జేయబడిన
 కంచర-వి. (కాంపకార) కంచువనచేయు జాతి.
 కంపరి. కంచువని చేయువాడు.
 కంచరము-వి. (చంకరము) రథమువంటి బండి.
 నమా. కంచరగాడిద - కంచరము నీడ్చు ఒక
 తెగగాడిద, అశ్వరథము.
 కంచి-వి. కాంచీపురము. నమా.—మేక-రెండేసి
 మూడేసి పిల్లలనీను ఒకతెగమేక.
 కంచియ-తె. చేనికివేసిన వెలుగు. రూ. కంచె.
 కంచు-వి. (కాంపము) వెట్టియైన తెల్లని ఒక
 మిశ్రలోహము.
 కంచురము-న. 1. జువిక. 2. చొక్కాయ. 3.
 కవచము. 4. పాముకుటునము. రూ. కంచులిక.
 కంచుకి-న. (కంచుకము + ఇ) 1. అంతఃపురపు
 కావలివాడు. 2. పాము.
 కంచుమించు-తె. అగోచరము.
 కంచె-చూ. కంచియ. నమా.—కొట-కొటకుడుట్టు
 నేర్పబడిన ఆవరణము.—గోడ-కంపలు పా
 లిన గోడ.
 కంచె-వి. (కంచులిక) జువిక.
 కంజము-న. 1. కామర. రూ. కంజాతము. (వృశ్చ.
 నీటబుట్టినది.) 2. డు. బ్రహ్మ. నమా. కంజ
 జుడు- బ్రహ్మ.
 కంజా-వి. (కపింజలము) ఒకానొక పిట్ట. రూ.
 కముజా, కవుజా, కౌజా.
 కంటి-తె. 1. కనుట. 2. నాట్యబంధము.
 కంటకము-తె. 1. విరుద్ధము. 2. విరుద్ధపుమాట.
 3. సహింపరానిది. రూ. కంటనము. క్రి. కంట
 గించు. న. 1. ముల్లు. 2. రోహంశము. 3.
 వెదురు. 4. నూది మొన. 5. డు. శత్రువు. నమా.
 కంటకఫలము-పనస.
 కంటిగిల్లు-తె. నొచ్చు. [దూదిమూట. రూ. కంటము.
 కంటిలము-తె. 1. ఎడ్డుపైవైపు నంచులజక. 2.
 కంటనము-చూ. కంటకము.
 కంటనరి-వి. (కంతవరము) మెడనుదరించు నగ.

కంటియ-వి. (కంతిక) 1. మెడనగ. 2. చేతినగ.
 3. కాలినగ. రూ. కంతె.
 కంటివాలు-తె. (కల్లు + వాలు) చక్రాయుధము.
 కంటు-తె. పగ. [టియ.
 కంతె-తె. పంచమీ విధక్తి ప్రత్యయము. వి. కం
 కంతము-న. 1. కుత్తుక. 2. కుత్తుకదర్శని. 3. నమీ
 వము. నమా. కంతిక- 1. మెజపు. 2. (వి)
 కంతె. కంతీరవము-సింహము. కంతేకాలుడు.
 శివుడు, నీలకంఠుడు.
 కంద-తె. 1. మాంసము. 2. మాంసపు ముక్క.
 వి. (ఖండము) కలకంద. నమా. కంద
 చక్కెర- ఖండ శర్కర, కలకంద.
 కండియ-తె. 1. నూలిచుట్ట. 2. జొన్నకంకి. 3.
 సాముచే గట్టినదిన భుజముఖము. రూ. కందె.
 కండువా-పిం. ఉత్తరీయము. [కందూయ.
 కండువు-న. 1. దురద. 2. తీరిక. రూ. కందూతి,
 కందెము-తె. సాముచే గట్టినదిన భుజముఖము. రూ.
 కండియ, కందె.
 కంత-వి. (కంఠ) 1. చింపిగుడ్డ. 2. బొంత.
 3. గంత. 4. రంధ్రము.
 కంతి-వి. (గ్రంథి) 1. గడ్డపల్లెబుట్టు కుటుము. 2.
 దడ్డు. రూ. కడితి, కజీతి. [వెల్లిండుట.
 కంతు-తె. 1. గడుపు. 2. గడుపుమేరకు డబ్బు
 కంతుడు-న. మన్నతుడు.
 కంఠ-న. 1. చింపిగుడ్డ. 2. బొంత. (వి. కంఠ)
 కంద-న. కందగడ్డ. రూ. కందము.
 కందకము-తె. అగడ్త.
 కందము-న. 1. మేఘము. (వృశ్చ. నీటినిచ్చునది.)
 2. పద్య విశేషము. 3. దుంప, గడ్డ. వి.
 (స్కందము) మూపు.
 కందనగాయ-తె. గుండె.
 కందరము-న. 1. గుహ. రూ. కందర. 2. అంకుశము.
 కందర్పుడు-న. మన్మథుడు. (వృశ్చ. కుత్తికముగు
 దర్పము కలవాడు, సుఖవంతులయందు దర్పిం
 చువాడు)
 కందశము-తె. గంత. రూ. కందశము.
 న. క్రొత్త మొలక. క్రి. కందళించు.
 కందళి-న. 1. చెక్కెము. 2. దొడ్డకడుపును

నల్లని ముంగాళ్లును ఇరువది యంగుళముల నిడివియుఁ గల లేడి. [భాగము.
కందాయము-న. నంపత్పరమందు మూడవ కంది-తె. తువరిచెట్టు. బ. తువరిదాన్యము. కందు-తె. 1. కపించు. 2. నలువగు. 3. విడ్డ. కృ. 4. తాపము. 5. నలుపు. కందుఁడు-వి. (నల్లందుఁడు) కుమారస్వామి. కందుకము-న. ఆడెడు చెండు. రూ. కందుకము. కందురు-వి. (గంధోళి) ఒకతెగ తుమ్మెద, కందు రీగ, రూ. కడుఁడురు, కణుఁడురు. కందున-తె. 1. జాడ. 2. పంకేతస్థలము. 3. ఏకాంతము. 4. చమత్కారము. 5. తెగ. కందువు-తె. విడ్డ. రూ. కందు. న. పెనము. కందెన-తె. బండియరుసునకుఁ బూయు మనీ. కందెఱ-తె. (కన్నులతెఱ) తెప్ప. కందర-న. మెద. రూ. కందరము. (వృ. తలను ధరించునది.) కందరము-న. 1. మెద. 2. మేఘము. (వృ. నీటిని ధరించునది) కంది-న. నమద్రము. (వృ. నీటికి స్థానము.) కంప-తె. ముంద్రమంద. రూ. క్రంప. నమా.—కోట-కంచెకోట.—గోడ-కంచెగోడ. కంపనము-న. 1. కదలుట. 2. వణలుట. కంపము-న. వణలుట. క్రి. కంపించు. కంపరము-తె. పాడె. కంపు-తె. 1. పూర్వము వాసన. 2. (ఇప్పుడు) చెడువాసన. నమా.కంపెలుక-చుంచు. కంపె-తె. తాంబూల పాత్రము. రూ. కుంపె. కంబడి-వి. (కంబళము) ఉన్నితో నేయఁబడినది. రూ. కంబి. కంబము-వి. (స్తంభము) గుంజ. నమా. కంబ మయ్య, కంబమురాయఁడు- నృసింహఁడు. కంబళము-న. 1. నీరు. 2. (వి) కంబళి. 3. కంబళిపురుగు. కంబళి-చూ. కంబడి. నమా.—పండు-పట్టుపురుగు చెట్టుపండు. —పురుగు-కూకశీటము. కంది-న. 1. వెదురు కమ్మి. 2. గరిచె.

కంబు-తె. వజ్రపైరు. బ. వజ్రలు. న. 1. నీరు. 2. తల. 3. నెమలి. కంబు-న. 1. కంభము. 2. ఏనుగు. 3. నత్తగుల్ల. 4. కడియము. నమా. కంబుగ్రీవ-మూడుముడుకలుగల మెద. కంసము-న. 1. కంచు. 2. కంచుగిన్నె. కకపాల-వి. (కక్షపాల) నన్నావ్యులతోఁజే. రూ. కక్కపాల. [వికలు. కకవికలు-వి. (కాకపిత్త) యథాయథలు. రూ. కకా కకుత్తు-న. ఎద్దుమూపురము. రూ. కకుదము. కకువృ-న. 1. దిక్కు. 2. కాంతి. 3. సంపెగదండ. 4. అల్లినజడ. కక్కరము-వి. (కర్కరము) కఱకు. కక్కనము-వి. (కర్కశము) 1. కళ. 2. బాధ. 3. సంకటము. 4. కఠినము. క్రి. కక్కసింపు. కక్కిరివిక్కిరి-తె. తాళుమాలు. కక్కు-తె. 1. కడుపులోనిది వెలిపుచ్చు. 2. వెలిపుచ్చు. 3. వినరురాయి మొహానికిగఱకుకొట్టుట. రూ. కఱకు, క్రక్కు. నమా. కక్కువాం- ఒకతెగ కానరోగము. కృ. కక్కుడు. కక్కుటితి-తె. 1. అశ్రద్ధ. 2. లోభము. రూ. కక్కుర్తి. కక్కెర-వి. (క్రకరము) ఒకానొకపక్షి. రూ. క్రక్కెర. కక్ష-న. 1. కచ్చ. 2. పోటీ. 3. చంక. 4. కసెము. కక్షపాల-న. కకపాల. కక్ష్య-న. 1. తొట్టకట్టు. 2. మొలనూలు. 3. ఏనుగు నడుమునకుఁగట్టు గొలుసు. 4. భాగము. కగ్గము-వి. (ఖగ్గము) కత్తి. కచము-న. 1. వెండ్రుక. 2. పుండు. కచేరి-పాం. కొలుపుకూటము. రూ. కచేరి. కచ్చ-వి. (కచ్చము) వెనుకకుచెక్కికొను దోవతి కొంగు. 2. గోచి. [వి. గోచి. కచ్చదము-వి. (కచ్చట) ధాన్యదులఁదెచ్చబండి. కచ్చించు-తె. 1. సారెలినడపు. 2. కచ్చగట్టు. కచ్చితము-వి. (బచ్చితము) హెచ్చుతక్కువలులేమి. కచ్చు-తె. 1. సారెలినడపు. 2. గర్వము. 3. తేకు. 4. పిగబంతి. 5. పెద్దవాసము. 6. వి. (కాంక్ష) ఆన. క్రి. కచ్చుకొను.

కచ్చనము-న. 1.తా.జేలు. 2.నవనిడులలోనొకటి.
కచ్చపి-న. 1.ఆడుతా.జేలు. 2. సరస్వతిపీఠ.
కచ్చము-న. 1. చూ. కచ్చ.

2. (వి) కచ్చెము. 3. దరి.

కజాయము-వి. (భాద్యము) తీయనిఒకదక్ష్యము. రూ.
కజము, కజాయము.

కజ్జలము-న. 1. కాటుక. 2. చీ.కటి. 3. మేఘము.

కజ్జారము-వి. (భర్తారము) పేరీడుచెట్టు.

కట-తె. 1. సంతాపార్థకము. రూ. కటా, కట్ట, కట్టా,
కటకటా. 2. కొలుకుటయందగు ధ్వని.

కటకటపడు-తె. 1. కోపించు. 2. బాధపడు.

కటకటాలు-తె. ఇనుపకమ్ములు మున్నగువానిచే
నేర్పబడిన యధు.

కటకరము-వి. (గండర్యము) కడలి.

కటకారుడు-న. మేడరవాడు.

కటము-న. 1. చెక్కిలి. 2. అతిశయము. 3. మొల.

నమా. కటాక్షము- 1. కడకన్ను. 2. కడకంటి
చూపు. క్రి. కటాక్షించు. [రు.

కటారి-వి. (కతారము) 1. కత్తి. 2. బాతు. రూ. కటా
కటాహము-న. 1. కప్పెర. 2. తా.జేటిపెన్నుచిప్ప.

3. మేడ పైకాగము.

కటి-న. నడుము. రూ. కటము.

కటిక-వి. (బట్టికుడు) మాంసమమ్మువాడు.

తె. బెత్తముపట్టుకొనియుండువాడు. రూ. కటిక.
నమా. మెకము-బద్ధమృగము.

కటికి-తె. 1. అదికము. 2. కఠినము. 3. సాంద్రము.

కటీరము-న. 1. మొల. 2. గుహ.

కటుమరలు-తె. చెక్కిళ్ళమీది భాగము, హనువు.

కటువు-వి. (బాటి) పాతె.

న. 1. కారము. 2. వాసన. 3. కౌతిన్యము.

కట్ట-తె. 1. మోపు. 2. గట్టు. 3. సంతాపార్థకము. రూ.

కట్టా.

కట్టకడ-తె. (కడ+కడ) మిక్కిలికడ.

కట్టడ-తె. 1. నియమము. 2. అజ్ఞ. 3. తీరు.

కట్టనము-తె. 1. కానుక. 2. బంధనము. రూ. కట్టము.

కట్టిడి-తె. (కట్టు+ఇడి) 1. కట్టులేనివాడు. 2.

నిర్ణయము, కూర్చుండు.

కట్టిక-చూ. కటిక.

కట్టియ-వి. (కాష్టము) 1. కట్టి. 2. చేతికట్టి. 3. బాణ
ము. రూ. కట్టె.

కట్టు-తె. 1. (బంతువులు) గర్భముదరించు. 2. ని
బద్ధమగు. 3. బిందించు. 4. ఆరోపించు. 5. (వత్త
ము) ధరించు. కృ. 6. బిందము. 7. తొట్టికట్టు. 8. వ
త్తదారణము. 9. విబిందనము. 10. నిర్బంధము.
11. ప్రదేశము. 12. మితి. 13. ఉడికినపప్పు లో
నగువానిరసము. నమా. కట్టు (గంబము-పశ్వా
దులగైది కంబము. గొంగు-చెఱుగు. గొమ్ము- అనకట్టు. గొయ్య-నాగటిమేడి. గోక-మొలగుడ్డ. (ఇచ్చేకట్టుగుడ్డమొ.)—గడ.
చేర్చియుంచిన ధాన్యాదులు. గొట్టు-పసులను
బంతికట్టుటకు కళ్ళమున పాతినగుంజ. దొన-
కోనేటు. వకాసి-రణోద్వక్తుడగు కూరుడు.
రూ. కట్టుపకాను. పాటు-నిబంధనము. బం
డి-పరికర సహితమైన బండి. బిడి- బంటున
కిచ్చుమాన్యము. మట్టు- 1. పసులకొట్టము. 2.
నియము. 3. ఏర్పాటు. మార్పు-తెప్ప.

కట్టుక-తె. గర్భస్థానము.

కట్టువ-తె. 1. కంచె. 2. ఎల్లగాపోసినమట్టు.

కట్టెడ-తె. ఎడనెడ కట్టుగల సర్పము.

కట్టగుదియ-తె. మునుండి అను అయ్యధము.

కట్టబల్ల-తె. కత్తెరకాళ్ళమడుపుబల్ల. [నంది.

కట్టనంది-తె. చుట్టుఆరలేర్పబడిన నిడుపాటి గుండు

కట్టియ-తె. బంగారు తూనికగుండు. రూ. కట్టె.

కతారము-న. కటారి.

కఠినము-న. 1. వంటకుండి. 2. గట్టిది.

కఠిని-న. బలవము.

కఠోరము-న. గట్టి.

కడ-తె. 1. దిక్కు. 2. పార్శ్వము. 3. అంతము. 4. న

మీపము. 5. స్థానము. నమా. గండ్లు-కష్టము.

గన్ను- కటాక్షము. గొట్టు- 1. చచ్చు. 2.

కడపటిది. చుక్క-రేపతి. పం- అంతము.

క్రి. చను- 1. చచ్చు. 2. ముగియు. తెగు- న

మాప్తమగు. తెలు- 1. చచ్చు. 2. నశించు. 3. ము

గియు. బిడు- 1. నిస్సారమగు. 2. కన్ను.

ముట్టు- 1. ముగియు. 2. నిద్రించు.

కడంగరము-న. 1. పొల్లు. 2. పొల్లకనవు.

కడంగరీయము-న. పొల్లుకనవు పేపెడి యెద్దు.
 కడగు-తె. యల్పించు, పూను. కృ. కడత, కణత.
 కడఱ-తె. గోకర్ణమృగము. రూ. కణఱ.
 కడఱ-తె. కడకంటి ప్రక్కచోటు. రూ. కణత.
 కడఱి-తె. గంధర్వమృగము. రూ. కడితి, కణఱి,
 కణిరి. 2. వి. (గంధి) దద్దు.
 కడచు-తె. 1. గతించు. 2. చచ్చు. 3. నశించు.
 4. హెచ్చు. 5. ధాటు. (ప్రే. కడవు)
 కడప-తె. దేహళి. రూ. గడప. వి. (కడంబము)
 కడిమిచెట్టు.
 కడవు-తె. 1. ఇయ్యక పొమ్మను. 2. కాలహర
 ణముచేయు. 3. త్రోలు. 4. వడలు. 5. చంపు.
 కడను-తె. 1. కొఱత. 2. శేషము. క్రి. కడనువడు.
 కడలి-తె. (కడలు+ఇ) సముద్రము. సమా.—
 కూడురు - లక్ష్మి. (ఇచ్చి కడలివట్టి మొ.)
 —తేడు-నరుణుడు. (ఇచ్చి కడలియొడయడు
 మొ.)—చెన్న-1. చంద్రుడు. 2. అమృతము.
 కడలు-తె. అల. [వ్యాపించు.
 కడలుకొను-తె. 1. అతిశయించు. 2. ఉప్పొంగు. 3.
 కడకొత్తు-తె. వ్యాపించు.
 కడవ-వి. (కటాహము) పెద్దకుండ.
 కడవఱుడు-తె. 1. గతించు. 2. మించు.
 కడవనము-తె. తోలు. రూ. కడనము, కళవనము,
 కళానము.
 కడనరము-తె. ఒకతెగ దేగ.
 కడాని-తె. అవరంజి.
 కడి-తె. 1. కలశము. 2. వానన. క్రి. కడిగొను-
 కలశించు. కడివోవు-చెడు.
 కడిది-తె. 1. అవద. 2. అధికము. 3. అశక్త
 ము. 4. కఠినము.
 కడికండలు-తె. ఖండ ఖండములు.
 కడితి-చూ. కడఱి.
 కడిమి-తె. 1. అతిశయము. 2. అధికము. 3.
 సరాక్రమము. రూ. కడిక్కి.
 వి. (కడంబము) కడవచెట్టు. [కడెము,
 కడియము-వి. (కటకము) చేతదరించునగ. రూ.
 కడు-తె. అత్యంతము. మిక్కిలి. సమా. (అచ్చు
 పరమైనచో ద్వీరు కటకార మాదేశమగు.)

కట్టనువు-(కడు+అనువు) ఇచ్చే కట్టలుక,
 కట్టాయితము, కట్టెండ, కట్టెదురు మొ. క్రి.
 కడుకొను-అతిశయించు.
 కడుదురు-చూ. కందురు.
 కడుగు-తె. 1. ప్రక్షళించు. 2. బియ్యము లోనగు
 నవి కడిగిననీరు. రూ. కడుపు, కడ్గు.
 కడుఱ-తె. ఒకతెగ దేగ.
 కడువు-తె. 1. ఉదరము. 2. గర్భము. రూ.
 కడ్చు. సమా.—మంట-ఈర్ష్య. కడుపూడ -
 1. ఈసు. 2. ఇరువాయకట్టువ్యాధి.
 కడెము-తె. 1. గానుగ రోకలి. రూ. కణెము.
 2. (వి) కడియము.
 కడ్డి-తె. 1. పుడక. 2. కోపు. రూ. కడ్డి.
 కణము-న. 1. నీటిదొట్టు. 2. నూక. 3. లేళము.
 రూ. కణిక.
 కణక-(చూ. కడచు) యత్నము.
 కణఱము-వి. (గంజ) 1. ధాన్యముంచు పాతల.
 2. ధాన్యముంచు గరిసె.
 కణఱ-చూ. కడఱ.
 కణత-చూ. కడత.
 కణఱి-చూ. కడఱి.
 కణితి-చూ. కడితి, కంతి.
 కణుదురు-చూ. కడుదురు.
 కణుఱ-చూ. కడుఱ.
 కత-వి. (కథ) 1. చరిత. 2. వృత్తాంతము. రూ.
 కతకము-న. చిల్ల చెట్టు. [ముచే.
 కతము-తె. కారణము. కతన, కతమున-కారణ
 కతుక్కు-తె. 1. కొఱుకుటయందగు ద్వని. 2.
 దిగులువడు హృదయనూచకము, గవీలు.
 కత్తరి-తె. నానార్థములు గలది, శబలము.
 కత్తరిల్లు-తె. చలింపు.
 కత్తలాని-వి. (కత్తలాణము) తెల్లని గొరిజయు
 దోకయు వెండ్రుకలును గల నల్లగుఱ్ఱము. రూ.
 కత్తళడు.
 కత్తి-వి. (కత్తి) 1. ఖడ్గము. 2. మంగలికత్తి.
 సమా.—పిడిక-ఈంద్రవానికత్తిలబ్ధము.—పీఠ-
 కూరగాయలు కణుగుటకు పీఠయందనుర్చిన
 కత్తి, ఈళిక.—వాతియమ్మ-అర్చచంద్రణాణము.

కత్తియ—కన్యంబు.

కత్తియ-వి. (కత్తి) ఒక శ్రీప్రత్యయము. రూ. కత్తె.
 కత్తియము-తె. అంతెం యధబంతి. రూ. కత్తెము.
 కత్తువ-తె. 1. మన్ను తెల్లగించు గనక, తొలిక.
 2. గనివ.
 కత్తెర-వి. (కత్తి) 1. వస్త్రాదుల చేరించు ఆయు
 ప్రము. క్రి. కత్తిరించు, కత్తిరించు. 2. భరణి
 చూడు పాదములందును కృత్రికయందును
 మృగశిర రెండు పాదములందును సూర్యు
 డుండు రాలము. 3. కృత్రిక.
 కత్త-న. ఇంచుక నత్యమైన కత్తిర చరిత్రము. క్రి.
 కత్తిరించు. (వి. కత్త)
 కత్తకుడు-న. కత్త చెప్పవారు.
 కత్తనము-న. కత్త చెప్పకు.
 కత్తికము-న. చెప్పబడినది.
 కద-తె. 1. ప్రసిద్ధిని చెబువునది. రూ. కదా, కాదా,
 కదే, కాదే. 2. వి. కద. [కదంబించు.
 కదంబకము } వి. (కరంబము) మిశ్రము. క్రి.
 కదంబము } న. 1. గుంపు. 2. కడిమిచెట్టు.
 కదనము-న. 1. పాపము. 2. యుద్ధము. 3. హింస.
 కదన్నము-న. చెప్పకూడు.
 కదద్యుడు-న. పినిగొట్టు. [ము. రూ. కదలుడు.
 కదలిక-తె. (కదలు) 1. చలనము. 2. యత్న
 కదలు-తె. 1. చలించు. 2. ప్రయాణమగు. 3.
 యత్నించు. కృ. 4. చలనము. 5. యత్నము.
 కదళి-న. అరటి.
 కదించు-తె. కదియుఁజేయు. రూ. కదియించు.
 కదియు-తె. 1. దగ్గఱకువచ్చు. 2. నమానమగు.
 3. చేరు.
 కదుకొను-తె. అతిశయించు.
 కదుపు-తె. (వృ. కదియునది) నజాతీయ పకు
 పక్ష్యాది నమాహము.
 కదుము-తె. 1. ఆకమించు. 2. నెత్తురు గర్భకట్టి
 వాచిన వాపు. (వాడుకలో గదుము)
 కదురు-తె. 1. అతిశయించు. 2. కలుగు. 3. విజృం
 బించు. 4. నూలుపడుకు సాధనము, కరుకువు.
 5. నన్నుని కమ్మి.
 కదుష్టము-న. ఇంచుక వేడి.
 కడ్డము-తె. రట్టము.

కనఁబడు-తె. అగవడు. [గనగన.
 కనకన-తె. నిప్పునందలి అధిక ప్రకాశము. రూ.
 కనకము-న. 1. బంగారు. 2. ఉమ్మెత్త. 3. సంపెంగ.
 నమా. కనకాక్షి-పైఁడికంటి పిట్ట.
 కనరు-తె. 1. కందగర్భ లోనగువానియందలి నన.
 2. అహికము. [కోపము. 4. మంట.
 కనలు-తె. 1. కోపగించు. 2. మండు. వి. 3.
 కనారిలు-తె. కోపించు. [కనికరించు.
 కనికరము-తె. 1. కరుణ. 2. శోకము. క్రి.
 కనివట్టు-తె. వెదకివట్టు. రూ. కనిపెట్టు, కనుపెట్టు.
 కనిపించు-తె. కనఁబడు.
 కనియు-తె. మాగు.
 కనివ-న. చిటికెనవ్రేలు. రూ. కనివ్విక.
 కనిమడు-న. 1. తమ్ముడు. 2. తక్కువ వయ
 స్సు గలవాడు. 3. మిక్కిలే యల్పుడు. రూ.
 కనీయుడు.
 కనీసము-వి. (కనిష్ఠము) అధమము.
 కను-తె. 1. చూచు. 2. ప్రసవించు. 3. తెలియు. 4.
 పొందు. 5. నేత్రము. 6. చెఱకులోనగువాని
 గనుపుక్కిరిదిగుంట. రూ. కన్ను. కృ. కనుకలి, కా
 నుపు. నమా.—కట్టు-జాలవిద్య.—కుట్టు-బాధ
 కుడు.—కుట్టుదనము-ఈను.—కూలి-ధాన్య
 రూపమగుకూలి.—చీకటి-లేఁజీకటి.—పాప-
 కంటిలోనిప్రతిమ.—పెట్టు-1. ఎదురుచూచు. 2.
 వెదకివట్టు.—బడి-ఉత్పత్తి. —మూయు-నిద్రిం
 చు. —మొఱుగు-1. నిద్రించు. 2. వంచించు.—
 వినికి-పాము, చక్షుశ్రవణము.—వెచ్చ-నుతివెచ్చ.
 కనుఁగొను. 1. చూచు. 2. తెలిసికొను. —కాటు-
 1. దృష్టి. 2. దృష్టిదోషము.—కాము-వంచించు.
 కనుక-తె. హేత్వర్థకము, కాన, కాఁబట్టి.
 కనుకని-తె. సంప్రదము. రూ. కన్నని.
 కనుపు-తె. చెఱకు లోనగువానియందెడనెడ నేర్పడి
 యుండు ముడి, పర్వము. రూ. గనుపు.
 కనుపుగొట్టు-తె. 1. బండించు. 2. భంగపఱచు.
 కనుమ-తె. 1. నందు. 2. కొండలనందుత్రోవ.
 కనుము-తె. 1. వసులవండుగకు మఱుచటిదనము.
 2. ఒకతెగకనపు, శరము.
 కన్యంబు-తె. (కంబ+కంబ) ప్రత్యక్షముగా.

కన్న-తె. (కి + అన్న కా) కంపెఅనునర్థమునవచ్చు ప్రత్యయము.

కన్నద-తె. ఉపేక్ష. క్రి. కన్నడించు.

కన్నదము-తె. 1. కర్ణాటదేశము. 2. కర్ణాటభాష. సమా. కన్న డీడు-కర్ణాటదేశపు డు. (ఇది కర్ణాట శబ్దభవముకాదు. ద్రావిడమున 'కటి + నాడు' చేరి కర్నాడైనది.)

కన్నము-తె. దొంగలొనికేగుటకై గోడయందుచేయు రంధ్రము. సమా. కన్న గాడు- కన్నమువేయు వాడు. క్రి. కన్న పెట్టు- కన్నమువేయు.

కన్నయ్య-తె. 1. కన్నతండ్రి. 2. వి. కృష్ణుడు.

కన్ను-తె. (కన్ను + అఱ) దుఃఖము. కన్నుఱి- దుఃఖితుడు.

కన్నకవు-తె. ఉపేక్ష, కన్నద.

కన్నియ-వి. (కన్య) 1. పెండ్లికానిపడుచు. 2. కూతురు. 3. కన్యరాశి. 4. ఆడుది. 5. కొత్త. 6. చిన్న. రూ. కన్నె.

కన్ను-తె. (వ్యు. కనునది) 1. నేత్రము. 2. చూపు. 3. జూడ. 4. కనుపు. 5. చక్రము. 6. వంశవర్ణనము. 7. నెమలిపురికన్ను. 8. వలయందలిరంధ్రము. 9. ప్రణాదులయందలి రంధ్రము. సమా. కన్నవిటి. అండుడు. కన్నాకు- 1. తమలపాకుకట్టిలో మొదటనుండుఅకు. 2. అగ్రేనరుడు. 3. ముఖ్యుడు. కన్నీరు-హర్షశోకములచే కనులనుండివచ్చు నీరు. అశ్రువు. రూ. కన్నునీరు. కన్నులమ్రాసు-చెఱుకు. కన్నులమాని విలుకాడు- మన్మథుడు. కన్నోటు- భయము. కన్ను మొఱుగు- వంచించు.

కన్నె-చూ. కన్నియ. సమా. బావి-పిల్లబావి. అతి కము- కన్యార్థము.

కన్నెము-తె. కోడిగుండెకాయ.

కన్య-స. 1. పెండ్లికానిపడుచు. 2. కూతురు. 3. వంశండ్రించి నాంవరాశి. 4. ఆడుది. 5. కంబంద.

కన్యక-స. 1. పెండ్లికానిపడుచు. 2. చెల్లెలు.

కవటము-స. కవుడు. క్రి. కవటించు.

కవర్తము-స. 1. గవ్య. 2. శివుని జడముడి.

కవర్తి-స. శివుడు. (వ్యు. కవర్తము నెడిజటగలవాడు)

కవటము-స. తలుపు. రూ. కవటము.

కపాలము-స. 1. తలపునక. 2. కుండ లోనగువాని పెంకు. 3. గుంపు. సమా. కపాలవృత్తు, కపాలి- శివుడు.

కపి-స. కోటి.

కపింజలము-స. కంజా అను పిట్ట.

కపిత్థము-స. వెంగ.

కపిల-స. 1. ఆగ్నేయదిశయందలి ఆరేనుగు. (ఓని భర్త పుండరీకము) 2. పుల్లావు.

కపిలము-స. గోరోజునవర్తము.

కపిల-తె. ఎడనుగట్టి నీరెత్తెడు యంత్రము, మోట.

కపిశము-స. పసుపుమించినయొఱుపు.

కపురము-వి. (కర్పూరము) రూ. కప్పరము, కప్రము.

కపోణ-స. మోచేయి.

కపోతము-స. 1. పావురము. 2. దేశవపిట్ట. (వ్యు. పే గమ్మచే వాయువుకొడమవల నుండునది)

కపోలము-స. చెక్కిలి.

కప్ప-తె. మందాకము. సమా. కుటుపు-గుడిగాలి లో లేచెడుపుండు. చిప్ప-ముత్తెపుచిప్పవంటిగుల్ల, శంబుక. తాళము-ముద్దవిగము. [ము.

కప్పదము-తె. 1. చినిగినగుడ్డ. 2. కప్పకొను వత్త

కప్పము-తె. పన్ను.

కప్పరము-తె. కొట్టుపాటు. క్రి. కప్పరపడు. కృ.

కప్పలి-తె. ఓడ.

కప్పిరి-తె. (కప్ప + ఇరులు) కొంచెపాటిచీరకటి.

కప్ప-తె. 1. కృష్ణు. 2. ఆచ్ఛాదిండు. కృ. 3. ఆచ్ఛా

దనము. 4. ఇంటిపైకప్ప. 5. నలుపు. 6. చీరకటి.

సమా. కుత్తకపులుగు- నెమలి. చెరువరి-

అగ్ని. మల-కాటుకకొండ. మేనిగాము-శని

గ్రహము. జాయి-నీలమణి.

కప్పడు-తె. (కప్పనది) అచ్ఛాదనము.

కప్పరము-చూ. కపురము. సమా. కప్పరగంధి.

కర్పూరవాసనవంటి వాసనగల శ్రీ. [త్రము

కప్పెర-వి. (ఘర్పరము) 1. కపాలము. 2. భిక్షువు

కపము-స. తెనుడ, శ్లేష్మము.

కబందము-స. 1. నీరు. 2. సముద్రము. 3. తలతి

త్రుళ్ళు శరీరము.

కబండుడు-స. 1. కేతువు. 2. ఒకరక్కముడు

కబరి-స. కొప్పు.

కబళనము-న. మిక్కిలగుట.

కబళము-న. కడి. క్రి. ౨౭౧౦౮.

కదాయి-హిం. అంగి.

కదారు-హిం. సమాధారము.

కబ్బము-వి. (కావ్యము) కవిచే వ్రాయఁబడిన గ్రంథము. సమా. కబ్బపుగూరువరి-కవి.

కబ్బిలి-తె. కల్లమ్మవారు, పొండివారు.

కమండలుపు-న. నన్ను నలుచుకొను గిండివంటి

పాత్రము.

కమటము-తె. అగసాలెవానికుంపటి. రూ. కమ్మటము.

కమతము-న. 1. భిక్షపాత్రము. 2. కాణేలు.

కమఠి-న. ఆడు కాణేలు, ధులి.

కమతము-తె. అనేకులుచేరి చేయు పేద్యము. రూ.

కమ్మతము. సమా. కమతకారు - కమతము

చేయువారు. రూ. కమఠిడు, కమ్మఠిడు.

కమనీయము-న. మహిమరము.

కమసుడు-న. ఇచ్చగించుడు, కాముకుడు.

కమరు-తె. 1. కాలు. 2. కృ. కాలినకంపు. 3. మొం

నూలు. రూ. కమ్మరు.

కమం-న. 1. రక్తి. (వృ. చేత కమలము గంది)

2. క క్రమరూప.

కమలము-న. 1. తామర. (వృ. జలమును పూపించు నది) 2. జలము. 3. రాగి. సమా. కమలాపుడు.

సూర్యుడు. (ఇట్లే కమలమిత్రుడు మొ.) కమ

లాననుడు. కమలజుడు. బ్రహ్మ.

కమలా-హిం. ఒకతెగ చిన్న కిచ్చిలి.

కమలిని-న. 1. తామరకొలను. 2. రామరత్తిగ.

కమసారి-తె. బంగారుపనిచేయు ఒక తెగ.

కమాను-హిం. 1. విల్లు. 2. విల్లువంపు. 3. ఫిడేలు వాయించు కొడుపు.

కమి, కమికిరి-తె. వంపఁబడిన ప్రేళ్లగం పుడినిలి.

కమియు-తె. 1. కవియు. 2. మాఁగు. 3. నంగు.

కముచు-తె. 1. గ్రహించు. 2. మ్రింగు.

కముజు-చూ. కంజ.

కమ్మ-తె. 1. ప్రిం. కర్ణభూషణము. 2. జాబు. 3. ఒక జాతి. 4. పులుపులేది. 5. వానగలది. సమా. —

గాడ్డు-మలయమారుతము. — చిన్న-తియ్యనిప్పు.

— వీరు-మకరందము. — మన-వానపత్తెలము.

— పిల్లి-పునుగుపిల్లి. — విలుకారుడు-మన్నుడు.

కిమ్మటము-చూ. కమటము. సమా. కమ్మటిడు. కమసారి.

కమ్మన-తె. కమ్మడనము.

కమ్మర-వి. (కర్పూర) ఇనుముపని చేసి టివించు ఒక జాతి. రూ. కరుమం.

కమ్మరి-వి. 1. కమ్మరవారు, కర్పకారుడు. 2. వాణకారుడు. రూ. కమ్మఠిడు.

కమ్మరు-తె. మొలనూలు. రూ. కమరు.

కమ్మి-తె. 1. నన్ననిలోహపుకడ్డి. 2. నన్ననిసూలియ ల్లిక. 3. పేదబొడ్డు. సమా. కమ్మచ్చు-కమ్మిత్తినిది సాధనము. [కమ్మి.

కమ్మ-తె. 1. కమ్మిగా చాంగొట్టు. 2. క్రమ్మ. కృ. క్రమ్మము-న. 1. ఇంచినది. 2. ఇచ్చగలది.

కయ్య-తె. చుట్టునుగవిమలుగలనుది. రూ. క్రయ్య.

కయ్యము-తె. యుద్ధము. సమా. కయ్యపుడింది. నారదుడు, కలహాశనుడు. కయ్యలక్ష్మి-జ గడగొంది, కలహాశిలుడు.

కయ్యర-తె. తక్కువజాతి ముత్తెను.

కర-తె. 1. తీరము. 2. తీక్షణము. 3. (పి) చేయి. సమా. కరతిత్తి-వట్రిపునంది. కరదివ్వె-దివ్వె టి. రూ. కరదివియ, కరదివియ. కరవాలు-కత్తి. కరాచురి-కత్తి.

కఱ-తె. 1. నలుపు. 2. మజక.

కరంకము-న. 1. లోపలనేమియు లేనిబొండ్లపుణిప్ప. 2. దొక్క. 3. పుత్తె. [రూ. కరజము.

కరంజము-న. 1. పులిగోరుచెట్టు. 2. హనుగుచెట్టు.

కరందము-న. 1. కత్తి. 2. తేనెపెర. 3. పేటిక.

కరంజము-న. మేళనము.

కరగు-తె. ద్రవించు. ప్రే. కరలు.

కరక-తె. ఒకానొక అరవిచెట్టు. సమా. కరకంపు.

కరకకాయచాయతో వ్యాసిన అంచు.

న. వడగల్లు.

[కంతుడు.

కఱకంతుడు-వి. (గరకంతుడు) శివుడు, సిం

కరకర-తె. వ్రాయుటయందగు ధ్వని.

కఱకఱ-తె. కండుట, ప్రొద్దుపుట్టుట, ఒరయుట, తలుగుట లోనగు వాయించగు ధ్వని.

కరకరి-తె. (కఱక + అరి) 1. కారకరణము. 2.

ద్వేషము. 3. కూర్చుండు. 4. కలిసుండు. రూ. కణకరి.
 కణకటి-తె. బాధ.
 కరకసా-వి. (కర్కశము) కణకు.
 కణకు-వి. (కర్కశము) 1. కాలివ్యము. 2. పదను. 3. బి. పరుషవచనము. క్రి. కణకుగిలు. నమా. — దుష్టు-ఇనుక.
 కణకుట్లు-తె. (కణ్ణ+కుట్లు) కణ్ణయందుగ్రుచ్చికాల్పెడు మాంసఖండము. రూ. కణకుట్లు.
 కరగనము-వి. (కర్కచము) ఐంపము.
 కణకు-తె. 1. అత్యనించు, నేర్పు. కృ. కణద. (ప్రే. కణపు) 2. కాటువేయు. కృ. కాటు.
 కరటము-న. 1. కాకి. (వృ. 'కా' యని శబ్దించునది) 2. ఏనుగు చెక్కిలి.
 కరచ-న. ఏనుగు. (వృ. కరటములు గలది)
 కణటి-తె. వంచకుండు.
 కణదము-తె. అల. రూ. కణడు.
 కరణము-న. 1. లెక్క వ్రాయువాడు. 2. ఇంద్రియము. 3. కారణము. 4. శరీరము. (త్రికరణములు: మనస్సు, వాక్కు, శరీరము) 5. సూర్య చంద్రులకు మధ్యనుండు దూరము, బివాది. (ఇవి 11: బవ, బాలవ, కాలవ, తెలిల, గరజి, వణజి, భద్ర, శకుని, చతుష్పాత్ర, నాగవము, కింస్తుఘ్నము) 6. పూద్ర ప్రీతికిని వైశ్యనకును బుట్టినవాడు.
 కరణి-తె. విధము.
 కరణీయము-న. చేయదగిన పని.
 కణక-వి. (కృత్యము) 1. చేష్ట. 2. దుశ్చేష్ట. నమా.
 కణతలాడు-దుశ్చేష్టడు.
 కణద-తె. 1. బుద్ధి. 2. నేర్పు. (రూ. కణచు) రూ. కణుడు.
 కరదివియ-చూ. కర.
 కణదూపము-వి. (కాలదూపము) గృహధూపము.
 కణమాన-తె. (కణ్ణ+మాన) మానితైలము.
 కరపక్క-తె. పర్వహింపమైన తెంపు తాయి.
 కరపక్రము-న. అంపము.
 కణపు-తె. 1. బోధించు. 2. దుర్బోధన. చూ. కణచు.
 కరఫలము-న. గొణపము.

కరభము-న. 1. మనికట్టు మొదలు చిటికెనవ్రేలి మొదటిపాటకు గల చేతి వెలువలిచోటు. 2. ఒంటెపిల్ల.
 కరమర్దము-న. కలివె చెట్టు.
 కరము-తె. మిక్కిలి.
 న-1. చేయి. 2. కిరణము. 3. కౌండము. 4. కప్పము. 5. వడగల్లు. నమా. — రహము-గోరు. — వండు-కత్తి. (వి. కరవాయి) — వాళిక-కత్తి పీట. — వీరము-1. కత్తి. 2. గన్నేరు. — కాప-వ్రేలు.
 కరవటము-వి. (కరంఠము) బరణి. రూ. కరాటము.
 కణవాడు-తె. ఎండిన చేప.
 కణపు-తె. ఔషము.
 కరా-వి. (భరము) తీక్షణము. నమా. — చురకత్తి. చిన్న కత్తి. రూ. కరాచురి, కరాచూరి.
 కరాపుపు-తె. లవంగము. [పక్రము.
 కరారు-హి. ఏర్పాటు. కరారునామా-ఒడంబడిక
 కరాళము-న. 1. వెన్నెముక. 2. ఒడ్డుమిట్టయనది. 3. పొదవైనది. 4. వెలుపు వుట్టించునది. క్రి. కరాళించు.
 కరి-తె. 1. నిదర్శనము. 2. మేర. 3. సాక్షి. న. (వృ. కరముగలది) 1. ఏనుగు. 2. కోతి.
 కటి-తె. నల్లని. నమా. — వక్కము-కృష్ణవక్షము. — వేము-కాలకాకము. — వేలుపు-కృష్ణుడు. — వేలుపురిక్క-శ్రవణము.
 కరిణ-తె. కట్టడపు పనివాని కొఱముట్టు, కాపి.
 కరిణి-న. ఆదేనుగు. రూ. కరేణపు.
 కటియ-తె. నలుపు.
 కరివె-తె. లోహముతో జేసి విభాదండమును పొదివికొనియుండునట్లు సారకాయపై నమర్పబడినది. కకుభము.
 కరివె-తె. దున్ని విత్తుటకు వాన నెదురుచూచుట.
 కరిననము-వి. (కర్షణము) 1. దున్నుట. 2. పేర్కము. రూ. కర్షనము.
 కరిసిండు-వి. (ఘరిండు) రాచు.
 కరినె-వి. (కర్షము) కాలవలము.
 కరీరము-న. 1. వెదురు మొలక. 2. కుండ.
 కరీషము-న. 1. విడక. 2. ఎరువు.

కణుకు-తె. 1. రామ. 2. మందాకుమార్చి చేసిన పొడి.
 కణుకుట్టు-తె. (కణు + కుట్టు) ఇనుప నలాక
 యందు (గ్రుచ్చి) కాలిన్ మాంసభంధము.
 రూ. కణుకుట్టు. చూ. కణుకుట్టు.
 కరుగు-తె. 1. పోలపోనెడి అచ్చు. 2. పరిపొట్ట
 కట్ట. రూ. కరువు.
 కణుగోల-తె. (కణు + గోల) వాతవేనెడికొడుపు.
 కరుడు-తె. 1. గట్టినదిన ముద్ద. 2. దినదినము
 వ్రాయు సంకీర్తన లెక్క. 3. ప్రాత పత్రము.
 4. పచ్చికతోడ చెక్కి ఎత్తిన మట్టిపెల్ల.
 కరుణ-న. కనికరము. క్రి. కరుణించు.
 కణుడు-చూ. కణద. నమా. కణుదులాడు-నేర్పరి.
 కరుమల. చూ. కప్పుర.
 కరువ-తె. కొండ.
 కరువలి-తె. (కారు + వలి) గాలి. రూ. కర్వలి.
 నమా.—పట్టి-1. హనుమంతుడు. 2. భీమసే
 నుడు. —రిక్క-స్వాతి. —విందు-అగ్ని,
 వాయునలుడు.
 కరువు-తె. 1. చూ. కరుగు. 2. గర్భవపిండము.
 కరువ-వి. (పురము) పడుపోక్కి.
 కరేణువు-న. 1. అరేసుగు. 2. ఏనుగు.
 కరోటి-న. పుట్ట. [రా. 3. చెఱుకు.
 కర్కటము-న. 1. ఎండ్రి. 2. వందెండింటిలాలవ
 కర్కరము-న. 1. కంకర తాయి. 2. అద్దము.
 3. కణకై నది. [కనికరము లేనిది.
 కర్కశము-న. 1. కణకై నది. 2. గట్టిది. 3.
 కర్కము-వి. (కార్యము) పని. (మొదటి రూపము
 కరణము)
 కర్కము-న. 1. చెవి. 2. చుక్క. నమా. కర్కజలూక.
 చెవిజొరుపాము. —కారుడు-ఓడనడపువా
 డు. —పత్రము-చెవికమ్మ. —పూరము-1. పు
 ప్పాదులచే జేయబడిన చెవికమ్మ. 2. నలకలవ.
 —ంత-చెవికమ్మ. —వేషము-పోగులు.
 కర్కకర్క-న. చెవికి చెవి.
 కర్కటము-న. 1. కన్నడదేశము. 2. కన్నడభాష.
 చూ. కన్నడము.
 కర్కక-న. 1. చెవికమ్మ. 2. కొండము చివర. 3.
 తామరదుద్దు. 4. చేతి వడిమివ్రేలు.

కర్కేపుడు-న. కొండగాడు.
 కర్క-న. 1. బ్రహ్మ. 2. చేయవాడు.
 కర్కనము-న. 1. కత్తిరించుట. 2. త్రీలు రాట్టు
 మున నూలువడుకుట.
 కర్కరి-న. కత్తెర.
 కర్కలాజము-చూ. కర్కలాని.
 కర్కవ్యము-న. చేయదగినది.
 కర్కరి-న. కత్తెరవంగ చెట్టు.
 కర్కమము-న. బురద.
 కర్కరము-న. 1. పుట్ట. 2. కొప్పెర. 3. భిక్ష
 పాత్రము.
 కర్కూరము-న. పునసారము. (వి. కప్పరము)
 కర్కూరము-న. 1. సిరు. 2. బంగారు. 3. చిత్ర
 వరము. 4. డు. రాక్షసుడు.
 కర్కండి-న. నన్నాపి. (వ్యు. కర్కండుడను ఋషి
 చెప్పిన సూత్రముల నధ్యయనముచేయువాడు)
 కర్కణ్య-న. 1. కూలి. 2. జీతము.
 కర్కము-న. 1. పని. 2. (వ్యాక.) క్రియాపల మను
 భవించునది. (పక్కర్తములు : యజనము,
 యాజనము, అధ్యయనము, అధ్యాపనము,
 దానము, ప్రతిగ్రహము, పోదకకర్తములు :
 గర్భాధానము, పుంసవనము, పీఠంకము, జాత
 కర్తము, నామకరణము, అన్నప్రాశనము,
 చౌలము, ఉపనయనము, ప్రాజాపత్యము,
 సౌమ్యము, అగ్నేయము, వైశ్వదేవము, గోదా
 నము, సమావర్తనము, వివాహము, అంక
 కర్తము.) నమా. కర్కరూడు-పనివాడు.
 —కారుడు-కమ్మరి. రూ. కర్కారుడు. —
 రుడు-నెజవేణుధాతవిధునకపనిచేయువాడు.
 —యగము-కలియగము. —సాక్షి-సూర్యు
 డు, చెయ్యపులసాకిరి. (కర్కేంద్రియములు : వా
 క్పాణిపాదపాయావస్థలు.)
 కణ్ణ-తె. 1. కొయ్య. 2. మజక. [నల్లనిది.
 కణ్ణి-తె. 1. అర్ధనుడు. 2. నల్లనివాడు. 3.
 కణ్ణ-తె. నాగబిడువందయందమర్చు ఇనుపపా
 శము, కృష్ణకము. రూ. కాణ. నమా.—గుర్తలి-
 తొలిక. [అకుకువాడు.
 కర్కకుడు-న. 1. ఈడ్చువాడు. 2. దున్నుకొని

కర్ణాటకము-న. 1. ఈడ్పుట. 2. దున్నుట. 3. ఒరయట. [ఒరయక. కర్ణము-న. 1. వదునాణు మాషముల యెత్తు. 2. కల-తె. 1. న్యవృత్తు. 2. ఉన్న. నమా. కలకా-లము. ఎల్లప్పుడు. -- తెజగు-నత్యము. -- రూపు. నత్యము. -- వాడు. 1. ధనికుడు. 2. ఆపుడు. న. 1. ముప్పదికాష్టలకాలము. 2. చంద్రునిలో వదునాణు భాగము. 3. భాగము. 4. స్త్రీ రజస్సు. 5. శిల్పము. (ఇవి 64) 6. అవ్యక్త మధురము (ధ్వని) నమా. -- కంఠము - 1. అవ్యక్తమధురధ్వని. 2. కోకిల. 3. పావురము. 4. హంస. -- రవము-పావురము. -- హంస-రాజహంస. కలంకము-న. 1. గుఱుచు. 2. దూఱు. కలంకార-తె. వ్రాత, అద్దకపు పనిగల వస్త్రము. కలంకాన-హిం. కలముయందు పెద్ద. కలంక-తె. 1. కలగుట, రూ. కలంకువ, కలంక. 2. కంటితెవులు. కలంకు-వి. (జలము) 1. కల్లము. 2. స్థానము. 3. యుద్ధము. రూ. కలను. కలంకు-తె. సంక్షోభించు. ప్రే. కలయ. కృ. కలంక, కలంకువ, కలంక. కలకల-తె. నవ్వుటయందగు ధ్వని. [జలము. కలకలము-న. గుంపునఁబుట్టిన పెనునవ్వుడి, అల కలగలపు-తె. (కలపు + కలపు) 1. కలుపుగోలు తనము. 2. కలుసుగూర. కలగుండు-తె. క్షోభము. [కలిపిన కూరాకు. కలగూర-తె. (కలపు + కూర) పెక్కుదినుసులు కలగొను-తె. (కలపు + కొను) కలంకు. కలరాకము-న. 1. వెండి. 2. బంగారు. (వృ. కలుషము పోగొట్టఁబడినది) కలన- న. 1. ఎఱుగుట. 2. పొందుట. కలను-చూ. కలంకు. కలవ-తె. 1. నాగటిదుంప. 2. నాగలి. 3. ఇంటి కువయోగించుచున్నాను. నమా. -- తాళపు-1. బల రాముడు, హలాయుధుడు. 2. కూర్చుడు. కలవడము-తె. కలియుట. కలవనగంప-తె. కలహళిలుడు.

కలవనఁబిండి-తె. సంక్షోభము. [ద్రవ్యములు. కలవము-తె. 1. కలుపుట. 2. కలిపిన పరిమళ కలపు-తె. కలియఁజేయు. కలబంద-తె. కంచెలకును, నారకును, మందునకును ఉపయోగించు చెట్టు, కన్య. రూ. కలుబంద. కలభము-న. ఏనుగుగున్న. (వృ. ఉదకమును పొందునది. కలమము-న. 1. వ్రాసెడుకలము. 2. పరిపెరు. 3. లక్క. 4. మొలక. కలము-తె. 1. ఓడ. నమా. కలమరి-ఓడవాడు. 2. పండ్రెండుతూములు. వి. 3. (కలమము) లేఖిని, పేనా. నమా. కలవకట్టియ-లేఖిని. కలయంపి-తె. (కలయ + యంపి) దుమ్ముడగుట తె చల్లెడు నీరు. రూ. కల్యాపి. కలయక-తె. సంగమము. కలయ-తె. కూడు, చేరు. రూ. కలియు. కలవ-తె. 1. కలయుట. 2. ఇసుకయునున్నమును కలిపినది. [న్నము. కలవండుకము-తె. (కలపు + వండుకము) చిత్రా కలవడు-తె. (కలపు + వడు) కలయ. కలవరము-తె. 1. కలంక. 2. చింత. క్రి. కలవరించు కృ. కలవరించ. కలశము-న. 1. కుండ. 2. గోపురముమీది శిఖరము. (వృ. జలమును తీసికొనునది) నమా. కలశాబ్ది-పాలసంధ్రము. కలశి-న. 1. పెరుగుచిలికెడుకుండ. 2. అగస్త్యుడు కలహంస-న. 1. ధూమ్రవర్ణములైన ముక్కుకాళ్ల తెక్కులుగలహంస. 2. రాజహంస. రూ. కలహంసము. కలహము-న. జగదము, యుద్ధము. క్రి. కలహించు. నమా. కలహంతరిత - ముందు కోపముచే ప్రియుని పదరి విడనాడి వెనుక పరితపించు నాయక. కలహాళనుడు-నారదుడు, కయ్యపుడిండి. (ఇట్లే కలహాభోజనుడు. మొ.) కలాచి-న. తప్తపడిగము. కలాదుడు-న. 1. అగస్త్యుడు. 2. చంద్రుడు కలాపన-తె. కలంక. కలాపము-తె. కలంక.

కలాపి—కవిత్వము.

న. 1. ఇదవదియైదు పేటల యొద్దాము. 2. నెమలిపురి. 3. అమ్మలపొది. 4. భూషణము. 5. నమూనాము.

కలాపి-న. నెమలి. (వ్య. కలాపముకలది)
కలాపి-హిం. ఓడపనివాడు.
కలి-తె. పులియఁబెట్టినకడుగు పీరు.
న. 1. నాలుగుములలో నాంవది. 2. కల్లెము.
3. యుద్ధము. 4. కలియగదేవత.
కలిక-న. 1. మొగ్గ. 2. కల్లెము.
కలికము-తె. కంటికి పేయు ముందు.
కలికి-తె. 1. మనోజ్ఞము. 2. మనోజ్ఞురాలగు ఆఁడుది.
3. ఆఁడుది. రూ. కల్కి.
లిగొట్టు-తె. పాటలవృక్షము.
లిరనము-తె. (కలికి + రనము) సామర్థ్యము.
కలిరము-న. 1. ఎఱుంగఁబడినది. 2. పొందఁబడినది.
కలిమము-తె. మాంసము.
కలిమి-తె. 1. కలుగుట. 2. సంపద. నమా.—చెలి-
లక్ష్మి.—దండుగ-నేరము లేకున్న నుదనవంతుల
యొద్ద రాజు పుచ్చుకొను ద్రవ్యము.
కలియ-తె. పొందు, చేరు. రూ. కలయు.
కలివె-తె. ఊరుఁగాదుకునయోగించు వల్లని పుల్లని
పండ్లుగల చెట్టు, కరమర్దము.
కలు-తె. 1. బండిచక్రము. 2. తాయి. 3. మద్యము.
రూ. కల్లు. నమా.—గానుగ- తాతిగానుగ.
కలుగు-తె. 1. బొఱియ. 2. గుహ.
కలుఁజ-తె. చెఱువులోనగువాని తూము.
కలుగు-తె. 1. అగు. 2. ఉండు. 3. ఓపు. 4. పుట్టు.
5. కలియు. రూ. కల్లు, కలుపు. [3. కలఁత.
కలుచ-వి. (కలుషము) 1. దోషము. 2. క్రోధము.
కలుపు-తె. 1. కలియఁజేయు. 2. పైరులోనికనవు,
గాదము.
కలుపుఁగోలు-తె. అభేదము.
కలుము-తె. కలుష గంధము.
కలువ-తె. ఉత్పలము. రూ. కల్లు. నమా.—కంటి-1.
కలువఁజేతులవంటికన్నులుగలయాఁడుది. 2. ఆఁ-
డుది.—తేఱు-చంద్రుడు. (ఇద్దై కలువరాయఁ-
డు మొ.)—దాయ- సూర్యుడు.—బిందు-చం-
ద్రుడు.

కలువము-తె. మందునూతెడితాయి. రూ. కల్వము.
కలుషము-న. 1. పాపము. 2. కలఁతఁబాటినది. 3.
కలుషించు. [కూర.
కలుసుఁగూర-తె. సంజాకొనుటకై అనుకుగవండిన
కల్పనము-న. 1. కష్ట. 2. రచన. 3. కల్పించు.
కల్పము-న. 1. బ్రహ్మదినము. 2. ప్రళయము. 3. వేద
విది. 4. శాస్త్రము. 5. వేల్పుచూసు. రూ. కల్పకము.
ఇవిదైదు (మందారము, పారిజాతము, సంతాన
ము, కల్పకము, హరికందనము)
కల్మషము-న. 1. పాపము. 2. నలుపు.
కల్మాషము-న. 1. చిత్రవర్ణము. 2. నలుపు.
కల్య-న. మద్యము.
కల్యము-న. 1. వేకువ. 2. కుభమైనది.
కల్యాణము-న. 1. కుభము. 2. పెండ్లి. 3. అనరంజి.
కల్ల-తె. 1. అనత్యము. 2. మోసము. 3. పరుషము.
4. కంచె. నమా. కల్లతనము-1. చెడునడక.
2. మోసము. కల్లరి-అనత్యమాడువాడు. రూ.
కల్లరీఁడు.
కల్లు-చూ. కలు.
కల్లోలము-న. 1. పెద్దయల. 2. సంకోషము.
కల్లోలిని-న. నది.
కల్లారము-న. ఇంచుకయెఱుపును తెలుపును అధిక
వరిమళమును గల కలువ, సొగంధికము.
కవ-తె. 1. జత. 2. అమడ. 3. బ. కుళంపులు, నకుల
నహదేవులు మున్నగు అమడలు.
కవచము-న. 1. కౌండకము. 2. తప్పెట.
కవచ-తె. పెద్దకొమ్మ. [గ్రానము.
కవణము-వి. (కబళము) గుఱము మొదలగువాని
కవను-తె. కనవు.
కవణలు-తె. పాదికలు.
కవలు-తె. పతనముందు సామ్యముచే నొకటికొకటి
వచ్చి కలియుట. 3. కవలుకొను.
కవాటము-న. కలుపు. రూ. కపాటము.
కవాడము-తె. ఎద్దుపై నేయు బరువు.
కవాతు-హిం. పైనికులుచేయు సాదకము.
కవి-న. 1. కల్లెము. రూ. కవిక. 2. కవిత్వముచెప్పు
వాడు. 3. పండితుడు. 4. శుక్రుడు. 5. వాల్మీకి.
కవిత్వము-న. కవిచేయు వాక్యరచన. రూ. కవిక.

(పి.తె.ర.) ఇది నాలుగు విధములు: అశక్త విత్వము, చిత్రక విత్వము, బంధక విత్వము, గర్భక విత్వము. [కవిచేయు.

కవియ-తె. వ్యాపించు. ప్రే. కవియించు, కవిండు. కవిరి-తె. కాంబాలపుటుండు.

కవిల-వి. (కపిలము) కపిలవర్ణము.

కవిరియ-తె. తెక్కలం పుస్తకము. రూ. కవితె.

కవోష్ఠము-న. ఇంచుకపేడి, గోరువెచ్చన.

కవ్యము-న. పితృదేవతల కియ్యదగిన అన్నము.

కవ్యడి-తె. (కవ+వడి) రెండుచేతుల వడిగం వాడు. అర్జునుడు.

కవ్యము-తె. పెరుగుచిలుకుసాధనము, మంత్రానము.

నమా. కవ్యపుగొండ- మందరాద్రి. (ఇశ్లే కవ్యపుమల. మెం.)

కవ్య-తె. 1. కబళించు. 2. అవహరించు.

కళ-న. చలుకు, జాటి.

కళిపుపు-న. 1. అన్నము. 2. నన్నము. 3. అన్నవత్తుములు. 4. వలపు.

కశేరుక-న. వెన్నెముక. [మాలము]

కశలము-న. 1. మూర్చ. 2. మలినము. (వి. కను

కషము-న. 1. ఒకగల్లు. 2. సాన.

కషణము-న. ఒకరయక.

కపాయము-న. 1. ఒకరు. 2. ఛాందరనము. 3. ఎల్లునిది. 4. వాననగంది.

కష్టము-న. 1. దుఃఖము. 2. పాపము. క్రి. కష్టపడు.

కృ. కష్టపాటు. (అష్టకష్టములు: దేశాంతరగమ

నము, భార్యావియోగము, అపత్కాలమందు బంధు

దర్శనము, ఉద్విగ్ధభక్షణము, శత్రుస్నేహము,

పరాన్న ప్రతిక్షణము, భంగము, దారిద్ర్యము)

కనటు-తె. 1. పాపము. 2. మాలిన్యము.

కనమన-తె. తొట్రుపాటు. రూ. కనిమని.

కనరకు-హిం. దేహపరిశ్రమము.

కనరు-తె. 1. చలిండు. 2. కోపించు. కృ. 3. కోపము. 4. వానగాలి. 5. లాభము.

కనపు-వి. (ఘనము) 1. గడ్డి. 2. పెండు.

కపాయి-హిం. మూసపమువాడు, కటికవాడు.

కసి-తె. 1. కోపము. 2. దురద. 3. అల్యము. (ఇది

కసిడికి వృత్తియందైన లోపరూపము)

కసిడి-తె. అల్యము. (చూ. పై.) [3. చంపు. కసిమన(గు-తె. 1. విజృంభించు. 2. ఖండించు. కసిమిరి-తె. తీడు.

కసినము-వి. (కాసినము) నల్లనిది.

కను-తె. నమానముడు కనురునకగులోపరూపము.

—గండు- 1. లేతబిడ్డ. 2. నలుపు.

కనుగండు-తె. (కండు+కండు) 1. మిక్కిలి

వాడు. 2. కృ. మిక్కిలివాడు. [వాడించు.

కనుగు-తె. 1. నల(గు. 2. నల(చు. 3. పులుము. 4.

కనుమాంము-వి. (కళ్లము) మాలిన్యము.

రసురు-తె. లేతకాయ, పిందె.

కనెము-వి. (కచ్చము) నీరూరెడి ఇసుక నేలకాయ.

రూ. కస్సెము.

కన్తి-హిం. కష్టము.

కస్తూరి-వి. (కస్తూరి) మృగమదము. నమా. —వన్ను

పు-ఒకతెగ వాననవసుపు, గంధపాద్మి.

పిర్రి-గంధమృగము, పునుగుపిర్రి. —వీణయి-

కస్తూరిగల జింకబొడ్డు, మృగనాధి.

కస్తూరి-న. మృగమదము. (వి. కస్తూరి)

కస్సెము-చూ. కనెము.

కహకహ-న. రాక్షసులు నవ్వుకొందుగు ధ్వని.

కహారము-న. నిట్రాడు.

కళ-తె. 1. మూర్చ. 2. రెచ్చ.

న. 1. విద్య. 2. కాంతి. రూ. కల. నమా.

కళానిధి-చంద్రుడు. రూ. కలానిధి. —వతి-1.

కళరెలిగిన ఆడుది. 2. రుంజురుని వీణ.

కళత్రము-న. 1. భార్య. (పుష్పినిన్ను కొనబడినది)

2. పిఱుడు. 3. కోట.

కళవనము-చూ. కదవనము.

కళవళము-తె. 1. కల(త. 2. తొట్రుపాటు. క్రి. కళవ

ళించు, కళవళపడు.

కళాయి-హిం. పాత్రంకు పూసిడి సేవపు పూత.

తె. నీలిమందు కాచెడి గంగాళము.

కళానము-తె. చూ. కదవనము.

కళానించు-తె. అలయ.

కళుకు-తె. 1. కాంతి. 2. పొడి.

కళేబరము-న. శరీరము.

కళ్యము-వి. (జలిక) గుఱ్ఱమునకు నోట దగిలించు

నది, పలినము. రూ. రిశియము, కశైము.
కళ-తె. తైత్తముచే గట్టపడిన యుమ్మి. రూ. గళ్ళ.
కళ్ళము-వి. (ఘము) ధన్యమును తిచెడుచోటు. రూ.
కళ్ళము.
కల్లయము, కల్లము-చూ. కశ్యము.

కా

కా-తె. 1. కదా. 2. అని. 3. కాకియజపు.
న. కుల్పిత శబ్దమునరు నమానమందు వచ్చు
రూపము. నమా. కాకృత్యము-అకార్యము. కా
పురుషుడు-దుర్మార్గుడు.
కాంక్ష-న. కోరిక. క్రి. కాంక్షించు.
కాంక్షితము-న. కోరఁబడినది. [ఉమ్మెత్త.
కాంచనము-న. 1. బంగారు. 2. సంపెంగ. 3.
కాంచి-న. 1. ఒంటిపేటగల అడుదాని మొలనూలు.
2. కాంచీపురము.
కాంచు-తె. 1. చూచు. 2. పొందు. 3. విద్వనుకను.
కాంక్షితము-న. అరణ్యము, కలి. (వి. గంజీ)
కాండము-చ. 1. గంధకాగము. 2. నమూనాము. 3.
బాణము. 4. జలము. 5. ఈస. 6. కాండ. 7. దోదె.
8. గుట్టము. 9. ఏకాంతము. నమా. కాండ పట
ము-తెర.
కాండ-తె. ఒకరెగ కనవు.
కాండ్రు-తె. పులిచేయు వ్వది.
కాంత-న. 1. కోరఁదగిన అడుది. 2. అడుది.
కాంతము-న. 1. ఇనుము. 2. (చంద్రసూర్యసర్వాయ
శబ్దములకు తరువాత వచ్చునపుడు) తాయి.
3. సూదంబురాయి.
కాంతారము-న. 1. అడవి. 2. పోరానితోవ. 3. తెలు
పుకలసిన పచ్చచెఱుకు. 4. బండికంటినడుము.
కాంతాళము-తె. 1. ఈను. 2. తాలిమిలేమి. క్రి. కాం
తాళవడు.
కాంతి-న. 1. జిగి. 2. కోరిక.
కాంతుడు-న. 1. మగఁడు. 2. బిప్పిదముగలవాడు.
కాండికీకుడు-న. వెఱపుచే పరుగిడువాడు.
కాంశ్యము-న. 1. కంచు. 2. రోహపుపానపాత్రము.
కాశ-తె. 1. జ్వరము. 2. తాపము. 3. కోపము.
4. ఉష్ణము. రూ. క్రాశిక. నమా. వెలుగు.

మాద్యుడు, ఉష్ణరశ్మి.
కాశర-వి. (కారవేల్లము) ఒకరెగ కూరగాయ.
కాగు-తె. 1. తపించు. 2. కోపపడు. (ప్రే.
కాచు) కృ. కాశ. 3. పెద్దజాన. రూ. క్రాగు.
కాగుడు-తె. తపించుట. రూ. క్రాగుడు.
కాడ-వి. (కాండ) 1. కూరాకులోనగువాని కామ.
2. కొడిమ.
కాడి-తె. 1. పులియఁబెట్టిన కడుగునీరు. 2. బండి
నాగలిమున్నగువాని బూమ్మపైకై పద్దు మెడపై
నుంచితప్పెడకట్టు. 3. జత.
కాడు-తె. 1. నాటు. 2. పులింగ ప్రత్యయము.
కాదారి-తె. అర్ధరాత్రము. రూ. కాదారిమాదారి.
కాపదము-తె. నొప్పిగలచోట వేడివస్తువులతో
ఒత్తుట. రూ. కాపుడు.
కాపు-తె. 1. కాపురము. 2. గృహస్థుడు. 3.
వంటపెల్లవాడు. 4. కూడుడు.
కాపురము-తె. 1. నివాసము. 2. సంపారము. క్రి.
కాపురించు. [దెలుపునది.)
కాబట్టి-తె. (కా+వట్టి) కనుక. (హేతువును
కాబట్టి-తె. (కా+వడు) అగు.
కాబోలు-తె. (కా+బోలు) అగునేమా.
కాక-తె. 1. ఆశీరాద్యకకము. 2. విసర్జకము.
కాకము-న. కాకి. (వృ. కాయనికాయనది) నమా.
కాకతాళియము-కాకి వ్రాలఁగా తాటిపండువదిస
విదము వంటిది. —వక్షము - పిల్లజుట్టు.
కూకటి. —పుష్పము-కోయిల. కాకాక్షిన్యాయము
-కాకిచూపువలె నేదేనొక ప్రక్కకొఱగుట. కాకో
దరము-సాము.
కాకలము-న. కాకికము.
కాకలి-న. మాక్షిమైన అన్యక్రముధురద్యని.
కాకి-వి. (కాకము) 1. వాయనము. 2. అల్పము.
నమా. —కలువ- అల్లి పూవు, కాకోత్పలము.
—చావు-ఆకస్మికమృతి. —చిప్ప-ముత్తెపుచిప్ప
వంటి గుల్ల, శంబూక. —చెఱుకు-చెఱుకువంటి
తృణము, లేజనకము. —శీపు-ఈడ్చుకొనపడు
మూర్ఖ. —బంగారు-వచ్చని అభ్రకము. —తెల్లు
-కాకినెడురు.
కాకితము-హిం. వ్రాయుపత్రము, రూ. కాగితము.

కాకిణి-న. 1. కర్ర చుండు నాలవపాలు. 2. గవ్వ.
 3. కొంతకొంత. [4. హస్తము.
 కాకు-తె. 1. గాసి. 2. తిరస్కారము. 3. వ్యర్థము.
 కాకురము-న. తాలుపు. [దగ్గరిక.
 కాకుపు-న. శోభనయందులేనగు ద్వంద్వితారము,
 కాకోలము-న. 1. ఒక నరకము. 2. ఒకవిషము.
 3. చూలకాకి. [దీవ్యటీ.
 కాగదా-తె. (కాగు+గద) గుడ్డతోనేచుట్టిన
 కాచము-న. 1. గాజుపప్పు. 2. గాజుపూస. 3.
 గాజుమన్ను. 4. కాను.
 కాచు-తె. 1. కాయకాచు. 2. ఎండకాయ. 3.
 రక్షించు. 4. ఎదురుచూచు. 5. సహించు. కృ.
 కాపు.
 కాటకము-తె. కలుపు.
 కాటు-తె. 1. కలుచుట. 2. కలుచినగాయము. 3.
 చూడి అడుగంటుట.
 కాటుక-తె. 1. అంజనము. 2. జొన్న వెన్నునకు
 గలుగు వ్యాధి. నమా.—కన్ను-చుట్టనునల్లన
 గలకన్ను. —పిట్ట-ఖంజీరిటము. —తాయ-
 సాపీరాంజనము.—తేకులపాము-పులిపెంజెర.
 కాడు-తె. 1. శృశానము. 2. అడవి. 3. నాళము.
 నమా.కాటిపాడడు-గొల్లడు.కాటితేడు-శివు
 డు. రూ. కాట్రేడు. క్రి. కాడుచేయు-నాళము
 చేయు.—వడు-1. కలంబవడు. 2. కనబడక
 పోవు. రూ. కాడ్చడు. [రూ. భాణము.
 కాణము-హిం. గుఱ్ఱమునకుబెట్టెడు అహారము.
 కాణయాచి-తె. 1. చిరకాల వాసస్థానము. 2. చిర
 కాలానుభవముకంది. రూ. కాణాచి.
 కాణుడు-న. ఒంటికంటినాడు. [అవుత.
 కాక-తె. ఆశీర్వాదార్థకము. రూ. కావుత, అగుత,
 కావరము-న. భయము.
 కాతాళము-తె. కోపము.
 కాత్యాయని-న. 1. పార్యతి. 2. సగము వయసు
 చెల్లి కాచిచీరగట్టినవిధవ.
 కాదంబము-న. 1. ధూమ్రవర్ణములైన ముట్కుకాళ్ల
 తెక్కియగలహంస, కలహంస. 2. బాణము.
 కాదంబరి-న. 1. ఆడుకోయిల. 2. గోరువంక. 3.
 మద్యము. 4. నరకస్థి.

కాదంబిని-న. మేఘపంక్తి.
 కాదాచిక్కము-న. ఒకానొకప్పుడు కలుగునది.
 కాద్రవేయుడు-న. కద్రవకొడుకు, పాము.
 కాన-తె. 1. కనుక. 2. సంబోధనార్థకము. (సామి
 కాన.మొ.) వి. (కాననము) అడవి.
 కాననము-న. 1. అడవి. 2. ఇల్లు.
 కాననివాడు-తె. అండుడు.
 కానరానిచుక్క-తె. అవిజ్ఞానక్షత్రము.
 కాని-తె. 1. వికల్పార్థకము. 2. వినార్థకము. వి.
 (కాకిణి) వీసమున నాలవభాగము, మూడు
 పైసలు.
 కానిక-తె. ఉపహారము. రూ. కానుక, కాన్క.
 కానిపించు-తె. కనబడు. రూ. కనిపించు,
 కాన్పించు, కన్పించు.
 కానీ-తె. కానిమ్ము. [వ్యాసుడు. 3. కద్దుడు.
 కానీనుడు-న. 1. కన్యకకుఁ బుట్టినవాడు. 2.
 కాను-తె. నీళ్లకలియనిమట్టిగ, మతికము.
 కానుక-చూ. కానిక.
 కానుగు-తె. కరంజవృక్షము.
 కానుపు-తె. 1. ప్రసవము. 2. వీక్షణము.
 కావంతము-తె. కుక్కను గట్టు కొయ్య.
 కావతము-న. 1. నీటివట్టివేరు. 2. చెడుత్రోవ.
 కావరి-తె. (కాపు+అరి) రక్షకుడు.
 కాపాడు-తె. (కాపు+అరి) రక్షించు.
 కాపిళాయనము-న. కల్లు.
 కాపు-తె. 1. కాయలుకాచుట. 2. రక్షించుట.
 కాపుగడ-తె. రక్షణము. [భావము.
 కాపీయము-న. 1. కృపణత్వము. 2. కపిన్య
 కామ-తె. 1. కాద. 2. మగగుణి. 3. చను మైన.
 కామంపి-వి. (కామంజిక) ఒకతెగగడ్డి. కత్తణము.
 కామంజిక-న. —పై.—
 కామము-న. 1. కోరిక. 2. మోహము. 3. రేకన్ను.
 4. డు. మన్మథుడు. నమా. కామధేనువు-
 కోరినది పిడుకు వేల్పుటాపు.—పాలుడు. బల
 రాముడు.
 కామనుడు-చూ. కమనుడు.
 కామయక-న. కామకుడు.
 కామాటము-తె. 1. బరువు మోయువని. 2. గోడలు

కట్టుపని. సమా. కామాటి. కామాటము పని చేయువాడు. [రూ. కామెల. కామల-వి. (రామల) చిన్నయవచ్చనగురోగము. కామి-న. 1. కామకుడు. 2. జక్కవ. 3. పావురము. కామిని-న. 1. ప్రియసంగమమందతికేచ్చగల అడుది. 2. అడుది. 3. అడుపావురము. 4. పెంటిజక్కవ. 5. బదనిక. కామకి-న. సంధోగమందిచ్చగల అడుది. కామకుడు-న. ఇచ్చగలవాడు. కామ్యము-న. కోరదగినది. కాయ-తె. 1. చెట్టునఁగాచులము. 2. కఠినవస్తు సంస్కర్ష చే హస్తాదులందుఁగలుగుకాయ, కిణము. 3. జూదమందలి సారె. మొ. 4. వీణసారకాయ. 5. నేత్రకోగము. సమా.—కంటి-కుబేరుడు. —కన్ను-రాయగాదినకన్ను. కాయరము-తె. జీవనము. కాయమానము-న. పందిరి. కాయము-తె. దాల్చితక్కిచ్చు ముందు. న. శరీరము. 2. స్వభావము. సమా. కాయ జలము-మూత్రము. —జుడు-మన్నుకుడు. —స్థుడు. 1. కరణము. 2. పరమాత్మకుడు. కాయక-న. వానాటిపత్తి. కాయకము-న. శరీరసంబంధమైనది. రూ. కాయకము. కాయలా. హిం. ఆరోగ్యములేమి. కాయు-తె. నింద, వెన్నెయ మొదలగునవిప్రకాశించు. కాయపు-తె. అనురాగము. రూ. కాయ్యు. కార-న. 1. చెఱు. 2. చెఱసార. కారకము-న. కారణముగలది, చేయనది. (ఇవి ఆఱు: కర్మకారకము, కర్మకారకము, కరణ కారకము, అపాదానకారకము, అధికరణకారకము.) కారణము-న. 1. హేతువు. 2. పనిముట్లు. కారము-వి. (కారము) 1. అఱురుచులొనొకటి. 2. చవుడు. 3. నూలుతడుపు ఒకానొక ద్రవ్యము. 4. బిడ్డలకుఁజోయుమందు. న. 1. కప్పము. 2. యత్నము. కారయిక-న. చేయించువాడు.

కారాధారము-తె. కిలఁగినది. కారించు-తె. దాదించు. కృ. కాలియ. [పెండ్లాము కారిక-న. 1. సూత్రాదివివరణార్థకము. 2. నట్టువుని కారికము-తె. చలావచేయని క్రొత్తగుడ్డ. కారిజము-వి. (కాలఖండము) కడుపులో నీరుతిరి క్రింద నుండు మాంసఖండము. రూ. కార్జము. కాలియ-తె. యాతన. కారు-తె. 1. అడవి. 2. నన. 3. చవుడు. 4. కాలము. 5. వానకాలము. 6. జ్యేష్ఠ మాసము మొదలు నాలుగేసి నెలలకాలము. 7. నలుపు. క్రి. కారుకొను-నల్లతాఱు. సమా. కార్గి - దావా సలము. (ఇట్లే కారుచిచ్చు, మొ.) కారుకొమ్ము మెకము-దుప్పి. —పోతు-అడవిదున్న. కారురు-అడవిలోనిపల్లె. కాఱు-తె. 1. స్రవించు. 2. రాలు. 3. అజ్ఞానము. 4. కట్టు. 5. నీలుకాఱు. 6. దట్టము. 7. అన్యర వచనము. 8. పరుషవాక్కు. 9. వ్యర్థవాక్కులు. సమా. కాఱాడెము- పరుషోక్తి. క్రి. కాఱు కొను-నందడించు. [కాఱానా. కారుఖానా-హిం. పనిచేయువలము, పట్టెడ. రూ. కారుణికుడు-న. కరుణగలవాడు. [వాడు. కారుపు-న. 1. విశ్వకర్మ. 2. శిల్పి. 3. చేయు కార్తవ్యము-న. బంగారు. కార్తాంతికుడు-న. జోస్యుడు. కార్తికము-న. ఎనిమిదవనెల. రూ. కార్తికికము. కార్తికేయుడు-న. కుమారస్వామి. (వృ. కృత్తి కల కొడుకు.) [నక్షత్రము. కార్తె-వి. (కర్తరి) 1. కృత్తిక. 2. సూర్యుడుండు కార్పటికుడు-న. 1. కోమటి. 2. తీర్థము మోసి కొనిపోవు వాటసారి. కార్నాసము-న. ప్రత్తి. కార్మకము-న. 1. విల్లు. 2. వెదురు. (వృ. కర్మ కారునిచేఁజేయఁబడునది.) కార్మము. న. 1. పని. 2. హేతువు. సమా. కార్మ దర్శి- పని నిర్వహించువాడు. [కార్తికము. కార్నాపణము-న. కర్మ మెత్తు వెండిబంకము. రూ. కార్నడు-న. దున్నుకొనిబిరుకువాడు. కాలము-న. 1. సమయము. 2. నలుపు. 3. చావు

సమా.కాలకంఠము-1.హీరః(బిచ్చక.2.కాటుక పట్ట.3.నెమలి.—కంఠిక-అలడ్డి, పెద్దమ్మ.— కంఠుడు-1. శివుడు.2.యముడు. —కూటము-ఒకవిషము. —ఇందము - కారిజము.— జ్జము-1. కోడి.2.కోయిల.3. డు. జోన్యుడు. —ధర్మము-దావు. —వృషము-1.కర్డునివిల్లు. 2.విల్లు. —కాకము-రఱివేసచెట్టు. —నూత్రము—ఇనుపతంతులు గల వరకము.

కాలకము-స. పుట్టుమచ్చ. [పు.5. చీకటి.6.కల్లు. కాలిక-స.1.పార్వతి.2.ద్రావడి.3. బొగ్గు. 4.నలు కాలియ-తె. పిశాచము.

కాలీది-స. న్యాయవిచారణసలము.

కాలీయము-స. కాలనంబింద మైనది.

కాలు-తె. 1. మండు. 2. పాదము. 3. పాతిక. 4. మందపుకోడు. మొ. సమా. కాలరి-కాలి బంకు, పదాతి. కాలిత్రోవ- ఒకఁడునడవిపోఁ దగినత్రోవ, ఏకపది.—నడ-పాదచారము.— పుట్టుపు- కూడ్రుడు, పాదజుడు.—బంటు- పదాతి, కాలివానిది. కాలిదివియ-కాగడా.— బలము-పదాతిసేన. —బోను-మృగములకాళ్లు తగులుకొననుంచుటోను.కాలిమడి-చూత్రము. రూ.కాల్యడి.క్రి.కాలిమడురు. క్రి.కాలిద్రవ్య- జగదమునకుపెలుచు.—ద్రౌక్కు- 1.పెండ్లాడు. 2.కదియు.—పట్టు-కోదెలవట్టులనలచు.

కాలుడు-స. యముడు. [2.పరంపర.రూ.కాల్య. కాలిస-తె.1.నీరుపాటుబకుత్రవ్వినమార్గము,కుల్య. కాలివ్యము-స. కలుషసంబంధమైనది, కలక. కాలేయము-స. కారిజము. [మైనది.

కాల్యము-స. 1. వేకువ. 2. కాలమునందుయోగ్య కాల్యుడు-తె. పదాతివర్ణము.

కావడి-తె. (కవ+అడకము) నీళ్లుమొదలగునవి మోచితెచ్చుటకై రెండు కొనలయందును ఉట్లను ర్చిన వెదురుబద్ద. క్రి. కావడించు.

కావరము-తె. క్రొవ్య, మదము. క్రి. కావరించు.

కావరుడు-తె. దుర్మడుడు.

కావలము-తె. పాపము. (కావలుడు-పాపి)

కావలయు-తె. (కా+వలయు+కా) 1. అవశ్యక మగు. 2. అపేక్ష్యమగు. 3. అగు. రూ.

కావలెను. [దు. —బొట్టు-రక్షబొట్టు.

కావలి-తె. రక్షణము. సమా. —కాదు-రక్షక. కావా-హిం. గుండ్రముగా తిరుగుట.

కావారి-స. మొగిలియాకులతో నేర్పబడినగొడుగు.

కావి-తె. 1. ఎలుపు. 2. కాషాయవస్త్రము. సమా. —కాలుపు-సన్నాసి. —తాయి- ఎట్టతాయి.

కావించు-తె. కాఁజేయు, నెఱవేర్చు.

కావిరి-తె. నలుపు. సమా. —బొట్టు-కావలిబొట్టు.

కావు-తె.1.ఏడుపుటలోనగువానియందగుధ్వసి. 2. పాఠశాలమున్నగువానిపై కప్ప.3.కావలిబొట్టు.

కావుట-తె. అగుట.

కావుత-చూ. కాత.

కావున-తె. హేత్వర్థకము. చూ. కాన.

కావ్యము-స. (వ్య. కవిచే వ్రాయబడినది) గం థము. (వి. కల్పము.) [కొడుకు.)

కావ్యుడు-స. కుశ్రుడు. (వ్య. కవి యను ఋషి కాళము-స. తెల్లు. [దుంప. 3. ఒకదేశము.

కాశ్మీరము-స. 1. కుంకుమపువ్వు. 2. మెట్టదామర కాశ్యపి-స. 1. భూమి. (వ్య. పరశురామునిచే కళ్యపునకు యజ్ఞదక్షిణగా నీయబడినది) 2. అనూరుడు. (వ్య. కళ్యపుడికొడుకు)

కాషాయము-స. కావివస్త్రము. [దిక్కు. 3. మేర.

కాష్ఠ-స. 1. వదునెనిమిది తెప్పపాల్ల కాలము. 2. కాష్ఠము-స. కట్ట. (వి. కలె.)

కాస-తె. దట్టి. రూ. కాసె, కాసియ. క్రి.కాసిండు.

కాసము-స. దగ్గు.

కాసరము-స. దున్న. (వ్య. ఉదకమును పొందు నది, గొప్పశరీరముచే మందముగ నడచునది.)

కాసా-హిం. దాసిపుత్రుడు. [యునది)

కాసారము-స. కొలఁకు. (వ్య. జలముగలది, మ్రో కాసీనము-స. మయిలుతుత్తము.

కాసు-తె. 1.దుగ్గనిలో నాలనభాగము. 2.ధనము.

కాసె-తె. 1. తాయికొలుచుపని. 2. కాస. సమా. కాసీడు-తాతివనివాడు. కాసెయిలి - తాతిది కొలుచు ఉలి. [క.2.కోడి.3.సద్దు.

కాహళము-స.1.హీరః(దెరుకొమ్ము.రూ.కాహళి, కా కాళంజి.వి.(కలాచి) తమ్మపడిగము. [త్వరము.

కాళయుక్తి-స. అణుపదిది ఏబదిరెండవసంవ

కాళి-న. 1. పార్వతి. 2. దొంగ. రూ. కాళి. [నది.
కాళిగము-న. 1. ఏనుగు. 2. కళింగ దేశమునఁబుట్టి
కాళింది-న. యమునానది. నమా. కాళిందీభేదము
డు- బలరాముడు.
కాళియ-వి. (కాహళి) డి-దెడుకొమ్మ. రూ. కాళి.

కీ

కి-తె. పట్టిదిద క్రియందు వచ్చు ప్రత్యయము.
కిం-తె. 1. కోవము. రూ. కినుక. 2. వక్ర
దుంకు వచ్చు ఒకరొగము.
కింబడు-న. పరిచారకుడు. (వృ. ఏమిచేయుదు
నని యడుగువాడు, దేనినైననుచేయువాడు.)
కింకిణి-న. 1. గజె. 2. చిలుకంబి. (వృ. కొద్ది
గా శబ్దించునది) [కింకిరాటము.
కింకిరాటము-న. 1. కోయిల. 2. చిలుక. రూ.
కింకిరాటుడు-న. మున్నగుడు. రూ. కింకిరాటుడు.
కింకిరి-తె. 1. కోవము. 2. రోత.
కింగిరి-తె. అల్పము.
కింజ-తె. వ్యాకులము.
కింబిత్త-న. ఇంచుక. (వి. కొంచెము)
కించు-తె. అల్పము. రూ. క్రించు.
కింజల్కము-న. అకరువు. [ఇడుకువాడు.)
కింపచానుడు-న. లోభి. (వృ. ఇంచుకవంటచే
కింపాకుడు-న. మూడుడు. [గం ఒకతెగ దేవత.
కింపురుపుడు-న. అశ్వశరీరమును నరముఖమును
కింపదంతి-న. నానది. [యముచేయువాడు.
కింపరాటకుడు-నం. ఆయమునకు మితిమీరి వ్య
కింకుకము-న. మోడుగు చెట్టు.
కికకిక-తె. నవ్వుటయందగుదనవి. రూ. కికకిక.
కికురు } తె. వంచన. క్రి. కికురించు, కిక్కు
కిక్కురు } రించు. కృ. కికురింత, కిక్కురింత.
కిక్కు-తె. మిక్కిలి కదియిక.
కిగ్గాడి-తె. అంజేద.
కిచిడి-హిం. చిత్రాన్నము,
కిటి-న. పంది. (వృ. ఇచ్చకొంది చరించునది.)
కిటికి-హిం. గవాక్షము, దిడ్డి.
కిటుకు-తె. 1. కవచము. 2. మర్మము.

కిట్టు-తె. 1. నమిపించు. 2. నరిపడు. 3. విగించుటకై
నేయదారమునమా. కిట్టికో-చేతివేళ్లనునలపు
టకై జంబంగాగట్టినవెదురుకోం. [కాచెడుకాయ.
కిణము-న. కలిసవస్తున్నర్పముచే హస్తాదులందు
కిత-తె. కళమున దేవతార్పణముగా మొదటపోయ
ముడు దోసిగు.
కితవము-న. వంచనము.
కితవుడు-న. 1. జూదరి. 2. మోసగాడు.
కిత్తనార-హిం. చాగనార. [నారబట్ట.
కిత్తను-హిం. 1. చాగ, కలబంద. 2. ఒకవిధమైన
కిత్తలి-తె. నారింజ. (వాడుకలో కిచ్చిలి)
కిత్తి-వి. (కృత్తి) అగ్ని.
కిడుకు-తె. విద్వలు నిద్రలేచునపుడాలస్యముచేగాని
ఏదేనికావలసికాని మూలుగు.
కినియ-తె. 1. కోపించు. 2. నమిపించు. కృ.
కినుక, కిన్న, కిన్నపు. [విజ. (వి. కిన్నెర)
కిన్న-న. మూడుపొరకాయలపై రంధ్రె అమర్చిన
కిన్నరుడు-న. అశ్వముఖమును నరశరీరమునుగల
ఒకతెగ దేవత. నమా. కిన్నరేకుడు-కుజేరుడు.
కిన్నెర-చూ. కిన్నర.
కిముడు-తె. అల్పము.
కిమ్మిరము-న. చిత్రవర్ణము.
కియ్య-తె. (క్రింది + య) యావది.
కిరణము-న. వెలుగు, మయాఖము. [త్రవ్యనది)
కిరము-న. పంది. రూ. కిరి. (వృ. ముఖముచే భూమిని
కిరాటుడు-న. కోమటి.
కిరాటుడు-న. 1. బోయ. 2. పొట్టివాడు.
కిరీటము-న. రాజుధరించు శిరోంకారము.
కిరీటి-న. 1. అల్పము. (వృ. ఇంద్రదత్తమైన
కిరీటము కలవాడు) 2. కోడి.
కిరీటివచ్చ-తె. మరకకము.
కిణుకు-తె. త్రిప్ప. రూ. క్రిక్కు.
కిణుకెప్ప-తె. నడచునపుడుకిణ్ణమునిశబ్దించు కాచి
జోడు. రూ. కిణ్ణుకెప్ప. (ఇట్లేకిణ్ణుపెట్టు మొ.)
కిణుకు-తె. హీనము. రూ. క్రిందు.
కిరుదెన-తె. రొండిలోని వాతరోగము.
కిరును-తె. ఇరుప్రక్కలవాదరగలకత్తి.
కిలకొట్టు-తె. మోగు.

కిలాశ్రము-తె. గుట్టము. [కిలారి-గొల్లడు)
కిలారము-తె. పసులమంద. రూ. కిలారము. (కిలారి,
కిలారిండు-తె. కిలకిలమని శబ్దించు.
కిలానము-న. నిబ్బెము.
కిలికించితము-న. రోషాహ్రహర్షభీత్యాదుల సంకర
రూపమగు త్రిమైక్యశృంగారచేష్ట. రూ. కిలకిం
చితము.

కిల్పిషము-న. 1. పాపము. 2. తప్ప. 3. చెడువిషము.
కిల్లాకు-తె. చీటి.
కిల్వ్య-తె. మదియు.
కిశోరము-న. 1. బిడ్డ. 2. గుడ్డపుపిల్ల. [వాడు.
కిశోరుడు-న. 1. సూర్యుడు. 2. యౌవనావస్థ కిల
కిక్కుపు-న. 1. జేన. 2. మూర. 3. ముంజేయి.
కినమన-తె. వెత. [దోషము. 2. కోపవికారము.
కినరు-తె. 1. అంటుసోకుటచే బిడ్డలకుగలుగు
కినలము-న. చిగురు. రూ. కిసలయము.
కిస్తీ-హిం. వంతుచొప్పున చెల్లించు సర్కారుపిస్తు.

క్రి

క్రియ-తె. హీనస్వరము. సమా. —బిల్ల- అదిమి
సవుడు క్రియమను తలగద.
క్రికటము-న. గుట్టము.
క్రికటుడు-న. 1. పిసినిగొట్టు. 2. పేద.
క్రికనము-న. 1. ఎముక. 2. నులిపురుగు.
క్రికడము-న. గాలితాకునమోగెడి వెదురు.
క్రిటకము-న. పురుగు. రూ. క్రిటము.
క్రిటమణి-న. మిడుగులులురుగు. [పొడవు.
క్రిటు-తె. గోడపెట్టనవుడు ఒక తడవ పెట్టెడుమట్టి
క్రిటు-తె. 1. అకుభము. 2. తప్ప. 3. దోషము.
4. పాపము. 5. అపకారము. 6. అధమము.
క్రి. క్రిడుపడు-తక్కువపడు. రూ. క్రిద్దడు. శృ.
క్రిడుపాటు. క్రిడ్పాటు.

క్రీర-తె. తక్కువ, వికృష్టము.
క్రీశ్యము-న. ఎటువంటిది.
క్రీనాకుడు-న. 1. యముడు. 2. రాక్షసుడు. 3.
పిసినిగొట్టు. 4. పేద. [హించునది.)
క్రీరము-న. చిలుక. (వృ. క్రియను శబ్దమును గ్ర
క్రీరితి-వి. (క్రీర్తి) యశము, పేరు.

క్రీర్ణము-న. 1. కప్ప. అదినది. 2. చెదరినది.
క్రీర్ణము-న. స్తుతి. క్రి. క్రిర్ణించు.
క్రీర్ణపీయము-న. పొగడదగినది. [అడుసు.
క్రీర్తి-న. 1. యశము. 2. విరివి. 3. తేట. 4.
కిలక-న. అలుపనిండునలుపని రెండవసంవత్సరము.
కిలకము-తె. మర్కము, కిటుకు. సమా. కిలరి-క్రి
లెటిగినవాడు. న. పసులగట్టుగూటము. [ము
కిల-న. 1. మేకు. 2. మంట. 3. మోచేయి. రూ. కీల
కిలారము-చూ. కిలారము.
కిలాలము-న. 1. నెత్తురు. 2. పీళ్లు.
క్రీలి-న. అగ్ని.
క్రీలిండు-న. తగిలించు.
క్రీలికము-న. కట్ట. అదినది.

క్రీలు-తె. 1. మట. 2. కట్టలకులునెడి నల్లని
చమురు. 3. మర్కము. 4. ఉపాయము. సమా.
—కాడు-సూత్రధారి. —గుంట-జాణగాము
దిచినకొప్ప. —బొమ్మ-విగ్నాదించిన నట్లాడు
వాడు, బొమ్మ.

క్రీలుకొను-తె. 1. తగులు. 2. నాటు. రూ. క్రిలుపడు.
క్రీశము-న. కో. తి.

క్రీన-తె. కొంచెము, అల్పము. [అల్పము.
క్రీనర-తె. 1. తిత్తిలోనగువాని లోపలిపొర. 2.

కు

కు-తె. షష్ఠీవిభక్తియందు వచ్చు ప్రత్యయము.
న. 1. భూమి. (వీనికి వ్యస్తముగా ప్రయోగము
లేదు) సమా. కువలయము-1. భూమి. 2. కలాప.
కుతలము-భూమి. కుదరము-కొండ. కుభృత్తు-
1. రాజు. 2. కొండ. కుత్తికశబ్దమునకు
సమానమందువచ్చు ఆదేశము: కుజనుడు, కుత
ర్కము మొ.

కుంక-తె. జాలవిడవ, రంధ.
కుంకటి-తె. 1. జాట్లు. 2. పిల్లజాట్లు. 3. ప్రధానము.
రూ. కూకటి. సమా. —మేరు- మొదటిపేరు.
కుంకుడు-తె. 1. పేనిలవృక్షము. 2. ప్రధానము
రూ. కూకుడు.
కుంకుమము-న. 1. కుంకుమపువ్వు, అగ్నిశిఖము.
2. నుదురుబెట్టుకొను రాగద్రవ్యము.

కుంకుమ — కుంభీనసము.

కుంకుమ-వి. (కుంకుమము) నుదుటధరించు ఎఱ్ఱని చూడము. నమా. — పూవు-ఒకడుగంధద్రవ్యము.
కుంకుమ-వి. (కుంకు) నాలుగుముంతలపరిమాణము.
కుంచిత-న. కుంకుము.
కుంచిత-న. 1. లోగియతీసెడువంకరఇసుపకమిట్ట, కుంచెకోల. 2. చిత్రములువ్రాయు తూరిక.
కుంచిత-న. వంకరైనది.
వి. (కుంచిత) 1. కుచ్చు. 2. చిత్రములు వ్రాయు రూలిర. 3. చామరము. 4. కుచ్చెయి దీనపత్రము. రూ. కుంచె, కుచ్చ. నమా. కుంచె కోల. కుంచిత.
కుంచు-తె. క్రుంగఁజేయు, కుదించు.
కుంజము-న. 1. పొదర్చి. 2. ఏనుగుకడుమరలు. 3. ఏనుగుకొమ్ము.
కుంజరము-న. 1. ఏనుగు. (పుల్ల. కుంజములు కలది) 2. వెండ్రుక.
కుంట-వి. (కుండము) 1. కొలను. 2. వల్లము. 3. ఎరరాలో పడునైదవధాగము. రూ. గుంట.
కుంటి-తె. 1. కాలువితీగినవాడు, ఖంజాడు. 2. పుట్టకతో కాలు చెదినవాడు, పంగువు. నమా. — గాము. శనిగ్రహము.
కుంటు-తె. నేల చక్కగా కాలుమోపక నడచు.
కుంటుపడు-తె. 1. కుంటు. 2. చెడు. 3. తగ్గు.
కుంటుపిచ్చుక-తె. కాలులేనివాడు. రూ. పిచ్చుక కుంటు.
కుంపెన-వి. (కుట్టనిక) తార్చువాడు. రూ. కుంపెన కాడు, కుంపెనీడు. ప్రి. కుంపెనకత్తె.
కుంతితము-న. మొక్కవోయినది.
కుండ-తె. 1. ఇరుసుతగిలించు బండికంటి నడిమి గుచ్చి. 2. ఏనుగుకుంభవల్లము. వి. 3. (కుండము) మట్టిపాత్ర. నమా. — గోకరి-1. నంటల వాడు. 2. పాత్రలు తోమువాడు. — మార్పు-చెలియలినిచ్చి బాపచెలియలిని పెండ్లాడు. కృ. కుండమార్పు.
కుండము-న. 1. కుండ. 2. గుడిలోని గుంట. 3. నిప్పుగుంట. 4. కొండ.
కుండలము-న. 1. బ. పోగులు. 2. గుండ్రన. కుండలి-న. 1. మందలాకారవృత్తము, గొండ్లి.

2. పాము. 3. నెమలి. 4. పోగులుగలవాడు. కుండలించు-న. 1. సున్నచుట్టు. 2. పదమునకుఁ గాని, వాక్యమునకుఁగాని యిరుప్రక్కల వంపు గీతలువేయు, వ్రాకెట్టు.
కుండలీకరణము-న. కుండలించుట.
కుండి-న. కమండలువు. రూ. కుండిక.
కుండుడు-న. మగఁడుండగా జంతుమగనికీఁ బుట్టిన కొడుకు.
కుంతము-న. ఈఁతె.
కుంతలము-న. 1. వెండ్రుక. 2. ఒకదేశము.
కుందకము-తె. 1. అభ్యంతరము. 2. లోపము.
కుందనము-తె. అపరంజి.
కుందము-న. 1. మొల్ల. 2. ఒకనిది.
కుంది-తె. తాయిలోనగువానిచే చేయఁబడిన కుదురు. రూ. కుందియన, కుం దెన.
కుందు-తె. 1. క్రుంగు. 2. తగ్గు. 3. దుఃఖించు. 4. ఒంటికాలితో నడచు. కృ. 5. దుఃఖము. 6. తక్కువ.
కుందుడు-న. విష్ణువు.
కుందెన-తె. 1. చూ. కుంది. 2. జోటిగుంట.
కుందెలు-తె. చెవులపోతు, శశము. రూ. కుందేలు. నమా. కుందేటికొమ్ము. 1. ఒక తెగగడ్డ. 2. భూస్యము. [హసంతి.
కుంపటి-తె. (కుమ్ము + పడిగము) నిప్పుంచుపాత్ర, కుంపె-తె. తాంబూలపాత్రము. రూ. కంపె.
కుంపెరుగు-తె. (కుండ + పెరుగు) అడుగు పెరుగు. ద్రవ్యము.
కుంభకము-న. ఊపిరివిగఁబట్టుట. క్రి. కుంభించు.
కుంభము-న. 1. కుండ. 2. ఏనుగునెత్తి మీదిగుచ్చి. 3. పదునొకండవరాశి. నమా. కుంభకారుడు-కుమ్మరి. — సంభవుడు- 1. అగస్త్యుడు. 2. ద్రోణుడు. కుంభాభిషేకము- క్రొత్తగా గుడి కట్టించి ప్రతిష్ఠించిన విగ్రహమునకు కుంభ మం దుదకమునించి మంత్రపూకమైన యాయుద కముచే చేయించు స్నానము.
కుంభి-న. (కుంభము + ఖ) 1. కుమ్మరి. 2. ఏనుగు. కుంభిని-న. భూమి.
కుంభీనసము-న. విషకృతలల గ్రహము.

కుంభీరము-న. మొనరి. (వృ. ఏనుగునులాగునది)
కుకుందరము-న. పిఱుడుమీదిగుండు.

కుకూలము-న. 1. వసనాదీనగుండు. 2. కుమ్ము.

కుక్క-వి. (కుర్కురము) 1. కునకము. 2. అల్పము, సిద్ధము. నమా.—గొడుగు- పుట్టి

గొడుగు.—తొళసి- ఒకతెగతులసి. —చూతి
పిందె- కాపుడుగునపుడు పుట్టెడువికారపుపిందె.

కుక్కి-తె. (కుక్కు+జ) 1. పల్లము. 2. లోతు.

నమా.—మందము- త్రాళ్లనడలి వల్లమువడిన
మందము. [4. మిడుగులులు.

కుక్కుటము-న. 1. కోడి. 2. కవటము. 3. కుక్క.

కుక్కురము-న. కుక్క. రూ. కుర్కురము. (వృ.
ఎముకలుమున్నగువానిదెచ్చుకొనునది.)

కుక్షి-న. కడుపు. నమా. కుక్షింభరి- తనపొట్టును
నిండించుకొనువాడు, ఉదరంభరి.

కుచము-న. స్రవము. [బొంత.

కుచ్చలిగంత,—కొంత-తె. సన్నాసులు దరించు

కుచ్చు-వి. (గుచ్చము) 1. పట్టులోనగువానికుచ్చు.

2. ఏదేనిచేర్చికట్టినది. నమా. కుచ్చుల మెకము-
జడలబట్టె, చమరీమృగము.

కుచ్చె-వి. వత్తపునుదక. రూ. కుంచె.

కుచ్చెల-తె. 1. ఎనిమిదిగొంతులకొలది. 2. కంకుల
తోడిజొన్నచొప్ప మున్నగువానిప్రోవు.

కుజము-న. చెట్టు. [(వృ. భూమికొడుగు.)

కుజుడు-న. 1. అంగారకుడు. 2. నరకాసురుడు.

కుజజము-న. కొండమల్లె.

కుటి-న. 1. బుడిపి. 2. గుడిసె. (రూ. కుటిక.)

3. సిగ్గుమోయునవికత్తె.

కుటిలము-న. వంకరైనది.

కుటిరము-న. గుడిసె. (వృ. వక్రమగునది.)

కుటుంబము-న. భార్యబిడ్డలులోనగువారు. (పుం.

కుటుంబి. స్త్రీ. కుటుంబిని)

కుట్టనము-న. చేదించుట.

కుట్టని-న. కుంచెనకత్తె. రూ. కుట్టనిక.

కుట్టమిరము-న. పైకికోవడావ మటినయించినను

లోనానందముచెందు స్త్రీలశృంగారచేష్ట.

ట్టమము-న. జానపదముననేల, నేలకట్టు.

ట్టియ-తె. గురస్థానము. రూ. కుట్టె.

కుట్టు-తె. 1. ఆకులుకుట్టు. 2. గుడ్డలుకుట్టు. 3.
బొడుచు. కృ. 4. కుట్టుట. 5. పొయిలోనిండిన

బూడిద. 6. కొంచెపు కడుపునొప్పి. నమా.

—కాడ } చెవులుకుట్టెడు కమిట్ట.

—ప్రోగు }

కుట్టునులు-తె. (కులుచ+ఉసులు)కొనప్రాణము.
కుట్టులము-న. 1. నగమువిరిసినమొగ్గ. 2. ఒక

నరకము.

కుట్ర-తె. కుత్తికపు ఆలోచన.

కుట్రపువాడు-తె. గుడ్డలుకుట్టువాడు. [నది)

కుతారము-న. గొడ్డలి. (వృ. వృక్షములనుబొందు

కుడవము-న. చూనిక. రూ. కుటవము.

కుడి-తె. 1. కుడుచుట, కుడుపు. 2. అవసరము. (కు

డికన్ను.—కాలు, —చేయి, —చక్క, మొ.)

3. త్రాగుడు. (కుడినీరు-త్రాగదగిన జలము)

కుడితి-తె. బియ్యములోనగువాని కడుగునీరు, తండు

రీజము.

కుడిపి-వి. (కురూపి) వికృతరూపుడు.

కుడిమివాడు-తె. 1. పాములబట్టుఒకతెగవాడు.

2. వివ్రేద్యుడు.

కుడుంగము-న. పొడరెల్లు.

కుడుక-తె. తక్కినకట్ట. [కృ. కుడుపు. కుడి.

కుడుచు-తె. 1. అనుభవించు. 2. త్రాగు. 3. తిను.

కుడుపు-తె. 1. కుడువజేయు. కృ. 2. అనుభవము.

3. భోజనము.

కుడుము-తె. మోడకము.

కుడ్యము-న. 1. గోడ. 2. పూత.

కుజకము-న. సిల్ల.

కుజవము-న. 1. పీనుగు. 2. దుగ్గందము.

కుతవము-న. 1. దినమునందెనిమిదవ భాగము.

2. వాద్యము.

కుతపుడు-న. 1. తోడబట్టినదానికొడుకు. 2.

సూర్యుడు. (వృ. భూమినితపింపజేయువాడు)

కుతిక-తె. గొంతు. రూ. కురుక, కుత్తిక, కుత్తుక.

కుతిసి-పిం. ఒకదినమునట్లు. (వట్టును దూదియు

కలిపినది)

కుతిల-తె. బార. క్రి. కుతిలపడు. కృ. కుతిలపాటు.

కుచరము-న. అనుభవించని కోరికయందలియాస.
 కమి.
 కుహూలము-న. 1. కుతుకము. 2. నాయకకు
 మగోష్ఠమైన వస్తువును చూచుటయందుగల లో
 చర్యము.
 కుక్కిలము-న. కొంద.
 కుత్స-న. నింద. రూ. కుత్సనము. క్రి. కుత్పించు-
 1. రోచపడు. 2. చూటు.
 కుత్తికము-న. నికృష్టము. [యైత్తికంబి.
 కుభము-న. 1. దర్ప. 2. ఏనుగుపైఠాణచెడి
 కుదప-తె. రొంపిడుక్కి.
 కుదరము-న. గుట్టము.
 కుడికిల-తె. మొగముపైతెత్తుకొని ముద్దినేలమోవ
 గొంతురూర్పుడు. రూ. కుడికిలంబిడు.
 కుదియు-తె. 1. అడగు. 2. క్రుంగు. 3. మరలు.
 4. రగ్గు. ప్రే. కుదించు, కుదుచు, కుదుపు.
 కుదిర-వి. (కుదరము) గుట్టము.
 కుదిరిక-తె. 1. నిలుకడ. 2. అమరిక. 3. నెమ్మది.
 కుదిలిక-తె. కుదులుట.
 కుదుకనగోళ-తె. వంచన.
 కుదున-తె. 1. దుర్మాంసపిండము. 2. వంచన.
 కుదుపు-తె. 1. కుదియఁజేయు. 2. వంగువు.
 కుదురు-తె. 1. అనుకూలము. 2. స్థిరము. 3.
 వ్యవస్థగు. 4. అమరిక. 5. అగసాలెవాని
 కుంపటి. 6. నిలుకడ. 7. నెమ్మది. 8. పాడు.
 కుదులు-తె. కదలు, వలించు.
 కుదువ-తె. తాకట్టు.
 కుద్దాలము-న. 1. శ్రవ్య సాధనము, గుడ్డలి.
 కుధరము-న. కొంద. చూ. కు.
 కుసుకు-తె. భూగు. రూ. కునికపడు. కృ. కునికపాటు.
 కున్న-తె. బిడ్డ. రూ. కూన.
 కున్నడు-తె. బాలుడు.
 కుననము-వి. (కూర్చానము) 1. అరచట. 2. నిడు
 చట. 3. అవిక. 4. పాముపొర. రూ. కున్న
 నము, కులునము, కూనము.
 కుపితుడు-న. కోపించినవాడు.
 కుప్ప-తె. రాశి.
 కుప్పగూర-తె. కుప్పనడుట. రూ. కుప్పనగూర.

కుప్పతిలు-తె. కుప్పనడు.
 కుప్పము-తె. 1. గ్రామము. 2. చెంబిదివారివల్లె.
 కుప్పనము-చూ. కువనము. [కుకొని యెగురు.
 కుప్పించు-తె. రెండుకానముముగా నొకదో నుం
 కుప్పిగంతులు-తె. బాలురవల్లటిలు.
 కుప్పె-వి. (కూపి) 1. మెకనిడుపుగాగల గాజు
 పాత్ర. 2. గొడుగుమీది గుబ్బ. 3. ఎద్దుకొ
 మ్మనకుఁ దగిలించు గుబ్బ. 4. జడనగ. 5. గి
 న్నేమూఁర. నమా. కుప్పెకోల-ఒకరేగబాణము.
 కుప్పెంబ-తె. (కుప్ప+పెంబ)దిబ్బలలోమొలచు
 ఒక మొక్క. హరితమంజరి.
 కువ్యత్-న. కోపమునొందిన.
 కువ్యము-న. వెండిబంగారుతక్కుదక్కినలోహము.
 కులునము-తె. కలుపునకు క్రిందుమీదుల నుంచు
 చూచము. వి. కుప్పనము.
 కుబేరుడు-న. ఉత్తరదిక్పాలకుడు, ధనదుడు. పిల్ల.
 3. చిలుక. నమా. కుబేరాక్షము-గచ్ఛకాయ.
 కుబ్జ-న. ముఱుగుజ్జ.
 కుహూరము-న. 1. చొక్కపుబంగారు. 2. గుట్టపు
 కుమారి-న. 1. కూతురు. 2. పెండ్లికానివధుడు.
 3. పార్వతి.
 కుమారిలు-తె. కుములు. [దుడు. 4. మన్నకుడు.
 కుమారుడు-న. 1. కొడుకు. 2. బాలుడు. 3. స్కం
 కుమి-తె. ధాన్యముంచుగరిసె. రూ. కుమ్మి.
 కుములు-తె. 1. ఓకరకైకంకలింమున వికారమెత్తు,
 ఓకరించు. 2. ఓకరకై కంకముననెత్తు వికార
 ము, ఓకిలింక.
 కుముదము-న. 1. ఎల్లతామర. 2. తెల్ల కలువ. (వ్య.
 భూమియందు మోదించునది.) 3. నిర్మితిదిక్కు
 నందలి యేనుగు. (దీని భార్య అనునవ) నమా.
 కుముదభారపుడు. చంద్రుడు, కలువవిందు.
 కుముదిని-న. తెల్లకలువతీగ.
 కుముద్వతి-న. 1. తెల్లకలువతీగ. 2. కుకునిభార్య.
 కుములు-తె. లోలోన తపించు.
 కుమ్మర-వి. (కుంభకార) కుండలుచేసిజీవించుజాతి.
 నమా. కుమ్మరి-కుంభకారుడు. కుమ్మరపురుగు-
 అడుసునడిచుగుంచుండియు ఒడలికడునంటుకొ

నని పురుగు, యమకీటము. —సారెడుక్క-
విశాఖ. [రాలు. ప్రే. కుమ్మరించు.
కుమ్మరిలు-తె. 1. కుండనుండి నీళ్లువిందు. 2.
కుమ్మి-చూ. కుమి.
కుమ్మ-తె. 1. నలియఁగొట్టు. 2. పొడుచు. రూ.
క్రమ్ము. 3. కృ. పోటు. 4. పొట్టునివ్వ.
నమా. —సుద్ది. సంతేతవృత్తాంతము.
కుమ్మె-తె. పోటు. క్రి. కుమ్మెలువోవు-గాయమగు.
కుయి-తె. 1. మొఱ. 2. రక్షణము. రూ. కుయ్యి,
కూయి.
కురంగమము-న. జింక. రూ. కురంగము.
కురంగము-న. 1. జింక. 2. కో. (వృ. భూమి
యందు చరించునది.) [3. పచ్చచేమంతి.
కురంబకము-న. 1. కుమ్మిచెట్టు. 2. పచ్చగోరంబి.
కురండము-న. అందవృద్ధి, బుద్ధ.
కుఱగలి-తె. సమీపము.
కుఱకుఱ-తె. అల్పము. [గొఱపము.)
కురవము-న. గుట్టమునుతోపెడు సాధనము. (వి.
కురము-తె. పశువులకుఁ గలుగు ఒక రోగము.
కురరము-న. లంఘనముకీపిట్ట.
కురరి-న. 1. గొట్టె. 2. అడులకుముకీపిట్ట.
కురవకము-న. 1. ఎఱ్ఱగోరంబి. 2. ఎఱ్ఱచేమంతి.
కురాళము-తె. చప్పరము. [కుర్చి.
కురిపీ-హిం. చూర్చుండునట్టి ఉన్నతపీఠము. రూ.
కురిడి-తె. లోపల నీరింకిన కొబ్బెర.
కురిమిడి-తె. గనిము.
కురియ-తె. 1. వర్షించు. 2. కురియించు.
కురుంబము-న. సమూహము.
కుఱు-తె. సమానమందు కుఱుచకబ్బమున కడవటి
యక్కరము లోపంపఁగా మిగిలినరూపము.
కుఱుగద్దియ, కుఱుమాపు మొ.
కుఱుకు-తె. ప్రోవు, రాశి.
కుఱుచ-తె. నిడుపులేనిది.
కురుఱ-తె. 1. దూలముమీదనుంచు నిలువుకబ్బ.
రూ. గుఱు. 2. మంచె.
కురుజీ-హిం. గంత.
కురుఱ-తె. 1. జున్ను. రూ. గుఱు. 2. ఒక
తెగచేగ. 3. ఈతలురాలిన పక్షి.

కురువ-తె. గొట్టెబొచ్చుతో కంబుననేయు ఒకజాతి.
రూ. కురువ. నమా. —గొట్టె-ఒడలియించెక్క-
చబొచ్చు పెరుగు ఒకతెగ గొట్టె.
కుఱుమట్టము-తె. (కుఱువ+మట్టము) వినమ్రము.
కుఱుమాడు-తె. ఇంటిమూలకప్ప. [వెండ్రుకలు.
కురులు-వి. (కురుళము) 1. ముంగురులు. 2. తల
కురువ-తె. కొండమీది కాలిత్రోవ.
కురువిండము-న. 1. పనుపురాకులిగినవడిమిజాతి
కెంపు. 2. ఇంగిలీకము. 3. అద్దము.
కుఱువు-తె. కొద్ద.
కురువేరు-తె. (కురులు+వేరు) ప్రియతమ. (వట్టి
వేరువంటి నువాననగఁవేరు)
కురుళము-న. ముంగురులు.
కుర్కురము-న. కుక్క. రూ. కుక్కురము.
కుర్చరము-న. మోచేయి. రూ. కూర్చరము.
కుట్ట-తె. 1. కొడుకు. 2. బాలుడు. 3. బిడ్డ. రూ.
కుట్టడు.) 4. కోదే యెనుబోతు.
కుట్టి-తె. పాడియావు.
కుట్టు-తె. కూయి.
కుర్వాణుడు-న. 1. పనివాడు. 2. చేయువాడు.
కులకము-న. 1. ఒకక్రియతో ముగిసెడు శద్యముల
సమూహము. 2. పుట్ట.
కులది-న. అంకుటాలు.
కులము-న. 1. వంశము. 2. తెగ. 3. ఇల్లు. 4.
జీరు. 5. శరీరము. నమా. కులపర్వతము-ప్ర
ధాన పర్వతము. (ఇవి యేడు: మహేంద్రము,
మలయము, కుశ్మంతము, సహ్యాము, గంధ
మాదనము, వింధ్యము, పారియాత్రము.)—పా
లిక- తలిదండ్రులచే నిచ్చి పెండ్లిచేయఁబడిన
స్త్రీ, కులస్త్రీ.
కులాయము-న. 1. పక్షిగూడు. 2. చోటు.
కులాయిడు-న. కుమ్మరి.
కులికము-న. వజ్రాయుధము. (వృ. కొండలతెక్క-
లు చేదించి అల్పముగాఁ జేయునది.)
కులీనుడు-న. మంచినంశమున పుట్టినవాడు. రూ.
కులకుడు, కులికుడు.
కులుకము-న. నాలుకమీది బంపు, జిహ్వలము.
కులుకు-తె. 1. శృంగారముగచలించు. 2. పూయు.

3. పోయి. 4. పెదదల్లు. 5. వేయి. 6. కుదిరించు. కృ. 7. శృంగారపు కుదిలిక. 8. వణకట. నమా. కులుకులాడు—కులుకులుగలవాడు. కులుకులాడి—కులుకులుగల శ్రీ.

కులువ-తె. శోష. వాపు.

కుల్లు-న. 1. కాలవ. 2. పీఠస్థాపక్రోవి.

కువ-తె. రాతి, దుప్ప. రూ. కువ్వ.

కువలము-న. 1. కలవ. 2. ముత్యము. 3. రేగులుండు.

కువలయము-న. 1. కలవ. (వృత్తి. కుత్తికమైన వర్త్యవలయములుకలది) 2. భూమి. చూ. కు.

కువదము-తె. కవచము. రూ. కువ్వాదము, కువళము.

కువళము-తె. 1. కవచము. 2. వాహనము మున్నగువాని గవునెన.

కుమిందుడు-న. సాతెవాడు.

కుదేటి-న. చేదులబట్ట.

కువేలము-న. కలవ.

కుళ-న. క్రాడు. [ఒక ద్వీపము.

కుళము-న. 1. నీరు. 2. దర్శ. 3. వలుపు. 4.

కుళలము-న. 1. క్షేమము. 2. తృప్తి. 3. పుణ్యము.

కుళలాడు-న. నేర్పరి.

కుళాయి-హిం. సంకోషము, ఉల్లాసము.

కుశీలపుడు-న. నానాదేశసంచారకుడగు నట్లు పుడు. 2. నానాదేశసంచారకుడగు బట్టువాడు.

3. వాల్మీకి.

కుశేయము-న. తామర. (వృత్తి. పీఠముండుండునది.)

కుష్మము-న. 1. పెద్దరోగము, పులుము. 2. చెంగల్యకోష్ఠ.

[చివర.

కుసి-తె. రంగ్రమున జొప్పించుటకు చెక్కిన కట్ట

కుసిగుంపులు-తె. శ్రమము.

కుసిలింపు-తె. అత్తప్రేచే దుఃఖించు. రూ. కుసులు.

కృ. కుసిలింక. [Kitchen]

కుసిని. (ఫ్రెంచి. Cuisine) వంటయిల్లు. (అం.

కుసిదము-న. వడ్డికిచ్చి జీవించుట.

కుసుంభము-న. 1. కుంకుమపువ్వు. 2. బంగారు.

3. కమండలుపు. నమా. కుసుంభరాగము-బయటికగపడి రోపం బొత్తిగా లేని ప్రేమ.

కుసుమ-తె. 1. ఒకానొకచెట్టు. 2. ఒకతెగవద్దు.

3. పుండునందలి మొలక. వి. 4. (కుసుంభము) కుసుంభవర్ణము. రూ. కుసుమము.

కుసుమము-తె. కుసుమధాన్యము.

వి. కుసుమవన్యె.

న. 1. పూవు. 2. కంటితెపులు. 3. శ్రీరజస్సు.

4. వండు. నమా. కుసుమేషువు-మన్మథుడు, పుష్పవాణుడు.

కుసులు-తె. కుసిలింపు.

కుసులము-న. ధాన్యముపోయుగరిసె.

కుస్తరించు-తె. 1. ఊడించు. 2. సమాధానపఱచు.

3. నవరించు. 4. చఱచు. [(వి. కొత్తిమిరి)

కుస్తుంబరి-న. ధాన్యకము. రూ. కుస్తుంబురువు.

కుహకము-న. వంచన.

కుహన-న. అర్థాపేక్షచే నగు కవటచర్య.

కుహరము-న. 1. గుహ. 2. బెజము.

కుహళ-న. కాతె. రూ. కుహళ. [2. కోకిలధ్వని.

కుహపు-న. 1. చంద్రకళకానరాని అమావాస్య.

కుళాయి-హిం. టోపీ. రూ. కుళాయి, కుల్లాలు, కుళాయ, కుళాయ, కుళాయి, కుల్లా, కుళాయి.

కుళింగము-న. అడవిపిచ్చుక.

కుళీరము-న. ఎండ్రకాయ. (వృత్తి. భూమియందడగియుండునది.)

కుళుకము-న. ఉలవలు.

కుళుపు-తె. ఉంగరపుతాయి.

కుళ్లు-తె. 1. చెడు. 2. లోలో ననూయవడు. రూ. క్రుళ్లు. నమా. —పోతు- క్రుళ్లుచుండువాడు. రూ. క్రుళ్లుపోతు.

కూ

కూ-తె. అబ్బు. క్రి. కూకరించు.

కూక-తె. కూక.

కూకటి-చూ. కుంకటి.

కూక-తె. 1. కూయుట. 2. అబ్బు. నమా. —కైదుపు-శంఖము.—నేల-క్రోను.—పట్టు.—వేటు అనియు)

కూకుడు-తె. పుత్తిక.

కూకీ-తె. పావురము.

కూకు-తె. పాలవిలుగుడు, అమిక్ష.

కూకుడుడు-న. వరుని సత్కరించి యలంకృతు
రాలగు కూతునిచ్చువాడు. [కూనము.
కూచము-తె. 1. గూటము. 2. స్తంభము. రూ.
కూచి-తె. 1. ప్రయాణభేరివాయిండుట. 2. వాడి.
కూజా-హిం. మూతి నన్నుమగు పాత్రము.
కూటమి-తె. 1. కూడిక. 2. సురతము.
కూటము-తె. 1. కొలుపుకూటము. 2. చావడి. రూ.
కూటము.
న. 1. కపటము. 2. బొంతు. 3. కొండకొమ్ము.
4. ప్రోగు. 5. కట్టు. 6. ఇల్లు. నమా. కూట
స్థము- ఎల్లకాల మొక్కరూపుననుండునది. —
సాక్ష్యము-తప్పసాక్ష్యము. కూటాగారము- మేడ
మీది యిల్లు.
కూటువ-తె. 1. గుంపు. 2. ప్రోవు. రూ. కూటువు.
నమా. —మూఁక- ప్రోత్సాహపఱచి అక్కడ
క్కడ వెదకిచేర్చిన పిఠికి బలము.
కూడ-తె. (కూడు+అ) తోడ.
కూడముట్టు-తె. తఱుము.
కూడలి-తె. రెంటిమూఁటికూడిక. నమా.—తాయి-
ఎల్లతాయి. —వాయి- రెండుపంచలు చేరుముల
నేర్పఱచిన నీటిదారి.
కూడిక-తె. చేరిక.
కూడు-తె. 1. తగు. 2. చేరు. 3. పొందు. (ప్రే.
కూర్పు.) 4. అన్నము. నమా. కూటినిట్లు.
అన్నముతోఁ జేర్చియుంచిననీళ్లు. పుల్లనీళ్లు.
—ముత్రము-చేతముత్రము.
కూడుదల-తె. 1. లాభము. 2. చేరుట.
కూన-రూ. కున్న. నమా. —గుంత- మీటమొద
లానెడుగుంట. రూ. కూలగుంత.
కూపము-న. 1. నూయి. 2. చెలమ. 3. పిఠిడిమీది
గుంట. 4. పిడకంబము. రూ. కూపకము.
కూపారము-న. నముద్రము. రూ. అకూపారము.
కూపి-న. 1. కుప్పె. 2. గాజుకుప్పె.
కూబరము-న. 1. బండినొగ. 2. మనోజ్ఞము.
కూయి-రూ. కుయ్య. క్రి. కూపెట్టు. [య్య. కూయి.
కూయ-తె. 1. అఱచు. 2. మొలవెట్టు. కృ. కు
కూర-తె. 1. వ్యంజనము. 2. కూరగాయ.
కూరట-తె. పొరలుట.

కూరము-న. అన్నము.
కూరాడు-తె. కాచినకలి.
కూరిచి-తె. (కూరుచు+ఇ) ఉద్దేశ్యమందు ద్వితి
యావిభక్తితోచేరివచ్చుప్రత్యయము. రూ. కూర్చి.
కూరిమి-తె. స్నేహము. రూ. కూర్చి.
కూరు-తె. 1. కలుగు. 2. దూసిపోవు. 3. వాప్పించు.
4. పొందు. 5. వాడి.
కూరుకు-తె. 1. నిద్రించు. 2. కృ. నిద్ర.
కూరుకొను-తె. 1. చొచ్చు. 2. చొప్పించు.
కూరుచు-తె. 1. కూడఁజెట్టు. 2. ప్రియపడు. 3.
కుట్టు. కృ. కూరువు.
కూరుచుండు-తె. (కూరిచి+ఉండు) అసీనుఁడగు.
కూరువు-తె. 1. పుటన. 2. కుట్టుట. నమా. కూరు
వరి-కూర్చువాడు.
కూర్చిక-న. 1. కుంచెకొల. 2. చిత్రమువ్రాయు
తూలిక. (చి. కుంచె) 3. జున్ను. 4. మొగ్గ.
5. నూది.
కూర్పరము-న. 1. మోఁచేయి. 2. మోఁకాలు.
కూర్పానము-న. 1. అఱచట్ట. 2. అవిక.
కూలంకష-న. పిఠి. (వ్య. గట్టులనొఱయునది.)
కూలంకషము-న. నముద్రము.
కూలగుంత-తె. కూనగుంత. [వావి దిబ్బ.
కూలము-న. 1. దరి. 2. గుంట. 3. మట్టిలోనగు
కూలి-తె. 1. వనిచేసినందులకిచ్చు ధనాదికము. 2.
పన్ను. [కూల్చు.
కూలు-తె. 1. వడు. 2. చచ్చు. (ప్రే. కూలుచు,
కూష్మాండము-న. గుమ్మడి.
కూనము-తె. 1. రూ. కూచము. 2. రూ. కున్ననము.
కూళ-వి. (కూరుడు) 1. దుఘ్నుడు. 2. కుత్తి
కుడు. 3. మూఁడుడు. రూ. కూకుడు.

కృ
కృకము-న. కౌత నాళము, బొండుగు.
కృకలానము-న. ఊనరవెల్లి. 2. తొండ. (వ్య.
కౌతముతో నాడునది)
కృకవాకువు-న. 1. కోడి. 2. నెమలి. (వ్య. తల
యెత్తి కూయునది.) 3. మైలచాయతొండ.
కృతాటిక-న. పెడతల.

కృతము—కౌశల్య.

కృతము-న. 1. పాపము. 2. దాప. 3. దోషపరిహారమునకై చేయువ్రతము.
 కృతకము-న. మనుష్యులచే జేయఁబడినది.
 కృతము-న. 1. నాదింబ మొదటియుగము. 2. చేయఁబడినది. సమా. కృతకర్ముడు- నేర్పరి.
 —కాద్రి-క్రిడించుటకై పోసిన మట్టిదిబ్బ, చేతగట్టు. —రృత్యుడు-ధన్యుడు, కృతార్థుడు.
 —ఘ్నుడు-చేసినమేలు మఱచినవాడు. —జ్ఞము-కుక్క. —జ్ఞుడు- చేసినమేలు తలచువాడు. —పడు. 1. కడచు. 2. విడఁబడు.
 కృతాంతము-1. అభవకర్తము. 2. భాగ్యము. 3. నిర్ధాంతము-కృతాంతుడు-యముడు. కృతార్థుడు- తలచినవని నెఱవేర్చుకొన్నవాడు, కృతకృత్యుడు.
 కృతి-న. 1. చేయుట. 2. ప్రబంధము. 3. చదువరి. 4. నేర్పరి. 5. రృతార్థుడు.
 కృతము-న. చేయింపఁబడినది.
 కృత్రి-న. 1. తోలు. 2. నత్తి. రూ. కృత్య. సమా. —వాసుడు- శివుడు, చర్మవనసుడు.
 కృత్రిక-న. ఇరువదియేదింబ మూడవనక్షత్రము.
 కృత్యము-న. పని.
 కృత్రిమము-న. మనుషులచే చేయఁబడినది.
 కృత్రిముడు-న. గుఱజ్జఁడని యభిమానించి పెంచుకొన్న కొడుకు.
 కృత్స్నము-న. 1. నీళ్లు. 2. కడుపు. 3. అంతయు.
 కృప-న. దయ. (కృపాశువు-కనికరముగంబాడు)
 కృపణుడు-న. 1. లోభి. 2. కుత్సితుడు.
 కృపాజము-న. కత్తి. (వృ. హింసయందు నమర్గమైనది)
 కృపాజి-న. 1. కత్తి. 2. కత్తెర.
 కృపిటము-న. 1. కడుపు. 2. నీళ్లు. 3. గాలి. సమా. కృపిటయోని- అగ్ని.
 కృమి-న. 1. పురుగు. 2. లక్క. రూ. క్రిమి.
 కృశము-న. 1. బక్క. 2. నన్నము. క్రి. కృశించు.
 కృశానువు-న. అగ్ని. రూ. కృశానుడు. సమా. కృశానురేతనుడు- శివుడు.
 కృషకము-న. కణ్ణు. రూ. కృషికము.
 కృషి-న. పేద్యము. (వి. కరిసనము)

కృషికుడు-న. పేద్యగాడు. రూ. కృషకుడు.
 కృపాణుడు- కృషివలుడు. [దువఁబడినది, కృష్ణము-న. 1. ఒకసారి దున్నఁబడినది. 2. ఈ కృష్టి-న. 1. దుక్కి. 2. చదువరి. [4. నీలి. కృష్ణ-న. 1. ఒకనది. 2. ద్రావది. 3. ద్రాక్ష. కృష్ణము-న. 1. ఇనుము. 2. మిరియము. 3. కాకి. 4. కోకిల. 5. నలుపు. 6. దున్న. 7. కృష్ణపక్షము. సమా. కృష్ణకర్ముడు- దురాచారుడు. —ద్వైపాయనుడు-వ్యాసుడు. —లోహితము-నలుపుమించినయెఱుపు. —వర్త-1. అగ్ని. 2. దురాచారుడు. 3. రాహువు. —సారము-నల్లయెఱ్ఱి. రూ. 1. విష్ణువు. 2. అర్జునుడు. 3. వ్యాసుడు. [హము. కృష్ణము-న. 1. ఏర్పాటుచేయఁబడినది. 2. సంగ్రహము. కృష్టి-న. ఏర్పాటు.

కె

కెంపు-కె. 1. పద్యరాగముజే. 2. ఎఱుపు. సమా. కెంగేలు-ఎఱ్ఱనిచేయి. (ఇట్లే కెంజడ, కెంజాయ, కెంజిగి, కెందమ్మి, కెందలిరు, కెందొవ, కెంబట్టు, కెన్నురువు, కెమ్మోవి మొ.ఎఱుగనగు.) కెంపుకంటి-కోయిల. —కంటిగాము- అంగారకుడు. —నవతు-స్వాతి.
 కెడ-కె. పార్శ్వము. [కృ. కెడయిక, కెడపు. కెడయు-కె. 1. పడు. 2. చచ్చు. ప్రే. కెడపు. కెరకొట్టు-కె. కలకలకాయు.
 కెరలు-కె. 1. అతిశయించు. 2. ఆగ్రహించు. 3. కూయు. 4. విజృంభించు. 5. పంధ్రమించు. కెలకు-కె. 1. ముద్దయగునట్లు కలియఁబెట్టు. 2. పెల్లగించు. 3. దిక్కు. 4. ప్రక్క. కెలను-కె. 1. దిక్కు. 2. ప్రక్క. రూ. కెలకు. కెలయు-కె. విజృంభించు. కెలపు-కె. అనురాగము. కెలనము-క. పని.
 కెల్లగించు-కె. 1. పెల్లగించు. 2. రేచు. కెళకుళి-వి. (తేలకూలము) క్రిడాసరస్సు. రూ. కెళాకుళి, కెళాకూళి, కేళకుళి, కేళకూళి, కేళాకూళి.

కేళవు-తె. చూడము.

కే

కేళ-తె. కూత.

న. నెమలికూత. [కల్పించు.కృ.కేకరింత. కేకరించు-తె. 1. కేకలువేయు. 2. నకిలించునట్లు న. కటాక్షించు.

కేక్తి-న. నెమలి.

కేక్తినలు-తె. 1. చప్పట్లు. 2. అంజులు.

కేట్రాడు-తె. యమపాళము.

కేడ-తె. చూర్చుడు.

కేడి-తె. ఎట్టబియ్యపువడ్లు. చూ. క్రేడి.

కేడించు-తె. 1. తొలగ. 2. అలక్ష్యముచేయు.

చూ. క్రేడించు, కేరడించు. కృ. కేరడము.

కేడెము-వి. (భేటకము) దాలు. చూ. కేవడము, కేడియము.

కేతకి-న. చచ్చుపూలమొగిలి. (పి. గేదగి)

కేతనము-న. 1. తెల్లము. 2. గుఱుతు. 3. ఇల్లు.

కేతువు-న. 1. తొమ్మిదవ గ్రహము. 2. తెల్లము. 3. గుఱుతు. 4. ధూమకేతువు.

కేదరము-న. 1. వరిమడి. 2. కొండ. 3. పాడు. 4. ఒక పుణ్యక్షేత్రము. చూ. కేదారము.

కేదారుడు-న. శివుడు.

కేయూరము-న. చూ. అంగదము.

కేరడము-తె. 1. ఉపేక్ష. 2. తిరస్కారము. 3. వంకరమాట. క్రి. కేరడించు.

కేరించు-తె. విజృంభించు.

కేరు-తె. 1. ఉత్సహించు. 2. కురూహలవడు. 3. విజృంభించు. 4. తిరస్కరించు. 5. పరిహసించు. 6. కోడి పొడుగుటకై యజుచు. కృ. కేరువు.

కేలు-తె. 1. చేయ. 2. కొండము. నమా. —మొగ్గ. —మోడ్చు. అంజలి. చేమోడ్చు.

కేవడము-చూ. కేడెము. [3. ఒకటి. కేవంము-న. 1. నిర్ణయించబడినది. 2. అంత.

కేవలుడు-న. పరమాత్మ. [కొనువాడు.) కేవు-హిం. ఓడకూలి. (కేవరి - ఓడకూలి పుచ్చు

కేళము-న. 1. వెండ్రుక. 2. కురువేరు. నమా. కేళకారము-గొజవము. —ఘృము- బిట్టతల.

—పాళము-నిగ. —వీధి-పాపట. —వేళము-కొప్పు.

[విష్టువు.

కేళవుడు-న. (వృ. మంచి వెండ్రుకలుగలవాడు)

కేళి-న. మంచి వెండ్రుకలు గలవాడు. చూ. కేళి కుడు. (ప్రీ. కేళిని.)

కేసరము-న. 1. ఇంగువ. 2. అకరువు. 3. జూలు. 4. పొగడ. 5. పొన్న. [రములు కలది)

కేసరి-న. 1. సింహము. 2. గుఱుము. (వృ. కేస కేళకుళి-చూ. కేళకుళి. చూ. కేళకూళి. కేళకూళి.

కేళి-న. 1. ఆట. 2. ప్రీతువుల శృంగారచేష్ట. కేళిక-వి. (కేళి) ఆట, నృత్యము.

కై

కై-తె. 1. (కి + అయి) చతుర్థీవిభక్తిప్రత్యయము. 2. చేయి. 3. కొండము. చూ. కయి. నమా.

—కట్టు-నందర్శము. చేమోడ్చు. —కానుక - గొప్పవారిని జూడబోవునపుడు కొనిపోవు ఉప హారము. —కొను-1. పూను. 2. గ్రహించు. 3. లక్ష్యపెట్టు. క్రి. కైకోలు. —

అంకికారము. —చావులు. నమస్కృతి. —జాటు-ఒజగు. —జీతము-బిత్తెము. —దండ-హస్తావలంబనము. —మోడ్చు - నమస్కృతి.

—లాగు-కైదండ. —వడి-1. ప్రచారము. 2. పోలిక. —వారము-1. గనిమయించు.

2. ప్రోక్రము. 3. పరిధి. 4. వర్షులరేఖ గీచు సాధనము. —వ్రాలు-1. ఒజగు. 2. దిగు.

3. పడు. 4. చేవ్రాలు. —సాటిచుక్క - హస్తా నక్షత్రము. —సేయు - 1. అలంకరించు.

పూజించు. కృ. కైనేత. కైంకర్యము-న. 1. ఊడిగము. 2. భగవంతునకు

భాగవతులకుఁ జేసెడి సేవ. [కుని భార్య. కైక-వి. (కైతేయి) కేతయరాజు కూతురు, దళిత

కైకోల-తె. 1. గుడ్డలునేసి జీవించు ఒకజాతి. 2. చేతిబెత్తము. [యజ్ఞ.

కైజా-హిం. వాగెను వెనుకకిడ్చి కట్టుట. చూ. క కైజా-వి. శవుజ్ఞ. చూ. కయజ్ఞ, కయడు, కైదు.

కైత-వి. (కవిత్) కవిత్వము. చూ. కయత. కైతవము-న. 1. జూదము. 2. మోసము.

కైదు-చూ. కై. జా.

కైదువు-తె. ఆయనము. రూ. కయదువు. [వదము.

కైదనము-వి. (కవివదనము) నడునన్య. రూ. కయ

కైపు-తె. 1. అందము. 2. చివము. రూ. కయపు.

హిం. 1. మత్తు. 2. విజృంభణము.

కైలవడి-వి. (భాదిరవళకము) కాంబాలముతో నువయోగించుట చీనన యుండ. రూ. కయర వడి. [మైనది.)

కైలవము-న. తెల్లరయవ. (వృ. హంసలకు ప్రియ కైలవచీ-న. 1. తెల్లకయవం గుంపు. 2. తెల్లకలు వలకొను.

కైలపుడు-న. 1. జూదరి. 2. వగవారు.

కైలాటము-తె. మాయోపాయము. రూ. కయలాటము.

కైలానము-న. మెండికొండ.

కైవడుడు-న. చేదలంబువాడు, జారి. (వృ. జలంబువులం జంపువాడు.) [మైనది)

కైవల్యము-న. మోక్షము. (వృ. కైవలనిసంబంధ

కొ

కొంతనక్క-తె. చిన్నకొంతనక్క.

కొంతర-తె. వంపు. క్రి. కొంతరవోపు-నరమరీర్పు.

కొంకి-తె. 1. నంపుచీల. 2. దో. బి. బి. 3. ముచ్చిలి గుంటకు ప్రక్కంనుండు ఎముకలు. 4. మోకాలిచివ్వుకు లోకట్టున రెండుప్రక్కం నుండు ఎముకలు. [కొంచు. 4. కృ. సంకోచము.

కొంకు-తె. 1. భయపడు. 2. వెనుదీయు. 3. సం

కొంగ-తె. ఒకము. సమా. —కాళ్లవాడు-నిడుపు మోకాళ్లవాడు. —వాయి-చూదిగకర్తి. [యగు.

కొంగు-తె. వత్తుపుచెలుగు. క్రి. —చూయ-బహిష్ట

కొంగోడుపడు-తె. ఒడ్డగిల్లు.

కొంచ-వి. (కొంచము) 1. ఒకానొక కొండ.

2. కొంగవంటి ఒక వక్షి. సమా. —దీవి.

క్రొంచదీగము. (ఇట్లే కొంచమల, కొంచ మొగరము, కొంచసొరము మొ. ఎఱుగ

నగును) [కొంచు, కొంజు.

కొంచించు-తె. సంకోచించు. రూ. కుంచించు,

కొంచయము-వి. (కించిత్) అల్పము. రూ. కొంచెము.

కొంచు-తె. 1. సంకోచించు. 2. చుట్టికెనుట.

కొంజు-తె. 1. చూ. కొంచించు. 2. కొనరు.

కొంట-తె. కొనుట.

కొంచె-తె. 1. తులువ. 2. అకార్యశీలుడు.

కొంచ-వి. (కుంచము) మల. సమా. —కాలువ- సెలయేలు. —గుఱుతు-సామాన్యలక్షణము.

—చిలువ-కొండపాము, అజగరము. —చూలి-

పార్వతి. (ఇట్లే కొండరాచూలి మొ.) —

త్రిమూరి-కో. తి. —నాలుక-చిలునాలుక. —వగ

తుడు-ఇంద్రుడు, గోత్రారి. —వలుట-ప్రతి

ద్యని. —ముచ్చు-నల్లనిమూతిగం కో. తి. రూ.

కొండమునువ. —యల్లుడు-శివుడు. —

తేడు-పాపవంతుడు. [గుండము.

కొండము-వి. (కుండము) నివృగుంట. రూ.

కొండాటము-తె. సంకోషము, పొగడ్త.

కొండాడు-తె. పొగడు. [వదు ముటికి.

కొండి-చె. 1. రేలుతో. 2. వత్తికొనను గట్టి

కొండిక-తె. 1. చిన్న. 2. బాలుడు. [కొండె.

కొండియ-తె. మొగముత్యము పేసొను ముడి. రూ.

కొండియము-తె. చాడీ. రూ. కొండెము. సమా.

కొండియుడు-చాడీలు చెప్పవాడు, పిరుసుడు.

రూ. కొండీడు, కొండెగాడు.

కొండెంగ-వి. (కుండంగము) నల్లకో. తి.

కొండోక-తె. 1. కొంచెము. 2. చిన్న. 3. బాలుడు.

కొండ్ర-తె. మగ్గించి దున్నిన చాలు. సమా. —

కైదుపు-నాగలి.

కొంత-తె. (ఒక + అంత) కొంచెము.

కొంతము-వి. (కుంతము) ఈ. తె.

కొందలు-తె. (కొంత + వారు) కొన్నిమంది.

కొందలము-తె. కలక. క్రి. కొందలించు, కొందం

పడు. కృ. కొందంపాటు.

కొందు-తె. నల్లగ నలుగు.

కొంప-తె. ఇల్లు. (నిందార్థకము)

కొంపోపు-రూ. కొనిపోపు.

కొకిలికీ-తె. చక్కనకప్పినది, వంకరైనది.

కొక్కరాయి-తె. కొంగ. రూ. కొక్కెర.

కొక్కరించు-తె. 1. (కో. తి) పెక్కిరించు. 2.

వక్షలు కాళ్లతో రెల్లగించు. కృ. కొక్కరించ.

కొక్కు-తె. పందికొక్కు. నమా.—నవుతు.వి నాయకుడు.

కొక్కెర-తె. కొంగ.

కొక్కెరొక్కె-తె. కోటికూత.రూ.కొక్కెరొక్కె. కొజ్జా-హిం. 1. రాణివానపు రావరివాడు. 2.

పుంస్త్యము లేనివాడు. [కొటారు, కొట్టరువు. కొటారము-తె. రాస్యరాసుయించెడు కోటు.రూ.

కొటిక-వి. (భేటకము)వల్లె. రూ.కొటిక. [కాడు. కొటికాడు-తె. వేగరి. రూ. కొటికాడు. కోటి

కొట్టకొన-తె. (కొన + కొన)అన్నిటికంటెకొన. కొట్టి-తె. సామగ్రియంచుగది. రూ. కొట్టు.

కొట్టము-తె. పసులగట్టెడు ఇల్లు. రూ.కొట్టము. కొట్టి-తె. వేగు. రూ. కొట్టి. నమా. కొట్టికాడు-

రూ. కొటికాడు. [దెబ్బ. 3. గది, కొట్టిడి. కొట్టు-తె. 1. ప్రహరించు. 2. కృ. ప్రహరము.

కొట్టునడు-తె. వ్యయముగు. [రూ. కొట్టనము. కొట్టుము-తె. 1. దంపకము. 2. ఊడిగము.

కొట-తె. పిండిలోనగువాని నుడుకఁబెట్టుటకుఁ బెట్టెడి యెనరు.

కొడవరి-తె. కోసెడు సాదనము, (పండ్లుగలకత్తి) లవిక్రము. [చిత్తము. రూ. కొండి.

కొడి-తె. చత్తికొనను గట్టినడు ముటికి, దీపపు కొడిదిరి-తె. 1. వందిన చేర. 2. పుడిసిలి. రూ.

కొడిదిరి. [నము. (వాడురలో కొడమ) కొడిమె-తె. 1. అపయాణ. 2. చేదల(దినుసాధ

కొడుగురు-తె. కొడి. రూ. కొణుగురు. కొడుకు-తె. కుమారుడు. రూ. కొడుకడు.

కొడుపు-తె. 1. గంటలోనగువానిని వాయించు కొయ్య. 2. బలనములోనగువాని కోపు. 3.

మాస్తకవచము. 4. గనుపు నడిమిభాగము. కొడుము-తె. బిందెపంటి కుండ.

కొణజా-హిం. వాటిలోనవలయులు. కొణత-తె. కుక్కనుగఁబెడికొయ్య.రూ.కొణతము.

కొణిగ-తె. ముంజారు. కొణిగె-తె. కుప్ప. దిబ్బ. కొణిదిరి-రూ. కొడిదిరి.

కొణుగురు-రూ. కొడుగురు.

కొణుజా-తె. పిడుగు. రూ. కొనుజా.

కొతిమిరి-వి. (కుస్తుంజరి) వనియాల మొలరలు. రూ. కొత్తిమిరి.

కొతుకు-తె. 1. వర్ణలోపముగా చూటాడు. 2. సం కోచించు. కృ. 3. వర్ణలోపముగు మాట. రూ.

కొడుకు. కొత్తెము-తె. కాటిపండ్లయందలి విత్తులేని కండ. .

కొత్తాలు-హిం. పోలీసు అధికారి.

కొద-తె. తక్కువ. రూ. కొదవ, కొడువ.

కొదమ-తె. 1. శకుపక్ష్యదులపిల్ల. 2. అడుమేత పిల్ల. 3. యావనారంభదశగలది. 4. దృఢము.

కొదరు-తె. 1. అతిశయించు. 2. చెదరు. 3. రేగు.

కొదవ-రూ. కొద.

కొదుక-తె. తక్కువ.

కొదుకు-రూ. కొతుకు.

కొదుపు-తె. నోటవేసికొని మ్రింగక ఊరకనములు.

కొద్ది-రూ. కొలది.

కొన-తె. చివర. నమా.—రిక్క-లేవతి. క్రి.— కొను-యత్నించు.—లిడు-వర్ణిల్లు. (కొనలొత్తు

అనియు) —సాగు-1. నెలవేణు. 2. వర్ణిల్లు.

కొనటి-వి. (కునప్పి) అంగహీనుడు.

కొని-తె. కొంతసంఖ్యగలది. రూ. కొన్ని.

కొను-తె. 1. నాడు. 2. సరిపడు. 3. గ్రహించు.

4. వట్టుకొను. 5. లక్ష్యపెట్టు. 6. వ్రేయు.

7. క్రయించు. నమా.—గోలు-1. క్రయము.

2. నట్టువుడు కొలిపించుట.—బడి-క్రయము.

కొనివచ్చు-తెచ్చు.—దోపు-సీసికొనిపోవు. —

యాడు-స్తుతించు. కృ. కొనియాడు.

కొనుజా-రూ. కొణుజా. [రూ. కొన్నాళ్లు.

కొన్ని-రూ. కొని.నమా.—నాళ్లు-కొన్నిదినములు.

కొప్పురు-తె. 1. శిఖరము. 2. ఉన్నతి. 3. కొప్పరము.

కొప్పరము-తె. 1. శిఖరము. 2. మూపు. 3.

బిజ్జుంభణము. రూ. కొప్రము.క్రి. కొప్పరించు.

కృ. కొప్పరింత. కొప్ప-తె. 1. తలయందుదోసిన వెండ్రుకలముడి.

2. వింటికొన, కోపు. 3. ఇంటినడికొప్పు.

4. మొగుడు. [పెద్దపాత్రము, కటాహము.

కొప్పెర-వి. (కర్పరము) పెద్దల్లు ముఖముగం

కొల్లెన-తె. చివ్వులయెడగా లోనమిగిలిన పెంచాను.
 కొమ్-తె. 1. కాం. 2. అడుది. రూ. కొమ్మ.
 కొమరసామి-వి. (కుమారస్వామి) స్మందుడు.
 కొమరిత-వి. (కుమారి) కూతురు. రూ. కొమర్త.
 కొమరి, కొమరిత, కొమార్త.
 కొమరు-తె. 1. మగజ్జత. 2. పైదులముమీది
 గుట్ట. నమా. —దనము-యోచనము. —దా
 యము-యోచనము. [రుడు.
 కొమరుడు-వి. (కుమారుడు) కొడుకు. రూ. కొమా
 కొమిర-తె. (కొమరు + ప) యోచనముగల స్త్రీ.
 కొమ్మ-తె. 1. కాం. 2. అడుది. రూ. కొమ్.
 3. కొబ్బి కొమ్మ. నమా. —ప్రెమ్మరి-కోతి. —
 మెరిము-కోతి.
 కొమ్ము-తె. 1. ఉకారముయొక్క రూపాంతరనామ
 ము. 2. ఎదులోనగువాని కొమ్ము. 3. చివ్వునగ్రే
 వి. 4. వసువులోనగువాని యెండినగడ్డ. 5. పల్లకి
 వెదురు. 6. పినుగుదంపము. 7. పందికోతి.
 8. ఊడెడు వార్డుము, కా. 9. కాం. 10.
 శిఖరము. 11. కొన. 12. ఉత్సాహము. 13.
 సేన. నమా. —కాడ్డు-1. పంది. 2. కొమ్ము.
 డెడువాడు. —చేనుగు-మగయేనుగు. —మా
 చకమ్మ-జొమ్ములుగల మాచకమ్మ. —వాడు.
 కొమ్ము. డెడువాడు.
 కొయ్యగూర-తె. కొయగూ పెరుగుచుండు ఒకతెగ
 తాళము. రూ. కొయ్యగూర.
 కొయ్య-తె. కట్ట.
 కొజ-తె. 1. తక్కువ. 2. ప్రయోజనము. 3. శిల్పము.
 నమా. —గామి-1. అకార్యము. 2. దుర్లక్షణము.
 3. దోషము. 4. నిష్ప్రయోజనము. —ప్రాజము-
 కట్టనులు. —ముట్టు-సాధనము. —నంది -
 ఆయము. —దోవు-మూర్ఖిల్లు.
 కొజరు-వి. 1. వసులుమేయకంచె. 2. పక్షిచెర
 యేటిపనుచోటు. రూ. కొజను.
 కొజత-తె. తక్కువ. రూ. కొజ.
 కొజతమ్మ-తె. కొజవి.
 కొజరు-తె. (కొజ + రు) నిరుద్ధివిభక్తిప్రత్యయము.
 కొజకొజ-తె. కోవనికారము.
 కొరదా-పాం. జాబీ.

కొరడు-తె. వంకరచేసి యంద్రధనుస్సు.
 కొజరు-తె. 1. ఒకఆయుధము. 2. మ్రానిమోడు.
 కొజరువాలు-తె. 1. తిమరుపట్టు. 2. మ్రాన్పుడు.
 కొజను-చూ. కొజకు.
 కొజనము-వి. (కురవము) గుట్టమును తోమెరు
 సాధనము. రూ. గొజనము.
 కొజలు-తె. 1. ఉండు. 2. ప్రకాశించు. 3. పొందు.
 కొజవ-తె. వెదురుబుట్టలలైది ఒకజాతి.
 కొరవంజి-తె. 1. ఎఱుపువాడు. 2. ఎఱుకత.
 కొరవి-వి. (కురవకము) ఎఱుగోరంట.
 కొజవి-తె. నిప్పుగలకట్ట. నమా. —దయ్యము-కొజ
 పులగొని తిరుగు ఒకతెగ దయ్యము.
 కొరి-తె. తెప్ప నడిమివెండ్రు.
 కొణు-చూ. కొణ్ణు.
 కొణుకు-తె. 1. కణచు. 2. మేహకోగవిశేషము.
 కొర్ననగుండు-తె. గాడిదపులి. రూ. కొరనానిగుండు.
 కొణ్ణు-తె. 1. ఒకతెగచేసే పాతీనము. 2. ప్రియ
 గుప్తు అను పైరు.
 కొణ్ణు-తె. మేకు. రూ. కొణ్ణు.
 కొల-తె. 1. పాపము. 2. హింస. 3. హత్య. [కొలను.
 కొలకు-వి. (కూలము) నరకము. రూ. కొలకుపు.
 కొలది-తె. 1. పరిమితి. 2. శక్యము.
 కొలచొల-తె. కలకలము.
 కొలత-తె. 1. కొలుచుట. 2. పరిమాణము. నమా.
 కొలగాడు-ధాన్యముకొలుచువాడు. —గరము.
 ధాన్యముకొలుచుట. రూ. కొలారకము.
 కొలను-చూ. కొలకు. [ప్రాజినమూహము.
 కొలము-వి. (కులము) 1. వంశము. 2. నజాతీయ
 కొలారము-తె. నడుమ బయలును నాలుగుప్రక్కల
 కట్టడమును గల యిల్లు. రూ. కొలారు, కొల్ల
 రము, కొల్లారు.
 కొలి-తె. విల్లగోదాడుటకు శ్రద్ధివన పల్లము.
 కొలికి-తె. 1. ముక్కునంటిన కంటిమూల. 2.
 హారములోనగువాని దగిలెడు వంకరకమ్మి.
 3. పరిపాకము.
 కొలిమి-తె. తమ్మరి నిప్పుంచెడి పల్లము.
 కొలుచు-తె. 1. ఉపానిధి. 2. నేపించు. 3.
 కొంతచేయు. 4. కృ. ద్యానము. [చే. కొలి

పించు. కృ. కొలుపు.
కొలుపు-తె. 1. నట్లువుడు కొలిపించు. 2. నమ్మ
తించు. 3. సరిపడు. 4. చెల్లు. 5. పురికొలుపు.
6. పైగించేయు. 7. గ్రామదేవతఉత్సవము. 8.
అనువ్రయుక్తమైనకొనుదాతువు ప్రేరణరూపము.
కొలువడి-తె. (కొలుచు + వడి) కొలత.
కొలుపు-తె. 1. అస్థానము. 2. సేవ. సమా.—
కాడు-సేవకుడు. రూ. కొలుపుడుకాడు. —
కూటము-అస్థానమండపము.
కొలె-తె. 1. ఉండియును నర్తమునవచ్చు ప్రత్యయ
ము. 2. కోయ (గా మిగిలినమొక్క. రూ.కోలె.
కొల్ల-తె. దోపుడు. క్రి—కొట్టు, —కొను, —
పెట్టు, కొల్లలాడు, కొల్లాడు.
కొల్లారము-చూ. కొలారము.
కొన-తె. కొన.
కొనరు-తె. 1. సంకోచించు. 2. ప్రార్థించు. 3. మఱి
కొంచె మిమ్ముని యడుగు. కృ. 4. కోరిక. 5. తీసి
కొన్న వస్తువున కిచ్చెడి పెచ్చు. 6. సంకోచము.

కో

కో-తె. అణపునందగు ద్వవి.
కోగు-తె. గొలుగు.
కోచ-తె. పిటికి. క్రి. కోవవాణు.
కోడు-తె. ధాన్యము చేతిలోఁబోసికొని ప్రక్క
వాటుగా ఇటునటుప్రస్ఫు.
కోత-తె. కోయుట.
కోతి-తె. వానరము.
కోదాడు-తె. ఒకతెగకాటిచెట్టు. [వరించు వస్త్రము.
కోక-తె. 1. వస్త్రము. 2. (ఇప్పటిదాకు) ప్రి
కోకనదము-న. 1. చెంగలువ. 2. చెందమ్మి.
కోకము-న. 1. జక్కవ. 2. కోడేలు. 3. జల్లి.
4. కప్ప. సమా. కోకవైరి-చంద్రుడు.
కోకిలము-న. పికము. (పి. కోయిల) (వృ. పలు
కులచే వినువారి మనస్సుల నాకరించునది.)
కోగిల-వి. (కోకిలము) పికము. రూ. కోయిల, కోవెల.
కోట-వి. (కోట్టము) 1. దుర్గపురము. 2. పట్ట
ణముచుట్టు గల ప్రహరీ.
కోటడు-వి. (కోటము) గుడ్డగూబ.

కోటము-న.—పై.—
కోటరము-తె. కోడతీరము. రూ. కోదండ్రము.
కోదండ్రము, కోటతీరము, కోట్రము.
న. చెట్టుతోట. [అసంఖ్యములు.
కోటనగోటలు - తె. (కోయలు + కోటలు)
కోటి-తె. పేగు. చూ. కొట్టి. [నూలులక్షలు.
న. 1. అంచు. 2. పింటికొన. 3. చివర. 4.
కోటీరము-న. కిరీటము.
కోరేరు-తె. దుండనుకాడిమిదళగిరించిననాగరి.
కోట్టము-న. కోట.
కోట్టారము-న. నీటివల్లము.
కోదండ్రము-తె. కోడతీరము. చూ. కోటరము.
కోడలు-తె. (కొడుకు + అలు) కొడుకు పెండ్లాము.
కోదాడు-తె. వాడపడు.
కోడి-తె. కుక్కుటము, అజ్జవాలు. సమా.—పీట.
బండినాగక్రింద ఎత్తుగానుంచు కొయ్య, అను
కర్తము.
కోడిగ-తె. ఇరువదిరత్నములు. రూ. కోడ్డి.
కోడిగము-తె. 1. విలాసచేష్ట. 2. అపహాస్యము.
సమా. కోడిగీడు-విలాసచేష్ట చేయువాడు.
కోడియ-తె. దున్నునయనువచ్చిన ఆఁబోతు. రూ.
కోడె. [ఊరిదరినీటివల్లము.
కోడు-తె. 1. మంచములోనగువాని కంబము. 2.
కోడె-తె. 1. కాడి మణవదగిన ఆఁబోతు. రూ.
కోడియ. 2. విలుడు. 3. యుక్తవయసు.
సమా.—కాడు. విలుడు.—కొతు. శివుడు.
కోణంగి-తె. (కోణ + అంగి) అంగములను వికా
రముగాఁజూపి విచ్చుమెత్తు దానరి.
కోణపుడు-న. నైర్దురుడు, మూలతేరుడు. [రుడు.
కోణము-న. 1. మూల. 2. అంచు. 3. కనైశ్య
కోదండము-తె. జాలురను దూంమునకు త్రాడు
గట్టి దానివట్టుకొనివేలాడించుట. న. 1. నాలుగు
మూలలవిల్లు. 2. విల్లు. 3. వెదురువిల్లు. (వృ.
కుత్తికమైన దండముగలది.)
కోన-తె. 1. గోనమూహము. 2. అడవి. 3.
కొండలయందలి మణుగుకోటు. 4. వి. (కో
ణము) కొన. సమా.—త్రిమ్యురి-కోతి. (ఇట్లే
కోనమనిక మొ.)—తేడు-నైర్దురుడు.

కోనెలు-తె. (కోన+ఎలు) చుట్టును మెట్టుగల నలుచదరపుగుంట, పుష్కరిణి. రూ. కోనెలు-కోవము-న. కినుక. నమా. కోపి - కోవముగల వాడు. (ప్రీ. కోవన) క్రి. కోవగించు, కోవ గిట్టు, కోపించు.

కోపు-తె. 1. కట్టి. 2. అందము. 3. వింటికొప్ప. 4. నమస్కారము. 5. నాట్యము తీర్పు. 6. నిమిత్తము. 7. ప్రకృతి. 8. విరము. 9. అదను. 10. కట్టు. [అడుది.

కోమ-తె. 1. పొడవుగా పెరిగిన పుట్టచివర. 2. కోమటి-వి. (కార్పటికుడు) వైశ్యుడు.

కోమలము-న. 1. సీగ. 2. మృదువు. [అడుది.

కోమలి-తె. 1. చక్కదనముగల అడుది. 2. కోమలిరము-తె. చక్కదనము.

కోయ-తె. ఒక జాతిదోయ. [రూ. కోవెల.

కోయిల-తె. 1. గుడి. 2. వి. (కోకిలము) పికిము.

కోయ-తె. 1. చేరించు. 2. గిట్టు. కృ. కోశ.

కోర-తె. 1. గిన్నె. 2. కట్ట. 3. పెద్ద. 4. వంకర. నమా.—కొండె - ప్రక్కవైచిన కొండె.—మీనము-పొడవైన కొనవంగినమీనము.—కోపు-కొంకరలపోవు. —వాయువు - ప్రక్కకిడ్చు (వంకరకలిగించు) వాతకోగము.—సిగ-కోర కొండె.

కోట-తె. పొడవైన ప్రక్కపల్లు, దండ్రి.

కోరకము-న. 1. మొగ్గ. 2. వగమువరిసిన మొగ్గ. 3. కామరతూడు. క్రి. కోరగించు-1. మొంతెట్టు. 2. మురుగించు.

కోఆడము-తె. అనబోవము.

కోరడి-తె. చరగోడ.

కోరా-తె. చలువచేయనిది, కారికము.

కోరాడు-తె. (కోరి+అడు) దుమ్ములోనగువానిని పైతెగజిమ్ము, తెల్లగించు.

కోరిక-తె. 1. ఇచ్చ. 2. కోరుట. 3. వరము. రూ. కోరికి, కోర్కి.

కోరు-తె. 1. ఇచ్చించు. 2. దనేకర పద్దురూప మైన కప్పము. కృ. కోరిక.

కోడి-తె. 1. దండము. 2. బాణము. 3. పొడవైన చ. నమా. కోలవాడు-వేక్రధరులు. కోలాటము.

(కోల+అడు) చేతులగోలయంచుకొని కట్టుచు అడెడి అడు.—మెలుగు-నిలువు మెలుపు.

కోలగగర-తె. కాళ్లకు దారమును పెవచి యెద్దులను మూటకట్టుగా గట్టెడి కట్టు.

కోలదివియ-తె. వెలుతురుకట్టల దివ్వటి.

కోలము-తె. నృత్యము. న. 1. రేగులుండు.

2. తెప్ప. 3. వంది. 4. ఒడి. 5. కాలిలి.

కోలాహలము-న. కలకలము.

కోల-తె. 1. అనుప్రయుక్తమైన కొనుదాతువునకు వచ్చు కృదంతరూపము. (ఇచ్చుకోలు, వీరు కోలు మొ.) 2. కొల్ల. 3. పెద్ద. 4. మిక్కిలి.

నమా.—కాడు-1. నియమించు అదికారి. 2. కావలివాడు. 3. సుంకరిక్రింది బంటు—తల-

1. ఎదుటనిలిచి యుద్ధముచేయుట. 2. యుద్ధ

నన్నాహము. రూ. కోల్లం. క్రి.—కొను-1.

ఉత్సహించు. 2. తేలుకొను. 3. వర్షిల్లు.—పడు-

1. చెడు. 2. అగపడు. 3. పోగొట్టుకొను. కృ.

కోలుపాటు.—పోవు-1. చెడు. 2. అగపడు. 3.

పోగొట్టుకొను. కృ. కోలుపోక. [2. చూ. కొలె.

కోలె-తె. 1. పైరుకోసినేయగా మిగిలిన మొక్క.

కోవ-తె. పుట్టచివర, కోను.

కోవీడుడు-న. విద్వాంసుడు. (వృ. ఇది యది

యను నియమములేక వర్త్యము నెఱిగినవాడు.)

కోవు-తె. అలుచుయందగుధ్వని. [హించు.

కోపురము-తె. శ్రువులను బిట్టుటపై హించెడు

కోవెల-తె. 1. గుడి. 2. కోకిల. చూ. కోయిల.

కోళము-న. 1. కత్తియొక. 2. గుడ్డు. 3. పుస్త

కము. 4. తొక్కనము. రూ. కోషము. (పంచ

కోళములు: అన్నమయము, పాణిమయము,

మనోమయము, విజ్ఞానమయము, ఆనంద

మయము) [కొట్టు. 3. గాదె.

కోష్ఠము-న. 1. లోకదుపు. 2. సామగ్రిలుంచు

కోష్ఠము-న. ఇంచుకవేడి. రూ. కవోష్ఠము.

కోనము-తె. నిమిత్తము. రూ. కోనరము.

కోను-వి. (కోళము) రెండువేల విండ్లు పట్టు

కొండి. రెండువరమైలు. రూ. క్రోసు.

కొ

కొంగిలి-తె. భుజమధ్యము, క్రోడము. రూ. కవుఁగిలి. క్రీ. కొంగిలిచు-అతింగనముచేయు. కృ. కొంగిలింత, కొంగిలింపు.

కొఱ-చూ. కంఱ.

[నుండునది.]

కొడచుకము-న. కత్తి. (వృ. కుడివంటియొఱివో కొడు-తె. చేపమీడిపోలను. రూ. కవుచు.

కొటిల్యము-న. కుటిలభావము.

కొడు-తె. కపటము. రూ. కవుడు.

కొఱపుడు-న. కోఱపుడు.

కొడుకము-న. 1. కుతుకము, రమి. 2. కోరిక.

3. పెండ్లియందు చేతగట్టుకొడు తోరము. 4.

శ్రీపురుష పరిహాసము. 5. సంతోషము.

కొటాహలము-న. తమి.

[కవును.

కొడు-తె. 1. నడుము. 2. వింటినడుము. రూ.

కొసినము-న. గోచి.

కొమారము-న. బాల్యమున కావలి చెయ్యవస్త.

కొముదము-న. కార్తికమాసము.

కొముది-న. వెన్నెల.

కొమోదరీ-న. విష్ణువుగద. (వృ. భూమిని సంతకపెట్టు విష్ణువునంబుండునది.)

కొరు-తె. వన్నె. రూ. కవురు.

కొలటినేయుడు-న. విజికియైన పతివ్రతకొడుకు.

కొలపేయుడు-న. 1. కొలటినేయుడు. 2. అంకు

టాలికొడుకు.

కొలపేరుడు-న. అంకుటాలికొడుకు.

కొలినము-న. 1. గొప్పకులమందుపట్టుక. 2. జగదము. 3. నింద్యము.

కొలు-హిం. ఒడంబడికప్రకము. రూ. కవులు.

కొళలము-న. నేర్పరితనము. రూ. కొళల్యము.

కొళితము-న. 1. గడ్డగూఱ. (వృ. పృథ్వీములందు పరించినది) 2. ముంగిన.

కొళికి-న. 1. విశ్వామిత్రునిపోదరి. 2. పార్వతి.

కొళికుడు-న. 1. విశ్వామిత్రుడు. (వృ. కుళికపుత్రుడు.) 2. ఇంద్రుడు. (వృ. కోశనమ్మది కలవాడు.) 3. విఘ్నేశ్వరెలిసినవాడు. 4.

పాములవాడు (వృ. పాముల బుట్ట గలవాడు.)

కొళియము-న. వట్టుది (వత్తము)

కొసిద్యము-న. 1. కుసిదభావము. 2. అలస్యము. 3. కుసికిపాటు.

కొస్తుభము-న. విష్ణువక్షస్థలమందుండు మణి.

క్ర

క్రంగు-తె. మ్రోగుటయందగుద్యని. రూ. కంగు.

క్రంత-తె. 1. పెండ్లికొడుకువాడు పెండ్లికూతునకు దీసికొనిపోవు ప్రధానద్రవ్యము. 2. రచ్చ.

3. సందుక్రొవ. 4. రంధ్రము. రూ. కంత.

క్రందనము-న. 1. అలపు. 2. పిడుపు. 3. పిలుపు.

క్రందు-తె. 1. మ్రోగు. 2. విలపించు. 3. కృ.

మ్రోత. 4. సందది. 5. ఉపద్రవము, సమా.

క్రయ్యము-దొమ్మిదిగదము. క్రీ.—కొను-

అతిశయించు.

క్రంప-చూ. కంప.

క్రకవము-న. అంపము. రూ. క్రకరము. (వృ.) కట్టును శబ్దముగలిగించునది.)

క్రకరము-న. 1. అంపము. 2. కొక్కెర.

క్రక్క-న-వి. (కర్కశము) కలిసము.

క్రక్కు-తె. 1. వాంతియెత్తు. 2. వాంతి. రూ. కక్కు.

క్రక్కుర-తె. (కృచ్చు+అఱ) 1. నిష్కల్మషముగా. 2. శీఘ్రముగా. [నుండు కక్కు.

క్రచ్చు-తె. 1. చుట్టుకొను. 2. కృ. క్రాడుపై

క్రతువు-న. యజ్ఞము. సమా. క్రతుర్వంసి - శివుడు, జన్మపుగొంగ. —భుజుడు-వేలుపు. రూ.

క్రతుభుక్కు.

క్రతనము-న. పథ.

[మఱొకపరి.

క్రన్న-తె. 1. శీఘ్రముగా. 2. పిమ్మట. 3. మరల,

క్రమణము-న. అడుగిడుట. [ముట. 4. పరుస.

క్రమము-న. 1. సౌరిది. 2. అడుగిడుట. 3. అఱు

క్రమించు-న. 1. అతిక్రమించు. 2. ఆక్రమించు.

క్రమకము-న. 1. పోత. 2. కమ్మలము.

క్రమేకము-న. ఒంట. రూ. క్రమేకము. (వృ.

పాదవిశేషములచేఱోవునది.) [అఱుడు.

క్రమ్మణ-తె. మరలు. రూ. క్రమ్మణిలు, క్రమ్మ

క్రమ్మ-తె. 1. కవియు. 2. పైకుటుకు. 3.

వ్యాపించు. రూ. కమ్మ. కృ. కమ్మరల.

క్రమము—క్రమము.

ప్రయమ-న. 1. వెం. 2. వెలయిచ్చి కొనుట. త్రి.
ప్రయమ-నాడు.
ప్రయకుడు-న. కొనువాడు. రూ. ప్రాయకుడు.
ప్రయ్య-తె. నలుప్రక్కల గనిమలుగల మడి. రూ.
ప్రయ్య. [బడినడి.
ప్రయ్యము-న. అమ్మటకు అంగడియం దుంచ.
ప్రయ్య-తె. కలయ. రూ. ప్రయ్యబుడు.
ప్రల్లవడు-తె. పిండు.
ప్రస్థమ-న. మాంసము. సహ. క్రవ్యాడు -
1. మాంసము తినువాడు. 2. రక్కసుడు.
రూ. క్రవ్యాడు, క్రవ్యాశి.

[5]

క్రాంతి-స. క్రమజము.
కాశ-చూ. కాశ.
క్రాగు-చూ. కాగు.
క్రాగుడు-చూ. కాగుడు.
క్రాయ-చూ. కాయ.
క్రాయకుడు-స. క్రయకుడు.
క్రాయ-తె. 1. ద్వనితో కళ్ళలోనగువాని నోటికి
దెచ్చుకొను. 2. క్రమ్మ. 3. ఉపయ.
క్రార-తె. (క్రయ్యు+ర) జడ్డయి యొకయత్న
రమతోగలియులేనము. చూ. క్రారవడి.
క్రాలు-తె. 1. (దెక్కెము) అల్లలాడు, పరించు.
2. గిరిగరి అదిగరు. 3. చెదరు. 4. సంప
రించు. 5. అతిశయించు. 6. వర్తిల్లు. నమా.
—గంట-1. పరించునట్టిరన్నులుగలఅడుది,
తరణేక్షణ. 2. అడుది.

—

క్రించు-తె. అబ్బుడు. రూ. క్రించుడు.
క్రిందు-తె. 1. అధోభాగము. 2. గతకాలము. 3.
తక్కువ. నమా. క్రిందల - క్రిందగుతల.
క్రియ్యాట-క్రిందియ్యాట. క్రిగడుపు-క్రింది
కడుపు. క్రినేటి-క్రింద ప్రవహించునది. క్రి.
క్రిందువడు-1. అడుగువడు. 2. తక్కువయగు.
క్రిక్కి-తె. బిడ్డ, వంది.
క్రిక్కితీయ-తె. (క్రిక్కు + తీయ) ఎల్ల చోట్ల
వ్యాపించు. రూ. క్రిక్కితీంచు.

క్రిక్కు-చూ. కీలురు.
క్రిమి-చూ. కృమి.
క్రియ-న. 1. వాత్సల్యము. 2. చేయుట. 3. చేష్ట.
4. పని. 5. ఉపాయము. 6. చికిత్స. 7.
ప్రాయశ్చిత్తము. 8. (తెనుగున) విధము.
సమా. క్రియారము - ప్రతిజ్ఞ. -కారుడు -
క్రాంతశిష్ట్యుడు. -వంతుడు - పనియందు
పూనికగలవాడు.
క్రియ్య-తె. కృశించు. చూ. క్రుయ్య.

—

క్రొ.గడుపు-హ. క్రిందు.
క్రొ.ద-న. 1. అట. 2. పరిహాసము. క్రి. క్రిడించు.
క్రొ.డి-వి. (కిరీటి) అర్జునుడు. క్రొడుకు.
క్రొ.తుడు-న. తల్లిదండ్రులకు వెలయుచు కొన్నా

(కు

క్రంకు-తె. 1. మునుగు. 2. అప్రమించు. 3. చచ్చు. 4. కృ. మునుక. కృ. క్రంకు, కుంకుడు. సమా.—గట్టు-అస్తాది. (ఇత్తే క్రంకు మల మొ.) [రూ. క్రంగణడు, క్రంగిలు. క్రంగు-తె. 1. క్రిందికి అడగు. 2. దిగణడు. క్రుక్కు-తె. 1. పేలులోనగువానినిగోళ్లతో చదుపు. 2. అడచు. 3. రుణుగు. కృ. క్రుక్కుడు. క్రుధ-స. కోపము. రూ. క్రోధము. క్రుద్ధుడు-స. కోపమునొందినవాడు. క్రుమ్మరు-తె. నంచరించు. రూ. క్రుమ్మరిలు, క్రుమ్మరిల్లు. [క్రమ్మడు. రూ. కుమ్మ. క్రుమ్మి-తె. 1. పొడుచు. 2. కృ. పొడుపు. కృ. క్రుమ్మలాడు-తె. కుమ్మకొనిపోట్లాడు. క్రుయ్య-తె. 1. కృశించు. రూ. క్రియ్య. 2. వెనుదీయు. రూ. క్రుయ్యణాటు. క్రుగ్గించు-తె. 1. లోలోదుఃఖించు. 2. తెల్లగించు. కృ. క్రుగ్గంత. క్రుగ్గ-తె. 1. అవియు. 2. (పండ్లు మొ.) చెడు. 3. క్రుగ్గించు. రూ. కుగ్గ. సమా.—పొతు-1. అనూయవడుడు. 2. లోలోదుఃఖించువాడు.

క్రూ

క్రూరము-న. 1. భయంకరమైనది. 2. నొప్పించునది.
క్రూరుడు-న. 1. భయంకరుడు. 2. దుష్టుడు.
క్రూరు-తె. వాడి. రూ. కూరు.

క్రే

క్రేటు-తె. 1. గొంతడుపుతీటుటకు పనికిండునట్లు
శబ్దించు. 2. తొట్రువడు. రూ. క్రేటుకొను.
క్రేడి-తె. ఎత్తబియ్యపువడ్డు. రూ. క్రేడి.
క్రేడించు-తె. 1. తొలగె. 2. అలక్ష్యమునీయు.
రూ. క్రేణించు. చూ. క్రేడించు.
క్రేడిసేయు-తె. గేలిసేయు. రూ. క్రేణిసేయు.
క్రేణి-తె. 1. ఉన్నతవదము. 2. పరిహాసము. క్రి.
క్రేణించు, క్రేడించు, క్రేణిసేయు.
క్రేవు-తె. 1. దూడ. 2. వర్షతాడుల శిఖరము.
క్రేయము-న. వెలయిచ్చికొనదగినది.
క్రేయో-తె. 1. జలముద్రావజనులబియ్యచు సంజ్ఞ.
2. వెడలఁగొట్టుటయందగు ద్వని.
క్రేవ-తె. పార్శ్వము. సమా. క్రేగన్ను-కటాక్షము.
క్రేగయఁపాటాగ్రము. క్రి. క్రేతొట్టు-గడ్డారయ
క్రేవు-తె. సింహనాదమునందగు ద్వని.
క్రేళ్లు-తె. ఉన్నతి. క్రి. క్రేళ్లుదాటు-1. ఎగిరినడు.
2. గంతులిడు. 3. దూఁకు. రూ. క్రేళ్లుటుకు.
క్రేళ్లుట్టు-అతిశయించు. క్రేళ్లువాటు-గంతులిడు.

క్రై

క్రైలు-తె. ధాన్యము నుండికొలుచుట, ఒప్పిడి.
క్రైలుదారి-తె. ఒప్పిడిచేయించు అధికారి.

క్రొ

క్రొంకి-చూ. కొంకి.
క్రొంచ-చూ. కొంచ.
క్రొక్కారము-తె. కోడికూర.
క్రొత్త-తె. 1. నూతనము. 2. అపూర్వము. సమా.
క్రొంజాయ, క్రొంజెమట, క్రొందమ్మి, క్రొంద
లిరు, క్రొంబసిడి, క్రొంబుట్టము, క్రొంబులకలు,
క్రొంబొగ, క్రొక్కన్ను, క్రొక్కారు, క్రొత్త
రగ, క్రొత్తావి, క్రొన్నన, క్రొన్నెత్తురు, క్రొన్నె

ల, క్రొమ్మవి, క్రొమ్మడి, క్రొమ్మెఱుగు, క్రొ
మ్మేఘములు, క్రొవ్యాడి, క్రొవ్వరి మొ.
క్రొత్తదము-తె. కోటయరుణ. రూ. క్రొత్తశము.
క్రొత్తడి-తె. 1. మగనాలు. 2. పతివ్రత.
క్రొవ్వరిము-తె. (క్రొవ్వరి+బదము) 1. దుష్కా
ర్యము. 2. పరుషము.
క్రొవ్వరి-తె. 1. మడించు. 2. వృ. మదము. 3.
తెల్లని మాంసపదార్థము.

క్రో

క్రోతి-చూ. కోతి.
క్రోదము-న. 1. ఒడి. 2. తొమ్మ. 3. పంది.
క్రోదాడు-తె. కొమ్ములులోనగునవితో మంటిని కో
రాడు. క్రేద్యుట. క్రి. క్రోదీకరించు.
క్రోదీకరణము-న. 1. అలింగనము. 2. ఒకటిగా
క్రోధుడు-న. శవైశ్చరుడు.
క్రోధన-న. 1. కోపముగలది. 2. అణువదింబ ఏ
బది తొమ్మిదవ సంవత్సరము.
క్రోధము-న. కోపము. క్రి. క్రోధించు.
క్రోధి-న. 1. కోపముకలవాడు. 2. అణువదింబ
ముప్పదియెనిమిదవ సంవత్సరము.
క్రోయ-తె. విషముముగా చాచు.
క్రోయ-తె. 1. అనుభవించు. 2. తిను. 3. త్రాగు.
4. గ్రహించు. రూ. క్రొయలు. 5. క్రోవి.
క్రోయ-తె. శబ్దించు, కూయు.
క్రోవ-తె. సరము. క్రూము. 5. చూస.
క్రోవి-తె. 1. గొట్టము. 2. రుపాకి. 3. బుద్ధి. 4.
క్రోశము-న. రెండువేలవిండ్లు పట్టుకొలది. (వి.
కోసు)
క్రోష్టవు-న. నక్క.

క్రౌ

క్రౌంచము-న. 1. ఒకదీప్తవము. 2. ఒకకొండ. 3.
ఒక పక్షి. (వి. కొంచ.) సమా. క్రౌంచదార
ణుడు-కుమారస్వామి.
క్రౌర్యము-న. క్రూరభావము.

క్ల

క్లాంతము-న. బడలినది.

కాంతి-న. బలవిక.

క్షీరము-న. తడిసినది.
క్షీరశతము-న. దారిద్ర్యాదుంచే క్షేత్రమునొందినది.
క్షీరము-న. 1. క్షీరశతము. 2. పూర్వోత్తరవిరుద్ధ
ప్రసాది (వర్షా).

క్షీరము-న. నవనకము.
క్షీరము-న. తడి.
క్షీరము-న. 1. దుఃఖము. 2. శ్రమము. 3. వ్యవ
హారము-న. కడుపులోని నీరుతిత్తి.

క్షీరము-న. వీణలోనగువానిద్రోత. రూ. క్షీర
ము, క్షీరము.
క్షీరశతము-న. చక్కగా తాగినది.

క్షీరము-న. బాధ.

క్షీరము-న. ఓర్పురి. రూ. క్షమి, క్షమిత.
క్షీరద-న. రాత్రి.
క్షీరదము-న. నీళ్లు.
క్షీరదు-న. దోస్టుడు.
క్షీరము-న. చర్మము.
క్షీరము-న. 1. ఘటితయల దాజవపాలు. 2. నవ
యము. నమా. క్షణప్రభ. మెజవు.
క్షీరయిందు-న. భోజనమునకుపిలుచు. రూ. క్షీరంచు.
క్షీరము-న. 1. గాయము. 2. గాయమునొందినది.
3. నాశము నొందినది. నమా. క్షతము- నెత్తురు.
క్షీర-న. గాయము.
క్షీర-న. 1. బ్రహ్మ. 2. సారథి. 3. దాసీపుత్రుడు.
4. కూడ్రప్రియందు క్షత్రియనకుగాని క్షత్రియ
ప్రియందు కూడ్రనకుగాని పుట్టినవాడు.
క్షీరము-న. శరీరము.

క్షత్రియుడు-న. రాచవాడు. రూ. క్షత్రియు.
(వృ. క్షతమునుండి రక్షించువాడు.) (క్షీ.
క్షత్రియాదే, క్షత్రియ, క్షత్రియ) నమా. క్షత్రి
బంధువు-వ్యధర్మములేక క్షత్రియనకుబంధువు
ప్రదగువాడు. (ఇది విందయందు వచ్చును)
క్షప-న. రేయి. నమా. క్షపాకరుడు- చంద్రుడు.
క్షపణుడు-న. బౌద్ధమతముడు.
క్షపణము-న. 1. అశుచిభావము. 2. సిగ్గులేనిది.
క్షమ-న. 1. ఓర్పు. 2. భూమి. క్రి. క్షమించు.
క్షమించు- ఓర్పు.
క్షమము-న. 1. యుక్తము. 2. చాలునది.
క్షమడు-న. 1. శక్తుడు. 2. హితుడు.
క్షయము-న. 1. అణుదెవులు. 2. తగ్గుదల. కి.
ప్రళయము. క్రి. క్షయించు.
క్షయ్యము-న. క్షీణించగలనది. [మేఘము.
క్షరము-న. 1. నాశముకాగలది. 2. నీళ్లు. కి.
క్షవతువు-న. 1. తుమ్ము. రూ. క్షవము. 2. దగ్గు.

క్షాంతము-న. ఓర్వబడినది.
క్షాంతి-న. ఓర్పు.
క్షాత్రము-న. క్షత్రిధర్మము.
క్షామము-న. 1. కలవు. 2. కృశము. [4. బాడిద.
క్షారము-న. 1. ఉప్పు. 2. కారము. 3. గాజ.
క్షాళనము-న. కడుగుట.

క్షీరి-న. 1. భూమి. 2. ఉనికి. నమా. —ధరము.
క్షీరి-న. —పరి-రాజు.
క్షీరము-న. 1. త్రోయబడినది. 2. వైసబడినది.
క్షీరము-న. శీఘ్రము.

క్షీరము-న. క్షయించినది. క్రి. క్షీణించు.
క్షీరము-న. 1. పాలు. 2. నీళ్లు. నమా. క్షీరాబ్ధి.
పాలసంద్రము. (ఇచ్చే క్షీరదము మొ.) క్షీరా
శము. హంస. క్షీరదకన్యాయము. నీళ్లునుపాలు
ను కలిపినట్లుక్కటిగా కలిసియుండు గుణము.

తు

జుము-న. పొడిచేయఁబడినది. (వి. సున్నము)
 జులు-న. వ్యుత్పన్నుడు.
 జులము-న. తుమ్మ.
 జురు-న. ఆకలి. [యగు ఆడుది.
 జుద్ర-న. 1. ఈగ. 2. వేళ్ళ. 3. అంగహీన
 జుద్రము-న. అభము. [రోచి. 4. హింసకుడు.
 జుద్రుడు-న. 1. అభముడు. 2. అల్పుడు. 3.
 జున-న. ఆకలి.
 జునము-న. ఆకలిగొన్నది.
 జులము-న. కలతపెట్టఁబడినది. రూ. జులితము.
 జులము-న. మంగలిరత్తి. రూ. జులిక.
 జురి-న. మంగలి. [నీచము. 4. పేద.
 జులము-న. 1. నత్తగుల్ల. 2. అల్పము. 3.

తే

తేతము-న. 1. వరిమడి. 2. పెండ్లాము. 3.
 తేరితము. 4. ప్రసిద్ధవ్యుత్పలము. సమా.
 తేత్రాడు- పెద్దల యనుమతిచే తనభార్యకు
 మఱిదిలోనగుచారివలన గలిగిన కొడుకు.
 —జుడు-1. జీవుడు. 2. నేర్పరి. తేత్రాజీవు
 డు-దున్నుకొనిబ్రదుకుచుడు. తేత్రయుడు -
 పరధారకుడు. [4. ప్రేరణము.
 తేవము-న. 1. చిమ్ముట. 2. త్రుళ్లు. 3. దూఱు.
 తేమము-న. 1. కలిగినది చెడకుండుట. 2.
 కుభము. సమా. తేమంకరుడు- మేలుచేయు
 వాడు. రూ. తేమకరుడు.

తో

తోజి-న. 1. భూమి. 2. బ్రహ్మచారిముంజమొలత్రాడు.
 తోదము-న. 1. నూలుట. 2. పొడుము.
 తోటము-న. 1. కంఠ. 2. దోపుడు. క్రి. తోఖించు.

తో

తోద్రము-న. 1. లేనె. 2. నీళ్లు. [3. తెల్లచీర.
 తోమము-న. 1. నారచీర. 2. కుందేటిక్రొవ్వుచీర.
 తోరము-న. మంగలిసని.
 తోరకుడు-న. మంగలి.

తొ

తొ-న. భూమి. (వ్య. భారమునోర్చునది.) సమా.
 —జ-నీచ. (ఇట్లే వ్యుత్పత్తి మొ.)—జము-
 చెట్టు.—పుట్ట- 1. కొండ. 2. రాజు. [ము.
 త్వేద-న. సింహనాదము. రూ. త్వేదితము, త్వేశ
 త్వేదము-న. 1. చెవుడు. 2. మ్రోత.
 3. విషము. రూ. త్వేశము.
 త్వేశ-న. పాము. సమా.—కుక్కు- నెమలి.

భ

భంగుభంగు-తె. ఆయుధములొరసికొను శబ్దము.
 భంజము-న. కుంటిది.
 భంజనము-న. కాటుకపట్ట. రూ. భంజరీటము.
 భండనము-న. నటకుడు.
 భండము-న. 1. తునుక. 2. కలకండ. క్రి. భం
 డించు. సమా. భండపరకువు-1. శివుడు. 2.
 పరకురాముడు. 3. రాహువు. —శర్కర-
 కలకండ.
 భండిక-తె. చిన్ననల్లె. రూ. భండ్రిక.
 భండిత-న. నాయకుడు లేయ మజ్జాకతెయిలీ తేగి.
 యా చిన్నలతో రాగా చూచి కోపమునొందిన
 నాయక.
 భండితము-న. నజకఁబడినది.
 భంబు-న. 1. ఆకాశము. 2. స్వర్గము. 3. అభా
 వము. 4. సుఖము. 5. సున్న.
 భగము-న. 1. పక్షి. 2. బాణము. 3. గ్రహము.
 (వ్య. ఆకాశమునఁబోవునది) డు. 4. సూర్యు
 డు. 5. వేలుపు. సమా. భగేశ్వరుడు-గరు
 త్యంతుడు.
 భవరము-న. 1. పక్షి. 2. మేఘము. 3. గాలి.
 భవరుడు-1. దేవుడు. 2. సూర్యుడు.
 భవించు-న. చెక్కు, పొడుగు. రూ. భవించు.
 భవితము-న. చెక్కుఁబడినది.
 భజానా-హిం. ధనాగారము.
 భటిక-న. బలవము. రూ. భటిని.
 భట్ట-న. పాదె. రూ. భట్టిక.
 భట్టిక-న. 1. గడ్డియ. 2. పాదె.
 భట్టికుడు-న. వేలుకాడు.

ఖట్వ-న. మంచము. నమా. ఖట్వంగము - మంచి
ఖట్వము-న. 1. కత్తి. 2. ఖట్వముగము. [పుగోడు.
ఖట్వి-న. 1. ఖట్వముగము. 2. కత్తిగలవాడు.
ఖత్వాలము-న. 1. మట్టు. 2. పొగ.
ఖత్వము-న. సూర్యుడు.

ఖత్వ-హిం. వద్దతి. [సూర్యుడు.
ఖత్వము-న. 1. మిడుగురుబాధపు. 2. దు.
ఖత్వము-న. 1. వెలుక. 2. వందికొట్టు. 3. క్రవ్వె
దువాడు. 4. కన్నపుదొంగ. 5. ఉప్పరవాడు.

ఖని-న. రత్నాదులుపుట్టుచోటు. రూ. ఖని. (వి. గవి.)
ఖనితము-న. 1. గర్భపాణి. 2. గుర్తలి.
ఖనితి-న. పాణి. [తిను ప్రతము కలవాడు.
ఖపుటుడు-న. అన్నమును చేతిలోనే యంచుకొని
ఖర-న. అణువదిలి నిరువదియైదవనంతర్వము.
ఖరము-న. 1. గాదిద. 2. వాడిమి. 3. వేడిమి.
సమా. ఖరకరుడు-సూర్యుడు.

ఖరణుడు-న. గర్భముక్కుగలవాడు.
ఖరువు-న. 1. గర్వము. 2. గుజ్జము. 3. పల్ల.
4. శివుడు.

ఖర్వు-హిం. వ్యయము.
ఖర్వు-న. 1. తీడు. 2. చిట్టితచెట్టు.
ఖర్వరము-న. 1. వెండి. 2. తేలు. 3. పేరీడుచెట్టు.
ఖర్వరము-న. 1. భిక్షాపాత్రము. 2. పుష్ప(వి. కప్పెర.)
ఖర్వము-న. 1. చేయిచోట్లు. 2. పొట్టి. 3. అధమము.
ఖరితి-న. బట్టతలవాడు.

ఖరిము-న. 1. చోటు. 2. నేల. 3. పావము. 4.
కళ్ళము. 5. అధమము. 6. కూరము. 7. నీడము.
దు. 1. అధమము. 2. నీడు. 3. కూరుడు.
ఖరినము-న. కళ్ళము. రూ. ఖరినము.
ఖర్వాటుడు-న. బట్టతలవాడు. రూ. ఖర్వాటుడు.
ఖన్దనము-న. గంగసాచెట్టు.

ఖా

ఖాటి-న. పాదె. రూ. ఖట్టి. ఖట్టిక.
ఖాము-హిం. గుజ్జపుండి.
ఖాతకము-న. అగడ్త. రూ. ఖాతిక.
ఖాతము-న. కోనేటి.
ఖాదనము-న. 1. తినుట. 2. తిండి. 3. పల్ల.

ఖాదిరము-న. కవిరీయుండ.
ఖాద్యము-న. తినడగివది.
ఖాయము-హిం. స్థిరము.
ఖాల్-హిం. వద్ద.

ఖి

ఖిన్నము-న. భేదము నొందినది.
ఖింము-న. 1. దున్ననిది. 2. పాతైనది.
ఖిలిదించు-న. చెడు.

ఖి

ఖురణుడు-న. బుజ్జముక్కువాడు.
ఖురము-న. గొరిజ.
ఖురముఖము-న. బూరగొమ్ము.
ఖురశి-న. సాము. రూ. ఖురశిక.
ఖురాలకము-న. ఇనుపదాణము.

ఖే

ఖేంభాణము-న. గుజ్జము. [రించువాడు)
ఖేవరుడు-న. వేలుపు. (వ్య. ఆకనమున నంచ
ఖేకము-న. దాలు. (వి. కేదెము)
ఖేటము-న. పంటికాపు లుండెడు పల్ల.
ఖేదము-న. శోకము.
ఖేయము-న. అగడ్త.
ఖేల-న. ఆట. క్రీడ. రూ. ఖేలనము.

ఖో

ఖోడుడు-న. కుంటివాడు.
ఖోలకము-న. 1. కుల్లాయి. 2. పుట్ట.

ఖ్యా

ఖ్యాతము-న. వాసికెక్కినది.
ఖ్యాతి-న. ప్రసిద్ధి. వాసి.

గ

గంగ-తె. 1. పూజ్యము. 2. పెద్ద. సమా. — గోవు.
పూజ్యమైనగోవు. — దోలు-పసులకు మెడక్రిం
పప్రేలాడు తోలు, సాన్న. — మైలాపు-నలుపు
పసుపుగలిపిన పన్నెగల ఆవు. గంగాగము-సిక్ల
కొప్పెర.

స. ఒక పుణ్యనది. (పంచగంగాలు: కావేరి, జుంగధ్ర, కృష్ణ, గోదావరి, గంగ.) సమా. గంగాధరుడు. శివుడు.

గంగి-తె. 1. పూజ్యము. 2. యజ్ఞయము. సమా. గంగెడు- అచ్చువేసిపడుచుగా దానరులుతెచ్చి అడించెడియెట్లు. రూ. గంగిరెడ్డు, గంగిపెడ్డు.

గంజ-స. 1. కల్లంగడియెట్లు. 2. గని.

గంజము-స. బంధారము. [జము.

గంజాయి-హిం. తె. పుష్పట్టించు ఒక చెట్టుఆకు, రకం.

గంజి-తె. అన్నరసము.

గంజా-హిం. బజ్జా.

గంట-తె. గడ్డిదుట్టు. వి. (ఘంట) 1. వాయించు గంట. 2. అణవదినిముసములకాలము.

గంటము-తె. తాటాకులపై వ్రాయు సాధనము.

గంటి-తె. 1. గాయము. 2. దుఃఖము.

గంటు-తె. 1. గాయముచేయు. 2. గనుపు. 3. చూకలచూడు. 4. వెండ్రుకల ముడి. 5. ముడి.

గంటువెట్టు-తె. కోవముచే మొగము ముడుచు.

గంటె-తె. 1. గరిటె. 2. నజ్జపైరు.

గంట్లము-తె. గర్విణుల కోరిక, దోహదము.

గండ-తె. మ్రొక్కుబడి. (గండదీపము మొ.)

గండడు-తె. భూరుడు. సమా. గండరగండడు- భూరులలోభూరుడు. [విప్పుము.

గండకము-స. 1. ఖడ్గమృగము. 2. భేదము. 3. గండగొట్టలి-తె. పరశువు. సమా. —తాళపు-పరశురాముడు. రూ. గండ్ర.

గండపెండరము-తె. (గండడు + పెండరము) భూరులు బిరుదుగా కాల పరించు అందె. రూ. గండపెండియరము, గండపెండారము, గండపెండేరము.

గండభేదందము-స. ఏనుగులను కాలదన్నుకొని పోవు ఒకవక్షి. (మృగవిశేషమని కొందఱు)

గంజము-తె. 1. ఆపద. 2. వి. (కంతము) గొంతు. సమా. గండకతెర- మెదక త్తిరించు కత్తెర.

స. 1. ఏనుగుచెక్కిలి. 2. చెక్కిలి. 3. ఖడ్గమృగము. 4. గుండ్రాయి. సమా. గండశిల- పెద్దగుండు. —మాల-మెదచుట్టును గడ్డలులేచు వ్యాధి.

గండరించు-తె. 1. పుట్టు. 2. పుట్టించు. గండరులు-తె. తునుకలు.

గండవడము-వి. (కాండవటము) తెర.

గందారు-తె. చెఱసాల.

గండి-తె. 1. బలము. 2. రంధ్రము. 3. సందు. రూ. గండిక. సమా. —దొంగ-కన్నపుదొంగ.

గండు-తె. 1. పొరుషము. 2. బలము. 3. పశువజ్ఞుడులందు మగది. క్రి. గండదగు-1. పొరుష హీనుమగు. 2. చచ్చు. గందారు-రమించు.

గందూపదము-స. ఎట్ట.

గందూషము-స. 1. పుక్కిలింత. 2. పుడిసిలి. 3. కొండముచివర. క్రి. గందూషించు.

గండె-తె. ఒకతెగ పెద్దచేఱ. [రూ. గండోలి.

గండోలి-స. 1. ఎఱుకుమొద. 2. కణుదురీగ.

గండ్ర-తె. 1. వృష్ణుడు. 2. పెద్దది. (గండ్రచీమ, గండ్రగొడ్డలి మొ.) 3. తునుక.

గండించు-తె. ఛండించు.

గండ్రికలు-తె. ఛండములు.

గంప-వి. (కంత) 1. ప్రాతగర్జలను చేర్చికుట్టిన తొంత. 2. ఎద్దులపై వేయు బరువు. స. పోవు వాడు.

గంతవ్యుడు-స. పోదగినవాడు.

గంతు-తె. 1. దుముకు. 2. దుముకుట.

గంతుకొను-తె. 1. దుముకు. 2. చచ్చు.

గందము-వి. (గంధము) చందనము. సమా. గందవలై-కలుపువలకల కడ్డముగావేయు కొయ్య. —పుగొండ- మలయపర్వతము. —మూను-శ్రీచందనవృక్షము. —పొడి - సుగంధ ద్రవ్యములుచేర్చి చేసిన పొడి. రూ. గందవడి.

గందరగోళము-వి. (గంధర్వకోలాహలము) పెద్ద కలకలము.

గందకము-స. ఒక పసుపురంగులగు ఖనిజవస్తువు.

గంధవము-స. 1. ఎఱిగించుట. 2. నలుగిడుట. 3. నొప్పించుట. 4. వెలిగించుట.

గందము-స. 1. వాసన. 2. గంధకము. 3. గర్వము. 4. పంబంధము. సమా. గందగజము - మదపుతేనుగు. —వలి. 1. ప్రేంకణపుచెట్టు. 2. పంపంగి మొగ్గ. రూ. గందవలి.

—మోదనము- 1. ఒక పర్వతము. 2. ఒక కోతి. 3. మగవ మైద. 4. మనవు పేరుగల. —మూడి-చుంచు. —మృగము-పునుగుపిల్లి. —వతి- 1. కల్లు. 2. వ్యాధినికల్లి. —వహ- 1. ముక్క. 2. డు. గాలి.

గంధర్వము-న. 1. ఒకానొకమృగము. 2. గంధము. 3. మగకోయిం. 4. డు. దేవతలలో ఒకతెగ. 5. పాటపాడువాడు. సమా. గంధర్వకోలా హలము-గుంపులో వారివారి యిష్టమువచ్చిన పని వారు చేయుచుండగా ఏర్పడు కలకలము. —హస్తకము-అమదపుకెట్టు.

గంధిం-న. ముదినక్క. నజుడు. [దోంము. గంప-తె. పెద్దబుద్ధులతో అర్లిన పెద్దపుటిక, కం గంబర-వి. (కర్పూరము) కర్పూరము. రూ. గం బురము, గంబుర, గంబూర.

గంధీరము-న. లోతుగలది. రూ. గంధీరము, సమా. గంధీరవేది - ఎంతదాదపెట్టిననులపట్ట పెట్టని మదపు పేనుగల.

గంధీరము-న. గంధీరవానము. రూ. గంధీరము. గగనము-తె. దుర్భలము. స. ఆకాశము. (వృ. దేవతలు, పక్షులు పోవు మార్గము.)

గగరు-తె. భయహరగుండచే మేనివెండురలు నిక్కవొడుచుట, రోహండు. రూ. గగరుపు, గగరు. క్రి. గగరుపాడుచు. కృ. గగరు పొడుపు, గగరుపాటు.

గగ్గ-తె. 1. సంకోచించు. 2. వి. (గగ్గదిక) సంతోషాదులచే గలుగు గొంతుకుపు.

గగ్గులు-తె. రావ్యమురాల్పినకంకులు.

గగ్గులకాడు-తె. 1. రావ్యమురాల్పిన కంకుల సమాహము. 2. నిస్సారము.

గగ్గోలు-తె. కలక. క్రి. గగ్గోలునడు.

గచ్చు-తె. ఒకానొక ముండ్లరీగ. రూ. గ్రచ్చు.

గచ్చు-తె. 1. కాంతి. 2. పూత. 3. గారవూత. 4. వర్ణలోపముగాని, పదలోపముగాని యైనది. సమా. గచ్చులాడి - బయటికి యోగ్యురాలి వలె నటించు అడుది.

గచ్చుకొను-తె. పట్టుకొను.

గచ్చువిచ్చగు-తె. వైకల్యమగు.

గజ-వి. (గజము) పెద్ద. సమా.—దొంగ-మేటి దొంగ.—నిమ్మ-బొదపు కాయలుగల ఒంటెగ నిమ్మ. లకునము.

గజగజ-తె. వడలుటయందగు ననుకరణము.

గజిబిజి-తె. 1. కలక. 2. నందడి. క్రి. గజిబిజించు.

గజము-తె. తుపాకికి మందువట్టించునలాక.

గజము-న. 1. ఏనుగు. (వృ. ముదించునది.) (దీని తేదములు మూడు: కద్రము. మందము, మృగము) 2. మూడడుగులకొలది. సమా. గజకర్ణము - ఏనుగుచెవివంటి విననకట్ట.— విమీలనము-కవటము.—యాన-1. ఏనుగునద కవంటి నదకగల అడుది. 2. అడుది. — రిపుపు-సింహము. (ఇట్లే గజవైరి ము.)

గజాననుడు - వినాయకుడు, ఏనుగు మోము సామి.

గజ్జ-తె. తొడనందు, వంకజము.

గజ్జి-వి. (కచ్చుపు) తీలుకులుపులు.

గజ్జయ-తె. కింకిరి. రూ. గజ్జ.

గజ్జ-తె. మదము.

గజారము-వి. (ఘరూరము) పేరీడుచెట్టు.

గట్టన-వి. (పుట్టనము) గట్టించుట.

గట్టి-తె. 1. దృఢము. 2. కఠినము. క్రి. గట్టించు. సమా. గట్టివాడు - సమర్థుడు.—వాయి - గయ్యాళి. [హస్తరాలు. రూ. గట్టివా.

గట్టివ-తె. (గట్టి+వాయి) 1. ధూర్జుడు. 2. గట్టు-వి. (పుట్టము) 1. తీరము. 2. కొంక. సమా.—త్రిమృతి-కోతి.—తాలుపు-విపుపు, నగదరుడు. —చాయ-ఇంద్రుడు, నగవైరి. —రామాలి- పాల్వతి, గిరిజ. రూ. గట్టామాలి. —తేడు-హిమవంతుడు, నగరాజు. —వాయి-వైరండ్రి.—విలుకాడు- శివుడు. రూ. — విలుతుడు.

గడ-తె. 1. నిడుపాటిచోల. 2. సముహము. 3. ఓడకంటము. 4. కంటము. సమా.—సాదన-సాము. [క్రి. గడగడలాడు.

గడగడ-తె. వడలుటయందగు ననుకరణము.

గడన-తె. సంపాదనము. క్రి. గడించు. వి. (గజన) 1. ఎన్నిక. 2. స్తోత్రము. సమా.—కత్తె.

వేళ్ళు. (ఇట్లే గడపపదతి మొ.)
 గడప-చూ. కడప.
 గడవిడ-హిం. అల్లరి.
 గడి-తె. ఎల, సీమ. సమా. గడిత్రాడు - గడి
 కాళ్లవేయువలుపు. గడిదేలు - సమర్థుడగు.
 గడిదొంగ - ఒకవేటిగినదొంగ. గడిపోతు -
 అణ్ణు.
 [కాలుచేర్చి అంతేవేయు.
 గడికాళ్లవేయు-తె. రెండేసిఅవులను ఒక్కొక్క
 గడితము-తె. 1. తజు. 2. ముడుగు.
 గడియ-వి. (మటిక) 1. ఇరువదినాలుగు నిమిష
 ముల కాలము. 2. గడెమాను, రూ. గడె.
 గడియారము-వి. (మటికారము) కాలపరిమాణ
 మును దెలుపు యంత్రము.
 గడుపు-తె. నిర్ణయకాలము.
 గడుసు-తె. 1. కాలిన్యము. 2. దైర్యము. 3.
 అసాధ్యము. సమా. గడుసరి-1. అసాధ్యుడు.
 2. ధీరుడు. 3. కలిసుడు.
 గడ్డ-తె. 1. దుంప. 2. ప్రణము. 3. మంటిపెల్ల.
 4. ద్వీపము. సమా.—వలుగు-గుంటకవలుగు.
 —పాఱ-నేల పెల్లగించుసాధనము, ఫలితము.
 —ప్రాయ్యి-గడ్డలేర్చుచిన ప్రాయ్యి.
 గడ్డము-తె. 1. చిలుకము. 2. శృంగువు.
 గడ్డి-తె. కనవు. సమా. —బొడ్డు-చుట్టుకుదురు.
 గడ్డు-తె. 1. అసాధ్యము. 2. మిక్కిలి.
 గడ్డుకొను-తె. అతిశయించు.
 గణకుడు-న. 1. జోన్యుడు. 2. కరణమువాడు.
 గణగణ-తె. ఘంటార్థనియందగు ననుకరణము.
 గణన-న. ఎన్నిక. రూ. గణనము.
 గణనీయము-న. ఎన్నదగినది.
 గణము-న. 1. సమాహము. 2. ప్రమథులసమా
 హము. 3. ఇరువదేరుభ్రమలు అన్నియేను
 గులు ఎనుబదియొక్కగుట్టములు నూటమువ్వుది
 యేవురు కాల్యురును గల నేన. సమా. గణపతి-
 వినాయకుడు. (ఇట్లే గణేశుడు మొ.) [దించు.
 గణించు-న. 1. ఎంచు. 2. లక్ష్యపెట్టు. 3. నంపా
 గణిక-న. 1. వేళ్ళు. 2. అడేనుగు.
 గణితము-న. 1. ఎంచబడినది. 2. అంకవిద్య.
 గణితవ్యము-న. ఎంచదగినది. రూ. గణేయము.

గణేయ-తె. ఎదురు అంతేవేయుటయం దగు భ్యసించు.
 ఖచ్చి. [3. లక్ష్యము. క్రి. గణుతుండు.
 గణుతి-న. (వి. గణన) 1. ఎన్నిక. 2. ప్రోత్సము.
 గణెము-తె. వేషధారులు ధరించు లక్కపొమ్ము.
 గణ్యుడు-న. ఎంచదగినవాడు.
 గరము-న. 1. పోక. 2. పోయినది. 3. తెలియ
 బడినది. క్రి. గతపడు-1. కడచు. 2. చచ్చు.
 గరి-న. 1. పోక. 2. త్రోవ. 3. ఉపాయము. 4.
 ఆధారము. 5. విధము.
 గరించు-న. 1. కడచు. 2. చచ్చు.
 గరుకు-తె. 1. (కుక్కువతె లబుకులబుకుమని)
 తను. 2. తినుట. రూ. గడుకు. (ఇది నింద
 యందే వచ్చును.)
 గత్త-తె. ఎరువు. రూ. గత్తము.
 గత్తర-హిం. గాఢరా.
 గత్తు-తె. చూత్రప్రవాసన.
 గద-న. 1. ఒక అయడము. (వి. గుడియ.) 2.
 ము. రోగము. సమా. గదాదరుడు-విష్టువు.
 గది-తె. ఇంటిలోపలి యణు. న. 1. గదను ధరించిన
 వాడు. 2. రోగి.
 గదుకు-చూ. గదుకు. [గదమాయించు.
 గదుము-తె. గద్దించు. రూ. గదుముకొను, గదురు,
 గదురు-తె. 1. గద్దించు. 2. చెడుకంపు.
 గద్గదము-న. దగ్గత్తికపడినది.
 గద్గదిక-న. దగ్గత్తిక.
 గద్ద-వి. (గృహము) గరుడజాతిపక్షి.
 గద్దటి-తె. దిట్టతనముకంది. (పుం. గద్దటికాడు.)
 గద్దించు-తె. కోపముతో అడలించు. [రూ. గద్దె.
 గద్దయ-తె. 1. ఉన్నతపీఠము. 2. సింహాసనము.
 గద్దవ-తె. గద్దము.
 గద్దె-తె. 1. గద్దయ. 2. వి. (గద్దాణము) వరా.
 3. వి. (గద్దము) 1. పోదె. 2. వచనము.
 గద్దెపొంకము-తె. వరువునకుఁ దగిన మాట.
 గద్దము-న. వచనము. (వి. గద్దె)
 గనగన-తె. తపించుటయందును ముందుటయందును
 నగు అనుకరణము.
 గనన-తె. పెద్ద.
 గనయము-తె. 1. పోకముడి. 2. వింటికొన్న.

గని-వి. (ఖని) 1. లోహాదులు పుట్టు చోటు. 2. విలము.

గనిమ-తె. మడికి చుట్టు నేర్పలచిన చిన్న కట్ట.

గనియ-తె. భువక. రూ. గనె.

గనియ-హిం. ఒక.

గనుపు-చూ. కనుపు. [గన్నేరు.

గన్నెరు-తె. కరపీరము అను పూజెట్టు. రూ.

గప్పిలు-తె. 1. ఉన్నట్టుండి. 2. ఉలికిపాటు.

గచ్చాటు-తె. 1. కలశ. 2. వెలకక్కువైనది.

గచ్చి-తె. గర్వముగలవాడు. [గచ్చిలాయి.

గచ్చిలాయి-తె. తెలపాయిక. రూ. గచ్చిలము.

గచ్చిలి-తె. పిడికిలి.

గజ్జు-తె. 1. (మునుపు) వానన. 2. (ఇప్పుడు)

దుర్గదము. 3. గర్వము. 4. మదము. నమా.

—చిత్రణి-గణాంధరారము.—తెంపమెకము -

వినుగు.

గజ్జీ-న. 1. అగ్నిభార్య. 2. సూర్యకిరణము.

3. సూర్యుడు.

గజ్జీరము-చూ. గంజ్జీరము.

గజ్జీరిము-చూ. గంజ్జీరిము.

గమకము-తె. 1. యత్నము. క్రి. గమకించు.

2. అధికము. 3. మనోజ్ఞము.

న. సంగీతముందు స్వరదన్యాసము.

గమగమ-తె. ఇంపైన వానయందుగు ననుకరి

జము. క్రి. గమగమించు-గమాయిచు.

గమనము-న. 1. పోక. 2. ప్రయాణము. 3. కలంపు.

క్రి. గమనించు-1. పోవు. 2. కలంచు.

గమనిక-తె. విధము.

న. నడపుట.

గమము-న. 1. పోక. 2. ప్రయాణము. 3. త్రోవ.

క్రి. గమించు-పోవు. రూ. గమయించు.

గమి-తె. 1. నమూనాము. 2. కలచు. నమా.

—కత్తి-అంతఃపురమునందుకావలియుండునది.

—కాడు-1. అధికారి. 2. సేనాపతి. క్రి. గమి

కొను-గుంపునడు.

గమ్ము-తె. వాననకొట్టుటయందుగు ననుకరణము.

గమ్మము-న. పొందఁదగినది. నమా. గమ్మస్థానము-

చేరఁదగినచోట, సంతకన్యము.

గయాళము-తె. ధిక్కారపుమాట. రూ. గయాళము. క్రి. గయాళించు, గయాళించు.

గయాళి-తె. (గయాళము+ఇ) ధిక్కరించి మాటాడునది. రూ. గయాళి.

గర-తె. గడ్డ, ముద్ద. క్రి. గరకట్టు, గరకొను, గరవడు-ముద్దకట్టు.

గరగ-వి. (కరక) 1. నీరుత్రాగుట కునయోగించు చిన్నపాత్రము. 2. చిన్నకుండ. నమా.

గరగడ-(గరగ+గడ) లకిగ.

గరగర-తె. నిర్మలము. (గరగరిక. 1. చైత్యల్యము. 2. అందము)

గజగజ-తె. నమలుటయందుగుర్వని. క్రి. గజగజలాడు, గజగజ మ్రోగు.

గజగజ-తె. తక్కువ.

గరము-న. విషము. రూ. గరళము.

గరాసు-వి. (కర్కశుడు) దుష్టుడు.

గజి-వి. (గరుత్) 1. తెక్కు. 2. బాణపుతెక్కు.

గరిఁతె-తె. ఇసుముతోగాని ఇత్తడితోగాని చేసిన తెడ్డు. రూ. గంతె.

గజిత-తె. ఒకతెగ రీఁగకనపు. దూర్వ. నమా.

—చెక్కు-పచ్చికతోడిమట్టిపెల్ల, కరుడు.—చిప్ప-ముత్తెపుణి.

గరిడి-తె. 1. పాము. 2. పాముకూటము. 3. చోటు.

4. నమీవము. నమా.—ముచ్చు-మంచివానివలె జేరి నమయముచూచి దొంగిలించువాడు.

గరిడియ-వి. (కరండిక) బుద్ధి.

గరిక-వి. (గృహస్థ) 1. ఇల్లాలు. 2. పతివ్రత.

గరిమ-న. గొప్పకనము. రూ. గరిమము.

గరిమిడికొక్కు-తె. వందికొక్కు.

గరివించు-వి. గరింపు.

గరిష్టము-న. మిక్కిలి గురువైనది.

గరిసె-తె. 1. దాన్యముంచుకొట్టు. 2. వదిపుట్టు.

నమా. —బావి-మెల్లలతోనల్లిన బొట్టలుదిందిన బావి.

గరు-తె. రోమాంశము. నమా.—పాటు - గగరు

పొడుపు. క్రి. గరుపాటు.

గఱుకు-తె. కొడవలిలోనగువాని కక్కు, కఱుకు.

గరుటామంతుడు-వి. (గరుత్మంతుడు) పక్షిరాజు.
 రూ. గరుటామంతుడు. [విష్టువు.
 గరుడి-వి. (గరుడుడు) పక్షిరాజు. నమా. —రౌతు.
 గరుడు-న. గరుత్మంతుడు. నమా. గరుడ
 గంబము-కోవెలలోనుంచు దీపస్తంభము. —ధ్వ
 జుడు-విష్టువు. —చచ్చ-మరకతము. గరుడా
 గ్రజుడు-అనూరుడు.
 గరుత్తు-న. తెక్క. నమా. గరుత్మంతము-పక్షి.
 గరుత్మంతుడు-గరుడుడు. [గరువు, గరుసు.
 గరుము-తె. గులకతాంచే గట్టియైనది (నేల). రూ.
 గలువ-తె. పెద్ద.
 గరువము-వి. (గిర్వము) 1. అహంధానము.
 2. విరివి. (గౌరవము) మర్యాద. రూ. గారవము.
 గరువు-తె. 1. చెంప. 2. గరుము.
 గరుసు-తె. 1. మేర. 2. తోలు. 3. గరుము
 గర్జ-న. 1. మేఘధ్వని. 2. సింహనాదము.
 గర్జనము-న. 1. మేఘధ్వని. 2. కోపము. క్రి.
 గర్జించు.
 గర్జితము-న. 1. మేఘధ్వని. 2. మదపుచేనుగు.
 గర్జము-న. 1. వల్లము. 2. పిఱుడులమీదిగుంక.
 గర్జభము-న. 1. తెల్లకలువ. 2. గాడిద. (వ్యు.
 శబ్దించునది.) [పూసరము.
 గర్భకము-న. వెండ్రుకలలోపల ముడుచుకొన్న
 గర్భము-న. 1. కడుపు. 2. కడుపులోనిపిండము.
 3. బిడ్డ. 4. ఒకతెగ కవిత్వము. నమా.
 గర్భాగారము-లోపలిగది. గర్భాశయము-మావి.
 గర్భిణి-న. చూటాలు, అంతర్వర్తి.
 గర్భము-న. 1. అహంకారము. 2. మదము. (వి.
 గరువము) క్రి. గర్భించు.
 గర్వి-న. గర్వము గలవాడు.
 గర్వికుడు-న. గర్వించినవాడు.
 గర్జణము-న. నింద. క్రి. గర్జించు. [వాడు.
 గర్జ్యుడు-న. 1. అదముడు. 2. విండింపదగిన
 గంటియ-వి. (గళంతిక) గిండిచెంబు. [ద్యని.
 గంగల-తె. కదలుట, రాలుట, మ్రోయుటయందగు
 గలతరించు-తె. జల్లుమను, జలదరించు.
 గలబ-హిం. కలకలము.

గలిబిలి-తె. వందడి.
 గల్ల-తె. 1. పొల్ల. 2. చూదిగతోలూరవేయుచట్టి.
 గల్లము-న. చెక్కిరి.
 గల్లు-తె. భూషణములు మ్రోగుటయందగుధ్వని.
 గవతు-తె. దుర్గపురద్వారము. రూ. గవను.
 గవయము-న. గురుపోతు.
 గవరవ-వి. (గౌరము) కొద్దిపాటి ఎఱుపు.
 గవాక్షము-న. కిటికీ (వ్యు. కిరణవ్యాపారముగలది.)
 గవి-తె. 1. గుహ. 2. వల్లము. న. అవు.
 గవుండ్ల-తె. కల్లుగీచి జీవించు ఒక జాతి.
 గవేషణ-న. వెదకుట. క్రి. గవేషించు.
 గవ్యము-న. అవుపాలు లోనగునది. (పంచగవ్య
 ములు: పాలు, పెరుగు, నేయి, పంచితము, పేద)
 గవ్యూతి-న. రెండుకోసుల కొలది. [వెలిగారము.
 గవ్య-తె. చిన్నజాతిశంఖము. నమా. —చౌకము-
 గళికము-న. గసి.
 గన-తె. ఉబ్బినము. [ఒక తెగ తెల్లగింజల చెట్టు.
 గనగన-వి. (ఘననము) కూరం కువయోగించు
 గని-తె. 1. మేకు. 2. ఆరుగున నిలిచిన ముఱికి.
 గనిక-తె. 1. త్రవ్వటకునువుగా చెక్కినకొయ్య.
 2. నలాక. 3. బాణము.
 గనిబిసి-తె. గజిబి.
 గన్లు-హిం. రక్షకభటులు ఊరుతిరిగి కాచు కాపరి.
 గహనము-న. 1. అదవి. 2. గుహ. 3. దుఃఖము.
 4. ఎఱుగరానిది. 5. చొరరానిది.
 గహ్వరము-న. 1. అదవి. 2. గుహ. 3. పొదరిల్లు.
 గహ్వరి-న. భూమి.
 గళంతిక-న. గిండిచెంబు. (వి. గలతియ)
 గళనము-న. జాణుట. [ల. —కుండిక-చిఱునాకు.
 గళము-న. కుత్తుక. నమా. గళగండము-గండమా
 గళితము-న. జాతినది.
 గళ్ల-చూ. కళ్ల.
 గల్లెము-తె. పాంపీగడవంటి లేతకొబ్బెర.

గా

గాంగుడు-న. 1. కుమారస్వామి. 2. భీష్ముడు.
 రూ. గాంగేయుడు.

గాంధేయము-న. బంగారు. [గాంధీవము.
గాంధీవము-న. 1. అర్జునుని విల్లు. 2. విల్లు. రూ.
గాంధీవి-న. అర్జునుడు. రూ. గాంధీవి.
గాంధించు-తె. (మొగము) ఉబ్బు. [జాతి.
గాంధ్య-తె. నూనెయొడి అమ్ముకొని జీవించు ఒక
గాంధర్వము-న. 1. కన్యావరులు పరస్పరేచ్ఛచే
చేసికొను వివాహము. 2. దినమునందు ఏడవ
భాగము. [2. సింధూరము. 3. ఒకదేశము.
గాంధారము-న. 1. నవ్వునవ్వుములలో మూడవది.
గాంధారి-న. 1. గంజాయి. 2. ధృతరాష్ట్రానిధార్య.
గాంధీర్యము-న. గంధీరభావము.
గాడి-న. 1. నిడువుగా ఏర్పడినపల్లము. 2. పసుల
గట్టుచోట కనవు నేయుటకు పంకలు లోనగు
వానితో నేర్పడినచోటు. 3. పసులు నీరు
త్రాగుటకు జాతితోగట్టిన తొట్టి.
గాడు-తె. కామమదము.
గాగర-హిం. పావడ. రూ. గాగరా.
గాజు-వి. (కాచము) 1. ఒక దినుసు మన్ను.
2. ఆమున్నుతో చేసిన వలయము. నమా.
గాజున్న-ఒకదినుసు ఉప్పు. గాజులవాడు-
గాజులమ్మ బలిజ. 3. గాజువాణు-కాంతి
హీనమగు. [బొట్ట. రూ. గాడె.
గాజె-తె. మట్టియొకటి నేర్పడిన ధాన్యపు
గాటము-వి. (గాఢము) అధికము.
గాటు-వి. (కటుపు) కారము.
గాడి-హిం. బండి. రూ. గాడి.
గాడిద-తె. ఖరము, గాలిగాడు. రూ. గాడ్.
నమా. —కాళ్లవాడు- ముట్టుమోతాళ్లవాడు,
సంజ్ఞపు. —పులి- దుమ్ములగొండి, కొర్నవ
గండు.
గాడుపు-తె. గాలి. రూ. గాడ్డు. నమా. —చూలి-
1. హనుమ. 2. భీముడు. (ఇట్లే గాడుపు
పట్టి. —కొడుకు మొ.) —మోవరి-నర్పము,
పనాళనము. —సంగడి-డు-అగ్ని, వాయు
నలుడు.
గాఢము-న. పెల్లు. (వి. గాటము)
గాణ-వి. (గాయన) 1. పాటకాడు. రూ. గాణుడు.
2. పాటకత్తె. రూ. గాణీ.

గాణిత్యము-న. గణితం నమాహము.
గాణేయము-న. గణనీయము.
గాత-వి. (ఘాతము) దెబ్బ.
న. పాటకాడు. [ఏర్పడు పల్లము.
గాతము-వి. (ఘాతము) గడ్డపాతతోపొడువగా
గాతి-తె. తిండి.
గాతుకలగు-తె. భేదిల్లు.
గాత్రము-తె. స్థూలము.
న. 1. శరీరము. 2. అవయవము.
గాఢ-న. 1. చరిత్రము. 2. పద్యము. 3. పాట.
4. చక్కనలుపబడని భావ.
గాద-తె. చెమటకాయం తఱచు.
గాదము-తె. 1. పైరులోనికనవు, కలుపు. 2. ఆకు.
గాదిలి-తె. ప్రేమము, ముద్దు.
గాదెహ. గాదె.
గాదము-న. 1. మిట్ట. 2. కొరిక.
గాదేయడు-న. విశ్వామిత్రుడు (గాదికొడుకు).
గానము-న. పాట.
గానుగ-తె. నూనెదీనెడి యంత్రము, పరంజము.
గాలు-తె. కొప్పెర.
గామిడి-వి. (గ్రామణి) శ్రేష్ఠుడు.
గాము-వి. (గ్రహము) 1. సూర్యాదిగ్రహము.
2. విశాఖము. నమా. గాములతోడు-సూర్యుడు.
గాయకము-తె. మర్తము.
గాయకుడు-వి. (గ్రాహకుడు) గ్రహణశక్తి
కలవాడు. న. పాటపాడువాడు.
గాయత్రి-న. సంధ్యావందన మంత్రము.
గాయని-న. పాటకత్తె. (పుం. గాయనుడు)
గాయము-తె. కత్తిలోనగువాని దెబ్బ, జీతి.
గార-తె. 1. ఇసుకచేర్చి దంచిన నున్నము. 2. ఒక
మణిదోషము. 3. పంటపై గట్టిపడిన పాచి.
గారడము-వి. (గారుడము) 1. విషమంత్రము.
2. మాయ. నమా. గారడి-(గారడము+ఇ)
పాములవాడు. రూ. గారడిడు.
గారము-వి. (గౌరవము) 1. గొప్పతనము.
2. ప్రేమము. రూ. గారవము, గారాబము,
గారాబు, గారాము. 3. గారవింపు, గారవిల్లు.
గారు-తె. కాడుప్రత్యయ బహువచనరూపము.

పూజ్యార్థమున వచ్చునది.
 గారుడము-న. 1. విషమంత్రము. 2. గరుడవచ్చు.
 గారుడికుడు-న. హుంలవాడు.
 గారుత్మతము-న. వచ్చు, మరకతము.
 గారె-తె. మినువవచ్చునద.
 గార్తవము-న. గాడిద. రూ. గర్భము.
 గార్తవ్యము-న. గృహస్థ దర్శము.
 గాలము-తె. చేచలనుబట్టి నన్ను నివంపుగలకొక్కి.
 బడిశము. రూ. గాలము. నమా. గాలకాడు.
 గాలముతో చేచలఁబట్టవాడు.
 గాలి-తె. 1. వాయువు. 2. మృగముల దేహ
 వానన. 3. పితృదేహము. నమా. —గాడు-గాడిద.
 —గుడి - సూర్యనంద్రులకు చుట్టు నేర్పడు
 మందలము, పరివేషము. —చూలి-1. అగ్ని.
 2. హనుమ. 3. భీముడు. (ఇట్లే గాలికొడుకు
 మొ.) —తిండి-నర్పము. (ఇట్లే గాలిమేవరి
 మొ.) —నెచ్చెలి-అగ్ని, వాయునఖుడు.
 —పంట-నిర్ణయము లేని పంట. —పటము -
 బాలర క్రిడాసాధనము. రూ. గాలిపదగ. —
 మాట-లోకప్రవాదము. —వాన-గాలితోడివాన.
 రుండు.
 గాలించు-తె. 1. బియ్యము లోవగువానిని నీళ్లలో
 పోసి తాళ్లలేకకోధించు. 2. వెదకు. [2. చంపు.
 గావు-తె. బలి. క్రి. గావుపట్టు-1. నాశముచేయు.
 గానటనీనట-తె. 1. నలక్షణముగాని చదువు,
 2. తాళమాటు. రూ. కానటనీనట.
 గానము-వి. (గ్రానము) అమరము.
 గానీ-తె. శ్రమము. క్రి. గానీల్లు.
 గాహనము-న. స్నానము.
 గాళకుడు-తె. 1. ధీరుడు. 2. ప్రౌఢుడు.

గ

గి-తె. నిందయందు ప్రాప్తయైన అప్రేడితశబ్ద
 ము నాద్యక్షరమునకు వచ్చు అదేశము. (చిలుక
 గిలుక మొ.)
 గింగురు-తె. గుంయ మను శబ్దము.
 గింజ-తె. 1. విత్తు. 2. బి. రావ్యము.
 గింజ-తె. 1. పండ్లుచూపు. 2. బిలమాలు.

గింజకొను-తె. బిడ్డలు వెలికింఁబండుకొని కాల్చి
 విడిలించు.
 గింజెము-తె. జంటనేరవస్త్రము.
 గిండి-తె. నన్ను మెదగలచెంబు, భృంగారము.
 గిచ్చు-తె. 1. గోటితోనొక్కు. 2. గీచు.
 గిజగిజ-తె. తన్నుకొనుటయందగు అనుకరణము.
 గిజరు-తె. పండులోనుండు గుంజా.
 గిటక-తె. పొట్టి.
 గిటగిట-తె. పటపట. [క్షృము.
 గిటగిటన-తె. 1. అల్పము. 2. కృశము. 3. సూ
 గిటగిటమున-తె. వడఁకు.
 గిట్ట-తె. 1. పసుల కాలిగోరు. 2. బాణము.
 గిట్టించు-తె. 1. గిట్టుబడియగు. 2. నంపు. కృ.
 గిట్టంపు. [చ్చు. 4. నశించు.
 గిట్టు-తె. 1. అనుకూలించు. 2. ఇష్టపడు. 3. చ
 గిట్టుబడి-తె. అమృతమందరిలాభము.
 గిడన-తె. పొట్టి, గిటక.
 గిడిగిట్ట-తె. నమస్కారము.
 గిడుగు-తె. కామలేనిగాడుగు.
 గిడ్డ-తె. పొట్టి, గిడన.
 గిడ్డంగి-(మారేభాష) సరకులుంచి ఆమ్మెరుజ్జిల్లా.
 గిడ్డి-తె. అవు. [యెడ్డు.
 గిడ్డ-తె. 1. పొట్టి. 2. కాలువట్టనికోడె. 3. పొట్టి
 గిడ్డ-తె. సోయందు నాలవభాగము.
 గినుము-తె. వంచన. క్రి. గినుమాడు. [రూ. గిన్నె.
 గిన్నియ-తె. 1. చిన్నపాత్రము. 2. కంచము.
 గిబ్బ-తె. 1. అచ్చుపెద్దు. 2. ఎడ్డు. నమా. —రౌ
 కు-శివుడు.
 గిరక-తె. నూతిరాట్నము.
 గిఱక-తె. గిటక, పొట్టి.
 గిరణము-న. మ్రుంగుట.
 గిరవు-హిం. తాకట్టు, కుదువ.
 గిరస-తె. పాణఁబోతు.
 గిరాకి-హిం. వెంయదికము.
 గిరి-న. 1. కొండ. 2. అచ్చనగాయలు. నమా.
 —జ-పార్శ్వతి. —ధరుడు-విష్ణువు, గట్టు
 తాడువు. గిరికుడు-1. శివుడు. 2. హిమవం
 తుడు. 3. బృహస్పతి.

గిటి—గుండగొయ్య.

గిటి-తె. గుండ్రనిగీత. క్రి. గిటికొను-చుట్టుకొను.
 గిరిక-న. 1. చిత్తెలుక. 2. జలగ. 3. వసురాజు
 భార్య. 4. పార్వతి.
 గిరిగిటు-తె. అడువపుడు వాయించు నడుమ పల్లము
 గల కంచుతాళము. రూ. గిరిగిటు. [వాడు.)
 గిరికుడు-న. శివుడు, (వృద్ధ. గిరియందుశయనించు
 గిరిసెము-వి. (శరీషము) దిరిసెనచెట్టు.
 గిటుకు-తె. 1. అక్షరములు వంకరగాగీడు. 2.
 తప్పవ్రాతను తుడుచు. 3. తుడుపు.
 గిటుక్కు-తె. మరలుటయందగు ననుకరణము.
 గిటుపు-తె. 1. కన్నులిప్ప. 2. కదలించు. రూ.
 గిటుపు.
 గింక-తె. 1. గిలగిలమ్రోగు బాలశ్రీదా సారనము.
 2. గిలగిలమ్రోగు ఇసుపతేకుబిల్ల. సమా.
 —బండి-చిన్నబండి. [మ్రోగు.
 గిలకరించు-తె. 1. గిలకొట్టు. 2. చిలుకు. 3.
 గిలకొట్టు-తె. 1. ప్రేళ్లతో కలచు. 2. కుదిలించు.
 3. పుణుకు.
 గిలి-తె. భయము.
 గిలిగించు-తె. గిలిగింతపెట్టు. రూ. గిలిగిలించు.
 గిలిగింత-తె. పక్కిలిగింత. రూ. గిలిగిలి, గిలిగి
 రింత.
 గిలుకు-తె. మెట్టెంవలన నగు ద్వని.
 గిలుపు-తె. (కన్ను) త్రిప్పు. రూ. గిలుపు.
 గిలులు-తె. మోసము. క్రి. గిలుబాడు.
 గిల్లకన్ను-తె. మెల్లకన్ను (గిల్లుచూపు-మెల్లచూపు)
 గిల్లు-తె. 1. గోటితోనొక్కు. 2. నభిక్షతము.
 గిల్లుడు-తె. గోటినొక్కు. నభిక్షతము.
 గిట్టులు-తె. 1. గోతు. 2. భేదించు. రూ. గిట్టు.

గి

గీ-తె. నిందయందు దీర్ఘాదియైన అప్రేక్షిత పదాద్య
 షరమునకు వచ్చు ఆదేశము (రాముడు గీమం
 డు మొ.) [పాతము.
 గీత-వి. (మీంకారము) ఏనుగుకూత, బృం
 గీతు-తె. కత్తిలోపగువానితో గీచి.
 గీటు-తె. 1. (వండ్ల) కొలుకు. 2. (కన్ను)
 గిటుపు. 3. చిమ్ము.

గీత-తె. రేఖ. రూ. గీటు.
 గీచు-తె. గీతగీయు. కృ. గీటు. [అనారరించు.
 గీటు-తె. గీత. క్రి. గీటదంగు. చచ్చు. గీటునలుచ్చు.
 గీతము-న. పాట.
 గీతి-న. 1. ఒక పద్యము. 2. పాట. [అపెట్టు.
 గీపెట్టు-తె. 1. గీతపెట్టు. 2. శబ్దించు. 3. మొ
 గీము-వి. (గేహము) ఇల్లు.
 గీయు-తె. గీచు. కృ. గీత.
 గీట-తె. రేఖ. గీత.
 గీటు-రూ. గిట్టు. కృ. గీట, గీటుడు. సమా. —
 నామము-సన్ననినామము.
 గీర్వాణము-న. 1. దేవభాష. సంస్కృతము. 2.
 డు. వేలుపు. భాసవాలు.
 గీరు-తె. న్రవించు. కాలు.
 గీప్పతి-న. బృహస్పతి. రూ. గీర్పతి.

గు

గుంజ-న. 1. గురిగింజటింగ. 2. తపెట్ట.
 గుంజ-వి. (గుంధము) స్తంభము. సమా. —
 నుగు-1. పరిహాసముచేయు. 2. ఎలుగుగొడ్డట.
 గుంజిలిపెట్టు-తె. గోపనముచేయు.
 గుంజిళ్లు-తె. చేతులు కట్టుకొని రెండుకాళ్లు చేర్చి
 పెట్టి కూర్చుండి లేచుట. రూ. గుంజీలు.
 గుంజు-తె. 1. ఈడ్చు. 2. ఉదుకు. 3. తాటి లో
 నగువాని మోపు మొదలు. 4. గిజురు. రూ.
 గూజు.
 గుంజులాడు-తె. లాగులాడు.
 గుంట-వి. (కుండము) 1. కొలను. 2. పల్లము.
 3. చిన్నచెఱుపు. 4. ఎకరాలో పద్మనైదవ
 వంతునల. 5. చిన్న. సమా. —నక్క-చిన్నన
 క్కు. —క్రోవి-నల్లమందుగుట్టించికొల్పిశబ్దము
 చేసెడు ఒక క్రోవి.
 గుంటి-తె. (గుంట+తి) 1. చేచిలో నొకభాగము.
 2. దున్నుట కేర్పణచుకొన్న భాగము.
 గుండ-తె. పత్తము. రూ. గుడ్డ.
 గుండగి-తె. నీరుకోడి.
 గుండడు-తె. 1. దాసుడు. 2. దీరుడు.
 గుండగొయ్య-తె. దుప్పుడు.

గుండము-వి. (కుండము) విష్ణులగుండు. [త్రము.
గుండిగ-వి. (కుండిక) వెడల్పునోరుగల లోహపా
గుండియ-తె. హృదయము. రూ. గుండె, గుండె
కాయ.

గుండి-హిం. బొత్తాను.

గుండు-తె. 1. పెద్దతాయి. 2. గుండ్రనిరాయి.
3. పిరంగిగుండు. 4. తూనికతాయి. 5. కపిచె
జానగుండు. 6. కొండ. నమా. —గుత్త -
నమ ప్రస్వాతకంత్రిములతోనిచ్చు గుత్త. —జల్ల-
పెద్దగంప. —పులుగు-వక్రవాకము. క్రి.
—కొను-చుట్టుకొను. —గిలు-చుట్టువడు.

గుండె-తె. 1. హృదయము. 2. మనసు. రూ.
గుండియ.

గుండ్రన-తె. వర్తులత్వము. [గుండ్రతుంగ మొ.)
గుండ్రము-తె. వర్తులము. (నమానమందు గుండ్ర,
గుండ్రయ-తె. 1. పిండికొట్టి చెరుగగా మిగిలిన
ఉండలు. 2. చెజుకుగానుగ కంబములు.

గుండ్రలుకొలుపు-తె. గుడ్డగూలకాయ.

గుండ్రాయి-తె. (గుండు+తాయి) పొత్తరము.

గుండించు-తె. కడుపుత్రిప్ప. కృ. గుండింపు.

గుంత-వి. (కుండము) 1. వల్లము. 2. పిఠిడి
మీడి గుంబ.

గుంధము-న. గుంజ.

గుంపించు-తె. 1. కుప్పవేయు. 2. అతిక్రమించు.

గుంపు-తె. ప్రాణి నమూనాము.

గుంపెన-తె. విజృంభణము. [క్రి. గుంపించు.

గుంఫనము-న. మాటలులోనగువానిని కూర్చుట.

గుంఫితము-న. కూర్చుంటున్నది.

గుంబము-చూ. గుమ్మము.

గుగ్గిలము-వి. (గుగ్గిలు) గుగ్గిలపుచెట్టుబంక.

గుగ్గిళ్లు-తె. ఉడుకఁబెట్టిన సెనగలుతోనగునవి,
అభ్యాషము.

గుగ్గిలుపు-న. గుగ్గిలపుఁజెట్టు.

గుచ్చకము-న. 1. పూగుత్తి. 2. నెమలిపురి.

3. పొద. 4. మువ్వదిరెండుముణులు గ్రుచ్చిన
హారము. రూ. గుచ్చము, గుత్తము.

గుజగుజ-తె. పీడితము. క్రి. గుజగుజలాడు, —
వోపు-పీడితమగు, రహస్యమాడు.

గుజారి-హిం. భవంతుడు.

గుజారు-తె. గుంజ, గిజారు.

గుజ్జ-తె. అనుకగు రసద్రవ్యము. రూ. గుంజ,
గూజ, గుజారు.

వి. (కుట్ట) 1. గిటక. 2. పొట్టియెడ్డు, 3. గురుజ.

4. పాపబదూలముతోనగువాని గురుజ. నమా.

—వేలుపు-వినియకుడు. గుజ్జెనగూళ్లు-బాలి
కలు గురుగులతో నండిన అన్నము.

గుటక-తె. ఒకసారి నోటఁబోసికొని మ్రింగు నీరు
లోనగువాని కొండ. [కుక్కు-

గుటుకు-తె. మ్రింగుటయందగుద్వని. రూ. గుటు

గుట్ట-తె. 1. పెనుమిట్ట. 2. చిన్నకొండ. 3. రాశి.

గుట్టు-తె. మర్రము. నమా. —చెడు-రాజమంత్రిము
బయలుపడుట. —పాకిరి-రహస్యముగా విన్న

సాక్షి.

గుడము-న. 1. బెల్లము. 2. గోలి. [2. పాండ.

గుడక-తె. 1. పెంకాయలోనగువాని బుట్ట.

గుడాకేళుడు-1. శివుడు. 2. అరుసుడు. (వృష్టి.

జెముడాకులవంటి పెండుకలమడి కలవాడు.)

గుడారము-తె. దేరా, గుజారయము. రూ. గుడారు,

గూడారము, గూడారు.

గుడి-తె. 1. దేవళము. 2. ఇకారరూపాంతర

నామము. 3. పరివేషము. 4. వలయరేఖ.

నమా. —చుట్టు-పరివేషము. క్రి. —కట్టు-ఎల్లల

విర్మాటు. —కొను-క్రమ్ము. —తిరుగు-గుం

క్రముగా తిరుగు. [కవచము.

గుడిగి-తె. మోకాలివజుకు దొడిగికొను వస్త్ర

గుడిగుడి-తె. అల్పము.

గుడిసె-తె. 1. ఒకేచిత్తుగల చింతపండు. రూ.

గూడిసె. 2. గుండ్రని చిన్న అకుటిల్లు.

గుడుక్కు-తె. గుటుక్కు.

గుడుగుడు-తె. పరుగెత్తునపుడు బాలురుచేయుద్వని.

గుడుసు-తె. 1. పరివేషము. 2. గుండ్రము. నమా.

గుడునరి-కవచము గలవాడు. గుడుసుతెరువు-

చక్రము. (ఇట్లే గుడుసువాయి. మొ.) క్రి.

—వడు-గుండ్రమగు.

గుడ్డ-తె. వస్త్రము. రూ. గుండ.

గుడ్డము-తె. చేను. రూ. గుడ్డము.

గుడ్డి-తె. (గ్రుడ్డు + ఇరి) 1. అంధత్వము. 2. అంధుడు. రూ. గ్రుడ్డి. గుణకము-న. పెంచెడు తెక్క. క్రి. గుణించు. గుణము-న. 1. స్వభావము. 2. త్రాడు. 3. అల్లె త్రాడు. 4. మడుగు. 5. అంబాడు. 6. ఐక్యత. 7. ఇవి అటు: ఐక్యత్వము, వీర్యము, యశము, శ్రీ, జ్ఞానము, వైరాగ్యము. వీనిశే భగవంతుడే. ఇవికలవాడు భగవంతుడు.) 7. సత్త్వాది. (ఇవి మూడు: సత్త్వము, రజస్సు, తమస్సు.) 8. శబ్దాది. (ఇవి ధైయి: శబ్దము, స్పర్శము, రూపము, రసము, గంధము. ఇవి పంచభూతముల గుణములు. కావ్యగుణములు పది: శ్లేషము, ప్రసాదము, మాధుర్యము, సౌకుమార్యము, సమత, అర్థవీచనము, ఔచిత్యము, కాంతి, ఉజస్సు, సమాధి.) గుణాలయము-న. గుణారము. గుణి-న. 1. విల్లు. 2. గుణము కలవాడు. గుణితము-న. 1. మాల్లులతో అచ్చులను హల్లులను చేర్చి చెప్పట. 2. గుణింపబడినది. గుణ్యము-న. గుణింపదగినది. గుత్త-తె. పరిష్కరమైన సౌత్తును సౌత్తుకానికి కొంత దనమిచ్చి తనయనుబంధమున నుంచుకొనుట. సమా. —కాడు-గుత్తగొనువాడు. గుత్తము-తె. 1. కచ్చితము. 2. విగుప్తు. గుత్తి-వి. (గుత్తుము) 1. పూలులోనగువాని కుచ్చు. 2. చీలమండ. గుత్తుకము-న. పూగుత్తి. గుత్తుము-న. 1. నరిలోనగువానిగంట. 2. పూగుత్తి. 3. ముప్పదిరెండు మణుల హారము. గుదము-న. మూడి, పాయువు. గుడి-తె. 1. ఆటలు లోనగువాని గ్రుచ్చినసరము. 2. గుత్తి. సమా. —కాలు-చీలమండకదిగువ పాదము వెనుకటి భాగము, పార్శ్వ. —కూర్పు-గుంఫనము. —గట్ట-దొంగపుల మెడకుఁ దగిలిండు కట్ట. —గుంజలు - వసులదొడ్డి లోనగువాని ద్వారమండు నిలువుగా పాతిన కంటములు. —త్రాడు - దూడకాలికిఁ గట్ట

త్రాడు. క్రి. —కొను-1. అతిశయించు. 2. దట్ట మగు. 3. మూటకట్టుగాఁగూలు. —క్రోయు-కాళ్లకట్టి త్రోయు. —వడు-కట్టువడు. గుదియ-వి. (గద) 1. నాలుగుమూలల నిడివిగల దండము. 2. గుదికట్టు. రూ. గుదె. సమా. —కట్టులు-గుదిగుంజల కడముగాఁ జొప్పించు కట్టులు. —కాలుపు-యముడు. గుద్దలి-వి. (కుద్దాలము) వేళ్లమున్నగునవి పెల్ల గించుపాదము, శ్లోక. క్రి. గుద్దలిండు. గునవము-తె. గద్దపాణి. గునియ-తె. 1. నర్తించు. 2. కులుకు. రూ. గుని పాడు, గునినియాడు. కృ. గునుపు. గునుకు-తె. కొద్దివేగముగావరు గెత్తు. కృ. గునుగు. గున్న-వి. (కుణకము) పిల్ల. గుప్తము-న. 1. కాపబడినది. 2. దాచబడినది. గుప్తి-న. 1. కాపాడుట. 2. దాచుట. 3. చెఱ సాల. 4. పాఠశాల. [2. పుక్కిలించు. 3. ఉంచు. గుప్పళించు-తె. 1. వత్తములోనగువానిని ఉసుము. గుప్పిలి-తె. పిడికిలి. గుప్ప-తె. 1. ఉంచు. 2. చల్లు. 3. దూడ పాలు త్రాగునప్పడు పొడుగును పొడుచు. 4. ప్రయోగించు. 5. విసరివైచు. రూ. గుప్పించు. 6. ఎగయుట, మ్రోయుట, వాననకొట్టుట, పైచుట మున్నగువానియందగు ననుకరణము. గుప్పన-తె. శీఘ్రముగా. రూ. గుప్పన. గుబక-తె. తలుపుగండపట్టెమీది గుబ్బ. [జము. గుణాలు-తె. పడుట వగులుటయందగు ద్వన్యనుకర గుణాళించు-తె. వాననకొట్టు. [రూ. గులిమి. గులిలి-తె. 1. పైఁడికంటి. 2. చెవిలోని ముఱికి. గుణుకు-తె. పిడికిటితోపొడుచు. రూ. గుముకు. గుణురు-తె. 1. దట్టము. 2. సమాహము. రూ. గుమురు. [కొట్టుకొనుద్యని. క్రి. గుణులుకొను. గుణులు-తె. 1. గుప్తమునవచ్చువానన. 2. గుండె గుణును-తె. కవలము. గుబ్బ-తె. 1. కుచము. 2. గండపట్టెమీదిగుబక. 3. బాణపుటలుగుక్రింది గుబ్బ. 4. గుండ్రమైనది. సమా. గుబ్బలాడి-యావనపతి. రూ. గుబ్బెత.

గుబ్బటిలు-తె. తిరుగుడువడు. రూ. గుబ్బటిలు.
 గుబ్బటిలు-తె. 1. అతిశయించు. 2. ఉప్పొంగు.
 రూ. గుబ్బటిలు.
 గుబ్బన-తె. శ్రేష్ఠముగా. రూ. గుప్పన.
 గుబ్బిలి-తె. కొండ. నమా. —విలుకాడు-శివుడు,
 శైలదస్యడు. —నరము-పెక్కుదినును మ
 ణులుగ్రుచ్చిననరము.
 గుబ్బిక-తె. పక్షిలులోనగు వానికిఁబెట్టెడియురి.
 గుబ్బెర-తె. గుబ్బలాఁడి, యువతి.
 గుమగుమ-తె. 1. నువనన. 2. వాననకొట్టుట
 యందగు అనుకరణము.
 గుమాస్తా-హిం. తెక్కవ్రాయువాడు.
 గుమి-తె. గుంపు.
 గుమిలి-తె. ఖాళు. రూ. గుమ్మిలి.
 గుముకు-చూ. గుబుకు.
 గుమురు-చూ. గుబురు.
 గుమ్మ-తె. పాలుపిండునపుడు నమ్మధార.
 గుమ్మడు-తె. అలంకారప్రియుడు.
 గుమ్మటము-తె. దీపముంచు కాకితపుగాడు.
 గుమ్మడి-వి. కూళ్ళాండము.
 గుమ్మము-తె. వాకిలి. రూ. గుంబము.
 గుమ్మ-తె. 1. పిడికిటితోపొడుచు. 2. పిడికిటి
 పోటు. రూ. కుమ్మ. 3. వాననకొట్టుటయం
 దగు ననుకరణము. [గుమ్మెత.
 గుమ్మెట-తె. కూజారూపుగల వాద్యము. రూ.
 గుజక-నిద్రయందలి ధ్వని. రూ. గుజ్జు.
 గురగుర-తె. 1. పందికూత. 2. కొనయూపిరి
 గలప్పటిద్వని.
 గుజగుజ-తె. ఒకవిధమైన దురద.
 గుజి-తె. 1. లక్ష్మము. 2. గుజుకు. 3. దృష్టాం
 తము. 4. మితి. నమా. —కట్టు-1. అంచు.
 2. మితి. —కాడు-లక్ష్మము తప్పక యేయు
 వాడు. —కొండి-అయము. క్రి. గుజించు-1.
 ఉద్దేశించు. 2. నిర్ణయించు. గుజికొను-లక్షించు.
 గురిగి-తె. పడుచులాడుకొను చిన్నపిదత.
 గుజించి-తె. (గుజి+ఉంచు) కూర్చి. రూ. గుజించి.
 గురిజ-వి. (గుంజ)గురిగించుతిగ. రూ. గురివెంద.
 నమా. గురిగించు-(గురిజ+గించు) కిలాపాకి.

గురు-తె. గవయమ్మగము.
 గుణుకొను-తె. యత్నించు.
 గుణుకు-తె. 1. చిహ్నము. 2. మేర. రూ. గుర్తు.
 క్రి. గుణుంచు, గుర్తించు.
 గుణుపొడుచు-తె. గుణకపెట్టు. రూ. గుణువెట్టు.
 గురువు-తె. వేగపువరుగు. క్రి. గురువులువాణు.
 గురువుదేణు-చిజ్జునచిప్పిలు.
 న. 1. ఉపాధ్యాయుడు. 2. బృహస్పతి.
 3. కులము పెద్ద. 4. తండ్రి. 5. తండ్రితోఁ
 బుట్టినవాడు. 6. కాత. 7. అన్న. 8. మామ.
 9. మేనమామ. 10. రాజు. 11. కాపాడు
 వాడు. 12. గొప్పది.
 గురుసు-తె. 1. ఆయము. 2. మేర.
 గుర్తించు-తె. గుర్తుపట్టు.
 గుజ్జుము-తె. అశ్వము. నమా. గుజ్జుపుఁజుక్క-
 అశ్వని. —బీఁట- ద్వారజులరమ్ముపై నుంచు
 గుజ్జుపుముతీపీఁట. —మోమువేలుపు - కిం
 పురుపుడు. —సొరము-దైవతము. [2. గుజక.
 గుజ్జు-తె. 1. కోపమునందగు ననుకరణము.
 గుర్తిణి-న. గర్విణి.
 గుర్తు-వి. (గురువు) అధికము.
 గులక-తె. నన్నదినును జూయి.
 గులకరించు-తె. 1. రమ్ముగు. 2. కలియఁజెట్టు.
 గులగుల-తె. 1. చూర్ణము. 2. నలగుడు. 3. దురద.
 గులన-తె. గుజ్జుపువాడు.
 గులాము-హిం. దానుడు.
 గులివి-తె. గులిలి. రూ. గులిమి.
 గుల్మము-న. చీలమండ.
 గుల్మము-న. 1. బోదెలేనిచెట్టు. 2. కొమ్మిడిరక
 ములు అన్నియేనుగులు ఇరువదియేడు గుజ్జు
 ములు నలువదియేపురు కాల్చురును గల సేన.
 3. పురాభిముఖ రాజమార్గము.
 గుల్మిని-న. పొడరు.
 గుల్ల-వి. (గులి) 1. కప్పచిప్ప. 2. బొబ్బ.
 3. అల్పము. 4. బోలు. 5. గులక. నమా.
 —కాడు-పిమ్మియులేనివాడు, వ్యర్థుడు. క్రి.
 —పడు-అవమానపడు.
 గువ్వ-తె. 1. బెళవ. 2. అడవిపావురము.

గువ్యకరిగొను-తె. చుట్టుకొను. రూ. గువ్యకోలు గొను.

గునగున-తె. రహస్యపు మాటలచప్పుడు.

గుహ-న. 1. కొండబలము. 2. పల్లము. నమా.

గుహశయము-1. పులి. 2. సింహము.

గుహుడు-న. 1. కుమారస్వామి: (వ్యుత్తననైవ్యమును రక్షించుకొనువాడు). తత్తులహృదయ గుహయందు వసించువాడు) 2. రాముని మిత్రుడగు బోయ. [కేశవరుడు-కుబేరుడు.

గుహ్యుడు-న. ఒకతెగదేవత. నమా. గుహ్య

గుహ్యము-న. 1. ఏకాంతము. 2. ప్రీపురుషుల

గుటి. 3. దాచదగినది.

గుళిక-న. రసమణితోనగునది, మాత్ర. (వి.గుళిగ)

గుళుచ్చము-న. పూపుతోనగునది గుత్తి,గుచ్చము.

గూ

గూండ్ల-తె. గుడ్లగూటకాత. క్రి. గూండించు.

గూట-తె. (గూడు + ఐ) వంది.

గూడు-తె. 1. పక్షిగృహము. 2. గోడలో దీప

ముంచుట కేర్పరిచిన దోటు. 3. పంజరము.

4. ఆకుగుడిపె.నమా. —కానుపు-పక్షి, పిదోద్య

వము. —బంది-దాచకట్టినబంది,నవారిబంది.

గూటము-తె. 1.వద్రంగి ఉలిపైఁగొట్టెడు కొయ్య

దుంప. 2. గుంజ. 3. మేకు. రూ. గూటము.

క్రి. గూటించు-1. గూటముతోఁగొట్టు. 2.

ఆయమెత్తి పొడిచి నిండించు.

గూడ-తె. 1.వానకు తలపైవేసికొన నల్లిన చాప.

2. పిరెట్టెడు పెడురుబుట్ట. 3. జోలె. 4.పూల

బుట్ట. 5. దొప్ప. నమా. —కట్టు-కచ్చములేక

కట్టిన దోవతి అడ్డుకట్టు.

గూదారము; గూదారు-చూ. గూదారము.

గూడెము-తె. కొండదోన నాశ్రయించియుండు

బోయవల్లె. రూ. గోడెము.

గూడము-న. 1. రహస్యము. 2. ప్రీపురుషులగుటి.

3. దాచబడినది.నమా. గూడవదము-పాము.

(ఇచ్చే—పాదము,—పాత్తుమొ.) —పురుషు

డు-వేగు. (ఇచ్చే—చారుడుమొ.) —పాక్షి.

గుట్టుపాకిరి.గూడోత్పన్నుడు-తనకు తెలియక

భార్యయందు అంకుమగనికి పుట్టిన కొడుకు.

గూన-తె. పెద్దకుండ.

గూను-తె. నడుముమీది (పీపు) వంపు. క్రి.

గూనుగిల్లు. (ముందరివంపు గూను.పెనుకవంపు నడ్డి.) నమా. గూనివాడు - గూనుగలవాడు, కుట్టుడు.

గూబ-తె. 1. కర్ణమాలము. 2. గుడ్లగూబ.

గూబరి-తె. మాదిగవాడు.

గూహనము-న. దాచుట.

గృ

గృర్యము-న. 1. గ్రద్ద. (వ్యు. హంసమును కోరు నది) 2. య. పిసినిగొట్టు.

గృహము-న. 1. ఇల్లు. 2. భార్య. నమా. గృహ

కచ్చపము-నన్నెకల్లు.—గోధిక-బల్లి.—పతి-

1. గృహస్థుడు. 2. మంత్రి. 3. విరువక

యిచ్చువాడు. —చుజి-దీపము.—మృగము-

కుక్క. —మేది-గృహస్థుడు. —స్తుడు -

భార్యను గ్రహించి పురుషార్థములను వంచయజ్ఞ

ములను నడపుచుండువాడు, ఇలుజేడు. రూ.

గృహస్థు. —పూణము-నిట్రాడు.

గృహీ-న. గృహస్థుడు. (ప్రీ. గృహిణి)

గృహీతము-న. గ్రహింపబడినది.

గృహీతి-న. గ్రహింపజాలిన బుద్ధి.

గృహ్యకము-న. 1. పెంపుడుమృగము లోనగునది,

దీపము. 2. పరాధీనము.

గృహ్య-న. 1. కాథానగరము. 2. ము. దీపము.

3. స్వాధీనము. 4. పరాధీనము.

గ

గెంటవము-తె. పరుషవచనము.

గెంటించు-తె. 1. చలించు. 2. బయటికినెట్టించు.

గెంటు-తె. 1. చలించు. 2. తొంగు. 3. త్రోయు.

4. ప్రయోగించు.

గెంటువడు-తె. తప్పిపోవు. [ము. 2. దట్టము.

గెంటెము-తె. 1. జంటనేతపత్తము. రూ. గింటె

గెగ్గు-తె. గేలి.

గెడ-తె. 1. జత. 2. నమీవము.

గెనయు-తె. పుష్టియగు.

గెనను-తె. చిలగడపుడుంప.

గెబ్బు-తె. 1. అపహరించు. 2. గ్రహించు.

గెజ-తె. గీజ, రేఖ.

గెల-తె. పండ్లగుత్తి. రూ. గొల.

గెలివి-తె. సంతోషము. రూ. గెలివిడి. [కృ. గెలుపు.

గెలుచు-తె. 1. పోవు. 2. వంపు. 3. జయించు.

గెలుపు-తె. 1. జయించుట. 2. జయము. రూ.

గెలువము. క్రి. గెలుపుకొను. సమా.—కాడు-
జయశీలుడు.

గెల్లి-తె. ఉప్పుకుప్ప.

గెల్లు-తె. కలకలదర్శని. రూ. గొల్లు.

గే

గేందుకము-న. కందుకము, చెండు.

గేదెకాళ్లవాడు-న. కొంగకాళ్లవాడు.

గేదగి-వి. (కేతకి) మొగలిచెట్టు. [రూద.

గేదె-తె. జత్తె. సమా.—చెంప-మూడేండ్ల ఎనువ

గేయము-న. 1. పాట. 2. పాదదగినది. 3. పాడునది.

గేలి-తె. పరిహాసము. క్రి. గేలికొట్టు.—కొను.

గేస్తు-వి. (గృహస్థ) ఇలుతోడు. రూ. గేస్తుడు.

(శ్రీ. గేస్తురాలు)

గేహము-న. ఇల్లు. రూ. గృహము.

గేహళి-న. కడప. రూ. దేహళి.

గేహి-న. గృహస్థుడు. (శ్రీ. గేహివి)

గై

గైరికము-న. 1. పర్వతరాకుపు. 2. బంగారు.

గొ

గొంగ-తె. పగతుడు. [కంబిపురుగు.

గొంగడి-తె. కంబళి. రూ. గొంగళి. సమా.—పురుగు.

గొంజ-తె. గొర్రాలు. [2. కలిసుడు. (శ్రీ. గొంటి)

గొంటరి-తె. (గొంటు+అరి) 1. కుత్తితుడు.

గొంటు-తె. 1. దుస్తుడు. 2. బండనలేనివక్క. సమా.

, —కాడు-కలిసుడు. [ము. 3. నర్తకి. రూ. గొండ్లి.

గొండిలి-తె. 1. కుండరాకారనృత్యము. 2. నృత్య

గొండెము-తె. తలుపుచిలుకు. రూ. గొండెము.

గొంతి-వి. (కుంతి) పొండురాజు పెద్దభార్య.

గొంతు-తె. 1. కంఠము. 2. కంఠదర్శని. 3. కుక్కు

టాసనము. రూ. గొంతుక. సమా.—ముడి-గొంతు

ముందటి ప్రక్క పోకవలెనుండు ఎముక, గొం

తుకపోక.

గొంతెమకొరిక-తె. కొరదగని కొరికలుకొరుట.

గొంది-తె. మూల.

గొగ్గి-తె. ఎచ్చు తక్కువైనది.

గొజ్జగ-వి. (కుట్టిక) పెద్దచేమంతి, పన్నీరుపూపు.

రూ. గొజ్జగి, గొజ్జగ.

గొట్టము-తె. క్రోవి. [4. దుర్బలము. 5. దుష్టము.

గొట్టు-తె. 1. దౌష్ట్యము. 2. విరోధి. 3. కఠినము.

గొడగు-తె. మాటవినరానీక నోరు మెదపు. రూ.

గొజగు. [పోయిన చిన్నవాగలి. రూ. గొజగ.

గొడగ-తె. 1. ఏడికొలేనివాగలి. 2. అజీగి

గొడగర-తె. మాదిగ.

గొడవ-తె. 1. అపద. 2. తప్ప. 3. దుఃఖము.

4. అడ్డి. 5. కలఁత.

గొడవరి, గొడారి-తె. మాదిగవాడు.

గొడిగ-తె. గులకణాయి.

గొడియ-తె. కిట్టికొం. రూ. గొడె.

గొడుగు-తె. ఎండదానం కడ్డముపెట్టికొను పాద

నము, అతపత్రము. [6. బిలుసుమాది.

గొడ్డ-తె. 1. బిలుసు. 2. బిలునగువాడు. 3.

గొడ్డగము-వి. (కుట్టికము) బాధకము. రూ. గొడ్డము.

గొడ్డలి-తె. చెట్టు నలుకు పాదనము, కుతారము.

గొడ్డు-తె. 1. గొర్రాలితనము. 2. ఈననివకుపు.

3. గొర్రాలు. 4. పశువు. 5. శూన్యము. సమా.

గొడ్డుబోతు - నివృత్తియొజకుడు. —రాలు.

(గొడ్డు+అలు) బిడ్డలుకననిఅడుది, వంధ్య.

రూ. గొర్రాలు. —చెట్టు-పండ్లుకాయనిచెట్టు.

—నంకటి - నూకలులేనినంకటి. గొడ్డెలు -

1. గుత్తువు. 2. సిట్టలేని ఏలు. క్రి. గొడ్డు

వోపు-పలశూన్యమగు.

గొజగు-రూ. గొడగు.

గొజగ-రూ. గొడగ. [రూ. గొజిద.

గొజిజ-తె. తలుపుగ్రంద తగిలించెడి ఇసుపచీం.

గొత్తు-తె. వెన్న మున్నగునవి పానీపోయినకంపు.

గొడ-తె. ఆచరి. [3. విజృంభించు.
 గొడకొను-తె. 1. అతిశయించు. 2. త్వరపడు.
 గొడగొడ-తె. విరోధము.
 గొడకొను-తె. ప్రయత్నించు. [గొనము.
 గొనవ-తె. 1. అతిగిననాగేలు. 2. పొట్టి. రూ.
 గొనయ-తె. మనోజ్ఞము. సమా. —కాడు-అంద
 గాడు.
 గొనము-వి. (గుణము) శౌర్యాదిగుణము.
 గొనయము-వి. (గుణము) వింటినారి.
 గొప్ప-తె. పెద్ద. [మట్టికుప్పలు. 2. చూరువచ్చె.
 గొప్పలు-తె. 1. వరి పైరు మొదటి పురుగులు పెట్టిన
 గొబ-వి. (గుహ) 1. వర్వతఖిలము. 2. గొంది.
 గొబ్బుండు-తె. (గొప్ప+పండు) పెద్దపండు.
 గొబ్బరము-తె. ఎరువు.
 గొబ్బి-తె. బాలికలు చేతులుకట్టుచు గుండ్రముగా
 తిరుగుచు పాటలుపాడి చేయు పేదక.
 గొబ్బిళ్ళు-తె. 1. గొబ్బి. 2. నమస్కారము.
 గొబ్బున-తె. శీఘ్రముగా.
 గొయ్యి-తె. వల్లము. రూ. గోయి.
 గొరక-వి. (ఋతాలకము) ఇనుపబాణము. సమా.
 —కప్పె-అలుగులు గల చేతికట్ట.
 గొజకు-తె. నీరుడు.
 గొరగ-తె. మైలారును గొలిచెడి ఒక మత్తనుడు.
 గొజవము-చూ. కొజవము.
 గొరవంక-చూ. గొరువంక.
 గొరిజ-వి. (ఋతము) వశ్యాదుల కాలిగిట్ట. రూ.
 గొరిసె. [గొత్తె.
 గొతీయ-వి. (కురరి) మేషి. రూ. గొతె. గొతీయ.
 గొణగు-తె. జైరముచేయు.
 గొరువంక-తె. మాటలునేర్చి పలుకజాలిన ఒక
 తెగవక్షి. శారీక. రూ. గొరవంక, గోర, గో
 రంక, గోరువంక.
 గొణ్ణ-తె. 1. దున్నినపొలముమీద దున్నెడి
 యంత్రము. 2. ముప్పదిరెండుకుంటలకొంది.
 గొత్తె-చూ. గొతీయ.
 గొల-చూ. గెల.
 గొలక-తె. 1. కలకంధ్యని. 2. బి.తాటిముంజెలు.
 గొలుసు-తె. 1. ఒకసొమ్ము. 2. ఏనుగుకాలు

గట్టెడివిగళము. 3. సంతెల. సమా.—మోడి.
 విడివిడిగా లేక గొలుసువలె నొకటితో నొకటి
 పెనగొన్నవ్రాత.
 గొల్ల-తె. 1. ద్వారపాలకుడు. 2. ధనపాలకుడు.
 3. పాడివనరములమేషి పాలమ్యుజీవించు ఒక
 జాతి. (పుం. గొల్లడు. స్త్రీ. గొల్లత.)
 గొల్లము-తె. లోతుగల వల్లము.
 గొల్లియన-తె. గుడారము. రూ. గొల్లెన. సమా.
 గొల్లెనబండి-కొల్లారుబండి.
 గొల్లు-తె. కలకంధ్యని.
 గొవరు-తె. తాపము. క్రి. గొవరువోవు-తపించు.
 గొహరు-తె. ఉపద్రవము.

గో

గో-తె. చూపుటయందువచ్చు 'కొను' శబ్దసంగ్రహ
 రూపము. (అదిగో, ఇదిగో మొ.)
 గోండు-న. 1. పామరజాతివాడు. 2. ఉణుకు
 బొడ్డువాడు. 3. 'గోండు' అనుజాతివాడు.
 గోండ్రించు-తె. 1. పులికాయు. 2. ఎలుగు
 కూయు. రూ. గోండ్రిలు, గోండ్రిలు. [కరణము.
 గోండ్రి-తె. అంగలాదురుపుయందగు ధ్వన్యను
 గోకు-తె. 1. గీకు. 2. గీణు. సమా. గోకుడు
 పాణ-కనవుచెక్కపాణ, దోకుడుపాణ.
 గోగు-తె. ఆకు కూరలకును, పైపట్టవారకును
 పయోగించు ఒకచెట్టు, తీక్షణవృక్షము. రూ. గోను.
 గోచి-తె. కొప్పినము. సమా. గోచికట్టు-బ్రహ్మ
 చారి. (ఇట్లే గోచిబాదడు. మొ.)—కాడు-
 1. బ్రహ్మచారి. 2. నిర్దనుడు. [గోజాట.
 గోజా-తె. పిడించుడుగు. రూ. గోజాడు. కృ.
 గోలు-తె. 1. కోకయంచున చేర్చుకుట్టు నన్నని
 సరిగవచ్చె. 2. బయ్యారము. 3. రేఖ. 4. ఒకరీతి
 వీణవాద్యము. సమా.—కాడు-బయ్యారము కల
 వాడు. (స్త్రీ. గోలుకత్తె)
 గోడు-బంక, జిగురు.
 గోదురు-తె. పెద్దకప్ప. [గడిద. 4. పాము.
 గోకర్ణము-న. 1. కడితి. 2. జుత్త. 3. కంచర
 గోకిలము-న. 1. రోకలి. 2. నాగలి.
 గోచరము-న. 1. ఇందియార్దము. 2. విషయము.

క్రి. గోవరించు-అగవడు.
 గోవారము-న. గ్రహసంచారము.
 గోటాపన-తె. పక్షియారక.
 గోడ-వి. (కుడ్యము) ఛిత్తి. నమా.—కాలు-కర
 గోడ.—చేర్చు-జడుడు. [స్మరించు.
 గోడగించు-తె. 1. చూటాడు. 2. శబ్దించు. 3. తిర
 గోదా-హిం. గుట్టము. (న. హెటము)
 గోడి-తె. 1. అజగుడు. 2. వంపు. క్రి. గోడివడు.
 గోడిగ-వి. (హెటిక) అడుగుట్టము.
 గోడు-తె. దుఃఖము. క్రి. గోడాడు.
 గోదెము-చూ. గూదెము. [గోవజము.
 గోజము-వి. (కొపినము) గోచి. రూ. గోజాము,
 గోజి-తె. ఎద్దు. న. గోనె.
 గోతము-తె. జనువనారసంచి. రూ. గోతము.
 గోతి-తె. ఆడుది.
 గోత్ర-న. 1. నేల. 2. గోవులగుంపు.
 గోత్రము-న. 1. వంశము. 2. పేరు. 3. కొండ.
 నమా. గోత్రధిరుడు-ఇంద్రుడు. (ఇట్లేగోత్ర
 ఛిత్తు, గోత్రతైరి. ము.)
 గోడ-తె. ఎద్దు.
 గోదరి-తె. ముచ్చివాడు.
 గోదా-హిం. కుప్రీమొదలగు నాటలాడు ప్రదేశము.
 గోదారి-తె. పెన్నకాచిన మడ్డి.
 గోదావరి-న. గోతమీనది.
 గోదుమ-వి. (గోధూమము) ఒకతెగ వరి.
 గోధ-న. 1. ఉడుము. 2. అదైత్రాటి దెబ్బకగుల
 కుండుటకై ఉడుముతోలుతోచేసి వేలికితొడుగు
 కొనుకవవము.
 గోధి-న. నొసలు.
 గోధిక-న. ఉడుము.
 గోధూమము-న. గోదుమలు.
 గోనము-న. కొండచిలువ. రూ. గోనానము.
 (పు. గోవునాసికవంటి నాసికగలది)
 గోలియ-తె. 1. నదిమణుగులకొండి. 2. వి. (గోజి)
 ఎద్దుమీద గంతగా వేయునంచి. రూ. గోనె.
 గోను-చూ. గోగు.
 గోపనము-న. 1. దాచుట. 2. కాపాడుట.
 గోపానసి-న. చూరపత్తె.

గోపాయితము-న. కావఁబడినది.
 గోపిచందనము-న. ఒకతెగ నుద్దమన్ను.
 గోపురము-న. 1. గవను. 2. వాకిలి. [వాడు.
 గోవ్యుడు-న. 1. ఊడిగవువాడు. 2. కావఁదగిన
 గోము-తె. పౌతుమార్గము. క్రి. గోమించు. గోము
 చేయు. [గట్టిన ఇల్లా. 3. ఒక వాద్యము.
 గోముఖము-న. 1. అలుకుట. 2. వంకరటింకరగా.
 గోమేధికము-న. పనుపునన్నెగల రత్నము.
 గోర, గోరంక-చూ. గొరువంక. [3. ఇట్టు.
 గోరంకుపు-న. 1. గొరువంక. 2. దిసమొలవాడు.
 గోరఁట-తె. కురంబకవృక్షము. (గోరు + అంటు
 అని వ్యుత్పత్తి.)
 గోరగించు-తె. అందగించు. కృ. గోరగింత.
 గోజము-చూ. గోరోజము.
 గోరతనము-తె. దౌష్ట్యము.
 గోరప-న. గట్టిమోత. [3. రోత. క్రి. గోరపడు.
 గోరము-తె. 1. ఒడలి అస్పాన్యము. 2. అవద.
 గోరించు-తె. ఎగయు. కృ. గోరింపు.
 గోరు-తె. 1. నఖము. 2. ప్రతిసఖము. 3. అల్పము.
 నమా. —గల్లు-గోళ్లుతీసెడి యినువనలాక,
 గోరుగొండి. —గాలము, బిడిశము. —చిక్క
 డు-ఒకతెగ చిక్కడు. —చీరణము - గోటి
 వంపుగల ఉలి. —చుట్టు - గోటికిందలేచు
 పుండు. —వంక-కాదికపక్షి. రూ. గోర్లంక.
 చూ. గొరువంక. గోరొత్తు-నఖకతము.
 గోరుపడము-తె. కంబళి. రూ. గోర్పడము.
 గోరుపులాడు-తె. (గోరు + పిళ్ల + అడు) 1. పుట్టు
 చెండాడు. 2. ఎగురవేయు. రూ. గోర్పిల్లాడు.
 గోరోచన-న. పసులనాథియందుండు పవ్వనివస్తు
 పు. (వి. గోరోజనము.)
 గోల-తె. 1. ముగుడు. 2. ముగ.
 గోలకము-న. 1. కాగు. 2. గోలి.
 గోలాంగూలము-న. 1. కొండముచ్చు. 2. కోరి.
 గోలియ-తె. చమురుపోసి వేచు.
 గోలి-వి. (గోలకము) 1. బాబరాడుకొను చిన్న
 యుండ. 2. ఒకతెగ కూరాకు.
 గోలిరించు-తె. (పులి) కూయు.
 గోలెము-వి. (గోలకము) 1. కాగు. 2. కుడితి.

గోప-తె. 1. యోవనము. 2. మనోజ్ఞము.
 గోపణము-చూ. గోణము.
 గోవాపు-తె. (గోవ+అపు) పాదుపుకాయాపు.
 గోవాపు-తె. (గోవ+పాలలు) యోవనము కల
 వాడు. [3. గోవులకొడయడు.
 గోవిందుడు-న. 1. కృష్ణుడు. 2. బృహస్పతి.
 గోవు-న. 1. ఆవు. 2. దూమి. 3. వాక్కు. 4.
 కిరణము. 5. చ్యుగము. సమా. గోకులము-1.
 ఆవులమంద. 2. గొలపరై. —దారణము-నా
 గలి. —వనము-గోకులము. —దుహుడు-
 గొల్లడు. —నతి-1. ఆబోతు. 2. ఇంద్రు
 డు. 3. రాజు. 4. శివుడు. 5. సూర్యుడు.
 —పాలుడు-1. కృష్ణుడు. 2. గొల్లడు. 3. రా
 జు. —పిక-గొల్లత. —వీధము-వీటిదొన. —
 పుడు-గొల్లడు. —మయము-పేడ. —మం
 తుడు-గోవులకొడయడు. రూ. గోమి. —చూ
 యపు-నక్క. —మిని-లక్ష్మి. —వృషము-ఆ
 బోతు. —వ్రము-చుండయుండుచోటు. —వృధము-
 1. గోవుయొక్క అడుగుకొలది. 2. గోవు అ
 డుగిడినగుంట. 3. గోవులు తిరుగుచోటు. —
 నని-ద్రాక్ష.
 గోశిరము-న. హరిచందనము.
 గోష్ఠి-న. 1. నవ. 2. నల్లపము.
 గోన-గి. వి. (గోహింసకుడు) మాంసవాడు
 గోనన-వి. (పైషణము) బాచించుట.
 గోనర్గము-న. చేకువ. [క్రి. గోసాడు, గోనడు.
 గోస-తె. 1. అపదూణ. 2. దూణ. 3. దోషము.
 గోసనము-న. నలువదిపూసలసరము.
 గోహరి-తె. పరాక్రమము. [కొడుకు.
 గోళకుడు-న. విధవకు అంకుమగనియండుబుట్టిన
 గోళము-న. చుండలము.

గౌ

గొండ్ల-చూ. గవుండ్ల. [వట్టపుపేరు. రూ. గవుడు.
 గొడు-క. 1. సారాయమ్మువాడు. 2. కాపువారి
 గొణము-న. 1. గుణనంబిందపైసది. 2. అముఖ్యము.
 గొతమి-న. గోదావరి. [జీనుడు.
 గొతముడు-న. 1. ఒకముని. 2. బుద్ధుడు. 3.

గొద-తె. చెంప. రూ. గవుర.
 గొర-తె. వర్తకుడు. రూ. గవుర.
 గొరము-న. 1. అరిదువు. 2. తెల్లవలు. 3. పట్టు
 నిది. 4. తెల్లనిది. 5. పసుపువచ్చనిది. 6. స్వ
 చ్చమైనది. [విండు.
 గొరవము-న. గురుత్వము, గొప్పతనము. 3. గొర
 గారి-న. 1. పార్వతి. 2. సమర్థాదనికన్య.
 గొరు-తె. 1. ఏనుగు. 2. పెద్దకాకె.
 గొరుడు-న. చంద్రుడు.
 గొలు-తె. 1. దుర్గంధము. 2. వాసన. రూ. గవులు.
 గొప్పనము-న. ఆవులమందయుండినచోటు.
 గొనెన-తె. వీణమున్నగువాని యొట. రూ. గవు
 నెన.
 గొళి-తె. బల్లి. రూ. గవుళి.

గ్ర

గ్రంథనము-న. రచన.
 గ్రంథము-న. 1. కావ్యము. 2. ముప్పది రెండక్షర
 మల శ్లోకము. 3. దనము. సమా. గ్రంథకు
 టి-ప్రాసేడుగది. గ్రంథాలయము-పుస్తకభాండా
 గారము.
 గ్రంథి-న. 1. కంఠి. 2. ముడి. 3. గనుపు.
 గ్రంథికుడు-న. జోష్యుడు.
 గ్రంథిలము-న. గనుపులుగంటి.
 గ్రక్కతిల్లు-తె. బెడరు. [రూ. క్రక్కడలు.
 గ్రక్కడలు-తె. (కడలు+కడలు) మిక్కిలికడలు.
 గ్రక్కన-తె. శీఘ్రముగా. రూ. గ్రక్కున.
 గ్రచ్చ-తె. కాలపత్రి. రూ. గచ్చ.
 గ్రచ్చు-చూ. గచ్చు.
 గ్రథనము-న. 1. కూర్పు. 2. గ్రుచ్చుట.
 గ్రద్ద-వి. (గృధ్రము) రూ. గద్ద.
 గ్రద్దన } తె. శీఘ్రముగా.
 గ్రమ్మన }
 గ్రసించు-న. 1. తిను. 2. మ్రింగు. 3. కవ్వ.
 గ్రసింపువు-న. 1. తినువాడు. 2. మ్రింగువాడు.
 గ్రస్తము-న. 1. తినబడినది. 2. మ్రింగబడినది.
 3. గ్రహించుట. [2. గ్రహించుట. 3. బుద్ధి.
 గ్రహణము-న. 1. రాహువుసూర్యచంద్రులబట్టుట.

గ్రహణి-స. అతిసారరోగము.

గ్రహము-స. 1. గ్రహించుట. 2. అనుగ్రహము. 3. చెఱు. 4. యుద్ధయత్నము. 5. పితృదము. 6. సూర్యుడి. (నవగ్రహములు: సూర్యుడు, చంద్రుడు, అంగరకుడు, బుధుడు, బృహస్పతి, శుక్రుడు, శని, రాహువు, కేతువు.) సమా. గ్రహపతి-సూర్యుడు. —రాజు-1. సూర్యుడు. 2. చంద్రుడు. [గ్రహించు.

గ్రహించు-స. 1. తీసికొను. 2. తెలిసికొను. రూ. గ్రహిండు-స. గ్రహించువాడు. రూ. గ్రహయాకువు.

గ్రహిత-స. —పై—

గ్రహిండు-స. గాఢిపోకినవాడు.

గ్రా

గ్రాంతికము-స. గ్రంథసంబంధమైనది.

గ్రాద-తె. కడుము.

గ్రామటిక-స. పల్లె. [ముఖ్యుడు.

గ్రామణి-స. 1. మంగలి. 2. గ్రామాధిపతి. 3.

గ్రామతన-గ్రామనమూహము. [నిహము-కుక్క.

గ్రామము-స. 1. ఊరు. 2. సమూహము. సమా. గ్రామ

గ్రామిణి-స. 1. వేళ్ళ. 2. ము. గ్రామసంబంధమైనది. 3. [సమా. గ్రామ్యధర్మము-సురతము.

గ్రామ్యము-స. 1. అనవ్యమైనది. 2. పామరము.

గ్రావము-స. 1. కొండ. 2. తాయి.

గ్రానము-స. కఠకము.

గ్రాహకము-స. గ్రహించునది.

గ్రాహము-స. 1. గ్రహించుట. 2. చెఱు. 3. మొనరి.

గ్రాహ్యము-స. గ్రహింపఁదగినది.

గ్రీ

గ్రీవ-స. 1. మెడ. 2. మెడనరము. రూ. గ్రీవము.

గ్రీష్మము-స. 1. వేడిమి. 2. వేసవి.

గ్రు

గ్రుక్క-తె. 1. మింగుట, గుటక. 2. ఊపిరి

రూ. గ్రుక్కిలి. [చించు. రూ. గ్రుక్కిళ్లుమింగు.

గ్రుక్కలుమింగు-తె. 1. అపేక్షించు. 2. సంకో

గ్రుక్కుమిక్కును-తె. మాటాడవోరెత్తు.

గ్రుచ్చు-తె. 1. నాటు. 2. నాటించు. రూ. గ్రుచ్చు-గ్రుడ్డి-తె. 1. అంధత్వము. 2. అంధుడు. రూ. గుడ్డి. సమా. —వాటు-దైవికము.

గుర్జి-తె. 1. గుర్జితనము. 2. కనుగుర్జి. 3. పక్షిలోనగువాని అండము. సమా. —కానువు-1. పక్షి. 2. సర్పము, అండజము. గుర్జి, గూఁ-ఘాతము. రూ. గుర్జిగూఁ. [కిటిపోటు.

గుర్జి-తె. 1. పిడికిటితోపొడుచు. 2. కృ. పిడిగుర్జిలారు-గుర్జించుపోట్లాడు. కృ. గుర్జిలారు.

గై

గైవము-స. మెడనుగల్పెడుత్రాడు. రూ. గైవేయము.

గైవేయకము-స. మెడనుబెట్టెడిసొమ్ము.

గొ

గొచ్చు-తె. త్రవ్వ.

గొయ్య-తె. పల్లమునడు. కృ. గొయ్యి.

గొ, గౌ

గొని-స. శ్రమముచే గలిగిన దౌర్బల్యము.

గొనుడు-స. తెచ్చుటగొంటు.

గొ-స. చంద్రుడు.

ఘ

ఘంట-స. 1. అఱువదినిముసములకాలము. 2. ఒకవార్షము. సమా. ఘంటాపథము - పదిభారల వేడల్పాగల రాజమార్గము.

ఘట-స. 1. గుంపు. 2. ఏనుగులగుంపు.

ఘటము-స. 1. కుండ. 2. ఏనుగుకుంభస్థలము.

ఘటకుడు-స. ఘటిల్లఁజేయువాడు.

ఘటన-స. కూర్పు. [(వి. గడియ.)

ఘటిక-స. ఇరుపదినాలుగునిముసముల కాలము.

ఘటిల్లు-స. కలుగు.

ఘటితారము-స. గడియారము.

ఘటితారుడు-స. కుమ్మరి.

ఘటియంత్రము-స. 1. ఏతము. 2. నీరెత్తురాట్టము.

ఘట్టన-స. గట్టించుట. [నవి తీయుచోటు.

ఘట్టము-స. 1. తీరము. 2. సుంకము మున్నగు

ఘటితము—చంచలుఁడు.

ఘట్టితము-న. గట్టింపఁబడినది.
 ఘనము-న. 1. దట్టము. 2. మేఘము. 3. విరివి.
 ఘనసారము-న. కర్పూరము. [గులు.
 ఘనాఘనము-న. కురియునట్టిమేఘము, తొలిమొ
 చునీభవించు-న. ముద్దకట్టు.
 ఘనుఁడు-న. గొప్పవాఁడు.
 ఘరట్టము-న. తిరుగలి. [4. వేనఁగి.
 ఘర్మము-న. 1. చెమట. 2. ఎండ. 3. వేడిమి.
 ఘర్మణము-న. ఓరయిక. క్రి. ఘర్షించు.
 ఘస్మరుఁడు-న. తిండిపోతు.
 ఘనము-న. 1. దినము. 2. నొప్పించునది.

ఘా

ఘాంటికుఁడు-న. రాజులను మేలుకొలుపువాఁడు.
 ఘాతము-న. 1. దెబ్బ. 2. దాణము.
 ఘాతించు-న. చంపు.
 ఘాతిన-న. చంపునట్టిది. [వాఁడు.
 ఘాతుకుఁడు-న. 1. చంపువాఁడు. 2. నొప్పించు
 ఘానము-న. తేఱవచ్చిక.

ఘ్ని

ఘ్నికారము-న. ఏనుఁగుకూఁత. (ఏ. గీ.త) రూ.
 ఘ్నికృతి.

ఘ్ను

ఘ్నుణము-న. మ్రానుకొలుచువురుగునమా. ఘ్నుణా
 క్షరన్యాయము-పురుగుకొలుచుఁగా కట్టలపైనక్ష
 రము లేర్పడిన రీతి.
 ఘ్నుర్ధరము-న. వందికూఁత. క్రి. ఘ్నుర్ధరించు.

ఘ్నూ

ఘ్నూకము-న. గుర్జ్జగూఁది. (వృ. ఘ్నూయనికూయు
 నది)
 ఘ్నూర్జనము-న. తిరుగుడు. క్రి. ఘ్నూర్జిల్లు.
 ఘ్నూర్జితము-న. 1. తిరుగుడువడినది. 2. కూరుకు
 పాటువడినది.

ఘృ

ఘృణ-న. 1. కనికరము. 2. రోఁత.
 ఘృణి-న. కిరణము.
 ఘృతము-న. 1. నేయి. 2. నీరు.
 ఘృష్టి-న. 1. పాచితీగ. 2. పోటీ. 3. రాము
 డి. 4. కిరణము. 5. వంది.

ఘో

ఘోటకము-న. గుట్టము. (త్రీ. ఘోటిక, ఘోటీ.)
 (వృ. భూమియందహారలాడునది.)
 ఘోణ-న. ముక్కు.
 ఘోణి-న. 1. ఏనుఁగుదోమ. 2. వంది.
 ఘోరము-న. 1. నక్క. 2. భయంకరమునమా.
 ఘోరదర్శనము—పులి.
 ఘోరుఁడు-న. 1. శివుఁడు. 2. భయంకరుఁడు.
 ఘోషము-న. 1. గొల్లవలై. 2. ఆలమంద. 3. ఉ
 టము. క్రి. ఘోషించు.
 ఘోషణ-న. చాటింబుట. రూ. ఘోషణము.
 ఘోషవతి-న. వీణ.

ఘ్రా

ఘ్రాణము-న. 1. ముక్కు. 2. మూర్ఖునఁబడి
 నది. క్రి. ఘ్రాణించు. రూ. ఆఘ్రాణము.
 ఘ్రాతము-న. మూర్ఖునఁబడినది. రూ. ఆఘ్రాతము

చ

చంక-తె. కక్షము, వాహుమూలము. రూ. చంకిలి.
 చక్కిలి. నమా.—తాళి-చంకమూట.
 చంకరము-న. 1. తేరు. 2. చెట్టు.
 చంక్రమణము-న. దాటుట.
 చంగము-న. 1. నేర్పరి. 2. చక్కనిది.
 చంగలించు-తె. చలించు.
 చంగు-తె. దాటుటయందగు ననుకరణము.
 చంచత్-న. చలించునట్టి. [నది)
 చంచరీకము-న. తుమ్మెర. (వృ. చరించుమందు
 చంచల-న. 1. అడ్డి. 2. మెలుపు. 3. ము,
 చలించునది. 4. గాలి. క్రి. చంచలించు.
 చంచలుఁడు-న. కాముకుఁడు.

చంచువు-న. పక్షిముక్కు.
 చందము-న. భయంకరము. 2. కోపముగలది.
 చందాతకము-న. వేళ్ళలచల్లదము.
 చందాలుడు-న. మాలవాడు. రూ. చాందాలుడు.
 చండి-న. 1. పార్వతి. రూ. చండిక 2. కోపము
 గల ఆడుది. 3. చంపునట్టి ఆడుది.
 చండి-వి. (చండి) 1. పార్వతి. 2. మూర్ఖపువట్టు
 గలవాడు. 3. కూర్మడు. నమా.—పోతు.
 మూర్ఖపువట్టుగల స్వభావముగలవాడు.
 చండించు-న. మిక్కిలి కోపించు.
 చండిమ-న. వాడిమి. [2. వాడిమిగలవాడు.
 చండుడు-న. 1. మిక్కిలి కోపముగలవాడు.
 చందనము-న. 1. కుంకుమపువ్వు. 2. గండము.
 చందమామ-వి. (చంద్రముడు) చంద్రుడు. రూ.
 చందరమామ. నమా.—పులుగు-చకోరము.
 చందము-వి. (చందము) 1. చందము. 2. విధము.
 చందా-పి. 1. కానుక. 2. ధర్మార్థము పను
 లగు పైకము.
 చందరుడు-న. చంద్రుడు.
 చందిరిక-వి. (చంద్రిక) వెన్నెల.
 చందు-తె. 1. విధము. 2. అందము. 3. వి. చంద్రు
 డు. నమా. చందరా-చంద్రకాంతము.
 చందరము-వి. (సిందరము) కుంకుమ. రూ.
 చంద్రము, చెందిరము, చెంద్రము. నమా.
 చందరకావి-నిలదూరవర్ణము. రూ. చంద్ర
 కావి. —మామ-చంద్రుడు.
 చందురుడు-వి. (చంద్రుడు) చందమామ.
 చందున-వి. (చంద్రోదయము) పేలుకట్టు. ఉల్లెడ.
 రూ. చండువా.
 చంద్రకము-న. నెనులిపురికన్ను.
 చంద్రకీ-న. 1. నెమిలి. 2. కవుణ.
 చంద్రము-న. 1. కర్పూరము. 2. నీరు. 3. బంగారు.
 చంద్రము-చూ. చందరము.
 చంద్రముడు-న. చంద్రుడు.
 చంద్రిక-న. వెన్నెల. (వి. చందిరిక)
 చంద్రుడు-న. నెల. నమా. చంద్రకాంతము-చలన
 తాయి. —చంద్రము-వేయపేలుకల చోర
 ము. —బీజము-వెండి. —శాల-1. పైపేడ.

2. వెన్నెల. —శేఖరుడు-శివుడు, నెలకా
 లుపు. —హాసము-కత్తి. చంద్రాశము-వెన్నె
 ల. చంద్రోదయము-ఉల్లెడ. (వి. చందరా)
 చంపకము-న. సుందరము. [స్థానము)
 చంపు-తె. చాపజేయు. నమా. చంపుడుగట్టు-వధ
 చకితము-న. భయము.
 చకోరకము-న. వెన్నెలపులుగు. రూ. చకోరము.
 (వృష్ట. వెన్నెలజూచి తృప్తి నొందునది.)
 చక్క-తె. 1. సుందరము. 2. తిన్న. నమా.
 —దనము-1. సౌందర్యము. 2. ముఖాభావము.
 రూ. చక్కన. చక్కనయ్య-1. సుందరుడు.
 2. మనమడుగు. క్రి. చక్క(బిడు)-పేర్చి. చక్క
 జేయు, చక్కచెట్టు.
 చక్కి-తె. స్థానము.
 చక్కియ-తె. పక్కము. [గిలిగింత.
 చక్కిలి-తె. చూ. చంక. నమా.—గిలి.—గింత-
 చక్కు-వి. 1. (చక్కుము) అలు. 2. (చక్కుము)
 తునుక. కిక్కి. చక్కాడు. చక్కడుడు-1. ఖం
 దించు. 2. చంపు.
 చక్కెర-వి. (శర్కర) పంచదార. నమా.—తిండి-
 చిలుక. —చిలుకాడు-మదనుడు.
 చక్కము-న. 1. విష్ణునాయకము. 2. బండికట్టు.
 3. గుంపు. 4. దండు. 5. రాష్ట్రము. 6. కుమ్మ
 రిసారె. 7. నీటినుడి. 8. జక్కవ. నమా.
 చక్కదోల-రంకు(గు)ల రాక్షసులు. —ధరము-
 పాము. —ధరుడు-విష్ణువు. (ఇచ్చే చక్కపాణి.
 మొ.) —పక్షము-హాస. —పర్తి-సార్వ
 భౌముడు. (ప్రీ. చక్కవర్తిని) —వాకము-
 జక్కవ. —వాళము-1. గుంపు. 2. మంద
 లము. 3. లోకాలోకపర్యవము, దుష్టుగొండ.
 —చృద్ది-వర్తికివర్తి. చక్కాంగము-1. హాస.
 2. జక్కవ. (ప్రీ. చక్కాంగి) చక్కి-1. విష్ణువు.
 2. రాకా. 3. కుమ్మరి. 4. హాస. 5. పాము.
 చక్కువు-న. కన్ను. నమా. చక్కువము-పాము,
 కనువినికి.
 చగుడు-తె. కారపునున్ను. రూ. చవుడు, చౌడు.
 చచ్చవుకము-వి. (చవుకము+చవుకము) సరి
 యైన చౌకము.

చచ్చు-తె. మరణించు. కృ. చావు.
 చటకము-న. పిచ్చుక. [రూ. చట్టిల్లు.
 చటాలు-తె. వేయటయందగు ననుకరణము.
 చలము-న. చలించునది.
 చటలుచడు-తె. మొక్కుపోవు.
 చట్ట-తె. 1. చిన్నగోచె. 2. తొడకు వెలుపలి
 భాగము. 3. కవచము. 4. పూత. 5. తోలు.
 6. పునుగుచట్ట.
 చట్టన-తె. శిష్యముగా.
 చట్టము-తె. 1. పునుగుచట్ట. 2. న్యాయశాస్త్రము.
 3. మంచముకొనగువాని పద్ధతచేరిక.
 చట్టయదీరు-తె. చంపు.
 చట్టలువాపు-తె. నాశముచేయు.
 చట్టి-తె. నోరువెడలుపుగల చిన్నమట్టి పాత్రము.
 చట్ట-తె. 1. చాడతాయి. 2. తాయి. 3. శిష్యుడు.
 చట్టువ-తె. తెక్కు. రూ. చెట్టువ.
 చట్టువము-తె. 1. గరిఁచె. 2. తెడ్డు.
 చట్టాయి-తె. (చట్టు+తాయి) చాడతాయి.
 చణకము-న. నెనగలు.
 చరికిలు-తె. పిట్టలునెలసాను. రూ. చదికిలు.
 చతురంగము-న. చదరంగము.
 చతురంతయానము-న. పల్లకి.
 చతురము-న. 1. గజకాం.
 చతురస్రము-న. చదరము. [మొ.)
 చతురాననుడు-న. బ్రహ్మ. (ఇట్లే చతురాస్యుడు.
 చతురిమ-న. నేర్పరితనము.
 చతురుడు-న. నేర్పరి. [2. నాంవది.
 చతుర్తి-న. 1. పక్షమున నాంవదినము, చవుతి.
 చతుర్థంతము-న. బరావకము, చాదంతి.
 చతుర్థశి-న. 1. పక్షమున పదునాంవతి. 2. పరి
 వాదిని యను పీఠ. 3. పదునాంవది.
 చతుర్బుజుడు-న. విష్ణువు, ఉత్తరేణువేలుపు.
 చతుష్కము-న. 1. చదుకము. 2. చవిక. 3. నాలుగు.
 చతుష్టయము-న. నాలుగు.
 చతుష్పదము-న. చదుకము.
 చతుష్పదము-న. 1. ఒకకరణము. 2. నాలుగు
 కాళ్ళజంతువు. రూ. చతుష్పాత్త, చతుష్పాదము.
 చతుష్పత్తి-న. అటువదినాలుగు.

చత్వరము-న. ముంగిలి.
 చత్వరిక-న. తాలవిదన. [రూ. చదరిక.
 చదర-తె. 1. కూర్పుండెత్తడిక. 2. చిన్నచి స్తరి.
 చదరంగము-వి. (చతురంగము) ఒకానొకయాట.
 చదరము-వి. (చతురస్రము) 1. సమమైననాలుగు
 మూలలుగలది. 2. సమానమైనది.
 చదలము-తె. వైన్యము.
 చదలు-తె. ఆకాశము. సమా.—కాపు-వేలుపు.
 —మానికము-సూర్యుడు, ద్యుమణి. చదలేటు-
 ఆకాశగంగ, వియన్నది.
 చదికిలు-రూ. చలికిలు. [1. చంపు. 2. నలఁచు.
 చదియు-తె. నలఁగు. కృ. చదియ. పేర్. చదుపు-
 చదుకము-వి. (చరుష్కము) నాలుగుదారులు కలి
 చదుకు-తె. బురద. [యచోటు.
 చదును-తె. 1. సమస్యచేకము. 2. సమము.
 చదుము-తె. గ్రుడ్డు.
 చదురు-వి. (చతుర) సమర్థురాలు. రూ. చదురాలు.
 చదురు-వి. 1. (చతురము) నేర్పు. 2. ఆటకచ్చేరి.
 3. (నదస్సు) నభ.
 చదురుడు-వి. (చతురుడు) సమర్థుడు.
 చదువు-తె. 1. చలించు. 2. వతనము. 3. విద్య.
 4. బ. వేదములు. సమా. చదువరి-విద్యాంసుడు.
 చదువులపడఁతి-నరన్యతి. —పులుగు-చిలుక.
 —ముదుకడు-బ్రహ్మ. —య్య-ఉపాధ్యాయుడు.
 —వేలుపు-బ్రహ్మ. ప్రే. చదివించు-1.
 చదువఁజేయు. 2. పెండ్లిండ్లయందు వధావరు
 లకు కానుకలు పురోహితునిచే చెప్పించియచ్చు.
 చనవు-తె. 1. అధికారము. 2. అనురాగము.
 3. కోరిక. 4. చెల్లుబది. సమా. చనవరి-
 చనవుగలవాడు.
 చను-తె. 1. పోవు. 2. చెల్లు. 3. తగు. 4. కడచు.
 5. పొందు. 6. వి. చన్ను. సమా. —గవ్వ-
 అవిక. రూ. చన్నుగవ్వ. (ఇట్లే చనుమటుపు.
 మొ.) —కట్టు—పై. —మఱి-చను
 మొనచుట్టునుగల నలుపు. —ముక్కు-చూచు
 కము. (ఇట్లే—మొన, —మొము. మొ.)
 చనువాడు-చెల్లుబడికలవాడు. క్రి.—
 దెంచు-1. వచ్చు. 2. పోవు.

చనుప-తె. దివారు.

చనుపకము-వి. (చంపకము) సంపెగ.

చప్పి-జ్జు-తె. (చల్ల + నీళ్లు) శీతలోదకము.

చన్ను-వి. (స్తనము) 1. చూ. చను. 2. మొగలి యూడ. 3. తాటిముంతె.

చపల-న. 1. లక్ష్మి. 2. మెజవు. 3. అంకుటాలు.

చపేటము-న. చాచినవేర్లుగల అణచేయి. (వి.

చప్పట) [నది. (చప్పన, చప్పడనము)

చప్ప-తె. 1. రసహీనము. (రూ. చప్ప) 2. అణగి

చప్పట-వి. 1. చపేటము. 2. చజవు. క్రి. చప్ప

టించు-చజచు.

చప్పరము-తె. 1. పైన వందిరివలె నేర్పబడిన

నలుచదరపు మ్రానిచటము. 2. చౌకముతీర్చి

వేసినవందిరి. 3. గుడారము. రూ. చప్రము. నమా.

చప్పరమంచము-చప్పర ముమర్చిన మంచము.

చప్పరించు-తె. చవిచూచు.

చప్పి-తె. లోపలికణగినది, చప్ప.

చప్పిడి-తె. 1. చప్పనిది. 2. లోపలికణగినది.

చప్పడు-తె. శబ్దము. క్రి. చప్పడించు.

చబుకు-హిం. జాటీ.

చమత్కారము-న. నేరుపు. రూ. చమత్కృతి.

చమరము-న. 1. వింజామరము. రూ. చామ

రము. 2. నవరము. 3. నవరపు మెకము.

చమరి-న. అడుననరపు మెకము.

చమరు-తె. 1. అణచేతకొట్టు. 2. చంపు.

చమరు-తె. 1. రాదు. రూ. చరుము. 2. కృ.

నేయి, నూనె మొ.

చమువు-న. 1. 729 రథములు, అన్నియేను

గులు, 2187 గుఱుములు, 3547 కాల్వలు

గల సేన. 2. సేన. నమా. చమూపతి-సేనా

నాయకుడు.

చయము-న. సమాహమ.

చయ్యన-తె. శిష్టునిగా.

చజచు-తె. 1. అణచేతకొట్టు. 2. అణచేతకొట్టు. 3.

కొట్టు. 4. అక్రమించు. 5. తుడుచు. కృ. చజవు.

చరణము-న. 1. తినుట. 2. తిరుగుట. 3. నడ

వడిక. 4. పాదము. 5. వేరు. నమా. చరణా

యుధము-కోడి, అజ్జివాలు.

చజవు-తె. 1. అస్సాలనము. 2. అచ్చాదనము,

చరమము-న. 1. కడవటిది. 2. నడవటిది. నమా.

చరమక్రియ - అంత్యకర్మము. చరమాద్రి -

అస్తగిరి.

చరము-న. 1. కడలునది. 2. తిరుగునది. (వ్య.

అచరము) క్రి. చరించు. నమా. చరాచరము.

1. జగత్తు. 2. తిరుగునది తిరుగనది కలది.

చరలాడు-తె. క్రిడించు. కృ. చరలాట, చల్లాట,

చరలాటము, చల్లాటము.

చటి-తె. సంచరింపనశక్యమగుచర్యత శిఖరము

క్రిందిపోతు. రూ. చటియ.

చరి-తె. 1. గంజి. 2. అంబలి.

చరిత-న. నడవడి. రూ. చరితము, చరిత్ర, చరిత్రము.

చరుడు-న. 1. వేగులవాడు. 2. అంగరకుడు.

చరుము-చూ. చమురు. [కుండ.

చరువు-న. 1. హవ్యము. 2. హవ్యమునందెడు

చర్చ-న. 1. విచారము. క్రి. చర్చించు. 2. చింత.

3. గండము లోనగువాని పూత.

చర్మము-న. 1. తోలు. 2. కేదము. నమా.

చర్మకారుడు-మాదిగవాడు. చర్మి-కేదము

ధరించినవాడు.

చర్మ-న. నడచుట, నిలుచుట, కూర్చుండుట,

పరుండుటలందు నమాహితాదగుట.

చర్మణము-న. నమలుట.

చర్మితము-న. సమల(బడినది. నమా. చర్మితచర్మ

ణము-నమలినదానిని నమలుట.

చల-న. లక్ష్మి.

చలచల-తె. ద్రవహరము.

చలము-తె. మాత్సర్యము. రూ. చలపకారము;

నమా. చలపకారి-మాత్సర్యశిలుడు. చలవాది-

పై-రూ. చలమిరి. క్రి. చలపట్టు-మాత్సర్య

ముగొను. రూ. చలముకొను. చలపొడుచు.

చలపోరు-చలముతో పోరాడు. [చలించు;

చలనము-న. 1. కడలుట. 2. తిరుగుట. క్రి.

చలవాది-తె. చావునా ర్త తెలుపువాడు.

చలాడము-తె. సగముతొడవజుకు తొడిగికొను

గుడిగి. రూ. చల్లడము, చల్లాడము.

చలి-తె. శీతము. నమా. —కారు. 1. శీతకాలము.

2. శిశిరస్తు. (ఇచ్చే చలికలి మొ.)—
గరువు - మీదెగరుకగల తాతిపాణినేల.
—గొండ-హిమాద్రి. (ఇచ్చే చలిగట్టు.—చుల.
మొ.) —చీమ-నల్లనిపెద్దచీమ. —ది-(చలి
+అది) నీటదోసినఅన్నము; పర్యషితము.
రూ. చల్లి. —నట్టు-గాలి. —నెల-1. చూచు
ము. 2. పొలునము. —పందిరి-రాహునకు
నీరిచ్చుచోటు, ప్రవ. —పని-తైత్వోపచారము.
—పిడుగు-చెడగరపుమడుగడ్డ. —యిసుక-
హిమచాయక. —వెలుగు-చంద్రుడు, శీత
కిరణుడు. క్రి. —వాపు-బుజ్జగించు.

చలితము-న. కదలింపఁబడినది.
చలిమిరి-తె. చలువ, తైత్వము. రూ. చల్లిరి.
చలుపు-తె. 1. చేయు. 2. కదపు. రూ. నలుపు.
చలువ-తె. 1. తైత్వము. రూ. చలువడి. 2. ఉది
కిన వత్తము. క్రి. చలువచేయు. రూ. చల్చు.
నమా. —గట్టు-హిమవంతము. —జోతి-చం
ద్రుడు. —మిరియము-తోఁకమిరియము. —
తాయి-చంద్రకాంతము. —తేఱుడు-చంద్రుడు.
చల్ల-తె. 1. మట్టిగ. 2. శీతము. నమా. —చప్పడు-
జుడుడు. —జంపు-భయంకరుడు. —రాడు-
తరిగంజము. క్రి. చల్లపడు. చల్లనగు, చల్లారు.
చల్లడము-చూ. చలాడము.
చల్లన-తె. తైత్వము.
చల్ల-తె. 1. నీళ్లగురవిడుడు. 2. విత్తనములు
చల్లు. 3. కృ. చల్లుట. నమా. —పోరు-నీళ్లు
చల్లుకొనుచు ఈఁదెడితట. క్రి. చల్లులాడు.
చవలము-తె. వరహారో నెనిమిదవభాగము.
చవి-తె. 1. రుచి. 2. రసము.
చవిక-వి. (చతుష్కి) మండపము. రూ. చవితె.
చవ్వ-చూ. చవ్వు.
చవ్వంచ-తె. (చవు+వంచ) అయిదు.
చవకము-న. 1. గిన్నె. 2. కల్లుత్రాగుపాత్రము.
(వృ. దీనియందు పానముచేయుదురు)

చా

చాచల్యము-న. చపలత్వము. [కాంచరిమాణము.
చాంద్రమానము-న. చంద్రునిగతినిబట్టి యేర్పఱచు

చాంద్రాయణము-న. భుజింపఁదగిన ముప్పది రెండు
కలశములలో చంద్రుని వృద్ధిక్షయముల ననుస
రించి కృష్ణవక్షమందొక్కొక్క కడిగా తగ్గిం
చుచు, కృష్ణవక్షమందొక్కొక్క కడిగా హెచ్చిం
చుచు భుజించు చేయు ప్రతము.

చాందిని-హిం. మేలుకట్టు.
చాంద్రి-న. వెన్నెల.
చాంపేయము-న. 1. బంగారు. 2. సంపెంగ.
చాగఱ-తె. నాళము. క్రి. —గొట్టు-చంపు. —గొను.
1. కొట్టు. 2. బండించు. —లాడు-నాళముచేయు.
చాగు-తె. 1. దీర్చునగు. 2. దండకారముగా
నేలకువ్రాలు. 3. ప్రళంసార్థకము. రూ. సాగు.
ప్రే. చాచు, చాపు. రూ. చాగిల్లు. కృ. చాగి
లింత-నమస్కృతి. [కొను నల్లని ద్రవ్యము.
చాడు-తె. 1. నీళ్లుపోసిరాదు. 2. బొట్టుపెట్టు
చాడ-తె. 1. క్రిందపఱచుకొనునది. 2. ఓడకుఁ
గరైడి చాడ. నమా. —కట్టు-చాపపఱపువంటి
పఱపు. —తాయి-బండ. [గుకొలఁది వత్తము.
చాపు-తె. 1. చాగఁజేయు. 2. కృ. చాచుట. 3. పడు
చాకచక్రము-న. చకచక భావము, నేర్పు.
చాకల-తె. గుడ్డలుదికి జీవించుజాతి. (పుం. చాకలి,
చాకి, ప్రి. చాకిక)
చాకిరి-హిం. నీచమైన కొలుపు.
చాకు-హిం. కత్తి.
చాగము-వి. (త్యాగము) ఈవి. నమా. చాగకాడు,
చాగి-త్యాగి. —రతనము-నింతామణి.
చాగు-తె. 1. పోవు. 2. ప్రవర్తిల్లు. 3. యత్నిం
చు. రూ. సాగు. నమా. —బడిక-1. పూజ.
2. నమస్కారము.
చాచి-తె. స్తన్యము. (బాలభాష)
చాటు-తె. 1. విశదపఱచు. రూ. చాటించు.
2. నెవముపెట్టు. 3. మఱుగు. క్రి. చాటువడు.
చాటువ-తె. 1. చాటించుట. 2. నెవము.
చాటువు-న. ప్రియమైన మాట. [దై కాడు.
చాడీ-హిం. కొందెము. నమా. చాడీగొట్టు. కొం
చాడువు-తె. విధము. రూ. చాడ్చు.
చాతకము-న. చానకోయిల.

చాతు-అ. ధరించు. నమా. చాతనివాడు-యజ్ఞోప
వీతము ధరించనివాడు. శ్రీవైష్ణవుడు.
చాతురి-స.నేర్పు. [భద్రమువలకుచేయుఒకవ్రతము.
చాతుర్యాస్యము-స. ఆషాఢశుద్ధము మొదలు కార్తిక
చాతుర్యము-నేర్పు. రూ. చాతురి. [జాతులు.
చాతుర్వర్ణము-స. బ్రహ్మక్షత్రియవైశ్య కూడ్ర
చాత్రము-వి. (ఛాందసము) లోకజ్ఞానములేమి.
(పుం. చాదస్తుడు.)

చాన-తె. అడుది.

చానపి-తె. కలయంపి.

[బిడునది]

చాపము-స. ధనుస్సు (వ్యు. వెదురుతో చేయఁ
చాపదవు-తె. చావుపదవు.

చాపలము-స. చపలభావము. రూ. చాపల్యము.

చాప-వి. (శ్యామ) 1. యౌవనవతి. 1. నలుపు.

3. ఒకతెగ పైరు. [చామనచాయ-నల్లనిరంగు.

చామనము-వి. (శ్యామలము) నలుపు. నమా.

చామరము-స. వింజామరము. (వ్యు.చమరమృగపు

వెండ్లుకలతో చేయఁబడునది.)

చామీకరము-స. బంగారు.

చాయ-వి. (ధాయ) 1. కాంతి. 2. సూర్యనిభార్య.

3. నీడ. తె. 4. పోలిక. 5. రంగు. 6. వైపు.

7. జాడ. 8. సమీపము. 9. చక్కన. నమా.

—వట్టి-శనైశ్చరుడు.--మగడు-సూర్యుడు.

క్రి.—వాణు-పోలు.

చాఱ-తె. 1. గీఱ. రూ. చాఱిక. 2. మోరటచెట్టు.

నమా. చాఱలమెకము-పులి.

చారణుడు-స. 1. నానాదేశ సంచారకుడైన నట్టు

పుడు. 2. ఒకతెగ భేదరుడు.

చారము-స. 1. చెఱ. 2. నడ. నమా. చారవాయు

పు-పడమటిగాలి.

చాఱిక-తె. చాఱ.

చారీత్రము-స. చరిత్రము.

[సూర్యు.

చారు-తె. పొరకకట్టయడుగుతో నుతించిన కళ్లము

చారు-తె. 1. సున్నముకలిసినకట్లు. 2. సంభార

ములుచేర్చి కాచిన చింతపండురసము.

చారుపు-స. 1. బృహస్పతి. 2. ఒప్పిదమైనది.

ఛాంసము-స. జలైద. రూ. చాలని.

చాలు-తె. 1. కాపంపినంతయగు. 2. ఓపు. 3. వరుస.

4. దున్నునప్పుడు కట్టుచేసేర్పడురేఖ. 5. రార.
నమా. —పేరింటిపూఁబోడి - సీతాదేవి. —

మాసి - పరాధీనుడు. —వాడు - శక్తుడు.

చాంమి - అశక్తి. చాలిక - సామర్థ్యము.

చాలుపు-వరుస. చాలుబడి-చాలిక. క్రి. చాలిం

చు-1. నిలుపు. 2. శక్తిముగఁజేయు.

చావడి-తె. 1. కొలుపుకూటము. 2. మండపము.

చావు-తె. మృతి.

చి

చించు-తె. చినుగఁజేయు. రూ. చింపు.

చింత-తె. చింతచెట్టు.

స. 1. తలపు. 2. వ్యసనము. క్రి. చింతించు.

చింతన-స. పలుమాఱు తలచుట.

చింతనీయము-స. చింతింపఁదగినది. [తనము.

చింతామణి-స. కోరికలొనఁగు దేవమణి, చాగర

చింతితము-స. చింతింపఁబడినది.

చింత్యము-స. చింతింపఁదగినది.

చిందము-తె. శంఖము.

చిందఱ-తె. విజృంభణము.

చి. (చిద్రము) 1. రంధ్రము. 2. ఖండము.

నమా. —చందఱ-1. తునాతునుకలు. 2. కం

గుండు. క్రి.—గొను-విజృంభించు. —రేగు-

ఆవేశమెత్తు. —వోపు-తూటునడు. —సేయు-

భేదించు.

చిందియ-తె. జెల్లకుల్లాయ. [చు.కృ.చిందిలిపాటు.

చిందిలి-తె. చలించినది. క్రి.—పడు-సంక్రమిం

చిందియ-తె. చలించు.

చిందు-తె. 1. నీళ్ల తొనఁగినడు. 2. చాలు. 3. వ్యా

పించు. 4. వెచ్చముసేయు. 5. నాట్యము.

6. మాదిగలయొద్ద యాచించు ఒకతెగ. క్రి.

చిందాడు-నాట్యమాడు. రూ. చిందుద్రొక్కు.

చిందులుద్రొక్కు.

చిందువ-తె. చిన్నవెళ్ల.

చిందువండు-తె. చెడరినది.

చింది-తె. చినిగిన వస్త్రము. రూ. చింపు.

చిందితీ-తె. 1. బిఱునెక్కిన చిన్నవంకర వెండ్లు

కలు. 2. విరియఁబోసినొప్పిది. 3. చింది.

చింపు—చిత్తగించు.

చింపు-తె. 1. చింపు. 2. చినిగిన వత్తబండము.
 చింబు-తె. మేర. నమా. చింబోతు-(చింబు+
 పోతు) మేరపోతు. [చిక్కటారి.
 చిక్కటారి-తె. (చిక్+కటారి) చిన్నకటారి. రూ.
 చిక్కమక-తె. చిక్క.
 చికిచికి-తె. చిన్న. [చికిత్సించు.
 చికిత్స-న. దోగమునకుఁజేయు ప్రతిక్రియ. క్రి.
 చికిత్సకుఁడు-న. వైద్యుఁడు.
 చికినము-చి.(చిక్కణము)చాయవక్క. రూ.చికిని.
 చికిలి-తె. తుడిచి చిక్కిఁజేయుట.
 చికిలు-తె. జనవులో నేడ్చు.
 చికిర్-న. చేయచిచ్చు. (పుం. చికిర్చువు).
 చిక్కురము-న. 1. వెండ్రుక. 2. కడలునది.
 చిక్కుండు-తె.తలచిక్కుచీనకొనెడి నిడుపుడువ్వెన.
 చిక్కటారి-చూ. చిక్కటారి. [3. తలచైనది.
 చిక్కణము-న. 1. చాయవక్క. 2. నునుపైనది.
 చిక్కన-చి. (చిక్కణము) 1. తలము. 2. దార్ఢ్య
 ము. 3. బలము.
 చిక్కము-చి. (శిక్కిము) 1. ఉట్టి. తె. 1. దారముతో
 అర్చనసంచి. 2. వసుల మూతికి గట్టు బుట్టు.
 చిక్కు-తె. 1. కృశించు. 2. తక్కు. 3. తగులు.
 4. దొరకు. 5. మిగులు. 6. మెలి. 7. ఉంకము.
 క్రి. చిక్కువడు-1. మెలివడు. 2. సుంకలవడు.
 కృ. చిక్కుపాటు. [చిక్కొట్టు.
 చిక్కొట్టు-తె. (చి+కొట్టు) చీ చీ యిగును. రూ.
 చిక్కొల-తె. చిక్కుండు.
 చిగురు-తె. 1. పల్లవము. 2. లేత. రూ. ఇగురు.
 చివురు. క్రి. చిగించు. చిగురుడు. కృ. చిగి
 రిచ. నమా. చిగురాకుదిండి-కోకిల. చివి
 కాడు-మడనుడు. —బోడి-1. చిగు
 రునలో నువ్వొకొలంగు అడుది. 2. అడుది.
 క్రి. చిగురొత్తు-1. చిగురుడు. 2. అనురక్తమగు.
 చిచ్చు-చి. (చుచి) 1. అగ్ని. 2. తాపము. నమా.
 చిచ్చులు-(చిచ్చు+లలు) అగ్నిమయము. రూ.
 చిచ్చులు. చిచ్చుకంటి-శివుఁడు.
 చిటపాట-తె. శుక్లవేగయగు శ్రీకోవము.
 చిట్టి-తె. చిన్న. రూ. చిట్టి. నమా. తాళము. కట్టతాళ
 ము. —పొట్టి-అల్పము. —వైలు-చిన్నవైలు.

చిటిక-తె. 1. నడిమివ్రేలిని పెద్దవ్రేలిని చేర్చి
 ద్వనింపఁజేయుట. 2. అట్లు ద్వనింపఁజేయు
 నంతకాలము. క్రి. చిటికరించు. కృ. చిటికరింత.
 చిటికెన-తె. చిన్నవ్రేలు, కనిష్ఠిక.
 చిటుకు-తె. అల్పశబ్దము. రూ. చిటుక్కు. క్రి.
 చిటుకను, చిటుక్కును.
 చిటులు-తె. 1. పగులువాణు. 2. మిక్కిలికోపించు.
 3. వృత్తాంతము. రూ. చిట్లు.
 చిట్ట-తె. 1. ఆకృర్యము. 2. చిన్నపొద. క్రి. చిట్ట
 మిడుచు. చిటికవేయు.
 చిట్టకము-తె. 1. శృంగారచేష్ట. 2. రీల. 3. కన
 టము. రూ. చిటకము.
 చిట్టచివర-తె. (చివర+చివర) మిక్కిలి చివర.
 చిట్టి-తె. 1. చిన్న. రూ. చిటి. 2. సోలయందు
 నాలవభాగము. నమా. చిట్టంబులు-నఖత్త
 రంతక్షతములు. —వేతలు-విలాసము. చిట్టా
 ముదము-చిన్నతెగ అముదపువెట్టు. చిట్టడు
 నీళ్లు-పొంగునీళ్లు. చిట్టములు-(చిట్టి+ఉములు)
 గర్విణికింగలుగు లక్షణము. చిత్తెలుక-చిన్న
 తెగయెలుక. క్రి. చిట్టాడు-1. సంచరించు.
 2. తప్పలదుగులిడు. 3. ప్రసరించు. 4. చలిం
 చు. 5. క్రిడించు.
 చిట్టియ-తె. 1. వెదురుకనుపులనుండి పుట్టు సన్నని
 కట్ట. 2. వత్తపు టంచులసన్నకమ్మి. రూ. చిట్టె.
 చిట్టియము-తె. ఇనుముకాయనన్నదు వచ్చుముతీక్.
 రూ. చిట్టెము. [గలవాడు.
 చిట్టు-చూ. చిటులు. నమా. —కట్టె-మిక్కిలి కోవము
 చిడిచి-తె. 1. అల్పము. 2. పరుషము. రూ. చిలిచి.
 చిడిముడి-తె. కొట్టు. క్రి. —చడు. కృ. —పాటు.
 చిడుగు-తె. అల్పము.
 చిడుము-తె. చిన్నకులుపు.
 చిత-న. 1. సొద. 2. మ్రోగు. రూ. చితి.
 చితుకు-తె. కులుపులోనగునవి నలగు.
 చిత్ర-చి. (చిత్ర) పదునాలవక్షత్రము. నమా.
 చిత్రడి-చిత్ర+తడి) మిక్కిలితడి. చిత్రటి.
 (చిత్ర+తటి) వర్షర్చు.
 చిత్రగించు-చి. (చిత్రము+ఇంచు) 1. నమస్క
 రించు. 2. తలంచు. 3. యోచించు.

చిత్రము-న. చునప్పు. [నందలిరూపు.
చిత్రరుపు-వి. (చిత్రము) 1. ఆశ్చర్యము. 2. పటము
చిత్రించు-వి. (చిత్రణ) ఒక శ్రీకాంతి.
చిత్ర-తె. మొదట వ్రాసిదిద్దినది. న. జ్ఞానము.
చిత్ర-న. చిత్ర.
చిత్రబాను-న. అటువదిలవదునా అవసంవత్సరము.
చిత్రము-న. 1. ఆశ్చర్యము. 2. పటమునవ్రాసిన
రూపము. 3. నానావర్ణము. 4. ఒకలెగ కవిత్వము.
క్రీ. చిత్రించు. నమా. చిత్రకంఠము-కపోతము.
చిత్రకము - చిలుకపులి. రూ. చిత్రకాయము.
—కారుడు-చిత్రరుపు. వ్రాయువాడు. రూ.
చిత్రకుడు. —గుప్తుడు-1. యముడు.
2. యమునొడ్డ లెక్కవ్రాయు కరణము.—బింబ
ము - ఊనరవెల్లి. —బానుడు-1. అగ్ని.
2. సూర్యుడు. —శిఖండిజుడు-బృహస్పతి.
చిత్రణ-న. ఒక శ్రీకాంతి.
చిత్రకము-న. చిత్రంపఱచినది.
చిత్రక-తె. చప్పట. రూ. చిత్రక.
చిత్రగౌడ-తె. వ్యత్యాసము.
చిదియు-తె. నలగు. కృ. చిత్రక, చిదుక.
చిదుకు-తె. చిప్పలు. ప్రే. చిదుపు.
చిదుగు-తె. ఎండిన నన్నపుల్ల, నమిద.
చిదుము-తె. 1. గిల్లు. 2. పూలుకోయు. 3. త్రుంచు.
4. వైచు. 5. కృ. చిదురు.
చిదురలు-తె. 1. సూక్ష్మభంపములు. 2. సూక్ష్మ.
భాగములు. రూ. చిదురుపలు, చిత్రపలు.
చిన-చూ. చిన్న.
చిన-చూ. చిన్ని. [చింపు.
చినుగు-తె. వస్త్రాదులు చిన్నమగు. ప్రే. చించు.
చినుకు-తె. 1. కాలు. 2. కురియు. 3. కార్పు.
4. కృ. వర్షించుపు. నమా.—పూన-ముతైము.
చిన్న-తె. 1. అల్పము. 2. కనిష్ఠము. నమా.
—నాడు-బాల్యసమయము. రూ. చిన్నటనాడు.
—నాడు-బాలుడు. —ది-1. దాలిక. 2. చిన్న
వస్తువు.
చిన్నము-తె. నాలుగు గురిగింజల యెత్తు.
చిన్నరిపొన్నరి-తె. మిక్కిలి మనోజ్ఞము. రూ.
చిన్నారి పొన్నారి.

చిన్నవోపు-తె. చిన్నుడగు.
చిన్నారి-చూ. చిన్నరి పొన్నరి.
చిన్ని-తె. 1. చిన్న. 2. మనోజ్ఞము.
చిన్నిదము-తె. 1. చిన్నిపువ్వు. 2. బంగారు.
చిన్నిపుపు-తె. సమస్కారము. రూ. చిన్నిపువ్వు.
చిన్నియ-వి. (చిహ్నము) 1. గుఱుకు. 2. చిలా
నము. రూ. చిన్నె. నమా. చిన్నెలాడి-చిలాన
వతి. (పుం. చిన్నెలాడు)[ముక్కుగలవాడు.
చిపిటము-న. 1. అడుకులు. 2. డు. చప్పట
చిప్ప-తె. 1. కప్పచిప్ప. 2. కల్లుత్రాగుగిన్నె.
3. తెంకాయచిప్ప. 4. తాబేటిచిప్ప. 5. ముతై
పుఱిప్ప. 6. మోకాటిచిప్ప. 7. తంపుల్ల.
8. తునుక. 9. చేపపొంసు. నమా.—కత్తి-
మోటకత్తి. —కూఁకటి-పిల్లజుట్టు. —గొడ్డరి-
చెట్టునఅకు గొడ్డరి. —పెడక-ఇంటిపార్శ్వ
ములకవన్న. —ముతైము - చేతముతైము.
—మూతి-కళాహీనమగు మొగము.
చిప్పలు-తె. నీటిబొట్టులోనగునది లోనుండి పైకు
లుకు. రూ. చిప్పలు.
చిప్పెవాడు-తె. కుట్రపువాడు.
చిలుకము-న. గడ్డము. రూ. చులుకము, చిలుకము.
చిలుకు-తె. చప్పరించు. [రూ. చిమ్మట.
చిలుట-తె. వస్త్రాదుల పాడుచేయుపురుగు, యిల్లి.
చిమిడిక-తె. చిమిడిన అన్నము.
చిముటు-తె. కనుపైగచేయు.
చిముడు-తె. 1. అన్నమదికముగా ఉడికి ముద్ద
యగు. 2. పాకముచెడు. ప్రే. చిముడుకు.
చిమ్మ-తె. (చిమ్మినది) జలకణనమూహము.
చిమ్మచీకటి-తె. గాఢాంధకారము.
చిమ్మట-చూ. చిమట.
చిమ్మదిరుగు-తె. గిరిగిరి తిరుగు.
చిమ్మనము-తె. చిమ్మట. నమా. చిమ్మనగ్రావి-
జలక్రీడయందునీళ్లు చిమ్మెడు. గొట్టము.
చిమ్మిరేగు-తె. మిక్కిలి విజృంభించు.
చిమ్మిలి-తె. సువ్వలు. బియ్యపుపిండి, బెల్లము
చేర్చి దంచిన పిండి.
చిమ్మ-తె. 1. వైచు. 2. మీటు. 3. పొడుచు.
కృ. 4. పొడుచుట. 5. మీటుట.

చిమ్మడు-తె. చిమ్మట.

చియ్య-తె. కండ.

చిరంటి-న. 1. ఐదవరాలు. 2. జవరాలు.

చిరంతనము-న. బహుదినములది. రూ. చిరత్నము.

చిలచిల-తె. కోవచిరము.

చిరమర-తె. భేదము.

చిరము-న. బహుకాలము. సమా. చిరక్రియఁడు.

తామసింపి. కార్యముచేయువాఁడు. రూ. చిర

కారి. —దీపి-1. చిరకాలము జీవించువాఁడు.

2. కాకి. 3. విష్ణువు. రూ. చిరంజీవి. చిరాయువు-వేలుపు.

చిరాకు-తె. కోవము.

చిరి-న. చిలుక.

చిలు-తె. సమానమందు చిలుక శబ్దమునకు మీది వర్ణము లోపింపఁగా మిగిలిన రూపము. —గాలి-మందిమారుతము. —గూబ - ప్రేడికంటి. —తిండి-భక్ష్యము. —రొద-పిక్క. —నవ్వు-స్థితము. —వాలు-ఇగురఁగాఁచిన పాలు. రూ. చిలువలు.

చిరుగు-తె. చినుగు.

చిలుక-తె. 1. చిన్న. 2. చిన్నకాతిపులి.

చిలుకుక-తె. చిన్నవయసుగల ఆఁడుది.

చిరునామా-హిం. పై విలాసము.

చిలుము-తె. 1. విజృంభించు. 2. చిమ్ము.

చిట్ట-తె. 1. కోవము. 2. చింపి.

చిట్టచిట్ట-తె. తొట్రుపాటు.

చిట్టలువొడుగు-తె. తొట్రువడు.

చిట్టు-తె. కోవము. క్రి. చిట్టుమను.

చిట్టద్ది-తె. (చిలు+ఉద్ది) చిన్నయ్యద్ది.

చిట్టుముట్టాడు-తె. 1. పెనఁగులాడు. 2. భేదించు.

చిలిపి-తె. 1. అల్పము. 2. నికృష్టము. రూ. చిడిపి.

చిలిపిలివోవు-తె. సందడించు.

చిలుక-తె. కీరము, కుకము. రూ. చిల్క. సమా.

—కాకి-చిలుకరూపేర్పఱచిన పతకము.

—రొతు-మదనుఁడు.

చిలుకలకొలికి-చిలుకకొలుకులవంటి కొలుకులు గల ఆఁడుది. —కొయ్య-ఉడుపులు తగిలించు గూటము, నాగదంతకము.

చిలుకడ-తె. (చిలుకు+కడ) పగములోనగువానికొ

చిలుకరించు-తె. చిలుకు. [ననువేయు కొలికిముడి.

చిలుకు-తె. 1. చిందు. 2. ప్రసరించు 3. మీటు.

4. చల్లు. 5. త్రచ్చు. 6. కొలికి. 7. గొంధెము.

8. బాణము. 9. బాణపు అలుఁగు. 10. దోటి.

చిలుకుడు-తె. చిలుకుట.

చిలువ-తె. 1. కొంచెముగచేరి నిలిచిన నీకు.

2. జంధెమువలె చుట్టిన నూలిచుట్ట. 3. అల్పము.

చిలుము-తె. 1. రాగిలోనగు లోహములందుఁగల ముతీకి. 2. విషము. 3. పొగపీల్చుట కువయోగింపు గొట్టము. సమా. —వాలు-కులువ.

చిలువ-తె. (చిలుము+వాలు) పాము. సమా.

—తాలుపు-శివుఁడు. —తిండి-1. గరుడుఁడు.

—తేఁడు-శేవుఁడు.

చిలువాయిసము-తె. 1. చిల్లర. ఉద్రము.

చిలువలు-తె. ఇగురఁగాఁచినపాలు, అనవలు.

చిల్ల-తె. కతక వృక్షము.

చి. (శల్యము) విషము. సమా. —కోల-కోమరము. —గొండి-కలహకారి. —ముద్ది-అందుగు బంకతోఁజేసిన ధూపద్రవ్యము. [పెంకు.

చిల్లపెంకు-తె. (చిల్లర+పెంకు) కునిగిన చిన్న

చిల్లర-తె. (చిల్లి+అల్ల) 1. కొంచెపాటి నాణెము.

2. చింతపండు మున్నగునరకు. 3. సామాన్యము.

చిల్లి-తె. రంధ్రము.

చిల్లింగి-తె. ఉచ్చాటనక్రియ.

చిల్లు-తె. చిమ్ముటయందగు సనుకరణము.

చిల్లుపొల్లు-తె. కలత.

చివఁగి-తె. ఒకతెగ వేఁడుకుక్క. రూ. చివ్వగి.

సివఁగి, సివ్వగి.

చివక-తె. సన్నని విడుపాటికొమ్మ, బిట్ట.

చివర-తె. కొన.

చివుక-తె. పాతికరూపాయ.

చివుకు-తె. 1. సారహిసమగు. 2. ఎగయుట

యందగుదనవి. రూ. చివుక్కు.

చివుక్కుమను-తె. మనసు కలఁగు.

చివురు-చూ. చిగురు. [లాడి-కలహశీలరాలు.

చివ్వ-తె. 1. కలహము. 2. చివక. సమా. చివ్వ

చివ్వగి-చూ. చివఁగి.

చివ్వు-తె. 1. చెక్క. 2. దిగువుచేయుటయం దగుదవ్వని.

చివ్వున-తె. శీఘ్రముగా.

చిహ్నము-న. 1. గుఱుతు. 2. పెత్తెము.

చీ

చీ-తె. తిరస్కారార్థకము. క్రి. చీకొట్టు.

చీతటి-తె. (చీకు+కట్టు) అంధకారము. నమా.

—గాము-రాహువు. —గొంగ-సూర్యుడు.

—చెట్టు-తమాలవృక్షము. —తప్ప-జారర్పము. —యూగ-చిన్నదోమ.

చీతిలి-తె. చీపురుకట్ట.

చీకు-తె. 1. చప్పరించు. 2. చుంబించు. 3. అందుడు. రూ. చీకు. నమా. చీకురువాయి-ఒక తెగ గద్దించుము, ఋషివక్షి, జతుక. క్రి. చీకురించు-అంధమగు.

చీదణ-తె. 1. ఉపద్రవము. 2. వి. చిద్రము.

క్రి.—గొను-తె. 1. ఉపద్రవపడు. 2. అనేకమెత్తు. —ఱురేగు-అనేకమెత్తు.

చీడు-తె. చీమిడి బయలుపడ ముక్కునదిమి ఊపిరివిడుచు.

చీపురు-తె. పొరకకట్ట. నమ్మార్కని.

చీకాకు-తె. (చీకు+అకు) 1. చివికిన అకు. 2. నలకువ. క్రి.—పడు.

చీకిలించు-తె. మిఱుముట్లుగొను.

చీకిలిమాకిలి-తె. కొక్కిరి దిక్కిరి.

చీకు-తె. 1. సారహీనమగు. 2. కృ. నిస్సారము. రూ. చివుకు. 3. అందుడు. రూ. చీకు.

చీకుకము-చూ. చిట్టకము.

చీటి-హిం. 1. చిన్నజాబు. 2. జాబు. 3. రంగుల ముద్రగల వస్త్రము. రూ. చీటి.

చీటికిమాటికి-తె. మాటిమాటికి.

చీడ-తె. పైరుంచు చెలిచెడి పురుగు.

చీపు-అ. అరటిగెలలో నొక భాగము. నత్తము.

చీను-తె. పిపీలిక.

చీమిడి-తె. నాసామలము, శింఘాణము.

చీము-తె. చెడితెల్లనైన నెత్తురు, పూయము.

చీర-వి. (చీరము) 1. (మునుపు) వస్త్రము.

2. (ఇప్పుడు) అడుదిదరించుకోక. నమా.

—పేను. —పోతు - గుడ్డనంటకొనియుండు తెల్లపేను, దేనుకము.

చీరణము-తె. చిన్నయులి. రూ. చీరము.

చీరము-న. 1. కొపినము. 2. నారచీర. 3. నలువది పూనలు గ్రుచ్చిన నరము.

చీరిక-తె. పాయ. రూ. చీలిక. [కృ. చీరుడు.

చీను-తె. 1. చీల్చు. రూ. చీలు. 2. పిలుచు.

చీలు-తె. 1. గీలు. 2. చీల్చు. కృ. చీలుడు.

చీల-తె. మేకు, కీలము. రూ. సీల.

చీలమండ-తె. కాలిమడమ కిరుప్రక్కలనుండు కీలు, గుల్పము. రూ. సీలమండ.

చీలి-తె. పిల్లి. (బాలభాష)

చీలిక-చూ. చీలిక. [చీలుచు, చీల్చు.

చీలు-తె. బ్రదలగు. కృ. చీరిక, చీలిక. వై.

చీవాట్లు-తె. (చీ+పాటులు) గద్దించు మాటలు.

చు

చుంగు-తె. 1. వ్రేలాడు. 2. వస్త్రపు కుచ్చెకొన. చుంగుడు-తె. నిలువయగు చిల్లర.

చుంచు-తె. తలకు ముందుప్రక్కవిడిచిన పిల్లజాట్లు.

వి. (చుచుందరి) కంపెలుక. నమా.—మిద్దె-గోపురమువలె పొడవైన కట్టడము.

చుండు-తె. 1. కాగు, ఇగురు. రూ. చూడు. 2. తలపై ఉప్పుపూచినట్లు పూచు వ్యాధి. నమా. చుండెలుక-చుంచు.

చుంబకము-న. 1. త్రాసుముట్లు. 2. నూదంటుతాయి.

చుంబకుడు-న. 1. పెక్కుగ్రంథము లించించుక పదివినవాడు. 2. ముద్దుపెట్టుకొనువాడు. 3. మోసకాడు.

చుంబనము-న. ముద్దు. క్రి. చుంబించు.

చుండి-తె. చూగుండి. రూ. చుండి, చుడు. (ఇవి సకారాదియునగు)

చుక్క-వి. (కుక్కుడు) 1. కుక్రవక్షత్రము. 2. నక్షత్రము. 3. గుండ్రనిబొట్టు. 4. నీరు మున్నగువానిబొట్టు. నమా. —కూర-ఒకతెగ కూరాకు. —చేలు-1. సుదురువ్రేలాడవై పతకము. 2. చుక్కంచాలు. —యెదురు

చుక్రమైదురుగానుండుట (అశుభము. చుక్ర-
వాలు. అనియు) —ల తెరువు - మిన్ను.
—తేడు-చంద్రుడు. (ఇట్లు—దొర,—
రాయడు మొ.) చుక్కాను-(చక్ర+అను)
పదవనడుపుతేడు, అరిత్రము.

చుక్రము-న. 1. చింతవండు, 2. పులుపు.
చుచందరి-న. చుచు. రూ. చుందరి. (వృ.
ధాన్యములను చేదించునది.)

చుచ్చు-తె. 1. మేక. 2. సంతాపమునందు కలి
గించుదవ్వి. క్రి. చుచ్చుకొట్టు. [చుటుకు.
చుచ్చుటుకు-తె. (చుటుకు+చుటుకు) మిక్కిలి
చుట్ట-తె. 1. గుండుగాచుట్టినది. 2. పొగచుట్ట.
3. మోపుక్రింద తలపైనుంచుకొను చుట్ట.
సమా. —కుదురు-కుండలు కుదురుటకుంచు
పెంటిలోనగువాని చుట్టు.

చుట్టము-తె. 1. బండుపు. 2. సంబంధి. 3. పేర్
హతుడు. 4. బంధుత్వము. (చుట్టజీకము.
బంధుత్వము)

చుట్ట-తె. 1. చుట్టగాచుట్టు. 2. తిరిగిరాజేయు.
కృ. 3. చుట్టిరాజేయుట. 4. తిరిగితిరిగిపో-
దగినమార్గము. 5. నాలుగుప్రక్కలు. సమా.
చుట్టిట్ట-నిఘ్రాథానాటి గుండ్రముగాగట్టినఇట్ట.
చుట్టుగుడినై. చుట్టలుగు-చక్రాయుధము.(ఇట్లే
చుట్టుగైదుపు,—వాలు, మొ.) చుట్టుగొండ-
చక్రవాళము. (ఇట్లే—గట్టు,—మల. మొ.)
—బలుగు-చక్రవాళము. —కొల్లారము-కొ
ల్లారము. —కొల్లారుబండి. —గుల్ల-పరియాకార
శంఖము. —దలి-చుట్టుట. —చూలియ-గుం
ద్రనియట్టు. —వేడిము - గుట్టపుమండలగతి.

క్రి. చుట్టవచ్చు-1. ప్రదక్షిణించు. 2. పరివే
ష్టించు. చుట్టకొను-పరివేష్టించు, చుట్టవాలు.
చుప్పనాక-వి. (పూర్ణజు) రావణునిచెల్లెలు. రూ.
చుప్పనాతి.

చుటుకము-న. గడ్డము. రూ. చిటుకము.
చుట్టనఘాట-తె. (చూట+చూట) మిక్కిలి
చూట, పెద్దకొల్ల.
చుమి-తె. చూడుమి. రూ. చుమీ, చుము, చుమ్మి.
చుమ్మి, చుమ్మి. చువై, చువ్వె. (ఇవి నకారాది

యునగు.)
చుమ-తె. పై.— రూ. చుమా, చుమ్మ, చుమ్మా,
చుమ్మ-తె. 1. వేదన. 2. చుమ. సమా.—చుట్టు-
కడుపునగలుగువేదన. క్రి. చుమ్మలు చుట్టు.
—వాలు-వేదనపడు. [చురి, చూరి, చూరీ.
చురకత్తి-వి. (చురిక) చిన్నకత్తి. రూ. సురియ,
చుజుచు-తె. కాలుబయందగు ధ్వన్యనుకరణము.
రూ. చురచుర. క్రి.—వోపు.

చురి-చూ. చురకత్తి.
చుటుకు-తె. 1. వాడిమి. 2. వేడిమి 3. వేగము.
4. అయిదమునాటుట, నిష్పన్నోకుటయందగు
ననుకరణము. రూ. చుటుక్కు. క్రి. చుటు
వుచ్చు-కాల్పు.
చుట్టు-తె. కాలుబ మొదలగువానియందగు ననుకర
ణము. క్రి. చుటుకొను-కాల్పు.

చులుక-తె. 1. తేలిక. 2. సులభము. రూ. చుల్కు.
క్రి. చులుకచేయు. [చులుకపాటు.
చులుకన-తె. 1. లాఘవము. 2. సౌలభ్యము.రూ.
చులుకము-న. 1. చేర. 2. వుడిసిలి.
చుల్లరము-తె. 1. కోదేవయనుగలవంద. 2.కోదే
వయనుచే గలుగుమిట్టిపాటు.

చుల్లి-తె. మగగుఱి. రూ. చుల్ల.
చుల్లి-న. 1. ప్రాయ్యి. 2. స్థాద. రూ. చుల్లి.
చువక-తె. చివక. రూ. చువ్వ.
చువ్వె-చూ. చుమి.

చూ

చూ-తె. 1. చూడుము. 2. చూడుడు. రూ. చూ.
చూడి-తె. గర్భము, చూలు.
చూడు-తె. 1. కాల్పు. 2. చుండు. 3. కృ. వా-
త. సమా. —గొండుపు-పసులకువాతవేయు
ఇనుపకోల.
చూకురు-తె. కోకము. క్రి. చూకురుపడు.
చూచాయ-తె. (చూపు+చాయ) 1. జాద. 2. తేలిక.
చూచు-తె. 1. వీక్షించు. 2. యత్నించు. కృ.
చూపు, చూడికి, చూడ్కి,
చూచుకము-న. చను మొన.
చూడ-న. 1. నెమరిజుట్టు. 2. జుట్టు. 3. ఛూరు.

4. బాహుపురి. సమా. చూడామణి. 1. శిరో
రక్తము. 2. (రెండవపదమైనచో) శ్రేష్ఠము,
శ్రేష్ఠుడు.
చూడికి-తె. చూపు. రూ. చూడ్కి. చూ. చూచు.
చూపము-న. చూపుచిచ్చెట్టు.
చూపట్టు-తె. కనుపట్టు.
చూపు-తె. 1. చూపించు. 2. చూచుట.
3. దృష్టి. సమా. చూపరి - చూపవంతుడు.
చూపణు-(చూపు+వారు) చూచువారు. చూ
పుగట్టుము-1. ఉపయోగములేనిది. 2. అప్ర
యోజనము. చూపుడుబూట-చూపనొప్పుకొ
న్నచూట. —వేలు-జుట్టునవేలు. ప్రదేశిని.
చూపెట్టు-తె. 1. చూపించు. 2. కనిపెట్టు. 3. ఎదురు
చూచు. [సూయ)
చూపోవు-తె. చూడనహించు. (చూపోవమి. అ
చూట-తె. కొల్ల. సమా. —కారుడు-కొల్లపెట్టిన
వాడు. క్రి. చూటకొను, (కొల్లవెట్టు) చూట
లాడు, చూటారు-కొల్లవెట్టు. చూటపోవు-కొల్ల
చూరకత్తి, చూరి. చూ. చూరకత్తి. [పోవు.
చూరు-తె. 1. పొగకగులు. 2. ఇంటికప్పుచివర.
3. వక్కచెక్క.
చూరె-తె. చూడరే-రూ. చూరే.
చూర్ణకుంతలము-న. అంకము. [దుమ్ము. 4. పొడి.
చూర్ణము-న. 1. గంధవొడి. 2. ఘనము. 3.
చూర్ణిక-న. యమకముగల గద్యము.
చూర్ణిక-న. పిల్లజుట్టు.
చూలు-తె. 1. గర్భము. 2. విడ్డ. సమా. చూ.
లూలు-గర్భిణి. చూలి-విడ్డ. క్రి. చూలుకొను,—
వడు—గర్భముగలదియగు.
చూవె-చూ. చూమి, రూ. చూవే.
చూషణము-న. పీల్చుట.

చె

చెంక-తె. కపోలము. రూ. చెంప, చెక్కిలి, చెరన.
చెంగగొట్టు-తె. ఓడించు.
చెంగసాలు-తె. 1. గంతులు. 2. సమస్కృతి.
చెంగలి-తె. సమీపము.
చెంగలించు-తె. 1. అతికయించు. 2. ప్రకాశించు.

3. విజృంభించు. 4. హసించు. కృ. చెంగ
లింపు. [చెఱుగు.
చెంగు-తె. 1. కొంగు. 2. వెనుదీయు. 3.
చెంచు-తె. ఒకతెగబోయ. ప్రి. చెంచిత, చెంచెక.
చెండు-తె. 1. ఖండించు. రూ. చెండాడు, చెండు
బెండాడు. 2. కండుకము, బంతి. 3. పూ
బంతి.
చెంత-తె. చేరువ. [ద్రము, చంద్రము.
చెందిరము-వి. (సిందూరము) కుంకుమ. రూ. చెం
చెందిరిక-తె. కమ్ముపైదుద్దు. చూ. చెంద్రిక.
చెండు-తె. 1. కలుగు. 2. పొందు.
చెంప-తె. 1. కపోలము. రూ. చెంక. 2. పా
ర్శ్వము. సమా. —కాయ-చెంపదెబ్బ. —కొ
న్న-ప్రక్కకొఱగవేసిన కొన్న.
చెంబు-తె. చిన్నలోపాపాక్రము. సమా. —కల-
బిట్టకల.
చెకపికలాడు-తె. కొందరపెట్టు.
చెకుముకి-తె. నిప్పుగలిగించుకొనుటాయి.
చెక్క-తె. చూసులోనగువాని తునుక.
చెక్కడము-తె. రక్తములు పొడుగుట.
చెక్కియము-తె. మూలగ. రూ. చెక్కిము.
చెక్కిలి-తె. చెంప. రూ. చెక్కు.
చెక్కు-తె. 1. (రత్నములు) పొడుగు. 2. చేర్పు.
3. చెక్కలుచేయు. 4. చెంప. సమా. చెక్కు
దుపాట-కనవుచెక్కెడు చిన్నపాట. గోతుడు
కాట.
చెచ్చెర-తె. (చెర+చెర) శీఘ్రముగా.
చెట్ట-తె. 1. కీడు. 2. చేయి. 3. దుష్టుడు. క్రి.
—వట్టు-చెండ్లాడు.
చెట్టు-తె. 1. గుల్మము. 2. వృక్షము. సమా.
—ద్రిమ్మరి, —నట్టు-కోతి. క్రి. —గట్టు-
చెట్టుగానేర్పడు. —వడు-స్తంభించు, చూసు
వడు.
చెట్టువ-తె. తెక్కు. రూ. చట్టువ.
చెడగరము-తె. క్రూరుడు.
చెడివ-తె. (చెడివ+అవ) జంతుటాలు.
చెడు-తె. 1. కనఁబడకపోవు. 2. కొల్లపోవు.
3. నశించు. కృ. చెట్ట, చెడుగు, చెడ్డ. ప్రి. చెఱుచు.

క్రి. చెడనాడు-1. నిందించు. 2. శపించు.
 చెడుగు-తె. 1. అశుభకార్యము. 2. క్రూరము.
 3. దుష్టురాలు. (పుం. చెడుగఁడు.)
 చెచ్చ-తె. 1. కీడు. 2. దుష్టము. [రూ. చెట్టి.
 చెట్టి-తె. మోఠాలివఱకుఁ దొడిగికొను గుడిగి.
 చెడ్డు-తె. తొడచఱచు.
 చెత్త-తె. తృణము.
 చెడరు-తె. 1. నీళ్లులోనగునవి యెగిరివడు. 2. వ్యా
 పించు. కృ. 3. చెడరుట. 4. కలఁత. [అనియు)
 చెడలు-తె. పుట్టపెట్టు తెల్లదీప. (చెడపురుగు
 క్రి. చెడవట్టు-చెడలువట్టు. [కణము.
 చెదారము-తె. 1. తృణలేశము. 2. రాల్యఁగావడిన
 చెనఁగి-తె. 1. పొట్టి చెంకాయచెట్టు. 2. ఒకతెగ
 వరి. రూ. చెన్నఁగి. [ము. రూ. చెన్నఁటి.
 చెనఁటి-తె. 1. కుత్తివము. 2. వర్ణము. 3. భూస్య
 చెనకు-తె. 1. ఎదిరించు. 2. తాకు. రూ.
 చెనయు. కృ. 3. ఎదిరించుట. 4. తాకుట.
 5. (గోటి) నొక్కు.
 చెనయు-తె. 1. ఎదిరించు. 2. తాకు.
 చెనవరి-తె. గ్రామ్యము (మూట)
 చెన్ను-తె. 1. అందము. 2. విధము. 3. ఎఱుపు.
 సమా. చెంగలవ-ఎఱుకలవ. (ఇట్లే చెందొవ
 మొ.) చెంగావి-ఇందైన యెఱుపు. చెందమ్మి-
 ఎఱుకామర. చెన్నుడు-అందగాడు.
 చెప్ప-తె. 1. పాదరక్ష. 2. క్రి. వచించు. అను.
 చెప్పడుమాట-ఒకరు చెప్పినమాట, తానువిననిది.
 చెమట-తె. స్వేదము. రూ. చెమరు, చెమట.
 సమా. —కాయ-ఎండవేడిమికి దేహమున
 లేచు చిన్నగుల్ల. —గొట్టు-చెమటవట్టినవాడు.
 క్రి.—వట్టు. —బోయు - చెమటగలదియగు.
 రూ. చెమరించు.
 చెమరు-తె. 1. చెమట. 2. జెమరుకాకి. క్రి.
 చెమరుచు, చెమ్మరించు. సమా. —బోకు.
 మిక్కిలి చెమటకలవాడు. [యుఱుకు.
 చెమ్మ-తె. తడి. క్రి. చెమ్మగిలు, చెమ్మగిల్లు, చెమ్మ
 చెయి-తె. (పుష్ట. చేయనది) 1. హస్తము.
 2. తొండము. రూ. చెయ్యి, చేయి, చే.
 చెయిదము-తె. పని. రూ. చెయిది, చెయివు,

చెయ్యము, చెయ్యి, చెయ్యు. సమా. చెయ్యుల
 సాకిరి-మాయుడు, కర్మసాక్షి. [ను,—వడు.
 చెఱ-వి. (చారము) కార్యహము. క్రి. చెఱగొ
 చెఱగు-తె. 1. అంచు. 2. కొంగు. 3. దిక్కు.
 క్రి.—మాయ-బహిష్టయగు.
 చెరఁవ-తె. చెంప.
 చెఱకడము-తె. బెల్లము. [భుఁడు.
 చెఱకు-తె. ఇత్తివు. సమా. —విలుకాడు-మన్న
 చెఱచు-తె. 1. చెడఁజేయు. 2. పోగొట్టు. రూ.
 చెఱుచు.
 చెరచెర-తె. శీఘ్రముగా. రూ. చెచ్చెర.
 చెఱచెఱలాడు-తె. కోపమునమండు.
 చెఱవనచేట-తె. వినాశకుడు.
 చెఱవు-తె. 1. చెఱచు. 2. కీడు.
 చెరను-తె. నాసాపుటము. రూ. చెఱను.
 చెరలాడు-తె. 1. విహరించు. 2. క్రిడించు. 3. వ్యా
 పించు. కృ. చెరలాట, చెరలాటము.
 చెరవను-వి. (చరువు) వంటకు, నీళ్లు కాచుటకు
 నువయుక్తమగు ఇత్తడి సాత్రము.
 చెఱి-తె. ఒక్కొక్కనికి. రూ. చెఱుక.
 చెరికి-తె. భూర్లుడు.
 చెరుగు-తె. రాస్యమును చేటతో చెరుగు.
 చెఱుచు-చూ. చెఱచు. [చెఱువరి-చెడుగఁడు.
 చెఱువు-తె. 1. చెడఁజేయు. 2. చెడుగు. సమా.
 చెఱుము-తె. తాచు.
 చెరువు-తె. 1. చెక్కు. 2. గుచ్చు. 3. తటాకము.
 రూ. చెఱువు. 4. కృ. చెక్కుట.
 చెఱువు-తె. తటాకము. రూ. చెరువు, చెరువ.
 చెలఁగు-తె. 1. ఉత్పాదించు. 2. సంకోషించు.
 3. ఒప్పు. 4. వికసించు. 5. శబ్దించు.
 చెలఁది-తె. సాచిపురుగు. సమా. —తెర-సాతె.
 పురుగు నేత.
 చెలగము-వి. (శలకము) సారెపురుగు.
 చెలగు-తె. బండించు. రూ. చెలవు.
 చెలను-తె. పీడికొఱకు ఇనుకకోత్రవిష్టన పల్లము,
 కూపకము.
 చెలయు-తె. విజృంభించు. [భించు.
 చెలరేగు-తె. (చెలగి+రేగు) మిక్కిలి విజృం

చెలి-తె. 1. అడుది. 2. స్నేహితురాలు. 3. స్నేహితుడు. సమా. —తత్తియ-స్నేహితురాలు. (పుం. చెలికాడు.) —కారము-స్నేహము. రూ. చెలిమి. [రూ. చెలి. చెలిది-తె. 1. చర్మరోగము. 2. మేహరోగము. చెలిమి-తె. స్నేహము. సమా. —కాడు-మిత్రుడు. (ప్రీ.—కత్తె) చెలిమరి-పై.—చెలిమి చుక్క-అనూరాధ. చెలియ-తె. అడుది. చెలియలు-తె. తనకంటె చిన్నదగు సోదరి. రూ. చెలియలు, చెల్లెలు. సమా. —చెలియలికట్ట-సముద్రపుగట్ట, వేల. రూ. చెల్లెలికట్ట. చెలవము-తె. అందము. రూ. చెలువు. సమా. చెలవ - (చెలువు + అ.) 1. అందగత్తె. 2. అడుది. రూ. చెల్వ. [మందరుడు. చెలువుడు-1. ప్రియుడు. 2. విటుడు. 3. చెల్ల-తె. సంతాపారకము. రూ. చెల్లెటో, చెల్లెర, చెల్లెరే. [రు. రూ. చెల్లాచెదరు. చెల్లెచెదరు-తె. (చెదరు + చెదరు) మిక్కిలి చెద చెలియలు-రూ. చెలియలు. చెల్ల-తె. 1. అయిపోవు. 2. కడచు. 3. కొనసాగు. 4. తగు. 5. శక్యమగు. 6. చేరు. 7. సాగు. 8. (నాణెము) మాటు. 9. చచ్చు. 10. చెల్లినది. చెల్లుబడి-తె. 1. అధికారము. 2. మాటసాగుదల. 3. చెల్లుట. చెల్లుట-రూ. చెలియలు. చెవి-వి. (శ్రవణము) 1. ఎనెడి అవయవము. 2. తాళపుచెవి. 3. రాక్షసులొనగునానియందుగల ఒక అవయవము. సమా. —కొణక. కొనచెవి. చెవిటి- (చెవి + అవిటి). బిదిరుడు. చెవిటిమూగ-చెవుడును మూగతనమును గలవాడు. ఏదమూకుడు. చెవియూకు-1. లక్కాకు. రూ. చెవ్వాకు. 2. కమ్మ. చెవుంపిల్లి, — పోతు. కుండేలు. చెవుడు-తె. చెవులువిననిరోగము. బాధిర్యము. చెన్న-తె. బిడ్డలకు పుట్టినతోడనే కలుగు ఒకవ్యాధి. చెవ్వాకు-రూ. చెవియాకు.

చే

చే-తె. 1. తృతీయావిభక్తి ప్రత్యయము. 2. హస్తము. 3. కొండము. రూ. చెయి. చేత-తె. 1. చేయట. 2. చేష్ట. 3. చేయబడినది. సమా. —కాడు-క్రియావంతుడు. —గట్టు-కృతకాధి. —టికము-శీడు. చేత్రాడు-తె. (చేడు + త్రాడు) నీళ్లుచేడుత్రాడు. చేడ-తె. (చేడు + అ) నీళ్లుచేడుపాత్రము. చేడు-తె. 1. ఆకర్షించు. 2. నీళ్లుచేడు. 3. ఆటురుచుంలో నొకటి, తిక్తము. చేడ-తె. మత్స్యము. చేపు-తె. 1. పాలుద్రవించు. 2. కృ. పాలద్రవము. చేపుడు-తె. చేపుట. చేగ-తె. 1. కొయ్యనడిమి నల్లనిగట్టిభాగము. 2. సారము. 3. దైర్యము. రూ. చేవ. చేట-తె. చెరిగిడి సారము, భూర్జము. సమా. —కొల్లారు - మూడుప్రక్కల కట్టదము గల యిల్లు. —గోళ్లటోటి - భూర్జణ. —రీక్క-విశాఖ. —చెవుల మెకము-వినఁగు. చేటి-న. పదికత్తె. రూ. చేటిక. చేటు-తె. 1. వినాశము. 2. కీడు. సమా. చేట్టు కొఱవి-నిర్మాగ్యుడు. చేటుడు-న. 1. పనివాడు. 2. శృంగారనాయకుని సచివుడు. 3. నికృష్టుడు. చేడియ-వి. (చేటి) అడుది. రూ. చేడె. [ద్వాటు. చేడ్చుడు-తె. 1. భారపడు. 2. చలించు. కృ. చే చేత-తె. (చేయ + అకా) తృతీయావిభక్తి ప్రత్యయము. రూ. చేకా. చేతనము-తె. ప్రాణముకలది. (వ్య. అచేతనము) చేతస్సు-న. మనస్సు. రూ. చేతము. సమా. చేకో భవుడు-మన్మథుడు. చేను-తె. 1. మెట్టవంటనెల. 2. అడవి. (బ. చేలు.) చేమంతి-వి. (సేవంతి) ఒకానొకపూజెట్టు. రూ. సేమంతి. చేమటియాపు-తె. చిత్రవర్ణముగలగోవు. చేమిరి-తె. పాలుపేరుటకై మజ్జిగవిడుచుట.

చేయి-చూ. చెయి. నమా. చేకట్టు. 1. చేతికట్టు. 2. చూ నడూషణము. —కత్తి-చిన్న కత్తి. —కానుక-పెద్దవారినిజూడఁబోవునపుడుకానిపోవుటవహారము. —గలమెకము-ఏనుగు, మాస్తి. —గలవాడు-ఈ వికాడు. —తాకు-సాహసము. చేతిదిద్ద-పనిదిద్ద. —బ్రాలు-1. చేతితో తన పేరువ్రాసినది. 2. చేతితో వ్రాసినది. రూ. చేబ్రాలు. చేదండ-హస్తావలంబము. —దొర్లెనము-చేకానుక. —దివియ-దివ్వటి. —దోడు-కార్యనహాయుడు. రూ. చేయిదోడు. —పెద్దె-చిన్న పెద్దె. రూ. చేతిపెద్దె. —బదులు-మరల ఇచ్చెదనని తీసికొన్నది, చేతిబదులు. —బోడి-నిర్దుష్టుడు. —మోడుపు-నమస్కారము. రూ. చేమోడుపు. —యమ్ము-చేతితోవేయు అమ్ము. —యలతి-నమీపము. —వలతి-అధీపము. —వాటు-నమీపము. —చిన్న-నమస్కారము. —వెలుగు-దివ్వటి. —బ్రాలు-సంతకము. క్రి. చేకుటు-లభించు. —చూడు-హస్తగతమగు. రూ. చేకూరు. —కొను-1. గ్రహించు. 2. ఆదరించు. —తవులు-1. లభించు. 2. నష్టమువచ్చు. —పట్టు-1. అవలంబించు. 2. గ్రహించు-3. పెండ్లాడు. కృ. 4. అనుగ్రహము. 5. స్థానము. —పడు-చిక్కు. లభించు. —మోడుచు-మొక్కు. —చిచ్చు-పైచేయి-తె. 1. బనర్పు. 2. విర్యహించు. కృ. చేత, చెయిదము, చేయి. చేర-తె. ఇంచుకవంచినచేయి, ప్రసృతి. చేరిక-తె. 1. కూడిక. 2. నమీపము. చేరు-తె. 1. ఒకరు. 2. నమీపించు. 3. హిందు. 4. సరము. 5. గొలుసు. 6. త్రాడు. కృ. చేరిక, చేరువ. నమా. చేరుచుక్క-పాపబట్టె. రూ. చేర్చుక్క. చేటు-తె. 1. సరము. 2. గొలుసు. 3. త్రాడు. రూ. చేరు. నమా. —కోల-కాటీ. చేరుగడ-తె. 1. నమీపము. 2. చిక్కు, శరణము. చేరుగొండి-తె. దుష్టము. చేరుచు-తె. చేరఁజేయు. రూ. చేర్చు. చేరుడు-తె. తెల్లగా రుంచని బియ్యము.

చేరుపు-తె. నమీపము. రూ. చేర్పు, చేరుబడి, చేర్వ. చేరువ-తె. 1. నమీపము. 2. నమాహము. 3. సేన. నమా. —తాడు-1. సేనావతి. 2. కావలివాడు. చేలము-న. వస్త్రము. రూ. చేల. (వి. సేల.) చేవ-చూ. చేగ. చేస్త-న. పని, వ్యాపారము. క్రి. చేష్టించు. చేష్టితము-న. 1. గతి. 2. చేష్ట. చేసి-తె. (చేయు + ఇ) తృప్తియావిభక్తి ప్రత్యయములగు 'చేత, చే' లకు చూటుగా ద్రువపూర్వకముగావచ్చు ప్రత్యయము. చేసేత-తె. (చేత + చేత) 1. ఒకరొకరిచేతి మీదుగా. 2. అప్పుడే.

చై

చైతన్యము-న. 1. తెలివి. 2. ప్రాణము. చైత్యము-న. 1. కట్టదము. 2. గుడి. చైత్రము-న. మొదటి నెల. నమా. చైత్రరథము-కుజేరునితోఁట. —నలుడు, —పారతి-చున్నదుడు.

చొ

చొంగ-తె. జొల్లు. హిం. పొగత్రాగుగొట్టము. చొకా-1. వి. (కంచుకము) చొక్కాయ. రూ. చొకాయ, చొక్కా, చొక్కాయ, చొగా. 2. వి. (చోక్షము) స్వప్నమైనది. రూ. చొకాటము, చొకారము, చొక్కాటము, చొక్కటము, చొక్కము, చొక్కారము. [చొకా. చొక్కము-తె. దోషములేనిది, స్వప్నము. చూ. చొక్క-తె. 1. పరవశమగు. కృ. 2. పారవశ్యము. 3. ఒకలు మఱించు మందు, చొక్కపొడి. 4. మూర్చ. 5. మోహము. 6. వి. (కుష్మము) ఎండినది. రూ. పొక్కు. నమా. చొక్కిలి-చొట్ట. క్రి. చొక్కిట్టచోపు. చొక్కిసిరు-కట్ట. —పొడి, —మందు-మీదజల్లిన ఒకలు మఱచు తనస్థము. క్రి. చొక్కిడు-మోసపుచ్చు. చొచ్చు-తె. 1. ప్రవేశించు. 2. ఆరంభించు. రూ.

చొచ్చిలు. చొచ్చిల్లు. చొత్తెంచు. చొరలుడు.
కృ. చొరవ.

చొటచొట-తె. కాటుట వడియుటలోనగువానియం
దగు ధ్వన్యకరణము. రూ. జొటజొట.

చొడచొడ-తె. చిప్పిల్లుటయందగు ధ్వని.

చొత్తెంచు-తె. (చొచ్చు+తెంచు) రూ. చొచ్చు.

చొడుగు-తె. చెప్పు.

చొడుము-తె. ఎండిన అరటివడ్డు.

చొనువు-తె. చొరఁజేయు, చొప్పించు.రూ.చొన్ను.

చొప్ప-తె. జొన్న లోనగువానిదంటు.

చొప్పడు-తె. (చొప్ప+వడు) 1. సరివడు. 2.

చొరకు. రూ. చొప్పిల్లు. (ప్రే. చొప్పటచు, చొప్ప

రించు.

చొప్ప-తె. 1. జొర. 2. చూర్ణము. 3. విధము.

సమా. చొప్పరి-త్రోవతెలిపినవాడు.

చొటంచు-తె. గుఱువుగర్భపించుము.

చొట-తె. ఒకతెగపెట్టచేడు. రూ. చోట.

చొరలుడు-చూ. చొచ్చు. రూ. చొరఁబాటు.

చొటచొట-తె. వడియుట.

చొరవ-తె. 1. ప్రవేశము. 2. బుద్ధికుశలత. సమా.

చొరపోత-విధములేనిది. చొరవకత్తె- చొరవ

కలది. (పుం—కాడు)

చొటిగాడు-తె. బోయ.

చొరుగు-తె. చొక్కాకు, ఎండినఆకు.రూ.చొరువు.

చొలయు-తె. 1. మూర్చిల్లు. 2. వెనుదీయు. 3.

వైముఖ్యమునొందు. 4. వైరస్యమునొందు.రూ.

సొలయు.

చొల్లు-తె. చొంగ. రూ. జొల్లు. [ము, చొక్కెము.

చొల్లియము-తె. జడచుట్ట. రూ. చొల్లెము. చొల్లియ

చో

చోక-తె. 1. చోట. 2. అన్నడు. [జము.

చోషము-స. 1. తీక్షణము. 2. పరిశుద్ధము. 3. మనో

చోటు-తె. కావు.

చోడి-తె. రాగిపెరు. (జ. రాగులు)

చోడు-తె. బ్రహ్మరంధ్రము. రూ. పోడు.

చోడుమ-తె. కష్టము. రూ. చోడ.

చోడకుడు-స. త్రోలువాడు. 2. ప్రేరేపించువాడు.

చోడనము-స. తోటలు.

చోడైము-వి. (చోడ్యము) ఆశ్చర్యము.

చోడ్యము-స. 1. ఆశ్చర్యము. 2. తోలఁదగినది.

చోవు-1. కలచు. 2. త్రోలు. 3. తటము.

చోవుడు-తె. కలఁత.

చోవుదారుడు-హిం. వెండిబెత్తమువాడు.

చోట-తె. 1. చూ. చొట. 2. బాలుడు. సమా.

—బుడున- చొటమీనుపిల్ల. —వాడు

బాలుడు.

చోరీ-హిం. దొంగతనము.

చోరుడు-స. దొంగ. రూ. చొరుడు.

చోలము-స. 1. కుప్పనము. 2. అవిక.

చోలి-తె. బూరెలమీద మూతగా పెట్టెడుపిండి.

చోషము-స. పీచ్చుట.

చోష్యము-స. పీల్చుదగినది.

చొ

చొ. వి. (చతుః) 1. నాలుగు. రూ. చవు. 2.

సమానముందు చొకమునకు మీడివర్ణములు లో

పింపఁగా మిగిలిన రూపము. సమా. చొకబులు-

నాలుగు ముక్కలులు చేర్చికట్టిన పోగులు.రూ.

చొకబులు. చొకట్లు, చవుకబులు, చవుకట్టులు.

—కళి-కోకలందు నూలిపోగులచే నేర్పబచిన

చొకపుట్టిల్లు. రూ. చవుకళి. —కాడిగుదియ-

నాలుగుప్రక్కలుతీరిన యిసువదండము. రూ.

చవుకాడిగుదియ. —కాలిపీట-నాలుగుకాళ్ల

గల యెత్తుపీట. రూ. చవుకాలిపీట. —గం

టి-1. అగ్ని. 2. శరభము. (చొ+కన్ను+తి)

రూ. చవుగంటి. —దంతి-బరావతము. (ప్ర.

చతుర్దంతి) రూ. చవుదంతి. —పదము-నా

లుగుమూలలు. రూ. చవుపదము. —పుటము-

నాలుగుకాళ్లుపైత్తి దాఁచెడుగుఱ్ఱపుదాఁటు.రూ.

చవుపుటము. —షష్ఠి-అణువదినాలుగు. (ప్ర.

చతుష్షష్ఠి.)—సాల-చుట్టుకొల్లారు. (ప్ర. చతు

క్కాల.)—నీటి ఎనుబదినాలుగు. (ప్ర. చతుర

శీతి.)

చొక-తె. 1. అగున. 2. తక్కువ. రూ. చవుక.

చొకము-వి. (చతుష్కము) 1. చదరము. 2. నిడుపు.

వెడల్పు సమముగానుండు తుండుగుత్త. రూ. చవుకము. చూ. చౌ.
చాళిండు-తె. (చౌ+రాళ్ల+ఇండు) నాలుగు
కాస్తపైతెత్తిదాటు. రూ. చవుకళిండు. కృ. చౌక
ళింత, చవుకళింత. [చవుకారము.
చాకారము-తె. (చవుడు+కారము) నల్లు. రూ.
చాకీ-హిం. సుంకరిమెట్టు. రూ. చవుకీ.
చాకు-హిం. కొరడా. రూ. చవుకు, చటుకు.
చాడు-తె. 1. ఊషరక్షేత్రము. 2. చాటినేల.
చాచోలు-వి. (చతురంతదోల) ఏనుగుమీది
అంబారి. రూ. చవుచోలు, చౌతా, చవుతా.
చాతి-వి. (చవుర్తి) వక్షమందు నాంవతితి. రూ.
చవుతి. [కుంతో పెద్ద.
చాదరి-తె. కమ్మవారి వట్టపుపేరు. హిం. వర్త
చారు-తె. 1. తీపుతోకలిసిన ఇండుకయుష్పు.
2. వేడిమిచే వరియెన్ను ఎండిపోవు రోగము.
రూ. చవురు.

చార్వము-న. దొంగతనము.
చాంము-న. జాట్లు పెట్టి వెండ్రుకలుతీయుట.
చాలు-తె. ముత్తెపు కాంతి. రూ. చవులు.
చ్యుతము-న. జాతినది.
చ్యుతి-న. 1. జాతపు. 2. విడుపు.

ఛ

ఛందము-న. 1. అభిప్రాయము. 2. వశము.
ఛందస్సు-న. వద్యలక్షణము తెలిపెడి శాస్త్రము.
ఛగలము-న. 1. మేకపోతు. (వృ. రోగములఁ
జ్ఞెఱుచునది) రూ. ఛాగము. (శ్రీ. ఛాగి) 2. విడక
నిప్పు.
ఛట-న. 1. గుంపు. 2. వరుస.
ఛత్రము-న. గొడుగు. (వృ. పురుషుని కవ్వనది)
నమా. ఛత్రభంగము - 1. రాజ్యనాశము.
2. స్వాతంత్ర్యము. 3. వైదవ్యము.
ఛత్రాకము-న. పుట్టగొడుగు. రూ. ఛత్ర.
ఛదము-న. 1. ఆకు. 2. ఈత. 3. తెక్కు. రూ.
ఛదనము.
ఛద్యము-న. 1. నెవము. 2. మోసము.
ఛన్మము-న. 1. ఏకాంతము. 2. కప్పఁబడినది.

ఛర్తి-న. వమనము. రూ. ఛర్తనము.
ఛలము-న. 1. నెవము. 2. ఒక యభిప్రాయముతోఁ
జెప్పిన వదమునకు మతాక యభిప్రాయము
చేసికొని యుత్తరము చెప్పుట.
ఛవి-న. 1. కాంతి. 2. కిరణము.

ఛా

ఛాందసుడు-న. వేదము చదివినవాడు, లౌకికము
లేనివాడు.
ఛాగము-చూ. ఛగలము.
ఛాత్రుడు-న. శిష్యుడు.
ఛాదనము-న. కప్పట.
ఛాయ-న. 1. నీన. 2. కాంతి. 3. వర్ణము. 4. ప్రతి
బింబము. 5. సూర్యుని ఛార్వ. 6. వరుస.
నమా. ఛాయాకరుడు- గొడుగు వట్టువాడు.
—పుత్త్రుడు-శని.

ఛి

ఛిద-న. చేదము, నణకుడు.
ఛిద్రము-న. 1. జెజ్జము. 2. తప్ప.
ఛిన్నము-న. చేదించఁబడినది.

ఛు

ఛురిక-న. చిన్నకత్తి. (వి. చురకత్తి)
ఛుర్తి-న. పొయ్యి. రూ. చుర్తి.

ఛే, ఛో

ఛేకము-న. నాగరికము. నమా. చేకాసుప్రాసము -
రెండేసి హల్లు లెదనెక జతజతగా వచ్చునట్లు
చెప్పుట.
ఛేత-న. చేదించువాడు.
ఛేతవ్యము-న. చేదించఁదగినది.
ఛేదనము-న. చేదించుట.
ఛేదము-న. 1. నణకుడు. 2. తునుక. 3. విన్నాం
కమందు క్రిందిస్థంభ్య. క్రి. చేదించు.
ఛేదితము-న. చేదించఁబడినది.
ఛేదితవ్యము-న. చేదించఁదగినది. రూ. ఛేద్యము.
ఛోటిక-న. చిటిక.

జ

జంతు-వి. (శంక) 1. భయపడు. 2. సంకోచపడు.
కృ. 3. భయము. 4. సంకోచము. (ప్రే. జం
కించు. కృ. జంతు, జంకె, జంకెన.
జంగ-వి. (జంఘ) పిక్క. క్రి. జంగగొను.
1. దాటు. 2. దుముకు. సమా. —నడక.
కాలు చాచి పెట్టి నడచు నడక.
జంగము-న. తిరుగునది. (వ్య. స్థావరము)
జంగముడు-న. జంగమువాడు. (వి. జంగము)
జంగాళము-వి. (జంఘల) నిడువాటు.
జంగి-తె. అగ్ని ప్రసారము.
జంగియ-తె. ఒక దినుసుగజ్జె. రూ. జంగె.
జంగిలి-తె. పకు నమూహము.
జంగుపిల్లి-తె. అడవిపిల్లి.
జంఘ-న. పిక్క.
జంఘాలుడు-న. మిక్కిలి వడిగనడచువాడు.
జంజడ-తె. చీల.
జంజా-తె. గుంపు.
జంజాటము-తె. తగులము.
జంజాడి-వి. (యచడాటి) రెండుప్రక్కల పదను
గల కత్తి. రూ. జముదళము, జముదాడి.
(హిం. జమ్దార్)
జంట-తె. 1. జత. 2. వెంట. 3. సమీపము.
రూ. జమట. క్రి. జంట. సమా. —ముక్కాలి-
తు మొదలపట్టదము. —మోమువేలుపు-అగ్ని.
జంటి-తె. సరిగపట్టి. రూ. జంటి.
జంటు-తె. జంటపడు.
జండా-హిం. చెక్కెము. రూ. జెండా.
జంత-తె. ధూర్జరాలు.
జంతపట్టు-తె. కలుపుతెగుటకు పైరు నడుమదున్ను.
జంతిక-తె. 1. ఒకానొక భక్తిము. చుట్టు.
2. దానినిచేయు యంత్రము. సమా. —పుండు-
అనేకరంధ్రములుగల వ్రణము.
జంతువు-న. ప్రాణముగలది, చేతనము.
జంత్రము-వి. (యంత్రము) 1. సూత్రము.
2. సూత్రపుటొమ్మ. సమా. జంత్రకాడు-
సూత్రధారుడు.

జందియము-తె. (జన్నియ+ఇదము) యజ్ఞోప
వీతము. రూ. జందెము, జన్నిదము.
జంపతులు-న. అలుమగులు. రూ. దంపతులు.
జంపు-తె. 1. అలవ్యము. 2. జాలరు. 3. సన్న.
దనము. 4. పొడవు. క్రి. జంపాడు-కదలు.
జంపారు-మందమగు. సమా. జంపాలు-జోలపా
ట. జంపులు-(జంపు+పూలు) చెంపనాలు.
జంపె-వి. (రుంప) పదియక్షరముల కాలముగల
తాళభేదము.
జంజాలము-న. 1. అడుగు. 2. పాచి. [జంభీరము.
జంభీరము-న. 1. విమ్మ. 2. మరువము. రూ.
జంబు-తె. 1. ఒకతెగ తుంగ. రూ. జమ్మ. 2. వి.
(జంబువు) నేరేడు. సమా. జంబుగూడ-జంబు
తోనలి నగూడ. రూ. జమ్మగూడ. జంబేణు-
నేరెచేణు, జంబునది. [చునది.)
జంబుకము-న. నక్క. (వ్య. మాంసమును భక్షిం
జంబుకుడు-న. 1. పరుణుడు. 2. నీరుడు.
జంబువు-న. 1. నేరేడుచెట్టు. 2. నేరేడుదీవి.
3. నేరెచేణు.
జంభజేడి-న. ఇంద్రుడు. (ఇక్ష్లే జంభారి. మొ.
వ్య. జంభుని సంహరించినవాడు.)
జక్కర-తె. నది. సమా. —రాయడు-సముద్రు
డు, సరిత్పతి.
జక్కలించు-తె. గేలిసేయు.
జక్కవ-వి. (చక్రవాకము) ఒకతెగ పిట్ట. రూ.
జక్కువ. సమా. —గొంగ-చంద్రుడు.
—లతేడు-సూర్యుడు.
జక్కి-తె. 1. గుట్టుము. 2. తిరుగలి. సమా. —
మోరవేలుపు-కింపురుసుడు.
జక్కించు-తె. కట్టునడు.
జక్కిని-వి. (యక్షిణి) 1. కుజేరునిభార్య.
2. లోకాంతరమొంది దేవత్యముపడనిన ముత్తె
డువ. సమా. జక్కిసిడు-కుజేరుడు.
జక్కులు-వి. (యక్షులు) దేవతలలో నొక తెగ
వారు. సమా. జక్కులతేడు-కుజేరుడు.
జగడము-వి. (రుకటము) 1. కంహము. 2. యుద
ము. క్రి. జగడించు. సమా. జగడగొండి.

1. కలహశీలుడు. 2. కలహశీలురాలు. జగ
దామారి—తె.—
జగతి-తె. తిన్నె. [2. జనము. 3. భూమి.
జగతి-న. 1. లోకము. రూ. జగత్తు, జగము.
జగము-వి. (జగము) 1. లోకము. 2. గొప్ప.
నమా. జగజంపు-మిక్కిలిజంపు. జగజెట్టి -
గొప్ప శూరుడు. జగముకన్ను - సూర్యుడు.
జగచ్చజపు. —చుట్టము-సూర్యుడు. లోక
వాందపుడు. —తల్లి-1. లక్ష్మి. 2. పార్వతి.
3. లోకమాత.
జగా-తె. నమానమందు జగమునకువచ్చు రూప
ము. గొప్ప. రూ.జగ. (చూ. జగము) నమా.
—చెంగల్వ. —జిగి. —దంబు. మొ.
జగిలె-తె. తిన్నె. రూ. జగ్గిలె.
జగిలెడు-తె. తోడియల్లుడు. రూ. జగిలెకాడు.
జగ్గ-తె. తళితళ.
జగ్గి-న. తోజనము.
జఘనము-న. మొల.
జఘన్యము-న. 1. మగగుణి. 2. తోత. 3. వెను
కటిది. 4. చూడదగినది. [(త్రి. —కత్తె.)
జజ్జర-తె. వంచన. నమా. —కాడు-వంచకుడు.
జజా-తె. మిక్కిలి చిదిగినది.
జజ్జిరాను-తె. జలహీనత నొందు.
జట-న. 1. జడ. 2. డిడ. (వి. జడ)
జటాలము-న. జడలుగలది. రూ. జటిలము.
జటి-న. జడలుగల నన్నాసి.
జటిలము-న. 1. జటాలము. 2. సింహము.
జటులము-న. పుట్టుచున్న. రూ. జడులము.
జట్టి-తె. 1. వెల. 2. అమ్మట. నమా. —కాడు. —కత్తె.
జతరము-న. 1. తడుపు. 2. ముదిసినది. 3. క
తినమైనది.
జడ-వి. (జట) 1. వెండ్రుకలయల్లిక. 2. జూలు.
నమా. —గాజ-గంజాయిచెట్టు. —దారి-జటి.
—ముడి-కపరము. —జంగము-శివుడు, కప
ర్తి. జడల మెకము-1. సింహము. 2. చమరము.
—నత్తె-నమరమృగము.
జడక-తె. జొంత.
జడము-న. 1. నీళ్లు. రూ. జలము. 2. తెలివి

లేనిది. నమా. జడది-నముద్రము.
జడత-న. చేష్టలుడిగియుండుట. రూ. జడత్వము.
జాడ్యము, జడిమ, జడిమము.
జడి-తె. 1. వాద. 2. వాన. 3. ఎడతెగకవడెడు
వాన. క్రి. జడిగాను-1. ఎడతెగక కురియు.
2. ఎడతెగకుండు.
జడియు-తె. 1. భయపడు. 2. చలించు. 3. తా
లగు. 4. మ్రోగు. 5. త్రోయు. 6. నివా
రించు. కృ. జడువు.
జడ్డ-తె. 1. సంకటము. 2. ఒకటితోనొకటి కూడి
నది (హల్లు)
జడ్డన-తె. తటావన.
జడ్డి-తె. మోపుమోసికొనిపోవుకట్ట.
జడ్డిగము-తె. 1. పిడతకు మూడుగొట్టము లనుర్చి
విత్తుట కుసయోగించు నాగలి. 2. మడము.
జడ్డు-వి. (జాడ్యము) 1. మాంద్యము. 2. తగు
లము. 3. జొలి. జడ్డుదనము-జడత్వము. క్రి.
జడువడు-జడరనొందు.
జత-తె. 1. జంట. 2. సామ్యము. క్రి. జతపడు.
జతన-వి. (యత్నము) ప్రయత్నము. రూ. జత
నము. జతను. క్రి. జతనపడు. జతనుపడు.
జతి-తె. గాననాట్యయోగ్య శబ్దసంతతి. (తక్కిట
తరికిట. మొ.)
జతిగెయ-తె. (జత + తిగెయ) కాడిపడ్డలు.
జతుక-న. 1. లక్క. రూ. జతువు. 2. ఇం
గువ. రూ. జతుక.
జత్తిగె-తె. జడ్డిగము.
జత్తువు-న. కొంకులు, మూపులసంధియెముకలు.
జడ్డు-తె. కవిన హృదయత్వము.
జనకుడు-న. 1. తల్లి. 2. సీతకండ్రి.
జనత-న. జననమూహము.
జననము-న. 1. పుట్టుక. 2. వంశము.
జనని-న. తల్లి.
జనవడము-న. 1. గ్రామము. 2. దేశము. రూ.
జానవడము 3. డు. వల్లెటూరి మనుష్యుడు.
రూ. జానవడుడు.
జనము-వి. (శబ్దము) నారత్రేయఒకతెగ పైరు.
రూ. జనము. నమా. జనననార-జనముకట్టల

సుండి తీసిననార.
జనము-న. ప్రజ. నమా. జనశ్రుతి-నానుడి. నమా.
జనాంతము. జనపదము-దేశము. జనాశ్రయము-
మండపము.
జనయిత-న. తండ్రి. (త్రీ. జనయిత్ర.)
జనార్దనుడు-న. చిష్టవు. (వ్యు. ప్రళయకాలమం
దెల్ల జనులఁబడించువాడు.) [పుట్టుక.
జని-న. 1. అడుది. 2. భార్య. 3. కొడలు. 4.
జనువు-న. పుట్టుక. నమా. జనుషాంధుడు-పుట్టు
గుడ్డి.
జన్మము-వి. (యజ్ఞము) వేలిమి. నమా. జన్మవుఁ
జక్కు-మపు. —దిండి-వేలుపు. కృతకు
జాడు. —గొంగ-శివుడు. కృతద్యంసి. —
జొజ్జ - బుద్ధిజాడు. —రిక్కినెల - మామ
మానము. [మోహరోగము.
జన్మి-వి. (నన్నిపాలము) త్రిదోషముచేగలిగిన
జన్మిదము-తె. యజ్ఞోపవీతము. చూ. జందియము,
జన్మియ-తె. 1. దేవతాదుల నుద్దేశించి యెత్తియుం
చిన వస్తువు, మీడు. 2. ముద్రావేసివిడిచిన
యెద్దు. 3. వృత్తము. రూ. జన్నె. నమా. జన్మి
గట్టు- (జన్మియ + కట్టు) చాగిహ్మణుడు. కిరి.
జన్మియవట్టు-మీఁది తిక్కట్టు. —విడుచు-రూ
డను ముద్రావేసివిడుచు.
జన్మము-న. పుట్టుక.
జన్మి-న. జంతువు. మేకాలుపు.
జన్య-న. 1. తల్లిదండ్రులకత్తె. 2. తోడి పెండ్లికూతురు.
జన్యము-న. 1. యుద్ధము. 2. అంగడి.
జన్యడు-న. 1. తండ్రి. 2. తోడి పెండ్లికొడుకు.
3. పుట్టదగినవాడు. 4. పుట్టించువాడు.
జన్యవు-న. 1. జంతువు. 2. అగ్ని. 3. బ్రహ్మ.
జనము-న. 1. మంత్రావృత్తి. 2. వేదాధ్యయనము.
రూ. జానము. క్రి. జపించు.
జబర-తె. పోకమీడినార. అపురము.
జబ్బి-తె. 1. భుజము. 2. కొడవెలిమీడిదాగము.
జబ్బి-తె. 1. అలసము. 2. వ్యాధి.
జఘ-హిం. రాబడి.
జమట-చూ. జంట.
జమలి-వి. (యమళము) జంట. క్రి. జమలించు.

నమా. —ముక్కాల్లి-తుమ్మెద, పట్టుదము.
జమలిక-వి. (యమళిక) ఒక చర్మవాద్యము.
రూ. జమళిక.
జమాబంది-హిం. నిస్తు ఏర్పాటుచేయుట.
జమీను-హిం. భూమి. నమా. —దారుడు-రాజు
నకు నిస్తుకట్టు ఒక అధికారి. —దారి-జమీను
దారుని వశముననుండు భూమి.
జముడు-వి. (యముడు) శమనుడు. నమా.
జమునయ్య - మారుడు. జమునెక్కిరింత -
దున్న. [నేసినపట్ట.
జముకాజము-తె. కూర్చుండుటకు ముకతనూలితో
జడముళము, జముదాడి-చూ. జంజాడి.
జమున-వి. (యమున) కాళిందినది. నమా.
—తోఁబుట్టువు-యముడు, యమునాశాళిక.
జమ్మి-వి. శమివృక్షము.
జమ్మి-చూ. జంబు.
జయ-న. 1. పార్వతి. 2. పార్వతినెలి. 3. అఱవ
దింట ఇరువది యెనిమిదవ సంవత్సరము.
జయంతి-న. 1. ఇంద్రుని కూతురు. 2. పార్వతి.
3. తెక్కెము. [దు. 3. శివుడు.
జయంతుడు-న. 1. ఇంద్రుని కొడుకు. 2. భీముఁ
జయము-న. గెలుపు. క్రి. జయించు-గెలుచు.
జయవెట్టు. జేజేయని దీవించు. నమా. జయ
ఘంట-జేగంట. —వారము. మంగళవారము.
జయ్యుడు-న. 1. ఇంద్రునికొడుకు. 2. దర్మరాజు.
జయ్యము-న. గెలువశక్యమైనది. (వ్య. అజయ్యము)
జర-తె. కత్తి పిడి.
జర-న. ముసలితనము. నమా. జరగ్గనము-ముసలి
యెద్దు. జరాభీరువు-మదనుడు.
జరగు-తె. 1. జామ్ముతో ప్రాకు. 2. జాబు.
3. జీవనమునడచు. 4. కడచు. 5. పోవు.
రూ. జరుగు. ప్రే. జరుపు.
జరతము-న. 1. ముదిసినది. 2. గట్టియైనది.
జరత-హిం. నరిగ. రూ. జరతారు, జరతారు,
జరి, జరీ.
జరిభి-తె. అంకుటాలు, అనతి.
జరాయపు-న. చూచి.
జరిన-తె. కటాలున. రూ. జరీయన, జట్టున.

జరుగు-రూ. జరగు. (జే. జరుపు. నమా. —బాటు-
జీవనము. రూ. జరుగుబడి.

జరుగుడు-తె. జాటు.

జరుపుడు-తె. దినములు జరుపుట.

జర్జరము-న. శిథిలమైనది. రూ. జర్జరితము.

జలరము-వి. (జలము) 1. ఉదరము. 2. స్నానము.

క్రి. జలగడుగు-బంగారు రజమెత్తుటకు ఇను
పను సీకలోఁబోసి గాలించు. జలగరి-జలగడు
గువాడు. —దారి - ముటికినీరు పోవుదారి.

—పోక-ములాము. రూ. జలపోననము. జలేరి-
(జలకము + పిరి) పానపట్టము.

జలకారు-రూ. జరక.

జలదరము-తె. 1. కంపము. 2. భయముచేనగు
రోమాంజము. క్రి. జలదరించు, జలపరించు.

జలను-న. నీరు. రూ. జడము. నమా. జలచరము-
నీటిదిరుగుజంతువు. —జము-1. కామర. 2.

శంఖము. —దము-మొగులు. —ధరము-పై—

—ది-నముద్రము. —నిధి-పై—ముచము-

మొగులు. జలాశయము-తటాకము, నీటితెంకి.

జలుబు-తె. కై త్యము.

జల్పము-న. ఊరకమాటాడెడి ఉపయోక్తముకాని
జల్పాటడు-న. వదరుఁబోతు.

జల్లి-తె. 1. నవరము. 2. చామరము. 3. కుచ్చు.
4. జాలరు. 5. అనత్యవచనము. నమా. —కాడు-

కల్లరి. —మూకుడు-నగమునఱకు చిల్లులుగల

మూకుడు. —మెకము-చమరమ్మగము. —

వేరు-నన్నునివేరు. [కోధించు.

జల్లించు-తె. 1. కాటు. 2. జల్లెడలో త్రిప్పు. 3.

జల్లు-తె. 1. ఉపయోగ రాలట రోనగువానియం

దగు ధ్వని. 2. వాన. 3. కుంపురు. రూ. దల్లు.

జల్లెడ-తె. జల్లించుపాఠనము, చాలని నమా. —

కుటుపు. జల్లెడరంధ్రమువలె ఏర్పడు పేపున

లేచు పుండు, రాచపుండు.

జల్లెడి-తె. చామరము.

జన-తె. 1. జడబిల్లి పడుములోనగువానికి కపైడు
అంచు. 2. హడ్డు.

జనబ-తె. కాటిమట్టకు అడుగుననుండు నంగ.

జననము-న. వేగముగలది.

జననిక-న. తెర. రూ. యవనిక-జనని. (వి. జననిక.)

జనము-న. వేగము.

జనర-తె. 1. మృదువు. 2. చక్క.

జనరము-తె. కఱచుఁదనము.

జనశి-తె. అమృతదగిన క్రొత్తవత్తము. రూ. జనిశి.

జవాణి-తె. నంకుడుదము. రూ. జవాడి, జవాణి,

జవాణి. నమా. —పిల్లి-జవాణికిపెడి పిల్లి.

జవాను-హిం. బంటు.

జవాను-హిం. ప్రత్యుత్తరము.

జవ్వనము-వి. (యౌవనము) పడునాణేండ్లకుపై
ప్రాయము. నమా. జవరాలు- (జవ్వనము + ఆ

లు) యౌవనవతి. జవ్వని-పై— [పొర.

జవ్వ-తె. 1. దుర్మదజలము, 2. చర్మపులోపలి

జహ్నువు-న, 1. ఒకముని. 2. విష్ణువు. నమా.

జహ్నుతనయ-గంగ.

జలిపించు-తె. (కత్తిని) ఆడించు.

జతుకు-తె. బెదరు.

జా

జాంగలము-న. 1. మెరకనేల. 2. నిర్జనస్థానము.

జాంగలికుడు-న. విష్ణువైష్ణవుడు.

జాంబవము-న. 1. నేరేడుపండు. 2. బంగారు.

జాంబానదము-న. బంగారము. (పు్య. జంబానది
యందు పుట్టినది.)

జాగరము-న. మేలుకొనియుండుట. (వి. జాగరము)

జాగరిత-న. మేలుకొనియుండువాడు.

జాగరూకుడు-న. —పై,—

జాగా-తె. పెద్ద. రూ. జగ.

జాగా-హిం. చోటు.

జాగారము-వి. (జాగరము) మేల్కనియుండుట.

జాగింము-తె. పెద్దవేటకుక్క.

జాగీరు-హిం. రాజు బహుమానముగా నిచ్చుమామి.

జాగు-తె. ఆలస్యము. [వాడు.

జాగ్రత్-న. 1. ఒకయవస్థ. 2. మేల్కనియుండు

జాగ్రత్త-న. జాగరూకత.

జాజము-తె. పాలికలయందుఁబోసిన నవధాన్యముల

నాటు. రూ. జాజము.

జాజర-తె. వంచన. రూ. జజ్జర.

జాబి-వి. (జాబి) 1. మాలకీవృక్షము. 2. ఒక తెగమల్ల. రూ. జాబి.

జాజి-తె. ఎలుపు. రూ. జాడు. క్రి. జాజివాణు. జాటీ-తె. నక్కాడుంపదలించుటకై దారముకట్టినకోల. జాడ-తె. 1. అడుగుల గుఱుతు. 2. సైగ. 3. ప్రోబడి. 4. ప్రోవ. 5. విదము.

జాదించు-తె. 1. విడిచించు. 2. అటునిటు కదలించు. జాడు-తె. గింజపట్టని జొన్నకట్టు. జాద్యము. న. జడత్వము. (వి. జడ్డు.) జాణ-వి. (చణ) నేర్పరి. రూ. జాణడు. (శ్రీ. జాణెక.)

జాతము-న. 1. నమాహము. 2. పుట్టినది. నమా. జాతకర్మము-పుట్టినపుడుచేయుక్రియ. —కుడు-పుట్టినవాడు. —రూపము-బంగారు. —వేడుడు-అగ్ని. జాతానత్య-దాతంత. [ఉత్పన్నము.

జాతర-వి. (యాత్ర) 1. శక్తియుత్సవము. 2. జాతి-న. 1. కులము. 2. పుట్టుక. 3. సామాన్యము. 4. జాతికార్య. పురుషజాతులు. 4. పురుడు, దత్తుడు, కూచిమారుడు, పాంచాలుడు. శ్రీజాతులు. 4. చిత్రిణి, శంఖిని, హస్తిన, పద్మిని. నమా. —కోశము-జాతికార్య. —పత్రి-జాపత్రి. జాత్యంధుడు-పుట్టుగ్రుడ్డి.

జాత్యము-న. 1. మంచికులమునఁబుట్టినది. 2. మేరైనది. 3. చక్కనిది.

జాది-చూ. జాజి. జాదిలి-తె. బుడుబుడుక్కలవాడు. జాడు-చూ. జాజి.

జాడుకొను-తె. తఱచుకొను. జాదుర-వి. (చాతుర్యము) నేర్పరితనము. [డు. జానకి-తె. కుపాకులచెవియందునిప్పుముట్టించుత్రా జానకి-న. జనకుని కూతురు. సీత. జానపదము-చూ. జనపదము.

జానము-తె. గుట్టుపు జీనమీడిమెత్త. జాని-న. 1. ముదిమి. 2. నమానమందు జాయా శబ్దమునకు అదే శరూపము. (జానకీ జాని. మె.) జాను-తె. అందము. రూ. జానుపు. జానుగు-తె. చెవి. జానుపు-న. మోకాలు.

జాపత్రి-వి. (జాతిపత్రి.) జాతికార్యకు పై భాగమునను పైచర్మమునకు లోపలను ఉండుదస్తువు. జాపిరము-తె. అంన్యము. రూ. జాన్యము.

జాబాలుడు-న. మేతలమేపువాడు. జాబితా-హిం. పట్టి.

జాబిలి-తె. (జాను + బిల్లి) చందమామ. రూ. జాబిలి నమా. —తాలుపు-శివుడు, చంద్రుడు. —మేవరి - రాహువు. —తాయి-చంద్రకాంతము. —రిక్క-మృగశీర్షనక్షత్రము. జాబు-తె. లేఖ, కమ్మ.

జామ-తె. ఒకఫలవృక్షము.

జామాక-న. 1. అల్లుడు. 2. పెనిమిటి. జామీను-హిం. పూట. [(బి. జాలు)

జాము-వి. (యామము) ఏడున్నరగడియలకాలము. జాయ-న. ద్వారక. నమా. జాయాజీవుడు-నట్టువుడు. జాయమానము-న. కలుగుచున్నది.

జారిణి-న. అంకుటాలు.

జారీ-తె. 1. గిండి. 2. కమండలువు. జాణు-తె. 1. ఆరగు. 2. ఉలుకు. 3. వదలు. 4. నవించు. 5. కృ. జాణుడు.

జారుడు-న. అంకుమగడు, ఉపపటి.

జాణుడు-తె. జాణుట. రూ. జాణుపాటు.

జాణుపు-తె. 1. కొండపటి. 2. జాణుట.

జాల-వి. (జాలము) 1. చేదల(బట్ట)వల. 2. కిటికీ. నమా. —కట్ట-నల్లజాతిలోచేసిన కిటికీ. జాలరి-చేదలబట్టవాడు. —వర్గిక-చిత్రపు పనిచేసిన తాంబూలపుకట్ట. [కనటము.

జాలకము-న. 1. మొగ్గ. 2. వం. 3. గూడు. 4. జాలము-న. 1. మొగ్గ. 2. వం. 3. కిటికీ 4. నమాహము. 5. కనటము. నమా. జాలచిద్య-గారడీచిద్య.

జాలము-తె. జాగు.

జాలరు-హిం. గొడుగులోనగువాని కొననుచుట్టును వ్రేలాడుజల్లి మొదలగునవి. రూ. జారీ. (నం. బుల్లరి) [కరము.

జాలి-తె. 1. మనఃభేదము. 2. విచారము. 3. కవి

జాలు-తె. 1. ఏలు. 2. చిన్నప్రదాహము. రూ. జాలుపు. క్రి. జాలువాణు.

జాబునా-తె. అవరంజి. రూ. జానవా, జాన్వా.
 జాలె-తె. 1. ఒకరెగదేగ. 2. వరాలసంచి. 3.
 బొంగరపుత్రాడు. రూ. జాలియ.
 జాల్మి-తె. 1. యోచింపకచేయువాడు. 2.
 క్రూరుడు. 3. పామరుడు.
 జాన-వి. (యవగువు) వలుచగా కాచినగండి.
 జానడము-తె. 1. పిటికితనము. 2. పొట్టిగుట్టము.
 రూ. జానకము. 3. ఒకజాలిరేగ.
 జానడి-తె. చాకలి.
 జానకము-చూ. జానడము.
 జానకి-తె. శృంగారగీతము.
 జాస్తి-హిం. అధికము. [సుండి వెలువడినది.)
 జాహ్నువి-న. గంగ. (వృ. జహ్నుముని చెవి
 జానవా-చూ. జాబునా.

జి

జింక-తె. ఇట్టి. నమా. —తలచుక్క-మృగశిర్ష
 ము. —తలచుక్కనెల-మార్గశిరము. —తాల
 పరి-1. శివుడు. 2. చంద్రుడు. రూ. —తాలపు.
 —పొక్కిలి-కస్తూరి, మృగనాభి. —రెతు-వా
 జిగుట-తె. బండన. [యపు.
 జిగుమిష-న. పోవనిచ్చ. (పుం. జిగుమిషువు.)
 జిగి-తె. కాంతి.
 జిగిలి-తె. చక్కనైనది.
 జిగీష-న. గెలువనిచ్చ. (పుం. జిగీషువు.)
 జిగురు-తె. బంక. రూ. జివురు, జీగురు.
 జిహంస-న. చంపనిచ్చ. (పుం. జిహంసువు.)
 జిహ్నుక్ష-న. గ్రహింపనిచ్చ. (పుం. జిహ్నుక్షువు.)
 జిజ్ఞాస-న. తెలియనిచ్చ. (పుం. జిజ్ఞాసువు.)
 జిట్ట-తె. 1. వెదురెమ్మ. 2. చిన్నపిట్ట.
 జిడికిరింక-తె. మోసపుమాట.
 జిడ్డి-తె. మోసైనది. [—కడలి-పాలపెట్టి.
 జిడ్డు-తె. నేయిలోనగువానియందలి మెలుగు. నమా.
 జిరము-వి. స్థిరము. న. జయింప(బడినది. నమా.
 జితరాశి-యధమున జయించినవాడు. క్రి. జిత
 నడు-1. స్థిరపడు. 2. వాధురపడు. 3. అను
 కూలపడు. రూ. జితింబు. జితేంద్రియుడు-ఇం
 ద్రియముల జయించినవాడు.

జిత్తు-తె. మామోపాయము. నమా. జిత్తులమారి.
 జిత్తులచేయువాడు.
 జిత్యురుడు-న. జయశీలుడు.
 జిడ్డు-తె. జగడము. [జిలుగు, జిలువు.
 జినుగు-తె. 1. సూక్ష్మము. 2. అల్పము. రూ.
 జినుడు-తె. 1. బుద్ధదేవుడు. 2. విష్ణువు.
 జిబ్బటి-తె. గిట్టలము. రూ. జిబ్బదాయి.
 జిమ్ము-తె. జిజ్ఞాసవెలికులుకు.
 జియ్య-తె. 1. దేవుడు. 2. పెద్ద.
 జియ్యరు-అ. వైష్ణవసన్న్యాసి.
 జిజ్ఞున-తె. శీఘ్రముగా.
 జిల-తె. నవ, దురద.
 జిలకజ-వి. (జీరకము) ఒక సంభారపుదినుసు.
 రూ. జిలకజ, జీలకజ, జీలకజ్జ.
 జిలిబిలి-తె. 1. అల్పము. 2. సూక్ష్మము. 3. శృం
 గారయుక్తము.
 జిలుగు-చూ. జినుగు.
 జిలుగు-తె. 1. గొలుసుమోడిగావ్రాయు. 2. తృ.
 గొలుసుమోడివ్రాత. 3. చిక్కు.
 జిల్ల-తె. కులుచని కట్టముకట్టు. [లము.
 జిల్లా-హిం. కల్పకర్మ పాపాధీనముననుండు మండి
 జిల్లా-తె. త్రైత్యాధిక్యమును దెలుపుటయందగు నను
 కర్తజము.
 జిల్లెడు-తె. అర్కవృక్షము. రూ. జిల్లెడు.
 జివురు-చూ. జిగురు.
 జివ్వన-తె. శిశువుముగా. [జిలుడు. రూ. జిప్తుడు.
 జిప్తువు-న. 1. ఇంద్రుడు. 2. అరుసుడు. 3. జయ
 జిహ్మగము-న. (వృ. నంకరగాజోవునది) పాము.
 జిహ్వా-న. నాలుక. నమా. జిహ్వమూలీయము -
 ఊర్ధ్వజోముఖములుగా అర్ధచంద్రాకృతి నుం
 చెడు వినర్గము. (x)

జ్ఞ

జ్ఞంద్రము-తె. దురవస్థ.
 జ్ఞగురు-చూ. జిగురు.
 జ్ఞిడి-తె. 1. భల్లాతకవృక్షము. 2. మామిడిలోనగు
 వాని కొడిమయందలి పాలు. నమా. —మా
 మిడి-చాజిచ్చెడు.

జీతము-వి. (నేతనము) సంజతము. సమా.
జీతగాడు-జీతముగని పనిచేయువాడు. (జీ.
జీతగత్తె.)
జీనపటము-తె. దట్టి.
జీనము-తె. జీనుక్రిందవైచు పెత్త. [జీను.
జీని-తె. నాట్రెమెనది. హిం. గుట్టపు పల్లము. రూ.
జీనిగిరివాడు-హిం. ముచ్చివాడు.
జీను-హిం. జీని. తె. లంగరు.
జీనుగ్రోవి-తె. పాములబుట్ట.
జీనువ-తె. చిత్రమగుగూడుకట్టుకొను ఒక తెగ
పిచ్చుక. రూ. జీనువాలు.
జీలు-తె. 1. ఆడుదానికట్టుగోత. 2. ఆకుల తీ.
గలతలుచు. 3. త్రాడులోనగువాని మీదిపీచు.
క్రి. —కొను-తలచగు.
జీమాతము-న. 1. మేఘము. (వ్యు. ఉదకమును
తనయందు బంధించుకొనునది) 2. కొండ.
జీర-తె. రేఖ.
జీరకము-న. జీరకణ. రూ. జీరణము.
జీరా-హిం. 1. కనవము. 2. చక్కెరపాకము.
జీరాడు-తె. నేలదగులు. రూ. జీరుకాడు జీరుకు
లాడు, జీరులాడు.
జీరు-తె. 1. నేలకురాయి. రూ. జీరాడు 2. గీటు.
జీరుకు-తె. 1. జరుగుదు. 2. జరుగుదాట. సమా.
—బండ-జీరుకులాడు బండ. [పించు.
జీరువాలు-తె. 1. పరుగు. 2. రౌలంగు. 3. వ్యా
జీర్ణము-న. 1. అతీగినది. 2. చినిగినది. 3.
ప్రాతది. క్రి. జీర్ణించు.
జీంకణ-చూ. జీంకణ.
జీలుగు-తె. బొందుబెండు.
జీనంజీవము-న. వెన్నెలపులుగు. (వ్యు. సహ
చరముతోగూడి జీవించునది.)
జీవనము-న. 1. బ్రతుకు దెరువు. 2. పీళ్లు.
జీవము-న. ప్రాణము. సమా. జీవగట్టు-జీవాదార
ము. —దంతము-పినుగు జీవించియుండగా
కోసికొను దంతము. —దుడు-వైద్యుడు. —
దనము - గోవులులోనగునది. —స్మృక్తుడు -
జీవించియుండియు సమస్తజీవముల ఖండించి
ముక్తికొందినవాడు.

—వృత్తుడు - జీవించియుండియు చచ్చిన
వానితోసముడు, నడ పీనుగు. —రత్నము-
శ్రేష్ఠమగురత్నము. —వృత్తి-గోవులుమున్న
గువానిని కాపాడి జీవించుట. జీవాతువు.-1.
జీవగట్టు. 2. బ్రతుకు. జీవాత్మ-దేహి, జీవుడు.
జీవి-న. జీవించువాడు, ప్రాణి. క్రి. జీవించు.
జీవిక-న. బ్రదుకు దెరువు.
జీవితము-న. 1. ప్రాణము. 2. జీతము. సమా.
జీవితకాలము - ఆయువు. జీవితేతరుడు - 1.
ప్రాణనాథుడు. 2. యముడు.
జీవుడు-న. 1. ప్రాణుడు. 2. బృహస్పతి.

జు

జుం-తె. 1. తావిపీచుటయందనుకరణము. 2. ఈ
మైదలు, ఈగలుచేయుద్వనికి ననుకరణము.
జుంజుము-తె. సుడుదు. రూ. జుంజుము.
జుంజులు-తె. 1. చింపిరి. 2. సుడుదు. (జుం
జుంజుకట్ట అనియు) రూ. దుందుబు.
జుగున్న-న. 1. రోత. 2. దరు.
జుజురు-తె. గుబురు. క్రి. జుజులుకొను.
జుచ్చినవ్రేలు-తె. తర్జని. రూ. జుచ్చివ్రేలు. జుత్తనవ్రేలు.
జుట్టిలి-తె. చాచినబొటనవ్రేలు చూపుడువ్రేలు
నడిమికొలత, ప్రాదేశము. రూ. జుత్త, జుత్తిలి.
జుట్టు-తె. సిగ. సమా. —పిట్ట-నెమలి.
జుడుగు-తె. 1. భయముచే ఒడుగు. 2. దాగు.
3. వెనువీయు. రూ. జులుగు.
జుత్త-చూ. జుట్టిలి.
జుత్తనవ్రేలు-చూ. జుచ్చనవ్రేలు.
జున్ను-తె. 1. ఈనిసమూడుదినములలోపలిపాలు.
2. జున్నుగడ్డ. 3. తేనెతెచ్చె. సమా. జుంటి
తేనె-జున్నుతేనె. జుంటిగ-ఒక తెగచిన్నతేనె
టీగ, నరపు. జున్నుబాలు-చూ. 1. జున్ను.
—గడ్డ-జున్నుబాలుకాచగా అగు గడ్డ.
జుమ్ముడు-తె. విలుడు. రూ. జుమ్ముకాడు.
జుట్టు-తె. 1. పీల్చు. 2. పీల్చుట. 3. పీల్చుట
యందగుద్వని. [సము.
జుచ్చి-తె. ప్లక్షపృక్షము. సమా. —దీవి-ప్లక్షదీవి
జుష్టము-న. 1. ఎంగిలి. 2. సేవింపఁబడినది.

జాహారాణము - న. గుట్టము. రూ. జాహారాణము.

జూ

జూక-తె. తత్తజపాటు. క్రి. జూకించు.
జూజము-వి. (ద్యులము) 1. వందెముపై అడు
అడు. 2. మోసము. రూ. జూదము.

జూడి-వి. (దూతి) దూతిక.
జూటము-న. 1. శివుని జడముడి. 2. జడముడి.
జూటా-హిం. అభిష్టము. [దు.
జూటు-మోసము. రూ. జూటుదనము. క్రి. జూటా
జూదము-చూ. జూజము. నమా. జూదకత్తియ-జూద
చూడునది. (పుం. జూదకాడు, జూదరి)
జూలు-తె. పింహమునున్న గువాని మెడమీది
మెండుకలు. 2. పినుగుపై బిజును ఎత్తుకంటి.
జూవరము-వి. (జ్వరము) సంతాపము.

జ్య

జ్యంభము-న. 1. ఆవులింత. 2. ఒడలువిజులుకొనుట.
3. చికానము. రూ. జ్యంభజము. క్రి. జ్యంభించు.
జ్యంభితము-న. 1. ఆవులింత. 2. పెరిగినది.
3. వికసించినది.

జె

జెండా-హిం. పెత్తెము.
జెట్టి-తె. 1. మల్లుడు. 2. చూరుడు. 3. శ్రేష్ఠుడు.
జెన-తె. గుర్తులోపినీరు.
జెముడు-వి. (సింహుండము) ఒకతెగ నాగదాడి.
జెఱి-తె. పెక్కుకాళ్ళుగల ఒకపురుగు, ఆధారిక.
రూ. జెట్టి. నమా. —బోతు-ఒకతెగ పాము.
రూ. జెట్టిబోతు. [జలధార, బుగ్గ.
జెల-తె. భూమినుండి పైకుబికివచ్చు ఎడతెగని

జే

జే-వి. (జయ) 1. జయజయ యను దీవన. 2.
నమస్కారము. రూ. జేజే. నమా. జేగంట-
జయించునపుడువాయించు పెద్దగంట, జయ
మంట. జేజే-వేలుపు. రూ. జేజే. జేజే-1. దీ
వన. 2. నమస్కారము. జేజేగట్టు-మేరుపు.
—వట్టు-స్వర్గము. క్రి. జేపెట్టు-దీవించు.

జేంద్ర-చూ. దేంద్ర.

జేగులు-తె. ఎలుపు. రూ. జేవులు. క్రి. జేగుఱిం
చు, జేవుఱించు. నమా. —గండ్లు-కోటలోనుం
డి రుపాకులుకాల్పు రంధ్రములు. —జురువు-
ఇంద్రగోపము, అరుదపురుగు.

జేడియ-తె. బురదనేల. రూ. జేదె.

జేడు-తె. బంతమట్టి.

జేన-తె. పండ్రెండంగుళములకొలది, వికస్తి.

జేలు-తె. 1. జేలు. 2. హిం. చొక్కాయలోనినంచి.
జేయడు-న. జయింపదగినవాడు. రూ. జయ్యు
డు. (వ్య. అజేయడు.)

జై

జైత్రుడు-న. జయించువాడు.
జైవాత్మకుడు-న. 1. చంద్రుడు. 2. పంటకా
పు. 3. వైద్యుడు. 4. దీర్ఘాయువుకిలవాడు.

జొ

జొంపము-తె. 1. ఆకులు కొమ్మలు లోనగువాని
గుజురు. 2. రెమ్మ. 3. నిరంతరధార.

జొంపు-తె. కొంభయాటినీరు.

జొగు-తె. భిక్షము. రూ. జొగు.

జొత్తు-తె. ఎలుపు. క్రి. జొత్తిల్లు-1. ఎల్లనగు.
2. రంజిల్లు. నమా. —పాప-నెత్తురుకందు,
లేతవిడ్డ. [జొన్నధాన్యము.

జొన్న-వి. (జోనాళము) 1. ఒకతెగపైరు. 2.
జొబ్బిల్లు-తె. 1. ప్రవింతు. 2. నిందారు. 3. ఉ
ప్పత్తిల్లు. రూ. జొబ్బిలు.

జొట్టిగ-తె. ఒకతెగపెద్దయొగ. రూ. జొట్టిగ.
జొల్లు-తె. చొంగ, లాల.

జొహారు-తె. నమస్కారము. రూ. జొహారువు,
జోహారు, జోహారువు.

జో

జో-తె. జోకొట్టుట.

జోక-తె. 1. సామ్యము. 2. బాగు. 3. జత. 4.
విధము. 5. ఉత్సాహము. 6. మొత్తము. 7.
యత్తము. క్రి. —చేయ-1. సంపాదించు. 2.
సిద్ధపజుచు. —చదు-జతనడు.

జోళ్-తె. 1. తిట్టు. 2. కృ. తిట్టుట. [ని.తట్టు.
 జోళ్కొట్టు-తె. 1. జోజో యని విద్వంసునిద్రవుచ్చు.
 జోగము-వి. (యోగము) ధ్యానము. సమా.జోగ
 పట్టియ-యోగపట్టుము. రూ. జోగపట్టె.
 జోగి-తె. విజ్ఞకుడు. వి. యోగి. [జోదెకతె.
 జోగిణి-వి. (యోగిని) 1. ఒకానొకప్రదేవత. 2.
 జోగు-తె. 1. విక్షము. రూ. జోగు. 2. ఓడ.
 జోజో-తె. 1. జోకొట్టుట. 2. దీవన.
 జోబి-వి. (యోపిత్) ప్రి. రూ. జోటిక.
 జోచగి-తె. ఒకతెగవేటకుక్క. రూ. జోణంగి,
 జోనంగి.
 జోడన-తె. దొరితకము. క్రి. జోడగించు.
 జోడమ్మ-తె. (జోడు+అమ్మ) చేయమ్మ.
 జోడు-తె. 1. కవచము. 2. జర. 3. చెప్ప. 4.
 సమానము. క్రి. జోడించు-జరచేయు. కృ.జో
 డింపు. సమా. జోడుకోడె-1. సమానుడు.
 2. జర. —వేల్పులరిక్క-విశాఖ.
 జోర-తె. సమస్కారము. రూ.జోరము,జోరాము.
 జోతి-వి. (జ్యోతి) 1. కాంతి. 2. దీపము.
 జోడు-వి. (యోడుడు) యుద్ధముచేయువాడు.
 జోనంగి-చూ. జోడగి.
 జోనాళము-స. జొన్నపైరు.
 జోబిట్ల-తె. సమస్కారము. [రూ. జోవ.
 జోటీగ-చూ. జోటీగ. [రూ. జోవ.
 జోల-తె. విద్వం నిద్రవుచ్చుటకు పాడెడుపాట.
 జోలి-తె. 1. సంబంధము. 2. వృత్తాంతము.
 జోలియ-తె. చంకకుప్రేధివేసికొన అంచులుచేర్చి
 ముడివైచిన చొకము, విస్తృతమంది. రూ.జోలె.
 జోసి. జోస్యుడు-వి. (జ్యోతిషికుడు) జ్యోతి
 శ్శాస్త్రపెరిగినవాడు. [దెలుపు గ్రంథము.
 జోస్యము - వి. (జ్యోతిశ్శాస్త్రము) గ్రహగతుల
 జోహారు-తె. సమస్కారము. రూ. జోహారువు.
 చూ. జోహారు.

జో

జోకు-తె. 1. మిక్కిలిమెత్తగిల్లు. 2. పైకిదేలిన
 జోట. రూ. జవుకు. [జవురు.
 జోరు-తె. 1. కొట్టు. 2. చేతులతోవారు. రూ.

జ, జా, జే

జొట్టి-స. 1. తెలివి. 2. తలపు.
 జొత-స. తెలియువాడు.
 జొతము-స. తెలియబడినది.
 జొతవ్యము-స. తెలియదగినది. [దు-జొతికొడుకు.
 జొతి-స. 1. దాయాది. 2. తండ్రి. సమా. —రేతు
 జొనము-స. తెలివి. [వాడు.
 జొని-స. 1. జోస్యుడు. 2. కోడి. 3. తెలివిగల
 జొనకము-స. తెలియజేయునది.
 జొనసనము-స. తెలియజేయుట. [జ్ఞప్తము.
 జొనితము-స. తెలువబడినది. రూ. జ్ఞానితము,
 జ్ఞేయము-స. తెలియదగినది.

జ్యో, జ్యే, జ్యో

జ్యో-స. 1. మిట్టినారి. 2. భూమి.
 జ్యేష్ఠ-స. 1. పదునెనిమిదవ నక్షత్రము. 2. పెద్దమ్మ.
 జ్యేష్ఠము-స. 1. మూడవనెల. 2. హంస.
 జ్యేష్ఠుడు-స. 1. అగ్రజుడు. 2. మిక్కిలివృద్ధుడు.
 జ్యోతి-స. 1. వెలుగు. 2. నక్షత్రము. 3. అగ్ని.
 4. సూర్యుడు.
 జ్యోతిరింగజము-స. మిడుగులు బురువు.
 జ్యోతిశ్శక్రము-స. గ్రహనక్షత్ర మండలము.
 జ్యోతిషము-స. జ్యోస్యము.
 జ్యోతిషికుడు-స. జ్యోస్యుడు. రూ. జ్యోతిషుడు,
 జ్యోతిషుడు.
 జ్యోత్స్న-స. 1. వెన్నెల. 2. వెన్నెలరేయి.
 జ్యోత్స్ని-స. వెన్నెలరేయి. రూ. జ్యోత్స్ని.

జ్య, జ్య

జ్యోరము-స. వేడి.
 జ్యోరుడు-స. వేడిగంబాడు.
 జ్యోత్ - స. ప్రకాశించునట్టి.
 జ్యోలనము-స. 1. మంట. 2. అగ్ని. క్రి. జ్యోలించు.
 జ్యోలితము-స. 1. మండినది. 2. ప్రకాశించినది.
 జ్యాల-స. మంట.
 జ్యాలాజిహ్వాడు-స. అగ్ని.

ఝ, ఝా, ఝి

ఝంకారము-న. తుమ్మెదరొద. రూ. ఝంకృతి.

క్రి. ఝంకరించు.

ఝండు-న. వానగారి.

ఝంప-న. 1. జంపెతాళము. 2. దూకుడు.

ఝర, ఝరము-న. నెలయేలు. రూ. ఝరి.

ఝల్లి-న. 1. ఉడుక. 2. జాలరు. 3. నీటిసుడి.

రూ. ఝల్లిరి.

ఝషము-న. 1. చేద. (వ్యతిన్న చేపలను జంపి తినునది) 2. మొనరి. సమా. ఝషరేతుడు-మదనుడు. [3. చీపురుకట్ట.

ఝాటము-న. 1. నమాహము. 2. పొదరిల్లు.

ఝిల్లి-న. 1. ఈలపురుగు. 2. ఈలపురుగుకూత.

రూ. ఝిల్లిక, ఝిరుక.

ట, టా, టి, టీ, టై, టే, టో

టంకకము-న. వెండినాణెము.

టంకణము-న. వెలిగరము.

టంకము-వి. (టంకకము) పదునాణు దబ్బుల బంగారు నాణెము, దీనారము. సమా. టంక సాల-నాణెములు ముద్రించుచోటు.

న. 1. వెలిగరము. 2. కత్తి. 3. కోపము.

టంకారము-న. వింటినారి మ్రోత. రూ. టంకృతి.

టంకు-తె. 1. నాగరకతగలవాడు. 2. డాంబికుడు.

టంగు-తె. గుట్టముమీది గంక జాతిక విగగట్టు వాలు. టంగువాలు. రూ. తంగు, తంగువాలు.

టకబొంకు-తె. కుత్సికము.

టక్కు-తె. మోసము. రూ. డక్కు, తక్కు. సమా.

టక్కురి-1. మోసగాడు. 2. మోసగత్తె. టక్కులాడు-మోసగాడు. (ప్రీ. టక్కులాడి)

టాకనా-హిం. మట్టనపు గుట్టము.

టాకు-తె. 1. ఉంగరము. జాతిరాకుండ వేసికొను నన్ననియుంగరము. 2. ఓర. రూ. తాకు.

టాటోటు-తె. మోసము. రూ. తాటోటు.

టీకము-వి. (త్రీకము) ముడ్డిపూస,

టీట్టభము-న. లకుముకీటి.

టీప్పటము-న. 1. టీకకు టీక. 2. టీక.

టీక-న. అర్థవివరణము.

టీకము-తె. ఒరగట్ట.

[చుట.

టీరా-తె. 1. పతకము. 2. స్పృహకము పొడిపిం

టీకు-తె. నడకయందలినిక్కు. [రొక్కపుజామీను.

టీపు-హిం. మంచినడవడికకుపూటగాగట్టినదబ్బు.

టూక్రి-తె. సంగ్రహము. క్రి. టూక్రించు.

టెంక-తె. మామిడిలోనగు వానిముద్దె. రూ. తెంక.

టెంకణము-తె. నమస్కారము. [రూ. తెంకాయ.

టెంకాయ-తె. (టెంక + కాయ) నారికేళఫలము.

టెంకి-తె. స్థానము. రూ. తెంకి.

టెక్కియము-తె. జెండా. రూ. టెక్కిము.

టెక్కు-తె. యావనాదులచేగలగు నిక్కు. రూ.

టెక్కువ, తెక్కు. సమా. టెక్కులాడి-టెక్కు

లుగల ఆడుది. (పుం. టెక్కులాడు)

టెక్కిము-రూ. టెక్కియము. సమా. టెక్కిపు గాము-కేతువు. [కాకద్విపము.

టేకు-కాకవృక్షము. రూ. టేకు. సమా. —దీవి.

టోకు-తె. మొత్తము.

టోపి-హిం. కుల్లాయ. రూ. టొప్పి, తొప్పి, తోపి.

త, తా, తి, తీ, తే, తో

తనకవ-తె. శ్రమము. [తవణించు.

తవణిలు-తె. 1. ప్రవర్తిల్లు. 2. ఒప్పు. [నే.

తవర-తె. నేర్పరి. [మోసగాడు.

తవళి-తె. మోసము. రూ. తవళి. సమా. —కాడు.

తవిణ-తె. ధక్కు. రూ. తవిణ.

తాణా-హిం. కావలిస్తలము.

తాయి-వి. (స్తాయి) స్వరస్తాయి. రూ. తాయము.

తాపు-తె. స్థానము. రూ. తాపు.

తింగణా-తె. బాలుడు.

తీవి-తె. 1. వైభవము. 2. ఒయ్యారము.

తేవ-తె. 1. ఒప్పికము. 2. విధము.

తోలా-హిం. గుంపు.

డ

డంక-తె. దిట్ట.

డంకా-వి. (రక్క) నగారా. రూ. డక్క.

డంగు-తె. బియ్యములోనగునవి మెదుగు. రూ.

దంగు. ప్రే. దంచు, దంచు.
 దంచు-తె. మెదిగించు. రూ. దంచు.
 దంబము-వి. (దంబరము) 1. స్థితికిమించినవేషము. 3. కాంతి. రూ. దంబు. 4. గర్వము. 5. ప్రతిష్ఠ. 6. విధము. 7. అధికము.
 దక్క-చూ. దంకా.
 దక్కి-వి. (దక్క) దమరువు.
 దక్కు-చూ. దక్కు. క్రి. దక్కొను. [దగర.
 దగర-తె. 1. పితృము. 2. గండు. రూ. దగర.
 దగరము-తె. కీడు. రూ. దగరము.
 దగ్గ-తె. (దగ్గలు + అక) నమీషము. రూ. దగ్గలు.
 దగ్గలు-తె. నమీషించు. రూ. దగ్గలించు. దగ్గలు.
 దగ్గ-చూ. దగ్గు, నమా. దగ్గుత్తిక. (దగ్గు + కుత్తిక)
 గద్దదన్వరము.
 దప్పి-చూ. దప్పి.
 దప్ప-తె. దందోరావేయుకప్పెట, తురుము.
 దబదబ-తె. 1. వాద్యమునందగు ద్వని. 2. ఉద్ధతి.
 దబ్బి-తె. బొంకు. రూ. దబ్బి.
 దబ్బా-హిం. పెద్దె.
 దబ్బాటు-తె. అకస్మాత్తుగా. రూ. దబ్బాటు. నమా. —
 సాకిరి. ప్రసంగవళమునవచ్చియెఱిగినసాక్షి.
 దప్పి-హిం. బరణి. [నము.
 దబ్బు-తె. 1. బొంకాడు. 2. కృ. బొంకు. 3. ధ
 దమరము-న. దేవోపద్రవము. [మరుగము)
 దమరుకము-న. దక్కి. రూ. దమరువు. (వి. ద
 దమాయి-వి. (దమరువు) నగారా. రూ. దమారు,
 దమూరము.
 దయనము-న. బాలకారుల క్రిదాకటము.
 దయ్య-తె. 1. బదల. 2. కృశించు. రూ. దయ్య.
 కృ. దప్పి, దప్పి.
 దలాయతు-హిం. దిక్ఖింబు.
 దవల్-హిం. బంబు దిక్ఖితగిలించుపట్ట.
 దవిణ-తె. దంకా.

దా

దా-తె. ఎడమ. రూ. దా. నమా. దాకన్ను-ఎడమ
 కన్ను. దావల-ఎడమప్రక్క.
 దాంబికుడు-న మాయలుచేయువాడు.

దాకొను-చూ. దాకొను.
 దాగు-చూ. దాగు. ప్రే. దాగురించు, దాచు.
 1. దాచు. 2. వంచించు. కృ. దాగురింత.
 దాపు-చూ. దాపు.
 దాక-తె. 1. విజృంభణము. 2. శౌర్యము.
 దాకలి-చూ. దాకలి.
 దాకల్లు-చూ. దాకల్లు.
 దాకివి-న. పితృవత్తి.
 దాకురు-తె. కాబ్బలేంగింపేయు.
 దాకొను-చూ. దాకొను.
 దాగు-తె. 1. గుఱుతు. 2. వా.త. 3. మఱక.
 దావల-చూ. దా. క్రి. దావలించు-ప్రదక్షిణమగు.
 దాపు-చూ. దాపు.
 దాపురము-చూ. దాపురము.
 దాదా-తె. బోడిమిదె.
 దాబు-తె. 1. వస్తువులవట్టి. 2. అతిశయపుమాటలు.
 దాయి-చూ. దాయి.
 దాయ-తె. నమీషించు. రూ. దాయ. కృ. దాపు, దాపు.
 దాలు-తె. 1. కాంతి. 2. పెత్తెము. 3. వి. (దలము)
 కేదెము. రూ. దాలువాలు.

డి

డింకు-తె. చచ్చు. రూ. డింకవేయు. [భక్తుడు.
 డింగరీడు-వి. (డింగరుడు) 1. సేవకుడు. 2.
 డింగరుడు-న. 1. సేవకుడు. 2. మోసకాడు.
 డింగిల్లు-తె. నమస్కారము.
 డించు-తె. డించు.
 డిండిమము-న. రాయడిగిడిగిడి అను వాద్యము.
 డిండిరము-న. చురుగు.
 డిందు-తె. 1. అడగు. 2. ఇంకు. 3. క్రుంగు.
 4. మ్రొగు. 5. కృ. అడగువ. క్రి. డిందువడు.
 డింపు-తె. డింపు.
 డింభము-న. 1. పిల్ల. 2. గ్రుడ్డు. [కుడు.
 డింభుడు-న. 1. బిడ్డ. 2. మూర్ఖుడు. రూ. డింభ
 డిగియ-తె. నడకావి. రూ. డిగియ, డిగియ.
 డిగు-తె. 1. డిగు. 2. తగ్గు. రూ. డిగు, డిగు.
 కృ. డిగుడు, డిగుడు, డిగువ; డిగువ. క్రి.
 డిగద్రాపు-విడుచు. రూ. డిగనాడు; డిగ్గనాడు.

డిగ్గద్రావు.
 డిగువ-తె. క్రిందు. రూ. డిగువ.
 డిగ్గన-తె. తటాలున. రూ. డిగ్గన, డిగ్గన.
 డిగ్గ-తె. 1. చూ. డిగ్గ. 2. కృ. తక్కువ.
 డిమ్మరి-చూ. దిమ్మరి. [డిల్లవడు. డిల్లపోవు.
 డిల్ల-తె. (భయాదులచే) నత్తవహనమైనది. క్రి.

డి-తె. తలతో పొడుచుట. రూ. డీ. క్రి. డీకొను,
 డీకొట్టు, డీకొను, డీకొటు.
 డీట-తె. ప్రేరేపణ. రూ. డీటు.
 డీకొను-తె. 1. తలతోపొడుచు. 2. పురికొను.
 3. కవియ. రూ. డీకొను. కృ. డీకోలు. డీకోలు.
 డీనము-న. మీది తెగురుడు. రూ. డీనము.
 డీలు-తె. డిల్లవడు. రూ. డీలువడు. డీలు, డీలు
 వడు. కృ. డీలుపాటు, డీలుపాటు.

డు, డూ

డుంకు-తె. తగ్గు.
 డుండుభము-న. ఇరుదులపాము, మట్టిపాము.
 డుక్కు-తె. ముఱుగునడు. [బుడుబుడక.
 డుబుడక్కు-తె. బుడుబుడకవని వాద్యము. రూ.
 డుయ్య-తె. 1. పాటు. 2. బాణమునాటి వెడలు.
 3. పిడికిటితో ఆకులుచోనగువని నూడడియ.
 రూ. డూయు, డుయ్య, డూయు.
 డుల్లు-తె. 1. వడు. 2. ఊడు. ప్రే. డులుచు.
 డూయు-చూ. డుయ్య.

డె, డే

డెందము-తె. మనస్సు. రూ. డెందము.
 డెక్క-తె. గిట్ట. క్రి. డెక్కెను-నెలకొను.
 డెక్కు-తె. అడ్డగించు.
 డెప్ప-తె. నెత్తము.
 డెప్పరము-తె. 1. ఆవడ. 2. ఆశక్త్యము. 3. దుస్స
 హము. రూ. డెప్పరము. క్రి. డెప్పరించు,
 డెప్పరించు. [డెప్ప.
 డెప్ప-తె. చేసినకీడును చెప్పి నొప్పించు. రూ.
 డెప్పిండ్లు-తె. (ఏడు+నడుండ్లు) డెప్పిదిమంది.
 డెప్పిది-తె. (ఏడు+వది) ఏడువడులు, నవ్వుతి.

డెగ-తె. పక్షులను వేటాడు ఒకతెగవడి, శ్వేనము.
 డేరా-హిం. గుడారము.

డొ

డొంక-తె. 1. నడచివల్లముగా నేర్పడినకాలిదారి.
 2. పొడ. 3. కోన. [వంకర.
 డొంకు-తె. 1. ఇంకు. 2. ఎండు. 3. అడగు. 4.
 డొంకెన-తె. వంకరఅలుగులుగల యీడె. రూ.
 డొంకెన.
 డొంగ-చూ. డొంగ. [లోనగు, లోపడు.
 డొకారము-తె. లోను, అంతరాళము. క్రి.—సొచ్చు.
 డొక్క-తె. 1. ఒడలియెముకలగూడు. 2. కశీ
 బరము. 3. కడుపు. 4. పెంకాయబొచ్చె.
 డొక్కు-తె. 1. ముదియు. 2. ముడినినది.
 డొగరు-తె. 1. ఆపరాధము. 2. నింద.
 డొప్ప-చూ. డొప్ప. [బిల్ల. 2. బుట్ట.
 డొల్ల-తె. 1. మూడు ప్రక్కల అడ్డుపలకలుగల
 డొల్ల-తె. 1. పొరలు 2. వడు. రూ. డొరలు, డొల్లు.

డో

డోకు-తె. 1. ఓకిలించు. 2. మోచేతితో త్రోయు.
 రూ. డోకు.
 డోగు-చూ. డోగు. [(వి. తోరము)
 డోరము-తె. కత్తిమీడిచాణ. న. ప్రతసూత్రము,
 డోరియా-హిం. చాణ.
 డోల-న. 1. డోలీ. 2. తొట్ల. రూ. డోలిక.
 డోలనము-న. ఊచుట. [చర్మ వాద్యము.
 డోలు-వి. (డోలము) నాదస్వరమునకు జతపజను
 డోలు-హిం. 1. మురింపు. 2. డంబము.

థ, థా, థు, థో

థక్క-న. నగారా. (వి. థంకా)
 థాలము-న. కేదెము.
 థులి-న. అడుతాణేలు. రూ. థులి.
 థోలము-న. ధోలు.

త

త-తె. కులవాచకముగు త్రీ ప్రత్యయము. (చాకిత,
 బోయత. మొ.)

తంగు-చూ. టంగు.

[రూ. తంగేడు. తంగెడు-తె. వచ్చనిపూలుగలచిన్న చెట్టు, గోశేటి, టంబ-హిం. 1. కలహము. 2. చాడి. 3. శ్రమము.

4. మోసము. రూ. తంటా. [వేయడంతె. టండనము-న. మి దెట్టింటికి దూలముపై అడ్డముగా తండనము-తె. మంగలి వెండ్రుకలాడఁదీ నెడి సాధనము, చిహ్నము. న. కొలిమి.

తండిరి-తె. జనకుడు. రూ. తండ్రీ.

తండు-తె. ఇయ్యవలసినది పోయి అడుగు,

తండులము-న. ఖియ్యము.

తండువు-న. తెడ్డుక్రొయ్య.

తండెలు-తె. ఓడపెత్తనగాడు. రూ. తండేలు.

తండ్రీ-చూ. తండిరి. సమా. తండ్రీ తండ్రీ-తాత, పితామహుడు.

[తమ్మి. టంపి-వి. (తంత్రి) సాంగఁదీసిననన్నని లోహపు

తంతియలు-తె. మెట్టు. రూ. తంతెలు.

తంతు-పి. (తంర్రము) ఉపాయము.

తంతువు-న. నూరిపోగు. సమా. తంతుకాష్టము.

తందరు. —నాగము-సామువంటి జలచరము,

తెగడు. —నాకము - సాలెవురుగు. (తంతు

వాయము అనియు) —వాయుడు-సాలెవాడు.

తంర్రము-న. 1. ఉపయార్థ సాధకమైన ఉపాయము.

2. స్వరాష్ట్రచింత.

తంత్రి-న. 1. తంతి. 2. నరము.

తందనము-వి. (తానము) ప్రతిపాదమున తానము లోఁజేయు పల్లవి. (ఇది దాసరిపాటలో జంగము పాటలో వచ్చును.)

తందర-పి. (తంద్ర) తూగు, కునికిపాటు.

తంద్ర-న. తూగు. రూ. తండ్రీ.

తంవర-తె. తామర గుంపు.

తంపి-తె. 1. దాలిగుంట. (రూ. తంపి) 2. కలహము.

తంబర-తె. శివార్చనచేసి బ్రతికెడు ఒకజాతి. రూ.

తమ్మక. (పుం. తంబళి, తమ్మళి.)

తంబు-తె. తమ్ముడు.

తంబుగ-తె. మెడనిదువగు చెంబు. [తంత్రివాద్యము.

తంబుఱ-తె. (తంతి+బుఱ) శ్రుతిత్రయముచుకొను

తకదారు-హిం. వివాదము.

తకపికలాడు-తె. ఇట్టట్టు వలించు.

తక్కటి-తె. మూడు మొగములుగల దీపాలాత్రి కప్పు తట్ట.

తక్కిడి-తె. మోసము. (పుం. తక్కిడికాడు)

తక్కు-తె. 1. మోసముచేయు. 2. రూ. టక్కు.

3. తప్ప. 3. మిగులు. 4. ఇతరము. సమా. తక్కు

లాడి - టక్కులాడి. (పుం. తక్కులాడు.)

తక్కుడు-తె. తక్కుట.

తక్కువ-తె. కొఱత. [రూ. తక్కిడ, తక్కిల.

తక్కిడ-తె. (తక్కు+ఎడ) తట్టుకుట్టిన క్రాసు.

తక్కిఱ-తె. అల్పము.

తక్కిను-తె. (తల+కొను) పూను.

తక్రము-న. పాతికపాట నీళ్లుచేర్చిన మత్తెగ.

తక్రొటము-న. కవ్వము.

తక్షకుడు-న. 1. ఒక నాగరాజు. 2. వడ్లవాడు.

తక్షణము-న. (హను) చెక్కుట.

తక్షణి-న. బాడిన.

తక్షుడు-న. వడ్లవాడు. రూ. తక్షకుడు.

తగటు-తె. నరిగ. (తగడి-నరిగగలది)

తగడు-తె. టంగారు మున్నగువానితేకు.

తగరము-వి. (తమరము) ఒకతెల్లనిలోహము. రూ.

తవరము. న. పొతేలు. (పి. తగరు) [అగ్ని-

తగరు-వి. (తగరము) పొతేలు. సమా. —రొతు-

తగవు-తె. 1. తగుట. 2. న్యాయము. 3. వస్తు

నిమిత్తమగు జగడము. 4. పెండ్లియెన్నడు

పెండ్లికూతునకు తల్లిదండ్రులిచ్చు బహు

మానము. సమా. తగవరి-న్యాయాధిపతి. తగవు

గోరి-నందిచేయువాడు.

తగాదా-హిం. తగవు, వ్యాజ్యము.

తగు-తె. అర్హమగు. రూ. తవు.

తగులము-తె. 1. అనక్తి. 2. తగులు. 3. అడ్డపాటు.

సమా. తగులాటము-బంధము, తగులు. (పుం.

తగులాటకాడు. ప్రి.—కత్తె)

తగులు-తె. 1. చిక్కు. 2. పట్టు. 3. తాకు.

4. నక్తమగు. 5. అంటు. 6. పొసగు. 7. వెంట

డించు. కృ. 8. అనక్తి. 9. అవిలాష. 10. తగు

లాటము. రూ. తవులు, తౌలు. సమా. —గొం

డి - తగులుకొనునట్టిది. —డు - తగులుట.

—దల - పై —బాడి-పట్టుబడి. —వాటు -

తగులువడుట. క్రి. తగులగట్టు - తగిలిండు.
—బడు-తగులు, చిరుక్కు. —బెట్టు-1. తగి
లిండు. 2. కాల్పు. తగులుకొను-1. తగులు
కొను. 2. వలచు. కృ. తగులుకోలు. —చు-
తగులజేయు. —వడు-పట్టువడు.
తగు-తె. 1. చక్కవగు. 2. వెనుదీయు. 3. తెగి
వడు. 4. కృ. పల్లము. 5. చక్కవ. నమా.
—దల-తక్కువ. [చచ్చనలాడు. పరిహాసించు.
చచ్చన-తె. 1. తవలము. 2. పరిహాసము. క్రి.
తటకా-తె. నిశ్చేష్టత. క్రి. తటకావడు.
తటమట-తె. 1. మోసము. 2. తలత. రూ. తట
వట. క్రి. తటమటిండు. [3. ప్రదేశము.
తటము-న. 1. ఏటియొడ్డు. 2. కొండవజీయ.
తటస్థము-న. 1. సమీపమందున్నది. 2. ఒనగూడి
నది. క్రి. తటస్థించు.
తటస్థుడు-న. న్యాయస్థుడు. [తటముకలది)
తటాకము-న. చెఱువు. రూ. తటాకము. (వృష్.
తటాన-తె. అతి శీఘ్రముగా రూ. తటాయన.
తటి-న. 1. ఏటియొడ్డు. 2. ప్రదేశము.
తటిత్తు-న. మెఱుపు. నమా. తటిద్వంతము-మేఘము.
తటిని-న. ఏఱు. (వృష్. తటములుగలది)
తటుకున-తె. తటాయన. రూ. తటుక్కున. తడుకున.
తట్ట-తె. 1. వెదురుజిత్తులులోనగువానితో నల్లిన
పర్లిక. 2. లోహముతో జేసిన తఱుకు. క్రి.
తట్టిగిట్టు-తట్టవలెనగు.
తట్టము-తె. శేదెము.
తట్టన-తె. దైర్యము.
తట్టాడు-తె. (తట్ట+అడు) అడుగులిట్టిట్టిడు.
తట్టి-తె. 1. కంపము. 2. తెర. 3. తడక.
తట్టు-హిం. పొట్టి గుట్టము.
తె. 1. కలుగు. 2. తోచు. 3. చాచు. 4. దరి.
5. ప్రక్క. క్రి. తట్టువడు-జాచవడు.
తట్టుముట్టాడు-తె. చుట్టుకొను.
తట్టున-తె. గుట్టము. రూ. తట్టునము.
తట్ట-తె. బంగారుపనిచేసి బ్రదుకుజాతి. అగసాలె.
తడ-తె. 1. అడ్డి. 2. తడ. 3. ఆంవ్యము. క్రి.
తడకట్టు, తడనేయు. [చరించు. కృ. తడజాటు.
తడబడు-తె. 1. తొట్రువడు. 2. వ్యత్యాసవడు. 3.

తడక-తె. బద్ధంతో అల్లిన తెరచాప. రూ. తడిక.
తడగము-తె. ఎదుమీద నిష్కలెచ్చు తోలునంచి.
రూ. తణగము, తణగము.
తడవ-తె. పట్టగానుండు నార.
తడయు-తె. ఆంవ్యముచేయు.
తడవు-తె. 1. చేతులతో ప్రాచు. 2. బోగూడు.
3. నిదురు. 4. వెదురు. 5. ప్రస్తావించు.
6. విచారించు. 7. ఆంవ్యము. 8. విరళాలము.
9. సేపు. నమా. తడవుల నిడువడు-శేషుడు.
తడవుడు-తె. వెదకుట.
తడి-తె. 1. తేమ. 2. నీరు.
తడిక-చూ. తడక.
తడియు-తె. అర్థముగు.
తడుకు-తె. వెలుగు, కంచె.
తడువు-తె. 1. తడియజేయు. 2. గోచి. 3. చిన్న
వత్తము. నమా. —దాలుపు-బ్రహ్మచారి.
తడుము-తె. 1. ఆతోచించు. 2. నిమురు.
తణగము-చూ. తడగము.
తఠ-న. ఆయొక్క.
తతము-న. 1. విరివియైనది. 2. వ్యాపించినది.
తత్తడి-తె. 1. గుట్టము. 2. వాహనము.
తత్తబడ-తె. పరివారము.
తత్తఱ-తె. (తఱ+తఱ) సంభోధము. రూ. తత్త
ఱము. క్రి. తత్తఱవడు. కృ. తత్తఱపాటు.
తత్తఱించు-1. భోమించు. 2. చరించు. రూ.
తత్తఱిలు, —లు.
తత్తెర-తె. సారాయిపోసెడు తిత్తి.
తత్తురుడు-న. (ఒకట) అనక్తిగంపాడు.
తత్తత్తము-న. అక్కడగలిగినది, అచ్చటి.
తత్తన్నము-న. 1. పరమాత్మ. 2. స్వభావము. 3.
సారము.
తత్తము-న. సత్తము.
తడియ-వి. (తృతీయ) పక్షమందు మూడవతిత్తి.
తడియము-న. తత్సంబంధమైనది.
తడ్డ-తె. మిక్కిలి. రూ. తడ్డయు.
తడ్డినము-న. (తఠ+దినము) 1. ఆదినము. 2.
మృతిపొందినది. [పెట్టినది.
తనకలి-తె. 1. చిక్కు. 2. చిక్కులబెట్టువాడు, —

తనము-తె. భావార్థమునందువచ్చుప్రత్యయము.

(పెద్దతనము, మొ.)

తనయ-న. కూతురు.

తనయుడు-న. కొడుకు. (వృత్తి కులమును సంతోషమును విస్తరింపజేయువాడు.)

తనరు-తె. 1. బిడ్డ. 2. అతిశయించు. 3. విజృంభించు. రూ. తనరారు, తనరుడు, తనర్పు. కృ.

తనరువు. [తనర్పు. చూ. తనరు.

తనరువు-తె. 1. పొడవు. 2. అతిశయము. రూ.

తని-తె. 1. బంధురి. 2. వి. (తను) అల్పము.

3. సూక్ష్మము. [తనువు.

తనియ-తె. తృప్తిపడు. కృ. తనివి, తనివు. ప్రే.

తనివి-తె. తృప్తి. రూ. తనివు-క్రి. తనివోవు,

తనినను.

తనుకు-తె. 1. తలుగు. 2. జ్వలించు. 3. ప్రకాశించు.

4. తపించు 5. కృ. తాపము. రూ. తనుక్కు.

తనువు-తె. 1. తనియజేయు. 2. తనివి. 3. తై

త్యము. 4. తై తోషకచారము. 5. పితృయజ్ఞము.

6. తది. క్రి. తనుపారు. తనియ. తనువడు-

చల్లబడు.

తనువు-న. 1. దేహము. 2. తోలు. 3. చిన్న.

4. నన్న. నమా. తనుప్రము-తనవము. రూ.

తనుత్రాణము. —మధ్య. (నన్ననినడుముగల

దీ) అడుది. తమాజుడు-కొడుకు. రూ. తను

జుడు, తనుభవుడు. తనునపాత్తు - అగ్ని.

—రుహము-1. తెక్క. 2. వెండ్రుక. రూ.

తనురుహము.

తన్ను-తె. 1. పాదపాదనముచేయు. 2. ఒరయు.

3. కృ. పాదపాదనము. నమా. —గోల-ఆ

ధారముగానుంచినకట్ట. క్రి. తన్నులాడు-కొట్టు

కొను. [మైనది.

తన్నయము-న. (తత్ + మయము) అన్వయాప

తన్మాప్రము-న. శబ్దాది. (ఇవియైదు: శబ్దస్పర్శ

రూప రస గంధములు. ఇవి పంచభూతములగుణ

ములు.)

తనతన-తె. తెక్కలు కొట్టుకొనుటయందగుద్యని.

తనన-న. తాపము. రూ. తననము.

తననీయము-న. బంగారు.

తననుడు-న. మార్కుడు. (వృత్తి. తపింపజేయు

వాడు. [కాలము. 3. శిశిరర్తువు. (క్రి. తపించు.)

తనము-న. 1. ధ్యానము. రూ. తనస్సు. 2. ఎండ

తపసి-వి. (తపస్వి) 1. తపస్సుచేయువాడు. 2-

గారచెట్టు. రూ. తనిసి.

తపస్వి-న. తపస్సుచేయువాడు. (క్రి. తపస్విని.)

తపారము-తె. కుల్లాయ. రూ. తపారు.

తపించు-న. తాపమునొందు. 2. తపముచేయు.

తప్తము-న. తపింపజేయబడినది, కావబడినది.

తప్తు-తె. గింజపట్టనిధానము, లేక కాయ.

తప్సు-తె. 1. తక్కు. 2. చెడుగుచేయు. 3. అతి

క్రమించు. 4. కృ. అపరాధము. రూ. తప్పి

దము. నమా. —దారి-చెడుత్రోవ.

తప్పడు-తె. తప్పడు. క్రి. తప్పడువడు.

తప్పదల-తె. తప్పడు.

తప్పెట-తె. మాలినికొట్టువలక.

తపిము-వి. (తపము) తపస్సు.

తపిసి-వి. (తపసి) ముని.

తమకు-హిం. చట్ట. [మృదంగము.

తజేలా-హిం. 1. గుడ్డపులాయము. 2. ఒకరీతి

తబ్బిబ్బు-తె. తడబాటు.

తమంగము-న. మంచె. (వి. తమగము) [వడు.

తమకము-తె. 1. త్వర. 2. మోహము. క్రి. తమకో

తమకి-తె. (తమకము + ఇ) 1. త్వరగలవాడు.

2. మోహమునొందినవాడు.

తమకించు-తె. 1. త్వరపడు. 2. చలించు.

తమకు-తె. 1. చలించు. 2. విధము.

తమగము-వి. (తమంగము) మంచె.

తమటము-తె. తప్పెట. రూ. తమ్మటము.

తమము-న. 1. చీకటి. 2. ఒకగుణము. 3. శో

కము. రూ. తమస్సు.

తమర-తె. పంగ.

తమరము-న. (వి) తగరము.

తమస్విని-న. రాత్రి. (వృత్తి. తపస్సుకంది.)

తమాలము-న. 1. బొట్టు. 2. కత్తి. 3. చీకటిమాను.

తమి-తె. 1. త్వర. 2. కుతూహలము. 3. అసే

క్ష. 4. వలపు. క్రి. తమికొను. న. 1. రాత్రి.

2. చీకటి.

తమిళ-తె. రాగిపైరు. రూ. తమిళ, తమిళద.
తమిళ-తె. కాడినడిమిచీం, శమ్య.
తమిళ-న. 1. చీకటిరేయి. 2. చిమ్మచీకటి.
తమిళము-న. 1. చీకటి. 2. కోపము.
తమిళ-తె. తుడుము. రూ. టమురు.
తమిళము-వి. (తాంబూలము) వక్కాళు. రూ.
తమిళము. నమా. తమిళపాళు - నాగవల్లి
దళము. రూ. తమిళపూళు. [తమిళపడిగ.
తమిళ-తె. నమలినతాంబూలము. నమా. —చనుకు.
—పడిగము-తాంబూలముమియుపాత్రము.
తమిళము-తె. (తమిళ+అంబు) చుండలము.
తమిళము-నూ. తమిళము.
తమిళ-వి. (తామరనము) 1. పద్మము. 2. పద్మ
వ్యాసము. రూ. తామర. నమా. —కంటి.
1. ఆడుది. 2. విష్ణువు. —తెంపు-పద్మరాగ
ము. —చూలి-బ్రహ్మ. (ఇద్దతమిళపుట్టు. మొ.)
—దీవి-పుష్కరద్వీపము. —చొర-మారుడు.
(ఇద్ద తమిళులందు, మొ.) —నగతుడు-
చంద్రుడు. —యింటిగరిత-అక్షి, వద్దాలయ.
తమిళయ-తె. 1. చెవితమిళ. 2. చలుపుతమిళ.
రూ. తమిళ, తంబె.
తమిళుడు-తె. వెనుకబుట్టినవాడు, అనుజుడు.
రూ. తమిళువాడు. నమా. తమిళుగట్టు-ముద్దుల
తమిళుడు.
తమిళ-నూ. తమిళయ.
తయారు-హిం. సిద్ధము.
తరంగము-న. అల. (వి. తరంగ) ఒకరీతి భజన.
తరంగిణి-న. నది. (వ్యు. తరంగములు గలది)
తరంగము-న. ఓడ.
తరంగ-వి. (తరంగము) అల [తొనగువాని మాడుగు.
తఱ-తె. 1. గింజనరీగా పట్టనివాన్యము. 2. మీగడ
తరకటింపు-వి. తరింపు. కృ. తరకటింపు.
తరకనము-తె. అమ్మంబొది. రూ. తరకసా.
తరజపు-న. సివంగి.
తఱుడు-తె. 1. అదికము. 2. దగ్గము. రూ. తఱుడు.
తఱుడు-తె. 1. కళతోకొట్టు. 2. కృ. గళ.
తరణము-న. దాటుకు. క్రి. తరించు.
తరణి-న. 1. ఓడ. 2. దాటుకు. 3. మారుడు.

తఱతఱ-తె. సంప్రదము. రూ. తత్తఱ, తత్తఱము.
తఱవి-తె. 1. పెయ్య. 2. తారుణ్యము.
తరపు-తె. 1. పోగొట్టు.
తరపు-హిం. పక్షము.
తరము-తె. 1. పురుషాంతరము. 2. మానము.
3. సామ్యము. 4. వరుస. 5. దినుసు. 6.
శక్యము. నమా. తరగతి - తరమును తెలుపు
భాగము, క్లాసు. తరతరము - 1. క్రమముగా.
2. వరంవరగా.
తరము-న. దాటుకు. క్రి. తరించు.
తరలు-తె. ప్రయాణమగు. [దిడుచు.
తఱలు-తె. 1. చలించు. 2. సంప్రమించు. 3.
తరవరి-వి. (తరవారి) పట్టాకృతి. రూ. తరవలి.
(హిం. తర్వార్)
తరవాణి-తె. పుల్ల నీళ్లు. [3. తరవ.
తరవాయి-తె. 1. నమయము. 2. అనుక్రమము.
తరవారి-న. పట్టాకృతి. [క్రి. తరవీని.
తరస్సు-న. 1. బలిమి. 2. పడి. (పుం. తరస్వి.
తరహా-హిం. రీతి.
తరళము-న. 1. నాల్గవమణి. 2. చలించునది.
3. ప్రకాశించునది. 4. అనురాగముగలది.
నమా. తరళేక్షణ-ఆడుది, క్రామగంటి.
తరాణ-తె. కూచెడు సాదనము. రూ. తరాసు,
క్రాసు. (హిం. తరాత్)
తరి-తె. ప్రచురు, చిలుకు. క్రి. తరుచు, ప్రచు.
నమా. తరికాడు - ప్రచువాడు. —గంబ
ము-పెరుగుచిలుకు కంబము. —గొండ-మం
తాద్రి. —గోల-కవ్వము. క్రి. —చుట్టు-నివే
దనముచేయు.
తరి.న. ఓడ.
తఱి-తె. 1. నమయము. 2. నమీపము. 3. ఒక
పిడిచేగలిగిన రేఖ. 4. బ.వళి. నమా. తఱుల
మెకము-కోతి, వలీముఖము. రూ. తఱుల
మెరమెకము. క్రి. —గొను - యత్నించు.
—వరు-ఒత్తుడు.
తరిలిపు-తె. 1. ఉపేక్ష. 2. అపేక్ష. క్రి. —సేయు-
1. గర్వించు. 2. ఉపేక్షించు.
తఱిమెన-తె. కొయ్యను యంత్రమునబెట్టి వంసి

నట్లు అణుగఁదీయుట. క్రి. తఱుము.
 తఱియు-తె. 1. నమిపించు. 2. అతిక్రమించు.
 3. దాఁటు. రూ. తఱియఁబడు.
 తఱుగు-తె. 1. ఖండించు. రూ. తగ్గు.
 తఱుగు-తె. 1. ఖండించు. 2. చించు. 3. క్రయ
 విక్రయములలో నూటికించయని తీసికొనుడఱ్ఱు.
 నమా. తఱుగరి-తఱుగుతీసికొనువాఁడు.
 తఱుచు-చూ. తఱుచు. [3. యావనముగలది.
 తరుణము-న. 1. నమయము. 2. క్రొత్తది.
 తరుణి-న. 1. యావనముగల ఆడుది. 2. ఆడుది.
 రూ. తలుని. (పుం. తరుణుఁడు)
 తరుణి-న. యావనము. రూ. తారుణ్యము.
 తఱుపు-తె. 1. చూ. తఱుచి. 2. ఒకతెగ తెంపు.
 తఱుము-తె. 1. కవియు. 2. త్వరపడు. 3. వెంబ
 దించి పరుగెత్తు. 4. బలాత్కరించు. 5. తఱి
 మెన పట్టు.
 తరువడి-తె. తఱిమెన.
 తరువాయి-తె. అనంతరము.
 తరువు-తె. ఇయ్యవలసినదానినిమ్మని చేయు నిర్బం
 ధము. నమా. —కాఁడు-తరువునచ్చినవాఁడు.
 న. చెట్టు. [చు. రూ. తఱుగు.
 తఱుపు-తె. 1. తగ్గు. రూ. తఱుగు. 2. ఖండిం
 తఱునరి-తె. ఉధృతుఁడు. [కాత్తము. క్రి. తర్కించు.
 తర్కము-న. 1. ఊహ. 2. అవ్యాహారము. 3. ఒక
 తర్కనము-న. అదలుపు.
 తర్కని-న. జుట్టన వ్రేలు.
 తర్కకము-న. అప్పుడు పుట్టినదూడ.
 తర్కణము-న. కృప్తి.
 తఱు-తె. నీచుఁడు. రూ. తఱు.
 తర్కము-న. 1. దప్పి. 2. ఇచ్చు. రూ. తర్క.
 తల-తె. 1. శిరము. 2. శిరోజము. 3. కొన.
 4. పూనిక. 5. ఎత్తు. 6. ముందుభాగము.
 7. మొత్తము. 8. విడ, స్థానము. 9. నమయము.
 10. మొదలు. నమా. తలంటు. అభ్యంగన
 స్నానము. రూ. తలయంటు. తలఁబ్రాలు-పెండ్లి
 లో నధూనరుం తలపైఁబ్రోయు అక్షతలు. తల
 కట్టు-1. అకారరూపాంతరనామము. 2. పాగా.
 3. ముఖ్యము. —కాఁడి-బతువెక్కువైనపుడు

ముందు చేర్చికట్టు మఱొకకాఁడి. —కాయ-
 శిరస్సు. —తెడవు. తలక్రిందు. రూ. తల్లతెడ
 వు. —కొట్టమారి-1. శిరచ్ఛేదనము పొందిన
 వాఁడు. 2. అవిసీతుఁడు. —కొఱవి-శవము
 తలకడనుంచునిప్పు. —క్రిందు-1. అధోముఖ
 ము. 2. విరోధము. రూ. తల్లక్రిందు. —గడ-
 1. పరుండునపుడు తలయుంచుకొను దిక్కు.
 2. దిండు. రూ. తలాడ. —గడుగు-తలంటు.
 —గాము-రాహువు. —గుంజ-నిట్రాడు. —
 చావడి-ఇంటిముందటిచావడి. —చుట్టు-పాగా.
 —తల-ఒక్కొక్కనికి. —నట్లు-వేరుపురుగు
 కొఱకి మోపులెండుట. —పీకనగాయ-కలఁత.
 —పొలము-పొలిమేరవెంబడినున్న పొలము.
 —చూటు-చేటు. —చూనికము-శిరోరత్నము.
 —మునుక-1. శిరస్సొనము. 2. శిరః ప్ర
 మాణము. —యంపి-తలగడ. రూ. తలాడి,
 తల్లడి. —నంపు-చూనభంగము. —నరి.
 ఊరికావలివాడు. రూ. తలారి. —వాకిలి.
 మొదటివాకిలి. (తలపాలినియు) —పీఁడు.
 నమీన ప్రదేశము. తలాటము-తురాయి. క్రి.
 తలకడచు - అతిక్రమించు. (ఇట్లేతలమీఱు
 మె.) —కూడు-సిద్ధించు. —కొను-1. కలుగు.
 2. యత్నించు. 3. తాల్చు. —చూపు-తోచు.
 —చడు. 1. ఆరంభించు. 2. ఎదిరించు. 3.
 తాకు. కృ. తలపాటు. —పెట్టు-1. ఆరం
 భించు. 2. ప్రస్తావించు. —పోయు-1. చిం
 తించు. 2. ఆలోచించు. కృ. తలపోత. —
 మించు-ముందుపోవు, అతిక్రమించు. (ఇట్లే
 తలమిగులు, —మీఱు, మె.) —యెత్తు-1.
 వర్తిల్లు. 2. మొలచు.
 తలఁడు-తె. 1. చలించు. 2. భయపడు. (రూ.
 తలఁకించు.) కృ. 3. చలనము. 4. భయము.
 తలఁగు-తె. 1. ఒడుగు. 2. ఒదిగించు. రూ.
 తలపు. తల్లు, తొలఁగు. కృ. తలఁగుడు.
 తలఁచు-తె. 1. ఎంచు. 2. వ్యాపించు. రూ. తల్చు.
 కృ. తలఁపు.
 తలఁపు-తె. 1. తలఁచుట. 2. కోరిక. 3. ఆలో
 చనము. 4. జ్ఞప్తి. 5. హృదయము. 6. అభి

తలఁపుచూలి—తాకట్టు.

ప్రాయము. సమా. —చూలి - మన్మథుడు, భావజుడు. —మిన్న-చింతామణి. రూ.తలఁపు తాయి. —సాకిరి-నీవెఱిగియుండుమని వాది చెప్పియుంచినసాకి. [తల్లడిల్లు. తలడిల్లు-తె. చలించు. రూ.తలదించు. తల్లడించు, చలము-తె. 1. ఏతము. 2. శక్యము. (రూ. తరము) క్రి. చలముదప్పు-అశక్యమగు. న. 1. అత్తెము. 2. స్థలము. తలరు-తె. 1. చలించు. 2. చింతించు. 3. తలఁ గు. 4. ఒప్పు. 5. సుప్రమించు. తలా-తె. చెఱి, చలచు. తలారించు-తె. మరలు. తలి-తె. జనని. రూ. తల్లి. తలిమము-న. 1. దూదివజ్రపు. 2. తాతికట్టడపునేల. తలియ-వి. (స్థలము) భోజనపాత్రము. తలిరు-తె. చిగురు. క్రి. తలిరువు. కృ. తలిరుపు. సమా.—ఁబోడి-అడుది. —దిండి-కోయిల. —విలుతుడు-మదనుడు. రూ. —విల్లుడు, —విలుకాడు. తలివము.వి. (తలిమము) శయ్య. తలుగు-తె. పలుపు, సందానము. తలుపు-తె. వాకిటిపూతపలక, కవాటము. తలోదరి-న. అడుది. (పుట్ట చిన్నతడుపుతలది.) తల్పము-న. దూదివజ్రపు. తల్లజము-న. (రెండవవడమైనపుడు) శ్రేష్ఠము. తల్లడము-తె. చంనము. క్రి. తలడిల్లు, తల్లడిల్లు, తల్లడపడు. తల్లి-తె. 1. జనని. (రూ. తలి) 2. మొదటిది. (తల్లివేరు. మొ.) న. జవరాలు. తనన-తె. నిర్ణయకాలము. తవరము-చూ. తగరము. తవళి-చూ.తవళి. తవిడ-చూ. తమిడ. తవు-చూ. తగు. తవుడు-తె. దియ్యముమీదిపొట్టు. రూ. తొడు. తవులు-చూ. తగులు. తవెం-తె. నోరు నెడల్గు లోహపాత్రము. తవ్వ-తె. రెండుసోలు.

రనుకు-తె. 1. ప్రేమకలిగినట్లు చేపించు. 2. కృ. ప్రేమకలిగినట్లుచేయుచేష్ట. 3. దుక్కు-సమా. తనుకులాడి-రనుకులు గలది. తన్నరుడు-న. దొంగ. క్రి. తన్నరించు. తన్న-తె. దుర్బాసము. తహతహ-తె. తమి, ఉర్కంత. క్రి.—వడు. తహసీలు-హిం. పన్ను. తళతళ-తె. 1. మిఱుమిట్లుగొలుపుకాంతి. 2. మెఱయుట యందగు ననుకరణము. తళిగ-వి. (స్థలము) 1. భోజనపాత్రము, 2. దేవునికి వివేదించుఅన్నము. రూ. తళియ. తళుకు-తె. మిక్కిలిప్రకాశము. క్రి. తళుకొత్తు. తళుక్కు-తె. మెఱయుట యందగు ననుకరణము.

తా

తా-తె. తాను అనుపదమునకు మొదటి రూపము. తాండవము-న. ఉర్ధ్వమైననృత్యము. క్రి. తాండ విండు. [తో.తేనీన అడవ. తాండ్ర-తె. 1. చిభిరకవృక్షము. 2. పలరసము తాంతము-న. బడలినది. [2. విషవైద్యుడు. తాంత్రికుడు-న. 1. సిద్ధాంతము నెఱిగినవాడు. తాంబాళము-తె. పెద్దరోహపు తట్ట. తాంబూలము-న. వక్కాకు. (వి. తములము) సమా. తాంబూలవల్లి-తమలపాకు తీగ. రూ. తాంబూలి. తాకించు-తె. 1. శ్రమపఱచు. 2. తా.క.జేయు. తాకు-తె. 1. మార్కొను. 2. అంటు. 3. కృ. తాకుట. సమా. —దల-యుద్ధారంభము. తాకుడు-తె. తా.కుట, సో.కుడు. సమా. —వే.కి- వరుసజ్వరము. తాచు-తె. తన్ను. కృ. తాపు. తాచు-తె. 1. చెట్టుపైతట్ట. 2. మోసము. సమా. —కత్తె-మోసకత్తె. —దమ్ముడు-జీవనార్థము నన్నాచివేసముకాల్చినవాడు, లింగి. తాడి-తె. తాండ్రచెట్టు. తాపు-తె. తన్ను. తాడనము. తా.బేలు-తె. కూర్యము. రూ. తామేలు. తాకట్టు-తె. (తాకు+కట్టు) అడమానము, కుదువ.

తాకిడు-హిం. ఆక్షాప్తము.
 తాగడించు-తె. (తాకు + గడించు) నిర్బంధించు.
 తాగు-తె. సానముచేయు. రూ. త్రాగు. నమా. —బోతు-అమితముగా కల్లుద్రాగువాడు.
 తాచు-తె. 1. చెక్కు. 2. తొలుచు. 3. అవలంబించు.
 తాటంకము-న. దంపము లోనగువానిచే జేయబడిన చెవికమ్మ.
 తాటించు-వి. (తాడించు) కొట్టు.
 తాటోటు-తె. మోసము. రూ. టాటోటు.
 తాడనము-న. కొట్టుట. క్రి. తాడించు.
 తాడితము-న. కొట్టబడినది.
 తాడు-తె. 1. దారము. రూ. త్రాడు. 2. తాటిచెట్టు. రూ. తాడి. నమా. తాటిపడగవాడు-1. బలరాముడు. 2. భీష్ముడు. —రిక్కు-జ్యేష్ఠ. —నెల-జ్యేష్ఠమాసము.
 తాత-తె. 1. తండ్రికి తండ్రి. 2. తల్లికితండ్రి. వి. (ధాత) బ్రహ్మ. న. తండ్రి.
 తాత్పర్యము-న. అభిప్రాయము.
 తాదృశము-న. అటువంటిది. [2. ఉనికి.
 తానకము-వి. (స్థానకము) 1. జెట్టునిలుచుండుతీరు.
 తానము-వి. 1. (స్థానము) చోటు. 2. స్నానము, మునుక. న. తన్నుకారముతో పాడెడుపాట. తోంతోం తిల్లానా మొ.
 తాను-తె. ప్రథమపురుషయందు పునరుక్తిని తొలగించుట కుపయోగించు సర్వనామము. బి. తాము, తమరు, తారు.
 తాప-తె. 1. నిచ్చెన. 2. మెట్టు.
 తాపము-న. 1. వేడిమి. 2. తాద. (తాపత్రయము: ఆధ్యాత్మికము, అధిదైవికము, అధిభౌతికము.)
 తాపసుడు-న. తపసి. నమా. తాపనతరువు-గారచెట్టు.
 తాపి-తె. 1. మర్మము. 2. జాడ. 3. తాతిగోడ పెట్టుబాడు. 4. కరిజె. రూ. తాపి. [క్కు.
 తాపించు-వి. (స్థాపించు) 1. నెలకొలుపు. 2. చె
 తాపించు-న. చీకటిచూసు, తమాలము.
 తాపితీరు-తె. సంధానముచేయనది. పుం. తాపికాడు.
 తాపితా-హిం. మేలైన పట్టుగుడ్డ.
 తాపు-తె. 1. చెక్కు. 2. అవలంబము.

తామర-వి. (తామరనము.) వద్దము. రూ. తమిళు. నమా. —చెలి-నూర్మ్యుడు, పద్మమిత్రుడు. —తంపము-1. తామరల సమూహము. 2. అభివృద్ధి. రూ. తామరతంపర. —తూపరి-మదనుడు.
 తామరనము-న. 1. తామర. 2. బంగారు. 3. రాగి. తామసము-తె. అలస్యము. క్రి. తామసించు. న. తమోగుణము కలది. [నరకము. తామినము-న. 1. చీకటి. 2. చీకటిమయమైన తామిలు-చూ. తాజేలు.
 తామ్రము-న. 1. రాగి. 2. ఎఱుపు. నమా. తామ్రచూడము-కొడి. —పరి-1. ఒకనది. 2. పడమటిదిక్కునందలి అడైనగు.
 తాయి-తె. తల్లి.
 తాయెతు-తె. (తాయి + ఎత్తు) తల్లి విద్వంకుగట్టు రజాబంధము. రూ. తాయెత్తు.
 తార-న. 1. నక్షత్రము. 2. బృహస్పతిభార్య. 3. వారిభార్య. నమా. తారాపరి-చంద్రుడు. —పథము-అకాశము.
 తారకము-న. 1. కంటిసల్లగ్రుడ్డు. 2. నక్షత్రము. రూ. తారక. 3. తరింపజేయునది.
 తారకాణ-తె. దృష్టాంతము. రూ. తారకాణము, తారాకాణ, తారాకాణము. క్రి. తారకాణించు, తారాకాణించు.
 తారణ-న. పరునెనిమిదవ సంవత్సరము. [నలా. తారతమ్యము-న. తర తమభావము, హెచ్చుతక్కు. తారము-న. 1. వెండి. 2. పులుగడిగినముత్యము. నమా. తారహారము-ముత్యాంశరము.
 తారనము-తె. 1. నమినము. 2. తలపాటు. క్రి. తారనించు, తారనిలు, తారనియ్య.
 తారాడు-తె. 1. తిరుగులాడు. 2. జోరాడు. 3. తడవు.
 తారు-తె. 1. సంపదించు. 2. పోవు. 3. కడియు. రూ. తార్కాను. [నమా. తార్కుకత్తె-తాపికత్తె. తారుచు-తూర్పు. రూ. తార్పు. కృ. తారువు, తార్పు.
 తాణ-తె. 1. అడగు. 2. మఱుగుపడు.
 తారుణ్యము-న. యౌవనము.
 తాణుమాటు-తె. వ్యత్యాసము.
 తార్కికుడు-న. తర్కశాస్త్రము తెలిసినవాడు.

కాదుడు-న. 1. అనూదుడు. 2. గడుడుడు.
(వ్యు. ర్పజనికొడుడు.)

కాంచు-న. తాటిచెట్టు. రూ. కాళము. నమా. కాం
ర్పజాడు-తాటిపడగవాడు. కారాంకుడు-బం
రాముడు. [—బొట్టు. పై.

కాలి-తె. చంగళ సూత్రము. రూ. కాళి. నమా.
కాలించు-తె. (కూరలు) తిరుగబోయు. రూ. కాళిం
చు. కృ. కాలింపు, కాళింపు. [కూర.

కాలింపు-తె. 1. తిరుగబోయి. 2. తిరుగబోసిన
కాలిక. తె. మెలిక.

కాలిమి-తె. 1. శమ. 2. దైర్యము. రూ. కాలి.
నమా. —కాడు-శమగంవాడు. శ్రీ.—క. తె.

కాలి-తె. ఎన్ను తీసివేసినదైరు.

కాలించు-తె. 1. భరించు. 2. పురిపెట్టు. 3. (దారము)
పేసు. రూ. కాలిపు, కాలిపు.

కాలిపు-న. చవుడ.

కాలిరా-హిం. జిల్లాలో నొక భాగము. [కట్టలు.

కావకాపు-తె. ఏతమెచ్చువాడు కాళ్లంచుకొను
కావకీనము-న. నీది, తప్పదీయము.

కావడము-తె. దుద్రాక్షలు మొదలగు నవిగ్రుచ్చిన
హారము. రూ. కావకము.

కావరము-వి. (స్థావరము) స్థిరమైనది.

కావలము-తె. 1. స్థానము. 2. ఆచారము.

కావి-తె. పరిమళము. నమా. —గట్టు-మలయనర్వ
తము. —నూనె-అక్రయ. —మోపరి-గారి, గం
దవహాడు. —విలుకాడు-మదనుడు.

కావు-తె. స్థానము. శ్రీ. కావుకొను-నెలకొను.

కాళము-న. 1. దీగము. 2. పాడునపుడుచేతులతో
చజుచజువు. 3. తాటిచెట్టు. 4. కాళమువేయు
కండువాద్యము. నమా. కాళపత్రము-1. తాటా
కు. 2. చెవ్వాకు. —వృంధము-విసనకట్ట.

కాళి-తె. 1. పతకము. 2. హారము. రూ. కాళి.

కాళిక-తె. 1. ఓర్పు. 2. చాలినది.

కాళ-తె. 1. కాళియగు. 2. నహించు. 3. నిదా
నించు. రూ. కాళకొను. కృ. కాళిక.

కానవారము-తె. పంపపాక. రూ. కానవారము.
(ఇంటికి ముందుభాగమున వంపకట్టినది.)

వి

తింట-తె. తినుట.

తిండి-తె. అహారము. నమా. —కాడు-ఎక్కువ
తినువాడు. రూ. —పోడు, తిండిడు. శ్రీ.
తిండికత్తె.

తిండిజే-న. చింతచెట్టు. రూ. తిండిడి.

తిండిజేకము-న. చింతపండు. రూ. తిండిజేకము.

తికమక-తె. 1. కలశ. 2. తొట్టుపాటు. శ్రీ.—
గొను, —పడు.

తిక్క-తె. పెచ్చి. రూ. తిక్క. శ్రీ. —గొను.
తిక్కలమక్కల-తె. కలశ.

తిక్తము-న. చేదైనది.

తిగ-వి. (తిక్తము) మూడు. రూ. తివ. నమా.
—కంటి-ఇప్పుడు. —పంచ-నాలుగు.

తిగియ-తె. ఆకర్షించు. రూ. తిగుచు, తివియు, తివుచు.
తిగ్గుము-న. వేడిమి.

తిట్టి-తె. రాళి. [వము. 4. నింద.

తిట్టు-తె. 1. శపించు. 2. విందించు. కృ. 3. కా
తికఉపు-న. జరైడ.

తితిక్ష-న. ఓర్పు. (తితిక్షపు-ఓర్పురి). [తిత్తి.

తిత్తి-తె. 1. చిన్ననంచి. 2. కొలిమితిత్తి. 3. సుతి

తిత్తి-న. తీరుపువీడ్డు. [ద్రవినము.

తితి-న. 1. పాద్యము మొదలగునదనైదు. 2. కా

తిను-తె. దుడించు. [క్రి. విప్పించుట.

తినుకు-తె. 1. ముక్కుముక్కి విప్పించు. 2. ము

తిన్న-తె. 1. మనోజ్ఞము. 2. యుక్తము. 3.

వ్యవస్థము. 4. ముజువు. 5. సౌమ్యము.

తిన్నియ-తె. ఆరగు. రూ. తిన్నె, తీనియ, తీనె.

తిపురుకట్టు-తె. వ్యాపించు.

తిప్ప-తె. 1. చిన్నకొండ. 2. కొండ. 3. చిట్టు.

నమా. —తిమ్మరి-కోతి.

తిదిరి-తె. 1. చూటుపాటు. 2. అల్పము.

తిమి-న. నూలుమోజనముల పొడవుగలచేత.

తిమింగిలము-న. తిమింగిమింగెడుజలపరము.

తిమిరము-న. చీకటి. [రిమురు.

తిమిరి-తె. స్వర్ణము తెలియనిరొగము. రూ. తిమ్మిరి,

తిమురు-తె. 1. భర్తవడు. 2. ఉద్రేకించు. 3.

ఒడలువిలుచు. 4. గర్విండు. 5. తిమిరి. 6. కృ. గర్వము.

తిమ్మ-తె. స్వస్థము.

తిమ్మడు-తె. (తిరుమల + డు)కోతి.

తిమ్మనము-వి. (తేమనము) మర్జిగపులుసు. [రుడు.

తిమ్మప్పడు-తె. (తిరుమల + అప్పడు) వెంకటేశ్వ తిమ్మ-తె. దీనించు.

తియ్య-తె. మధురము. రూ. తీయ. సమా. —బోడి-ఆడుది. —గూర-పులుసు లేనికమ్మగూర. —చిలుకాడు-మదనుడు. [తీయము.

తియ్యము-తె. 1. ఓదార్పు. 2. ప్రియము. రూ. తిరము-వి. స్థిరము. క్రి. తిరవడు.

తిరస్కరిణి-స. తెర. [క్రి. తిరస్కరించు.

తిరస్కారము-స. అనాదరము. రూ. తిరస్కరించు.

తిరి-తె. 1. జట. 2. నుడి. 3. పేలిక. క్రి. తిరివడు-1. కలఁతవడు. 2. మెలివడు.

తిరిక-తె. మెలిక.

తిరితీపులాడు-తె. పెనఁగులాడు.

తిరివము-తె. భిక్షము. సమా. తిరివగాడు-భిక్షకుడు. రూ. తిరివరి. త్రి. తిరివగత్తె. —గొట్టు-విచ్చమెత్తుటయే వృత్తిగాఁగలవాడు. రూ. తిట్టిగొట్టు.

తిరియ-తె. విచ్చమెత్తు. రూ. తిరుచు. కృ. తిరివము.

తిరు-ఆ. త్రి, పూజ్యమైన. సమా. —కాపు-భగవంతుని అలంకారము. —కొంసు-పుష్కరిణి. —చిన్నము-సన్నకాళె. —చూర్ణము-ఎఱ్ఱనానుపు పొడి. —నాళ్ల-దేవోత్సవము. —నీలు-విటాది. —పగూడ-తిరుమని పెద్ద. —పతి-విష్ణుతేత్రము. —మజ్జనము-భగవంతుని పేకము. —మణి-తెల్లనానుము. రూ. తిరుమన్ను. —మల-వేంకటాచలము. —మాళిగ-గృహము. —ముడి-వైష్ణవుడు. —వడికోం-దాసరిదీపస్తంభము.

తిరుడు-వి. స్థిరుడు.

తిరుగు-తె. సంచరించు. 2. పరిభ్రమించు. 3. వెనుకకుమరలు. 4. పరివేష్టించు. రూ. తిరువు, తిర్గు. సమా. తిరుగడ-మఱిగొట్టుము. తిరుగలి-1. (తిరుగు + కల్లు) పిండివిసరు శిలాయంత్రము, పురట్టము. 2. (తిరుగు + కలి) భ్రమము. తి

రుగుబోతు-తిరుగుస్వభావముకల(ది)వాడు. క్రి. తిరిగివచ్చు-ప్రదక్షిణించు. తిరుగుబోయ-కాళించు. కృ. తిరుగుబోత.

తిరుగుడు-తె. 1. తిరుగుట. 2. మాటుపాటు. 3. మఱి. సమా. —చీల-మఱిచీల. క్రి. —సడు-పరిభ్రమించు. కృ. తిరుగుడుపాటు.

తిరుచు-చూ. తిరియ.

తిరువు-తె. తిరుగుట. క్రి. తిరువులుగట్టు-వ్యాపించు. తిరోధానము-స. మఱుఁగుపాటు. రూ. తిరోధానము. తిరోహితుడు-స. మఱుఁగుపడినవాడు, అంతర్నితుడు.

తిర్యక్కు-స. అడ్డముగాబోవునది, పక్కాది.

తిలకము-స. 1. బొట్టు. 2. నల్లగుట్టము. 3. పుట్టుమచ్చ. 4. బొట్టగుచెట్టు. 5. శ్రేష్ఠము.

తిలకించు-తె. 1. ప్రకాశించు. 2. ప్రసన్నత నొందు. 3. చూచు.

తిలలు-స. నువ్వులు. సమా. తిలమాతుకుడు-గాండ్లవాడు. తిల కండులవ్యాయము-నువ్వులు దియ్యము కలిపినవిధము. తిలయంత్రము-గానుగ.

తివ-చూ. తిగ.

తివాని-తె. చిక్రానసము.

తివియ-చూ. తిగియ. రూ. తివుచు.

తివుట-తె. కోరిక.

తివురు-తె. 1. కోరు. 2. త్వరపడు. 3. కుతూహలపడు. 4. యత్నించు. 5. మోగు.

తీ

తీ-తె. సమానమందుతిగళభిమునకు ఆదేశరూపము. (తీవంఛ)

తీంద్రము-తె. దురర. రూ. తీట.

తీంద్ర-తె. 1. ప్రకాశము. 2. వేడిమి. 3. తేజము. 4. చుఱుకు. క్రి. తీంద్రించు, తీడిరించు.

తీంద్రము-తె. తీడ్డము.

తీగ-తె. 1. రథ. రూ. తీగియ, తీగె, తీవ, తీవియ, తీవె. సమా. —బోడి-ఆడుది. —మెఱపు-ఉఱుములేనిమెఱపు. —మోడి-వ్రాతపని. —యల్లు-బొదరిల్లు. —యలుగు-

హీనస్వరము. —విలుకాడు-మదనుడు. క్రి.
—సాగు-వర్ణిల్లు.
తీరు-తె. 1. గడ్డి. 2. దురద.
తీరించు-తె. ప్రకాశించు. రూ. తీండించు.
తీర్చురము-తె. అగడము.
తీక్షణము-న. 1. వేడిమి. 2. వాడియైనది. 3.
చులుకైనది. నమా. తీక్షణుండము-దోమ.
తీరు-తె. వాడిచేయు.
తీరువు-వి. (తిత్తిరి) "తిత్తిత్తి" యనికూయుపక్షి.
తీనియ-చూ. తిన్నియ.
తీపి-తె. 1. మాధుర్యము. 2. ఇచ్చ.
తీపు-తె. 1. మాధుర్యము. 2. గుండెదుబాద. క్రి.
తీసారు. మనోజ్ఞమగు.
తీయ-చూ. తియ్య.
తీయము-చూ. తియ్యము.
తీయు-తె. 1. తొలగు. 2. కృశించు. 3. తగ్గు.
4. హద్దు. 5. కొను. 6. వెలులచ్చికొను. 7.
వేయు. (తీసివేయు, ఎత్తివేయు.)
తీఱమి-తె. అక్కఱ.
తీరము-న. దరి.
తీఱిక-తె. అవకాశము, తీఱుబడి.
తీరు-తె. 1. చక్కఁబడు. 2. శక్యమగు. కృ. 3.
చక్కన. 4. విరము.
తీఱు-తె. 1. నశించు. 2. పాయు. 3. అవకాశ
పడు. నమా.—గడ-1. తీఱిక. 2. ముగియక.
—దల-ముగియక. —పాటు-తీఱిక. —బడి-
—పై—క్రి. ప్రే. తీఱుచు-1. నశింపజేయు.
2. పాపు. కృ. తీఱుపు, తీఱుపడు-నశించు.
తీరుచు-తె. తీర్చుచేయు. 2. దిద్దు. రూ. తీర్చు. కృ.
తీరుపు, తీర్చు.
తీరువ-తె. నిస్తు. పన్ను.
తీర్చము-న. దాటఁబడినది.
తీర్చము-న. 1. పుణ్యనది. 2. రేవు. 3. పుణ్యక్షే
త్రము. 4. నూతియొద్దగట్టిన తొట్టి. (వ్యు. దీ
నిచే తరింతురు.) క్రి. తీర్చమాడు-స్నానముచే
యు. కృ. తీర్చమాట.
తీలు-తె. అదకము. క్రి. తీలుపడు.
తీవ-చూ. తీగ.

తీవంచ-(రిగ+వంచ) నాలుగు.
తీవరము-వి. (తీవము) త్వరితము. క్రి. తీవరిం
చు. తీవరపడు. కృ. తీవరపాలు.
తీవియ-చూ. తీగ.
తీవిరము-తె. తీలు. [కారముగలది.
తీవము-న. 1. అధికము. 2. వేడిమిగలది. 3.

తు

తుంగ-తె. ఒకతెగ కనవు.
తుంగము-న. పొడవైనది.
తుంట-తె. 1. తునుక. 2. చెఱుకు. 3. దుష్టుడు.
రూ. తూట. నమా. తుంటరి-దుష్టుడు. తుంట
విలుకాడు-మదనుడు. రూ. తుంటవిలురుడు.
—విల్లుడు.
తుంటి-తె. కటిపార్శ్వభాగము, కొండి.
తుండము-తె. బండము. రూ. తుండు, తుండె,
తుండెము. క్రి. తుండించు. న. 1. పక్షిముక్కు.
2. నోరు. 3. మొగము. రూ. తుండి.
తుండి-న. 1. ఉలుకుబొడ్డు. 2. తుండము. [లుడు.
తుండిభుడు-న. ఉలుకుబొడ్డువాడు. రూ. తుండి
తుండము-న. కడుపు.
తుండి-న. 1. కడుపు. 2. ఉలుకుబొడ్డు. 3. బొజ్జ
కడుపుగలవాడు.
తుండిభుడు-1. బొజ్జకడుపుగలవాడు. 2. ఉలుకు
బొడ్డుగలవాడు. రూ. తుండిలుడు.
తుండుడుతు-తె. (తుడుకు + తుడుకు) 1. సంతా
పము. 2. విచారము. 3. కలఁత. 4. త్వరపడి
చేయువాడు. రూ. దుండుడుకు.
తుండునుకలు-తె. (తునుకలు + తునుకలు) చిన్న
చిన్న తునుకలు రూ. తునాదునుకలు.
తుంపర-తె. చెదరినదు నీటిబొట్లు. శీకరము. రూ.
తుంపురు, తుప్పర.
తుంపిళ్లు-తె. తుంపరలు, తుంపరవాన.
తుంపెనలు-తె. చలనము. క్రి. తుంపెనలాడు, తుం
పెనలు-గునియు.
తుంబి-న. 1. తుమ్మిచెట్టు. 2. సొరతీగ.
తుండిక-న. 1. బండిచక్రమునడిమిరంద్రము. 2.
సొరతీగ.

తుకతుర-తె. 1. నంతాపము. 2. కోపము.
 తుకము-తె. మతింపు.
 తుక్కు-తె. సూక్ష్మతము.
 తుక్కుము-న. 1. అల్పము. 2. చూడము.
 తుక్కుగు-తె. త్వరితముగా.
 తుక్కుయించు-తె. అలక్ష్యపాటు. [క్రి.తుక్కురించు.
 తుక్కురము-తె. 1. దీర్ఘతనము. 2. పరుషతనము.
 తుక్కురి-తె. 1. దీర్ఘతనముగలది. 2. పారుష్యము
 గలది. నమా. —కత్తె. పుం. —కాడు.
 తుక్కుము-తె. నమాహము. రూ. తుక్కుము.
 తుక్కురుద-తె. (తుద + తుద) చిట్టచివర.
 తుక్కుమర-తె. పొత్తిగా.
 తుక్కుయ-తె. నమాహము. హ. తుక్కు, తుక్కుయ,
 తుక్కు. నమా. తుక్కుపురుగు-ఒకతెగ చిన్న
 పాము. క్రి. —కట్టు. దాన్యాదులు పురుగునట్టి
 ఉండగట్టు.
 తుక్కు-తె. నష్టము.
 తుక్కు-తె. 1. తురవాన. 2. పొత్తిగా. [తుక్కుపు.
 తుక్కు-తె. 1. తదిహోవనోత్త. 2. ఊడ్చు. కృ.
 తుక్కుము-తె. 1. తప్పెట. 2. తుక్కుము.
 తుక్కుగము-తె. దూడీదరంగుగల ఒకలోహము.
 తుక్కుభిక్-న. ఒకానొకవాద్యము.
 తుక్కునియలు-తె. (తునియలు + తునియలు) మిక్కి
 లి తునుకలు. [పొడి.
 తుక్కుము-తె. (తుక్కు + తుక్కు) మిక్కిలి
 తుద-తె. 1. చివర. 2. కడ, అంతము. రూ. తుది.
 నమా. తుదిరేయి-కల్పాంతము. క్రి. —ముట్టు.
 చచ్చు.
 తునికోల-తె. తునికోల.
 తునియ-తె. ఖండము. రూ. తునుక. [తునుక.
 తునియ-తె. ఖండముగు. రూ. తునుగు. కృ. తునియ,
 తునుము-తె. 1. ఖండించు. 2. చంపు. రూ. తునుము.
 తుపాకి-హిం. ముదుగుండువేసికాల్పాజ్ఞనుపక్రొవి.
 తుపాను-హిం. గాలివాన.
 తుపాని-వి. (ద్విపాని) ఒకభాషను మరొకభాషలో
 చెప్పవారు. రూ. దుబాని.
 తుప్ప-తె. చిన్నపొద.
 తుప్పటిల్లు-తె. తనియ.

తుప్పర-చూ. చుంపర. [చలింపు.
 తుప్పలుదూలు-తె. (తులు + తూలు) మిక్కిలి
 తుమరు-తె. చిన్నతునుక.
 తుములము-న. దొమ్మియ్యదము.
 తుమ్ము-తె. 1. తురముచేయ. 2. కృ. తురము.
 తుమ్మెర-తె. ప్రమరము. నమా. —కంటు-నంపెగ.
 తురంగము-న. గుట్టము, రూ. తురంగము, తుర
 గము. (వృ. వడిగోతోవునది.)
 తుఱగలి-తె. ప్రకాశము. క్రి. తుఱగలింపు. 1.
 ప్రకాశించు. 2. అతిశయించు. రూ. తుఱగలి
 గొను. [—తాయి-పొంతతాయి.
 తురక-వి. (తురుష్క) మైచ్చుడు. నమా.
 తుర-హిం. 1. నిధువుకాడపెట్టికట్టనపూదిం.
 2. రలంచుకొనునగ. రూ. తురాయి.
 తురికి-హిం. తురుష్కదేశపుగుట్టము.
 తురితము-వి. (తృతితము) శీఘ్రము. రూ. తురిత.
 తురియము-న. 1. బ్రహ్మము. 2. నాలుగవది. రూ.
 తుర్యము.
 తుఱగు-తె. క్రుక్కు.
 తుఱు-వి. (చిత్రితము) శీఘ్రము.
 తుఱుము-తె. 1. పొడిపొడిచేయ. 2. (కొప్ప)
 ముడుచు. 3. (కొప్పన) చెక్కు. 4. చి.
 పొడి. నమా. —పీట-తుటిమెడుపీట.
 తుఱు-తె. 1. శీఘ్రము. 2. పరుగిడుటయందగు
 ననుకరణము.
 తుల-న. 1. త్రాసు. 2. పోలిక. 3. ఏడవరాశి.
 నమా. తులాకోటి. అందె. —మానము. త్రాసున
 తూచుతూచిక. [వదు. కృ. తులకింపు.
 తులకించు-తె. 1. ప్రకాశించు. 2. తులూహల
 తులము-తె. పలమునమూడవభాగము. రూ. పాయ
 యెత్తు. [బడినది.
 తులితము-న. 1. పోల్చబడినది. 2. తూచు.
 తులుచ-తె. వేగముకలది. [కత్తి.
 తులువ-తె. తుంటరి. నమా. —కత్తి-నంపుచుర
 తుల్యము-న. నమానము.
 తువర-తుంపురువాన. రూ. తువ్వర, తూర.
 తువరము-న. వగరు.
 తుక్షము-న. ఉముక.

తు సారము—తృప్తి.

తుషారిము-న. 1. మంచు. 2. తుంపర.
 తుష్టి-న. తృప్తి.
 తుష్టు-వి. (తుచ్చము) నీడము. [చంద్రుడు.
 తుహినము-న. మంచు. నమా. తుహినకరుడు-

తూ

తూగు-తె. 1. ఊగు. 2. నిద్రించు. 3.
 చలించు. 4. తూనికయగు. 5. నడచు. కృ.
 6. ఊగుట. 7. నిద్ర. నమా. —మంచము-
 ఉయ్యాల. క్రి. తూగారు-తూగు. రూ. తూగి
 యాడు.

తూచు-తె. తూనికవేయు. కృ. తూనిక.
 తూట-తె. 1. తునుక. 2. దుష్టుడు. రూ. తుంట.
 నమా. తూటరి-దుష్టుడు. రూ. తూడరి. క్రి.
 తూటకట్టు-తునుకయగు.

తూటు-తె. రంధ్రము, చిల్లి. క్రి. తూటాడు-
 వేదించు, చిల్లుచేయు. తూటుకట్టు- తూటు
 పడు. [హంస.

తూడు-తె. తామరకాడ, వినము.నమా.—తిండి-
 తూతకొమ్ము-తె. పిల్లవగ్రోవి.

తూకము-తె. 1. తూనిక. 2. పూనిక. రూ.తూకు.
 క్రి. తూకొను-పూను.

తూజము-న. ఆమ్మలపొడి. రూ. తూజీరము.
 తూనిక-తె. తూచుట.నమా.—తోల-త్రాసుదండె.

క్రి.—వేయు-తూచు. [తూనీగ.
 తూనిగ-తె. గాలిలో తిరుగుచుండు ఈగ. రూ.
 తూపరము-తె. రంధ్రము.

తూపరాజు-తె. తూము. రూ. తూపరాజము.
 తూపి-తె. గుడిలో మూల విగ్రహముండెడుచోటికి

మీద విమానమువలె కట్టినకట్టడము.
 తూపు-తె. బాణము. నమా. —రిక్క-శ్రవణము.

—నెల-శ్రావణమాసము.
 తూపొడుచు-తె. ఉమియు.

తూబరము-న. కొమ్ములు మొంపనియెట్లు.
 తూబరుడు-న. 1. గడ్డముమీసములురానివాడు.

2. అంతఃపురపుకావలివాడు.
 తూమ-తె. 1. నీరుపోవుటకు కట్టిన భూమిలోవలి

కాలువ. 2. నాలుగుకుండములు.

తూర-తె. వానబొట్టు. రూ. తువర.
 తూరి-తె. తడవ.

తూరు-తె. 1. నన్ననివానపడు. 2. చొచ్చు. రూ.
 డూటు. 3. ధాన్యములో గలిపిన పొల్లుగింజ.
 నమా. తూరుపాటబట్టు-పొల్లుగింజలు దూర
 ముగాబోవునట్లు గాలితె తిపోయు. తూరు పెత్తు-
 —పై.—రూ. తూర్పు, తూర్పెత్తు. కృ.
 తూర్పిడి.

తూటు-తె. చొచ్చు. రూ. దూరు. రూ.దూటబట్టు.
 తూరుపు-తె. సూర్యుడుచుంచుదిక్కు, ప్రాగ్వి.
 రూ. తూర్పు. నమా. —గొండ-ఉదయాద్రి.
 —తోడు-ఇంద్రుడు.

తూర్జము-న. త్వరితము.
 తూర్జము-న. 1. వాద్యము. 2. వాద్యపుమోత.

తూలము-న. దూది.
 తూలిక-న. 1. చిన్న ఈక. 2. వ్రాసెదకులము.

3. చిత్రమువ్రాయుకుంచె. రూ. తూలి.
 తూలు-తె. 1. చలింపు, తొలగె. రూ. తూల

బాటు, చూలాటు,తూలియాడు, ప్రే. తూలుచు.
 క్రి. తూలిపోవు-చిన్నపోవు.

తూష్టింధానము-న. మాటాడకూరకుండుట.
 తూష్టికుడు-న. మాటలాడక ఊరకుండువాడు.

తృ

తృట్టు-న. 1. దప్పి. 2. ఇచ్చు. రూ. తృష్,తృష్ట.
 తృణము-న. 1. గడ్డి. 2. చాచులోనగుపైరు.

నమా. తృణగ్రాహి-మరకతము. —జలూక-
 కనవులో తిరుగు జలగనంటిపురుగు. —ద్రుమ

ము-తాటిమొదలగు చెట్టు. (కొమ్ములులేనిది)
 —ధాన్యము-చల్లకవండెడి నివ్వరిలోనగునది.

—ద్యజము-వెదురు.—రాజము-1. తాటిచెట్టు.
 2. చెంకాయచెట్టు. 3. గిజకతాటిచెట్టు. క్రి.

తృణీకరించు-అలశ్యముచేయు. [తదియ)
 తృతీయ-న. పక్షముండు మూడవదినము. (వి.

తృతీయము-న. మూడవది. నమా. తృతీయావ్రకృ
 తి-నపుంసకుడు.

తృప్తము-న. తృప్తిసొందినది.
 తృప్తి-న. తనివి.

తృప్త-చూ. తృప్తు.
తృప్తితుడు-న. దప్పిగొన్నవాడు.
తృప్త-చూ. తృప్తు.

తె

తెంకాయ-చూ. తెంకాయ.
తెంకి-తె. స్నానము. రూ. తెంకి.
తెంచు-తె. తెగజేయు. రూ. తెంచు, తెంపు.
తెండు-తె. పడుడు. రూ. తేడు.
తెందెప్పలు-తె. (తెప్పలు + తెప్పలు) అపారము.
రూ. తెందెప్పలు.

తెంపి-తె. 1. విధవ. 2. తెగువ.
తెంపు-తె. 1. తెంచు. 2. తెగువ. 3. తెగుట.
రూ. తెంపి. నమా. తెంపరి-తెంపుగలవాడు.
తెకతెక-తె. ఉడుకుటయందగు ధ్వని. [లేనిది.
తెకతేర-తె. (తేర + తేర) బొత్తిగానంబంధము
తెక్కరము-తె. విలాసము.

తెక్కలి-తె. 1. దొంగతనము. 2. వంచన. 3.
ప్రమాదము. నమా. —కాడు-1. దొంగ. 2.
వంచకుడు. —పాటు-అవద.

తెక్కు-చూ. తెక్కు.
తెగ-తె. 1. సజాతీయసమాహము. 2. సమా
హము. రూ. తెవ. 3. పక్షము. 4. విధము.
5. అల్లెత్రాడు. 6. ఎక్కు పెట్టుట. 7. నిడుపు.
8. నిశ్శేషముగా. 9. ఖండితముగా. క్రి. -గొట్టు-
నజకు. —జూచు-చంపు. —బడు-తెగించు.
—బాటు-తెగించు. —వేయ-నజకు.

తెగచు-తె. కంగు.
తెగటు-తె. త్రుళ్లు. క్రి. తెగటాటు-చచ్చు.
తెగడు-తె. 1. తిరస్కరించు. 2. ఉపేక్షించు.
3. నిందించు. రూ. తెవడు.

తెగించు-తె. సాహసించు.
తెగు-తె. 1. ఖండితము. 2. భిన్నమగు. 3.
తీర్చు. రూ. తెగు, తెవ్వ. 4. సాహ
సించు. చూ. తెగ. నమా. తెగుదల-1. అంత
ము. 2. క్షయము. —దెంపు-తీర్పు. —బడి-
1. తెగుట. 2. దుక్కి. 3. అమృతము.
తెగుడు-తె. తెగుట. క్రి. —వడు-వేలువడు.

తెగులు-తె. 1. వ్యాధి. 2. చీడ. రూ. తెవులు.
నమా. —గొంటు-వ్యాధికలవాడు, —కలది.
క్రి. తెగులుగొను-రోగపడు.

తెగువ-తె. 1. దాతృత్వము. 2. సాహసము.
నమా. తెగుదారి-1. సాహసీకుడు. 2. దాత.
తెచ్చు-తె. తీసికొనివచ్చు. [బడు.

తెట్టగిలు-తె. నిస్సారమగు. రూ. తెట్టగిల్లు. తెట్టగిలఁ
తెట్టెరువు-తె. (తెరువు + తెరువు) నడిపిది.
తెట్టియ-తె. 1. తెట్టువ. 2. తేనెపెర. 3. పృణ
కాష్ఠాదులకువ్వ. రూ. తెట్టె. క్రి. తెట్టెలుగట్టు-
రాశిపడు.

తెట్టు-తె. కంచకోట. రూ. తెట్టువు.
తెట్టువ-తె. 1. సమాహము. 2. నీటిపై గాలి
కొక ప్రక్కగాజేరిన తృణాదులసమాహము.
తెట్టును-తె. మొత్తము. [క్రి. —కట్టు.
తెడ్డు-వి. (తండువు) 1. కొయ్యగరిఁపె. 2. పడవ
త్రోవెడువలక. రూ. తెడ్డు.

తెనమణు-తె. శయనించు.
తెనుగు-తె. అంద్రభావ. రూ. తెలుగు.

తెన్ను-తె. దారి.
తెన్నుండు-తె. పరుండు.
తెప్ప-తె. 1. నీటిపై పడవవలె వేలగట్టినకొయ్య
లు. 2. రాశి. రూ. తేవ. క్రి. తెప్పలఁదేలు-
ఓలలాడు. [తెప్పిలు.

తెప్పిటిలు-తె. తేలు. రూ. తెప్పిటిల్లు, తెప్పిల్లు,
తెప్పన-తె. శీఘ్రముగా.
తెమద-తె. క్షేప్యము, గట్టిపడిన ఉమ్మి.
తెమలు-తె. చలించు.

తెమ్మ-వి. (తేమము) రడి. రూ. తేమ. నమా.
తెమ్మెర- (తెమ్మ + ఎర) 1. చల్లనిగాలి. 2.
గాలి. [పర.

తెర-తె. 1. మణుగుచీర. 2. అల. 3. బ. పరం
తెఱ-తె. తెఱవయినది. రూ. తెఱ్ఱ. నమా. —గంటి-
వేలుపు, అనిమిపుడు. —గంటితేడు-ఇంద్రు
డు. —నోటిమెకము-పించుము, పంచనము.
—వ- (తెఱ + వాయ) ఆడుది.

తెఱగు-తె. 1. విధము. 2. క్రమము. 3. చక్కన
4. సంధి. రూ. తెఱవు. క్రి. —వడు-సందియగు

తెలుగువ-తె. 1. తెలివి. 2. ఉపాయము.
 తెలుగు-తె. తెలుగుచేయు. [మఱుగుచేనిది.
 తెలువ-తె. 1. తెలుచుట. 2. ఉపశమనము. 3.
 తెలుపి-తె. అవకాశము.
 తెలుపుమఱపు-తె. తప్పిల్లు.
 తెరలిక-తె. గుంపు.

తెరలు-తె. 1. మనలునట్లుకాగు. 2. బయలుదేలు.
 3. వలెగు. 4. తొలెగు. రూ. తెర్లు.

తెలులు-తె. (వానన) బయలుదేలు.
 తెలుపు-చూ. తెలుగు.

తెరుపు-తె. దారి. రూ. తెర్పు. నమా. తెరువాటు.
 (తెరుపు+అటు) దొంగలు దారికట్టి కొట్టుట.
 తెరువాటిడు-దారిదోపిడి దొంగ.

తెరు-చూ. తెల్ల. (తెలునాకు, తెలువాలు. మొ.)

తెలచు-చూ. తెలుచు.

తెలి-తె. 1. తెల్లనిది. 2. నిర్మలము. నమా. —కం
 టి-అడుది. —గాము-గుక్రుడు. —దమ్మి.
 తెల్లదామర. —చక్కము-గుక్రుపక్షము. —పిట్ట.
 హంస. —మొదపు-కామదేనువు. —యేలు-
 అకాశగంగ.

తెలికలు-వి. (తెలు) నువ్వులు. నమా. తెలికవా
 డు-గాంధవాడు. —పిండి-గానుగపిండి.

తెలిగొను-తె. ప్రమాణముచేయించు.

తెలియు-తె. 1. విదితమగు. 2. మేలుకొను. 3.
 ప్రసన్నతనొందు. 4. తేలు. 5. ఎఱుగు. క్వు.
 తెలివి.

తెలివి-తె. 1. వినేకము. 2. ప్రకాశము. 3. కాంతి.
 4. వికాసము. 5. తేలుట. 6. తెలుపు.

తెలివిడి-తె. 1. దృష్టాంతము. 2. తెలియఁజేయుట.
 తెలుగు-చూ. తెనుగు. (తెలి+అగు)

తెలుచు-తె. 1. నమస్కరించు 2. తేర్పు. 3. ప్రా
 ర్థించు. రూ. తెలచు.

తెలుపు-తె. 1. ఎఱిగించు. 2. మేలుకొలుపు.
 3. తేర్పు. 4. తెల్లదనము. 5. పరిశుద్ధి. క్రి.
 తెలుపాటు-తెల్లనగు. రూ. తెలుపువాటు.

తెలుపుడు-తె. ఎఱుక. క్రి. —సేయ-ఎఱిగించు.
 తెల్ల-తె. 1. ధవళము. 2. చుప్పము. నమా. —
 డాలుమెకము-సింహము. —దొర-1. శివుడు.

2. బలరాముడు. —యేనుగు-బరావకము.
 క్రి. —పాటు-1. ఉదయమగు. 2. తెల్లనగు.
 3. సారసీనమగు.

తెల్లమి-తె. చుప్పము. రూ. తెల్లము.
 తెవ-తె. సమూహము. రూ. తెగ.
 తెవడు-చూ. తెగడు.
 తెవులు-చూ. తెగులు.

తే

తేలు-చూ. దేలు. [చవ.

తేలువ-తె. 1. దైర్యము. 2. భయము. 3. మెల
 తేజెట్టు-తె. తెంకాయచెట్టు. రూ. తేచ్రూసు.
 తేటి-తె. తుమ్మెద, తేనెటిగ.

తేడు-చూ. తెండు.

తేగ-తె. తాటిమొలక.

తేగడ-తె. అటిగినది.

తేగము-వి. (త్యాగము) ఈవి. రూ. చాగము.

తేజము-న. 1. ప్రకాశము. 2. ప్రభావము. 3.
 పరాక్రమము. 4. రేతస్సు. రూ. తేజస్సు.
 నమా. తేజస్వి-తేజస్సుగలవాడు. క్రి. తేజ
 రిల్లు-ప్రకాశించు.

తేజి-హిం. గుట్టము. రూ. తేజీ.

తేజి-వి. (తేజము) 1. ప్రకాశము. 2. ప్రకాపము.

తేట-తె. 1. నైరర్థ్యము. 2. ప్రసన్నత. నమా.
 —తెల్లము-మిక్కిలిస్పష్టము. క్రి. —పడు-
 విశదమగు.

తేటి-వి. (తిథి) దినము. [తుమ్మెద.

తేనియ-తె. మధువు. రూ. తేనె. నమా. తేనెతిండి.

తేవ-తె. 1. తడవ. 2. రూ. తెప్ప.

తేమ-వి. (తేమము) తడి. రూ. తెమ్మ. క్రి. తేమ
 గిల్లు-తడియగు. [రూ. తేమము.

తేమనము-న. 1. మజ్జిగవులును. 2. తడియుట.
 తేయాకు-అం. 'తేనీరు' పానీయమున టవయోగిం
 చు ఒక ఆకు (Tea).

తేయ-తె. అఱుగు.

తేర-తె. 1. తేట. 2. సంబంధములేమి. 3. వ్యర్థ
 ముగా. 4. అనాయాసముగా. నమా. —కత్తె-సం
 బంధములేనిది. పుం. —కాడు. క్రి. —

—కొను-తేటవడు.

తీరకు-తె. 1. వ్యర్థముగా. 2. అనాయాసముగా. తీరకు(దేర-తె. మిక్కిలి అనాయాసముగా.

తేరు-తె. 1. కలుగు. 2. రథము. 3. బండి. నమా.

—కాడు-రథికుడు. —పూస్పరి-సారథి.

తేలు-తె. 1. తేటవడు. 2. ప్రసన్నతనాండు. 3. ఊరిదిల్లు. 4. స్వస్థతనాండు. 5. ముగియు.

ప్రే. తేలుచు, తేర్చు. నమా. —గడ-1. ముగియక. 2. తెలివిది. క్రి. —కొను-స్వస్థత

చేరిక-తె. చులుకన. [నొందు.

తేలు-తె. 1. నీళ్లలో మునుగక పైకివచ్చు. 2. నీటిలో క్రిడించు. 3. తేలగిల్లు. 4. పొడచూపు.

5. వృశ్చికము. క్రి. తేలగిల్లు - 1. పైకితేలు. 2. పరవశమగు. —వేయ-తేలగిలఁజేయు.

తేలువాలు-పుట్టు. నమా. —రాసి-వృశ్చికరాశి.

తేవ-తె. ఉత్పన్నము.

తె

తెరు-తె. పెరుగు, దది. రూ. తయరు.

తెరికుడు-న. తీర్చినచేయవాడు.

తెలపాయిక-న. గమ్మలము. [నది.)

తెలము-న. నూనె. (వృ. తిలలనుండి తీయఁబడు

తెలికుడు-న. గాంధ్రవాడు.

తెషము-న. పుష్కమానము.

తొ

తొంక-తె. పుచ్చము. రూ. తోక. (వృ. తొంగు నది.)

తొంగలి-తె. 1. వాలునది. 2. స్రవించునది. క్రి.

తొంగలించు-1. అతిశయించు. 2. ప్రకాశించు. 3. వికసించు. 4. వర్షించు. 5. విక్కు. 6.

స్రవించు. రూ. తొంగలిగొను. నమా. తొంగ విపాట్లు-ననుస్కారము.

తొంగిట్ట-తె. బ. నీళ్లలోనగువానిబొట్టు.

తొంగు-తె. 1. వాలు. 2. ప్రేలాడు. 3. శయనించు.

తొంట-తె. 1. చెట్టువట్ట. 2. కనవువెంటి. నమా.

—చేయ-ఈచఁబోయినచేయ.

తొంటి-తె. పూర్వపు. రూ. తొట్టిటి.

తొండ-తె. నరటము. నమా. —రూపురిక్క-పుష్కమి.

తొండము-వి. (తుండము) 1. గజహస్తము. 2. కపిచెదనతోక. నమా. —తోమ-ఏనుగుతోమ.

తొందాడు-తె. త్వరపఱచు.

తొండి తె. రంప్రము. రూ. తొండి. [సోమరి.

తొండు-తె. 1. పేలునెనగలోనగువాని ఆకు. 2.

తొంద-వి. (తుండిలుడు) బొజ్జకడుపువాడు.

రూ. తొందు.

తొందర-వి. (తొర+తొర) మిక్కిలిత్వర. క్రి.

—చేయు-దాదించు. —వడు-త్వరపడు. కృ.

—పాటు. [మంది.

తొంబిండు-తె. (తొమ్మిది+పదుండు) తొంబది

తొంబది-తె. (తొమ్మిది+పది) తొమ్మిదవదులు.

తొంబనూలు-తె. (తొంబది+నూలు) తొంబది

నూలులు. రూ. తొమ్మనూలు.

తొకతొక-తె. తొక్క (మాట)

తొక్క-తె. చెట్టువట్ట.

తొక్కట-తె. 1. త్రొక్కుడు. 2. నంకటము. రూ.

త్రొక్కట. క్రి. —వడు-నంకటపడు. కృ.

—పాటు.

తొక్కు-తె. 1. ఉప్పుకారముచేర్చిదంచినకాయలు.

రూ. తొక్కుడు. 2. అవ్యక్తము (మాట)

తొగ-తె. 1. కలువ. 2. నమూనాము. 3. విధ

ము. రూ. తొవ. నమా. —కంటి-కలువకంటి.

—చెరికాడు-చండుడు. (ఇట్లే—తేడు,

—విందు మొ.) —సూడు-సూయ్యడు.

తొగట-తె. గుడ్డలునేసిటీవించు ఒకజాతి.

తొగడు-తె. తొవలికణిగుట. [తొవర.

తొగర-వి. (తువరము) వగరు. రూ. తొగరు.

తొగరు-తె. 1. ఎలుపు. 2. వి. తొగర. రూ. తొ

వరు. క్రి. —కొను-ఎఱ్ఱనగు. [తొచ్చెము.

తొచ్చియము-వి. (తుచ్చము) తుచ్చవచనము. రూ.

తొట్ట-తె. స్థూలము. [ట్రగిలఁబడు-తొట్టువడు.)

తొట్టిగిల్లు-తె. 1. అతిశయించు. 2. కలుగు. (తొ

తొట్టి-తె. 1. నోరువెడలుపైన మట్టి లేక కట్ట పా

త్రము. 2. కొప్పెర. నమా. —కట్టు-తొగిలి.

తొట్టిల-తె. విధలఁబరుండఁబెట్టు ఉయ్యెల. రూ.

తొట్టు—తొలకరి.

తొట్టెల, తొట్ట, తొట్టియ, తొట్టె.
 తొట్టు-తె. 1. వ్యాపించు. 2. ప్రవహించు. 3. ప్ర
 వించు. 4. ఎగదట్టు. 5. నిండు. 6. నాటు.
 7. స్పృశించు. 8. మొదలుకొను. 9. చెఱువు
 తోపలి పొంము.
 తొట్టువ-తె. తెట్టువ.
 తొట్ట-తె. తొట్ట.
 తొట్టు-తె. సంక్రమము. 3. తొట్టిలఱుడు, తొ
 ట్టిలు, తొట్టవడు. ౪. తొట్టుపాటు.
 తొడ-తె. టెరువు. సమా. —పుట్టువు-వైశ్యుడు.
 —బెల్లము-తొడగిల్లుట. [తొలకరి].
 తొడకు-తె. ఎగిరిపడు, చిందు. రూ. తొనఁగు,
 తొడఁగు-తె. 1. ఆరంభించు. 2. పూను.
 తొడయు-తె. 1. కుడుచు. 2. తడుగు.
 తొడరిక-తె. అనునరణము.
 తొడరు-తె. 1. కలుగు. 2. యర్పించు. 3. సక్ర
 మగు. 4. తొట్టువడు. 5. అనునరించు. 6.
 ఎదిరించు. 7. అనుకరించు.
 తొడరువు-తె. యక్రము.
 తొడవు-తె. భూషణము.
 తొడి-తె. త్వర.
 తొడిఱుడు-తె. 1. చలించు. 2. చెదరు.
 తొడికిలు-తె. ఒడియు.
 తొడిమ-తె. కాడ.
 తొడు-తె. 1. (సాముల) తొడుగు. 2. (బాజ
 ము) సంధించు. కృ. తొడవు, తొడుగు.
 తొడుకు-తె. 1. వట్టు. 2. ఒడియు. 3. అవు. 4.
 దొంగమేళ.
 తొడుకొను-తె. 1. తొడుకొను. 2. తొడుగుకొను.
 తొడుగు-తె. 1. (నగలు) ధరించు. 2. (బాజ
 ము) సంధించు. 3. కృ. ఆధరణము. 4. కవచము.
 5. బాణము. 6. గొనెను. 7. ముందకంపమో
 వు. రూ. తొడువు.
 తొడువు-తె. 1. అనును. 2. కవచము. 3. చెప్పి
 నది మరలచెప్పట.
 తొడుసు-తె. సంబంధము.
 తొత్తు-తె. 1. బానిస. 2. లంజ.
 తొన-తె. 1. తొల. 2. రక్షణము.

తొనఁకు-తె. 1. తొలఁకు. 2. తొట్టుపాటు.
 తొన్నుండు-తె. శయనించు. రూ. తెన్నుండు.
 తొపారము-తె. దేగల మొగమునకుగట్టు తొల
 గంత. రూ. తొపారము. [తడియు.
 తొప్పదోగు-తె. (తొఁగు + తోఁగు) మిక్కిలి
 తొప్పటిలు-తె. ఒలుగు. రూ. తొప్పటిలు, తొప్పలు.
 తొప్పలుదోరలు-తె. తోటానఁగోట్టు.
 తొప్పి-చూ. దోపి.
 తొబక-తె. విత్తులురాలినరాయ.
 తొమ్మండ్రు-తె. తొమ్మిదిమంది.
 తొమ్మనూలు-చూ. తొంబనూలు.
 తొమ్మారు-తె. నాళము.
 తొమ్మిది-తె. ఎనిమిదియు నొకటి.
 తొయ్యలి-తె. ఆఁడుది. రూ. తోయలి. [తొరవడు.
 తొర-వి. (త్వర) 1. మేగిరపాటు. 2. ఆపద. 3.
 తొఱ-చూ. తొట్టు.
 తొరఁగు-తె. 1. నవించు. 2. ప్రవహించు. 3.
 వడు. 4. వ్రాలు. రూ. తొరుగు.
 తొఱఁగు-తె. 1. విడుచు. 2. కృ. విడివడుట.
 రూ. తొఱువు.
 తొఱుట-తె. కోటరము. రూ. తొఱ, తొట్టు.
 తొరలు-తె. 1. కలుగు. 2. మాటు. ప్రే. తొర
 లుచు, తొర్తించు. [తొక్కుడు.
 తొలుద్రొక్కు-తె. (తొక్కు + తొక్కు) గట్టి
 తొరువు-తె. తొరలించు, నీళ్లచల్లార్చు.
 తొట్టు-చూ. తొఱుట.
 తొట్టి-తె. ముందటిపండ్లులేనినోరు.
 తొట్టులు-తె. అవు. సమా. —వట్టు-అలమంద. [తొన.
 తొల-తె. పనస, కిచ్చలి తొనగువానిలోనిభాగము. రూ.
 తొలఁకు-తె. 1. తొనఁకు. 2. చలించు. 3. అతి
 శయించు. 4. ప్రకాశించు. రూ. తొలఁకాడు.
 5. కృ. చలనము. 6. అల.
 తొలఁగు-తె. ఒడుగు. రూ. తొలఁగఁబాటు. సమా.
 —బావ-శత్రువు.
 తొలఁగుడు-తె. తొలఁగుట. [కుడుచు.
 తొలఁచు-తె. 1. తొలఁగఁజేయు. 2. కడుగు. 3.
 తొలకరి-తె. (తొలుకు + తారు) 1. చైత్రవైశాఖ
 ములందు కురియువాన. 2. వర్షపు. రూ. తొ

లగ్ని. సమా. —నూడు-హంస. క్రి. తొలక
రించు-1. వానకురియు. 2. పుట్టు. రూ. తొ
లగ్నించు. [రూ. తొలి.
తొలి-తె. 1. ముందు. 2. మొదలు. 3. రంధ్రము.
తొలిక-తె. 1. రంధ్రము. 2. ప్రవృత్తసాధనము.
రూ. తొలిక, తొలిక.
తొలుకారు-తె. 1. (తొలుకు + కారు) వర్షర్తువు.
2. (తొలుత + కారు) ముక్కరువంటలలో
మొదటికారువంట.
తొలుకు-తె. కురియు.
తొలుచు-తె. 1. రంధ్రముచేయు. 2. తోడు.
తొలుత-తె. 1. ముందు. 2. మొదట. సమా.
(తొలు, తొలి) తొలుకారు - మొదటికారు.
—కుడుపు-అన్నప్రాశనము. —గట్టు-ఉదయా
ద్రు. —చడుపులు-వేదము. (ఇట్లే తొలుపలు
కులు, మొ.) —దీవి-జంబూద్వీపము. —నీటి
రిక్క-పూర్వాపాద. —పంది-ఆదివరాహము.
—నక్కము - కుక్కవక్షము. తొలిమినుకులు-
వేదములు. —మొగులు-కురియుచున్న మొగులు,
ఘనాఘనము. —రిక్క-అశ్వినీ. —నెల-ఆశ్వ
యుజము. —వేలుపు-1. బ్రహ్మ. 2. అను
రుడు, పూర్వదేవుడు. —నంజ-ప్రాతస్సంధ్య.
తొల్లి-చూ. తొలి.
తొల్లిక-చూ. తొలిక.
తొవ-చూ. తొగ.
తొవర-చూ. తొగర.
తొవరు-చూ. తొగరు.
తొన్న-తె. ఉచ్చారణలోపము.
తొన్న-తె. తోసి. తొక్కి.
తొన-చి. తులసి.

తొ

తో-తె. 1. తృతీయావిభక్తిప్రత్యయము. 2. కూడ.
3. వెంటి. సమా. తోఁబుట్టు-1. సోదరుడు.
2. సోదరి. రూ. తోఁబుట్టుగు, తోఁబుట్టువు, తో
డఁబుట్టువు. —పాటు-వలె, తో. క్రి. తోకొను-
తోడుకొను.
తోక-చూ. తొంక. సమా. —చిమ్మ-నిప్పురగి

ల్పిన పిదకలరచన. —చుక్క-దూమతేకువు.
—మిరియము-చలవమిరియము.
తోగు-తె. 1. మునుగు. 2. తడియు.
తోచు-తె. 1. ఉదయించు. 2. (మనసున) ఏర్పడు.
3. ప్రత్యక్షమగు. 4. తరువు. తృ. తోపిక, తోపు.
తోట-తె. 1. ఉపవనము. 2. ఆశ్రమము. సమా.
—తాపు-తొటవాడు. —మాలి-తోటకాపు.
వనపాలకుడు. —మాలియ-ఆకులుపూలుచేర్చి
కట్టినమాల. రూ. తోటమాలె, తోమాలియ, తో
మాలె. తోటిడు-వనపాలకుడు.
తోడు-తె. 1. తెల్లగించు. 2. నీళ్లుచేడు.
3. నూలిపోగు తీసివట్టు.
తోడుఁజోరు-1. పంపుచేయుట. మారణక్రియ.
2. పంపుచేయువాడు.
తోడెలు-తె. వృకము. అడవికుక్క. రూ. తో
డేలు. సమా. తోడేలికడుపుమేటి - భీముడు.
వృకోదరుడు.
తోడెంచు-తె. (తోచు + తెంచు) 1. ఉదయం
చు. 2. కనఁబడు. 3. ప్రత్యక్షమగు. 4. వచ్చు.
తోడ-తె. సంకటి.
తోపిక-తె. తలపు, తోచు. [పు. 3. తోపిక.
తోపు-తె. 1. వెంపుడువనము, తోడు. 2. ఎఱు
తోట-హిం. కుప్పాకినుండు పొట్లము. [చారి బంటు.
తోడి-తె. (తోడు + ఇ) 1. మాల. 2. గ్రామాది
తోడ-తె. (తోడు + అన్) 1. తృతీయావిభక్తి
ప్రత్యయము. రూ. తో, తోడుత. 2. కూడ.
3. వెంటి. సమా. —బుట్టు-1. సోదరి.
2. సోదరుడు. రూ. —బుట్టుగు, —బుట్టువు.
తోదా-తె. హస్తభూషణము.
తోడు-తె. 1. ఆన. 2. తోఁబుట్టువు. 3. నేమిరి.
4. సహాయము. సమా. తోడితోడలు-మగని
తోఁబుట్టినవానిభార్య, యాత. —చూలు-తో
బుట్టుగు. —యల్లుడు-షర్దకుడు. —వాడు-
తోడనున్నవాడు. తోడుఁజాలు - పాలునిండు
తోవునపుడు దుత్తతోనుంచుకొను నీళ్లు. —చల్ల-
చేమిరిపెట్టు మజ్జిగ. —తో-వెంటిదీని. రూ.
తోడుతోడ, తోడ్తో, తోడ్తోడ. క్రి. తోడితెచ్చు-
పిలుచుకొనివచ్చు. రూ. తోతెచ్చు, తోడైచ్చు.

తోడుకొను-1. పాలుపేరు. 2. పిలుచుకొను.
 రూ. తోడికొను, తోడ్కొను. —పడు-నహో
 యపడు. రూ. తోడ్పడు. కృ. రోడుపాటు, తో
 డాటు. —పెట్టు - చేమిరి పెట్టు. —పోవు -
 తోడెము-తె. కొంచెము, లేకము. [నరియగు.
 తోత్రము-న. 1. బిరిగోల. 2. మునిగోల.
 తోడనము-న. 1. నొప్పించుట. 2. మునిగోల.
 తోడు-తె. వరుసకట్టు.
 తోపారము-చూ. తోపారము.
 తోమకము-తె. రోముట. రూ. తోముడు.
 తోమరము-న. చిల్లకోల.
 తోమర-చూ. తోట చూలియ.
 తోము-తె. రుద్దు.
 తోయము-తె. 1. విరము. 2. తెగ. 3. తడవ.
 4. పరివారము. 5. నమయము, నమా. తోయ
 గాడు-విరముచాడు.
 న. పిళ్ల. నమా. తోయజము-తామర. (ఇట్లే
 తోయపహము. మొ.) —తాక్షి-తమ్మికంటి.
 —దము-1. నెయ్యి. 2. మట్టు. —ధి-నము
 తోయలి-చూ. తొయ్యిలి. [ద్రము.
 తోరణము-న. 1. చూలమున్నగునవి కట్టుటకై
 ఇంటివెలుపల రెండు స్తంభములనాటి యేర్పాట
 చిన ద్వారము. 2. అద్వారమున నలంకరించు
 చూమిడాకు మున్నగువాని సరము. రూ. తోరణ.
 తోరము-పి. 1. (దోరము) ప్రతసూత్రము.
 2. (స్థూలము) లావు. 3. బలిష్ఠము. 4. అధి
 కము. నమా. తోరహత్తు-నమ్మర్దము.
 తోలు-తె. 1. పసులనునదవు. 2. చర్మము. రూ.
 తోలుక. నమా. —తాలుపు-శివుడు. —వాయి
 దము-అనర్థము.
 తోసిరాజు-తె. 1. తొలగదగినరాజు. 2. (చద
 రంగమున) బంటునుతోసి రాజునుకట్టుట.

త్రా

త్రా-చూ. తగు.
 త్రాడు-చూ. తవుడు.
 త్రార్మిత్రము-న. వృత్త, గీత, వాద్యములు.
 త్రాచు-చూ. తగులు.

త్రాల్మము-న. సామ్యము.

త్ర్య

త్ర్యక్తము-న. విడువఁబడినది.
 త్ర్యజనము-న. విడుపు. క్రి. త్ర్యజించు. [2. విడుపు.
 త్ర్యాగము-న. 1. యి. (వి. చాగము, లేగము)
 త్ర్యాగి-న. యి. (వి. చాగము, లేగము)
 త్ర్యాజ్యము-న. విడువఁదగినది.

త్ర

త్రంపి-తె. దాలి. రూ. తంపి.
 త్రచ్చన-తె. 1. చిలుకుట. 2. చెక్కుట.
 త్రచ్చు-తె. చిలుకు. మథించు. రూ. చరుచు. చూ. తరి.
 త్రవ-న. సిగ్గు.
 త్రవువు-న. 1. తగరము. 2. సీనము.
 త్రమ్ము-తె. 1. దుమ్ముచేయు. 2. కృ. దుమ్ము.
 త్రయము-న. మూటి నమూనాము. రూ. త్రయి.
 త్రయి-న. 1. త్రయము. 2. మూడు వేదములు.
 (ఋగ్యజుస్సామములు) నమా. త్రయారసపు-
 సూర్యుడు. —చర్మము-వేదవిహితచర్మము.
 త్రయోదశము-న. పదుమూడవది. రూ. త్రయోదశి.
 త్రయోదశి-న. 1. పదుమూడవది. 2. పక్షమందు
 పదుమూడవతీతి. 3. పరివాదిని.
 త్రవు-తె. 1. తోడు, ఖననముచేయు. 2. ఐం
 దించు. 3. పుట్టుపూర్వోత్తరముల నెత్తు. 4. ప్రస్తా.
 వనకుఁ దెచ్చు. రూ. త్రవ్యు, త్రవ్యటించు. నమా.
 త్రవుకోల-గుర్లలి. రూ. త్రవ్యుకోల.
 త్రవ్యికండము-తె. అనంభ్యము.
 త్రనము-న. తిరుగునది, జంగమము. నమా. త్రన
 రేణువు-1. నంజాదేవి. 2. మున్నది పరమాణు
 వుల కొలది.

త్రనము-న. ఖయపడినది.
 త్రనరి-తె. పరిహాసము. క్రి. త్రనరించు.
 త్రన్-తె. వేదాధ్యయనవేళ రాలు నోటియంపర.
 బ్రహ్మబిందువు.

త్రా

త్రాచు-తె. నాగుఁబాము.

త్రాగు-తె. పానముచేయు. రూ. త్రావు. కృ. త్రాగుడు, త్రావుగు.
త్రాడు-తె. 1. పేనినదారము, పాళము. 2. కిరణము, సమా. —తాలుపు-వరుణుడు, పాళి. క్రి.
—వడు-1. కృశించు. 2. దారమగు.
త్రాణ-వి. (దర్శిణము) బలము, సత్తువ.
త్రాణము-న. 1. కాపు, రక్షణము. 2. కావఁబడినది. రూ. త్రాళము.
త్రాళ-న. కాచువాడు.
త్రాయమాణము-న. కావఁబడుచుండునది.
త్రావు-చూ. త్రాగు.
త్రాసము-న. భయము.
త్రాసు-చూ. త్రావా.

త్రి

త్రింశత్తు-న. ముప్పది.
త్రింశము-న. ముప్పదవది.
త్రిశము-న. 1. రోయము. 2. ముడ్డిహాస.
త్రికోణము-న. మూడు మొనలు కలిసిన రూపము.
త్రిక్కు-చూ. తిక్కు.
త్రిక్కు-తె. 1. లక్కు. 2. చిక్కు, బాధ.
త్రిలయము-న. మూడు.
త్రిదండి-న. మనోదండము, వాగ్దండము, కర్మదండము అను మూడుదండములుగల సన్న్యాసి.
త్రిదళుడు-న. వేల్పు. (వృక్షము ముప్పదియేండ్లు వయస్సుగా గలవాడు) సమా. త్రిదళాలయము-స్వర్గము. [వేలుపు.

త్రిదినము-న. స్వర్గము. సమా. త్రిదివేళుడు-త్రిదోషము-న. వాలపిత్తశ్లేష్మములు వర్జికోపించుట.
త్రిద్యుస్స్పృక్కు-న. మూడు వారములు కూడిన తిది, అనవము. [రు. 4. యముడు.
త్రిధాముడు-న. 1. అగ్ని. 2. విష్ణువు. 3. శివుఁ.
త్రిపరాకము-న. మూడు రేఖలుగల నొసలు.
త్రిపథగ-న. గంగ, ముత్తొవదిరిమ్మరి.
త్రిపది-న. పినుగుకాలి నెంతల.
త్రిపుండ్రము-నొసలునుంచుకొను విబాది మూడు రేఖలు. (నామము ఊర్వపుండ్రము) [తాళము.
త్రిపుట-తె. పాటలు పాడునప్పుడు చేయు నొక రీతి

త్రిపుట-తె. తిరుగుట.
త్రిప్పరి-తె. త్రిమ్మరి.
త్రిప్ప-తె. తిరుగఁజేయు. సమా. —త్రాడు-తె. త్రాడు. రూ. త్రిప్పడు త్రాడు.
త్రిమూర్తులు-న. బ్రహ్మవిష్ణు మహేశ్వరులు.
త్రిమృట-తె. 1. త్రిప్పట. 2. ఆపద.
త్రిమృతి-తె. ఇచ్చవచ్చినట్లు తిరుగువాడు, త్రిమృటకాడు. రూ. త్రిమృతిఁడు.
త్రిమృడు-తె. 1. సంచరించు. 2. చుట్టివచ్చు.
త్రియామ-న. 1. రాతిరి. 2. పనుపు. 3. యమున.
త్రిరాత్ర-న. ముట్టుది.
త్రిలోచనుడు-న. శివుడు, ముక్తంబి.
త్రివర్ణము-న. 1. ధర్మార్థకామములు. 2. సత్త్వరజ తమములు. 3. క్షయ స్థాన వృద్ధులు.
త్రిదిక్రముడు-న. విష్ణువు. (వృక్షములోకములను విక్రమించి మూడరుగులుగా కొలిచిన త్రివిష్ణవము-న. స్వర్గము. [వాడు).
త్రివేణి-న. గంగ. (వృక్ష. గంగ, యమున, సరస్వతి అను మూడునదులుగలది)
త్రిశంకువు-న. 1. హరిశ్చంద్రుని కండ్లి. (వృక్షముడు దోషములుగలవాడు.) 2. పిల్లి. 3. మిడుత.

త్రిశిఖము-న. 1. త్రిశూలము. 2. పిగదండ.
త్రిశూలము-న. ముమ్మెనవాలు. [గలది.)
త్రిశ్రోత-న. గంగ. (వృక్షముడు ప్రవాహములు

త్రు

త్రుంగు-తె. 1. తునుగు. 2. నశించు. 3. చచ్చు. కృ. త్రుంగుడు. [తె. త్రుంచు.
త్రుంగుడు-తె. 1. నాళము. 2. ప్రళయము. క్రి. —వడు-నశించు. [చు. కృ. త్రుంపు, త్రుంపుడు.
త్రుంచు-తె. 1. తునుకలుచేయు. 2. చంపు. 3. చించు.
త్రుక్కు-తె. 1. గర్భము. 2. తుక్కు.
త్రుటనము-న. తెగుట.
త్రుటికము-తెగినది.
త్రుటి-న. 1. లఘుక్షరపు చతుర్థభాగోచ్చారణము చేయునంతకాలము. 2. ఇంచుక.
త్రుట్టియ, త్రుట్టె-చూ. తుట్టియ.

త్రుప్పు-తె. 1. ఇనుముమీద ముటికి. 2. అరుచి.
త్రుప్పుడు-తె. మేనిరొముము.

త్రుళ్లు-తె. 1. ఎగిరివడు. 2. గర్జించు. కృ. 3. ఎగిరి
పాటు. 4. గర్జము. నమా. — ద్రోతు-త్రుళ్లు
స్వభావముగలవాడు. — పిండి - స్పృహకము
కనిపించినపుడమ్మవారికి కొట్టిపెట్టెడుపిండి. క్రి.
త్రుళ్లగించు-ఎగురు. కృ. త్రుళ్లగింత, త్రుళ్లు
గింత, త్రుళ్లంత.

త్రె

త్రెంచు-తె. త్రెగజేయు. రూ. తెంచు. తెంపు.
త్రెక్కొట్టు-తె. ఎగడట్టు. [త్రెంపు.

త్రెక్కొను-తె. (త్రెగ+కొను) 1. చెఱు. 2.
కలఁడు. 3. చంపు. 4. మ్రొగు. 5. త్రాగు.
కృ. త్రెక్కొలు.

త్రెగు-చూ. తెగు.

త్రెడ్డు-చూ. తెడ్డు.

త్రెవ్వన-తె. సొందర్యము, చక్కన.

త్రెవ్వ-చూ. తెగు.

త్రెళ్లు-తె. పడు.

త్రే

త్రేచు-తె. ఉద్ధరించు, త్రేపునిడుచు. రూ. త్రేసు
చు, త్రేమ్ము. కృ. త్రేపు, త్రేనుపు.

త్రేపు-తె. త్రేచుట, ఉద్ధారము, రూ. త్రేనుపు.

త్రేగుడు-తె. జిగటపాతినెంగిలిలోనగునది. రూ.
త్రేవుడు.

త్రేర-న. 1. రెండవయుగము. 2. గార్తవత్యము,
దక్షిణాగ్ని. అహవనియము అను ఘోడగు
లు, త్రేకాగ్ని.

త్రేనుచు-చూ. త్రేచు.

త్రేనుపు-చూ. త్రేపు.

త్రై

త్రైగుణ్యము-న. వ త్వరణ ప్ర మోగుణములు.

త్రైలోక్యము-న. త్రిలోకములనమూహము. వ్రాడు.

త్రైవర్తికుడు-న. ధర్మార్థకామములం దిచ్చగం

త్రైవిద్యుడు-న. వేదముతెలిసినవాడు.

త్రొ

త్రొక్కుట-తె. త్రొక్కుడు. క్రి. —వడు. కృ. —
పాటు. [త్రొక్కుడు.

త్రొక్కు-తె. 1. పాదములతో నడుము. 2. కృ.

త్రొక్కుడు-తె. 1. పాదములతో నడుముట. రూ.

త్రొక్కుట, త్రొక్కు. 2. అపద. నమా. —గ

మ్మి-కదపక్రిందిపలక. —వట్టె. 1. —పై.

2. సారెవాడు. నేయునపుడు కాలిలో త్రొక్కు

చెక్కులు. —పలక-జాళ్లపనివాని కాలిక్రింది

పలక. క్రి. —వడు-మెదుగు, నలగు. రూ.

త్రొక్కువడు.

త్రో

త్రోచు-తె. 1. పూను. 2. మీటు. 3. త్రోయు.

4. ఉపేక్షించు. 5. చంపు. కృ. త్రోపు.

త్రోటి-న. 1. వక్షిముక్కు, చంచుపు. 2. చేప

ముక్కు. [క్రి. త్రోద్రోపులాడు.

త్రోద్రోపు-తె. (త్రోపు+త్రోపు) మిక్కిలిత్రోపు.

త్రోవడు-తె. (త్రోపు+వడు) త్రోయటడు.

త్రోవనగొఱపి-తె. 1. ఉభయత్రపుడు. 2. ఉభయ

త్రోవరి-తె. త్రోయువాడు. [త్రోపురాలు.

త్రోపాడు-తె. త్రోయు. కృ. త్రోపాటు.

త్రోపు-తె. 1. త్రోయుట. 2. నిరాకరణము. 3.

నిషేధము. రూ. త్రోపుడు. క్రి. —నడు-త్రో

వడు. —నేయు-నిరాకరించు.

త్రోపుడు-తె. 1. త్రోపు. 2. కొయ్యలువడును

చేయు సాచనము, చిత్రక. క్రి. —నేయు-త్రో

పుడుతో కొయ్య వడునుచేయు.

త్రోయు-తె. తొలగనూకు.

త్రోలు-తె. వత్సాదులనడపు. రూ. త్రోలు. వ్రాడు.

త్రోవ-తె. చూర్ణము. నమా. త్రోవరి-దారి తెలిసిన

త్ర్య

త్ర్యంబకుడు-న. (త్రీ+అంబకుడు) శివుడు,

ముక్కంటి. నమా. త్ర్యంబకనఖుడు - రుద్రే

రుడు.

తృ

తృక్క-న. 1. చర్మము. 2. చెట్టువట్ట. 3. లవంగపువట్ట. 4. నార. రూ. తృచము. నమా. తృక్పారము-వెదురు. రూ. తృదిసారము.
 తృర-న. వేగిరపాటు. (వి. తుర, తొర) క్రి. తృర తృరితము-న. 1. శివుము. 2. వడిగలది. వడు. తృష్ట-న. 1. విశ్వకర్మ. 2. ద్వాదిశాదిత్యులలో నొకడు. 3. వడ్లవాడు.
 త్వాదృశము-న. పివంటిది.
 త్విట్ట-న. 1. జిగి, కాంతి. 2. మంట. 3. వెలుగు. రూ. త్విష్ట. నమా. త్విష్టావంతి. సూర్యుడు. త్వరువు-న. కత్తిలోనగువాని పిది.

ద

దంగు-తె. (భియ్యములోనగునవి) మెదుగు. ప్రే. దంచు. కృ. దంగుడు. వము.
 దంచన-తె. పెద్దభిరంగి. రూ. దంచనము. దెంచ దంచు-తె. దంగఁజేయు, మెదిగించు. రూ. దంపు. కృ. దంపుడు.
 దంట-తె. 1. జంట. 2. దిట్టతనముగలవాడు. 3. నేర్పరి. నమా. —మోములదేవర-అగ్ని.
 దంట-తె. జొన్నలోనగువానికాడ.
 దండ-తె. 1. సమీపము. 2. ప్రాపు. 3. వి. హారము. నమా. —కడియము-తేయారము. —విలియ-ప్రాతలెక్కలపుస్తకపుకట్ట. —కోల-డిశ. —చేయి-సందిలి. —చేరు-సందిటగట్టుకొను కోరము. క్రి. —చురు-సమీపించు. కృ. దండ దండనము-న. శిక్ష. క్రి. దండించు. ప్రాటు.
 దండము-తె. నమస్కారము. న. 1. దుడ్డుగల్లు. 2. చతురుపాయములతో నొకటి. 3. రాజశిక్ష. 4. దండు. 5. బార. 6. హారమునందలిపేట. 7. కప్పము. 8. జత. 9. గుంపు. నమా. దండ ధరుడు-యముడు. —నాయకుడు-సేనాపతి. —నీతి-అర్థశాస్త్రము. —పాశకుడు-తలవరి. —యాత్ర-1. దిగ్విజయము. 2. యుద్ధమునకు వెనులుట్ట. —లాసకము-కోలాటము. —విష్కంఠము - తరికంఠము. దంధాహతము-

మజిగ.

దండనీలు-తె. 1. ఇలుకుకొను. 2. అజగు. దండి-తె. 1. ప్రతాపము. 2. గొప్ప. న. 1. యముడు. 2. ద్వాదశపాతకుడు. 3. దండముగలవాడు. దండిక-న. 1. కిన్నెర. 2. హారమునందలిపేట. దండితుడు-న. దండింపఁబడినవాడు. దండియ-వి. (దండిక) 1. కిన్నెర. 2. వీణ. 3. వీణాదండము. 4. తంబులు. 5. పల్లకివెదురు. 6. త్రాసుకోల. రూ. దండి. దండియము-తె. గుడ్డలాటవేయుటకట్టిన వెదురు లేక దారము. 2. గరిడిసాదనలో నొకవిధము. రూ. దండిము. దండు-వి. (దండము) 1. సేన. క్రి. దండిపు. 2. గుంపు. నమా. —దివియ. దీపపుసెమ్మె. —బాట-మంటావతము. —లంజ-బజాజీ. దండుగ-వి. (దండము) 1. రాజా ధనవంతుని బలాత్కారముచేసి పుచ్చుకొనుద్రవ్యము. 2. అధికారి అవరాధివలనఁగొనెడు డబ్బు. 3. నష్టము. రూ. దండుగు, దండున, దండువు. దందోరా-హిం. చాటింపు. రూ. తందోరా. దండుగుడు-న. దండింపఁదగినవాడు. దంతము-న. 1. పలు. 2. కోట. నమా. దంత భావనము-పలుక్రోముట. దంతావళము-ఏనుగు. దంతి-న. 1. ఏనుగు. 2. కోటపండ్లవాడు. దంతియ-తె. మి దెటింటికి అడ్డముగా వేసెడువస్త్ర. రూ. దంతె. దంతురము-న. ప్రక్కలంజఁగి నడుముపొడవైనది. దంతురుడు-న. మిట్టపండ్లవాడు. దంర్కము-న. దంతమునంద పుట్టినది. దందడి-తె. తఱు. క్రి. దందడించు-తఱవగు. —వెల్లు-రాయిదిచేయు. క్రి. —కత్తె. దందనే-వి. (దందనము) మాయ. నమా. —కా. దందహకము-న. పాము. (వృష్ట. తుత్తికముగఁ గల దందనము-న. శాశ్వతముకానిది. చునది.) దంపతులు-న. ఆలమగలు. రూ. జంపతులు. దంపు-చూ. దంచు. కృ. దంపుడు. దంభము-న. 1. కపటము. 2. కప్ప. దంభోళి-న. వక్రాయుధము, తాటివాలు. (వృ.

శ్రువులను దుఃఖపెట్టినది.)
 దంశనము-న. 1. కాలు. 2. పల్లు. రూ. దంశనము.
 దంశము-న. 1. అడవియొగ. 2. కాలు.
 దంశిక-న. పట్టుకాణు.
 దంష్ట్ర-న. కోట. సమా. దంష్ట్రాయదము-పంది.
 దంష్ట్ర-న. పంది. (దంష్ట్రలు కలది)
 దర్శనము-వి. (దక్షిణము)వల దెస. సమా. దక్కిన
 పూయడు-యముడు.
 దక్కు-తె. 1. అనుభవయోగ్యమగు. 2. కృ. అను
 భవయోగ్యము.
 దక్కాను-తె. (దక్కు + కొను) స్వతంత్రుడగు.
 కృ. దక్కాలు.
 దక్షయ్యను-న. గ్రద్ద.
 దక్షిణ-న. 1. కుడిదిక్కు. రూ. దక్షిణము. సమా.
 దక్షిణావతము-వింధ్యమొదలు సేతువువఱకు
 గల దేశము.
 దక్షిణుడు-న. 1. అనేకనాయకలయందు సమ
 ముగా వర్తించువాడు. 2. చక్కనైనమనసు
 కలవాడు. 3. దాక్షిణ్యముకలవాడు. 4. నేర్పరి.
 దగ-వి. (దాహము) 1. తాపము. 2. దప్పి.
 దగర-చూ. దగర.
 దగరము-తె. కీడు. రూ. దగరము.
 దగఱ-చూ. దగఱ.
 దగ్గి-తె. సమీపించు. రూ. దగ్గఱు.
 దగ్గు-తె. 1. తాపముచేయు. 2. కృ. తాపము. రూ.
 దగ్గు. దగ్గుత్తిక-గడ్గదస్వరము. రూ. దగ్గుత్తిక.
 దగ్గము-న. తాల్పబడినది.
 దగ్గపుక-తె. (దంట + చవుకము) ఎనిమిది.
 రూ. దచ్చి. సమా. దచ్చికాల్ల మెకము - శరభ
 ము, అష్టావరము.
 దట్ట-తె. అదలుపు. [రూ. దడము.
 దట్టము-తె. 1. సావద. 2. తఱచు. 3. విరళము.
 దట్టించు-తె. 1. అదలుచు. 2. దట్టికట్టు.
 దట్టి-వి. (దట్టము) కాసే.
 దట్టుడు-వి. (దట్టము) దిట్టతనము కలవాడు.
 దడ-తె. వణుకు.
 దడదడ-తె. ఆటోవము. [1. సేన. 2. గుంపు.
 దడము-తె. దట్టము. రూ. దళము. వి. (దండము)-

దడి-తె. తడవ.
 దడిగ-తె. తేడము.
 దడిబము-వి. (తలిమము) వఱపు. రూ. దడిమము.
 దడియ-తె. కొండచేరువనేల, ఉపత్యక.
 దడియము-తె. రెండు వీసెలయొత్తు. రూ. దడెము.
 దడియ-తె. వణుకు. [దడ్డియము.
 దణా-వి. (దళము) సేన.
 దణాయడు-వి. (దళనాయకుడు) సేనాపతి.
 దణి-వి. (దని) ప్రభువు.
 దత్తకుడు-న. దత్తపుత్రుడు. [కొన్న కొడుకు)
 దత్తము-న. ఇయ్యబడినది. (దత్తుడు-దత్తుడిని
 దత్తు-వి. (దత్తము) స్వీకారము.
 దద్దదము-తె. బోడిమిదై. రూ. దద్దళము.
 దద్దటిల్లు-తె. తబ్బిల్లువడు. రూ. దద్దణు, దద్దిరు.
 దద్దు-వి. (దద్రువు) చిన్నవాపు. రూ. దద్దురు.
 దద్రువు-న. —పై.—
 దది-న. పెరుగు.
 దనియాల-వి. (ధన్యాకము) కొత్తిమిరి విత్తులు.
 దనియ-తె. నంగమించు. కృ. దనివు.
 దనుక-తె. వఱకు. రూ. దాక.
 దనుకు-తె. 1. కాకు. 2. పొందు. రూ. దనుక్కు.
 దనుజుడు-న. తొలివేల్పు. (వృ. దనువునందు
 పుట్టుకగొన్నవాడు, దానవుడు).
 దప్పము-తె. దట్టము.
 దప్పళము-తె. వలుచగాఁజేసిన కూర.
 దప్పి-తె. 1. నీరువట్టు. 2. శ్రమము. రూ. దప్పి,
 దప్పిక.
 దబాయించు-పాం. 1. అదుము. 2. అదలించు.
 దబ్బు-తె. 1. ఒకతెగ నారింజ. 2. వి. దర్బ. 3. వెదురు
 బద్ద. సమా. —కాడు-మేదరి.
 దబ్బదము-తె. మాకుడు. రూ. దబ్బుడు, దిబ్బదము.
 క్రి. దబ్బడించు.
 దబ్బనము-తె. గోనెలకుపైదు పెద్దసూది.
 దబ్బి-తె. 1. బొంతు. 2. మోసము. 3. వివత్తు.
 4. తప్పు. రూ. దబ్బణ. సమా. —కాడు.
 దబ్బాలు-చూ. దబ్బాలు. [—కత్తె.
 దబ్బు-తె. 1. వచ్చించు. 2. కృ. మాది.
 దబ్బున-తె. శీఘ్రముగా.

దబ్బుర-తె. గిన్నె. రూ. దబ్బుర.

దప్తము-న. నన్నము.

దమనము-న. 1. అణచుట. 2. దవనము.

దమము-న. 1. క్లేశము నోర్చుగుణము. 2. ఇంద్రియనిగ్రహము. 3. అణచుట. 4. అడును.

క్రి. దమించు.

దమ్మడు-వి. (ధర్మడు) కపటము లేనివాడు.

దమ్మము-వి. ధర్మము.

దమ్మిడి-హిం. చిన్న రాగినాణెము.

దమ్ము-వి. (దమము) అడును. నమా. దంపకట్ట, —నాగలి-అడును మడక.

దయ-న. కనికరము. క్రి. దయచేయు - 1. కరుణించు. 2. విచ్చేయు. 3. ఇచ్చు.

దయాళువు-న. కనికరము కలవాడు.

దయిక-న. 1. ప్రియురాయి. 2. ఆడుది. (పుం. దయితుడు.)

దయ్యము-వి. (దైవము) 1. దేవుడు. 2. దేవత. 3. విది. 4. పితావము.

దయ్య-చూ. దయ్య. కృ. దప్పి. దప్పి.

దర-వి. (దర) వెను.

దరణము-తె. ఎనిమిది దబ్బుల నాణెము.

దరము-న. 1. భయము. 2. శంభము. 3. ఇంచుక. నమా. దరహానము-చిలునవ్వు. [న. గుహ.

దరి-వి. (తీరము) 1. గట్టు. 2. మేర. 3. సమీపము.

దరికొను-తె. కాయ, మండు.

దరిద్రుడు-న. బీదవాడు.

దరిజేసి-హిం. దీనుడు. [యిచ్చు.

దరిసించు-వి. (దర్శించు) 1. చూచు. 2. కానుక దరిసెనము-వి. (ధర్మనము) పెద్దలజ్ఞానబోవు నపుడు కొనిపోవు కానుక.

దర్జీ-హిం. కుటుంబనివాడు.

దర్శవు-తె. 1. పాట. 2. వి. (దృవము) తాళము.

దర్శరము-న. 1. కప్ప. 2. ఇంచుకవంగినది.

దర్శకుడు-న. మదనుడు. (వ్యు. దర్శింపజేయు

దర్శణము-న. అర్థము. [వాడు.)

దర్పము-న. 1. గర్వము. 2. కస్తూరి. క్రి. దర్పించు.

దర్పారు-హిం. కొల్లపుకూటము.

దర్ప-న. కుశము. (వి. దర్భ.)

దర్శి-న. 1. గరిఁతె. 2. పాముపడగ. 3. అణక.

నమా. దర్శికరము-పాము. [వాడు.

దర్శకుడు-న. 1. ద్వారపాలకుడు. 2. చూచు

దర్శనము-న. 1. చూపు. 2. కన్ను. 3. అర్థము.

4. తెలివి. క్రి. దర్శించు.

దర్శనీయము-న. చూడదగినది.

దర్శము-న. అమావాస్య.

దలాలి-హిం. తలుగరి.

దలిమము-చూ. దడిమము.

దల్లు-చూ. ఇల్లు.

దన-తె. దుమ్ము.

దనంతి-తె. అగడ్త.

దననము-వి. (దమనము) వాననగల ఒక మొక్క.

దనము-న. 1. కార్పిచ్చు. 2. అడవి. రూ. దానము.

దనీయము-న. మిక్కిలి దవ్వైనది.

దవ్వ-తె. ప్రూనినదిమి మెత్తిపి ఖగము.

దవ్వ-తె. దూరము.

దళ-న. 1. ఆవస్థ. 2. వత్తి. 3. బద్దె.

దళకము-న. పది.

దళనము-న. 1. కవచము. 2. కలచుట. 3. పల్లు.

దళమి-న. 1. పక్షమున పడవతితి. 2. పదియనది.

దళాహము-న. మృతివొందినవానికి పడవనాడు చేయు శ్రాధము.

దస్తము-న. కజ్జలబడినది.

దనరా-వి. (దళరాత్రము) ఆశ్వయుజమాసమున చేయు ఉత్సవము, నవరాత్రము.

దనలి-తె. 1. వదులు. 2. ఒకతెగవట్టు. రూ. దనలి.

దనునంది-తె. గుడ్డలాటకు జెట్టిలనుగూర్చువాడు.

దస్తరము-హిం. కాకితములమూట. రూ. దత్తము.

దస్తాఫేజి-హిం. పత్రము.

దస్తు-హిం. పోగుచేసిన సొమ్ము.

దస్తూరి-హిం. వ్రాత.

దన్యుడు-న. 1. దొంగ. 2. శత్రువు.

దన్యులు-న. అశ్వినీదేవతలు.

దహనము-న. కాలిట. క్రి. దహించు.

దహనుడు-న. అగ్ని.

దళనము-న. 1. ఖండించుట. 2. చీల్చుట.

దళము-తె. 1. అధికము. 2. తలచు. 3. దట్టము. రూ.

దడము. క్రి.దళకొను,దళగించు, దళముకొను.
 న-1. ఆకు. 2. దండు. 3. భాగము.
 దళవాయి-తె. (దళము+వాయి) 1. సేనాధిపతి.
 2. సుంరరికి నహాయుడైన యుద్ధోగి.
 దళవరి-తె. 1. మందము. 2. ఘనత.
 దళితము-న. 1. ఖండింపఁబడినది. 2. చేదంపఁ
 బడినది. 3. వికసించినది.

దా

దా-చూ. దా. నమా. దాతన్ను-ఎడమకన్ను.దావల-
 ఎడమప్రక్క. క్రి. దావలించు.
 దాంతి-న. తపశ్శైలేము నోర్చుగుణము.
 దాంపత్యము-న. దంపతి భావము.
 దాంతికుడు-న. దంభముగలవాడు.
 దాత-చూ. దనుక.
 దాకొను-తె. దాగుకొను. రూ. దాకొను.
 దాగర-తె. ఎండుపుడ్రట్టు.
 దాగు-తె. మఱుగుపడు. రూ. దాగు. ప్రే.దాగు
 రించు, దాగురించు,దాచు,దాచు,దాపు,దాపు.
 దాటు-తె. 1. లంఘించు. 2. తరించు. 3. ఉల్లంఘించు. కృ. 4. లంఘనము.
 దాటుకట్టు-తె. గుంపుగూడు.
 దానన-తె. దాచుట. రూ. దాపుడు.
 దానరము-తె. దొంగిలించుట. క్రి. దానరించు.
 నమా. దానరీడు - దొంగ. దానతికము -
 దాపు-తె. దాచు. చూ. దాగు. [గోపనము.
 దాపురము-తె. 1. మఱుగుపుచ్చుట, గోపనము.
 2. దాచినసామ్యము. [2. వి. ద్రాక్ష.
 దాక-తె. 1. వెడలుపు నోరుగల అతికపాత్ర.
 దాకలి-తె. (దాయి+కలి) లోహముకాచి సా
 గఁగొట్టుటకుక్రింద ఊతగానుంచుకొను ఇనుప
 దిమ్మె. నిఘాతిక. రూ. దాకలి, దాగలి.
 దాకల్లు-తె. (దాపు+కల్లు) బండిచక్రపు కట్టు,
 నేమి. రూ. దాకల్లు. [దాకొను.
 దాకొను-తె. (దాపు+కొను) నమీపించు. రూ.
 దాక్షయజ్ఞి-న. 1. పార్వతి. 2. రోహిణీనక్షత్రము.
 దాక్షిణ్యము-న. మొగమోటము.
 దాగలి-చూ. దాకలి.

దాడి-వి. (దాడి) దండెత్తుట. నమా. —కాడు.
 వేగు.హిం.గర్జము.[దానిమ్మ,దాదిమ్మ,దానిమ్మ.
 దాడినిమ్మ-వి. (దాడిము) ఒక ఫలవృక్షము.రూ.
 దాడిముము-న. —పై.—
 దాత-న. ఇచ్చువాడు.
 దాత్రము-న. కొడవలి.
 దాదాపు-తె. (దాపు+దాపు) మిక్కిలి నమీపము.
 దాది-వి. (దాత్రి) పాలిచ్చిపెంచుకల్లి. రూ.దాదిలి.
 దాడుంగ-తె. (దాయి+డుంగ) చెక్కిడుప్రమానికి
 ఊతగానుంచుకొనుదుంప, ఉద్దనము.
 దానము-న. 1. ఈది. 2. ఏనుగు కపోంపదము.
 3. చతురుపాయములలో నొకటి.
 దానపుడు-న. దనుజుడు. [చు, దాపురించు.
 దానరము-తె. ప్రాప్తి. రూ. దాపురము. క్రి.దానరిం
 దాపు-తె. 1. నమీపము. 2. భయము. క్రి.దాపించు.
 దామని-న. దామెనత్రాడు. [దరుడు-కృష్ణుడు.
 దామము-న. 1.వలుపు. 2.హారము. నమా. దామో
 దామర-తె. ఉరిత్రాడు. [త్రాడు.
 దామెన-వి. (దామని) పెక్కువలుపులుగల నిడివి
 దాయ-వి. (దాయాడు) 1. క్షాతి. 2. శత్రువు.
 దాయము-తె. 1.పాచికలలో ఒకటి. 2.గవ్వలాట.
 3. ఆపద. న. వంచుకొనఁదగిన తండ్రిసొత్తు.
 దాయాడు-న. 1. క్షాతి. 2. శత్రువుడు.
 దాయి-తె. దాకలి. న. ఇచ్చువాడు.
 దాయు-తె. నమీపించు.రూ.దాయు.కృ. దాపు,దాపు.
 దార-వి. (దార) 1. నీటిచాలు. 2. దానము. 3.
 క్రమము. న. భార్య. [3. చీల్చువాడు.
 దారకుడు-న. 1. బాలకుడు. 2. కృష్ణనిసారథి.
 దారణ-వి. (దర) వెల. రూ. దర.
 దారణము-న. చీల్చుట.
 దారబందము-వి. ద్వారబందము.
 దారము-తె. పేదనత్రాడు. [దరించువాడు.
 దారి-వి. 1. (ద్వారము) మార్గము. 2. (దారి)
 దారిచు-న. చీల్చు.
 దారితము-న. చీల్చిబడినది.
 దారిద్ర్యము-న. బీదతనము.
 దారుణము-న. భయంకరము.
 దారున-తె. తటాన.

దారువు-న. 1. కొయ్య. 2. ఇత్తడి.
 దార్శము-న. దిబ్బడు.
 దారి-తె. పిడకలప్రోగు.
 దానంతము-తె. దుఃఖము.
 దానము-చూ. దనము.
 దానరి-తె. పీరుడు. చూ. దానరీడు.
 దావా-హిం. వ్యాజ్యము. [వాడు]
 దాశార్డుడు-న. కృష్ణుడు. (వ్యూ. దశార్డుని సంతతి
 దాసరి-వి. (దాసు + అరి) 1. విష్ణు సేవకుడగు
 పూర్వుడు. చూ. దాహరి. సమా. దాసరయ్య.
 కాజేలు. చూ. దాసరిగాడు. దాసరిపాము. నెత్తి
 పై మూడుదాజలుగల ఒక తెగ పెద్దపాము.
 దాని-న. వెలకుగొన్న పనికత్తె. [డు.
 దానుడు-న. 1. వెలకుగొన్న పనివాడు. 2. భక్తుఁ
 దాసేయుడు-న. 1. పనివాడు. 2. దానికిఁబట్టిన
 వాడు. చూ. దాసేరుడు.
 దాహము-న. 1. తాల్చుట. 2. దప్పి.
 దాళా-(మహాదాష్ట్ర) సమానము.
 దాళిమ్మ-చూ. దాడినిమ్మ.
 దాళు-తె. వర్తకము.
 దాళువ-వి. (తాల్చు) దొడ.
 దాళువా-తె. సీదాదారమునవందెడుపంట.

ది

దిండు-తె. దిగఁజేయు. చూ. దింపు. దిగుచు. కృ.
 దింపుడు.
 దిండు-తె. 1. తలగడ. 2. పొడవుగా గుండ్ర
 ముగా చెక్కినచూను. 3. దట్టి. చూ. ద్రిండు.
 దింపు-తె. 1. దిండు. 2. వ్రేలుట.
 దింపుడు-తె. దిండుట. సమా. —కళ్ళము. మధ్యే
 మార్గమున పీనుగునదిండుచోటు.
 దిక్కుమొగములు-తె. భయముచేదిక్కునకొకరుగా
 పాటినవారు. చూ. దిక్కుమొగములు.
 దిక్కు-న. 1. శరణము. 2. దిశ. సమా. దిగం
 బరుడు. 1. శివుడు. 2. నన్నుడు. దిగ్గు
 మము. దిక్కులకబ్బిబ్బు.
 దిగు-తె. 1. క్రిందికివచ్చు. 2. దిగుమతియగు. 3.
 వితీయు. చూ. దిగ్గు, దిగు, దిగు. ప్రే. దిగుచు.

దిండు. కృ. దిగువ. క్రి. దిగఁదీయు-దృష్టి
 దోషముపోవ చుట్టివేయు.—దుడుడు-పై.—
 కృ. దిగఁదుడువు. —దోయు-1. దిగు. 2.
 విడుచు. —బడు-1. అడఁగు. 2. దిగు. 3.
 జాణ. —నాడు.—విడుచు-విడుచు. దిగనన-
 దిగువగా. దిగుడు-1. అనతము. 2. తక్కువ. 3.
 చూ. దిగ్గుడు. దిగుచు-దిండు. దిగుదల-క్రింది
 భాగము. —మతి-సరకులుదిగుట. దిగువ-క్రిం
 దు. దిగువాయి-తక్కువ. —వాణు-1. క్రిందికి
 పడు. 2. కాణు.
 దిగులు-తె. గుండెయదరు. క్రి. —పడు-అదరు.
 కృ. దిగులుపాటు.
 దిగ్గన-తె. తటాఞన. చూ. దిగ్గన.
 దిగ్గియ-చూ. దిగియ.
 దిగ్గురను-తె. గుండెగుళిలుచును.
 దిగ్గము-న. పూయఁబడినది.
 దిచ్చరి-వి. (దుశ్చారిణి) వ్యతిచారిణి.
 దిచ్చుమొగము-తె. అదృశ్యము.
 దిట-వి. (దృఢము) 1. నత్తువ. 2. క్రి. 2. దైర్య
 ము. చూ. దిటము, దిటపు.
 దిట్ట-వి. 1. (దృఢము) 2. క్రి. 2. (దృఢుడు)
 దార్శముగంపాడు. 3. దైర్యముగలవాడు. 4.
 నేర్పరి. చూ. దిట్టడు. [ము.
 దిట్టము-వి. (దృఢము) 1. నిర్ణయము. 2. మిత
 దిట్టి-తె. పెద్దవాకిలి ప్రక్కనుండు చిన్నవాకిలి.
 దిద్దు-తె. 1. శిక్షించు. 2. సవరించు. కృ. దిద్దుడు,
 దిద్దుగడ, దిద్దుపాటు, దిద్దుబడి.
 దిద్దుక్ష-న. చూడనిచ్చు. (పుం. దిద్దుక్షపు.)
 దిదిపువు-న. 1. మాటునునుపుది. 2. మాటును
 నువుదానిమగడు.
 దినము-న. 1. పగలు. 2. రేయింబవలుచేరినది.
 సమా. —దినకరుడు-సూర్యుడు.—బత్తెము-
 ప్రతిదినమిచ్చుబత్తెము. (ఇది మిశ్రసమానము)
 —వెచ్చము. ప్రతిదినమగు కర్పూ. (..)
 దినారి-వి. (దినారము) ఒక బంగారునాణెము.
 దినుసు-హిం. 1. వస్తువు. 2. ప్రకారము. చూ.
 దిబ్బ-తె. 1. ఎత్తైననీల. 2. కుప్ప. [దినుస్సు-
 దిబ్బడము-తె. మూకుడు. చూ. దిబ్బడము.

దిబ్బెము-వి. దీపము.

దిమాకు-హిం. గర్వము.

దిమ్మ-తె. 1. కుప్ప. 2. దిమ్మ. [రూ.దిమ్మెన.

దిమ్మిన-తె. నేలనణచి చదునుసేయి సాధనము.

దిమ్మ-తె. 1. సమాహము. 2. ప్రమము. 3. మత్త.

సమా. దిమ్మరి-1. ప్రమకలవాడు—కంది.

2. మత్తకలవాడు—కంది. రూ. దిమ్మరీడు.

క్రి. దిమ్మపట్టు-1. ప్రమగొను. 2. మత్తగొను.

దిమ్మె-తె. 1. తామరలోనిదుద్దు. 2. కొయ్యవిరడ.

3. రాళ్లుమున్నగువానితో నేర్పబడినవిన్నమిట్ట.

4. లావుపొడవుగల కొయ్య. [సము.

దిరిగెనము-వి. (శరీషము) తాగిచెట్టు. రూ. దిరి

దివటీ-వి. (దీపయస్తి) ఇనుపసలాకునకుగానికట్టకు

గానిగుడ్డలుచుట్టి ముట్టించుదీపము. రూ. దివ్యటీ.

దివము-న. 1. ఆకాశము. 2. స్వర్గము. 3. పగలు.

సమా. దివాకరుడు—సూర్యుడు. దివాంధము,

దివాభీతము—గుడ్డగూలి. దివాభీతుడు—దొంగ.

దివస్పతి—ఇంద్రుడు. దివోకనము—పక్షి. రూ. దివే

కనము. దివోకసుడు—వేలుపు. రూ. దివోక

సుడు.

దివసము-న. పగలు.

దివాణము-వి. (దేవాయనము) కొలుపుకూటము.

దివాను-హిం. మంత్ర.

దివి-న. 1. ఆకాశము. 2. స్వర్గము. సమా.

—జుడు—దేవక. —షడుడు—వై.—

దివియ-వి. 1. దీపము. 2. దివ్యటీ. రూ. దివె,

దివ్య, దివియ, దివ్యే, దీవియ, దీవె, సమా.

—కంబము—దీపప్రంభము. రూ. దీవెకంబము.

—కోల-దివ్యటీ. ఇట్లే తక్కిన రూపముల

నన్నింటి సూహించుకొనునది. —సుడి-దీపపు

గూడు.

దివ్యము-న. 1. దివియందుబుట్టినది. 2. ఉత్పై

నది. సమా. దివ్యచక్షువు-1. జ్ఞానదృష్టిగం

వాడు. 2. గ్రుడ్డివాడు. 3. ముచికన్నులు

కలవాడు.

దిశ-న. దిక్కు. (వి. దెస).

దిష్టము-న. 1. భాగ్యము. 2. సమయము.

దిష్టాంతము-న. చావు. (వ్యు. జీవితకాలము

యొక్క అంతము.)

దినంతు-తె. నింద. క్రి.—కొట్టు.—అడుచు.

దినమొల-తె. నగ్నత్వము. రూ. దిన్నమొల. సమా.

—వాడు-దిగంబరుడు. —వేలుపు-1. శివు

డు. 2. కాలభైరవుడు.

దీ

దీ-చూ. దీ.

దీకు-చూ. దీకు.

దీకొను-తె. 1. తలతోపొందు. 2. ఎదిరించు.

3. కవియు. చూ. దీకొను. కృ. దీకోలు.

దీక్ష-న. యజ్ఞాదులందు ఆరంభమున అనుష్ఠించు

ఆచారనియమము. క్రి. దీక్షించు.

దీక్షితుడు-న. యజ్ఞదీక్షనహించినవాడు.

దీటు-తె. 1. సరిచేయు. రూ. దీటుకట్టు. 2. సమానము.

దీటుకొను-తె. 1. నిండుకొను. 2. సవరించు.

3. సరిపోలు.

దీదివి-న. 1. అన్నము. 2. బృహస్పతి.

దీదితి-న. కిరణము.

దీనరము-న. బంగరు నాణెము.

దీనుడు-న. 1. పిన్నుడు. 2. దరిద్రుడు. (ప్రీ.

దీన. సప్తం. దీనము.)

దీనకము-న. 1. ఓమము. 2. దీపము. 3. దీపము.

దీపము-న. 1. వెలుతురుకెయించు లాంతరు.

మొ. రూ. దీపిక. (వి. దివ్యే) సమా. దీపవల్లి-

దీపపువత్తి. —వృక్షము—దీపప్రంభము. —ప్రం

భము—దీపముంచుట కమర్చిన నిడుపుకట్ట.

దీపావళి—నరకవతుర్దశిమఱునాడు వచ్చు పం

దీప్తము-న. 1. వెలిగినది. 2. కాలినది. [రుగ.

దీప్తి-న. కాంతి.

దీపము-వి. (దీపకము) వేటాడుటకై వేటకాడు

పెంచుపక్షి, మృగము. మొ. రూ. దీప.

దీపసము-తె. 1. దైర్యము. 2. ఉపాయము. రూ.

దీపసము.

దీర్ఘము-న. నిడుద. సమా. దీర్ఘదర్శి-1. విద్వాం

సుడు. 2. దూరపు యోచన కలవాడు.

—నిద్ర-చావు. —వృష్టము—పాము: —సూ

త్రుడు—అలంచి పనిచేయువాడు. దీర్ఘము

పు-1. కాకి. 2. పెక్కెండ్లు బ్రదుకువాడు.
 ద్వీరీక-న. నడవావి. (వి. డిగియ)
 ద్వీరీక-న. 1. చీల్చబడినది. 2. భయపడినది.
 దీలు-తె. దిల్లపడు. చూ. దీలు.
 దీవన-తె. ఆశీర్వాదము. రూ. దీవెన. క్రి. దీవించు.
 సమా. —పాలు-అక్షతము.
 దీవనము-చూ. దీవనము.
 దీవి-వి. (ద్వీపము) నీలినదీవిభూభాగము.
 దీవియ, దీవె-చూ. దివియ.
 దీవెన-చూ. దీవన.
 దీవెనకోలు-తె. నమస్కారము.

దు

దుంక-తె. రంధ్రము, చిల్లి. రూ. దుంకము.
 దుంగ-తె. చూనిమొద్దు. [దతికము.
 దుండగము-తె. 1. దౌష్ట్యము. 2. కీడు. రూ.దుం
 దుండగీడు-తె. దుష్టుడు.
 దుండి-తె. దొరసావి.
 దుండుబలి-తె. సోమరి.
 దుంత-తె. దున్న. సమా. —రౌతు-యముడు.
 దుండుభి-న. 1. పాచికయందలి ఇత్తిగ. 2. భేరి.
 3. ఏబదియాజవ సంవత్సరము.
 దుందుము-తె. చక్రాకారపు దివ్యటీ.
 దుందులు-చూ. జంజలు.
 దుంప-తె. గెనసులోనగువానిగడ్డ. 2. నాగేటిగొడగ.
 దుఃఖము-న. 1. బాధ. 2. చింత. క్రి. దుఃఖించు.
 దుకాణము-హిం. అంగడి. [దుఃఖవడు.
 దుకూలము-న. 1. తెల్లవస్త్రము. 2. నన్నవస్త్రము.
 దుక్కి-తె. దున్నుట. సమా. దుక్కిరెద్దు-దున్నుట
 కువయోగవడుపెద్దు. —వాలు - నాగలి.
 —కాలుపు-బలరాముడు.
 దుగ-వి. (ద్వికము) రెండు. రూ. దువ. సమా.
 —మొగములపులుగు- గండభేందము. —
 వేలుపు-అగ్ని. దుగ్గాని-(దుగ + కాని) రెండు
 రమ్మిట.
 దుగినుడు-వి.(ద్రుహిణుడు) బ్రహ్మ. [దంతలు.
 దుగుణము-వి. (ద్విగుణము) 1. రెండు. 2. రెం
 దుగులము-తె. వర్షాలో పడునాజవభాగము.

దుగ్గ-వి. (దుర్గ) 1. కాళి. 2. పార్వతి. రూ. దుగ్గి.
 దుగ్గ-1. నలిచినపొడి.
 దుగ్గము-న. 1. పాలు. 2. పిడుక(బవినది. [కడు)
 దుడుకు-తె. 1. దౌష్ట్యము. 2. ఉత్పత్తి. (పుం.దుడు
 దుడ్డు-తె. 1. మోడు. 2. డబ్బు. 3. లావుకట్ట.
 4. గడ. రూ. ద్రుడ్డు. సమా. —గట్ట-లావు
 కట్ట, దండము.
 దుడ్డె-తె. చాలకుడు. 2. ధూర్తుడు, ధూర్తురాలు.
 దుత్త-తె. చిన్నకడవ.
 దుత్తాయి-తె. కుయచ అరచట్ట.
 దుత్తారము-తె. కపటము. స. ఉమ్మెత్త.
 దుద్దు-తె. 1. కామరలోనిది మెల్ల. 2. ఒగతెగ చెవి
 కమ్మ. 3. కాటకుచట్ట.
 దుద్దెక్కు-తె. అతిశయించు.
 దును-చూ. దున్ను.
 దునుకు-తె. బాధ.
 దునెదారి-వి. (ద్రుణదారి) 1. కత్తిదాల్చినకూరు
 డు. 2. కూరుడు. రూ. దునెదారి.
 దున్న-తె. మహిషము. రూ. దున్నపోతు.
 దున్న-తె. దుక్కిచేయు. [టము.
 దుప్పటము-తె. వెంగలనన్ననివస్త్రము. రూ. దువ్వ
 దుప్పటి-వి. (ద్విప్పటి) కప్పుకొనువస్త్రము, నిచో
 శము. రూ. దుప్పటి.
 దుప్పి-తె. పొడలుగల అడవిమృగము, చమూరువు.
 దుబాసి-హిం. భాషాంతరముచేయువాడు, ద్వితీయ.
 దుబ్బు-తె. గడ్డిలోనగువానిగంట, తృణస్తంభము.
 దుమగతికేతు-వి. (ధూమకేతువు) అరిష్టసూచక
 మగు తోకచుక్క.
 దుమదుమ-తె. మిక్కిలి తడి.
 దుమారము-తె. దుమ్ము.
 దుమాల-తె. సమాంశము.
 దుము-చూ. దుమ్ము. [గంతు. రూ. దూకు.
 దుముకు-తె. 1. ఉణుకు. 2. గంతుచేయు. 3. కృ.
 దుముదారు-హిం. దండు.
 దుమ్ము-తె. ధూళి. రూ. దుము. దుమారము.
 దుమ్ములగొండి-తె. కొర్నవగండు.
 దుయ్య-చూ. దూయ.
 దుర్-న. చెడుగు అనునర్థమిచ్చు ఉపసర్గ. సమా.

దురద—దూత్యము.

దురంతము-1. అంశములేనిది. 2. కడవట చెడుగగునది. దురతిక్రమము - అతిక్రమింపఁ గూడనిది. దురత్యయము - చేటులేనిది. దుర దృష్టము-దౌర్భాగ్యము. దురదృష్టము-చెడుత్రోవ. దురాకృతము-అకృత్యము. దురాచారము-చెడు నడవడి. దురాత్మ్యుడు-చెడుమనస్సుకలవాడు. దురాపము-పొందఁగూడనిది. దురాలాపము - చెడుమాట. దురాలోకము - చూడఁగూడనిది. దురాశ-వ్యర్థమైన ఆస. దురానదము-పొందఁ గూడనిది. దురంధము-చెడువానన. దుర్గము - కోట. దుర్గతి-1. నరకము. 2. దీదళనము. దుర్గమము-పోఁగూడనిది. దుర్బలము - ఘటింప నిది. దుర్బలుడు - దుఘ్నుడు. దుర్బలముడు - జయింపఁగూడనివాడు. దుర్బాలి - దుర్బలుడు. దుర్భేయము-ఎఱుంగరానిది. దుర్ధాంతము - అడఁ పఁగూడనిది. దుర్ధినము - 1. చెడుగుకలిగిన దినము. 2. మఱుకమీసదినము. దుర్బుధుడు- తిరస్కరింపఁదగనివాడు. దుర్బయము - అన్యాయము. దుర్బితి. దుర్బితిత్వము - చూడరానిది. దుర్బలుడు-బలహీనుడు. దుర్బరము-భరింపఁ గూడనిది. దుర్బిక్షము-కలవు. దుర్బితి-1. చెడు ఖడ్గికలవాడు. 2. మువ్వదన సంవత్సరము. దుర్బరజము-చెడుచావు. దుర్బుధి-విఁబడియైద వ సంవత్సరము. దుర్బహము-వహింపఁగూడ నిది. దుర్బినితుడు-వినయము లేనివాడు.

దురద-తె. 1. జిం. 2. కనరు.
దురదుర-వి. (త్వర) శీఘ్రముగా.
దురపిల్లు-తె. 1. శోకించు. 2. కపించు. 3. కలఁగు.
దురము-వి. 1. (ఉదరము) యుద్ధము. 2. (త్వర) దురా-తె. అజ్ఞ. రూ. దురాం. [శీఘ్రము.
దురాదము-తె. బిజగుడిండు.
దురితము-న. పాపము.
దురుసు-తె. 1. కాలిన్యము. 2. శీఘ్రము.
దురోదరము-న. 1. జూదము. 2. నందెము. (వృత్తి. దుష్టమైన యుదరముకలది.) (పుం. దురో దుర్గ-న. పార్వతి. రూ. దుర్గి. [దరుడు.)
దుర్గము-న. కోట. (వృత్తి. పోఁగూడనిది.)

దుర్బిణి-హిం. దూరవస్తు దర్శనయంత్రము.
దుండుల-తె. వేగిరపాటు. [రాల్పు. 2. విదిలించు.
దులుపు-తె. 1. (వక్ర)లనంటుకొన్న వానిని) దువ-చూ. దుగ. నమా. దుష్టలువ-1. దుష్పటి.
2. కట్టు వస్త్రము.
దువారము-వి. (ద్వారము) వాకిలి. రూ. దోరము.
దువళము-తె. వేగమున ఒకే నమముగా పోవు అశ్వగతి. పుతము. రూ. దువాళి. క్రి. దువాళించు.
దువ్వ-తె. దుమ్ము.
దువ్వటము-చూ. దుప్పటము. [రూ. దువ్వ. దువ్వి-వి. (ద్వీప) 1. పులి. 2. చిలుక పులి.
దువ్వ-తె. 1. (దువ్వెనతో తల) చిక్కుచీయు. 2. నిమురు. వి. (ద్వీప) 1. పులి. 2. చిలుక పులి.
దువ్వెన-తె. దువ్వెడు సాధనము, కంతిక.
దుష్టము-న. చెడ్డది.
దుస్-న. దుర్ అను నర్థమునవచ్చు ఉపసర్గ.నమా. దుష్కరము-చేయసాధ్యము కానిది. దుష్కృతము - పాపము. దుష్ప్రాసము, దురాపము, దుస్తరము-తరింపరానిది. దుస్త్ర్యణము-విడువ రానిది. దుస్సహము-నహింపఁగూడనిది.
దుసికిలు-తె. 1. జాణ. 2. తప్పించుకొను. రూ. దుస్సు-తె. 1. ఉడుపు. 2. అందము. [దుసికిల్లు. దుస్సనేనుడు-వి. (దుర్భాసనుడు) దుర్బోధనుని దుహిత-న. కూతురు. [తమ్ముడు.

దూ

దూతలి-తె. వాద.
దూతు-చూ. దుముతు.
దూతుడు-తె. దిగుడు.
దూకొను-తె. 1. రుచిచూచు. 2. పొందు.
దూటు-తె. అరటి పొందె.
దూటు-తె. పొడుచు.
దూటుకొను-తె. ఎగురు. [వెచ్చించి తిసువాడు.
దూటబిండి-తె. మిగులఁబెట్టక అంతయు దూడ-తె. వకు శిశువు. [దూతుడు.
దూత-న. 1. రాయబారి. 2. కుంఠనకాడు. రూ. దూతి-న. కుంఠనకత్తె. రూ. దూతిక. [రూ. దౌత్యము.
దూత్యము-న. 1. దూతభావము. 2. దూతకార్యము.

దూది-తె. ప్రత్తి.
 దూప-తె. దప్పి. క్రి. దూపటిల్లు, దూపించు, దూ
 పిల్లు-1. దప్పిగొను. 2. పరితపించు.
 దూపము-వి. (దూపము) వాననగల పొగ. నమా.
 దూగజ-కజదూపము. దూపార్తి - దూపము
 వేసెడు పాదముపెట్టిన తట్ట.
 దూబి-తె. అధముడు.
 దూయ-తె. 1. పాటు. 2. జాణమునాటివెడలు.
 3. పిడికిటితో ఆకులురోనగువాని నూడఁదీయు.
 4. తీయు. రూ. దుయ్య, దూయ, దుయ్య.
 దూయుముడి-జాటుముడి. రూ. దుయ్యముడి,
 దూముడి.
 దూరము-స. దవ్వ. నమా. దూరదర్శి-1. విద్యాం
 సుడు. 2. గడ్డ. 3. దూరపుయోచనకలవాడు.
 దూఱు-తె. 1.నిందించు. 2. కృ.నింద. క్రి. దూఱువడు
 దూర్వ-స. గఱిక.
 దూల-తె. దురద, నవ. [నమయ్య] మ్రాను.
 దూలము-వి. (తుల) ఇంటికురుజాల కాదరువుగా
 రూషణము-స. నిందించుట. క్రి. దూపించు.
 దూపిక-స. 1. కంటిపిప్పి. 2. సాలెపురుగు.
 దూష్టము-స. 1. గురారము. 2. దూషింపఁదగినది.
 దూపరి-తె. ఒకతెగ కనవు.
 దూళి-వి. (దూళి) దుమ్ము.

దృ

దృంభువు-స. సామ.
 దృక్కు-స. 1. కన్ను. 2. చూపు. 3. బుద్ధి.
 దృఢము-స. 1. దిటపుగలది. 2. గట్టిది.
 దృఢము-స. ఆదరింపఁబడినది.
 దృఢి-స. తీర్తి.
 దృష్టుడు-స. దర్శించినవాడు.
 దృఢ-స. చూపు.
 దృఢ్యము-స. చూడఁదగినది.
 దృష్టత్వ-స. 1. తాయ. 2. నన్నెకల్లు.
 నమా. దృష్టత్వ-కల్పపుగుండు.
 దృష్టము-స. చూడఁబడినది.
 దృష్టాంతము-స. 1. ఉదాహరణము. 2. శాస్త్రము.
 3. చావు. క్రి. దృష్టాంతికరించు -ఉదాహరించు.

దృష్టి-స. 1. కన్ను. 2. చూపు. 3. బుద్ధి. క్రి. దృష్టించు.

దె

దెంచనము-చూ. దంచనము.
 దెందము-చూ. దెందము. [లక్ష్యము.
 దెప్పము-తె. బాణాదుల కెదుటనిలిపిన కృత్రిమ
 దెప్పరము-తె. 1. ఆవడ. 2. దుస్సహము. 3. అక
 క్యము. రూ. దెప్పరము. క్రి. దెప్పరిల్లు.
 దెప్ప-చూ. దెప్ప. కృ. దెప్పడు.
 దెబ్బ-తె. తాదనము, కొట్టు.
 దెబ్బాటు-తె. గొప్పవాన.
 దెస-వి. 1. (దిశ) దిక్కు. 2. సార్వము. 3. (దశ)
 అవస్థ. 4. దురవస్థ. 5. ప్రాపు.

దే

దేంద్ర-తె. నేతనేనిజీవించు ఒకజాతి. రూ. జేంద్ర.
 దేకు-తె. ముడ్డితో రాచు.
 దేబె-తె. దేవురు గొట్టు.
 దేయము-స. ఇయ్యఁదగినది.
 దేరీజ-హిం. గురారము.
 దేవత-స. వేలుపు.
 దేవనము-స. 1. క్రి. 2. జూదము. 3. గెలువనిచ్చ.
 దేవర-వి. (దేవత) 1. దేవుడు. 2. ప్రభువు.
 (శ్రీ. దేవేరి.)
 దేవరుడు-స. మగని తోఁబుట్టువు. రూ. దేవ్యుడు.
 (వృ. అన్నదమ్ముల భార్యలతో పరిహాసముగా
 క్రిడించువాడు.)
 దేవలుడు-స. 1. తంజివాడు. 2. నందివాడు.
 దేవళము-వి. (దేవాలయము) గుడి.
 దేవి-స. 1. పార్వతి. 2. రాణి.
 దేవు-తె. 1. తదనియెత్తు. 2. వెడకు. రూ. దేవులాడు.
 దేవుడు-స. దేవత. నమా. దేవతరువు-కల్పవృక్ష
 ము. —దత్తము-అర్జునుని శంఖము. —భూయ
 ము-దేవత్యము. —మణి-1. కొస్తుభము. 2.
 గుఱ్ఱపు మెడమీదినుడి. —మాతృకము-వాననీటి
 చే పందెడు పైరుగల దేశము. దేవాంగుల-జేం
 ద్రవారు. దేవాజీవి-దేవలుడు. రూ. దేవాజీవుడు.
 దేవానాంధ్రియము-మేక. —ప్రియము-చూ

ద్రుడు. దేవాలయము-గుడి.
దేవురు-తె. దైవ్యము. క్రి. దేవురించు. కృ. దేవు
రించు. నమా. —గొట్టు-దేవె, దీసుడు.
దేవెరి-వి. (దేవి) దొరసావి. రూ. దేవేరి.
దేశము-న. అనేకపట్టనములుగలగొప్పభూభాగము.
దేశరూపము-న. న్యాయము. [విలాతి.
దేశపాండ్య-కన్న. చిన్నజమీనుదారుడు.
దేశకుడు-న. 1. గురువు. 2. దేశముతిరుగువాడు.
దేశ్యము-న. దేశమునకుఁ దగినది.
దేహము-న. శరీరము, మేను. నమా. దేహయాత్ర-
1. తిండి. జీవనము. 2. చావు.
దేహశి-న. కదప. రూ. గేహశి.
దేహి-న. దేహముగలవాడు, జీవుడు.

దై

దైతేయడు-న. దితికొడుకు, తొలివేల్పు. రూ.
దైత్యురి-న. విష్ణువు. [దైత్యుడు.
దైవ్యము-న. దారిద్ర్యదులచేఁ గలుగుదురవస్త్ర, దీన
త్యము. క్రి. దైవ్యపద. కృ. దైవ్యపాటు.
దైవ్యము-న. నిడుపు.
దైవజ్ఞ-న. 1. సోదెకతె. 2. బల్లి.
దైవజ్ఞుడు-న. 1. జోన్యడు. 2. గణకుడు.
దైవతము-న. 1. వేలుపు. 2. దేవతాసంబంధ
మైనది.
దైవము-న. 1. దేవుడు. 2. అద్భుతము. 3. య
జ్ఞమునదపిన ఋత్విజు నలంకరించి కన్యనిచ్చి
చేయువివాహము.
దైవాలు-తె. అతిశయించు. రూ. దయివాలు.
దైవికము-న. దైవమువలనఁ గలిగినది.

దొ

దొంకెన-నూ. దొంకెన.
దొంగ-తె. (వృ. దొంగువాడు) 1. చోరుడు.
2. అరణివువ్వకొనియొకతెగనివస్త్రపు. నమా.
—కూడు-ఇతరులెఱుంగకతిన్నది. —గొడ్డు-
దొంగమేతమేయువనరము. —పని-చోరత్వ
ము. —బీగము-మాటుబీగము. —యిసుక-
క్రిందినిట్లెరియినీక మీదవాపించినయసుక.

—రేయి-అర్ధరాత్రము. —సొమ్ము-1. దొం
గిరించినసొమ్ము. 2. దొంగయొద్దతీసినసొమ్ము.
క్రి. దొంగిరించు. దొంగిలు - దొంగతనము
దొంగు-తె. దాగు. రూ. దొంగు. [చేయు.
దొండ-వి. (తుందితేరి) ఎల్లనిపండ్లగల ఒకతీగ.
దొండి-తె. తూటు, రంధ్రము. [2. దొంతి.
దొంతర-తె. (దొంతి + తరగ) 1. వరంపర.
దొంతి-తె. 1. ఒకటిపై నొకటినుందినకుండలవరు
న. 2. వరున. [దొందడిచు.
దొందడి-తె. (దొందు + దడి) నమ్మర్చుము. క్రి.
దొందము-వి. (దృంద్యము) జత. రూ. దొందు.
దొంపు-తె. 1. పొడవైనమడివరున. 2. తలపట్టు.
దొంబులిగొట్టు-తె. (దొందు + పులి + కొట్టు)
దొడవ-తె. కురూపి. [పిటికి.
దొడ్డు-తె. గొప్ప. రూ. దొడ్డు. క్రి. దొడ్డువాలు.
దొడ్డి-వి. (ద్రోణి) 1. పసులుమేయుకంచె. 2.
పసులకొట్టము. 3. పెరడు. నమా. —కట్టు-
చుట్టుకొల్లారు. —కాళ్లవాడు - మోకాళ్లపద్ద
విల్లువలె పంగినకాళ్లుగలవాడు.
దొత్త-తె. వ్రేలాడునది.
దొడ్డు-తె. కొల్ల. నమా. —కత్తె-కొల్ల పెట్టునది.
(పుం. —కాడు.) క్రి. —గొను, —పొవు.
దొడ్డు-వి. (తుందిలుడు) దొడ్డుగలవాడు.
దొన-వి. 1. (తూణము) అమ్ములపొది. 2. ద్రో
ణి, బండమీదనిటిపల్లము.
దొన్నియ-వి. (ద్రోణి) దొప్ప. రూ. దొన్నె.
దొప్ప-తె. త్రాగుటకునుపుగా అకులతోఁ గుట్టినది.
రూ. దొప్ప. నమా. —దొగు-తేలియాడు.
దొబ్బి-తె. 1. మాంసఖండము. 2. ముద్ద.
దొమ్మ-తె. 1. పతువులకువచ్చుతొమ్మడుచువ్యాధి.
2. కడుపువోని ఒక అవయవము.
దొమ్మర-తె. గడకట్టియాడిజీవించు ఒకజాతి. (దొ
మ్మరి, దొమ్మరిది)
దొమ్మి-తె. 1. అందఱుకలియఁబడిచేయు యుద్ధ
ము. 2. అందఱు కలియఁబడుట. 3. సందడి.
దొమ్మలాడు-తె. 1. దొమ్మికయ్యముచేయు. 2.
పెనఁగులాడు.
దొర-తె. 1. రాజు. 2. సేనాపతి. 3. యోధుడు.

4. గొప్పవాడు. 5. సమానుడు.
దొరఁకుసన్నాసి-తె. సమ్మించి మోసపుచ్చికొనిపోవుదొంగ. రూ. దొరకొలుసన్నాసి.
దొరకొను-తె. 1. యత్నించు. 2. మొదలుకొను.
దొరకు-తె. లభించు. [సిద్ధించు. కృ. దొరకోలు.
దొరకొను-తె. 1. లభించు. 2. సంభవించు. 3. దొరగడలు-తె. గొప్ప అల.
దొరయు-తె. 1. అంటు. 2. సమానమగు. 3. కలుగు. 4. జరుగు. 5. పోలు.
దొణయు-తె. పొందు.
దొరలు-తె. 1. పొరలు. 2. పడు. 3. కలియు. 4. మాటుకొను. 5. అనుభవించు. రూ. దొడ్లు.
దొరవి-తె. కొలను. రూ. దొరువు.
దొరసాని-తె. రాణి.
దొరువు-తె. 1. నడబావి. 2. కొలను. సమా. దొరుగండి-దొరువుతూము. దొరువుపల్లెడ-గంటయెద్దులతో కక్రిందఁ దగిలించు పల్లెడ.
దొలుపు-తె. దొరఁజేయు.
దొనఁగు-తె. 1. ఆపద. 2. విఘ్నము. 3. పొడ పాటు. 4. తప్పు. రూ. దొనవు.

దో

దో-న. చేయి. సమా. దోర్మర్మము-విడికిటిపోటు. దోర్మగము-రెండుచేతులు.
దోఁకిన-తె. దోఁకుట. [తోత్రోయు. రూ. దోఁకు.
దోఁకు-తె. 1. నేలపైకనవు చెక్కు. 2. మోఁచేతి దోఁకుడు-తె. దోఁకుట. సమా. —బాట-గనవు చెక్కునట్టిపాట.
దోఁగు-తె. 1. మేలితోలు ఒలియు. 2. బిడ్డలు నేల చేతులూని మోఁకాళ్లతోనడచు. రూ. దోఁగి యాడు, దోఁగాడు.
దోఁగురు-తె. దొంగతనము.
దోఁచు-తె. 1. దొంగిలించు. 2. అవహరించు.
దోఁటి-తె. పండ్లుకొనికొనుసాధనము. సమా. దోఁటమ్ము-దోఁటివంటి వంపు అలుగుగలబాణము, కర్దిగరము.
దోఁటు-తె. ఇచ్చు. [దోఁపుడు.
దోఁపిడి-తె. 1. దోఁచుకొనుట. 2. కొల్ల. రూ.

దోఁపు-తె. 1. చొప్పించు. 2. దోఁచుకొనుట. 3. కొల్ల. 4. పూర్ణానకము.
దోగ్గ-న. 1. గొల్లవాడు. 2. చూడ. 3. కవి త్వము చెప్పి జీవించువాడు. 4. పిడుకువాడు.
దోగ్గి-న. శనిసయావు.
దోణము-తె. 1. భుజమునకు బలమువచ్చుటకై త్రి వృ ఉపకరణము. 2. మేకులుదిగఁగొట్టు సాధనము. రూ. దోణము, ద్రోణము, ద్రోణము. దోదసి-వి. (ద్వాదశి) పక్షమందుపంద్రెండవతిథి. దోదుపి-తె. ఒకయాయుధము. రూ. దోదుమ్మి. దోని-వి. (ద్రోణి) 1. దాన. 2. అరిణ. 3. కాలవ తూము. సమా. దోనము-అల్పశరము. దోనె-వి. (ద్రోణి) 1. చిన్నపడవ. 2. అరిణ. దోను-తె. చీకటిగ. దోనుటి-తె. అన్నము. దోము-తె. పనులుపాటుకొనుట. [గూడు. దోయి-వి. (ద్వయ) జర. క్రి. దోయకట్టు - జర దోయడి-తె. చూన్యము, రిక్త. దోయిలి-తె. వంపఁబడినచేరలచేరిక, అంజలి. రూ. దోసిలి. క్రి. దోయలించు. దోర-తె. 1. రాశి. 2. ఎట్టుపాజీనది. 3. ఒకగి నది. సమా. —గల్లు-ఒడ్డగెడవు. —పాక-ఒ రపాక. క్రి. దోరగిలు-1. కాయలు ఎట్టువాలు. 2. బ్రాహ. దోరణ-వి. (తోరణము) వాకిటగట్టు మామిడా కులు మున్నగునవి గ్రుచ్చిననరము. రూ. దోరణము. సమా. దోరణపుఁగమ్మి-ద్వారముమీది అడ్డకమ్మి. —బ్రహ్మ-కపిలిచక్రముక్రింది అడ్డ పంక. —సాటిరిక్క-అనూరాధ. దోరము-మా. దువారము. దోరు-తె. 1. తొలఁగు. 2. చచ్చు. [పే. దోరుడు, దోరించు, దోర్పు-చెలమనీనిది తోడు. దో-న. దోల. దోవతి-తె. మగవాని కట్టువస్త్రము. దోష-న. 1. భుజము. 2. రాత్రి. సమా. దోషా కరుడు-చంద్రుడు. —చరుడు - 1. చంద్రుడు. 2. తొలివేల్పు. దోషకము-న. దోనె.

దోషము—(దోషబ్ధు.)

దోషము-న. 1. తప్పు. 2. పాపము. (వి. దోషము)
క్రి. దోషించు. నమా. దోషకారి-దోషముచేయు
వాడు. —జ్ఞా. (దు-1. విద్వాంసుడు. 2. నై
ద్యుడు. 3. దోష మెఱిగినవాడు.

దోషి-న. దోషముగలవాడు. (వి. దోషి.)

దోష-తె. తర్కబలత.

దోషము-చూ. దోషము.

దోషి-చూ. దోషి.

దోషిలి-చూ. దోయిలి. క్రి. దోషిలించు.

దోష-వి. (దోషకము) అట్లు.

దోహదము-న. 1. ఇచ్చు. 2. గర్విణికి గల వేవిళ్లు.
3. ఎరువు. 4. తరుగుల్య లతాదులను అకాంమున
వుప్పించఁజేయు శ్రీలపాదతాదనాదిక్రియ. (అశో
కమునకు దోహదము పాదతాదనము, పౌగదకు
ముఖసిద్ధువు. గోరంటకు అలింగనము. బొట్టుగు
నకు వీక్షణము. మామిడికి కరస్పర్శము. సం
పెఁగకు ముఖరాగము. కొండగోగునకు నల్లా
పము. వావిలికి ఊర్పు. మోరటికి పాట. సుర
పొన్నకు నవ్వు.) —అక్షణము-1. శ్రీలవయ
స్పంది. 2. గర్భము. నమా. దోహదవతి-వేవి
ళ్లుగల అడుది.

దోహనము-న. పాలపిడుకుట.

దోహలము-న. ఉత్సాహము.

దా

దా-తె. దూరము. రూ. దవు, దవుష్, దావు.

దాద-తె. తాలవు. రూ. దవుద.

దాదు-హిం. 1. వరుగు. 2. జోడన. రూ. దవుడు.

దాత్యము-చూ. దూత్యము.

దారు-తె. కాంతి. రూ. దవురు.

దార్శన్యము-న. చెడ్డతనము.

దార్పాగ్యము-న. దురదృష్టము.

దావారికుడు-న. ద్వారపాలకుడు.

దావు-చూ. దా.

దాష్ట్యము-న. దుష్టత్వము.

దాహిత్రుడు-న. దుహితకొడుకు. (శ్రీ. దాహిత్రి.)

దాహ్యదము-న. వేవిళ్లు.

ద్య

ద్యావాపృథువులు-న. మన్ను మిన్ను. (ఇట్లే ద్యావా
భూములు. మొ.)

ద్యుతి-న. 1. కాంతి. 2. కిరణము.

ద్యుమణి-న. సూర్యుడు, చదలమానికము.

ద్యుమ్నము-న. 1. ధనము. 2. బలము.

ద్యూతము-న. జూదము.

ద్యోతకము-న. ప్రకాశింపఁజేయునది.

ద్యోతనము-న. ప్రకాశించుట.

ద్యోతము-న. ప్రకాశము. క్రి. ద్యోతించు.

ద్యోతితము-న. ప్రకాశింపఁబడినది.

ద్ర

ద్రవ్యము-న. 1. అదుగు పెరుగు. 2. నీటిబొట్టు.

ద్రవము-న. 1. తడి. 2. పరిహాసము. 3. పరుగు.

4. యుద్ధమునుండి పాటుట. క్రి. ద్రవించు.

ద్రవిడము-న. 1. దక్షిణదేశము. 2. దక్షిణదేశభా
ష. రూ. ద్రావిడము. [బలము.

ద్రవిణము-న. 1. ధనము. 2. బంగారు. 3.

ద్రవ్యము-న. 1. ధనము. 2. వస్తువు. [(వి. దాక)

ద్రాక్ష-న. 3. కఫలత; దానివండు; కిస్మిన్ వండు.

ద్రాపిష్ఠము-న. మిక్కిలి దీర్ఘము. [ము, అధముడు.

ద్రాఙ-తె. 1. అసారము, అసారుడు. 2. అధమ

ద్రావకము-న. 1. వస్తువులనుండి తీయురనము. 2.

బరువైనతాయి.

ద్రుండు-చూ. దిండు.

ద్రుఘణము-న. 1. ఇనుపగుదియ. 2. గండ్రగొడ్డలి.

ద్రుద్ధు-చూ. దుద్ధు.

ద్రుణము-న. 1. కత్తి. 2. విల్లు. 3. తేలు.

ద్రుతము-న. 1. త్వరితము. 2. కరగినది. 3. జాతి

నది. 4. వ్యాకరణమందు నకారము.

ద్రుపదము-న. బొందకొయ్య.

ద్రుమము-న. వృక్షము. రూ. ద్రువు.

ద్రుహణుడు-న. బ్రహ్మ. రూ. ద్రుఘణుడు.

(వృ. అనురలకు హింసచేయువాడు.)

ద్రూణము-న. 1. ఎఱ్ఱతేలు. 2. తేలు.

ద్రోబ్బు-తె. పడఁద్రోయు.

ద్రోణము-తె చూ.దోణము.స.1. తూము. 2. రేలు.
3. చూలకాకి
ద్రోణి-స. 1. చిన్నపదవ. (వి దోనే) 2. పనులు
మేయు కంచె 3. కొండపల్లము. 4. అరిణ.
ద్రోవది-ది (ద్రావది) ద్రువదరాజురూతురు
ద్రోహము-స. 1 కీడురలపు. 2. చంపనిచ్చ.
ద్రోహి-స. ద్రోహముగలవాడు.

ద్వ

ద్వంద్వము-స.1 జత. 2. ప్రీపురుషులజత. 3. ఇద్ద
ద్వారితో నొకరుచేయుయ్యుద్ధము. 4. రహస్య
ము 5. శీతోష్ణాదులు
ద్వయము-స. 1. జత 2. రెండు.
ద్వయి-స జత (వి. దోయి)
ద్వాదశకము-స. పందెండు. [దు-సూర్యుడు
ద్వాదశము-స. పందెండవది. సమా ద్వాదశాత్ము
ద్వాదశి-స. పక్షమందుపందెండవతిధి. (వి రోదసి)
ద్వాపరము-స. 1. మూడవయుగము. 2. సందే
హము.
ద్వారము-స. వాకిలి. 2 ఉపాయము. సమా.ద్వార
పాలకుడు-వాకిటికావలివాడు —బంధము-
వాకిలికమర్చిన ప్రాసచ్ఛము. ద్వాద్వితుడు-
ద్వారపాలకుడు. రూ. ద్వాద్వితుడు.
ద్వికము-స. 1 రెండు. 2. కాకి. (వ్యు. రెండు
'కా' లనుగలది) 3. జక్కప.
ద్విజము-స. 1. పక్షి. 2. పాము. 3. పల్లు. రూ.
ద్విజన్తము. (వ్యు. రెండుపుట్టుకలగొన్నది)
ద్విజిహ్వము-స. పాము. (వ్యు. రెండునాల్కలు
గలది.) దు. కొండెగాడు.
ద్విజాడు-స 1. బ్రాహ్మణుడు. 2. క్షత్రియు
డు. 3. వైశ్యుడు. (వ్యు. జన్మించినపిదప ఉపా
కర్మచే రెండవ పుట్టుకగొన్నవాడు.) రూ.
ద్విజన్ముడు. సమా. ద్విజరాజు-1. పంద్రు
డు. 2. గరుడుడు. 3. శేషుడు.
ద్వితయము-స. రెండు.
ద్వితీయ-స. 1. భార్య. 2 విదియ. 3. రెండవది.
ద్వితీయుడు-స. 1. కొడుకు. 2. రెండవవాడు.
ద్విపటి-స. 1. దుప్పటము. 2. దుప్పటి. (వ్యు.

రెండుపడతలుకలది.)
ద్విపద-స. రెండుపాదములుగలపద్యము.
ద్విపము-స. ఏనుగు, రెండుబ్రావుడు.
ద్విభాషి-స. రెండుభాషలుతెలిసినవాడు. దుబాసి-
ద్విరదము-స ఏనుగు. (వ్యు. రెండుదంకములు
కలది) [కలది)
ద్విరసనము-స. పాము. (వ్యు. రెండునాలుకలా
ద్విరేపము-స. భ్రమరము. (వ్యు. భ్రమరకబ్బిమం
దు రెండురేపములుకలది)
ద్విషత్తు-స. శత్రువు రూ. ద్విషుడు.
ద్విషము-స. 1 పులితోలు. 2. దీవి. (వి. దీవి.)
సప్తద్విషములు : జంబూష్ణక్షకుశ క్రౌంచశాకశా
ల్యలపుష్కరములు. సమా. ద్విషవలి-నది.
ద్విషి-స. 1. పులి. 2. చిఱుతపులి. 3. సముద్ర
ము. (వ్యు. ద్విషము కలది)
ద్వేషుడు-స. శత్రువు.
ద్వేషము-స. పగ. క్రి ద్వేషించు.
ద్వేషి-స. ద్వేషముగలవాడు.
ద్వేష్ట-స ద్వేషించువాడు. [వాడు.
ద్వేష్టుడు-స. 1 పగవాడు. 2. పగఁగొనఁదగిన
ద్వైతము-స. 1. జీవాత్మ పరమాత్మలకు భేదము
చెప్పెడి ఒకమతము. 2. ఒకవనము.
ద్వైవము-స. ద్వీపి చరమచేఁగప్పఁబడినరథము.
2. ద్వీపసంబంధమైనది.
ద్వైమాతురుడు-స. 1. వినాయకుడు. 2. జరాసం
దుడు. (వ్యు. ఇద్దఱు తల్లులుగలవాడు)
ద్వ్యష్టము-స. రాగి, తామ్రము.

ధ

ధట-స. కొయ్యక్రాసు. రూ. ధటము.
ధటి-స. 1. దట్టి. 2. గోచి.
ధటిని-స. నూలి మొలత్రాడు.
ధనంజయుడు-స. 1. అగ్ని. 2. అర్జునుడు. (వ్యు.
ధనమును జయించువాడు.)
ధనము-స. 1. విక్రము. 2. ఆలమంద. సమా.
ధనదుడు, ధనాధిపుడు- 1 కుబేరుడు. 2. దాత.
ధని-స ధనముకలవాడు.
ధనిక-స. 1. మంచిఆడుది. 2. యౌవనవతి.

భాగము-స.దనియాల. [వాడు. 3. అప్పులవాడు.
 పనికుడు-స. 1. భవముగలవాడు. 2. మంచి
 పనిష్ట-స. ఇరుపదిమూడవనక్షత్రము.
 పనువు-స. 1. విల్లు. 2. తొమ్మిదవరాశి. 3. నా
 లగుమూరలకొలది. రూ. భనుస్సు. సమా.
 భనుర్గుడు, భనుష్టుంతుడు-విలుకాడు.
 భస్య-స. 1. దాది. 2. భన్యరాలు.
 భన్యడు-స. పుణ్యవంతుడు. [3. మహేశ్వరుడు.
 భన్యంతరి-స. 1. దేవవైద్యుడు. 2. సూర్యుడు.
 భన్యము-స. 1. మెట్టనెల. 2. విల్లు. 3. నిర్జల
 భన్య-స. 1. విలుకాడు. 2. నేర్పరి. [భూమి.
 భనుని-స. 1. అవయవములకు గుండెనుండి నెత్తురు
 దీసికొనుచోవు సరము. 2. మెడ. 3. అగసాలె
 వాని హేడుగొట్టము.
 భనుడు-స. 1. అగ్ని. 2. కొలిమితిత్తినుడు
 వాడు. 3. క్రూరుడు.
 పమ్మిల్లము-స. కొప్ప. (వ్య. శరన్నన కీర్త్యమం
 దుగాని అదృష్టాగమునగాని కల్పబిడునది.)
 భర-స. భూమి. (వ్య. దరించునది.) సమా. భరా
 భరము. 1. కొండ. 2. తాజేలు.
 భరము-స. 1. కొండ. 2. వెం. రూ. భరాభరము.
 భరణము-స. 1. దరించుట. 2. ఒకకొంత.
 భరణి-స. భూమి. రూ. భారణి. సమా. భరణిభర
 ము-కొండ, నేలతాలుపు: —భరుడు-1. రా
 జు. 2. శేషుడు. 3. విప్రుడు. —శ్వరుడు-
 రాజు. —సురుడు-బ్రాహ్మణుడు.
 భరించు-స. తాల్చు.
 భరిత్రి-స. భూమి.
 భర్త-స. దరించువాడు.
 భర్తవ్యము-స. దరింపదగినది.
 భర్మము-స. 1. పుణ్యము. 2. న్యాయము. రూ.
 భర్మపు. 3. సామ్యము. 4. వ్యభావము. 5.
 ఆచారము. 6. అపొన. 7. వేదోక్తవిధి. 8.
 విల్లు. సమా. భర్మభ్యజి-కాచిదమ్యుడు. —
 రాజు-1. యధిష్ఠిరుడు. 2. యముడు. 3.
 బుద్ధదేవుడు. భర్మాధికరణము-న్యాయవిచారణ
 స్థలము. భర్మాధికుడు-న్యాయమువిచారించు
 వాడు. రూ. భర్మాధికారి. భర్మాసనము-భర్మా

ధికారికూర్చుండుపీఠము.
 భర్మ-స. భర్మముగలది.
 భర్మడు-స. 1. యముడు. 2. సోమయాజి.
 భర్మ్యము-స. భర్మమునుండి కొలంగనిది.
 భర్షణము-స. 1. తిరస్కరించుట. 2. బెడరించుట.
 భర్షణి-స. అంకుటాలు. [క్రి. భర్షించు.
 భవళ-స. అవు. [నిది.
 భవళము-స. 1. అబోతు. 2. తెల్లనిది. 3. చక్క
 భవళి-స. తెలుపు.
 భవిత్రము-స. జింకతోలు విననకట్ట.
 భవుడు-స. 1. పెనిమిటి. 2. రాజు.

ధా

ధాటి-స. దండయాత్ర. (వి. దాడి)
 ధార-స. 1. బ్రహ్మ. 2. పదియవసంవత్సరము.
 3. దరించువాడు. 4. రక్షించువాడు.
 ధాతువు-స. 1. వాతాది. ఇవిమూడు : వాత పిత
 శ్లేష్మములు. 2. వసాది. ఇవిపదు : వన, అన్య
 త్కు, మాంసము, మేదస్సు, అస్తి, మజ్జ, శుక్ర
 ము. 3. శిలావికారము (కాపుకాయ) 4.
 వృథివ్యాధి. (పంచభూతములు) 5. శబ్దాది
 (గుణములు) [చునది.
 ధాత్రి-స. 1. భూమి. 2. దాది. 3. కల్లి. 4. దరిం
 చువాడు. 5. దాది. 2. భూమి.
 ధానుష్కూడు-స. విలుకాడు.
 ధాన్యము-స. 1. కొలుచు. సవధాన్యములు: గోధుమ
 ల, యవలు, పెసలు, సెనగలు, కందులు, బొబ్బ
 రలు, మినుములు, నువ్వులు, ఉలవలు. 2.
 దనియాలు. సమా. ధాన్యాష్టము-పులియఁబెట్టిన
 ధాన్యకము-స. దనియాలు. [కడుగునీరు.
 ధామము-స. 1. ఇల్లు. 2. చోటు. 3. కిరణము.
 4. కాంతి. 5. ప్రభావము. 6. మేను. 7. పు
 ట్టువు. సమా. ధామనిధి-సూర్యుడు.
 ధార-స. 1. నీటివాలు. 2. ఆయుధముల వాదర.
 3. చిల్లి. 4. అశ్వగతి. (ఇవి ఐదు: ఆన్యంధి
 తము, ధౌరితకము, రేచితము, వల్లితము, పుత
 ను.) 5. ప్రవాహము. 6. పరంపర. క్రి.—
 పోయ- చేతనీరుగొని దత్తముచేయు. సమా.

ధారణము-1. మేఘము. 2. కత్తి.
 ధారణ-న. 1. భగవంతుని దేవగ్రచిత్తము. 2.
 మేర. 3. వస్తువినియము.
 ధారణ-న. ధూమి. (వృ. నర్వమునుదరించునది.)
 రూ. ధారుణి, ధరణి.
 ధారణము-న. 1. గుఱము. 2. వానకోయిల.
 ధారణము-న. అర్థపాటులేనిది.
 ధారణాష్ట్రము-న. నల్లనిముక్కు కాళ్లు గల హంస.
 ధార్మికుడు-న. 1. పుణ్యాత్ముడు. 2. విలుకాడు.
 ధార్యము-న. ధరింపదగినది.
 ధార్యము-న. దీర్ఘతనము.
 ధావకుడు-న. ధాకలి.
 ధావనము-న. 1. పరుగు. 2. కుద్ది.
 ధావళ్యము-న. తెలుపు.

ధి

ధిక్కారము-న. తిరస్కారము. రూ. దిక్కియ,
 దిషణ-న. బుద్ధి. [దిక్కుతి.
 దిషణుడు-న. బృహస్పతి.

ధీ

ధీ-న. బుద్ధి. సమా. ధీంద్రియము-జ్ఞానేంద్రియము.
 ధీమంతుడు-1. బుద్ధిమంతుడు. 2. విద్వాంసుడు.
 ధీర-న. 1. వ్యంగ్యముగా కోపప్రకాశముచేయు
 నాయక. 2. ధీరురాలు. సమా. ధీరాధీర-వ్యం
 గ్యావ్యంగ్యముగా కోపప్రకాశముచేయునాయక.
 ధీరుడు-న. 1. విద్వాంసుడు. 2. ధైర్యముగల
 వాడు. 3. స్వాతంత్ర్యముగలవాడు.
 ధీవరుడు-న. జాలరి.

ధు

ధుంధుమారము-న. 1. కఱధూపము. 2. వట్టు
 పురుగు. [బడినది. రూ. ధూతము.
 ధుతము-న. 1. కదలింపబడినది. 2. విధువ.
 ధుత్తూరము-న. ఉమ్మెత్త.
 ధుని-న. విలు.
 ధుర-న. ఖారము. సమా. ధురంధరము-బరువు మో
 నెడియెడ్డు. పుం. ధురంధరుడు.

ధురీణము. —పై— (పుం. ధురీణుడు)
 ధుర్యము. —పై— (పుం. ధుర్యుడు)

ధూ

ధూంక్ష్యము-న. తెల్ల కాకి.
 ధూతము-న. ధూతము.
 ధూపనము-న. కదలింపుట.
 ధూపము-న. వానగలపొగ. (వి. ధూపము)
 ధూపాయితము-న. తపింపజేయబడినది, రక్షము.
 ధూపితము-న. రక్షము. 2. ధూపమువేయబడినది.
 ధూమము-న. పొగ. సమా. ధూమకేతువు-1. తో.
 కడుక్క. ఉత్పాదము. 2. అగ్ని. —యోని-
 మేఘము. [ధూమ్రము.
 ధూమలము-న. నలుపుమించగలిగినయెఱుపు. రూ.
 ధూమిక-న. మూడంచు.
 ధూము-హిం. వాంతిబేడిజాడ్యము, కలరా. [వాడు.)
 ధూర్జటి-న. శివుడు. (వృ. ధారమగు జడలగుల
 ధూర్జుడు-న. 1. జూదరి. 2. మోసకాడు.
 రూ. ధూర్జ. (త్రీ. ధూర్జ, ధూర్జరాలు.)
 ధూర్వహము-న. బరువు మోసెడియెడ్డు. (పుం. ధూ
 ర్వహుడు.) [డు-వాయువు.
 ధూళి-న. దుమ్ము. (వి. దూళి.) సమా. —ధ్వజం
 ధూనరము-న. 1. బూడిదరంగు. 2. గాడిద.

ధృ

ధృతము-న. ధరింపబడినది.
 ధృతరాష్ట్రుడు-న. 1. దుర్యోధనునితండ్రి. 2.
 ఒక నర్మరాజు. 3. రాజు. [వము. 4. సౌఖ్యము.
 ధృతి-న. 1. ధరించుట. 2. ధైర్యము. 3. సంకో
 ధృష్టుడు-న. దీర్ఘతనముకలవాడు. రూ. ధృష్టువు.

ధే

ధేనుక-న. 1. లేగటియవు. రూ. ధేనువు. 2.
 అడెనుగు. 3. అడుగుజ్జము. 4. చిన్నకత్తి.
 ధేనుకము-న. చీరపేను. [5. సార్యతి.
 ధైర్యము-న. ధీరత్వము.
 ధైవతము-న. నవవ్యవహారలో ఆజవద.

ధో

ధోరణము-న. వాహనము.
ధోరణి-న. 1. వర్ణతి. 2. పంక్తి.

ధా

ధాతము-న. కడుగఁబడినది.
ధారితకము-న. బోధన. రూ. ధోరితకము.
ధారేయము-న. బిరుదుమోనెడియెడు. (పుం. ధారే
ధార్త్యము-న. భూర్తత్వము. [యు.డు.)

ధ్యా

ధ్యాత-న. ధ్యానించువాడు.
ధ్యాతము-న. ధ్యానింపఁబడినది.
ధ్యాతవ్యము-న. ధ్యానింపఁదగినది, ద్యేయము.
ధ్యానము-న. ధ్యానల్యములేక మనసున భగవం
తుని తలఁచుట. క్రి. ధ్యానించు.
ద్యేయము-న. ధ్యానింపఁదగినది.

ధ్రు

ధ్రువము-న. 1. ఊహ. 2. నిశ్చయము. 3.
దిక్కులకొన. 4. పదునాలుగక్షరములకాలము
గల తాళము. 5. కదలనిది. 6. నిలుకడగలది.
ధ్రువుడు-న. 1. ఉత్తరపాదునికొడుకు. 2. విష్ణు
వు. 3. శివుడు.

ధ్వ

ధ్వంసము-న. నాశము.
ధ్వంసితము-న. నాశముచేయఁబడినది.
ధ్వజము-న. 1. తెక్కెము. 2. తెక్కెవుకంబము.
3. గుఱుకు. 4. గర్వము.
ధ్వజిని-న. సేన. [క్రి. ధ్వనించు.
ధ్వని-న. 1. శబ్దము. 2. వ్యంగ్యప్రదానశబ్దము.
ధ్వనితము-న. శబ్దించునది.
ధ్వస్తము-న. 1. నశించినది. 2. జాతినది.
ధ్వాంక్షము-న. 1. కాకి. 2. కొక్కెర. 3. కొకోరి.
ధ్వాంతము-న. చీకటి.
ధ్వానము-న. ధ్వని.

న

న-తె. నవ్వుమేకవచనప్రత్యయము.
నంకు-తె. నేలనుకోరాదు.
నంగ, నంగనాచి-తె. 1. వర్ణచిలుక. 2. దిట్టయ
య్యుపైతేమియ్య తెలియనిదానివలె నుండునది.
నంగి-తె. ముక్కుతో మాటాడుట.
నంగు-తె. ముక్కుతో మాటాడు.
నంజ-తె. పల్లపుపంటనేల, మాగాని.
నంజ-తె. 1. (కూరలు) తిను. 2. విషము. 3.
నెత్తురుచచ్చితెల్లఁబాటుట. క్రి. నంజపాటు,
నంజుడు-తె. చూంసము. సమా. —తిండి - 1.
రక్క-నుడు. 2. చూంసముతినువాడు.
నంటు-తె. 1. స్నేహము. 2. స్నేహితుడు.
రూ. నంటుకాడు. (స్త్రీ. నంటుకత్తె.) [నది.
నందకము-న. 1. విష్ణుబుద్ధము. 2. సంతోషించు
నందన-న. 1. కూతురు. 2. ఇలువదియాలువ
సంవత్సరము. [ఉద్ధానవనము.
నందనము-న. 1. ఇంద్రునియధ్యావవనము. 2.
నందనుడు-న. 1. కొడుకు. 2. సంతోషించువాడు.
నంది-న. 1. శివునివృషభము. 2. వృషభము.
నందివర్ధనము-వి. (నంద్యావర్తము) ఒకపూలచెట్టు.
న. పర్వతినము.
నంద్యావర్తము-న. 1. పడమటఁదక్కఁ దక్కిన
మూడుదిక్కులవాకిళ్లగల రాజగృహము. 2.
నందివర్ధనము.
నంది-తె. విష్ణుపూజకుడు.
నందెరుమాళ్ల-అఱు. శ్రీరంగనాయకుడు.
నకనకలు-తె. తార్కము. క్రి. —నడు, నకనక
లాడు-కృశించు.
నకలు-హిం. ఒకదానినియూచి వ్రాసినది.
నకిషి-హిం. అంకారపువని.
నకిణ-హిం. వెండిబెత్తమువాడు.
నకులము-న. ముంగిస.
నక్క-వి. (నాక్రము) జంబుకము.
నక్కు-తె. 1. ఒడుగు. 2. మ్రానియతుకు. 3.
బంగారుబిల్లి. 4. బంగారునలుకఁగా నడుమ నగ
పడు నిగు. 5. నాగటికట్టు. సమా. నక్కిళ్లు-

(నక్కు + కీర్తి) ప్రక్కపండ్లకీర్తి. [వస్త్రము.
న క్తకము-న. 1. చినిగినవస్త్రము. 2. మానీన
న క్తము-న. రాత్రి. సమా. నక్తంచరము-గుడ్లగూబ.
—చరుడు-రాక్షసుడు, రేడిమ్యురి.

నక్తము-న. 1. అన్దగమ్యు. 2. త్రొక్కుడుగమ్యు.
3. మొలలి.

నక్షత్రము-న. రిక్కు. (వ్యు. నశింపనిది) ఇవి
ఇరువదియేడు : అశ్విని, భరణి, కృత్తిక, రోహి
ణి, మృగశిర, ఆర్ద్ర, పునర్వసు, పుష్యమి, ఆ
శ్లేష, మఘ, పుబ్బ, ఉత్తర, హస్త, చిత్ర, సోమితి,
విశాఖ, అనూరాధ, జ్యేష్ఠ, మూల, పూర్వాషాఢ,
ఉత్తరాషాఢ, క్రవణము, ధనిష్ఠ, శతభిషము,
పూర్వాభాద్ర, ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి. సమా. నక్ష
త్రమాల-1. ఇరువదేడు ముక్కములుగ్రుచ్చిన
యొంటిపేటహారము. 2. ఇరువదేడు పద్యము
లుగల ఖండకావ్యము. నక్షత్రేకుడు-చంద్రు
డు, రిక్కిరాయడు.

నఖము-న. గోరు. రూ. నఖరము. సమా. నఖాయు
ధము-కోడి. రూ. నఖాయుధము. నఖోత్పాదని.

నగ-తె. భూషణము. [గోరుగల్లు.

నగదు-హిం. నాణెరూప మైనసాము.

నగము-న. 1. కొండ. 2. చెట్టు. (వ్యు. వెళ్లనిది.)

రూ. అగము. సమా. నగధరుడు - పిష్టపు,
గట్టతాలుపు. —వైరి-ఇంద్రుడు.

నగరము-న. పట్టణము. రూ. నగరి. [రూ. నవరు.

నగరు-తె. 1. రాజగృహము. 2. దేవగృహము.

నగవు-తె. హాసము. రూ. నవ్యు.

నగారా-హిం. పెద్ద ఠంక.

నగు-తె. 1. హానించు. 2. అవహానించు. 3. కృ.

హాసము. రూ. నవ్యు. కృ. నగు, నగవు, నవ్యు.

సమా. —బాటు-అవహాసము.

నగ్గు-తె. నుగ్గు. [రూ. నగ్గు.

నగ్నిక-న. 1. కన్యక. 2. దినమొలయాడుది.

నగ్నుడు-న. 1. బుద్ధదేవుడు. 2. దినమొలవాడు.

నచ్చిక-తె. విశ్వాసము. రూ. నచ్చిగ.

నచ్చు-తె. 1. నమ్ము. 2. అంశ్యము. 3. బాధ.

సమా. —కాడు-1. అంసుడు. 2. బాధకు

డు. —కుప్ప. —గొట్టు-బాధకుడు. క్రి. —

నచ్చు పెట్టు.

నజరు-హిం. కాసుక.

నజ్జ-తె. 1. అణువు. 2. మిక్కిలిసలగినది. రూ.
నణులు.

నటనము-న. 1. నాట్యము. 2. కవటవర్తనము.

నటనాలు-తె. రేచితము. రూ. నటనాలు.

నటి-న. 1. వేశ్య. 2. నట్టువునిభార్య. (పుం. నటుడు)

నటించు-న. 1. నర్తించు. 2. వర్తించు. 3. కవట

నట్ట-తె. పాచిక. [ముగా వర్తించు.

నట్టనడుము-తె. (నడుము + నడుము) సరిమధ్యము.

నట్టు-తె. 1. వాసనాసము. 2. స్థానము. 3. ఆం

శ్యము. 4. అటంకము. 5. నట్టువుడు, సమా.

—పులుగు-నెమలి, నర్తనప్రియుము. నట్టువొ

జ్జ-నాట్యోపాధ్యాయుడు.

నడ-తె. 1. గమనము. 2. ప్రవర్తనము. రూ.

నడక. సమా. —గడు- (నడ + కాడు) గు

ట్టము. —జోడు-కాలిబంటు. —దివియ-

దివ్వటి. —బావి-నడచుటకుగిన మెట్లుగల

బావి, దిగ్గియ. క్రి. —గొట్టు-నిలుచు, ఉండు.

—యాడు-1. సంవర్తించు. 2. చలించు.

నడచు-తె. 1. గమనించు. 2. ప్రవర్తించు. రూ.

నడుచు. ప్రే. నడపు, నడుపు. కృ. నడక,

నడత, నడవడి. క్రి. నడతెంచు- (నడచు +

తెంచు) నడచు.

నడత-తె. ప్రవర్తనము, నడవడి. రూ. నడితి, నడ్తి.

నడవ-తె. 1. తలవాకిటికిని లోపలివాకిటికినినడిమి

చోటు. 2. పేతువు. 3. మార్గము. [నడవడి.

నడవడి-తె. నడక, చరిత్రము. రూ. నడవడిక,

నడి-తె. నడుముశబ్దమునకు సమానమందువచ్చు

రూపము. రూ. నడు. సమా. —కట్టు - బిగితె

నడుమున గట్టుకొనుకట్టు, సారసనము.

—త్రాడు-ఏనుగునడుమునగట్టుత్రాడు. కత్త్య.

నడికిరేయి-అర్ధరాత్రము. రూ. నడురేయి. నడి

ప్రేయి. మధ్యము.

నడుకు-తె. 1. కంపించు. 2. కృ. కంపము. క్రి.

నడుకొను.

నడుచు-చూ. నడచు.

నడుము-తె. 1. కొను. 2. మధ్యభాగము. రూ.

నడు. సమా. నడుమంతరము-1. తాను. 2. మధ్యకాలము. 3. మధ్యకాలమునఁ గలిగినది. క్రి. నడుముకట్టుకొను-నిర్దనడు. రూ. నడుమంత్రము.
 నడ్తి-తె. 1. పూర్వకాయము వెనుకకు వంగియుండుట. (వ్య. గూను) 2. చప్పట. సమా. — గుంట-కుటందరము. —ముక్కువాడు-అవటీటుడు. [తెనది.
 నడము-న. 1. వంగినది. 2. వంకరైనది. 3. లో. నతి-న. మొక్కు.
 నక్క-తె. గుల్లయందు పురుగు.
 నత్తి-తె. తడఁబడుచుమాటాడువ్యాధి. సమా. —వాడు-నత్తిగలవాడు, అత్తేనకుడు.
 నత్తు-తె. 1. తడఁబడుచుమాటాడు. కృ. నత్తి. 2. ఆడువారి ముక్కుపోగు.
 నడము-న. పడమరగాఁ జాతెడి యేలు. 2. చుడుపు. 3. సముద్రము. 4. మోత.
 నది-న. 1. ఏలు. 2. అమడకుమిటిపాతెడియేలు. సమా. నదీమాతృకము-ఏటిసేళ్లచేపందెరుపైరుగలదేశము.
 నడ్లము-న. 1. కట్టఁబడినది. 2. పైకెత్తఁబడినది. నన-తె. 1. పూవు. 2. మొగ్గ. 3. చిగురు. కిక్రి. ననయు, ననుచు. సమా. —బోడి-అలరు. బోడి. —కారు-వసంతము. —నీరు-మకరందము, తేనె. —విలుకాడు, —విలుతుడు-మదనుడు.
 ననయు-తె. 1. పూచు. 2. చిగిరించు.
 ననుఁబ్రాయి-తె. (నను + ప్రాయి) చక్కగా ఉడుకనివియ్యము. రూ. నస్సాయి.
 ననుచు-తె. 1. పూచు. 2. చిగిరించు. 3. మొగ్గయెత్తు. 4. అతిశయించు. 5. అనురాగమొందు. 6. ఇంపగు. కృ. ననుపు.
 ననుపు-తె. 1. అనురాగము. 2. అతిశయము. 3. ఇంపు. సమా. —కత్తె-1. పిరియరాలు. 2. విటి. —కాడు-1. ప్రియుడు. 2. విటుడు. క్రి. —వడు-పేరుహవడు.
 నన్న-తె. కుఱువ.
 నన్నూ-తె. (నలుగు + నూ) చతుశ్శతము.

నపుంసకుడు-న. పేడివాడు, పండుడు. నప్ప-న. 1. మనుమరాలు. రూ. నప్పి. 2. మనుమడు. 3. ముమ్మసమడు.
 నభము-న. 1. ఆకాశము. 2. మేఘము. రూ. నభస్సు. సమా. నభవ్యంతుడు-వాయువు.
 నమనము-న. వంగుట.
 నమలు-తిను.
 నమనీతుడు-న. అర్పితుడు.
 నమ్మస్కారము-న. మొక్కు. రూ. నమ్మియ, నమ్మస్కృతి. క్రి. నమ్మస్కరించు.
 నమస్య-న. పూజ, సవర్య.
 నమస్సు-న. నమస్కారము.
 నమించు-న. నమ్మస్కరించు.
 నమితము-న. వంగినది. [లి. నెమ్మి, నెమ్మిలి. నమిలి-తె. మయూరము. రూ. నెమలి, నమ్మి, నెమ్మి. నమించునూదనుడు-న. ఇంద్రుడు.
 నమూనా-హిం. చూదిరి.
 నమేరువు-న. సురభిన్న కెట్టు. [నమ్మిగ. నమ్మకము-తె. విశ్వాసము, నచ్చిక. రూ. నమ్మిక, నమ్మి-చూ. నమిలి.
 నమ్మిక-చూ. నమ్మకము. [నమ్మిగ. నమ్మి-తె. విశ్వసించు. కృ. నమ్మకము, నమ్మిక. నమ్మము-న. వంగినది, నతము.
 నయ-తె. అందము. రూ. నయము, సమా. —గారము-1. మృదుత్వము. 2. మృదువదనము. —గారి-మృదుత్వము కలవాడు.
 నయనము-న. 1. కన్ను. 2. పొందించుట.
 నయము-తె. 1. లాభము. 2. సునుపు. 3. మృదుత్వము. 4. అందము. 5. చౌక. న. 1. నీధి. 2. పొందించుట. క్రి. నయించు.
 నర-తె. 1. వెండ్రుకలయందుఁగలుగు తెలుపు. 2. తెల్లఁబాటిన వెండ్రుక. రూ. నరపు, క్రి. నరయు. నరకడు-తె. దుష్టుడు. [నది) రూ. నారకము. నరకము-న. దుర్గతి. (ప్రాపముచేసి అనుభవింపు నజకు-తె. 1. ఖండించు. 2. కృ. నజకుడు. రూ. నజకుడు-తె. ఖండనము. రూ. నజకుడు, [నజకు. నరగ-తె. భేరి. రూ. నరగజము.
 నరపు-తె. నర. రూ. నరుపు. సమా. నరపగడ్డ

ము, నరపమీనము. మొ.)
 నరము-తె. నాడి. [నరియు. కృ. నరపు, నరుపు.
 నరయు-తె. ముదిమిచే వెండ్రుకలు తెల్లనగు. రూ.
 నరవ-తె. కొండక్రొవ.
 నజవ-తె. అజవ, సాధువుకానియావు.
 నరాజి-తె. కత్తి. రూ. నరాజీ. నారాజి, నారాజీ.
 నరియడు-తె. నక్క.
 నరుడు-న. 1. మనుష్యుడు. 2. అప్రసరుడు. 3.
 ఒకఱు. సమా. నరపాలుడు-రాజు. (ఇట్లే
 నరపతి. మొ.)—వాహనుడు-కుజేరుడు. —
 సింహుడు-వి. నరసింగుడు. నరేంద్రుడు-1.
 రాజు. 2. పాములవాడు.
 నలుకు-తె. అణువు. రూ. నలు.
 నలుమాడు, నలుము-తె. పొడిచేయు.
 నర్తకి-న. 1. ఆటకత్తె. 2. అడేనుగు.
 నర్తకుడు-న. నట్టపుడు. 2. పాములవాడు. 3.
 అడేడువాడు.
 నర్తనము-న. నటనము, ఆట. క్రి. నర్తించు, నర్త
 య, నర్తయి. సమా. నర్తనప్రియము-నెమలి.
 నర్తము-న. పరిహాసము. సమా. నర్తనఱుడు-చే
 నర్తయి-తె. ఆపేక్ష. రూ. అర్పిరి. [దుకచెలికాడు.
 నట్ట-తె. ప్రయాసముచే పిడుకడగినయావు. 2.
 నల-నా. నల్ల. సమా. నలమేనిదొర-విష్టువు. [ఎద్దు.
 నలక-తె. 1. వ్యాధి. 2. శ్రమము. 3. బాధ. రూ.
 నలకువ, నలుకువ.
 నలగు-తె. 1. నలియగు. 2. పీడితమగు. 3.
 చెడు. 4. శ్రమపడు. కృ. నలక, నలకువ,
 నలగుడు-తె. పీడనము. [నలగుడు.
 నలచు-తె. నలగజేయు.
 నలకూటరుడు-న. కుజేరునికొడుకు.
 నలదము-న. 1. నట్టివేరు. 2. పూడేనె.
 నలి-తె. 1. రోగము. 2. పొడి. 3. నలగినది.
 4. నన్నము. 5. అత్యంతము. 6. యోగ్యము.
 సమా. —గొట్టు-కుచ్చము. —తిండి, చిఱు
 తిండి. [నలికించు.
 నలికందపాము-తె. రక్తపుచ్చిక. రూ. నలికిరి.
 నలికము-తె. నన్నదనము.
 నలిగులి-తె. మిక్కిలి నలగినది.

నలినము-న. 1. తామర. 2. వీరు. [మరతీగ.
 నలిని-న. 1. తామర. 2. తామరకొంప. 3. తా
 నలియు-తె. నలగు.
 నలు-తె. సమానమందు నాలుగునకు వచ్చురూప
 ము. సమా. —గడ-నాలుగుప్రక్కలు. —
 గురు-నాలుగుమంది. రూ. నలుపురు, నలురు,
 నలువరు. —కుము - నాలుగుతూములు. రూ.
 నల్లము. —వ-(నాలుగు+వా) బ్రహ్మ, చతు
 ర్ముఖుడు.—వంద్రు-(నాలుగు+వంద్రు)
 నలువది మంది. —వది - (నాలుగు+వది)
 నాలుగువదులు. రూ. నల్లది. —పాల-చుట్టు
 కొల్లాడు.
 నలుగు-తె. 1. నలియగు. రూ. నలగు. [వే.
 నలుచు, నలుపు. 2. ఒడలురుద్దుకొననూతిన
 సుగంద్రద్రవ్యములపిండి. ఉద్యర్తనము. 3.
 స్నానమప్పుడు వధూవరులకు నలుగుపిండి
 నలుకువ-చూ. నలక. [పెట్టుకు.
 నలుచు-తె. నలియజేయు. రూ. నలుపు.
 నలుపు-తె. 1. ఒప్పదము. 2. సామర్థ్యము.
 నలుసు-తె. రేణువు.
 నల్ల-తె. 1. నెత్తురు. 2. వి. (నీలము) నలుపు.
 సమా. —గుడ్డు-కంటిలోనినల్లభాగము, కనీ
 నిక. —చ్చిగాడు - (నల్ల + ఉచ్చనము +
 కాడు) భరద్వాజపక్షివంటి ఒక చిన్నపిట్ట. —
 ద్రావుడు-రక్కసుడు, అప్రపుడు. నల్లనయ్య-
 కృష్ణుడు, కఠివేల్పు. —నలునకాలుపు-బల
 రాముడు, నీలాంబరుడు.
 నల్లవో-తె. ఔరా. రూ. నల్లవో.
 నల్లి-తె. (నల్ల+లి) పడకలోనుండి నెత్తురుత్రావు
 పురుగు, చుట్టుణము.
 నల్లింద్రు-తె. (నల్ల+ఇంద్రు) అగ్రహారము.
 నల్లిక-తె. నలికందపాము.
 నల్లె-తె. జేన.
 నల్లెరు-తె. ఒకతెగకీగ, వజ్రనల్లి. రూ. నల్లెరు.
 నవ-తె. దురద. రూ. నవ్వ.
 నవక-తె. 1. నవయుట. 2. దుఃఖము.
 నవకము-తె. మృదుత్వము. న. తొమ్మిది.
 నవక్షారము-న. నవాసారము.

నవగోజు-తె. పెద్దగుర్రుదారము.

నవతి-న. తొంటిది.

నవనము-న. స్తోత్రము.

నవనీకము-న. అప్పుడులికియై త్రినవెన్న.

నవమము-న. తొమ్మిదవది.

నవమారిక-న. విరజాణి. [మొదలవది.

నవమి-న. 1. వక్షమందు తొమ్మిదవతిథి. 2. తొ

నవము-న. 1. స్తోత్రము. 2. కొత్త. [కృ.నవత.

నవయు-న. రోగాదులచే కృశించు. 2. కుష్మించు.

నవరు-చూ. నగరు. [(Novel)

నవల-తె. ఆధుని. రూ. నవలా. అం. చిత్రకథ.

నవారు-హిం. మంచమున కల్లు నూలు వడ్డె.

నవనారము-వి. (నవక్షరము) ఒకదినముఉప్ప.

నది-తె. కరగోడపెట్టుటకు త్రవ్విన నిడుపాటి

నదీనము-న. క్రొత్త. [వల్లము.

నవుకరి-హిం. కొలువు. రూ. నౌకరి.

నవుకరు-హిం. కొలువుకాడు. రూ. నౌకరు.

నవ్యము-న. 1. నూతనము. 2. సుతింపఁదగినది.

నవ్యు-తె. 1. హసించు. 2. వికసించు. 3. పరి

హసించు. 4. అపహసించు. రూ. నవు, నగు,

కృ. 5. హసము. 6. వికాసము. 7. పరిహాస

ము. 8. అపహాసము. రూ. నగవు, నవు,

నౌ నమా. —బాటు-చగుబాటు. రూ. నవు

బాటు. —టాం-పరిహాసము. రూ. నవ్యులాట.

నవ్యులంది - నవ్యేధుస్వభావము కలవాడు,

నశించు-న. నాశమగు. [—కలది.

నశ్వరము-న. నశించునది.

నష్టము-న. 1. నాశమొందినది. 2. మఱుగుపడినది.

నష్టి-న. 1. నాశము. 2. ద్రవ్యనాశము.

నస-తె. 1. దురద. 2. ఉపద్రవము. సమా. —

గూటి-కామోదైకముకలది. —గూడు-కామో

దైకము. న. ముక్కు. రూ. నాసిక.

నసిమిరి-తె. దురద.

ననుకు-తె. 1. అనత్యవచనము.

నశ-న. ఏఁబదియవసంవత్సరము.

నా

నా-తె. నేను కల్పమునకు ప్రాతిపదికము.

నాంది-న. 1. పెద్దలు చేయు ఆశీర్వాదము. 2. నాటక

ప్రారంభమున జరపు మంగళము. 3. భేరి.

నమా. నాందీకరుడు - 1. ఆశీర్వాదముచేయు

వాడు. 2. భేరివాయిండువాడు. రూ. నాందీవాది.

నాగలి-తె. దున్నుసాధనము, లాంగలము. రూ.

నాగెలు, నాగేలు. సమా. నాగటివాలు పేరి

యతివ-నీక. —చిప్ప. —దుంప-మడకతుండు.

—జోడు-బలరాముడు, హలాయుధుడు.

నాగు-తె. ధన్యమునకు వడ్డిగానిచ్చు ధన్యము.

నాచు-తె. 1. అపహరించు. రూ. నాచికొను.

కృ. నాచికొలు. 2. తీగపాచి.

నాడు-తె. 1. ఆకాశము. 2. ఆదినము. 3. కాలము.

నాడెము-చూ. నాడెము.

నాకలి-న. నాగవల్లి.

నాకము-న. 1. స్వర్గము. 2. ఆకాశము. సమా.

నాకేళుడు-ఇంద్రుడు. నాకొకనుడు-వేలుపు.

నాకిని-న. దేవతాస్త్రి.

నాకు-తె. నాలుకతో రుచిచూచు, లేహనముచేయు.

నాక్రము-న. నక్రముఖమువంటిముఖముగలనక్క.

నాగ-తె. 1. పూజ్యమైన. 2. పెద్ద. సమా. నాగ

బెత్తము-మంత్రపూతమైనబెత్తము. నాగపసాని-

నాగవల్లి నడపుముత్తెడున. రూ. నాగపాని.

నాగవల్లి - పెండ్లిలో నావనవాడు జరపు

శుభకార్యము. రూ. నాగవల్లి.

నాగడు-వి. శేషుడు. (అష్టనాగములు : అనం

తుడు, వాసుకి, తక్షకుడు, శంఖపాలు

డు, కుళికుడు, పద్మిడు, మహాపద్మిడు,

కర్కొటకుడు.) సమా. నాగపాళము-వరు

ణుని యాయుధము. —లోకము-పాతాళము.

—స్వరము-పాములవాడు ఊడు క్రోవి. (వి.

నాగసరము) నాగాంతకుడు-గరుడుడు.

నాగడు-వి. (నాగము.) శేషుడు.

నాగదాళి-తె. ఒకతెగ ముండ్లపొద.

నాగము-న. 1. సత్తు. 2. తగరము. 3. పాము.

4. ఏనుగు. 5. కొండ.

నాగరంగము-న. నారింజచెట్టు. రూ. నారంగము.

నాగరము-న. 1. సొంటి. 2. తుంగ. 3. సంస్కృత

లిపి. 4. నగరమునఁబుట్టినది.

సాగరికత-స. నాణెము.

సాగరికము-స. సాణెమైనది. [ము.స.తమలపుత్తిగ. నాగవల్లి-తె. పెండిలో నాలవనాడుచేయుతుకతార్య నాగవాసము-తె. గొండెము తగిలించుఇనువకమ్మి. నాగిని-వి. (నాకిని) లోకాంతరముపొంది దేవతాత్వమువహించిన ముత్తైదువ. [నాగులు.

నాగుపు-వి. (నాగము) త్రాచు. రూ.నాగుఁబాము, నాజుకు-హిం. నాణెము.

నాటకము-తె. పైరునాటలు. వి. 1. నర్తనము, ఆట. 2. ప్రవర్తనము. సమా. నాటకసాల. నాట్యశాల. స. నటీపయోగ్యముగావ్రాయఁబడిన గ్రంథము. (ఇది రూపక భేదములంది నాటకము, ప్రకరణము, భాణము, ప్రహసనము, డిమము, వ్యాయోగము, సమవాతారము, వీధి, ఆంకము, ఈహామ్యగము అని 10 విధములు)

నాటు-తె. 1. గ్రుచ్చు. 2. గ్రుచ్చుకొను. 3. కృ. నాటుట. 4. గర్భపాణమున్న గువానిచే పొడిచిన లోఁతైనరంధ్రము.

నాట్టము-తె. నాటుట. రూ. నాటనము, నాటకము. నాట్టము-స. 1. నృత్యము. 2. నృత్యగీతవాద్యముల నాటా-హిం. పన్నునిసూలుపద్ధతి. [కూడిక.

నాడి-స. 1. నరము. 2. గడియకాలము. 3. ఈనె. 4. తాడ. సమా. నాడీప్రణమ-నారికులుపు.

నాడిక-తె. దేశము. రూ. నాడు. స. గడియకాలము. రూ. నాడి.

నాడు-తె. 1. నాటు. 2. దేశము. 3. గ్రామము. నాడె-తె. సాలెవాడు నూలికండెనుంచుగొట్టము. నాణకము-స. రూపాయలోనగునాణెము.

నాణెము-తె. 1. సొగసు, అలంకారము, 2. సాగరికత. రూ. నాణ్యము, నాడెము. వి. నాణకము. సమా. నాణెకల్లె. తాడు.

నాతము-తె. బల్లెము.

నాతి-తె. ఆడుది. రూ. నాతుక.

నాదము-స. ద్వని. క్రి. నాదించు. సమా. నాదస్వరము-మేళగాంధ్రపాటలు పలికించుక్రోవి, సనాదు-వి. (నాదము) ద్వని. [స్నాయి.

నాదేయము-స. పదీసంబంధమైనది.

నాదము-స. ముకుంద్రాడు. రూ. నాథము.

నాడుడు-స. 1. పెనిమిటి. 2. తోడు. రూ. నాడుడు. నాన-తె. పిగు. సమా. నానగండ-పిగుమాలినవాడు. నానా-స. అనేకము.

నాను-తె. 1. ద్రవద్రవ్యమున చాలకాలముండు. 2. హారము. సమా. నానఁబ్రాచు - పిటనానిన బియ్యము. —బియ్యము. —పై. —

నానుడి-తె. (నాను + నుడి) 1. కింపదంతి. 2. సామెనానుచు-తె. నానఁజేయు. రూ. నాన్పు. [త. నానుడు-తె. తడిపినది. సమా. —వాన-విడువక నానుపు-తె. చలువచేయు. [కురియు పొడిపొడివాన. నావసాని-రూ. నాగవసాని.

నాపితుడు-స. మంగలి.

నాపి-స. 1. కన్నురి. 2. బొడ్డు. 3. బండిచక్రపు నడిమిటాము. సమా. —జన్మడు-అహమ్మ. పొక్కిలిచూలి.

నామధేయము-స. పేరు. రూ. నామము.

నామము-తె. నొసటఁబెట్టుకొనుబొట్టు. సమా. నామగుంట-గొంతుకయందలివల్లము, గళగర్జము. స. పేరు, నామధేయము. సమా. నామకరణము-బిడ్డలకు పేరుపెట్టుట. క్రి. నామమధఁచు-చంపు. నామరులు-తె. (నామ + మరులు) పాచికలు.

నాము-తె. పురుగులు గలిగిన జొన్నలోనగువాని మొలక. సమా. నాచచేను-నాముగలచేను. —తాయి-విషకల.

నాయకరము-తె. ఆదినత్యము. [ణపుబంటు.

నాయకవాడి-తె. సేద్యపునలు చూచుకొను దివా నాయకుడు-వి. (నాయకుడు) 1. అదిపతి. 2. వన్నిర్దణభటలకదిపతి.

నాయడు-వి. (నాయకుడు) 1. ప్రభువు. 2. బలిజలుమున్న గువారిపట్టపుపేరు.

నాయకము-స. పతకము నడిమికత్తము.

నాయకుడు-స. 1. అదిపతి. (వీరునలుపురు: ధీరోదాత్తుడు, ధీరోద్దళుడు, ధీరులెరుడు, ధీరకాంతుడు.) 2. శృంగారరసాలంబనపురుషుడు. (వీరునలుపురు: అనుకూలుడు, దక్షిణుడు, దృష్టుడు, శతుడు.) 3. శ్రేష్ఠుడు.

నాయన-తె. (నా + అన) తండ్రి. [జము. 2. పీఠ. నాయము-వి. (నాయము) దర్శము. స. 1. పావ

నాయక-న. శృంగారసాలంబనప్రీతి. (త్రివిధనాయకలు : స్వీయ, పరకీయ, సామాన్య. అష్టవిధనాయకలు : స్వాధీనపతిక, వానకసత్తక, విరహోత్కంఠిత, విప్రలబ్ధి, భండిక, కలహాంతరిక, ప్రోషితభర్తృక, అభిసారిక.)
 నార-తె. 1. నీర్చినచెట్టువట్టలోనిపీఠము. 2. వల్లలము. నమా. నారమడి-నారతోనేసినమడిచిట్ట.
 నారకము-చూ. నరకము. [గము.
 నారదము-న. నారింజ. రూ. నారంగము, నాగరం
 నారము-న. 1. నరసమూహము. 2. దీప్త.
 నారసము-వి. (నారాచము) బాణము.
 నారాచము-న. ఇనుపబాణము. (వృశ్చ. నరసమూహ
 నారాజి-చూ. నరాజి. [మును గూర్చిపోవునది.)
 నారాయణి-న. 1. పార్వతి. 2. లక్ష్మి.
 నారాయణుడు-న. 1. విష్ణువు. 2. సూర్యుడు. 3. చంద్రుడు. 4. శివుడు. 5. అగ్ని. 6. బ్రహ్మ.
 (వృశ్చ. సముద్రము లేకజననమూహముస్థానముగాగలవాడు)
 నారి-తె. 1. అల్లెత్రాడు. 2. వి. (నాడి) నరము. నమా. నారికుటుపు-నాడివణము. న. ఆరుది.
 నారింజ-వి. (నారంగము) నారదవృక్షము, కిత్తలి.
 నారికడము-వి. (నారికేళము) పెంకాయ. [కేరము.
 నారికేడము-న. పెంకాయ. రూ. నారికేళము, నాళి
 నాలము-హిం. గుట్టపులాడము.
 నాలి-తె. 1. కుత్తికపువని. 2. కుత్తికము. 3. వం
 దము. 4. వంకము. నమా. —బూతము, —
 మ్రుచ్చు-కుత్తికుడు. [లుక, నాల్క-
 నాలిక-తె. 1. జిహ్వ. 2. బి. జ్వాలలు. రూ. నా
 నాలుగు-తె. మూడునొకటి. రూ. నాలుపు, నాల్గు.
 నమా. —కన్నులవేల్పు-అగ్ని.
 నావ-న. ఓడ. రూ. నావి.
 నావి-తె. నవ్యరోగము.
 నావికుడు-న. ఓడనడపువాడు.
 నావ్యము-న. నావచే దాడుదగినది.
 నాళము-న. 1. చేదు. 2. కనబడమి. 3. అనుభ
 వములేమి. క్రి. నళించు, నాళిలు, నాళిలు.
 నాస-న. ముక్కు. రూ. నస, నాసిక. నమా. నాసా
 మణి-ముక్కుర.

నానత్వము-న. అస్థినిదేవతలు. (వృశ్చ. అనత్వము
 లేనివాడు)
 నాని-తె. పిల్లి.
 నానిరిల్లు-వి. (నాళిలు) నళించు.
 నానీరము-న. 1. నేనాముఖము. 2. దర్పము.
 నాన్తికుడు-న. పరలోకము (దేవుడు) లేదను
 వాడు. (వృశ్చ. అన్తికుడు.)
 నాన్తిక్యము-న. నాన్తికభావము. రూ. నాన్తికత.
 నాళము-హిం. 1. లాడము. రూ. నాలము. న. 1.
 తామరలోనగువానికాడ. 2. క్రోవి. 3. చిమ్మ
 నగ్రోవి. [మురికి.
 నాళికము-న. 1. తామర. 2. బాణము. 3. బాణపు

ని

ని-తె. ద్వివీయావిభక్తిప్రత్యయము.
 నింతె-తె. శీఘ్రము.
 నింగి-తె. అకాశము. నమా. —చూలి-నాయపు.
 —నిగ-శివుడు, వ్యోమతేకుడు. క్రి. —చదు-
 అస్తమించు.
 నించు-తె. నిండించు. రూ. నినుచు, నింపు.
 నింటి-తె. జలపురము. [2. కృ. పూర్వక.
 నిండు-తె. 1. పూర్వమగు. నిండాదు, నిండుకొను.
 నింద-న. 1. దూఱు. 2. అపదూఱు. క్రి. నిండించు.
 నిందితుడు-న. దూఱబడినవాడు.
 నిందుడు-న. దూఱదగినవాడు.
 నింపు-తె. 1. చూ. నించు. 2. కృ. సమృద్ధి. రూ.
 నినుపు. నమా. నింపాది. సమృద్ధము.
 క్రి. నింపారు-పూర్వమగు. రూ. నినుపారు.
 నింబము-న. వేడచెట్టు.
 నికటము-తె. నిర్బంధము. న. నమీపము.
 నికము-చూ. నిక్కము. [నమూహము. 2. నిది.
 నికరము-తె. త్రోపుదుపోగా మిగిలినది. న. 1.
 నికషము-న. 1. ఒరగల్గు. 2. సాన.
 నికామము-న. యథేచ్ఛము.
 నికాయము-న. 1. ఇల్లు. 2. తెగ. 3. గుంపు.
 నికాయ్యము-న. ఇల్లు. రూ. నికాయ్యము, నికాయము.
 నికారణము-న. వధము.
 నికారము-న. 1. వంచన. 2. తిరస్కారము.

నికాశము-న. 1. నిశ్చయము. 2. కుల్యము.
 నికుంజము-న. పాదర్థిల్లు.
 నికురుంబము-న. సమూహము.
 నికృంతనము-న. ఖండనము. నజకుడు. [పుడు.
 నికృతి-న. 1. ఔదరుమాట. 2. వందన. 3. తోర్తి.
 నికృత్తము-న. నజక(బడినది.
 నికృష్టము-న. అదమము.
 నికేతనము-న. ఇల్లు.
 నిక్కచ్చి-తె. నిర్బంధము.
 నిక్కము-తె. 1. నిశ్చయము. 2. యథార్థము. 3.
 అన్యర్థము. రూ. నికము, నిక్కువము, సమా.
 నిక్కుం- (నిక్కుము + కం) కన్నది సత్యమగు
 నిక్కువుడు-తె. నిష్కవలము. [కల.
 నిక్కా(క-తె. (నిండు + కా(క) మిక్కిలికా(క).
 నిక్కు-తె. 1. ఉన్నతమగు. 2. ఆతిశయించు. 3.
 గర్విండు. 4. వర్తిల్లు. కృ. 5. ఉన్నతి. 6.
 గర్వము. సమా. —జోతు-గర్వ స్వభావము
 కలవాడు. —వీసలజక్కి-ఉచ్చైశ్రవము.
 క్రి. నిక్కవౌడు-నిలువుననిలుచు.
 నిక్కుడు-తె. 1. ఉన్నతి. 2. గర్వము.
 నిక్కువము-చూ. నిక్కుము. [జము.
 నిక్కుణము-న. వీణతోనగువానిమ్రో(క. రూ. నిక్వా
 నిక్షేపము-న. 1. చెప్పిచూపియుంచినయిల్లడ. 2.
 నిది. క్రి. నిక్షేపించు-పూడ్చు.
 నిభాతము-న. త్రవ్వబడినది.
 నిఖిలము-న. సమస్తము.
 నిగదము-న. స్పష్టముగాచెప్పుట. క్రి. నిగదించు.
 నిగమము-న. 1. వేదము. 2. అంగడివాడ. 3.
 మార్గము. 4. పట్టనము.
 నిగమిండు-న. చటికాడు.
 నిగరణము-న. 1. మ్రింగుట. 2. కంఠము.
 నిగరము, నిగరము-తె. శ్రేష్ఠము.
 న. మ్రింగుట. [రూ. నిగడము.
 నిగళము-న. 1. ఏనుగుకాలినంతెల. 2. సుంతెల.
 నిగా-హిం. దృష్టి. రూ. నిహ.
 నిగుడు-తె. 1. వ్యాపించు. 2. నిక్కు. 3. చాగు.
 4. విజృంభించు. 5. కవియు. 6. నక్క(బడు.
 7. వర్తిల్లు. రూ. నివుడు. క్రి. నిగిదారు-వ్యాపించు.

నిగుడుదెంచు-నిక్కు. [నీలు.
 నిగుణు-తె. కత్తెనిప్పుమీది బూడిద. రూ. నివుణు.
 నిగూఢము-న. ముఱుగువున్నది.
 నిగడి-తె. కఠినము.
 నిగ్గు-తె. 1. నిర్వహిల్లు. 2. కాంతి. 3. నికరము.
 నిగ్రహము-న. 1. త్రోపాట. 2. ఔదరుమాట. 3.
 చెఱ. క్రి. నిగ్రహించు. [గ్రంథము.
 నిఘంటువు-న. పదపదార్థములను తెలియజేయు
 నిఘాతిక-న. దాగలి.
 నిఘ్నుడు-న. అధీనడు.
 నిదయము-న. సమూహము.
 నిచితము-న. పఱవ(బడినది.
 నిచులము-న. కప్పడు దుప్పటి.
 నిచోళము-న. 1. గొనెన. 2. కప్పడుదుప్పటి.
 నిచ్చ-వి. (నిత్యము) 1. సదా. 2. ప్రత్యహము.
 నిచ్చయము-వి. నిశ్చయము.
 నిచ్చలము-వి. 1. నిశ్చయము. 2. నికృలము. 3.
 నిర్దోషము. 4. నిరంతరము.
 నిచ్చలు-వి. 1. నిశ్చయము. 2. సదా.
 నిచ్చెన-వి. (నిశ్చేత) వైతక్కు-దగిన సాధనము.
 నిజము-వి. 1. (నిజము) సత్యము. 2. నిశ్చయ
 ము. సమా. నిజమరి-సత్యశీలుడు. [మైనది.
 నిజము-న. 1. స్వభావము. 2. తనది. 3. శాశ్వత
 నిటలము-న. నొసలు. రూ. నిటలము. సమా. నిట
 లాక్ష(డు-శివుడు.
 నిట్ట-తె. 1. ప్రవాహము. 2. స్తంభము. 3. స్థాన
 ము. 4. నిక్కు. క్రి. నిట్టకనిలుచు. సరిగా నిలు
 చు. రూ. నిట్టనిలుచు. కృ. నిట్టకనిలువు. నిట్టనిలువు.
 నిట్టగముక్కు, వొడుచు-1. ఉప్పొంగు. 2. రోమాం
 చితమగు. 3. విజృంభించు. నిట్టించు-నిలువుగా
 నుంచు. సమా. నిట్టరాడు. గుడిసెయంటినడుమ
 నిలువుపొడవుకంటెము, కహారము. రూ. నిట్టాడు,
 నిట్టాయి.
 నిట్టు-తె. 1. ఉపవాసము. 2. క్షామము. 3. కుష్కము.
 సమా. నిట్టుపానము-కుష్కోపవాసము.
 నిట్టారుచు-తె. (నిడురు + తారుచు) దీర్ఘనిశ్వాసము
 చేయు. కృ. నిట్టారుచు.
 నిట్టు-తె. 1. ఉపవాసము. 2. కుష్కము. రూ.

నిట్లు. సమా. నిట్లుపానము - శుష్కపానము.
క్రి. నిట్టిల్లు-ఉపవాసముండు.
నిడివి-తె. పొడవు.
నిడుద-తె. పొడవు, దీర్ఘము. రూ. నిడుపు, నిడివి,
నిడు. సమా. —చెన్ను-పాము. రూ. నిడుపడు.
—మోము-పొడవైన మొగము. రూ. నిడు మోము.
నిడువెండ్రుక-రోమాంధము.
నితంబము-స. 1. పిఱుడు. 2. మొల. 3. కొం
దనదుము. 4. మూపు. 5. దరి. [అడుచి.
నితంబిని-స. (పుట్ట) గొప్పపిఱుడులు గలది)
నితాంతము-స. పెల్లు.
నిత్యము-స. ఎల్లప్పుడు. 2. ఎడతెగనిది.
నిదర్శనము-స. దృష్టాంతము.
నిదానము-స. 1. నేనగి. 2. వేడిమి. 3. చెమట.
నిదానము-తె. ఆత్రవడకుండుట. క్రి. నిదానించు,
స. 1. అదికారణము. 2. పెయ్యవలుపు.
నిదిద్యానము-స. మఱిమఱి తలచుట.
నిదుర-వి. (నిద్ర) కునుకు, కూరుకు. రూ. నిదుర.
క్రి. నిదురించు, నిదురపోవు. సమా. —పోతు-
నిద్రాకుపు. రూ. నిదురపోతు. [నిద్రించు.
నిదేశము-స. 1. అజ్ఞ. 2. చెప్పట. 3. దాపు. క్రి.
నిదేశ-స. అజ్ఞాపించువాడు. [రూ. నిద్రా.
నిర్దము-వి. (స్వీగము) 1. నునుపు. 2. స్నేహము.
నిదుర-రూ. నిదుర. [నిద్రలు, నిద్రిల్లు.
నిద్ర-స. కూరుకు. (వి. నిదుర) క్రి. నిద్రించు,
నిద్రాణుడు-నిదురపోతు. రూ. నిద్రాకుపు.
నిదనము-స. 1. కులము. 2. చావు. 3. చేటు.
నిదానము-స. 1. ఉంచుట. 2. పాఠశాల.
నిడి-స. పూడ్చియుంచినదనము, పాఠశాల. (నవని
ధులు: పద్యము, మహాపద్యము, శంఖము, పుక
రము, కచ్చనము, ముకుందము, కుందము,
సీలము, వరము.)
నిడువనము-స. 1. కలయిక. 2. వణికు.
నినదము-స. దృఢి. రూ. నినాదము.
నినుచు-తె. నిండించు. రూ. నిను, నింపు, నినుపు.
నినుపు-తె. 1. నిండించు. 2. నమ్మి. రూ. నింపు.
క్రి. నినుపారు. పూర్వము. రూ. నింపారు.
నిన్ను-తె. (నిరు+నాడు) కడచినదినము.

నివతము-స. పాతము, చదువు. రూ. నిపాతము.
నిపాతనము-స. దిగద్రొబ్బుట. క్రి. నివతించు, నిపా
తించు.
నిపాతము-స. 1. వడుట. 2. (వ్యాక) సాధారణ.
విధికిలాంగక వేఱుగా విధింపఁబడినశబ్దము. 3.
అవ్యయము. [అంగటివతోట్టి.
నిపానము-స. పశ్వాదులు నీరుత్రాగుటకు వానిదగ్గ
నిపుణుడు-స. నేర్పరి.
నిప్పచ్చరము-తె. (నిరు+పచ్చ) దారిద్ర్యము.
నిప్పటి-తె. (నిప్ప+అట్టు) కష్టాయము. రూ. నిప్పట్టు.
నిప్పట్టు-తె. (నిఱు+పచ్చ) శుష్కపానము.
నిప్పు-తె. 1. అగ్ని. 2. అగ్ని కణము. రూ. నిప్పుక.
సమా. —కోడి-ఎడారిలోనుండు ఒకతెగపెద్ద
పక్షి. (నిప్పుండి అనియు.) [కూర్పుఁబడినది.
నిబంధనము-స. 1. ఏర్పాటు. 2. బంధము. 3.
నిబంధము-స. 1. మలమూత్రబంధము. 2. బంధము.
క్రి. నిబంధించు. 1. బంధించు. 2. అడ్డగించు
నిబిడి-తె. నిజము. రూ. నిబిడ్డి. క్రి. నిబిడించు,
నిబిడిలింపు-నిజపఱుచు. [బడినది.
నిబిడ్డము-స. 1. బంధించఁబడినది. 2. అడ్డగించఁ
నిబిడ్డము-స. చంపుట.
నిబిడము-స. దట్టము. [నిబిడికరించు-దట్టముచేయు.
నిబిడికృతము-స. నిబిడముగాఁజేయఁబడినది. క్రి.
నిబోధనము-స. చూపు.
నిబ్బరము-వి. (నిర్బరము) 1. అశ్వగతి, ప్లవము.
2. అధికము. క్రి. నిబ్బరించు-1. అతిశయించు.
2. నిదానించు. [ణించు. 2. ఉప్పొంగు.
నిబ్బరికము-తె. కరుణ. క్రి. నిబ్బరికించు-1. కరు
నివము-స. 1. నెవము. 2. సమానము.
నిభాయించు-పించు. నపించు.
నిభృతము-స. తీర్పుఁబడినది.
నిమంత్రణము-స. శ్రాద్ధబోజనాదులందు తగినవారిని
నియమించుట. క్రి. నిమంత్రించు.
నిమంత్రితుడు-స. నిమంత్రించఁబడినవాడు.
నిమజ్జనము-స. స్నానము. రూ. మజ్జనము.
నిమయము-స. పచ్చపులముగాపు. రూ. వినిమయము.
నిమిత్తము-స. 1. కారణము. 2. శకునము. 3.
గుఱి. 4. గుఱుతు.

నిమిషము-స. 1. తెప్పవేయుట. 2. తెప్పపాటుకా
లము. రూ. నిమేషము. (వి. నిమనము)
నిమిలనము-స. 1. కనులుమూయుట. 2. చావు.
నిముకు-తె. స్తన్యపానముచేయు. [నివురు.
నిమురు-తె. (శరీరమును) మెల్లగాతడవు. రూ.
నిమునము-చూ. నిమిషము.
నిమ్మగ-స. ఏఱు. (వృక్షవల్లమునకు పాటునది.)
నిమ్మము-స. 1. లోతు. 2. పల్లము.
నిమ్మ-తె. జంబీరవృక్షము. [మృళించు.
నిమ్మకము-తె. 1. నెమ్మది. 2. స్వల్పము. క్రి. ని
నియంత-స. 1. నడపువాడు. 2. తేరునడపువాడు.
నియతము-స. 1. నియమముగలది. 2. నిత్యమైనది.
నియతి-స. 1. నియమము. 2. భాగ్యము.
నియమనము-స. ఏర్పాటు.
నియమము-స. 1. ఏర్పాటు. 2. కట్టు. 3. చనుపు.
4. ప్రతిజ్ఞ. 5. ప్రతమ. రూ. నియామము.
క్రి. నియమించు-1. ఏర్పాటుచేయు. 2. ఆజ్ఞా
పించు. [బడినది.
నియమితము-స. 1. నియమింపఁబడినది. 2. కట్టఁ
నియమ్యము-స. నియమింపఁబడినది.
నియామకుడు-స. నియమించువాడు.
నియతము-స. లక్ష.
నియద్రము-స. బాహ్యుద్రము.
నియోక్తవ్యము-స. నియోగింపఁదగినది. [గించు.
నియోగము-స. ఆజ్ఞ. రూ. నియోజనము. క్రి. నియో
నియోగి-స. (నియోగము కలవాడు) మంత్రి.
నియోగ్యుడు-స. (నియోగింపఁదగినవాడు) ప్ర
భువు. [వ్యాజులతెగ.
నియోగి-వి. (నియోగి) 1. మంత్రి. 2. ఒకట్రా
నిర్-స. వ్యతిరేక విశేషార్థములనిచ్చు ఉపసర్గము.
రూ. నిస్. సమా. నిరంకుశము-అడ్డులేనిది.
నిరంజనము-1. కాలుకలేనిది. 2. దోషములే
నిది. నిరంతరము-1. దట్టము. 2. ఎడతెగనిది.
నిరతము-మిక్కిలిఅపక్తిగాన్నది. నిరతి-మిక్కి
లి అపక్తి. నిరత్యయము-నాశములేనిది. నిరర్థ
శము-అడ్డులేనిది. నిరర్థకము-ప్రయోజనము లే
నిది. నిరవధికము-మేరలేనిది. నిరస్తము-1. తిర
స్కరింపఁబడినది. 2. వెడలఁగ్రక్కఁబడినది.

3. నిరాకృతము. నిరాకారము-ఆకాశము. నిరా
కృతము-న్యాయముచే క్రోయఁబడినది. నిరస్త
ము. నిరాఘాటము-మేరలేనిది. నిరాతంకము-
1. భయములేనిది. 2. వ్యాధిలేనిది. నిరాయ
ము-రోగములేమి, సౌఖ్యము. నిరీక్షణము-చూ
పు. క్రి. నిరీక్షించు. నిరుద్రము-నిరోధింపఁబడి
నది. నిరుపమము-సాటిలేనిది. నిర్జతము-వెడ
లఁబడినది. నిర్జతి-వెడలఁబాటు. రూ. నిర్జమన
ము, నిర్జమము. క్రి. నిర్జమించు. నిర్జ
ణుడు-1. భగవంతుడు. 2. గుణనిరహితుడు.
నిర్జాతము-1. పిడుగు. 2. వజ్రము. నిర్జ్ఞుఁ
డు-కనికరములేనివాడు. నిర్దోషము-దృష్టి. క్రి.
నిర్దోషించు. నిర్దనము-జనములేనిది. నిర్దరుడు-
వేలాపు. (వృక్ష. మునలితనములేనివాడు) నిర్ది
తుడు-గెలువఁబడినవాడు. క్రి. నిర్దించు-గెలు
చు. నిర్దరము-నెలయేఱు. రూ. యరము. నిర్
రిణి-నది. నిర్దయము-ఏర్పాటు. క్రి. నిర్దయించు.
నిర్దాయకుడు-ఏర్పాటుచేయువాడు. రూ. నిర్దేశ.
నిర్దేశము-నిర్దయింపఁబడినది. నిర్దగము-చక్కఁ
గ కాలినది. నిర్దయడు-దయలేనివాడు. నిర్దళ
నము-చక్కఁగా భేదించుట. నిర్దహనము - చ
క్కఁగాకాల్చుట. క్రి. నిర్దహించు. నిర్దారణము-
చక్కఁగాచీల్చుట. నిర్దిష్టము-నిర్దేశింపఁబడినది.
నిర్దేశము-1. ఆజ్ఞ. 2. చెప్పట. క్రి. నిర్దేశించు.
నిర్దేశ్య-నిర్దేశించువాడు. నిర్దారణ-నిర్దయము.
క్రి. నిర్దరించు. నిర్దారణయము-నిశ్చయింపఁ
దగినది. నిర్దాతము-విధానఁబడినది. నిర్దిష్టము-
జాగరూకతకలది. నిర్బంధము-1. బలాత్కా
రము. 2. కదలమెదలఁగూడనికట్టు. క్రి. నిర్బం
దించు. నిర్భయము-భయములేనిది. నిర్భరము-
పెల్లు. నిర్భర్తనము-అదలుపు. క్రి. నిర్భర్తించు
చు. నిర్భాగ్యుడు-భాగ్యములేనివాడు. నిర్భిన్న
ము-చక్కఁగా భేదింపఁబడినది. నిర్భలము-
మలినములేనిది. నిర్భల్యము-దరింది తీసివేసి
నది. నిర్భుక్తుడు - సంగము నిడిచినవాడు.
నిర్భూలము - పేరులేనిది. క్రి. నిర్భూలించు.
మొదలంబు నాశముచేయు. నిర్భాణము-1. వెడ
లుట. 2. ముక్తి. 3. చావు. నిర్వచనము-అర్థ

వివరణముచేసి చెప్పడు. క్రి. నిర్వచించు. క్రి. నిర్వర్తిల్లు-నెఱవేఱు. ప్రే. నిర్వర్తించు. నిర్వాణము - చలించనిగాలి. నిర్వాదము-1.నిర్మిత వాదము. 2. ఆవవాదము. 3. వాదములేమి. నిర్వాసణము-1. కొంచు. 2. ఈవి. నిర్వాసనము-1. చంపుడు. 2. వెదలఁగొట్టుడు. నిర్వాహకుడు-నిర్వహించువాడు. నిర్వాహము-1. శక్తి. 2. జరగుఁబాటు. క్రి. నిర్వహిల్లు-1. జరుగు. 2. నెఱవేఱు. ప్రే. నిర్వహించు. నిర్విణుడు-నిర్వేదము నొందినవాడు. నిర్విష్టము-1. చొరబడినది. 2. హిందఁబడినది. నిర్వృత్తి-1. సుఖము. 2. ఊజబ. 3. నాశము. నిర్వృత్తి-1. సంకోషము. 2. మోక్షము. 3. నెఱవేఱు. నిర్వేదము-తత్వజ్ఞాన దుఃఖేంద్రాదులచేఁ గలుగు హేయత్యజున్ది. క్రి. నిర్వేదించు. నిర్వేశము-1. కూలి. 2. జీతము. నిర్వ్యాజము-నెవములేనిది. నిరయము-న. దుర్గతి, నరకము. నిరసనము-న. 1. తిరస్కారము. 2. అక్షేపము. 3. వధము. రూ. నిరాసనము. క్రి. నిరసించు. నిరాకారి-తె. మూని. క్రతచిన సంవత్సరము. నిరు-తె. గతించినది. నమా. నిరుడు-(నిరు + వీడు) నిలు-తె. నివృచ్చ-(నిరు + వచ్చ)నాశము. మిక్కిలి. (నిలుపేద, మొ.) నిరూధి-న. ప్రసిద్ధి. రూ. రూధి. నిరూపణము-న. 1. అరయిక. 2. చూపు. 3. తార్కాణము. క్రి. నిరూపించు. నిర్మతి-న. (నిర్ + ముతి) 1. అంక్తి. 2. ఒక దిక్పాలకుడు. 3. ఉపద్రవములేనిది. రూ. నైర్మతి. క్రు-అర్థగించు. నిరోధము-న. 1. అడ్డు. 2. చేటు. క్రి. నిరోధించు. నిర్మాణము-న. 1. నిర్మితి. 2. యోగ్యత. నిర్మాత-న. నిర్మించువాడు. రూ. నిర్మాయి. నిర్మితి-న. నిర్మాణము, సృష్టి. క్రి. నిర్మించు-కలుగఁజేయు, సృష్టించు. [నిలుగు. 2. గర్వించు. నిష్టానిలుగు-తె. (నిలుగు + నిలుగు) 1. మిక్కిలి నిలక-తె. నిలుపు. నిలయము-న. ఇల్లు. నిలింపుడు-న. 1. దేవత. 2. జోయ.

నిలినము-న. మిక్కిలి అడఁగినది. నిలుకడ-తె. 1. ఉనికి. 2. స్థైర్యము. 3. విరామము. నిలుగు-తె. 1. ఒకలుచిలుచుకొను. 2. గర్వించు. 3. కృ. గర్వము. రూ. నిలుగు. నిలుచు-తె. 1. కాళ్లునిలేపియుండు. 2. ప్రతిష్ఠిత మగు. 3. ఉండు. 4. మిగులు. రూ. నిలఁబడు, నిలువఁబడు. కృ. నిలక, నిలుపు, నిలుపు. ప్రే. నిలుపు. నిలుచుండు, క్రి. నిలుచుకొను-నిలఁబడి యుండు. నిలుపు-తె. 1. నిలువఁబెట్టు. 2. ప్రతిష్ఠించు. 3. అర్థగించు. 4. స్థిరపఱచు. కృ. 5. నిలుచుట. 6. నిష్ఠ. 7. స్థైర్యము. క్రి. నిలుపోపు-(నిలుపు + పు) ఓర్పు. [1. నిలుచు. 2. అడ్డునడు. నిలువ-తె. శేషము. రూ. నిల్వ. క్రి. నిలువఁబడు-నిలువరము-తె. స్థిరమైనది. క్రి. నిలువరించు-1. చలించకనిలుచు. 2. నిలుపు. నిలుపు-తె. 1. నిలుపు. నిలుచుట. 2. చేయు మీది కెత్తుకొని నిలుచున్న మనుజునిపొడవుకొలఁది. 3. మీఁదియంతస్తు. 4. అక్రమి. 5. ఒడలు. నమా. —గొలుపు-నిలుచుండిచేయు నేవ. —జీతము-నిలుచుండుననిచేయనిచ్చెడుజీతము. నివర్తనము-న. మరలాట. క్రి. నివర్తిల్లు. ప్రే. నివ నివసతి-న. ఇల్లు. క్రించు. నివసథము-న. గ్రామము. క్రి. చేయు. నివసనము-న. ఇల్లు. క్రి. నివసించు-ఉండు. వాసము నివహము-న. గుంపు. ప్రము. 2. గాలిలేనిది (చోటు) నివాతము-న. 1. నాణములచేఁ జేదించరానిది (కవ నివాసము-న. పితరుల సుద్దేశించిన తిలతర్పణాదిక నివారణము-న. అర్థగింత. క్రి. నివారించు. వ్రము. నివారణీయుము-న. అర్థగింతఁదగినది. రూ. నివార్య నివాసము-న. ఇల్లు. రూ. నివసనము, వాసము. వ్రము. నివాసి-న. వాసముచేయువాడు. నివాళి-తె. హారతి. రూ. నివాళిక, నివాళి, నివాళిక. క్రి. నివాళించు. క్రించువాడు. నిష్ఠింపుడు-న. 1. కూర్చున్నవాడు. 2. ప్రవేశించి నిపుడు-చూ. నిగుడు. నిపురు-చూ. నిమరు.

నివృత్తులు—చూ. నిగుణు.

నివృత్తము—న. పరిశీలనము.

నివృత్తి—న. 1. మరలుట. 2. మోక్షము.

నివేదనము—న. 1. ఎఱుక. 2. సమర్పణము. క్రి.

నివేదించు. [నివేదనము. 4. ఇల్లడ.

నివేళము—న. 1. ఇల్లు. 2. చొరవ. 3. దండువిడి

నివ్వటిల్లు—వి. (నివ్వటిల్లు) 1. నెఱవేటు. 2.

అతిశయించు. 3. కలుగు. 4. వ్యాపించు. రూ.

నివ్వటిలు. [లు. రూ. నివరి. నీవరి.

నివ్వరి—వి. (నీవరము) 4. దర యను కనవుగింజ

నివ్వరి—చూ. నివాళి.

నివ్వెలు—తె. (నిండు + వెలు) 1. పారవశ్యము. 2.

నివ్వేస్తక. 3. క్రాంతి. రూ. నివ్వెర. 4. మి

క్కిలిభయము. రూ. నివ్వెఱగు. క్రి. —నడు

క్కు. —పాటు.

నిక—న. 1. రేయి. 2. పనునై. నమా. నికాంతము—

1. వేకువ. 2. ఇల్లు. నికాకరుడు—చంద్రుడు.

(ఇట్లే నికాంతి. మొ.) —చరి—1. రక్కసి.

2. అంకుటాలు. 3. పైడికంటిపక్షి. —చరు

డు—1. రక్కసుడు, రేద్రుడు. (ఇట్లే నికా

టుడు. మొ.) [నికతము.

నికాకము—న. మిక్కిలి వాడి చేయఁబడినది. రూ.

నికతము—న. 1. నడురేయి. 2. రేయి.

నికతిన—న. రేయి.

నిశ్చయము—న. నిర్ణయము. క్రి. నిశ్చయించు.

నిశ్చితము—న. నిశ్చయింపఁబడినది.

నిశ్చేతి—న. నిచ్చెన.

నిశ్చేయనము—న. 1. ముక్తి. 2. మేలు. [నించు.

నిశ్చేనము—న. నిట్టార్చుట. క్రి. నిశ్చేపించు, నిశ్చా

నిశ్చానము—న. నిట్టార్చు.

నిష్కంగము—న. అమృతంబొది.

నిష్కణము—న. 1. ఉండినది. 2. కూర్చుండినది.

నిష్కాదము—న. నప్తస్వరములలో నీడవది.

నిష్కాదుడు—న. 1. జోయవాడు. 2. మాలవాడు.

నిష్కర్షము—న. నిష్కేధింపఁబడినది.

నిష్కాదనము—న. చంపుట.

నిష్కేతము—న. గర్భాధానము.

నిష్కేధము—న. శ్రోవుడు. క్రి. నిష్కేధించు.

నిష్కేవణము—న. చక్కగా నేనించుట.

నిష్కళ—న. 1. ముట్టడిగిన ఆడుది.

నిష్కళము—న. 1. మాడ. 2. అంకము. 3. పత

కము. 4. బంగారు. 5. వెండి.

నిష్కర్ష—న. నిశ్చయము. క్రి. నిష్కర్షించు.

నిష్కానితము—న. 1. ఉనువఁబడినది. 2. వెడ

లింపఁబడినది.

నిష్కూటము—న. 1. కొట్ట. రూ. నిష్కూటము.

2. అంతిపురము. 3. ఇంటితోట. 4. తలుపు.

నిష్కృతము—న. ప్రాయశ్చిత్తము.

నిష్కృతము—న. వెడలుట. క్రి. నిష్కృతించు.

నిష్కృతి—న. బయలు వెడలుట. [నిష్కించు—నిర్మగు.

నిష్క—న. 1. ఉనికి. 2. చేటు. 3. ముగియక. క్రి.

నిష్కతము—న. చక్కగా నుంచఁబడినది.

నిష్కేవణము—న. ఉమియుట.

నిష్కరము—న. 1. కఠినము. 2. పరుషము (వాక్కు)

నిష్కృతము—న. 1. ఉమియఁబడినది. 2. త్రోయఁ

నిష్కాతుడు—న. నేర్పరి. [బడినది.

నిష్కృతి—న. 1. సిద్ధి. 2. పరిసమాప్తి.

నిష్కృష్టము—న. నిర్దించినది. [జేయు.

నిష్కాదనము—న. నిర్ది. క్రి. నిష్కాదించు—నిర్దించఁ

నిన్—చూ. నిర్. నమా. నిశ్చేష్ట—చేష్టలుడుగుట. ని

ప్రయోజనము—ప్రయోజనములేనిది. నిష్కల

ము—ఫలములేనిది. నిస్తంద్రము—చొరవగలది.

నిస్తరణము—దాటుట. రూ. నిస్తారము. క్రి. ని

స్తరించు. నిస్తృపాము—అనలేనిది. నిస్తరణము—

1. ఇంటిముందటిభాగము. 2. చావు. 3. ముక్తి.

నిస్తారము—సారములేనిది.

నిస్తరము—న. వ్యధానము.

నిసి—వి. (నిశ) రేయి. నమా. —వెలుగు—చంద్రుడు.

విసుగు—వి. (శిశువు) విధ. రూ. విసువు.

నిస్థితము—న. కత్తి.

నిస్సందము—న. మిక్కిలిచలనము.

నిస్సనము—న. శబ్దము, మోత. రూ. నిస్సాగము.

నిస్సంతు—వి. (నిస్సంతానము) సంతానములేనిది.

నిస్సత్తువ—వి. (నిస్సత్త్వము) అశక్తి.

నిస్సహజము—తె. ఒకయర్థవాద్యము. రూ. నిస్సా

నిస్సందము—న. కాటుట. [బహు, నిస్సానము.

నిహంత-న. చంపువాడు. [నది. ౧. గుణింపఁబడినది. నిహంతము-న. 1. గుణకారము. 2. చంపఁబడి నిహతి-న. చాపు.

నిహితము-న. ఉంచఁబడినది.

నిహ్నాచము-న. 1. ఆపనమ్మిక. 2. కపటము. ౩. తిరస్కారము. 4. దావణికము. 5. నమ్మిక. 6. మఱుగుమాట. క్రి. నిహ్నాచించు-మఱుగు పుచ్చు.

నిహ్నాతి-న. మఱుగుపుచ్చుట.

నీ

నీ-తె. నీవు శబ్దమునకు ప్రాతిపదికము.

నీ-గు-తె. నివర్తించు.

నీ-డు-తె. కమ్మవారి బిరుదుపేరు. రూ. నాయఁడు.

నీకాశము-న. 1. ప్రకాశము. 2. విశ్చయము.

3. కుల్యము. [నీరైనది. ౩. నీచుఁడు.

నీచు-తె. 1. చేపమీఁది పొలపు. 2. రక్తముచెడి

నీచుఁడు-న. అధముఁడు. రూ. నీచు. [కాఁడు.

నీటు-తె. శృంగార గర్వము. సమా. —గత్తె.

నీడ-తె. చాయ.

నీడము-న. 1. చోటు. 2. వక్షిగూఁడు. సమా.

నీదోద్భవము-వక్షి, గూఁటికానుపు.

నీతము-వి. (నియతము)నియమము. రూ. నీతకము.

న. 1. తేఁబడినది. 2. పొందింపఁబడినది.

నీతి-న. న్యాయము.

నీవము-న. కడిమిచెట్టు.

నీరంధ్రము-న. (నిర్ + రంధ్రము) నందులేనిది.

నీరము-న. జలము. సమా. నీరజము-1. తామర.

2. ముత్తెము. —దము-మేఘము, —ది-సము

ద్రము. నీరాటము-జలచరము.

నీరసము-న. రసములేనిది.

నీరాజనము-న. హారతి.

నీరు-వి. (నీరము) 1. జలము. 2. మూత్రము.

సమా. నీటికానుపు-అగ్ని. (ఇచ్ఛే నీటిచూలి.

మొ.) —కుప్ప - జలరాశి. రూ. నీరుకుప్ప.

—తాత-నాయపు. —దయ్యము-జలగ్రహము.

—పుట్టుపు-తామర. —యిక్క - కౌస్తుభము.

—రిక్క-పూర్వాషాఢ. —తేఁడు-1. వరుణుఁ

డు. 2. సముద్రుఁడు. —తేనిరిక్క - శతభిష

ము. నీరాట-పాచి. నీరాట-1. స్నానము.

2. జలక్రిడ. క్రి. నీరాడు. నీరామని-వర్షముతు

పు. నీరుకట్టు-మూత్రబంధరోగము. —కాయ.

బుద్బుదము. —కాఱు (ఒక కముసాలి) కొఱము

ట్టు. —కాచి-కొంచెమెఱుపు. (నీటితెమ్మచేగలు

గు కాచి) —కాళ్లు-సాయంకాలములందుఁ దో

చు ఎఱునివచ్చని కిరణములు. —గండి-తూము.

—చిచ్చు-బడబాగ్ని. —చుఱుకు-మూత్రము

దిగునపుడు మంటయెత్తురోగము. —తెంకి.

జలాశయము. —డి-అతిమూత్రము. —తాలు

పు-మట్టు. —తిత్తి-మూత్రకోశము. —పావ.

1. అగ్ని. 2. నీటిమనుష్యుఁడు. —పుట్టుపు.

1. తామర. 2. శంఖము. ౩. కౌస్తుభము. (అల్ల

ము) —మట్టిగ - మూఁడుపాళ్లు నీళ్లుకలిసిన

మట్టిగ. —మట్టము-సమమును గనిపెట్టు సాధ

నము. —మోపరి-1. కడవ. 2. మేఘము.

—వామి-జలరాశి. క్రి. నీరాడు - స్నానము

చేయు. నీరుముట్టు-మూత్రించు, జలస్పర్శము

చేయు. —వట్టు-దప్పిగొను.

నీఱు-తె. భస్మము. రూ. నిగుఱు, నిపుఱు.

నీలము-న. 1. నీలిచెట్టు. 2. నలుపు. సమా. నీల

కంతము-1. నెమలి. 2. పిచ్చుక. —కంఠుఁ

డు-శివుఁడు. —కము - నల్లకోఁతి. —లోహి

తుఁడు-శివుఁడు. నీలాంబరుఁడు-1. బలరాముఁ

డు. 2. నిర్వతి. ౩. శని. (నల్లవలుతాలుపు)

నీలాజము-నల్లకలువ.

నీలాలి-తె. రెండు మొగముల దీపారాత్రికపుకట్ట.

నీలి-తె. 1. గారడము. 2. వి. నీలిచెట్టు. ౩. నీలిమందు.

నీలిమ-న. నలుపు. [రూ. నీలుగు, ఈలుగు, ఇలుగు.

నీలుగు-తె. 1. ఒడలువిఱుచుకొను. 2. చచ్చు.

నీవరి-చూ. నివ్వరి.

నీవారము-న. నివ్వరి.

నీవి-న. 1. నంది మొదలు. 2. పోకముడి. ౩. సం

దెవులొమ్మ. 4. చెఱపాం. [వి. ఈరు, మీరు.

నీవు-తె. నీశబ్దమునకు ప్రథమైకవచనము. రూ. ఈవు.

నీవృత్తు-న. 1. దేశము. 2. గ్రామము.

నీహారము-న. మంచు.

నీళ్ల-న. విష్ణు భార్యలలో నొకతె.

నీళ్ల-వి. నీళ్లు. నమా. నీళ్లవరుగు-ఉప్పు. క్రి.నీల్లాదు-1. ప్రసవించు. 2. మునుగు.

ను

ను-తె. 1. ద్వితీయా ప్రత్యయము. 2. క్రియా ప్రత్యయము. 3. నముచ్చయార్థకము.

నుంకు-తె. చస్తు.

నుక్కట-తె. చలనము.

నుగ్గు-తె. 1. నలగు. కృ. 2. చూర్ణము. 3. ఖండము. 4. బి. పిడకకునుక. క్రి. నుగ్గాడు. ఖం

నుచ్చిళ్ల-తె. నురుగు. [డించు.

నుచ్చు-తె. 1. గొఱ్ఱెలపే(కంచనులకు) జొట్టు గుడ్డ, నుచ్చుపాత. 2. పెంట్రిక.

నుడి-తె. 1. మాట. 2. అవవాడు. రూ. నొడి. —కాడు-మాటలమారి. నమా. —కారము-

మాటచమత్కారము.

నుడుగు-తె. 1. చెప్ప. 2. కృ. మాట. రూ.నుడువు, నొడుగు, నొడువు. నమా. —తేడు-

బృహస్పతి, గీష్పతి. నుడువరి - మాటలమారి, నుతము-న. నుతింప(బిడినది. [వాదాలుడు.

నుతి-న. స్తోత్రము. క్రి. నుతించు.

నుదురు-తె. నొనలు.

నునువు-తె. స్నిగ్ధత. నమా. నునువరి-నునువుగలది. నునుసిగ్గు-కొంచెముసిగ్గు.

నున్న-తె. నునుపైన.

నుయి-తె. బావి. రూ. నుయ్యి, నూయి.

నుజిసిడి-తె. నుజుచుట. [బృ-కారిజము.

నురుగు-తె. ఫేనము. రూ. నురువు. నమా. —ద

మజుచు-తె. ధాన్యమును కాళ్లతో క్రొక్కినలుపు. కృ. నుజిసిడి.

నుజువు-తె. 1. నుజుచు. 2. చంపు.

నుజుము-తె. 1. చూర్ణముచేయు. 2. చంపు. 3. కృ. చూర్ణము. క్రి. నుజుమాడు, నుజుముచేయు.

నులక-తె. మంచమల్లెడు ధారము. రూ. నుల్క.

నులి-తె. 1. ప్రేవుంటోనినొప్పి. 2. చిక్కు. 3. అల్పము. —పురుగులు-కడుపులోని నన్నవిపురుగులు. నమా. —వెచ్చ-గోరువెచ్చ. క్రి. —

గొను-చిక్కువడు. —వెట్టు-నులుచు.

నురించు-తె. నులుచు.

[కృ. నులివు. నులియు-తె. 1. స్థానముతప్ప. 2. పొడియగు. నులుచు-తె. 1. పొడిచేయు. 2. నలుపు. రూ. నులుపు. నులుము-తె. 1. వ్రేళ్లతోనలుపు. 2. పెల్లగించు. నులును-తె. న్యూనత.

నువు-తె. తిల. రూ. నువ్వ, నూగు, నూవు.

నునలు-తె. 1. అలసించు. 2. పూను. 3. ఒడలు విలుచుకొను.

నుసి-తె. 1. (పురుగులుతొలుప(గా రాలు) పొడి. 2. అల్పము. నమా. —పురుగు-ఘణము.

నునుగు-తె. తిరస్కరించు.

నునుము-తె. కన్నులయొద్ద ముసరెడి చిన్నదోమ. నునుము-తె. ఆకరించు.

నునులు-తె. 1. మెదలు. 2. లాఘవము.

నూ

నూగు-తె. 1. ఆకులుతోనగువానిపైనుండు నన్నని ముండ్లు. 2. లేత. నమా. —మీనము-అప్పుదే మొలచుచున్న మీనము. (అప్రే. నూనూగు)

నూక-తె. బియ్యపు తునుక.

నూకు-తె. 1. త్రోచు. 2. త్రోలు. కృ. నూకుడు. నూగు-చూ. నువు.

నూచ-తె. పొడి. రూ. నూచము.

నూతనము-న. క్రొత్త. రూ. నూత్నము.

నూనియ-తె. (నూవు + నేయి)చమురు. రూ. నూనె. నమా. నూనెముడి-కిలుగంటు.

నూపురము-న. అందె.

నూయి-తె. చేదబావి. చూ. నుయి.

నూజు-తె. 1. వాడిచేయు. 2. మర్చించు. 3. శతము. నూజుచు-చూ. నుజుచు. కృ. నూజిసిడి, నూర్చిడి.

నూలిగరసు-తె. బద్ధకల. [నూజువు, నూర్పు.

నూలు-తె. ప్రత్తివడికినపోగు, శంతువు.

నూలుకొను-తె. 1. ఒప్పుకొను. 2. కుదురుకొను. 3. చక్క(బడు. 4. పురికొను. రూ. నూర్కొను.

కృ. నూలుకొలు, నూర్కొలు.

నూవు-చూ. నువు.

నృ

నృత్తము-న.నరనమము. [ను తెలుపుచు ఆదెడి ఆట.
నృర్యము-న.శరీరహస్తనేత్రాభినయములచే భావము
నృపతి-న. రాజు. రూ. నరపతి. (ఇట్లే నృపాలు
డు, నృపుడు. మొ.)
నృపలక్ష్యము-న. రాజనకుఁబెట్టెడి తెల్లగొడుగు.
నృశంసుడు-న. క్రూరుడు.
నృసింహుడు-న. 1.నరసింహుడు. 2.నరశ్రేష్ఠు
డు. (ఇట్లే నృహరి. మొ.)

నె

నెంజిలి-తె. మనోవ్యథ. [నెక్కోలు.
నెక్కొను-తె. పాడుకొను. రూ. నెంకొను. కృ.
నెగడి-తె. మృగములు జెడరుటకును చలికాను
కొనుటకును వేసెడిమంట. [నెవడు.
నెగడు-తె. 1. బయలుపెఱయు. 2. వర్ణింపు. రూ.
నెగవు-చూ. ఎగవు.
నెగయు-చూ.ఎగయు.రూ.నెగయు దెంచు, నెవయు.
నెగవు-చూ. ఎగయు.
నెగులు-తె. 1. దాడ. 2.మనోవ్యథ. రూ.నెవులు.
నెగు-తె. నిర్వహింపు.
నెట్టిక-తె. ప్రేక్షకీకృతదరిక వప్పుడు. రూ. నెట్టిక.
నెట్టన-తె. అనివార్యముగా. రూ. నెట్టనము.
నెట్టికసీల-వి.(నైషిక్తీలుడు)నదాచారనంపన్నుడు.
నెట్టియము-తె. 1. చుట్టకుదురు. 2. గుండుపాగ.
రూ. నెట్టెము.
నెట్టు-తె. 1. పూనితోయు. కృ. 2. పూనిక. క్రి.
నెట్టుకొను-1. పూనుకొను.2.నెలకొను. 3.అతి
శయించు. 4. బలాత్కరించు.
నెట్టె-తె. సరియగుజత, ఉద్ది.
నెత్తము-తె. 1. పాచికలాట. 2.పందెము, 3.కాం
రమీడి వికాం నమప్రదేశము.నమా.నెత్తకమ్మ-
పాచికలపందెము. నెత్తవలక - పాచికలాడెడు
నెత్తి-తె. తల. [వలక, అష్టావదము.
నెత్తురు-తె. రక్తము. రూ. నెత్తు.నమా. —కందు-
జొత్తుపావ. —బ్రొడ్డు-పంద్యాకాలము. —వ్రా
పుడు-రక్తనుడు. —బంక-బంకవిరేచనము.

నెనడు-తె. మజ్జ, మూలగు.

నెనరు-తె. 1. కృతజ్ఞత. 2. ప్రేమము.
నెవము-వి. (నిభము) 1. వ్యాజము. 2.కారణము.
నెవ్వరము-తె. వేగము. [3.తప్ప.రూ.నెవము.
నెవ్వరించు-తె. నిరూపించు, మూదలించు.
నెవ్వు-తె. 1. స్థానము. 2. స్తైర్యము. 3. ఉపాయ
ము. నమా.నెవ్వరి-ఉపాయకాలి. క్రి.—కొను-
నెమట-తె. వెదకు. కృ. నెమకుడు. [పాడుకొను.
నెమరు-తె. పశువులు మొదటతిన్నదానిని మరల
నోటికిఁదెచ్చుకొని చక్కగా నమలుట, రోమం
థము. క్రి. నెమరుచు.

నెమిలి-తె. మయూరము. రూ. నెమిలి. చూ.నమిలి.
నెమ్మి-తె. 1. ప్రేమ. 2. నెమ్మది. 3. సంతోష
ము. 4. క్షేమము. రూ. నెమ్మిక. 5. నెమిలి.
వి. (నేమి) వంజశవృక్షము.నమా. —రాతు-
నెమ్మిలి-చూ. నమిలి. [కుమారస్యామి.
నెమ్ము-తె. 1. తడి. 2. వలకలంటచేయ రోపం
జొప్పించుమేకు. [రూ. నెయ్యి. నేయి.
నెయి-తె. కరగింపఁగా ఏర్పడునది, ఘృతము.
నెయ్యము-వి. (నైహము) 1.చెలిమి. 2.ఇంపు.
రూ. నెయ్యమి, నేయము. (పుం. నెయ్యిడు,
నెయ్యరి. స్త్రీ. నెయ్యరాలు. నమా. నెయ్యపుట
లుక-ప్రణయకోపము. —జేడు-మదనుడు.
క్రి. నెయ్యమాడు.నైహించు.

నెజ-తె. నమానమందు నెజపుశబ్దమునకు మీఁది
వర్తములోపింపఁగా మిగిలినరూపము. రూ.నెర,
నెజా. నేజా. నమా. (నెజజాణ, నెజజోదు.
మొ.) నెచ్చెలి-(నెజ+చెలి) ప్రాణస్నేహి
తుడు, —రాలు. నెత్తమిత్తి-పెద్దతామర. నెత్తా
వి-ఎక్కువ వానన. (ఇట్లే నెమ్మది, నెవ్వగ,
నెవ్వడి. మొ. గ్రహింపవలెను.) [నెజను.

నెజకు-తె. 1. మర్మము. 2. జీవస్థానము. రూ.
నెజక-తె. వెండుకు.
నెరడు-తె. గొగ్గి, విషమును.
నెరవు-తె. 1. నిండించు. 2. వజరు. 3.నెజపేర్పు.
4. వ్యాపింపఁజేయు. కృ. 5. వ్యావనము. 6. అతి
కము. రూ. నెజపు.

నెరయ-తె. 1. నిండు. 2. నెఱవేలు. 3. వ్యాపించు. నెఱయు. ప్రే. నెరవు. కృ. నెరయక, నెరవు. నెరవు-తె. 1. పూర్తి. 2. వ్యాపనము. 3. మార్గము. 4. అధికము. 5. యుక్తము. 6. విశాలము. రూ. నెఱవు. సమా. నెఱవాది - (నెఱవు + ఆది) సేర్పరి. నెఱవిధై - హస్తలాఘవముగల జాల విద్య. చూ. నెర, నెఱ. క్రి. నెఱవేలు-1. ముగియు. 2. సిద్ధించు.

నెఱసరి-తె. శూరుడు. [4. నలును. నెరను-తె. 1. తప్పు. 2. కళంకము. 3. దోషము. సరి-తె. సంకర. సమా. —కురులు-వక్రాలకములు. నెఱి-తె. 1. అందము. 2. ఆచారము. 3. వత్తపుకుచ్చె. 4. క్రమము. 5. న్యాయము. 6. పరాక్రమము. 7. పూర్తి. 8. టెక్క. 9. వక్రత. (నెరి) 10. విదము. 11. బ. వెండుకలు. 12. సంకర వెండుకలు. క్రి. —వడు. సిద్ధించు. సమా. నెన్నుడుము-అందమైన నడుము. (ఇట్లే నెన్నడు, నెన్నుడురు, నెన్నెనలు, నెమ్మేను, నెమ్మోము, మొ. గ్రహింపవగు.)

నెఱిక-తె. 1. వత్తపుకుచ్చె. 2. వైఠిపావడ. నెఱియ-తె. 1. చీలిక. 2. నేలపగులు. రూ. నెఱ, నెరుము-తె. 1. రాచు. 2. నెరవు. [నెఱ్ఱియ, నెఱ్ఱె. నెల-తె. 1. చూపము. 2. చంద్రుడు. 3. పున్నము. 4. స్థానము. 5. కర్పూరము. సమా. —కట్టు-తాళికట్టదపునేల, కుట్టిముము. —కూన-1. చాలచంద్రుడు. 2. నఖక్షరము. —చూలి-బుధుడు. (ఇట్లే నెలపట్టి, మొ.) —తాలుపు-చంద్రశేఖరుడు. —తావడము-చక్రారము, నెలపులుగు. —పాలు-చంద్రకళ. —మేసరి-రాహువు. —తాయి-చంద్రకాంతి. —వంక-నెలకూన. —కోల-అర్ధచంద్రబాణము. —వత్తి-పచ్చకప్పురపువలుకు. —వీసము-నెలపాలు. —వెలుగు-నెన్నెల.

నెలత-తె. ఆడుది. రూ. నెలతొక.

నెలకువ-తె. స్థానము.

నెలగ-తె. ధనము.

నెలవు-తె. 1. వాసస్థానము. 2. స్థానము. 3. పరిచయము. క్రి. —కొను-1. నిలుకడయగు. 2.

నిలుచుండు. రూ. నెలకొను.

నెలి-తె. అగ్నిమంథవృక్షము, ఉపరిక.

నెవడు-చూ. నెగడు.

నెవము-చూ. నెవము.

నెవయ-చూ. నెగయ.

నెవిలి-చూ. నెమిలి.

నెవులు-చూ. నెగులు.

నెవ్వ-తె. 1. దారిద్ర్యము. 2. అపద. 3. వఱపు.

నెళవు-తె. 1. పరిచయము. రూ. నెలవు. 2.

మర్మము. సమా. నెళవరి-1. పరిచయముకల

వాడు. 2. మర్మమెఱిగినవాడు. రూ. నెలవరి.

నే

నే-తె. నేయి.

నేఱెల్ల-తె. (నేసు + చెల్లె) సంతాపార్థకము.

నేడు-తె. (ఈ + నాడు) ఈదినము.

నేత-తె. నేయుట. సమా. —కాడు, నేయువాడు.

తంతువాయుడు. —పురుగు - సాలెపురుగు.

నేతరి-నేతకాడు.

నేజి-హిం. ఈతె. రూ. నేజము, నేరిజము, నేజా.

నేటు-తె. 1. నిశ్చయము. 2. దృఢము. క్రి. నేటిం

నేత-న. ప్రభువు. [చూ. నేటుకొను.

నేత్రము-న. 1. కన్ను. 2. కరిత్రాడు. 3. పలిపము.

నేదిష్టము-న. మిక్కిలి నమీపము.

నేను-తె. నాశబ్దప్రథమైకవచనము. రూ. ఏను.

నేపద్యము-న. 1. వస్త్రాద్యలంకారము. 2. నాట్య

పానము. రూ. నెపద్యము. [నేమము. క్రి. నేమించు.

నేమకము-వి. (నియామకము) నియమము. రూ.

నేమి-న. 1. బండికిట్టు. 2. గిజక.

నేము-తె. 1. ధాన్యము చేతిలోఁబోసికొని యిటున

టుత్రిప్ప. 2. నేనుయొక్క బహువచనరూపము.

నేయము-చూ. నెయ్యము. [రూ. ఏము, మేము.

నేయి-చూ. నెయి. [అల్లు. కృ. నేత.

నేయ-తె. 1. నేతచేయు. 2. చాపలుతోనగునవి

సేరమి-తె. 1. అజ్ఞానము. 2. దోషము. సమా.

నేరఁబోతు-తెలియనివాడు.

నేరము-తె. తప్పు. సమా. సేరగాడు, సేరగతై.

నేతా-చూ. నెఱ.

నేరిమి—నాకు.

నేరిమి-తె. సామర్థ్యము. రూ. నేరుపు, నేర్పు, నేర్పు.
 నేరుడు-తె. 1. ఓపు. 2. అభ్యసించు. రూ. నేర్పు.
 కృ. నేరిమి, నేరుపు.
 నేరుపు-తె. 1. నేరువజేయు. 2. సామర్థ్యము.
 సమా. —కాడు, —లాడు, నేరువది, నేర్పురి-
 సమరుడు.
 నేరెడు, నేరేడు-తె. జంబూవృక్షము. సమా. నేరె
 పేరు-జంబూనది. —దీవి-జంబూద్వీపము.
 నేల-తె. 1. భూమి. 2. ప్రదేశము. 3. దేశము.
 సమా. —చూలి-నీత, భూప్రతి. —కాలుపు-
 భూదరము. —వట్టి-1. అంగారకుడు. 2. నర
 కాసురుడు. 3. నీత. —మాలియ - భూమిలో
 పలియిల్లు. —తేడు-రాజు. —వేలుపు-భూసు
 రుడు, క్రి. నేలగలుపు-చంపు. నేలకుగోల
 కుడెచ్చు-క్రిందు మీదుచేయు.
 నేవడము-తె. నేణులుగ్రుచ్చిన హారము. రూ.
 నేవళము, నేహరము.
 నేస్తము-వి. (స్నేహము) నెయ్యము. సమా. నేస్త
 కాడు-మిత్రుడు. ప్రి. నేస్తకత్తె, నేస్తురాలు.

నై

నైకభేదము-స. అనేక భేదములుకలది.
 నైగవిగ్గము-స. విగవిగ లాడుట.
 నైగమము-స. వేదాంతము. [పాద గం ఆపు.
 నైచికి-స. మంచి రూపము ప్రాయము నమ్మదిగ
 నైచ్యము-స. వీధిదానము.
 నైజము-స. 1. తనది. 2. స్వాధావికము.
 నైవత్తము-చూ. నేవత్తము. [జ్యము.
 నైపుణము-స. నేర్పరితనము. రూ. నైపుణీ, నైపు
 నైమిత్తికము-స. నిమిత్తమువలన కలిగినది.
 నైయాయకుడు-స. న్యాయశాస్త్రము తెలిసినవాడు.
 నైరాళ్యము-స. ఆశలేనితనము.
 నైర్మతి-చూ. నిర్మతి.
 నైర్మతుడు-స. నానవదిక్కు నేలువాడు, నిర్మతి.
 నైర్మల్యము-స. దయలేనితనము.
 నైర్మల్యము-స. నిర్మలత్వము.
 నైష్ఠికుడు-స. నిష్ఠగలవాడు.
 నైసర్గికము-స. స్వాధావికము.

నొ

నొండు-తె. నొప్పించు. [గలిగినవల్లము. 3. ముడుత.
 నొక్కు-తె. 1. అడుము. కృ. 2. అడుములచే
 నొక్కుడు-తె. 1. ముడుత. 2. అడుముడు. [రము.
 నొగ-తె. కాడికిదగిలించు నిడుపునూను, కూని
 నొగులు-తె. 1. వికలమగు. 2. నొచ్చు. కృ. 3. విక
 నొచ్చిళ్లు-తె. చొంగ. [లమగుట. 4. నొప్పి.
 నొచ్చు-తె. 1. నొప్పిచెందు. 2. దారిద్ర్యాదులచే
 పీడనొందు. రూ. నోయు. కృ. నొప్పి, నొవ్వి.
 నొవ్వు, నోవి, నోవు. క్రి.—కొను - పరితాప
 మొందు. కృ. నొచ్చుకోలు.
 నొడి-చూ. నుది. సమా. —కాడు - నుదితాడు.
 —కారము-నుదికారము.
 నొడుగు, నొడువు-చూ. నుడుగు.
 నొడుడు-తె. తప్పులుపట్టు. కృ. నొడుపు.
 నొప్పి-తె. 1. బాధ. 2. ఆపద. సమా. —కుంటి-
 వ్యాధిగ్రస్తుడు.
 నొల్లు-తె. విధలు నోట వ్రేల్లిడుకొని చప్పరించు.
 నొవ్వి-తె. 1. వేదన. 2. వ్యాధి. రూ. నొవ్వు, నో
 నొనలు-తె. నుదురు, పొండు. [వి, నోవు.

నో

నోచు-తె. ప్రతమాచరించు. కృ. నోత, నోము.
 నోత-తె. నోచుట. [ప్రతము.
 నోము-తె. 1. ప్రతముచేయు. 2. పోగొట్టు. 3. కృ.
 నోయు-చూ. నొచ్చు. కృ. నోవి, నోవు.
 నోరు-తె. ముఖద్వారము, వదనము. సమా. —మెం
 గ-చూగ. నోటిబీగము-దేవతాప్రార్థనచే దొడ
 లయందు కుట్టుకొను రోహపుకమ్మి. క్రి. నో
 రూరు-1. రుచిగల వస్తువులుతిను కోరికచే
 నోటనీళ్లు. 2. ఆపిషించు. నోరెత్తు-చూటా
 దయత్నించు.
 నోవి, నోవు-చూ. నొవ్వి, నోయు.

నొ

నొ-చూ. నవ్వు. [నడపుగడ.
 నొక-స. ఓడ. నావ. సమా. నొకాదండము - ఓడ
 నొకు-తె. మొట్టి. రూ. నవ్వుకు.

నాడుకొట్టు-తె. మిజకరించు. రూ. నవుడుకొట్టు.
నాడుకు-హిం. ఒక వాద్యము.
నారు-తె. మృదువు. రూ. నవురు.

స్వ

స్వగ్రోధము-న. 1. మట్టి. 2. జమ్మి.
స్వర్పుదము-న. పదియర్పుదములు.
స్వప్రము-న. ఉంచబడినది.
స్వాయము-న. 1. తగవు. 2. స్వరర్పమునుండి
చలింపకుండుట. 3. తర్కశాస్త్రము. 4. నాయము.
స్వాయము-న. స్వాయముతో గూడినది.
స్వానము-న. 1. ఉంచుట. 2. ఇల్లడ. 3. వాడిక.
స్వానము-న. తక్కువైనది.

ప

పంకము-న. బురద. నమా. పంకజము-తామర. రూ.
పంకేజము. — రూపము-తామర. రూ. పంకేరు
పంకా-హిం. పెద్ద విసరుగజ్జ. [హము.
పంకి-వి. (పంకము) బురద. [చు. 3. చలించు.
పంకించు-తె. 1. చటించు. 2. గొరవించు, లక్షిం
పంకిలము-న. బురదగలది.
పంకెన-తె. తడి, పదన.
పంక్తి-న. 1. వరుస. 2. పది.
పంగ-తె. 1. ఎడముగా చాగినశాఖ. రూ. ప్రంగ,
ప్రగ. 2. పని. (నిందయందు) నమా. — నా
మము-నడుమ ఎడముగలగ తీర్చిన నామము.
పంగటి-తె. ఎడముగలది. క్రి. పంగటించు. ఎడము
గా చాచు. నమా. — కాళ్లు - కొన ఎడముగా
పంగినకాళ్లు, దొడ్డికాళ్లు.
పంగము-తె. దేవత్రావృత్తి వృత్తులపై తీయచకు
ర్థాంశమైన కప్పము.
పంగిడి-తె. ఓడము. రూ. పంగెన.
పంగు-తె. భయము.
పంగువు-న. ఈచకాలుగలవాడు.
పంచ-తె. 1. ఇంటిముందు భాగము. 2. పజ్జ.
నమా. — పాక-తాకువారము.
పంచకము-న. అయిదు. నమా. పంచగవ్యము-అవు
పేడ, పంచితము, పాలు, పెరుగు, నేయి

అనునైదు. పంచగూఢము - తా. బేలు. (ఇట్లే
పంచగుప్తము. మొ.) — జనుడు-మనుజుడు.
— త్వము-చావు. — దశి-1. అమవస. 2. పు
ష్ణము. — నఖము - 1. పులి. 2. ఏనుగు.
3. తా. బేలు. — పాత్రము-అయిదు పాత్రము
లు. — శరుడు-మదనుడు. (ఇట్లే పంచసాయ
కుడు. మొ.) — శాఖము-చేయి. — సారము-
చక్కెర. వి. పంచదార. పంచాంగము-తిథి,
వార, నక్షత్ర, యోగ, కరణములను తెలియజేయు
గ్రంథము. — ననము-నింహము. (ఇట్లు పంచా
న్యము. మొ.) — ననుడు-శివుడు. (ఇట్లు
పంచాన్యడు. మొ.) — యతి - న్యాయము
తీర్చుటకు చేరిన బదుగురి కూటమి.

పంచకరపాటులు-తె. అత్యధిక దుఃఖములు.
పంచదార-వి. (పంచసారము) చక్కెర.
పంచబంగళము-తె. 1. దూరము. 2. నాశము.
పంచమము-న. 1. అయిదవది. 2. సప్తస్వరముల
లో అయిదవది. 3. కోయిల.
పంచమి-న. పక్షమందైనవతిథి.
పంచముడు-న. మాలవాడు.
పంచవన్నె-వి. అయిదు రంగులు.
పంచాణము-వి. శిల్పము. నమా. — వాడు-శిల్పి.
పంచాణుడు-న. శిల్పి.
పంచాది-తె. 1. పంచ. 2. పంచపాక.
పంచారము-వి. (ప్రచారము) 1. వ్యాపనము.
2. అతిశయము. క్రి. పంచారించు.
పంచితము-తె. గోమూత్రము. క్రి. పంచితించు.
పంచు-తె. 1. అక్షాపించు. 2. పంపు. 3. ఛాగించు.
(పంచివేళ-పంచా.)
పంచె-తె. అంగవస్త్రము. రూ. పంచిరు.
పంజ-తె. జివిక.
పంజరము-వి. న. పక్షిలనుంచి పెంచుగూడు.
పంజి-తె. కప్పము. [లోనగువానిగంట. రూ. పముజు.
పంజా-తె. 1. దివ్యటీ. 2. ముడుగు. 3. విడవలి
పంట-తె. 1. మండుట. 2. పేద్ర్యము. 3. ఫలము.
నమా. — వలతి-భూమి. — సాల-1. ఉగ్రాణ
పంటి-రూ. పనటి. [ము. 2. కణజము.
పంటించు-తె. 1. త్రాగుచేయు. 2. తడబడు.

పగ్గము-వి. (ప్రగ్గహము) 1. పక్కాదులగట్టుత్రాడు. 2. త్రాడు. రూ. ప్రగ్గము.
 పగ్గ-వి. (ప్రజ్జ) 1. సామర్థ్యము. 2. సామర్థ్యమును దెలుపు మాట. రూ. పగ్గయ.
 పచ-న. పాకము. క్రి. పచించు.
 పచనము-న. వండుట.
 పచరణ-తె. నటన. క్రి. పచరించు - 1. ప్రవర్తించు. 2. ప్రసరింపజేయు. 3. అమ్ముటకునరకులమర్పు. 4. వలవజు. 5. ప్రయోగించు. 6. నడపు. 7. నవరించు. 8. ప్రకటించు. కృ. పచరింపు.
 పచారము-తె. అంగడి. [రూ. పచరించు.
 పచారించు-తె. 1. నడపు. 2. ప్రసరింపజేయు. పచారు-వి. (ప్రచారము) విహారము. రూ. పచేరము. పచేళిము-న. తనంతట పక్కమైనది.
 పచ్చ-తె. 1. పసరుపన్నె. 2. పసుపుపన్నె. 3. మరకతమణి. 4. కాలేవుతులలో పొడుచుకొను రేఖ. సమా. —[త్రాలు-అక్షరాలు. —కన్నులమెకము-సింహము, హర్యక్షము. —కప్పురము-ఒకటిగకర్పూరము. —చలువదారి-పీతాంబరరూపు. —వారుపపుతోడు-1. నూర్పురూపు. హరిదత్తుడు. 2. మదనరూపు. శుకవాహుడు. —విలుతుడు-మదనరూపు.
 పచ్చదము-వి. (ప్రచ్చదము) 1. పలుపుమీది దుప్పటి. 2. వస్త్రము.
 పచ్చడి-తె. 1. కాయలు పచ్చిగా నూరి చేసినకూర. ఊరుఁబిండి. 2. పలుచనికూర. 3. తునుక. పచ్చమపాడు-తె. (పాడు + పాడు) మిక్కిలిపాడు.
 పచ్చి-తె. 1. తడిగలది. 2. ఉడుకనిది. 3. ఎండనిది. 4. ములుగులేనిది. 5. కాంబిది. 6. తెలునిది. క్రి. —దేలు-పచ్చియగు. సమా. —వియ్యము-ఉప్పుడుచేయనిదియ్యము.
 పచ్చిక-తె. పచ్చికనపు.
 పచ్చెము-తె. చూచుచుండగా దొంగిలించుట, పక్కతోహరము, రూ. పచ్చియము. సమా. పచ్చెపజ-వి. (ప్రజ్జ) జనము. [కాడు, —కత్తె.
 పజ్జ-వి. (పచ్చాట్) 1. వెనుక. 2. నష్టపము. పటము-వి. (పట్టము) పాముపడగ. న. 1. ప

త్తము. 2. చిత్తరువువ్రాయవస్త్రము మొదలగు నది. సమా. పటకారుడు-సాలెవాడు. —వాసము-గుడారము. [కంటిపొర. 4. గ్రంథభాగము. పటలము-న. 1. సమాహము. 2. ఇంటికప్పు. 3. పటలి-న. సమాహము. పటవణి-తె. వ్యావసము. క్రి. పటవణించు. పటహము-న. 1. తప్పెట. 2. యుద్ధవాద్యవ్యని. పటా-చూ. పట్టా.
 పటాణి-తె. పతానుదేశపుగుట్టము. పటాపంచ-తె. 1. అగోచరము. 2. చెల్లెలచెదరు. పటాలము-అం. (Battalion) దండు.
 పటిక-వి. (పట్టికము) బంగారునకు మెలుగు కలిగించు ఒక యుప్పు. రూ. పటికారము, పటికము. సమా. —తెల్లము-కలకంద.
 పటికిరింత-తె. చలము.
 పటికళించు-తె. చలుచు.
 పటిచు-న. 1. నేర్పు. 2. ఓపిక. పటిష్ఠము-న. మిక్కిలిపట్టుచైనది.
 పటిరము-న. 1. చందనము. 2. శ్రీచందనవృక్షము. పటుకాణ-తె. కాలినయనును నెత్తుసాధనము, సం దంశము. రూ. పటుకాణ.
 పటుపు-న. 1. చొరవ. 2. కెప్పులులేమి. 3. నేర్పరి. పటేలు-(మహారాష్ట్ర) గ్రామాధికారి.
 పటోలి-న. పొట్టతీగ, దాని కాయ. పట్ట-తె. 1. చెట్టుమీదితోలు. 2. గోనెపట్ట. పట్టడ-తె. వడ్డంగిలోనగువారుపనులుచేయుచోటు. పట్టణము-న. నగరము. రూ. పట్టనము, పత్తనము. పట్టవగలు-తె. (వగలు + వగలు.) మట్టమధ్యాహ్నము. [నూలు. 3. కిరీటము. 4. సన్నెకట్ట. పట్టము-తె. బిరుదు. న. 1. రాజ్యము. 2. పట్టపట్టా-తె. 1. రెండువైపుల వాదరగం నైద్యకత్తి. 2. గోనెపట్ట. మొ. రూ. పటా. హిం. ప్రభువు రైతులకిచ్చు కపులు.
 పట్టి-తె. 1. పంచమీపథక్రీప్రత్యయము. 2. బిడ్డ. న. 1. పంక. 2. నానటిపట్టము. రూ. పట్టిక. పట్టించు-తె. అరంభముచేయించు. కృ. పట్టించు. పట్టించు-తె. 1. అరంభముచేయించు. 2. అక్కట. పట్టియ-తె. 1. మంచములోనగువానిపట్టె. 2. రే

ప. వి. (పట్టిక) 1. పలర. 2. నొవటిపట్టము.
రూ. పట్టె.
పట్టియము-వి. (పట్టినము) పెద్దకత్తి. రూ. పట్టెము.
పట్టిలి-తె. ఎడముగావందినచేర. (పట్టెడు)
పట్టినము-న. అడ్డకత్తి. రూ. పట్టికము.
పట్టి-తె. లోపల వక్కలుపెట్టచుట్టిన తమలపాకు
చుక్క. హిం. జావితా.
పట్టు-తె. 1. చెల్లు. 2. పద్మహాసు. 3. ఇంపగు.
4. ఆరంబించు. 5. అంటు. 6. అక్కడకలుగు.
7. కలుగు. 8. గ్రహించు. 9. అవలంబించు.
10. ఊడు. 11. పినుకు. కృ. 12. గ్రహ
ణము. 13. పద్మ. 14. పూత. 15. వాస
స్థానము. 16. అవకాశము. 17. అవలంబము.
18. విషయము. 19. కారణము. 20. పట్టు
దల. 21. పుట్టుము. 22. ఒక పురుగువలన
గలిగియు నాలు. సమా. —గొమ్ము-అచారము.
—కాణ-చూ. పలుకాణ. —దల-వదలనిపట్టు.
—పురుగు-1. పట్టునుగలిగించుపురుగు. 2.
ఇంద్రగోపము. —బడి-ఒకనిదానికై వ్యయమైన
దనము. క్రి. —కొను-1. నెలకొను. 2. విగిసి
కొను. 3. గ్రహించు. —పడు-1. చిక్కు.
2. విడితమగు.
పట్టె చూ. పట్టియ. సమా. —మంచము-నవారు
పట్టె అల్లినమంచము. —వర్ణనము-వెడలుపుగా
దశముగా పెట్టిన నామము.
పట్టెడ-తె. 1. నవారు. 2. వశ్యాదులకు మెడకు
గట్టు పట్టె. 3. కమసాలివాని దాగలి.
పట్టుము-వి. (పట్టినము) నగరము.
పతనము-న. చదువు. క్రి. పతిండు.
పతిక-న. పతిండువాడు.
పతికవ్యము-న. పతింపదగినది.
పడకు-తె. 1. నండు. 2. గుహ. రూ. పణకు.
పడక-తె. 1. హనువు. 2. కాడిభారము. రూ.
పణక.
పడతి-తె. అడుది. రూ. పడతుక, పణతి, పణ
పడక-చూ. పడుక.
పడగ-ఫి. 1. (వతాక) దెక్కిము. 2. (నృటి)
పడగ. సమా. —దారి-పాము.

పడచు-చూ. పడయు.
పడత-తె. నాగటిగొడగ. రూ. పణత.
పడపు-తె. 1. అర్థనము. 2. సంపాదించినదనము.
సమా. —గొమ్ము-నేత్య. (ఇట్లు—తెలి,—
తేడియ, మొ.)
పడమర-తె. (పడు+మర) పశ్చిమదిక్కు. సమా.
పడమటికొండ-అస్తాద్రి. —చొర-పరుణుడు.
పడయు-తె. 1. పొందు. 2. సంపాదించు. రూ.
పడచు. 3. (విడ్డను) కను. కృ. పడపు.
పడలు-తె. రాసులు.
పడవ-తె. 1. యుద్ధము. 2. ప్రళయము. 3. వి.
పడవలము-తె. సేనాముఖము. [(ప్లవము) తెప్ప.
పడవాలు-తె. సేనాపతి. రూ. పడలు.
పడసాల-తె. కూటము.
పడి-తె. రెండుసోలము.
పడికట్టు-తె. 1. మర్యాద. 2. సోపానము.
పడిగ-వి. (పట్టకము) తమ్ముయమి పెడుపాత్రము.
పడిగల్లు-తె. తుపాకిగుండు. [రూ. పడిగము.
పడిగాపు-తె. పంచనగాచియుండు సేవకుడు.
పడితరము-(అణవ) బత్తెము.
పడిదియ-తె. చాకలిబ్బలు అద్దెకిచ్చుట. రూ. పడిదె.
పడియ-తె. వీళ్లనిలిచిన చిన్నపల్లము. రూ. పడె.
పడియచ్చు-తె. బత్తి రూపమేర్పణచుటకై తొలిచిన
అచ్చు.
పడివాగె-తె. ఎక్కువ కాయత్రవణుచు గుట్టపు
పడినెము-వి. (వ్రత్యాయము) జలుబు. [నవరణ.
పడిహారి-వి. (వ్రతీహారి) ద్వారపాలకుడు. రూ.
పణిహారి.
పడు-తె. 1. పతనమగు. 2. రాలు. 3. శయనిం
చు. 4. చచ్చు. 5. అనుభవించు. 6. పొందు.
సమా. —పరి-కోయనపుడు రాలి మొలిచినవరి
పైరు. [శయనగృహము.
పడుక-తె. పణపు. రూ. పడక. సమా. పడుకటిల్లు.
పడుకు-తె. టాయి.
పడుగు-తె. సేతయందలినిడుపునాలు.
పడుచు-తె. 1. వ్యభిచరించు. కృ. పడుపు. 2.
కన్యక. 3. బాలిక. 4. బాలుడు. సమా. —
తేత-జారత్వము. —రాసి-తన్మారాశి. —వా

దు-యువకుడు. (ప్రీ. పదుచది.)
 పదుపు-తె. వ్యభిచారము. సమా. — గత్తె-జారిచే.
 — గూడు-జారత్వముచేచేయుజీవనము.
 పద్ద-తె. కొలిచాలియావు. [దనము. 5. జూదము.
 పణము-న. 1. పందెము. 2. వెల. 3. కూలి. 4.
 పణపము-న. ఉడుక.
 పణన-న. పననచెట్టు. [చేయబడినది.
 పణితము-న. 1. పొగడబడినది. 2. పందెముగా
 పణిహరి-చూ. పడిహరి.
 పణ్యము-న. 1. పొగడబడినది. 2. అమ్మడగి
 నది. సమా. — పీఠ-అంగడిపీఠ. పణ్యాంగన-
 వేశ్య. పణ్యాజీవుడు-వర్తకుడు.
 పణ్యారము-తె. కట్టము. [వ్య. పోవునది.)
 పరంగము-న. 1. పక్షి. 2. మిడుత. 3. బాణము.
 పతంగుడు-న. సూర్యుడు. [దిక్.
 పతకము-వి. (పదకము) హారపునదిమిరత్నపు
 పతగము-న. పక్షి. రూ. పతంగము.
 పత్రము-న. తెక్క.
 పత్రా-న. పక్షి. గరుత్మంతము.
 పతర్ద్రహము-న. తమ్మపడిగము.
 పతనము-న. పడుట.
 పతాక-న. 1. టెక్కెము. 2. చెక్కెపుకంబము.
 పతాకిని-న. సేన.
 పతి-న. 1. మగడు. 2. ఏలిక. (ప్రీ. పత్ని.)
 సమా. పతింవర-తనయంత మగనివరించు ఆ
 డుది, వర్య. పతిపత్ని-మగనాలు. రూ. పతిపత్ని.
 — ప్రత-క్రొత్తది. [వాడు.
 పతికుడు-న. 1. పడినవాడు. 2. పదవిచెడిన
 పతిము-వి. ప్రతిమ.
 పత్తనము-చూ. పట్టణము.
 పత్తి-తె. దూది. రూ. ప్రత్తి. స. 1. గమనము.
 2. ఒకరథము, ఒకయేనుగు, మూడుగుట్టము
 లు, ఏవురుకాల్వరు గల సేన. 3. కాలిబంటు.
 పత్తిరి-వి. (పత్రము) పూజకుపయోగించు అకు.
 పత్తి-న. థార్వ. [రూ. పత్తి.
 పత్త్రము-న. 1. అకు. 2. తెక్క. 3. వ్యవహారము
 చెల్లబడితై వ్రాసికొనుకాగితము. 4. వాహనము.
 5. బాణము. సమా. పత్రపరకపు-అకుత్తాయి.

— భంగము-మకరికాపత్రము. — రథము-పక్షి.
 — రేఖ-పత్రభంగము. రూ. పత్రరేఖ.
 పత్రి-వి. చూ. పత్తిరి. స. 1. దేగ. 2. పక్షి. 3.
 బాణము. 4. మ్రాసు.
 పత్తిక-న. కాగితము. [పద్ధతి.
 పతకము-న. ఎక్కుములు మొదలగు మానము. 2.
 పత్రము-న. మార్గము.
 పతికుడు-న. తెరువరి.
 పత్యము-న. హితము. [మతీయు. రూ. పదపడి.
 పదంపడి-తె. (పదము + పడి) 1. వెనుక. 2.
 పదకము-వి. (పతకము) పద్ధతి. స. పతకము.
 పదటము-తె. తత్తటము. రూ. పదట.
 పదరు-తె. బూదర.
 పదను-తె. 1. నమయము. 2. వాడి. 3. వరిపా
 కము. 4. తేమ. రూ. పదును. క్రి. — కాను-
 తడియు.
 పదము-తె. పాట. స. 1. కాల. 2. పద్యముం
 దునాలవభాగము. 3. చిహ్నము. రూ. పాదము.
 4. శబ్దము. 5. వాక్యము. 6. స్థానము. సమా.
 పదగుడు-కాలిబంటు.
 పదరు-తె. 1. త్వరపడు. 2. కోపించు. 3. చలిం
 చు. 4. ఆశీషించు. కృ. పదటము, పదట.
 పదవి-వి. (పదము) ఉన్నతస్థితి. స. మార్గము.
 పదాతి-న. కాలిబంటు. రూ. పదజి.
 పదార్థము-న. 1. వస్తువు. 2. పదవివరణము.
 పది-తె. కొమ్మిడియు నొకటి. దశకము. సమా.
 పదుగురు-పదిమంది. రూ. పదుగుండ్రు. పదుం
 ద్రు, పదురు, పదువురు. పదింబదిగ-ఆధికము
 గా, పెక్కుమాటలు.
 పదికుడు-న. కాలిబంటు.
 పదిలము-తె. 1. స్థిరము. 2. జాగరూకము. 3. దృఢ
 ము. (పుం. పదిలడు.) క్రి. పదిలపడు, పది
 లించు. [పదుపు. పదుపు.
 పదుగు-తె. నజాతీయప్రాణి సమాహము. రూ.
 పదును-తె. 1. తేమ. 2. బురుగుశములలోఁకు
 తడియగునంత వర్షవృషాణము.
 పదుపు-చూ. పదుగు.
 పదురు-తె. 1. త్వరపడు. రూ. పదరు. 2. విదము.

3. అధికారము. 4. వదుగురు. 5. ఐ. తొందరచూచి.
పద్మియము-వి. (పద్యము) చందోబద్ధమైన వాక్యములుగలది. రూ. పద్యము.
పద్మ-తె. 1. పంపము. 2. పగిలిజ్జ. 3. అంకెలకత్తెము.
పద్మతి-న. 1. మార్గము. 2. వరుస.
పద్మ-న. లక్ష్మి.
పద్మము-న. 1. తామర. 2. ఒకనిధి. 3. ఒక వ్యూహము. 4. ఒక సంఖ్య. 5. ఏనుగు మొగమందలి చుక్కలు. నమా. పద్మనాభుడు - విష్ణువు.
—తాండవుడు-తామరచెలి. —రాగము - తెంపు. పద్మావరము-కొలను. పద్మావల-లక్ష్మి.
పద్మి-న. ఏనుగు.
పద్మిని-న. 1. తామరతీగ. 2. తామరకొలను.
3. ఆదేనుగు. 4. ఒక శ్రీజాతి. 5. లక్ష్మి.
పద్య-న. త్రోవ.
పద్యము-న. పద్మియము.
పన-తె. చేనిలోకోసియుండిన ఓదె. [పర.టి.
పన.టి-తె. 1. వంటకుండ. 2. కుండ. రూ. పంటి.
పనపు-వి. పలవరించు. చూ. పలవరము.
పనప-వి. 1. (పంచాశత్) వేదభాగము. 2. (పణస) ఒక పరివృత్తము.
పని-తె. 1. వ్యాపారము. 2. కార్యము. 3. పరియోజనము. 4. నియోగము. 5. శిల్పము. నమా.
—ముట్టు-ఉపకరణము. —వాడు-సేవకుడు.
క్రి.—గొను-నియోగించు. —వడు-అక్కజపడు. —విను-1. అక్షావళన ద్రియగు. 2. (గౌరవముతో) వచ్చు. 3. పోవు.
పనుకు-తె. ఆగ్రహించు.
పనుగొను-తె. 1. గట్టిపడు. 2. కలుగు.
పనుచు-తె. 1. నియోగించు. 2. అనుచు. రూ. పంచు. కృ. పనుపు. పంపు.
పనువడు-చూ. పన్ను.
పనుపు-తె. అజ్ఞ. చూ. పనుచు.
పన్న-తె. 1. అనాదురేయిడు. 2. వృద్ధుడు.
పన్నకము-తె. రచన. రూ. పన్నిక. పన్నుగద.
పన్నగము-న. పాము. (స్వ. పడిపట్టుగాఁజోవునది, పాదములతోఁజోవనది.) నమా. పన్నగవైరి; పన్నగాళనుడు-గరుత్మంతుడు.

పన్నము-వి. (పగిళ్ళము) వేదమందలి అట్లమునకు అవయవము. న. జాతినది.
పన్నా-పి. వెడలుపు. [గద.
పన్నాగము-తె. 1. అందలముమీదికప్పు. 2. పన్నుపన్నిక-చూ. పన్నకము.
పన్నిదము-వి. (పటికము) 1. జూదమందొడ్డు పందెము. 2. సాచికలులోనగువాని పొరలిక. చూ. పందెము.
పన్నిదలు-తె. (పది+దీర్ఘ) పందెందుగురు. (ఇట్లే పన్నిరుగురు, పన్నిరువురు.) [బువు.
పన్నీరు-తె. చల్లనినీరు, (అజ. పని+నీరు) హిమనాంపన్న-తె. 1. యుద్ధమునకు సిద్ధపడు. 2. కలుగు. 3. చేయు. 4. ఏర్పడు. 5. కల్పించు. 6. కప్పుము. 7. ఒప్పు. కృ. పన్నికము, పన్నిక, పన్నుగద. క్రి. —పడు-1. వాడుకపడు. 2. కలుగు. 3. నాటు. రూ. పనుపడు.
పన్నె-తె. 1. నేతయచ్చు. 2. అంకవన్నె వెనుక భాగముననుండు ముల్లు. రూ. పన్నియ. [యింద్ర.
పప్పళి-అం. (Paplin) వస్త్రమునందలి నేతపప్పు-తె. 1. పొట్టుపోయి బ్రద్రలైన కాయదాన్యము. పబువు-వి. ప్రభువు. [2. కండిపప్పు, నూపము.
పబ్బిము-వి. (వర్షము) 1. పండుగు. 2. ఉత్పన్నము. పముజు-చూ. పంజ. [3. ఆతిథ్యము.
పమ్మకము-తె. అంచులు మడిచికుట్టెడి కుట్టు.
పమ్ము-తె. 1. అంచులు మడిచికుట్టు. 2. అతిశయించు. రూ. పంబ.
పయ.ఁ-తె. (పై+అంబు+అ) శ్రీలతోమ్ముమీదివస్త్రము. రూ. పయ్య.ఁ, పై.ఁ.
పయనము-వి. ప్రయాణము. రూ. పైనము, పయనము. క్రి. పయనించు.
పయర-తె. 1. దక్షిణపుగాలి. 2. గాలి. రూ. పైర. పయ్యర. నమా. —దాన్యము-కాయదాన్యము.
పయచ్చు-న. 1. పాలు. 2. నీరు. నమా. పయస్విని-1. అవు. 2. ఏలు. పయోజము-తామర. —దరము-1. స్తనము. 2. ముబ్బు. 3. తెంకాయ. —ది. —రాశి-పముద్రము.
పయ్యెద-తె. (పై+ఎద) పయ.ఁ, రూ. పయ్యెద. పర-తె. 1. కంటిపొర. 2. పొర.

పఱి-తె. 1. బయలు. 2. సముహము. రూ.పఱి.
వి. (పరము) ఇతరము. రూ. పెర, పెఱి.
పరంగి-హిం. ఐరోపాదేశస్థుడు.
పరంజి-తె. సారువ.
పరంపర-న. 1. వరుస. 2. సంతానము.
పరంగు-తె. 1. ప్రయుక్తమగు. 2. ప్రవర్తిల్లు. 3.
ప్రసరించు. 4. ప్రసిద్ధమగు. 5. ఒప్పు. 6.
విహరించు. రూ. పఱంగు.
పరఱి-తె. ఏఱుపిడక, కరీషము.
పరఱి-చూ. పనఱి. సమా. —పుట్టువు-అగస్త్యుఁ
పరఱి-చూ. పంఱి. [డు, కుంభసంభవుడు.
పరక-తె. 1. రెండుపీసములు. 2. గడ్డిపోచ. 3.
పరకా-తె. దళమైనతెల్లబిడ్డి. [చీపురు.
పరకీయ-న. ఒకనాయక.
పరకీయము-న. ఇతరునిది. [2. సార్వము.
పఱగడ-తె. 1. ఇతరస్థలము. రూ. పఱగడము.
పరగణా-హిం. జమీందారీనామము.
పరచి-తె. ఎరవు.
పఱచు-తె. 1. పాటు. 2. పడఁజేయు. 3. (చాప
మొ) పఱచు. రూ. పఱచు. [పే. కృ. పఱపు.
క్రి. పఱతెంచు. (పఱచు + తెంచు) పాఠివచ్చు.
పఱత-తె. ప్రహరము. రూ. పఱతి, పఱద. పఱవ.
పరదా-హిం. తెర. [రూ. పరపరెము.
పరపతి-తె. చేబిడులుగా ద్రవ్యము పుచ్చుకొనుట.
పరపు-తె. 1. బాణము ప్రయోగించు. 2. ప్రవహించు.
పఱి-తె. 3. విరివి.
పఱపు-తె. 1. పోగోట్టు. 2. త్రోలు. 3. ప్రయో
గించు. 4. పూయు. 5. కృ. పడక. 6. వేగ
ము. 7. విరివి.
పరమము-న. 1. పరమాత్మ. 2. ఆద్యము. 3. ఉ
త్కృష్టము. 4. ప్రధానము. సమా. పరమపద
ము-వైకుంఠము. పరమాణువు-మిక్కిలిసూక్ష్మ
మైన అణువు. పరమాత్మ-పరబ్రహ్మము. పర
మాన్నము-పాయసము. పరమేశ్వరుడు-1. శి
వుడు. 2. విష్ణువు. పరమేష్ఠి-బ్రహ్మ.
పరమ-తె. 1. బండిమీది పఱపుమాను, పాఱవ
చ్చె. 2. చడును. 3. ప్రాణాధారము. సమా. పర
గడపు-ఆహారము వేయనికడుపు. క్రి. —చడు-

ప్రాణాధారమునడు. 4. స. 1. కేవలము. 2. మోక్ష
ము. 3. అన్యము. 4. దూరము. 5. మీఁదిది.
6. శ్రేష్ఠము. సమా. పరతంత్రుడు-పరాధీనుఁ
డు. —దేశ-1. ఇతరదేశమునుండివచ్చినవాఁ
డు. 2. అతిథి. —భృతము-కొకటి. —భృత్యు-
కాకి. —వశము-1. పరాధీనము. 2. ఒడలు
ముఱచుట. —శృతము-నూటికంటె హెచ్చుసం
ఖ్యగలది. —స్వరము-అన్యోన్యము. పరాక్రమ
ము-1. వీర్యము. 2. శౌర్యము. 3. సామర్థ్య
ము. రూ. పరాక్రాంతి. —ధీనుడు-ఇతరులకు
లోబడినవాడు. —మర్మము-చక్కగా విధా
రించుట. పరార్థవాది-వక్తవి. క్రి. పరామర్శించు.
పరవాది-తె. ఆత్రగొట్టు.
పరపు-తె. వ్యాపించు. రూ. పరగు, పర్వ, ప్రాపు.
పరశువు, పరశ్వధము-న. గండగొడ్డలి. (వృష్
పరులను హింసించునది.)
పరస-తె. ఉత్పన్నమగువచ్చునము. రూ. పరస.
పరా-న. వ్యతిరేకార్థమునిచ్చుటకలపరము. సమా.
—జయము-అపజయము. —భవము-అపమా
నము. —భూతి-—పై—క్రి. పరాభవించు.
పరాకు-తె. 1. తత్పరక. 2. ప్రమాదము.
పరాగము-న. 1. పుష్పాద్రి. 2. దుమ్ము. 3. నలుఁ
గుఁబిండి. 4. రాహువునూర్వచంద్రులఁబట్టుట.
5. చందనము. [భుఁడు.
పరాజ్ఞులు-న. పెడమోము పెట్టినవాడు, విము
పరాత్పరుడు-న. శ్రేష్ఠులలో శ్రేష్ఠుడు.
పరాభవ-న. నలువదియవసంవత్సరము.
పరామరిక-వి. (పరామర్శము) చక్కగా విచారిం
చుట. రూ. పరామరిన. క్రి. పరామరించు.
పరాయణము-న. 1. ఆశ్రయము. 2. అభీష్టము.
పరాయి-వి. (పరము) ఇతరుడు.
పరాసు-హిం. పాఠిపోయినవాడు.
పరాసు-ప్రెంచిదేశస్థుడు.
పరి-తె. 1. సేన. 2. గుంపు. 3. పరుస. 4. వేప
సము. 5. తడవ. రూ. పారి. సమా. —కాఁ
డు-తెగకు ముఖ్యమైనయేనుఁగు, యాదవము.
—పరి-బహుప్రకారము. క్రి. —గొను-1.
బారుతీరు. 2. చుట్టుకొను. —మాటుచు-1.

ఖండించు. 2. చంపు.

పతి-తె. 1. విరము. 2. కాడిబరుపు. పశత.

3. ఉపద్రవము. క్రి. —గొను - కొల్లగొను.

—వోవు-1. కొల్లవోవు. 2. నశించు.

పరి-స. మిక్కిలి, యోగ్యమైన, బొత్తిగా అనునర్థములిచ్చు ఒక ఉపసర్గము. —కరము-1. పనిముట్టు. 2. పరిచారము. నహ. —క్రమము-విహారము. క్రి. పరిక్రమించు. —క్రియ-చుట్టుకొనివచ్చుట. —క్షేపము-1. చుట్టుకొనియుండుట. 2. విత్తుట. —ఖ-అగడ్త. —గణనము-ఎన్నుక. క్రి. పరిగణించు. —గ్రహణము-ప్రియముతో గ్రహించుట. క్రి. పరిగ్రహించు. —గ్రహము-1. పరిగ్రహణము. 2. భార్య. 3. శాపము. —ఘాతనము-ఇనుపకట్టగుదియ. రూ. పరిఘము. —ఘోషము-1. ఉఱుము. 2. మ్రోత —చయము-ఎఱుక. రూ. పరిచితి. —చర్య-సేవ. —చారము-పై. —క్రి. పరిచరించు. (పుం. పరిచారకుడు. స్త్రీ. పరిచారిక.) —చృద్రము-దుప్పటి. —చేద్రము-1. గ్రంథభాగము. 2. మేర. —జనము-బలగము. —జతి-పరిపాకము. —జర్జము-కట్ట(బడినది. —జయము-పెండ్లి. —జాదుము-1. క్షేమము. 2. మాఱురూపు. క్రి. పరిజయించు-1. మార్పునొందు. 2. సంతోషించు. —జేత-భర్త. —తాపము-సంతాపము. రూ. పరితాపము. —తుష్టి-మిక్కిలి సంతోషము. —తోషము-పై. —త్యక్తము-బొత్తిగా విడువ(బడినది. —త్యాగము-బొత్తిగా విడుచుట. క్రి. పరిత్యజించు. —త్రాణము-రక్షణము. —దానము-వస్తువుల మాఱుపు, వినియోగము. —దేవనము-దుఃఖము తోడినదాట. క్రి. పరిదేవించు. —దానము-దోవతి. —ది-1. పరివేషము. 2. యజ్ఞశాలయందు పశువునుగట్ట నాటిన పైపట్టగల కొయ్య. —పంథి-1. శత్రువు. 2. తెరువాటదొంగ. —పాకము-పరువము. —పాలనము-చక్కగా కాపాడుట. క్రి. పరిపాలించు. (పుం. —పాలకుడు) —పూర్తి-చక్కగా నిండుట. —ష్టనము-1.

వీరుకోడి. 2. కదలునది. —భవము-అవమానము. రూ. పరిభావము, పరిభావము. క్రి. పరిభవించు. —భాష-సంకేతవాక్కు. —భాషణము-1. విందాసహితమైన ఉపాలంభము. 2. నియమము. —భూతము-ఆవమానంప(బడినది.

—భృమము-అంతటను తిరుగుట. క్రి. పరిభ్రమించు. —మళము-1. మంచితావి. 2. మెదుపుట. 3. రాయిడి. క్రి. పరిమళించు. —మాణము-కొలత. —మితి-కొలది. —రంభము-అలింగనము. రూ. పరిరంభము. —నర్తనము-వినియోగము. రూ. పరినర్తము, పరినర్తము. క్రి. పరినర్తించు. —వాదము-దూటు. రూ. పరివాదము. —వాదిని-ఏడుతండులుగల పిఱ.

—వాపనము-గొఱుగుట. —వాపము-1. విత్తుట. 2. పాదు. రూ. పరివాపము. —వారము-1. పరిజనము. 2. సేవ. రూ. పరివారము. —వాహము-కలుజు. రూ. పరివాహము. —విగ్నము-ఉద్విగ్నము. —విత్తి-కమ్మునికె పెండ్లి కాగా పెండ్లిలేనియన్న. రూ. పరివిత్తుడు.

—వృధుడు-వృథువు. రూ. పరివృధుడు. —వృతము-చుట్ట(బడినది. రూ. పరివృతము. —వేత్త-అన్నకంటెముందు పెండ్లాడినవాడు. —వేషము-1. గాలిగుడి. 2. చుట్టివచ్చుట. రూ. పరివేషము. —వేషనము-1. చుట్టివచ్చుట. 2. పరివృత్తు. క్రి. పరివేషించు. —వ్రాజకుడు-సన్నాని. రూ. పరివ్రాజు. —శిష్టము-

కడపటమిగిలినది. —శీలనము-శోధనము. క్రి. పరిశీలించు. —శుద్ధి-మిక్కిలి శుద్ధి. —శోధనము-మిక్కిలి శోధనము. క్రి. పరిశోధించు. —శ్రమము-1. అలవాటు. 2. మిక్కిలి అలపు. —శ్రాంతి-మిక్కిలి యూజుట. —షత్తు-1. నభ. 2. సమాహము. —షేచనము-పుడిపిట నీర్లంచుకొని టోజనపాత్రాదుల చుట్టునువిడుచుట. క్రి. పరిషేదించు. —ష్కారము-1. చక్క-బెట్టుట. 2. నగ. క్రి. పరిష్కరించు. —షర్మతి-పై. —ష్యంగము-కొగిలింత. —సరము-సమీపము. —సర్పము-చుట్టివచ్చుట. క్రి.

పరివర్తిండు. — హారము-విడుపు. క్రి. పరిహరించు. — హాసము-ఎగతాళి. రూ. పరిహాసము. క్రి. పరిహాసించు. (వి. పరియాచకము.) పరిక్ష-పరిశీలనము (పుం. పరిక్షకుడు.) క్రి. పరిక్షించు. పరితమ - చుట్టుకొనఁబడినది. పర్యంకము-1. మంచము. 2. యోగపత్రై. పర్యంతము-వజ్రకు. వి. పరియంకము.) పర్యటనము-తిరుగుట. క్రి. పర్యటించు. పర్యవసానము - ముగియక. పర్యప్రము - 1. పడినది. 2. కొట్టఁబడినది. పర్యాప్తము-1. యథేష్ఠము. 2. తృప్తి. పర్యాప్తి-చాలున నెడిబుద్ధి. తనివి. పర్యాలోచనము-చక్కగా ఆలోచించుట. క్రి. పర్యాలోచించు. పర్యదంచనము-అప్పు. పర్యషితము-చలిది.

పరిక-తె. మ్రుగ్గు. పరికరించు-వి. పరిక్షించు. పరికించు-వి. 1. పరిక్షించు. 2. విచారించు. పరికిణీ-తె. సావధ. పటిగ-తె. కోయునపుడు చేనిలోరాలినయెన్ను. పరిధవము-తె. అతిశయము. క్రి. పరిధవ్విల్లు-1. ప్రవర్తిల్లు. 2. అతిశయిల్లు. ప్రే. పరిధవించు. పరితము-వి. (పరభృతము) కోయిల. పరిది-వి. (పరిధి) సూర్యాది పరివేషము, గాలిగుడి. పతిపతి-తె. పీడితము. పరియ-తె. బ్రద్ద. రూ. పతియ. పరియంకము-వి. (పర్యంకము) శయ్య. పరియాచకము-వి. (పరిహాసము) గేలి. పరియ-తె. 1. తప్పు. 2. చెడు. 3. మిఁదిభాగము మురిసి చెక్కలుగా రాలి. పరివట్టము-వి. (పరివేష్టనము) విట్ట ప్రసాదముగా గ్రహించి తలఁజూట్టుకొను పట్టు. పరిసెనము-తె. గంతు. పరిధావి-న. నలువదియొకవ నంపత్తరము. పరుండు-తె. (పడి + ఉండు) శయనించు. పరుఁజు-వి. (పరంజము) కత్తిపిడి. క్రి. పరిఁజించు. పరుఁజుతోబట్టు. [3. ఇతరుడు. పరుడు-న. 1. పరమాత్ముడు. 2. శత్రువు. పరుగు-తె. 1. పరుగెత్తుట. 2. కొనుదూరము. రూ. పరువు. క్రి. పరుగెత్తు, పరుగిడు, పరువిడు.

పఱుచు-తె. 1. పడఁజేయు. 2. పఱుచు. 3. పాటు పడఁజేయు. కృ. పఱుపు. పరువము-వి. (పర్వము) యోవనము. పరువు-తె. 1. పరుగు. 2. గౌరవము. రూ. పర్వ. పరుషము-ప. 1. నిష్ఠురము. 2. నిష్ఠురవాక్యము. (వి. పరుషము.) పరుస-తె. 1. పరస. 2. వి. కఠినుడు. పరుసము-వి. 1. (పరుషము) కఠినము. 2. స్పర్శ చేర్చి, సోఁకఁగా ఇసుము బంగార మగు వస్తువు. పరుసు-తె. విరుము. [రూ. పరుసవేడి. పరేతము-న. 1. పీనుగు. 2. భూతము. రూ. ప్రేతము. నమా. పరేతరాట్ట-యముడు. పరోషము-న. ఇంద్రియగోచరము కానిది. పరోధ-న. (పర + ఊధ) ఇతరుని పెండ్లాడిన నాయక, పరకియ. పర్వస్యము-న. 1. ఉజుము. 2. ఉజిమెట్టుమేఘము. పర్వస్యఁడు-న. పర్వాదిచేవత, ఇంద్రుడు. పర్వము-న. ఆకు. నమా. పర్వశాల-ఆకుటిల్లు. పర్యయము-న. క్రమము తప్పకు. [రూ. పతి. పట్ట-తె. 1. ఉప్పువందెడు బియ్యము. 2. బియ్యము. పత్తియ-తె. బ్రద్ద. రూ. పతియ, పరియ, పత్తై. పర్వతము-న. కొండ. [3. పండుగ. పర్వము-న. 1. గనుపు. 2. దర్శనప్రతిపత్సంధి. పర్వరీణము-న. 1. గనుపు. 2. ఈనె. 3. ఆకులు పర్వక-న. ప్రకృత్యయెముక. [నలిపిన పసరు. పలంకష-న. 1. పత్తెరు. 2. మోడుగుచెట్టు. పలక-వి. (పలకము) 1. వ్రాయఁదగిన సాదనము. 2. తేటము. 3. మ్రాసులోనగువాని చెక్క. పలకము-తె. చిన్నమంచము. పలచము-తె. కప్పము. [జము. 2. విరళము. పలపల-తె. 1. రాలుట పేగుటయందగు ననుకర పలము-న. 1. నాలుగు కర్ణముల యెత్తు. 2. మూడు తులములు. 3. మాంసము, నమా. పలాళి-పొలముదిడి. రూ. పలాళుడు. పలలము-న. 1. మాంసము. 2. బురద. నమా. పలలాళి-మాంసముదినవాడు. పలన-తె. రెండుకొమ్మల మొదలు. పలవరము-వి. పృథివామము. క్రి. పలవరించు.

పలవించు, పలవు, పనవు, కృ. పలవరింక.
 పలాయనము-న. పాటిపోవుట.
 పలాలము-న. 1. గింజలేని పోచ. 2. పలంము.
 పలాలము-న. 1. ఆకు. 2. అకుపచ్చ. 3. మోదుగు
 చెట్టు.
 పలికము-న. 1. నరపు. 2. నరవెండ్రుక. 3. జురద.
 పలు-తె. 1. దంతము. రూ. పలు. 2. అనేకము.
 సమా. —కప్పు. —తెర. పెదవి. —కెంపు-దంత
 క్షతము. —గజ-పండ్లపొడి. —గాడి-దొడ్డి.
 తలుపు. —గుండ్లు-అనేకులు. రూ. పలుగురు.
 పలువురు. —మాటు-చూటిమాటికి. రూ. పలు
 మరు, పలుచూటు. —పలుచ-పెదవి. —విత్తు-
 పలువురకుఁబట్టినచాడు. పల్లజపులు-పెక్కు
 మాటలు.
 పలుగు-తె. స్పటికము. [వివర్ణముగు.
 పలుక-తె. తెల్లన. క్రి. పలుకఁబాటు - తెల్లనగు,
 పలుకు-తె. 1. చూటాడు. 2. అను. కృ. 3. నింద.
 4. మాట. 5. విద్య. 6. తునుక. రూ. పల్క.
 సమా. —జెరి-నరవ్వతి. —తత్తడి-చిలుక.
 —తోడు-మాటతోడు. —బడి-1. ఉచ్చారణ
 ము. 2. మాటచెల్లబడి. —తాయి-ప్రతిధ్వని
 యిచ్చు శిల. క్రి. నలుకరించు-1. చూటాడు. 2.
 చూటాడించు. కృ. పలుకరింక, పలుకరింపు.
 పలుగాకి-తె. దుస్తుడు. రూ. పలుగు, పల్లకి.
 పలుచ-తె. 1. దళనరికానిది. 2. చిక్కనకానిది.
 పలుపు-తె. 1. తలుగు.
 పలుము-తె. 1. ప్రలాపించు. 2. కృ. ప్రలాపము.
 పలునము-వి. (పరుషము) కలిసము. రూ. పరుసము.
 పల్యంకము-న. 1. మందము. 2. మందె.
 పల్యంకిక-తె. పల్లకి. (ఇది సంస్కృతనమానమున
 ప్రయోగింపఁబడినది. సంస్కృతముకాదు. ఇట్టి
 పేర్లైనవారు, రాహుత్తుడు, వస్త్రిరము, మొ.)
 పల్యయనము-న. గుట్టుపుడిను. రూ. పల్యాణము.
 పల్ల-తె. 1. పాటంపర్ణము. 2. కపింపర్ణము. 3.
 ఎఱుపు. [రూ. పల్యంకిక, పల్లకి.
 పల్లకి-తె. మనుజులు మోసికొనిపోవు వాహనము.
 పల్లట-తె. 1. చలనము. 2. వ్యత్యాసము. [బాటు.
 పల్లటిల్ల-తె. 1. చలించు. 2. తెల్లఁబోవు. 3. ఎఱుక

పల్లటి-హిం. ఎగవు.
 పల్లన-వి. (పల్యాణము) 1. గుట్టుపుడిను. 2. అం
 బారి. రూ. పల్లనము, పల్లము.
 పల్లము-తె. 1. తగ్గు. 2. గుట్టుపుడిను. క్రి. పల్లించు.
 పల్లవము-న. 1. చిగురు. 2. చిగురు (గొమ్మ).
 పల్లవి-న. పాటమొదటిపాదము. [క్రి. పల్లవించు.
 పల్లవికము-న. చిగిర్చినది.
 పల్లవుడు-న. విటుడు.
 పల్లాయనము-తె. మైత్రి.
 పల్లి-న. 1. పల్లె. 2. బిల్లి.
 పల్లిక-తె. బిడ్డలతోనల్లినకట్ట.
 పల్లియ-వి. (పల్లి) చిన్నగ్రామము. రూ. పల్లె.
 సమా. పల్లెకూటము-పాతకాల. పల్లెటూరు-పల్లె.
 పల్లు-తె. 1. దంతము. రూ. పలు. 2. పల్లము.
 రూ. పల్లుడు. సమా. పల్లొత్తు-దంతక్షతము.
 పల్లెరు-వి. పలంకక. రూ. పల్లెరు.
 పల్లలము-న. పడియ.
 పవడము-చూ. పగడము.
 పవడించు-తె. శయించు. రూ. పవళించు. పవ్వ
 డించు, పవ్వళించు. కృ. పవళింక, పవ్వళింక.
 పవతుడు-చూ. పగతుడు.
 పవనము-న. 1. గాలి. 2. తూర్పుత్తురు. రూ. పవము.
 సమా. పవనతనయుడు-1. హనుమంతుడు.
 2. భీముడు. 3. అగ్ని. పవనాశనము-పాము,
 గాలిమేపరి.
 పవనమానుడు-న. గాలి. (వ్యు. పవిత్రముచేయు
 వాడు, సంపరింపవాడు.)
 పవలు-చూ. పగలు.
 పవాడము-తె. ఒకకార్యమునెఱవేఱు బ్రాశించి
 యది నెఱవేఱినియెడ దేవునియెదుటచేయుజిహ్వ
 చేదనాది సాహసకృత్యము. రూ. పావాడము.
 పవి-న. వక్షాయుధము. (వ్యు. వైరకృత్యచేయునది.)
 పవిత్రము-న. 1. జందెము. 2. దర్ప. 3. గోమ
 యము. 4. పరిశుద్ధము.
 పవది-చూ. పగిది.
 పవ్వళించు-చూ. పవడించు.
 పకువు-న. 1. చతుష్పాదము. 2. ఆవు. సమా.
 పకువతి-శివుడు. —మక్షిక-జోతీగ.

పశ్చాత్ - న. వెనుక. నమా. — తాపము-వెనుకచింతించుట, ఆనుతాపము.

పల్కిమును-న. 1. పడమటిది. 2. వెనుకటిది. పశ్యతోహరుడు-న. 1. కమసాలెవాడు. 2. పచ్చె పశ్యత్పాలుడు-న. ముక్కుంటి. [కాడు. పన-తె. 1. సారము. 2. చాతుర్యము.

పనగు-తె. విశదమగు. పనందు-హిం. అందము. పనగరగొను-తె. పీడించు.

పనదనము-వి. (ప్రసాదనము) పారితోషికము. పనను-తె. 1. ఎఱుపుమించిన పనువునన్న. 2. బాగు. [లము.

పనరము-వి. (పకుపు) గోమహిషజాతి. రూ. పన పనరించు-వి. (ప్రనరించు) వ్యాపించు. [వ్యాపనము. పనరు-తె. 1. ఆకురసము. 2. ఆకుపచ్చన. 3. పసాదము-వి. (ప్రసాదము) అన్నము. క్రి. పసాపడు. పసారము-హిం. (పస్యార్) అంగడి. రూ. పసారు. పసి-తె. 1. పశ్వాదులమీదిగాలి. 2. వి. అవు. 3.

లేత. నమా. — కాపు-గోపకుడు. — తిండిపులి. — పాప-లేతబిడ్డ.

పసిడి-తె. 1. బంగారు. 2. ధనము. రూ. పయిడి. పైడి. నమా. — తంటి-చిన్నజాతిగుడ్డ గూబ, పైడికంటి. — కాయ-పొత్తిసూలికాయ, పసిక-తె. పస.

పసిమి-తె. 1. ఆకుపచ్చన. 2. గోరోచనపర్ణము.

పసిరిక-తె. 1. పసరుపన్నె. 2. కామెల.

పనుపు-తె. 1. హరిద్ర. 2. హరిద్రపర్ణము.

పస్త-తె. ఉపవాసము.

పత్తెము-తె. 1. తోజనపాత్రము. 2. తాంబాళము. రూ. పత్తెరము, పశ్యము.

పా

పాంజనము-న. విష్ణుశంఖము. (వృ. పంజనుని పాముక.)

పాంచల-న. 1. బ్రౌవరి. (వృ. పాంచాలరాజు కూడురు) 2. బొమ్మ. రూ. పాంచాలిక.

పాందరము-న. తెలుపు. రూ. పాండురము.

పాండవబీడు-తె. చాలకాంమునుండిచ్చునినేల.

పాండితి-న. పండితభావము. రూ. పాండిత్యము.

పాండిమ-న. తెలుపు. [3. తెలుపుమించినపచ్చన.

పాండువు-న. 1. తెలుపుపాఱుగోగము. 2. తెలుపు.

పాంథుడు-న. తెరువరి. [సుపు.

పాంతువు-న. 1. దుమ్ము. 2. ఎరువు. రూ. పాం

పాంసనుడు-న. దూషకుడు.

పాంసుల-న. 1. అంకుటాలు. 2. భూమి.

పాంతుడు-తె. పండ్లపాచి. రూ. ప్రాంతుడు.

పాచి-తె. 1. పండ్లముతీకి. హ. ప్రాచి. నమా.

— తిగ-మట్టిగను చిక్కినచేయు ఒకతిగ,

పాచి-తె. పాలు, కీరము. [బదర.

పాత-వి. (పురాతనము) 1. వత్తము. 2. చిని

గినవత్తము. 3. బహుదినములనాటిది. రూ.

ప్రాత. క్రి. పాతగిలు, ప్రాతగిలు.

పాతఱ-తె. (పాతు+అఱ) 1. చాన్యముంచు

టక్ర నేలక్రవ్వినవల్లము. 2. నిరి.

పాతు-తె. పొద్దు. [ప్రాక.

పాక-తె. దూలములుంచకకట్టనయిల్లు, కాల. రూ.

పాకము-న. 1. పక్వము. 2. నట. (కావ్యమం

దు పాకములుమాడు : కదళీపాకము, ద్రాక్షపా

కము, నారికేళపాకము.)

పాకశాననుడు-న. ఇంద్రుడు. (వృ. పాకుడను

రక్కనుని చంపినవాడు.) పాకశానవి-ఇంద్ర

వికొడుకు, జయంతుడు.

పాకాన్నము-న. పెండ్లియందు మూడవనాటి ఋ

వ్యము. (వి. పాకెన.) [ప్రాకెన్న.

పాకెన-వి. పాకాన్నము. రూ. పాకెన్న, ప్రాకెన,

పాక్షికము-న. పక్షమునగలిగినది.

పాగా-తె. 1. కలగుడ్డ. రూ. పాగ. 2. అశ్వశాల.

పాగు-వి. (పాకము) పత్కెరలోనగునవి కాచిన

ద్రవము.

పాచకుడు-న. 1. వంటవాడు. 2. అగ్ని.

పాచనము-తె. విరేచనము. రూ. పాచనము.

పాచనము-న. 1. ప్రాయశ్చిత్తము. 2. పులును.

పాచిక-వి. (పాళకము) అడ్డపాళ్లు. రూ. పాచిక.

పాచికము-వి. ప్రాయశ్చిత్తము. రూ. ప్రాచికము.

పాచ-తె. 1. తొలగించు. 2. చిత్కెడలించు.

పాట-తె. 1. కీర్తన. 2. విధము.

పాటకము-వి. స్పృహకము. రూ. పాటకము. స. 1.
 పాడగము. 2. పట్టాకత్తి.
 పాటచ్చుడు-స. కొంగ. (వ్య. పీడించుచుతిరు
 గువాడు. చివ్విగిన వస్త్రమునైనను తీసికొను
 వాడు.) [పాటించు.
 పాటన-తె. 1. అలంకారము. 2. ఆదరణము. క్రి.
 పాటనము-స. చీల్చుట.
 పాటపాట-తె. కొంచెకొంచెము.
 పాటము-తె. తెంపులు నాణెముచూచుట.
 పాటలము-స. తెలుపుమించినయెఱుపు. [కర్త. త.
 పాటవము-స. 1. ఆరోగ్యము. 2. నైపుణ్యము. 3.
 పాటి-తె. 1. సామ్యము. 2. ప్రమాణము. 3. న్యాయము. 4. కొంది. క్రి.—గొను-సరిచేయు.
 సమా.—సేల-ఊరపాడువడినసేల.—రేపు-దిగి
 నడచిపోదగినరేపు. [ధరించు. 4. ప్రతీక్షించు.
 పాటించు-తె. 1. ఆదరించు. 2. విధరించు. 3.
 పాటికము-స. చీల్చు/ఱడినది.
 పాటిల్లు-స. కలుగు. [జురైద.
 పాటిరము-స. 1. చందనము. రూ. పటిరము. 2.
 పాటు-తె. 1. పడుట. 2. శ్రమము. 3. ఆపద.
 4. ఆలయద/గుట. క్రి. —పడు-శ్రమపడు.
 పాశము-స. పతనము. సమా. పాశకాల-బిడి.
 పాశకుడు-స. చదువువాడు.
 పాశీనము-స. వేయికొఱంచేద, కొఱమీను.
 పాశ్యము-స. పరివదగినది. [పాగదము.
 పాడగము-వి. (పాటకము) త్రిం కాలియందె. రూ.
 పాడి-తె. 1. ధర్మము. 2. వ్యవహారము. 3. న్యాయము. 4. స్వభావము.
 పాడు-తె. 1. పాటపాడు. 2. పాటినేల. 3. పల్లె.
 4. నాశము. క్రి. పాడలు, పాడువడు, పాడు
 పాడె-తె. శవహవాసము, ఖల్లిక. [వాణు-నాశమగు.
 పాద్యమి-వి. (ప్రథమ) పక్షమందు మొదటితిథి.
 పాణి-స. మనికట్టు మొదలు ప్రేక్షతోగూడిన చేయి.
 సమా. పాణిదంపము-కొలిమితిత్తి. పాణిగృహీ
 త-పెందము. —గ్రహణము-పెండ్లి. —పీడ
 నము.—పై.
 పాణిపదము-తె. అమృతంబొది.
 పాతకము-స. గొప్పపాపము, (ఇదిఅయిదు : స్వర్గ

స్త్రేయము, సురాపానము, బ్రహ్మహత్య, గురు
 వత్సే గమనము, ఇవి చేయువారితోడి సహ
 వాసము.)
 పాతము-స. పడుట. [లాడు-నర్తించు.
 పాతర-వి. (పాత్రము) చట్టి, మొ. క్రి. పాతర
 పాతాళము-స. క్రిందిలోకము. [కొన్నిచోట్ల.)
 పాతిక-తె. నాలవభాగము. (25 రూప్యములు అని
 పాతివ్రత్యము-స. పతివ్రతాశ్రయము.
 పాత్రము-స. 1. యోగ్యము. 2. భాజనము. 3.
 నాటకవేషము. [సంద్రము.
 పాతస్సు-స. జలము. సమా. పాతోడి, పాతోనిది.
 పాథేయము-స. దారిబ్రతము.
 పాదట్టు-తె. ఇంద్రలోపలపద్మేడుబూసి. రూ. పాదొట్టు.
 పాదము-స. 1. ఆడుగు. 2. కిరణము. 3. నేరు.
 4. పాతిక. సమా. పాదకటకము-అంద. —
 గ్రహణము-అభివాదనము. —చారి-1. కాలి
 బంటు. 2. నడచిపోవువాడు. —జుడు-కు
 ద్రుడు. —పము-చెట్టు. —పట్టము-అందియ.
 వి. (పాయపట్టము) —సరము-గజ్జెగొలుసు.
 పాదాగ్రము-మీ/గాలు.
 పాదరసము-వి. (పారదము) రసము.
 పాదాశము-స. పదాశినమూహము.
 పాది-తె. ఆలవాలము. రూ. పాదు. క్రి. పాడుకొను.
 1. నెంకొను. 2. నిలుచు.
 పాడుక-స. పాపకొడు. రూ. పాడువు.
 పాడుసా-హిం. రాజు. రూ. పాడుసాహి. [ము.
 పాద్యము-స. పాదములు కడుగుకొనుట కిచ్చుజల
 పానకము-తె. ఫలరసము. స. బెల్లముకలిపిననీరు.
 పానము-స. 1. త్రాగుడు. 2. త్రాగుడుగిన్నె. తె.
 పానలు-తె. సందేహము. [పానపట్టము.
 పానపట్టము-తె. లింగపీతము.
 పానీయము-స. త్రాగదగినది.
 పానువు-తె. 1. మంచము. 2. నలుపు. రూ. పాన్సు.
 పాప-తె. 1. శిశువు. 2. కంటినల్ల గ్రుడ్డులోని ప్రతి
 బింబము.
 పాపడు-తె. 1. పురుషశిశువు. 2. బాలుడు.
 పాపట-తె. కేశపీఠి. సమా.—బొట్టు-లాలాటిక.
 పాపటము-తె. గొరిపైరుమీదకలపుపోస దున్ను

పాదనము. రూ. పాపనము.
 పాపము.న. దుష్కృతము. రూ. పాపము.నమా.
 పాపాత్మ్యం, పాపచిత్తం, పాపి-పాపము
 కలవాడు. రూ. పాపుడు. పాపిష్ఠుడు-మిక్కి
 పాపు.తె. 1. పాయజేయు. 2. దున్ను. [లి పాపి.
 పాపాసు-హిం. ముచ్చె.
 పాప-స. గజ్జి.
 పాపరుడు-స. 1. అజ్ఞుడు. 2. పీచుడు.
 పాప-తె. 1. చుడు. రూ. ప్రాపము. 2. సర్పము.
 సమా. పాపజగము-నాగలోకము. —జన్మి
 గట్టు-వినాయకుడు. —తూపు-నాగాత్తము. (జ
 ట్టు పాపరమ్ము. మె.)—మేవరి-1. గరుడు
 డు. 2. నెమిలి.
 పాయ-తె. 1. చీలిక. 2. మునుము. సమా. —
 కట్టు-ఒకముఖ్యగ్రామముతో జేరినపల్లెల సమా
 హము. క్రి. —గిలు-తొలగు. —వడు-1. చీ
 లు. 2. తొలగు.
 పాయము.వి. (పాయము) వయస్సు.
 పాయవట్టము-వి. (పాదవట్టము) కాలియందె.
 పాయనము-స. (వయస్సుతో వండినది) పరమా
 స్సము. (వి. పానెము)
 పాయి-తె. పాలు. స. త్రాగుబోతు.
 పాయి-తె. 1. తొలగు. 2. చిక్కదలు. 3. విడుచు.
 ప్రే. పాచు. పాపు. కృ. పాయ, పాపతి, పాప
 పాయపు.స. గుదము. [టము.
 పా-తె. క్రవ్యసాధనము, ఖనిత్రి. సమా. పా
 మ్ము-పాజనంటివాడరగల యమ్ము.
 పారంపరి-స. కులక్రమము. రూ. పారంపర్యము.
 పారణ-స. ఉపవాసముండి మఱునాడు చేయు బోజ
 నము. రూ. పారణము.
 పారతంత్ర్యము-స. పరాధీనత.
 పారదము-స. పాదరసము.
 పారము-స. 1. అవలిదరి. 2. సమీపము. సమా.
 పారంగతుడు-దరిజేరినవాడు. రూ. పారగు
 డు. పారావారము-1. ఈనరావలిదరులు. 2.
 పారవశ్యము-స. పరవశత్యము. [నముద్రము.
 పారాజి-తె. కుంకుమముతో నగువానితో పారము
 లకుచేయు అలంకారము. క్రి. పారాజించు.

పారాయణము-స. 1. అంతయు. 2. అంతయుచదువు
 ట. 3. పారమునుపొందుట. [ముచే బోవునది.)
 పారావతము-స. 1. పావురము. 2. 5^వ తి. (వ్య. బల
 పారాశరి-స. 1. వ్యాసుడు. 2. ముని.
 పారి-తె. 1. తడవ. రూ. పరి. 2. మన్ను.
 పారిలాపు-తె. పరిచరుడు. [బహుమతి.
 పారితోషికము-స. (పరితోషముచే నొసగునది)
 పారిష్టవము-స. చలించునది.
 పారింద్రము-స. సింహము.
 పారీణుడు-స. పారముముట్టినవాడు. [పారుడు.
 పారు-తె. 1. పరుగెత్తు. 2. పాననముచేయు. కృ.
 పాణు-తె. 1. పరుగెత్తు. 2. ప్రవహించు. 3. స
 సరించు. కృ. పాణుడు. సమా. పాణుడు-బ్రా
 హ్మణుడు. (పాణు + వాడు.) త్రి. పా
 ణుకర్క. పాణుత. —బోతు-పిటికి. —టసు
 ర. బమ్మరాకాసి. —వేట-పిడియదశమినాడు
 చేయు దేవోత్సవము. క్రి. పాణుదోలు-తణుము.
 —బోయు-కుమ్మరించు. —వేయు-1. విసరి
 వేయు. 2. విడుచు. పాణుతెంచు-1. పరు
 గెత్తినప్పు. 2. ప్రవహించు. రూ. పార్మెంచు.
 పారుపత్తెము-తె. 1. దొరతనమువారికియ్యసల
 నిన ధనమును జనులవలన రాబట్టెడు అధికార
 ము. 2. అధికారము.
 పారువ-తె. 1. జాడ. 2. చూపు. రూ. పార్వ.
 పారువము-వి. (పారావతము) గువ్వ. రూ. పావు
 రము, పావురాయి, పార్వము. [నము.
 పారుష్యము-స. 1. పరుషదనము. 2. పరుషవన
 పార్థివ-స. పందొమ్మిదవసంవత్సరము. [మైనది.
 పార్థివము-స. 1. గుట్టము. 2. పృథివీసంబంధ
 పార్థివుడు-స. రాజు. (వ్య. పృథివికలవాడు.)
 పార్వణము-స. 1. పిండప్రదానము. 2. పర్వసం
 పార్వతి-స. గౌరి. [బంధమైనది.
 పార్వము-స. 1. ప్రక్క. 2. సమీపము.
 పార్థి-స. 1. కాలివడము. 2. వెనుక. సమా. —
 గ్రాహుడు-దండెత్తిపోవురాజనకువెనుకనుండు
 శత్రువు. [చుక్క-మపు.
 పాలకె-చూ. పల్లకి. రూ. పాలకె. సమా. —బొంగు

పాలకుడు-న. రక్షకుడు.
 పాలనము-న. రక్షణము. క్రి. పాలించు.
 పాలనుడు-వి. (భాలికుడు) 1. మూర్ఖుడు. 2. దుష్టుడు.
 పాలిక-తె. నవభాగ్యములనాణుసంచుపాత్రము.
 పాలితము-న. రక్షింపఁబడినది.
 పాలు-తె. 1. తెల్లనగు. 2. భాగము. 3. వళము.
 4. నమీవము. 5. ఓరము. 6. చెట్లనుండివచ్చు
 తెల్లనిరసము. సమా. పాలకదలి - ఓరార్థి.
 రూ. పాల్కదలి. — వెన్న - చంద్రుడు. —
 కుప్ప - వయోరాశి. — కొయ్య - యూవము. (ఇట్లు
 పాలగుంజ. మొ.) — చేరులు - గజనరము. —
 హి. తెల్లవొజమీను. పాలద- (పాలు + అద-
 గు) విష్ణులకుపాలుపోయకంభము. — పండ్లు-
 పుట్టదంతములు. — పాపడు - పాలుత్రావుబిడ్డ.
 — మన్ను - సుద్ధ. — మున్నీరు - ఓరార్థి. (ఇట్లు
 పాలవాగు, పాలవెల్లి. మొ.) పాలిండ్లు - శ్రీస్త
 నములు. పాలికాపు - భాగస్థుడు. పాలిచుట్టము-
 దాయాది. — వాడు - 1. క్షాత్రి. 2. భాగస్థుడు.
 పాలేరు - (పాలు + ఏరు) పాలికి దున్నెడు
 మదక. పాలేలు - 1. ఓరనది. 2. ఓరార్థి. క్రి.
 పాలారుడు - ఖండించు. పాలారుడు - 1. ఉపేక్షిం
 చు. 2. నాశముచేయు. పాలుగొను - పంచుకొను.
 రూ. పాల్గొను. — పడు - 1. పూనుకొను. 2.
 స్వాధీనపడుగు. రూ. పాల్పడు. — పోవు - 1. విభా
 గపడుగు. 2. విశ్లేషపడుగు. ప్రే. పాలుపుచ్చు. —
 వెట్టు - 1. భాగించు. 2. నిర్ణయించు.
 పాలుమాలు-తె. పోమరితనముపొందు. రూ. ప్రాలు
 మాలు. కృ. పాలుమాలిక. ప్రాలుమాలిక.
 పావంచ-తె. పోపానము. [వవిక్రముచేయవాడు.)
 పావకుడు-న. 1. అగ్ని. 2. మూర్ఖుడు. (వ్యు.)
 పావకోట-తె. పాదుకలు. రూ. పావలు, పావలు.
 పావడ-తె. 1. గాగర. 2. కుశ్రవప్రము. 3. వప్రము.
 పావడము-తె. కాసుక. [వవిక్రము.
 పావనము-న. 1. జలము. 2. గోమయము. 3.
 పావని-న. 1. అవు. 2. గంగ. 3. భీముడు. 4.
 హనుమంతుడు. 5. వవిక్రరాలు.
 పావాడము-చూ. వవాడము.

పావి-వి. పాపి.
 పావు-హిం. నావభాగము.
 పావురము-చూ. పారువము.
 పావులా-హిం. పాతికరూపాయ.
 పాళకము-న. పాచిక.
 పాళము-న. ప్రాడు. (తేళపాళము - తేళనమూహము)
 పాళి-న. 1. వరుణుడు. 2. యముడు.
 పాళవతము-న. 1. పశువతి అధిదైవతముగాగల
 యస్త్రము. 2. పశువతిమతము.
 పాళపాల్యము-న. పశుపోషణవృత్తి.
 పాశ్చాత్యుడు-న. 1. వరుణుడు. 2. పడమటి
 వాడు. 3. వెనుకటివాడు.
 పాషండము-న. వేదభాష్యమగు ఒకమతము.
 పాషాణము-న. 1. తాయి. 2. విషద్రవ్యము. తె.
 పాసనము-చూ. పాచనము. [విషము.
 పాసిక-చూ. పాచిగ.
 పానెము-చూ. పాయనము. [కుహాశి.
 పాళ-తె. పోకలోనగువాని కప్పడుతోడిపూగుత్తి.
 పాళము-తె. 1. విధము. 2. నమయము. 3. కొలది.
 4. లోహపుకడ్డి. రూ. పాళ.
 పాళి-తె. జూదమాడువలక. రూ. పాళియ, పాళె.
 న. 1. అంచు. 2. వరుస.
 పాళియము-తె. 1. కావలి. 2. పాళెగానిపట్టనము.
 3. దండు. 4. దండుదిగుచోటు. రూ. పాళెము.
 సమా. పాళెగాడు - పాళెమున కధికారి.
 పాళెముపట్టు - పాళెగానిపట్టణము. క్రి. పాళెము
 దిగు - దండువిడియు.

ప్రి

పింగము-న. గోరోచనవర్ణము. [వాడు.
 పింగలి-తె. (పిగా + కలం + ఇ) వెనుకటిది. —
 పింగటిండు-తె. అతిశయపుమాటలాడు. రూ. పింగ
 శించు.
 పింగళ-న. 1. దక్షిణదిక్కునందలి ఆదేశుడు
 పేరు. 2. ఏఱిదియొకటవ నంపత్తరము.
 పింగళము-న. గోరోచనవర్ణము.
 పింగళుడు-న. 1. శివుడు. 2. అగ్ని. [సు
 పింగాణి. (మహారా.) చిత్రవర్ణపుపనిగల ఒకదినము

తెల్లవట్టిపాత్రము.
 పింఛము-వి. (పింజము) మదము. రూ. పీఠము.
 పించియము-వి. (పింఛము) నెమలిపురి. రూ. పిం
 పింఛము-న. పించియము. [చెము.
 పింజ-న. దూది.
 పింజ-వి. (పింజనము) 1. దూదేకువిల్లు. 2. పుం
 ఖము. నమా. పింజనగ్రోవి-చిమ్మనగ్రోవి. పిం
 జారి-దూదేకువాడు.
 పింజనము-న. దూదేకువిల్లు. [వసుపురంగు.
 పింజరము-న. 1. బంగారు. 2. ఎఱుపుమించిన
 పింజించు-తె. 1. పింజుప్రోయ. 2. నీళ్లుచిలక
 పింజిక-న. నూలిచుట్టు. [రిలఁజిమ్ము.
 పింజాషము-న. గులిమి. [కుచ్చె.
 పింజె-తె. ముందు వెనుకల చెక్కుకొనెడి వత్తుపు
 పింత-న. విటులవాడ. (వి. పేట.)
 పిందము-న. 1. బ్రదుకుఁదెరువు. 2. ఇనుము.
 3. అన్నపుపిడుక. 4. పితృదేవతలకిచ్చు అ
 న్నపుముద్ద. 5. గర్భము. 6. నమూనాము.
 పిందలి-వి. (పిందము) ముద్ద. [బ-భక్త్యము.
 పిండి-తె. పిష్టము. నమా. —కూడు-నంకటి. —పం
 పిండిక-న. 1. బండికంటి నడిమితుము. 2. పిక్క
 మాంసము.
 పిండితము-న. 1. దట్టము. 2. గుణింపఁబడినది.
 పిండికృతము న. ముద్దగాఁజేయఁబడినది.
 పిండు-తె. 1. పాలు పిడుకు. 2. రసము పిడుచు.
 వి. (పిందము) 1. గుంపు. 2. చెండు. క్రి.
 —గట్టు-గుంపుగూడు.
 పిందె-తె. లేకతాయ. రూ. పిందియ.
 పికపికలు-తె. చెల్లా చెదరు. రూ. పికాపికలు.
 పికము-న. కోయిల. నమా. పికవర్ధనము-కాకి.
 పిక్క-వి. (పిండిక) జంఘ.
 పిక్కటిల్లు-తె. 1. నిండు. 2. అతిశయించు. 3. వ్యా
 పించు. 4. పిగులు. 5. వర్తిల్లు. రూ. పిక్కటిలు.
 పిక్కారు-తె. (పిదప+కారు) దాఖవా.
 పిక్కు-తె. 1. వెనుదీయు. 2. పంచించు. కృ.
 3. వంచన. 4. మర్మము.
 పిగులు-తె. చిగువుచే (వత్తము) చినుగు.
 పిచండిలుడు-న. పెద్దకడుపువాడు.

పిచుమందము-న. నేఁదచెట్టు.
 పిచ్చ-తె. 1. చిన్న. 2. హీనము. 3. పిచ్చి. నమా.
 —పట్టు-ఱుత్తత్తము.
 పిచ్చలించు-తె. 1. అతిశయించు. 2. భయపడు.
 3. ప్రశంసించు.
 పిచ్చి-తె. ఉన్మాదము.
 పిచ్చిక-తె. చటకము. రూ. పిచ్చిక. నమా. —కుం
 టు-1. అమారుడు. 2. కాళ్లులేనివాడు. రూ.
 పిచ్చికకుంటు, పిచ్చికుంటు.
 పిచ్చిల్లు-తె. చిప్పిల్లు.
 పిచ్చు-తె. 1. చింతగింజ. 2. పితృకోశము.
 పిటకము-న. 1. పుండు. 2. చిన్నగంప.
 పిటము-న. గంప.
 పిట్ట-తె. పక్షి. నమా. —కథ-చిన్నకథ.
 పిట్టపిడుగు-తె. (పిడుగు+పిడుగు) అనివార్యము.
 పిట్టు-తె. అవిరిచే ఉడికిన పిండి.
 పితరము-న. వంటకుండ.
 పిడి-తె. 1. కత్తిపరుఁజు. 2. పిడికిలి. 3. అడు
 మ్మగము. నమా. —కట్టు - వింటినరుము.
 లస్తకము. —కోల-మేడి. —గంట-నిడుపు
 పిడిగల గంట. —మూర-ముడువఁబడిన ప్రేళ్లు
 గల మూర. —వాటు-పనకట్టలను చేతికొలఁది
 నెత్తి గింజలు లాలఁగొట్టుట. —సాన - కొయ్య
 లకు రత్నములకు బెజ్జమువేయ సాధనము.
 క్రి. —గొట్టు-పుదువట్టు.
 పిడికిలి-తె. ముడువఁబడిన ప్రేళ్లగల అజచేయ.
 ముద్ది. క్రి. పిడికిలించు-పిడికిలఁబట్టు.
 పిడియము-తె. బాకు. రూ. పిడిము.
 పిడివాదము-(అజ.) మూర్ఖవాదము.
 పిడుఁజ-తె. రక్తము పీల్చు పురుగు. రూ. పిడుఁడు.
 పిడుక-తె. పిడుకగాఁజేసి తట్టినపేద.
 పిడుగు-తె. అశని, నిర్ధాతము. రూ. పిడు. నమా.
 —తెరువు-వక్షాయధము.
 పిడుచ-తె. అన్నము లోనగువానిముద్ద.
 పిడుచు-తె. రసము లోనగువాని పిండు.
 పిడుత-తె. చిన్న మట్టికుండ.
 పిఱ్యాకము-న. 1. గానుగపిండి. 2. ఇంగువ.
 పిత-న. తండ్రె. (పితైదుగురు: కన్నవాడు, మడుగు

చేసినవాడు, చదువు చెప్పినవాడు, అన్నము పెట్టినవాడు, వెంటపడిరిచ్చి కాపాడినవాడు.) నమా. పితామహాడు - 1. తండ్రి తండ్రి. (శ్రీ. పితామహి.) 2. బ్రహ్మ. పితృవతి - యముడు. —యజ్ఞము - పితృతర్పణము. —చనము-శ్రుతానము. పితృవ్యుడు - తండ్రి తోడఁ బుట్టినవాడు. [యముడు, పితృవతి. పితర-వి. (పితృ) తండ్రి. నమా. —దొర - పితరుడు-వి. (పితృ) 1. తండ్రి. 2. బి. పితృదేవతలు. నమా. పితరులచక్క-మఘ. పితలాటము-అట. (పిత్రలము + హాటకము) ఇత్తడిని బంగారుగాఁజేయువని, మోసము. రూ. పితలాటకము, పిత్రలాటకము. పితాఠ-వి. పితరులు. పితకు-తె. పాలుపిండు. రూ. పిడుకు. పితూరి-హిం. రాజద్రోహము, కుట్ర. పితము-న. ఒక దారువు. పిత్రలము-న. ఇత్తడి. రూ. పిత్రడి. పిత్ర్యము-న. తండ్రిది. పిదప-తె. 1. వెనుక. 2. తక్కువ. పిదపిద-తె. 1. అనుకు. 2. మృదువు. [మొ.) పిన-తె. చిన్న. రూ. పిన్న. (పినతల్లి, పినతండ్రి. పినర్థము-న. 1. కట్టఁబడినది. 2. తొడుగఁబడినది. పినాకము-న. 1. శివుని విల్లు. 2. త్రిశూలము. నమా. పినాకి-శివుడు. [పిలుగు. పినుగు-తె. 1. బుట్టుకుడు. 2. బుట్టుడు. రూ. పిన్న-తె. చిన్న. రూ. పిన. (పిన్నపావ. మొ.) పిపాస-న. నీరుత్రావనిచ్చు. (పుం. పిపాసువు.) పిపీతక-న. చీమ. రూ. పిపీరి. పిప్పి-తె. రసముచేసిన ఆకు. మొ. రూ. పిప్పిరి. పిప్పిక-న. వండ్లలోని పాచి. [3. వరోక్షమండు. పిమ్మట-తె. 1. మనోవ్యత. 2. అనంతరము. పిరంగి-హిం. పెద్దకుపాకి. రూ. పిరంగీ. పిరి-తె. 1. మెలి. 2. వెంటి. రూ. పురి. క్రి. —గొను-పెనఁగెను. పితీ-వి. (భీరుకుడు) భయశీలుడు, నమా. —కంఠ-అదైర్యము. —మెకము-జింక. పిఱుడు-తె. 1. మొలకు వెనుకటిభాగము, నితం

బము. 2. వెనుక. క్రి. —కొను-వెంటడించు. పిఱుతివియు - (పిఱుడు + తివియు) వెనుదీయు. —తివుచు —తీయు, వోవు, —నను-—పై. —చదు-1. వెనుదీయు. 2. భయపడు. —వెట్టు-అనాదరించు. పిఱుము-తె. పరుష భావము. పిరుపీ-కు-తె. 1. పీ-కులాట. 2. భాద. రూ. పిర్వీ-కు. క్రి. పిరుపీ-కులాడు, పిరుపీ-కునేయు. పిఱు-తె. పిఱుడు. పిలుగు-చూ. పినుగు. పిలుక-తె. 1. పిట్టలోనగువానిపిల్ల. 2. చిన్న. రూ. పిల్గు. నమా. —జుట్టు-చిన్నజుట్టు, పిల్లజుట్టు. పిలుకు-తె. గర్వము. రూ. పిల్గు. క్రి. —చూరు, —చూలు-1. చచ్చు. 2. నశించు. [పే. —చూర్చు, —చూర్చు. పిలుచు-తె. ఆహ్వానించు. రూ. పిల్చు. కృ. పిలుపు, పిలుపుడు. పిల్ల-తె. 1. వక్షిలోనగువాని నినుగు. 2. పడుచు. 3. చిన్న. 4. బి. బిడ్డలు. నమా. —కాయ-బాలుడు. —జుట్టు - బాలుర ముందటినిగ. —నూయి-నూయిలోపలి చిన్ననూయి. —మొలము-తలక్రిందుగావేయు పల్లడి. —వేలు - చిటికెనవేలు. పిల్లెడుగంతు-పిల్లమొలము. పిల్లగ్రోయి-తె. మురళి. రూ. పిల్లగ్రోవి, పిల్లనగ్రోయి-తె. వక్షిపిల్ల. [గ్రోయి. —గ్రోవి. పిల్లి-తె. మార్దాలము. నమా. —కనకనము-వైదుర్యము. —గడ్డ-పుసుగుచట్టము. పిల్లు-తె. కనపు. రూ. పులు, పుల్లు. పిళంగము-న. కవిలవర్ణము. [(వి. పిసాసి.) పిళాచము-న. ఒక తెగ దేవయోని. (శ్రీ. పిళాచి.) పిళితము-న. మాంసము. [3. దుష్టుడు. పిళునుడు-న. 1. నారదుడు. 2. కొండెగాడు. పిష్టకము-న. 1. నూఁబడి. 2. పిండివంట. పిష్టము-న. 1. పిండి. 2. పొడిచేయఁబడినది. పిన-తె. అవివేకము. పినక-తె. తలయండు చెమటచే బిందసగొనుముఱికి. పినరు-తె. 1. మిగత. 2. లేకము. 3. మలము. పిసాసి-చూ. పిళాచము.

పిసాళము-తె. 1. విశాసము. 2. పరిహాసము. 3. ప్రకాశము. 4. వ్యాపనము. 5. దొంగయెత్తు. పిసాళి-తె. పిసాళముగలది. క్రి. పిసాళించు. పిసిడి-తె. లోబి. రూ. పిసినారి, పిసిని, పిసినిగొట్టు. పిసుకు-తె. 1. మర్రించు. 2. కాళ్ళొత్తు. పిహితము-న. కనుతెప్పమూత. 2. కప్ప(బడినది). పిల్లారి-(అజ.) వినియకుడు.

పీ

పీఠు-తె. 1. పెఱుకు. 2. తిసినేయు. క్రి. పీఠు లాడు-పెనగులాడు. కృ. పీఠులాట. పీఠు పీకాడు-పెఱుకులాడు.

పీఠె-తె. 1. నాగనరములోనగు వాడ్యముఖమునఁ జొప్పించు క్రోవిపుల్ల. 2. కాశెవలెఁజొట్టిన ఆకు చుట్ట. 3. త్రాగిమిగిలినచుట్ట. క్రి. —వాఱు- 1. చప్పలయగు. 2. కృశించు.

పీఠము-చూ. పించము.

పీఠు-తె. పెనఁడుకొన్న నన్ననార.

పీఠ-వి. (పీఠము) అననము. క్రి. —పెట్టు-ఒక పీఠము-న. పీఠ. రూ. పీఠి. [చోటనే పాడుకొను. పీఠిక-న. 1. గ్రంథము మొదట వ్రాయు పుట్టుపూ ర్వాత్తరము. 2. మేలైనపీఠము.

పీఠ-న. బాద. క్రి. పీఠించు.

పీఠనము-న. రాయడి. [వది.

పీఠితము-న. 1. పీఠించ(బడినది). 2. పినుక(బడి పీఠ్యమానము-న. పీఠించ(బడుచున్నది).

పీఠ-వి. ఎండ్రె.

పీఠము-న. 1. ఎండ్రె. 2. పసుపువన్నె. 3. త్రాగ(బడినది. నమా. పీఠాబరుడు-విష్టువు. పచ్చలయదారి.

పీనము-న. 1. సంకోషము. 2. బలిసినది.

పీననము-న. ముక్కునుచెఱచురోగము.

పీనాహము-న. నూతివారికట్టు, తా గాడి.

పీనుగు-న. శవము. రూ. పీన్సు. నమా. —దిండి- పిశాచము.

పీయి-తె. మలము. నమా. పీగ్రద్ధ-ఆతాయి, ఒక తెగ పెద్దగద్ద. పీఠిరిగ్రద్ధ—పై.—గుంట-ముఱిగుంట.

పీయాశము-న. 1. అమృతము. 2. జాన్నుసాయ. (వ్య. పానము చేయఁబడునది.)

పీరు-తె. పిగులు. రూ. పీలు.

పీరుచు-తె. జుట్టు. రూ. పీర్చు, పీలుచు, పీల్చు.

పీల-తె. బక్క.

పీలిక-తె. వస్త్రములోనగువాని ఖండము.

పీలు-చూ. పీరు.

పీలుకము-న. పక్షిపిల్ల.

పీలుచు-చూ. పీరుచు. [వ్వినది.

పీవరము-న. 1. తాఁజేలు. 2. బలిసినది. 3. క్రొ

పు

పుంఖము-న. బాణముగల క్రిందిచివర, పింజ.

పుంగవము-న. 1. ఎద్దు. 2. డు. (ఉత్తరపడమగు చో) శ్రేఘడు. [రాజవడు.

పుంజము-న. రాశి, ప్రోగు. క్రి. పుంజీభవించు.

పుంజి-వి. (పుంజము) సమృద్ధి. క్రి. —కొను. గుఱుకొను. [స్వామి.

పుంజ-తె. మగకోడి. నమా. —తాలుపు-కుమార పుంజ-తె. సంద్య. రూ. పూట.

పుండరీకము-న. 1. తెల్లకామర. 2. తెల్లగొడుగు.

3. పెద్దపులి. 4. ఆగ్నేయదిక్కునందలి యే పుండలించు-తె. అభూత కల్పనముచేయు. [నుగు.

పుండు-తె. వ్రణము.

పుండ్రము-న. 1. నలుపుకలిసిన యెట్ట చెఱకు.

2. తెల్లకామర. 3. నుదుటి నామము.

పుంత-తె. ఉపరథ్య.

పుంభావము-న. 1. పురుషత్వము. 2. ప్రౌఢిమము.

పుంశ్చలి-న. అంకుటాలు. [చేనెడి. కార్యము.

పుంసవనము-న. గర్విణికి మగబిడ్డ పుట్టనలెనని పుక్క-తె. బుగ్గ.

పుక్కిలి-తె. బుగ్గలోపలి భాగము. క్రి. పుక్కిలిండు, పుకిలిండు. కృ. పుకిలింత. పుక్కిలింత.

పుచ్చడిక-తె. సిగ్గరి.

పుచ్చు-తె. 1. పుప్పిపట్టు. రూ. పుచ్చు. 2. పంపు.

3. గ్రహించు. 4. పెఱుకు. కృ. పుప్పి. క్రి.

—కొను-గ్రహించు. కృ. పుచ్చుకోలు.

పుచ్చె-తె. 1. తల పుట్ట. 2. పెంకాయ బొండ్లము.

పుచ్చము-న. 1. కోత. 2. వెనుక ప్రక్క.
 పుట-వి. (వృక్షము) పుత్రకవు కాగితమందొక ప్రక్క. రూ. పొరట.
 పుటపుట-తె. 1. అధికము. 2. నమ్మదము.
 పుటభేదము-న. పటణము. రూ. పుటభేదనము.
 పుటము-వి. 1. (పుత్రము) ఒక అశ్వగతి. 2. (పుటము) స్పష్టము. క్రి. పుటములు-మీదికులు.
 న. 1. పూలబుట్ట. 2. దొప్ప. 3. గుఱుపుగిట్ట.
 4. కుండలను కుండముననుంచుట.
 పుటి-న. 1. పూలబుట్ట. 2. దొప్ప.
 పుటిక-వి. (పుటి) చిన్నగంప. రూ. పుటిక.
 పుటితము-న. 1. కోసిలి. 2. కుట్ట (బడినది. 3. గొప్ప గాతేయ (బడినది).
 పుట్ట-తె. 1. వల్మీకము. 2. జన్మస్థానము. నమా.
 —కాపు - బల్లకము. —కాలు - పుట్టవలె దుర్మాంసము పెరిగిన కాలు. —కూడు - చీమ గ్రుడ్లతో గలిపిన పుట్టమట్టిమధ్య. —తిండి - బల్లకము. —కొక్కు - భూస్పృహము. రూ. పుట్టగోగు. —కోట - కోటగోడకు బలముగా బయటి ప్రక్క వేసిన తిన్నె. —గోచి - కొపినము. —చెండు-బంతి. —తేనె-పుట్టలో పెట్టిన పెరతేనె. —తేలు-మండ్రగబ్బ. —బుట్టపు-
 పుట్టము-వి. (పటము) వత్తము. [వార్మికిముది.
 పుటి-తె. 1. ఇరువది తూములు. 2. తెప్ప.
 పుట్టిక-చూ. పుటిక.
 పుట్టు-తె. 1. జన్మించు. కృ. 2. జననము. రూ. పుట్టుక. పుట్టుగు. పుట్టువు. పుట్టినిల్లు - మాతృగృహము. రూ. పుట్టినయిల్లు. పుట్టిల్లు. నమా. —కల్లరి-జన్మమాదిగా కల్లలాడువాడు. —గట్టు-ఉదయాద్రి. —గొడ్డు - బిడ్డలులేనిది. వంద్య. —గ్రుడ్డి-జన్మస్థాంధుడు. —చెయ్యపు-జాతకర్మము. —బడి-ఉత్పత్తి. —మచ్చ-పుట్టుకతో చర్మముపై ఏర్పడిన గులుగు.
 పుడమి-వి. (వృత్తివి) భూమి. నమా. —కాలుపు- 1. తేపుడు. 2. రాజు. 3. వర్మతము. —వట్టి- 1. అంగారకుడు. 2. నరకాసురుడు. 3. సిత. —పుట్టు-చెట్టు. —తేడు-రాజు. —వేలుపు-భూసురుడు.

పుడికిరించు-తె. కొంచెముగా ఇచ్చు. రూ. పుడుకు. పుజీకిరించు. పుజుకు. కృ. పుడికిరింత. పుజీకిరింత. పుడిసిలి-తె. కుదియ (బట్టిన చేరలో నగము, ప్రవృత్తి. క్రి. పుడిసిలిండు-పుడిసిలి (బట్టు).
 పుడుక-తె. పుల్ల.
 పుడుకు-తె. 1. కొంచెముగా ఇచ్చు. 2. ఇచ్చు. 3. అయిదువేళ్లతో గ్రహించు. 4. కృ. ఈవి. రూ. పుజుకు. నమా. —గల్లు - చింతామణి. —దొడుకు-కామధేనువు. —మాను - కల్ప వృక్షము.
 పుణ్యజనుడు-న. 1. నైర్మతి. 2. రాక్షసుడు. 3. యజుడు. 4. పుణ్యకృతుడు.
 పుణ్యము-న. 1. దర్శము. 2. సుకృతము. 3. వచిత్రము. (వి. వున్నెము) నమా. పుణ్యభూమి-వింద్య హిమవంతములకు మధ్యదేశము. పుణ్య హవాచనము-అవధినివారక కర్మము.
 పుతపుత-తె. చలనమందగు ననుకరణము. క్రి. —పొవు-వివశమగు.
 పుత్ర-వి. (వృక్షము) వీపు.
 పుత్రడి-తె. 1. బంగారు. 2. బొమ్మ. రూ. పుత్రశి. పుత్రశి-తె. చూ. —పై. —న. బొమ్మ. రూ. పుత్రశిక. పుత్రిక-న. పెరతేనెలేగ.
 పుత్రేంచు-తె. (పుచ్చు + తెంచు) పుచ్చు, పంపు. పుత్రి-న. 1. కూతురు. 2. పుత్రశిక. రూ. పుత్రిక. పుత్త్రుడు-న. కొడుకు. (పుష్ప. పుల్ అను నరకము నుండి రక్షించువాడు. వీరుపన్నిద్దఱు : బౌరసుడు, క్షేత్రజుడు, దత్తుడు, కృత్రిముడు, గూఢోత్పన్నుడు, అపవీతుడు, కాసినుడు. నహోదజుడు, క్రితుడు, పానర్పపుడు, న్వయందత్తుడు, జ్ఞాతిరేకుడు.)
 పుదియబొట్టు-తె. ఊర్వపుండ్రము.
 పునర్భవ-న. చంద్రకళ. [లబుట్టినది.
 పునర్భవము-న. 1. గోరు. 2. సంసారము. 3. మర పునర్భవు-న. మామునుపుది.
 పునర్వసు-న. ఏదవ నక్షత్రము.
 పునశ్చరణము-న. మరల పఠించుట.
 పునస్సంధానము-న. విచ్చిన్నమైన అగ్నిని మరల హోమకుండమున గూర్చుట.

పునాది-హిం. గోడలకు బలముగా నేల లోతుగా పునీతుడు-న. పవిత్రుడు. [త్రవ్యి పెట్టు గోడ. పునుగు-నె. మార్తారికవలన గలుగు గంధద్రవ్యము. నమా. —చట్టము-పునుగుండు కోశము, బిదాలకము. —పిల్లి-మార్తారిక. [శివుడు. పునుక-తె.తలచివ్వ, కపాలము.నమా. —తాలుపు-పునెము-చూ. పున్నెము. [తిథి. పున్ను-వి. (హర్షిమ) కుక్కపక్షమున పడునెదవ పున్నాగము-న. 1. నురపొన్నచెట్టు. 2. ఇంద్రుని యేనుగు. 3. పురుష శ్రేష్ఠుడు. పున్నెము-వి. (పుణ్యము) సుకృతము. రూ.పున్నియము, పునెము. పుష్పము-వి. (పుష్పము) పూవు. పుప్పి-తె. పుచ్చుచు. [పరాగము. పుప్పొడి-తె. (పుష్ప + పొడి) పూలయందలిదూళి, పుప్పి-వి. (పూర్వప్లవి)పదునొకండవ నక్షత్రము. పుయిలోడు-తె. సంకోచించు, వెనుదీయు. కృ. పుయిలోడు. [లను నాశముచేయువాడు.) పురందరుడు-న.ఇంద్రుడు. (వ్య. శత్రువురము పురంది-న. 1. కుటుంబిని. 2. ఆద్రుది. పురః-న. ముందు. నమా. పురస్కారము-1.ముందితుడు. 2. పూజ, రూ. పురస్కారియ, పురస్కృతి. క్రి. పురస్కరించు. పురస్కరుడు - ముందునడచువాడు. పురస్కరకము-1. ముందిదఁబడినది. 2. పూజింపఁబడినది. 3.వరిగ్రహింపఁబడినది. పురోగముడు-పురస్కరుడు. రూ. పురోగామి, పురోగుడు. —ధనుడు - పురోహితుడు. రూ. పురోధ. —ధాగి - ఎప్పుడును తప్పులు వెదకువాడు. —హితుడు - కులాధిప కర్మములు చేయించుచు మేలుకీళ్లను తెలుపుచుండెడి ఆచార్యుడు. పురఁది-చూ. పూ.ది. [పురణించు. పురదించు-తె. 1. వర్తిల్లు. 2. విజృంభించు. రూ. పురపురలాడు-తె. మిక్కిలి యిపేక్షించు. పురము-న. 1. పట్టణము. 2. శరీరము. 3. ఇలు. నమా. పురహరుడు-శివుడు. (ఇట్లు పురదైరి, పురా. మొ.) పురాకృతము-న. పూర్వము చేయఁబడినది.

పురాణము-న.నర్మము ప్రతినిర్మము వంశము మన్వంతరము వంశానుచరితము అను ఐదులక్షణములు గల గొప్పగ్రంథము. (ఇవి పదునెనిమిది: బ్రహ్మ, వద్య, విష్ణు, భాగవత, నారదీయ, మార్కండేయ, అగ్నియ, భవిష్యత్, బ్రహ్మవైవర్త, లింగ, వరాహ, వాయు, స్కాంద, వామన, కూర్మ, మత్స్య, గరుడ, బ్రహ్మాండములు.) పురాణించు-తె. 1. వర్తిల్లు. 2. విజృంభించు.రూ. పురాయించు. న. పురాణము చెప్పు. పురి-తె. 1. మెలి. 2. నెమిలి పింఛము.రూ.పిరి. 3. ఆక్రమణము. నమా. —పిట్ట-నెమిలి. క్రి. —కొను-కవియు, —విచ్చు-పాయు. —పెట్టు-1. ప్రేరేడు. 2. మెలిపెట్టు. న. పట్టణము. పుటియ-తె. పునుక. రూ. పుట్టె, పుట్టియ. పురీతత్తు-న. ప్రేవు. పురీషము-న. మంము. పురుగు-తె. క్రిమి. రూ. పురువు, పురువ, పురివ్య. పురుడు-తె. 1. జాతాశౌచము. 2. నమానము.నమా. పురుటాలు-జాలంత. పురుట్టిలు - ప్రసవగృహము. క్రి. పురుదించు-1.పొలికయగు. 2. పొలు. పురులోము-తె. (పురులు + టము) క్షేత్రము మెలియించు. పురుషము-న. క్రియలమీది విభక్తుల సంజ్ఞ. ఇవి ఉత్తమ, మధ్యమ, ప్రథమ అని మూడు. పురుషుడు-న. 1. మనుష్యుడు.రూ. పూరుషుడు. 2. పరమాత్మ. పురుషకారము-పురుషయత్నము. పురుషాయితము-ఉపరతి. పురుషార్థము - పురుష ప్రయోజనము.ఇవి నాలుగు : ధర్మము, అర్థము, కామము, మోక్షము. పురుషోత్తము-డు-1. విష్ణువు. 2. శివుడు. పురుషాతుడు-న. ఇంద్రుడు. (వ్య. యజ్ఞము లందు మిక్కిలి పిలువఁబడువాడు.) పురె-తె. ప్రళంసార్థకము. రూ. పురే. పురోధాశము-న. 1. యజ్ఞార్థమైన అపూవము. 2. పురోహిత రసము. 3. హతశేషము. పుజ-తె. ఎడవ. పుట్టు-తె. పలుచని బెల్లము, మలము. మొదలగునవి. పులకంధము-తె. కండచక్కెర, కలకంధ.

పులకము-న. 1. పుంగము. 2. పురుగు. 3. బ. గగుర్పాటు. రూ. పులకలు. క్రి. పులకించు-గగుర్పాటు గలదియగు. [రించు.

పులకము-వి. (పులకము) గగుర్పాటు. క్రి. పులక పులకము-వి. (పులకము) పెనరపప్పు చేర్చి వండిన పులపొడుచు-తె. తెప్పవేయక చూచు. [అన్నము. పులము-న. 1. గగుర్పాటు. 2. విపులము. పులనరము-తె. పాకము చెడుటచే గలుగు పులును. పులనరి-తె. గర్విస్తుండు.

పులాకము-న. 1. పొల. 2. మెతుకు. 3. నండ్లవము. పులి-తె. 1. వ్యాఘ్రము. 2. పులిసినది. నమా.

—కడుగు-పులిసిన కడుగునీరు. —కూడు-పులిసిన అన్నము. —కోడ-పులివంటి మోము. గలిగిన సారపురుగువంటి పెద్దపురుగు. —గంజి-పుల్లనీళ్లు. —గాయము-ఆతిన గాయపు చుచ్చు. —త్రేపు-అత్తిరముచే పులుపుగావచ్చు త్రేపు. —నీరు-రక్తము చెడి గాయమునుండి వచ్చు నీరు, నీరు.

పులిసము-న. ఇసుకదిన్నె, నైకతము. పులిపిరి-తె. దేహముపై మిరియమువలె పెరుగు దుర్వాంశము. రూ. పులిపురి, పుల్పిరి. [పుల్లె. పులియ-తె. 1. విస్తరి. 2. ఎంగిలాకు. రూ. పుల్లియ, పులియు-తె. పుల్లనగు. కృ. పులుపు, పులును. పులిరును-చూ. పుల్లిరును.

పులు-తె. 1. రత్నచూలిన్యము. 2. కనపు. రూ. పిల్లు, పుల్లు. నమా. —దిండితాయి - ఇంద్ర నీలము. —మానిసి-అల్పుడు. —మాను - తాళ నారికేళాది తృణాద్రుమము.

పులుగు-తె. పక్షి. నమా. —పిట్టి - గుడ్డగూబ. —తాయి-గరుడవచ్చు. —తేడు-గరుడుడు. పులుగాకు-తె. ఉపద్రవము.

పులుగు-తె. 1. గుఱుకు. 2. జాడ. నమా. పులు గరి-జాడయెఱిగినవాడు.

పులువ-తె. పుల్లని పలుచని యూరుబిండి. పులుము-తె. 1. రుద్దు. 2. నలుపు. 3. ఉసుము. 4. కుష్ఠరోగము.

పులుసు-తె. 1. అమ్మము. 2. కూర. పులోమజ-న. శనీదేవి. (వ్యృ. పులోమునికూతురు.)

పులోమజిత్తు-న. ఇంద్రుడు. (వ్యృ. పులోముని జయించినవాడు.) [ముడు.

పుల్లముడు-న. 1. బోయ. 2. మాలడు. 3. అడ పుల్ల-తె. 1. పుడక. 2. సమిద. 3. పులుపుగలది. 4. వసుపుమించినతెలుపుగలది. నమా. —గూర - ఎనిసిన పుల్లనికూర. —నీళ్లు - కూటిసీళ్లు. పుల్లాపు-కపిలదేనుపు. పుల్లిరును - (పుల్ల + ఇరును) తొండపుత్రాటికి అనుదలగా నమర్చిన ఇరును. పుల్లిగిలు-భయపడు. రూ. పుల్లిగిల్లు. —వడు-స్తంభించు. —పిల్లు-1. వివర్ణమగు. 2. కలంగు.

పుల్లి-తె. సాదనకాండ్రు గుఱితై నాపెడు కోం. పుల్లు-చూ. పిల్లు. నమా. పుల్లులుతాయి - ఇంద్ర నీలము. పుల్లిరి-(పుల్ల + అరి) పసులు కనపు పుల్లె-చూ. పులియ. [మేయుటకై ఇచ్చు పన్ను. పుపు-తె. పున్నము. రూ. పువ్వ, పూపు, పూ. నమా. —బోడి - పూపువలె నొప్పిదమైన ఆడుది. రూ. పువ్వబోడి, పూబోడి. పువ్వాలు-ముండు వెనుకలకు ఊగొడుట. పువ్వార-ఈశ, తాటి లోనగువానిపూత. పువ్వారుబోడి - పువ్వ బోడి. పువ్విలుతాడు-మదనుడు. రూ. పువ్విలుతుడు, పూవిలుతుడు.

పుపితము-న. పోషింపబడినది.

పుష్కరము-న. 1. అకాశము. 2. నీరు. 3. తామర. 4. తొండము చివర. 5. ఒకదీప్తివము. 6. పండ్లెం దేండ్ల కొకసారివచ్చు జీవనదుల పండువు.

పుష్కరిణి-న. 1. కోనేలు. 2. తామరకొలను. 3. ఆదేనుగు. (మగయేనుగు పుష్కరి.)

పుష్కలము-న. 1. శ్రేష్ఠము. 2. సమృద్ధము. పుష్పము-న. 1. పోషింపబడినది. 2. బలిసినది. పుష్పి-న. 1. పోషణము. 2. బలుపు. 3. సమృద్ధి.

పుష్పము-న. 1. పూవు. 2. శ్రీరజసు. క్రి. పుష్పించు. నమా. పుష్పకము-1. కుజేరుని విహానము. 2. రత్నకంకణము. —తేకుపు - మదనుడు. —దంతము - వాయవ్యదిశయందలి యేనుగు. (రీనిధార్య కుభ్రదంతి.) —సస్యడు-పూవిలుతుడు. —మంజరి - పూగుత్తి. —రసము-పూదేను. —లావిక-పూలుకట్టి అమ్మెరు ఆ

దుది. —లిహము - తుమ్మెద. —వంతులు - సూర్యచంద్రులు. —వతి-రజన్వల. రూ. పుష్పిణి. —శరుడు - పూవిలుతుడు. —నమయము-వసంతర్తువు.

పుష్పిక-న. 1. దంతమలము. 2. లింగమలము. పుష్పికము-న. పూచినది.

పుష్పమి-న. ఎనిమిదవ నక్షత్రము. [రాగము.

పుష్పము-న. 1. పుష్పమి. 2. వదవనెల. 3. పుష్ప పుష్పరాగము-న. తెల్లని ఒక మణి. [పు.

పునఃకాయించు-హిం. బుజ్జగించు. కృ. పునఃకాయం

పుని-తె. నేత్రమలము, యాపిక. [ము.)

పుస్తకము-న. గ్రంథము. రూ. పుస్తము. (వి. పొత్త

పుస్త-తె. దుర్గంధము.

పుస్తె-తె. కాలిబొట్టు.

పుళిందుడు-న. ఒక తెగబోయ.

పూ

పూ-తె. పూవు. నమా. పూదళి-వసంతముతువు.

—దేనియ-మకరందము. —బిందె - లేత

పిందె. —బోడి-పువుబోడి. —నీరు-పన్నీ

రు. —నూక-నన్ననూక. —నూనె-నంపంగి

నూనె. పూలముడుపు - గర్పిణికి చేయించు

పుష్పధారణము. పూవంటి-మదనుడు. —విలు

కాడు. —పై.

పూంచు-తె. పూనించు. రూ. పూనుచు, పూన్చు.

పూచు-తె. పూను. కృ. పూపు.

పూచు-తె. 1. సంధ్య. 2. వేళ. 3. దినము. 4. జవాబు

దారి తనము. నమా. —కాపు - జవాబుదారి.

ప్రతిభువు. —కూర్చు వెలకు పెద్దది అన్నము. క్రి.

—వడు-ఒకనివనిని నేను చేసెదనని ఒప్పుకొను.

పూడులు-తె. అనేకములు (సంవత్సరములు) రూ.

. పూండ్లు. (ఇది యేండ్లతోడనే వచ్చును.)

పూత-తె. 1. చర్మ. 2. చందనము.

పూగము-న. 1. పోత. 2. నమాహము.

పూచీ-తె. బాధ్యత. [పూత.

పూచు-తె. 1. పుష్పించు. 2. నిస్సారమగు. కృ.

పూజ-న. అర్చన. రూ. పూజనము. క్రి. పూజించు.

పూజ-వి. పూజ. నమా. పూజరి-అర్చకుడు. రూ.

పూజారి. [పూజ్యుడు.

పూజనీయుడు-న. పూజింపఁదగినవాడు. రూ.

పూజితుడు-న. పూజింపఁబడినవాడు.

పూజె-తె. పుటాదులమీది చిత్రము. నమా.

—కుండలు-బిరేనికుండలు. పూజెగులు- (పూ

జె+కాగులు) —పై.

పూటము-తె. బిరువు.

పూడిక-తె. పూడిన మన్ను.

పూడు-తె. 1. మట్టిలోనగువానిచే వల్లమునుండు.

2. నిండు. 3. కృ. నిండుట, పూడిక.

పూడుచు-తె. 1. పూడఁజేయు. 2. పాఠ. రూ.

పూడ్చు. కృ. పూడుపు.

పూడుపు-తె. 1. పూడ్చుట. 2. నిశేపము.

పూత-తె. 1. పూచుట, వికసనము. 2. పూవు.

పూతము-న. పరిశుద్ధమైనది.

పూతిగంధము-న. దుర్గంధము.

పూదియ-తె. బంగారు పూన. రూ. పూదె.

పూనిక-తె. ఉద్యమము. రూ. పూనిక, పూన్కి.

పూను-తె. 1. కడఁగు. 2. దరించు. 3. వహించు.

కృ. పూనిక.

పూనె-తె. బరణి. [4. లేత.

పూప-తె. 1. పూ (బిందె). 2. శిశువు. 3. కంటిపాప.

పూపము-న. 1. భక్త్యము. 2. పిండివంట.

పూయము-న. 1. చీము. 2. పీనుగు.

పూయు-తె. 1. అలండు. 2. మెత్తు. కృ. పూత.

పూరకము-న. ఊపిరినిండించుట. క్రి. పూరించు.

పూరగించు-వి. 1. నెలవేర్చు. 2. కడపు.

పూరణము-న. 1. నిండుట. 2. గుఱించుట. 3.

కుడుములోనగువానితోబెట్టు బెల్లము కలిపిన

పప్పుముద్ద మొదలగునది.

పూరము-న. జలప్రవాహము.

పూరా-హిం. సంపూర్ణమైన.

పూరి-తె. 1. కసవు. 2. మృగములపసఁబాలు.

పూరిక-న. బూరె. [బడినది.

పూరితము-న. 1. వింపఁబడినది. 2. గుఱింపఁ

పూరుపుడు-చూ. పురుపుడు. [రూ. పూరెడు.

పూరేడు-తె. వేఁట కువయోగించు ఒకచిన్నపిట్ట.

పూర్ణము-న. 1. నిండినది. 2. శక్తికలది. 3. సమ

పూర్వము—పెందలకడ.

ప్రము. సమా. పూర్వపాత్రము-ఉత్పవకాలముం
దు సంతోషముచే వస్త్రాభరణాదికము దోచు
కొనుట, దోచు. పూర్ణానకము-1. —పై.—
2. తప్పెట. క్రి. పూర్ణిభవించు-నిండు.
పూర్వము-స. 1. నూయి చెఱువుత్రవ్వించుట, గుడి
కట్టించుట, తోట పెట్టించుట, అన్నము పెట్టుట.
2. నింపఁబడినది.

పూర్తి-స. పూరణము, నింపు.
పూర్వము-వి. చూ. పూరణము మూడవయర్థము.
పూర్వ-స. కూర్పు.

పూర్వము-స. మొదటిది. సమా. పూర్వగంగ-
నర్మద. —జ-అక్క. —జుడు-అన్న. —
దేవుడు-అనురుడు, తొలివేల్పు. —పక్షము-
1. వాదము. 2. క్షుద్రపక్షము. —పర్వతము-
తూరుపుకొండ. —ఫల్గుని-పదునొకండవ నక్ష
త్రము, పుబ్బి. —భద్రపదము-ఇరువదియైదవ
నక్షత్రము. పూర్వాషాఢ-ఇరువదవనక్షత్రము.
పూర్వాష్టమ-లేఁబదిం.

పూర్వులు-స. ముందటివారు.
పూర్వోత్తర-స. ఈశాన్యదిగ్భాగము.
పూవు-తె. పుష్పము. సమా. చూ. పువు, పూ.
పూస-తె. 1. పూదె. 2. మణి. 3. వ్రేలులోనగు
వాని కీలు.

పు

పుక్తము-స. కూడుకొన్నది.
పుచ్చ-స. ప్రక్కము. క్రి. పుచ్చించు.
పుచ్చకుడు-స. అడుగువాడు.
పుతన-స. 1. సేన. 2. 243 రథములు, 243
వీనుఁగులు, 729 గుఱ్ఱములు, 1215 కాల్య
లము గల సేన. [పాపి.
పుత్రగ్ననుడు-స. 1. వీరుడు. 2. మూర్ఖుడు. 3.
పుత్రగ్నిధము-స. పెక్కువిధములుగలది.
పుటివి-స. భూమి. రూ. పృథ్వి. (వి. పుడమి.)
(వ్యు. పృథుప్రకవర్తిచే చక్కఁజేయఁబడినది,
విశాలమైనది.)
పుథుకము-స. 1. పిల్ల. 2. అడుకులు.
పుథులము-స. విరివయైనది.

పుథువు-స. 1. గొప్పది. 2. విరివయైనది.
పుదాకువు-స. 1. పాము. 2. తేలు. 3. పులి. 4.
చిఱుకపులి. [పుతోఁ గూడినది. రూ. పృషత్తు.
పుషతము-స. 1. సీటిబొట్టు. 2. బ్రహ్మబిందు
పుషదక్షుడు-స. వాయువు. (వ్యు. జలబిందు
పులకు వాహనమగువాడు.)
పుష్తము-స. అడుగఁబడినది. [4. పుట.
పుష్తము-స. 1. మూడి. 2. బీఁపు. 3. వెనుకవ్రక్క.

పె

పెంకు-తె. 1. ఇంటికీ కప్ప ఓడుబిల్ల. 2. కుండ
లోనగువాని ఖండము.
పెంకె-తె. 1. మూర్ఖుడు. 2. మొండికత్తె.
పెందిక-తె. 1. కుండమున్న గువాని తునుక, పెంకు.
పెంచు-తె. వర్ణిల్లఁజేయు. రూ. పెనుచు. పెంచు
కొను-దత్తుతీసికొను.
పెంట-తె. 1. చీపురుకట్టతోనూర్చినచెత్త. మొ.
2. ఎరువు. 3. అవులమంద ముందున్న చోటు.
4. పేట. సమా. —పట్టు-పనులు మున్నగు
వానిదొడ్డి. క్రి. —గట్టు-పెంటలై మందకట్టు.
పెంటి-తె. పరువట్లొద్దీశాతి. సమా. —కరడు-
చిన్నఅల. (ప్రోతుకరడు—పెద్దఅల.)
పెంటిక-తె. మేఁక గొట్టె లోనగువానిపేడ. రూ.
పెండ-చూ. పేడ. [పెంట్రిక.
పెందరము-తె. గండపెండారము. రూ. పెండా
రము, పెండియము, పెండెము, పెండెరము.
పెందలము-తె. ఒక దినుసుదుంప. [పెండెరము.
పెండియము-తె. 1. గండపెండారము. 2. పలు
గాఁడి తలుపు. రూ. పెండెము.
పెండిలి-తె. వివాహము. రూ. పెండ్లి. సమా. —
కుండలు - బరేవి. —కూతురు-వరువు. —
కొడుకు-వరుడు. —నడక-తీన్నవినడక.
పెండె-తె. వానములను కదలనిక అడ్డముగా వేసి
కట్టెడుకొయ్య, సమా. —కట్టు-దట్టముగా తీర్చిన
విభూతిరేఖలు. [రూ. పెండ్లాము,
పెండము-తె. (పెండ్లి+అమ) వివాహమైనదార్థ.
పెందలకడ-తె. (పెక+తలకడ) (ప్రొద్దుపోక
మునుపు. రూ. పెందలాడ.

పెంపు-తె. 1. నాళముచేయు. 2. సమృద్ధి. 3. నాము. 4. అతిశయము. 5. గౌరవము. 6. మహత్వము. క్రి. పెంపగు-వర్జిల్లు. పెంపారు-గొప్పయగు. పెంపుమీఱు-అతిశయించు.

పెంపుడు-తె. పెంపఁబడినది. [పెగలు.

పెకలు-తె. 1. పెల్లగిలు. 2. ప్రయాణముగు. రూ.

పెక్కండ్రు-తె. అనేకులు. రూ. పెక్కురు.

క్కణము-వి. (ప్రేంబణము) 1. అభినయముకోడి నృత్యము. 2. మలరంగము. రూ. ప్రెక్కణము. క్రి. పెక్కుఁబెండు.

పెక్కు-తె. అనేకము.

పెక్కువ-తె. 1. వర్ధనము. 2. ఆధికము.

పెగడ-చూ. పెగడ.

పెచ్చు-తె. 1. నాణెముల మార్పులోనగువానియందక్కఱనుబట్టి ఎక్కువగా ఇచ్చుదనము. 2. పండుమున్నగువానిమీదిలోలు. 3. అధికము.

పెట్టుకు-తె. విరసము.

పెట్ట-తె. 1. పక్షి ప్రితాతి. 2. ఆఱుకోడి. సమా. —చూరి. పెట్టవలెనుండు పుంజు.

పెట్టు-తె. 1. కలుగు. 2. ఉంచు. 3. ధరించు. 4. ఇచ్చు. 5. మోపు. 6. గోడపెట్టు. 7. నాటు. 8. కొట్టు. 9. దెబ్బ. 10. ఈవి. 11. చూటు. 12. అవృత్తి. సమా. —తెట్టు. కల్పనృత్యము. —బిడి-మొదటపెట్టినదబ్బు. —మందుచక్కెడదము. క్రి. —కొను-ఉంచుకొను. పెట్టుడు-తె. ఈవి. [—చడు-దెబ్బతిను.

పెట్టె-వి. (పేటి) పొమ్ములు మున్నగునవియంచుకొనునది. రూ. పెట్టియ. సమా. —బండి. పెట్టెవలె నమర్చిన బిండి.

పెట్టు-తె. 1. పెటులు. 2. దెబ్బలు. సమా. పెట్టకంటము-అదురుపేటగొట్టము. —దిమ్మె.

పై.—మోవి.—పై—పెట్టువపు-ఒకతెగకవపు.

పెడ-తె. 1. పెద్ద. 2. వెనుకటిది. 3. విపరీతము. సమా. —కట్టె-మూర్ఖుడు. రూ. పెడసరకట్టె. —కట్టు - చేతులు వెనుకకు విఱచి కట్టినకట్టు. —చెవి-చెవివెనుకటిభాగము. —చేయి - మీఁజేయి. —దారి - తప్పత్రోవ. క్రి. —ఁదాయ-ఎడఁదాయ. —మరలు, —మఱు-

వెనుకకుతిరుగు. —మోము-విముఖము. రూ.

పెడము.—సరము-మౌర్యము. [భాగము.

పెడక-తె. 1. కత్తివెనుకభాగము. 2. ఆకువెనుకపెడులు-తె. పెటులు.

పెద్ద-తె. మట్టిపెల్ల.

పెడక-తె. 1. ఇంటి ఒకభాగపుకప్ప. 2. పెడక.

పెత్తనము-తె. (పెద్ద + తనము) 1. అధికారము.

పెడ-చూ. పెద్ద. [2. వర్ధకము.

పెడవి-తె. మోవి, వాతెర.

పెద్ద-తె. 1. వృద్ధుడు. 2. జ్యేష్ఠుడు. 3. అధి

కుడు. 4. శ్రేష్ఠము. 5. దీర్ఘము. 6. అత్యం

తము. సమా. —కాపు-గ్రామాధికారి. —తల-

పెద్దయైకార్యమునడపువాడు. —నిదుర-చాపు.

రూ. పెద్దనిదుర. —నెల-జ్యేష్ఠమాసము. —

పులి-బెచ్చురి. —పులుగు-గుడ్డగుబ. —మృ-

1. జ్యేష్ఠుడేవి. 2. పెడతల్లి. —రోగము-

కుప్పుపు. —వాకిలి-గోపురద్వారము. —విన్న

పము-చెపుడు. —వీడి-రాజమార్గము. —వేలు

పు-ఁబ్రహ్మ. —వేలు-బొటనవేలు.

పెన-తె. 1. మెలిక. 2. బిందము. క్రి. —గొను-

1. మెలిగొను. 2. చేరు. —పెట్టు-మెలిపెట్టు.

పెనఁకువ-తె. 1. పెనఁగులాట. 2. చుట్టుకొనుట.

3. మేళనము. 4. యుద్ధము. 5. వివాదము.

పెనఁగు-తె. 1. పెనఁగొను. 2. చుట్టుకొను. 3.

కలయు. 4. యుద్ధముచేయు. 5. మాటాడు. కృ.

పెనఁకువ. క్రి. పెనఁగులాడు-మల్లాడు.

పెనఁచు-తె. 1. పెనఁగఁజేయు. 2. పెనవైచు.

కృ. పెనపు.

పెనపు-తె. 1. గలపు. 2. పెనఁచు. 3. వివాద

ము. 4. భేదము. సమా. పెనపరి - 1. వివాద

శీలుడు. 2. భేదశీలుడు. [తేకు, స్వేదని.

పెనము-తె. రోగము మున్నగునవికాల్చు ఇసుప

పెనయు-తె. 1. కలియు. 2. పెనఁగు.

పెనిమిటి-తె. (పెనుపు + మేటి) మగఁడు.

పెను-తె. సమాసమున 'పెనుపు'నకు మిగులురూ

పము. సమా. పెంజీకటి-చిమ్మచీకటి. పెం

దరఁగ-పెద్దల. పెండుఱుము - పెద్దకొప్ప.

పెనుగొమ్మ-చెట్టు మొదటికొమ్మ. —ఁదము-

కొంపలిలువ. — మననము. కాశి. — మినుకులు. వేదము. — వెల్లి. ఏకార్థవము. — వ్రేలు. దొటనజేలు. పెన్నుద్ది. పెద్దయ్యది. — పెన్ను. త. గొప్ప ఆచారము. పెన్నీరు. సంధ్రము. పెన్నెనరు. గొప్పదయ. పెన్నెద్ద. పెద్దముద్ద. పెనుచు. తె. చూ. పెంచు. కృ. పెనుపు. పెనుపు. తె. 1. పెంచుట. 2. వృద్ధి. 3. అధిక్యము. 4. మహత్త్వము. రూ. పెంపు. నమా. పెనువరి. వృద్ధి పొందించువాడు. క్రి. పెనువడు. 1. అతిశయిల్లు. 2. వర్ణిల్లు. పెనుపారు. గొప్పయగు. రూ. పెంపారు. [రూ. పేయ. పెయ్య. తె. 1. పాలువిడిచిన ఆడుదూడ. 2. ఆవు. పెర. తె. 1. తేనెతెట్టె. 2. వి. (వరము) అన్యము. నమా. — యీగ. పుత్రిక. క్రి. — రేయ. ప్రేరేయ. — రేపు. పెట. వి. (వరము) ఇవరము. రూ. పెర. నమా. — గాయ. కుత్సితుడు. — మగడు. అంకు పెరసు. తె. మాంసము. [మగడు. పెటిక. తె. ఎద్దుమీది గంత. పెరిమ. వి. ప్రేమ. పెరిపె. తె. పెద్దటికము. పెరుగు. తె. 1. వర్ణిల్లు. 2. ఎదుగు. 3. దరి. 4. ఏండ్లు చెల్లినవాడు. — చెల్లినది. రూ. పెరువు. పెరుగుడు. తె. వృద్ధి. [4. మోయించు. పెఱుకు. తె. 1. పీఠు. 2. పెల్లె గిండు. 3. మోయు. పెరుగు. తె. తెగు. పెఱుగు. తె. 1. కడగు. 2. విజృంభించు. పెరుమాళ్లు. (అట) విప్లవు. పెలుకులు. తె. భయాదుంచే అంగములు విలవిల పోవు, విహ్వలించు. రూ. పెల్కులు. పెలుచ. తె. 1. అతిశయము. 2. అగ్రహము. 3. ఆది కృము. 4. కౌతిన్యము. 5. గట్టిగా. రూ. పెలు చన, పెల్చ, పెల్చన. పెల్ల. తె. మట్టిగడ్డ. రూ. పెళ్ళ. క్రి. పెల్లెగిలు. 1. పాడు డాడిలేయ. 2. పాణు. రూ. పెల్లెగిల్లు. పెల్లిరము. తె. పెల్లు. పెల్లె. తె. 1. అతిశయము. 2. ఆదికృము. 3. అత్యంతము. క్రి. — కొను. అతిశయిల్లు.

పెనర. తె. పెనలు పెరు. పెనలు. తె. పెనర ధాన్యము. [ముగా విలుగునది. పెనుచు. తె. 1. మూర్తుడు. 2. విరసము. 3. సుకర పెల్లెము. తె. మధ్యముచేయుటకు అనేక వస్తువులు చేర్చి చేసినపింఠి. మేదకము.

పే

పేట. హిం. 1. నగరము. 2. కాళానగరము. రూ. పేటు. తె. 1. వీటిక. 2. బేటు. [పెండు. పేడ. తె. గోమయము. రూ. పైండ. నమా. పేన్నీ. పేడు. తె. దారముపేను. [కు. పేడనీళ్లు. పేక. తె. నేతయందు అడ్డనాలు. (నిడుపునాలు. పేగు. తె. అంత్రము. రూ. ప్రేగు. ప్రేపు. [వడుగు. పేచకము. న. గుడ్డగూబ. (వ్య. కాకులను హింపించునది.) పేట. తె. హారములో ఒక నరము. క్రి. పేటాడు. పేదించు. న. పెట్టె. రూ. పేటము, పేటకము. పేటి. తె. నదికట్టు. న. పెట్టె. పేటిక. న. 1. పెట్టె. 2. నమూనాము. పేటు. తె. 1. నేతవట్టె. 2. వర్ణక శిఖరము. పేడి. తె. నపుంసకుడు. పేడు. తె. సన్నచెక్క. క్రి. పేడెత్తు. కొలంగు. పేడె. తె. గడ్డము మీసము లేనివాడు. పేద. తె. 1. భటుడు. 2. దరిద్రుడు. 3. అశక్తుడు. 4. వి. (భీతుడు) పిటికి. నమా. — తికము, — తిమి. 1. దారిద్ర్యము. 2. పిటిక తనము. రూ. పేదర్మి. [ప్రాణి, యాకము. పేను. తె. 1. దారముపేడు. 2. కలలో పెరుగు. పేను. చూ. పేగ్రము. పేయ. చూ. పెయ్య. పేయము. న. 1. నీళ్లు. 2. పాలు. 3. త్రావడగినది. పేరడుము. తె. 1. శుభకార్యములునడప ముత్తెడు వలు ఇరుగుపొరుగు ముత్తెడువల రమ్మని పేలుచుట. 2. వారుచేయు కార్యము. రూ. పేరండుము. నమా. పేరంటాలు. 1. పేరంటమునకువచ్చిన ముత్తెడువ. 2. మృతమువానిని. పేరణి. తె. 1. అంగి. 2. కడవమీది నృత్యము. పేరము. చూ. పేరము. [రూ. పేరణి, పెరవణి.

పేరు-తె. 1. పునీథవిందు. 2. సాంద్రమగు. 3. అతి శయించు. 4. నామము. 5. కీర్తి. 6. దండ. 7. పెద్ద. 8. అధికము. నమా. పేరిమి-1. గౌరవము. 2. అతిశయము. రూ. పేర్మి. పేరీడు-జుర్రారము. పేరుంగరము-పేరుచెక్కిన ఉంగరము. క్రి. —కొను-1. పేగు పెట్టి పిలుచు. 2. పిలుచు. 3. వచించు. 4. స్తుతించు. రూ. పేర్కొను.

పేరుచు-తె. 1. అతిశయించు. 2. విజృంభించు. 3. ఒకటిపై నొకటిపెట్టు. రూ. పేర్చు. కృ. పేరుపు, పేర్చు.

పేరుడు-తె. పునీథవిందుట. [పేరము.

పేరెము-తె. 1. గుఱ్ఱపుపరుగు. 2. పరుగు. రూ. పేలలు-తె. లాజలు, బొరుగులు. రూ. పేలాలు. ప్రేల పేలవము-న. పలుచనిది, విరళము. [లు, ప్రేలాలు. పేలిక-తె. చింపిగుడ్డ. రూ. ప్రేలిక.

పేలు-తె. వెగచే వేగియుబుకు. రూ. ప్రేలు. ప్రే. పేలుచు, పేల్చు. [పేలుచు.

పేళలము-న. 1. నేర్చుగంది. 2. చక్కనిది. పేళి-న. 1. గ్రుడ్డు. 2. కత్తియొలు. 3. మాంసపుముద్ద. పేషణము-న. నూలు. పేషణి-న. నన్నెక్కలు.

పై

పై-తె. మీడు. రూ. పయి. నమా. —కూటమి-ఉపరినురతము. —జాటు-ముచ్చె. క్రి. —కొను-1. మీలు. 2. కవియు. 3. యత్నించు. 4. కలుగు. —పడు-1. మీలు. 2. కవియు. కృ. పైపాటు.

పైడు-చూ. పయిడు.

పైడి-తె. 1. బంగారు. 2. ధనము. రూ. పయిడి. పసిడి. నమా. —కంటి-చిన్న గూబ, కనకాక్షి. రూ. పయిడికంటి. —చూలాలు-భూమి, పసుగర్చు. —నెలత-లక్షి. —తేడు-కుజేరుడు. క్రి. —ముడుచు - నిశ్చితార్థముచేయు. కృ. పైడిముడుపు.

పైకము-తె. 1. ధనము. 2. నమాహము. రూ. పయికము. న. పికముల నమాహము.

పైకామహము-న. పికామహ సంబంధమైనది.

పైత్వము-న. పితృ సంబంధమైనది. పైత్వస్య సేయుడు-న. మేనత్త కొడుకు. రూ. పైత్వస్య సేయుడు.

పైత్వము-న. పితృమువలన గలిగినది.

పైద-తె. పిల్లకాయ. రూ. పయిద.

పైదలి-తె. అడుది. రూ. పయిదలి.

పైనము-చూ. పయనము.

పైర-చూ. పయర.

పైరము-తె. అవు. రూ. పయిరము.

పైరు-తె. నస్యము. రూ. పయిరు. నమా. పైరుల యెకిమీడు-చంద్రుడు, ఓషధీకుడు.

పైశాచము-న. మైదుజుచి శిలము రక్షించుకొనఁ బరాకుపడియున్నదానిని సంభోగేచ్ఛచే రహస్యముగాఁ జేసికొను వివాహము.

పైశున్యము-న. పిశునభావము.

పైనరము-తె. రతి. రూ. పయినరము.

పొ

పొంకము-తె. పొందిక. క్రి. పొంకపడు. పొందిక పడు. పొంకించు-పొందిక పజుచు.

పొంగలి-తె. పాలుచేర్చి పొంగించిన ఆన్నము. పై వేద్యము. నమా. పొంగటి నెల - మార్గ శిర్ష మానము. —పండుగ-మకర సంక్రాంతి. క్రి.

పొంగిలి-తె. పక్షిల మేత. [పొంగలించు-నిక్కు.

పొంగు-తె. 1. ఉబ్బు. 2. సంతోషించు. 3. పర్వించు. కృ. 4. ఉబ్బు. 5. సంతోషము. 6. గర్వము. క్రి. పొంగారు-1. ఉబ్బు. 2. సంతోషించు.

3. అతిశయించు. 4. విజృంభించు. 5. నిక్కు.

పొంచిక-తె. పొంచు.

పొంచు-తె. ముఱుగుననుండి కనిపెట్టియుండు. కృ. పొంచు-కనిపెట్టియుండుట.

పొంజు-చూ. పోజు. [నది.

పొంతు-తె. కొఱకు అను ప్రత్యయార్థమందుపచ్చు

పొంక-వి. (ప్రాంతము) 1. సమీపము. 2. సీరము.

నమా. —కడవ - ప్రాయ్యదగఁజి నీళ్లకడవ.

—కత్తె-కుంచెనకత్తె.

పొంతనము-తె. (పొందు + తనము) గ్రహమైతి.

పొంతము-తె. స్నేహము.

పాండిక-తె. 1. పొంకము. 2. చేరిక. 3. కంయిక.
 పొందు-తె. 1. (కన్ను) మోడ్చు. 2. ప్రాపించు.
 3. కంయు. కృ. 4. పొండిక. 5. స్నేహము.
 6. నంది. 7. ప్రాప్తి. 8. ఆనకూల్యము. 9. అభే
 దము. సమా. —కాడు - మిశ్రుడు. క్రి.
 —కొను-నెలకొను. —వడు - సరివడు. కృ.
 పొందుపాటు.
 పొంపిరి-తె. సాంద్రత. క్రి. —వోవు-1. అతిశ
 యించు. 2. వర్ణిల్లు. 3. వ్యాపించు. 4. పుట్టు.
 5. సంకోషించు. 6. విజృంభించు. 7. ప్రసిద్ధి
 తెక్కు. [క్రి. పొంపెనలారు-ఒప్పగు.
 పొంపు-తె. 1. మెడపెనుకటి ఛాగము. 2. ఒప్ప.
 పొకారు-తె. నాళమగు. రూ. పొకారు.
 పొకాలు-తె. వెడలు, పోవు. రూ. పొకాలు.
 పొక్కరి-తె. 1. ఎత్తుడు ప్రాయ్య. 2. మూడు
 తాళ్లు పెట్టిన ప్రాయ్య.
 పొక్కి-తె. 1. గుఱురు. 2. ఉపాయము.
 పొక్కిరి-తె. బొడ్డు. సమా. —చూలి-బ్రహ్మ.
 పొక్కు-తె. 1. దుఃఖము. 2. బొబ్బలేచు. 3. ఉయకు.
 కృ. 4. దుఃఖము. 5. బొబ్బ. 6. ఎండిలేచిన
 పెల్ల. 7. జనశ్రుతి.
 పొక్కుడు-తె. ఎండిలేచినపెల్ల, పొక్కు.
 పొగ-తె. ధూమము. రూ. పొవ. సమా. —కన్ను-
 శివునిపాలనేత్రము. —కట్ట - ఇంటికప్పు సం
 దుండుండి కనబడు సూర్యకిరణము. —గూ
 డు-1. ఇంటికప్పుపై పొగపోవుట తేర్చుచిన
 నందు. 2. గాలిగుమ్మటము. —చుట్ట-పొగాకు
 చుట్ట. —చెట్టు-పొగాకుచెట్టు. పొగాకు-ధూమ్ర
 వత్రము. క్రి. పొగచు-1. పొగయించు. 2.
 తాళించు. —చూరు-పొగవట్టు. పొగవు-తాళించు.
 పొగడ-తె. వకుళవృక్షము. రూ. పొవడ.
 పొగడిక-వి. స్తుతి. రూ. పొగడిక, పొగడ.
 పొగడు-తె. 1. స్తుతించు. 2. కృ. స్తుతి. రూ.
 పొవడు. కృ. పొగడిక, పొగడిక.
 పొగడ-తె. 1. స్తుతి. 2. కీర్తి. [రూ. పొవయు.
 పొగయు-తె. 1. పొగగలదియగు. 2. కుములు.
 పొగరు-తె. 1. గర్భము. 2. దైర్ఘ్యము. రూ. పొవరు.
 సమా. —బోతు-గర్భశీలుడు.

పొగులు-తె. 1. వరికపించు. 2. కుములు. 3. కృ.
 వరితాపము. రూ. పొవులు.
 పొచ్చెము-తె. 1. న్యూనత. 2. కపటము.
 పొట-వి. (పుటి) దొప్ప.
 పొటకరించు-తె. 1. అతిశయించు. 2. వర్ణిల్లు.
 పొటమరించు-తె. 1. (బొబ్బ) లేచు. 2. (చిగురు,
 మొ.) పుట్టు. [(పుటము) ముక్కురంధ్రము.
 పొటము-తె. 1. పుట్టు. రూ. పొడము. 2. వి.
 పొటి-తె. పొట్టి.
 పొటిపొటి-తె. అల్పము.
 పొటుకు-తె. ఉపద్రవము. రూ. పొటుక్కు.
 పొటేలు-తె. మగగొట్టె. రూ. పొట్టేలు, పొట్టెలు.
 పొట్ట-తె. 1. కడుపు. 2. వరియెన్నుగర్భము. సమా.
 —కఱ-ఎన్నుగర్భముగాగల వరిపైరు. రూ.
 పొటకఱ, —కట్ట, పొట్టకట్ట. —కఱుకు-ఎన్ను
 పొట్టవట్టు సమయము. —కూడు - జీతమునకు
 చూటుగా పెట్టెడి అన్నము. —కొవ్వ-ఆహార
 మదము. —వాడు-బొడ్డుకడుపువాడు.
 పొట్టము-తె. గోచి.
 పొట్టి-తె. 1. కుఱుచు. 2. కుఱుచవాడు. రూ. పొటి.
 పొట్టియ-తె. తేలు. వృశ్చికము. [కోలు.
 పొట్టు-తె. 1. ఉముక. 2. కాయధాన్యముమీది
 పొట్ట-తె. పవోలిక అను తీగ. సమా. —పూరిక్కు-
 పువ్వమి. —నెల-పువ్వమాసము.
 పొట్టము-వి. (పొట్టలి) 1. పువ్వలు మొదలగునవి
 ఉంచికట్టిన మడుపు. 2. నేన. 3. గుంపు.
 పొడ-తె. 1. రూపు. 2. జాడ. 3. చూపు. 4. దేహ
 మందు తెల్లగాగనబడుచుక్కు. సమా. —నీడ.
 నందులతోకోచి పొడపొడగా పొర్చుడునీడ.
 —యెండ-పొడపొడగా తోచు ఎండ. —కట్టు.
 కనబడు. —గను-చూడు. —చూపు-కనబడు.
 —తెంచు-పుట్టు. పొడలమెకము-దుప్పి.
 పొడక-తె. ఈతబద్ధులు లోనగువానితో నల్లన
 బొడ్డు. రూ. పొడక.
 పొడవు-తె. రూపు. క్రి. పొడవడగు - 1. చెడు.
 2. చచ్చు. పొడవునూపు-కనబడు.
 పొడి-తె. చూర్ణము. సమా. —చీకటి-మనకచీకటి.
 పొడుగు-తె. 1. ఉన్నతమగు. 2. వర్ణిల్లు. కృ.

3. ఉన్నతము. 4. ఎత్తు. 5. మీదు. 6. ఉత్కృష్టము. సమా. — మడుగు-ఆకాశగంగ.
 పొడుచు-తె. 1. పొడిచు. 2. ఉదయించు. 2. పిడికిరి బోసగువానితో క్రుమ్ము. 3. కుట్టు. 4. (ఆన) పెట్టు. కృ. పొడుపు.
 పొడుపు-తె. 1. పొడుచుట. 2. ఉదయము. 3. పోటు. సమా. — గొండ-ఉదయాది.
 పొడువ-తె. (వృ. పొడుచువాడు) దుష్టుడు. రూ. పొడువడు, పొలువ.
 పొడుపు-తె. 1. ఉన్నతి. 2. ఎత్తు. 3. మీదు. 4. ఉత్కృష్టము. రూ. పొడుగు.
 పొజక-చూ. పొడక.
 పొతక-తె. పొత్తర.
 పొతము-తె. 1. పొట్టము. 2. గుంపు.
 పొతుకు-తె. ధన్యరాశి చుట్టునుగీరు గిఱి.
 పొత్తము-వి. (పుస్తము) 1. గ్రంథము. 2. కావ్యము.
 పొత్తర-తె. ఆకులు పూలులోనగువాని కట్ట. రూ. పొత్త. [రూ. పొత్తము.
 పొత్తరము-వి. (వస్త్రరము) నూతెడు గుండ్రాయి.
 పొత్తి-తె. 1. పెత్తని నన్ననిపాతగుడ్డ. రూ. పొత్తిక. 2. చెట్టుమీదినార. 3. పోకపూగుత్తి మీదెవట్ట, పాళ. సమా. — కడుపు-క్రిగడుపు. — చీర-నారచీర. — దామర-ముడుగుదామర. — నూలు - పట్టుపురుగువంటి పురుగునేయు నూలు. — నూలికాయ - పొత్తి నూలునేయు పురుగుగూడు.
 పొత్తు-తె. 1. స్నేహము. 2. నంగతి. 3. అవిభక్తక. పొత్తువు-తె. నరన్యతి. [మన్ను.
 పొత్తెము-తె. గరిడిసాయందు క్రిందపజచు ఎట్ట పొడ-తె. ఒకటితో నొకటి పెనగొన్నబోదెలేని చిన్నచెల్లగుంపు. రూ. పొదరు. సమా. పొదరిల్లు-ఇల్లువంటిపొద. రూ. పొదరుటిల్లు. పొదరిండ్లచుక్క - పునర్వసు. క్రి. పొదపెట్టు - 1. నూచించు. 2. ఆరోపించు.
 పొదక-తె. పెద్దగొంతు.
 పొదడు-తె. పొట్టివాడు. రూ. పొదిటి.
 పొదలు-తె. వర్తిల్లు. కృ. పొదలిక. క్రి. — కొను - 1. పెరుగు. 2. బలియు.

పొది-తె. 1. పొదుగు. 2. భారము. 3. చూడరము. 4. మంగలి అడవము. 5. సమాహము. సమా. — కట్టు-వాటిమొందటి పంచపాక. — గిరి - ప్రక్కకు నందిటికి నడిమిభాగము. క్రి. — గొను - 1. గుంపుగూడు. 2. బలియు.
 పొదుగు-తె. పశ్చాదులకు పాలుందుచోటు, ఉద పొదుక-తె. భారము, పొది. [ము. రూ. పొదువు. పొదుగు-తె. 1. క్రమ్ము. 2. (రచ్చాదులు) చెక్కు. 3. కప్ప. 4. పత్తిలు గ్రుడ్లను తెక్కలతోకప్ప. 5. పొత్తిగుడ్డ. రూ. పొదువు.
 పొదుగుడు-తె. కప్పడు.
 పొదువు-తె. 1. వృద్ధి. 2. (వ్యయమందు) మితము. పొదురు-తె. పూచు.
 పొదువు-చూ. పొదుగు.
 పొద్దు-చూ. పొద్దు.
 పొన-తె. కంటికిగవడినది. రూ. పొన్న.
 పొనరు-తె. 1. అగు. 2. పొనగు. కృ. 3. పొందిక. 4. ఇంపు. రూ. ఒనరు. క్రి. పొనరారు-ఒప్పగు. పొనరువడు. పొందువడు.
 పొనలు-తె. దగదగ ముండు.
 పొనిక-తె. ముంజిగడ్డి.
 పొనుగు-తె. 1. నిస్తేజము. 2. పొట్టి. క్రి. — వడు. 1. నిస్తేజమగు. 2. నశించు. 3. భూన్యమగు. రూ. పొనువడు.
 పొనుపు-తె. పరాక్రమము. రూ. పొంపు.
 పొన్న-తె. పొన. వి. పున్నాగవృక్షము.
 పొన్నగంటి-తె. ఒకతెగకూరాకు, మత్స్యశి.
 పొన్నట్టు-తె. అజక.
 పొన్నరి-తె. మనోజ్ఞము. రూ. పొన్నారి.
 పొన్నాడ-తె. ఒకతెగ చిలుకపులి. [వలయుము. పొన్ను-తె. 1. బంగారు. 2. కట్టుగానేయులోహ పొమ్ము-తె. నిక్కయూర్లకము. రూ. పో.
 పొయి-తె. వంటకు అగ్నినిముట్టించుటకు చేసిన చోటు. రూ. పొయ్యి, ప్రొయి, ప్రొయ్యి.
 పొర-తె. 1. పలుచనివర్కము. 2. పాముకుబు సము. 3. కపటము. 4. మదక. 5. ప్రమాదము. క్రి. — వడు-ప్రమాదపడు. కృ. పొర పాటు.

పొరలు-తె. స్నిగ్ధగురపొరలించివండు. —పోవు-
నీరు తప్పుదారి నెక్కు.

పొరక-తె. 1. గడ్డిపోచ. 2. వీపురుకట్ట. 3.
పొరకటి-తె. వాకిటిచేరువగోడ. [ఈనెపుడక.

పొరచి-తె. చేబడులు తెచ్చుకొన్నది.

పొరట-వి. (వృష్టము) పుట.

పొఱడు-తె. గూను.

పొరపు-తె. భేదము. [దు. రూ. పొఱయు.

పొరయు-తె. 1. కలుగు. 2. పొంచు. 3. పొం

పొరలు-తె. 1. ఉరలు. రూ. పొరలాడు. 2. ప్ర

వర్తిల్లు. కృ. 3. లుంతనము. రూ. పొర్లు. కృ.

పొరలు, పొరలిక. సమా. —దండము-పొర

లుచుపెట్టెడు దండము. —కట్ట-చెల్లవపొరలి

పోక ఆడముచేయుకట్ట.

పొరి-తె. 1. పొలి. రూ. పొలి. 2. అత్యంత

ము. 3. దృఢముగా. 4. క్రమముగా. 5. మా

టికి. సమా. —చూపు-1. ఉగ్రదృష్టి. 2. భేద

దృష్టి. క్రి. —గొను-1. చంపు. 2. నాశము

చేయు. —మూల-చచ్చు. ప్రే. —మూలుచు, —

మూల్చు, —మూర్చు, —పుచ్చు-చంపు. పొలిపు

చ్చు-కలచు. —పోవు-కలగు. పొరిపోవు-

చచ్చు. [3. సమీపము. రూ. పొరువు, పొర్లు.

పొరుగు-తె. 1. ప్రక్క. 2. ఇరుగునకుప్రక్క.

పొల-తె. 1. మాంసము. 2. మాంసపుదుర్గంధము.

3. చేపమీడిపొట్ట. సమా. —దిండి-క్రవ్యా

దుడు. (ఇట్లు పొలమేతరి. మొ.) క్రి. —

మూరు-ప్రమాదపడు. [పొల్లుక.

పొలఁజె-తె. ఆడుది. రూ. పొల్లి. పొలఁజుక,

పొలకువ-తె. జాడ, పోలిడి. [ప్రకాశము.

పొలపము-తె. 1. వ్యాపనము. 2. వానన. 3.

పొలము-తె. 1. పైరు పెట్టు నేల. 2. పనులుచేయుకం

చె. 3. అడవి. 4. ప్రదేశము. 5. ఊరు. 6.

జాడ. 7. విధము. సమా. పొలపరి- (పొలము +

అరి) జాడతెలిసినవాడు. పొలమరి-పొలము

కాపు. పొలముపాటు-కృషి.

పొలయలుక-తె. (పొల్ల + అలుక) ప్రణయకోపము.

పొలయిక-తె. 1. సంధారము. 2. వ్యాపనము.

పొలయు-తె. 1. సంధించు. 2. వ్యాపించు. 3.

సమీపించు. 4. ప్రవేశించు. కృ. పొలపము,
పొలయిక.

పొలను-తె. 1. మాంసము. 2. మాంసపుదుర్గం

ధము. 3. చేపమీడిపొట్ట. రూ. పొల. సమా.

—దిండి-రాక్షసుడు. (ఇట్లు పొలనుమేపరి.

మొ.)

పొలి-తె. 1. లాభము. 2. నష్టము. 3. బలి. సమా. —

కలను-యుద్ధభూమి. —మేర-చెండుగ్రామము

లకు నదీమిగులుతు, ఎల్ల. క్రి. —వోవు-1.

చచ్చు. 2. చెడు. 3. వ్యర్థమగు. 4. భంగ

పడు. 5. ఉడుగు.

పొలియు-తె. 1. చెడు. 2. చచ్చు. కృ. పొలియిక.

పొలుచు-తె. 1. కనఁబడు, ప్రత్యక్షమగు. రూ.

పొడుచు. 2. ఒప్పు. 3. స్థిరమగు. రూ. పొల్చు.

కృ. పొలుపు, పొల్చు.

పొలునోరు-తె. 1. పొల్లనోరు. 2. పొరలునోరు.

పొలుపు-తె. 1. ఒప్పు. 2. విధము. 3. స్థిరము.

రూ. పొల్చు. క్రి. పొలుపారు-ఒప్పుగు.

పొలువ-చూ. పొడువ.

పొల్ల-తె. 1. గింజపట్టని ధాన్యము. 2. వ్యర్థము.

రూ. పొల్చు. క్రి. —వడు. —వోవు-1. వ్యర్థ

మగు. 2. క్షయించు.

పొల్లు-తె. 1. గింజపట్టని ధాన్యము. 2. అచ్చు

కలియనిపాల్లు. 3. పొంకు. 4. వ్యర్థము. సమా.

—దనము-అపొరుషము. క్రి. —వడు-1.

పొవ-చూ. పొగ. [క్షయించు. 2. వ్యర్థమగు.

పొవడ-చూ. పొగడ.

పొవడు-చూ. పొగడు.

పొవయు-చూ. పొగయు.

పొవరు-చూ. పొగరు.

పొవులు-చూ. పొగులు. [వక్రఁబడు. 4. ఒప్పు.

పొవగు-తె. 1. అనుకూలించు. 2. లభించు. 3.

పొవగుడు-తె. 1. అనుకూల్యము. 2. ప్రాప్తి.

పొవపొన-తె. త్వరితముగా.

పో

పో-తె. 1. నిశ్చయార్థకము. 2. అనాదరార్థకము.

పోక-తె. వక్ర. సమా. —గంజి - కాచు.

—ముడి-త్రేలుకట్టు కోకముడి, నీవి. పోకొత్తు-
అడకొత్తు, వక్కలు కత్తిరించు కత్తెర.
పోకు-తె. మంచుకప్పినగడ్డి. రూ. పోపు.
పోగు-తె. 1. దారము. 2. బి. చెవినగ. రూ. పోగు.
పోగట్టు-తె. పోకడపెట్టు.
పోచ-తె. గడ్డి పరక.
పోచి-హిం. మనికట్టుమీది చోటు.
పోజు-తె. నారలోని నలుసులువాయ నన్నముగా
దీయు. రూ. ప్రోజు.
పోడి-తె. బప్పిదము. రూ. పోడిమి, పోణి, పోణిమి.
పోడిమి-తె. 1. బప్పు. 2. నంపద. 3. సౌఖ్యము.
4. విధము. చూ. పోడి.
పోత-తె. 1. పోయుట. 2. కరగిపోయుట.
పోపు-చూ. పోకు.
పోక-తె. 1. గమనము. 2. నడత. రూ. పోకడ.
సమా. పోకలాడి - కవటప్రవర్తనము గలది.
(పుం. పోకలాడు) క్రి. పోకాడు - నశించు.
ప్రే. పోకార్పు.
పోకడ-తె. 1. గమనము. 2. నడత. 3. నాళము.
క్రి.—పెట్టు-1. నాళముచేయు. 2. విక్రయించు.
పోకాలు-తె. పోవు. (కోవడుఘములం దువయో
గింపఁబడును.)
పోకిరి-తె. దున్నప్పరనము కలవాడు.
పోకు-తె. 1. నడవడి. 2. నష్టి.
పోగర-తె. కమసాలవాని చిత్రించెడు పనిముట్టు.
పోగు-తె. 1. కుప్ప. 2. గుంపు. రూ. ప్రోగు.
పోచిట్ల-తె. శకునము చూచుటకై ఇరుగుపొరుగిం
డ్లమీద అక్షరలు నీళ్ల చల్లి అయిండ్లవారాడు
కొను మాటలు వినుట. రూ. ప్రోచిట్ల.
పోట-తె. పెద్ద. సమాన—కత్తి-పెద్దకత్తి.
స. 1. మీసముగల అడుది. 2. దాసి.
పోటము-వి. (పోటకము) ఒడలెల్ల పొబ్బలు
లేచువ్యాధి, పెద్దవస్త్రవారు. రూ. పొటము.
పోటనబంతి-తె. పుట్టచెండు.
పోటముంటి-తె. పుట్టగోచి. [ప్రోటుగంబము.
పోటి-హిం. స్వర్ణ. తె. 1. సమానము, మాటు. 2.
పోటు-తె. 1. పొడుచుట. 2. యుద్ధము. 3. పెద్ద
అల. 4. శౌర్యము. సమా. —గంబము-అనికగ

నిలిపినకట్ట. —గలుపు - రెండవసారి తీయ
కలుపు. —తాడు-బంటు, పూచుడు. (ఇట్లు
పోటుమగడు, మానిసి. మొ.) —ముట్టు-
యుద్ధసాధనము. క్రి. పోటురాడు-యుద్ధము
చేయు. రూ. పోటాడు. కృ. పోట్లాట. పోటోగు.
పోటొడ్డు-యుద్ధప్రయత్నముచేయు.
పోట్లి-స. పొట్టుము. [—మిట్ట-పోసినమిట్ట.
పోడు-తె. 1. చిరువేరుపైరగునేల. 2. పోత. సమా.
పోణి-చూ. పోడి.
పోణిమి-చూ. పోడిమి. [ఒడ. 4. వస్త్రము.
పోతము-స. 1. పిల్ల. 2. పదేంద్రయేనుగు. 3.
పోతరము-స. క్రొవ్వ. మదము. క్రి. పోతరించు.
పోతు-తె. 1. తాచీల్లమందువచ్చు ప్రశ్నయము.
(తాగుబోతు, మొ.) 2. పశుపక్ష్యాదులకో
పురుషణాతి. 3. దున్న. 4. ఎడ్డు. సమా. —
కరడు-పెద్ద అల. (చిన్న అల పెంటికరడు.)
—రొతు-యముడు. [మొస.
పోత్రము-స. 1. పందిముఠి. 2. నాగటింప
పోత్ర-స. పంది. (వృ. పోత్రము కంది)
పోడి-చూ. పోడి.
పోని-తె. పోలిన.
పోయ-తె. 1. పుట్టు. 2. (జలాదికము) విరు
చు. 3. (నాణ) విడుచు. 4. తగుల్చు. 5.
(బాణము) నందించు. [బాలిక.)
పోజుడు-తె. బాలుడు. రూ. పోజిగాడు. (పోజి-
పోరచి-తె. 1. కానుక. 2. వ్యర్థము. 3. నిస్సా
రము. [పోటి.
పోరితము-తె. 1. కలహము. 2. యుద్ధము. 3.
పోరు-తె. 1. కలహించు. 2. యుద్ధముచేయు. 3.
ఉపద్రవముచేయు. కృ. 4. కలహము. 5. యు
ద్ధము. 6. ఉపద్రవము. సమా. —దిండి-కల
హశనుడు, వారడు. క్రి. పోరాడు-1. కల
హించు. 2. యుద్ధముచేయు. 3. మల్లాడు. కృ.
పోరాట, పోరాటము. పోరుపెట్టు-విడ్డ ఉడుగక
పోరువ-తె. 1. పెల్లా. 2. పొర. [యేడ్చు.
పోలడు-తె. భరద్వాజపక్షి. రూ. పోలిగాడు.
పోలానిగంటలు-తె. పినుగు మెడనుగట్టు గంటలు.
పోలిక-తె. సామ్యము. రూ. పోలికి, పోల్కి.

పోలు—(పక్షి)వృత్తు.

పోలు-తె. 1. ఒప్పు. 2. యుక్తమగు. 3. శక్యమగు. 4. సామ్యమగు. కృ. పోలిక. నమా. —గట్ట. బండినాగమీడి తొట్టికి ఈవలావల నమర్చు కట్ట. —పొందు-వృత్తాంతము.

పోలె-తె. వలె.

పోవు-తె. 1. అడుగు. 2. చచ్చు. 3. ఆరంభించు. 4. కడచు. 5. చెడు. కృ. పోక, పోకడ, పోకు, పోబడి, పోవడి. నమా. పోరాని-ఆపమైన. పోరామి-1. స్నేహము. 2. సంకటము. పోబడి-కాడ. రూ. పోవడి. క్రి. పోగొట్టు-పోకడ పెట్టు. పోకాడు-పోవు, నశించు. (పే. పోకార్చు. పోనాడు-1. పోగొట్టు. 2. నిందించు. పోవడు-పోవు. పోవు దెంచు-పోవు.

పోషకుడు-న. కాపాడువాడు. రూ. పోష్ట. పోషణము-న. కాపాడుట. క్రి. పోషించు. పోష్యము-న. పోషింపఁదగినది. పోసనము-న. 1. ఓరము. 2. ప్రహార. 3. కాంతి. పోసరము-తె. పోతరము. క్రి. పోసరించు. పోస్తకాయ-తె. గనగనకాయపైతెరడు. పోహణ-వి. (పోహము) 1. చూపు. 2. నేర్పు. క్రి. పోహణించు-చూపు. పోహి-వి. (పోలి) ఒప్పట్లు.

పొ

పొజు-హిం. 1. బారు. 2. దండు. పొగండుడు-న. బాలుడు. [నది.) పొత్తికము-న. నేతిదాయగలతేనె. (పుత్తికలుపెట్టు పొత్తి-న. మనుమరాలు. (1. కొడుకుకూతురు. 2. కూతుకూతురు.) పొతుడు-న. మనుమడు, కొడుకుకొడుకు. పొనఃపున్యము-న. మరలమరల చెప్పట. పొరన్త్యము-న. 1. మొదటిది. 2. మొదటిదిక్కుది. పొరాణికుడు-న. పురాణము చెప్పవాడు. పొరుషము-న. 1. పురుషభావము. 2. పురుషప్రయత్నము. 3. పురుషవ్యాపారము. 4. వరాక్రమము. 5. పురుషునిచేయెత్తు పొరుగు, నిలుపు. పొరు పేయము-న. పురుషుడు చేసినపని. పొరోహిత్యము-న. పురోహితుని కార్యము.

పొర్తచూసి-న. పున్నమ. రూ. పొర్తిమ, పూర్తిమ. పొంస్తుడు-న. (పుంస్తుని వంశమువాడు) 1. పాలు-నూ. పగులు. [కుజేరుడు. 2. రావణుడు. పొలోమి-న. శచీదేవి. (పు్య. పులోమునికూతురు.) పొషము-న. పుష్యవక్షత్రముతోఁగూడిన పున్నమ. పుష్యచానము. పొష్యము-న. పుష్యముతోఁ జేయఁబడినది. పొళి-న. గుగ్గిళ్లు.

ప్ర

ప్ర-న. మిక్కిలి ఆనందముగల ఉపనర్గ. (నమా. ప్రాణము, ప్రోక్తము. ప్రోత్తికము. ప్రోత్పాహము, ప్రోద్ధాపము, ప్రోద్ధతము, ప్రక్షాళనము. ప్రఖ్యాతి. మొ. అర్థవిశేషముగలవి వేరుగా వ్రాయఁబడును.) ప్రంగ-చూ. పంగ. ప్రకంపనడు-న. మిక్కిలి బలముగంబాయువు. ప్రకటనము-న. వెల్లడించట. ప్రకటము-న. వెల్లడి. క్రి. ప్రకటించు. ప్రకటితము-న. ప్రకటింపఁబడినది. ప్రకరణము-న. 1. ప్రస్తావము. 2. గ్రంథభాగము. 3. ఒక తెగరూపకము. [మొ.) ప్రకరము-న. 1. గుంపు. 2. చెదరినది. (పువ్య. ప్రకర్షము-న. మేలు, అతిశయము. ప్రకాండము-న. 1. చెట్టుబోదె. 2. (ఉత్తరపద మైనచో) శ్రేష్ఠవాచకము. ప్రకామము-న. ఇచ్చనచ్చినట్లు. ప్రకారము-న. 1. విధము. 2. పోలిక. ప్రకాశము-న. 1. ఎండ. 2. వెలుగు. 3. బయలుపడినది. క్రి. ప్రకాశించు. [గట్టము. ప్రక్రీర్ణకము-న. 1. వింశామరము. 2. విరివి. 3. ప్రకృతము-న. ఇప్పుడు. ప్రకృతి-న. 1. ప్రకృయము చేరకముందటి శబ్దరూపము. 2. పారవర్గము. 3. స్వభావము. 4. స్వావ్యాధి. (ఇవిఏడు : స్వామి, అమాత్యుడు, మిత్రుడు, కోశము, రాష్ట్రము, దుర్గము. బలము.) 5. అవ్యక్తము. ప్రకృష్టము-న. ప్రకర్షముకలది.

ప్రకౌపము-న. ముమ్మరము. క్రి. ప్రకౌపించు.
 ప్రకౌష్ఠము-న. 1. తొట్టికట్టు. 2. ముంతేయ.
 ప్రక్క-వి. 1. పార్శ్వము. 2. వక్షము. రూ. వక్క.
 ప్రక్రమము-న. 1. క్రమము. 2. ఉపక్రమము.
 3. తరవాయి.
 ప్రక్రియ-న. 1. అధికారము. 2. ప్రకరణము.
 3. మేలైనకార్యము. 4. శబ్దిరూపము కలిగిన
 ప్రక్షిప్తము-న. చేర్చబడినది. [విధము.
 ప్రణరము-న. 1. గుఱువు వక్కెర. 2. కంచర
 గాడిద. 3. మిక్కిలి కఱుకైనది.
 ప్రఖ్యాతి-న. మిక్కిలి ప్రసిద్ధి.
 ప్రఖ్యాడు-న. (ఉత్తరవడమగుచో) తుల్యాడు.
 ప్రగండము-న. నందిలి.
 ప్రగల్భాడు-న. ప్రతిభగలవాడు.
 ప్రగ-చూ. పంగ.
 ప్రగము-చూ. వగము.
 ప్రగ్రహము-న. 1. చెఱ. 2. చెఱబడినది. 3. త్రాసు
 త్రాడు. 4. వగము. (వి. వగము.) [గ్రీవము.
 ప్రగ్రీవము-న. 1. ఒలుగుదిండు. 2. మెడ. రూ.
 ప్రఘణము-న. 1. తలవాకిలి ప్రక్కనుండు చిన్న
 గది. రూ. ప్రఘాణము. 2. ఇనుపగుదియ.
 ప్రపంచము-న. 1. చేరరానిది. 2. మిక్కిలి వేడి
 ప్రవక్రము-న. పయనమైన సేన. [మిగలది.
 ప్రచయము-న. పరమాహుము.
 ప్రచారము-న. సంచారము. [డించు.
 ప్రచురము-న. అధికము. క్రి. ప్రచురించు—వెల్ల
 ప్రచేతనుడు-న. 1. వరుణుడు. 2. వాల్మీకితండ్ర.
 3. గొప్పమనస్సుగలవాడు. రూ. ప్రచేతుడు.
 ప్రచ్ఛన్నము-న. 1. లోపాకిలి. 2. కప్పబడినది.
 ప్రజ-న. 1. సంతతి. 2. జనము. (వి. వజ) సమా.
 ప్రజాపతి-బ్రహ్మ. —వతి-తోబుట్టినవానిభార్య.
 ప్రజనము-న. చూలు.
 ప్రజాత-న. బాలెంత.
 ప్రజ్ఞ-న. 1. బుద్ధి. 2. సామర్థ్యమును తెలుపుమాట.
 ప్రజ్ఞానము-న. 1. బుద్ధి. 2. గుణుడు.
 ప్రజ్ఞాడు-న. 1. పండితుడు. 2. దొడ్డికాళ్లవాడు.
 రూ. ప్రజ్ఞావు. [క్రి. ప్రజ్వలించు.
 ప్రజ్వలనము-న. 1. మండుట. 2. ప్రకాశించుట.

ప్రజతి-న. 1. నమ్రత. 2. నమస్కారము.
 ప్రజయము-న. 1. ప్రేమము. 2. విషయము. 3.
 విశ్వాసము. సమా. ప్రజయకోపము-ప్రేమము
 యొక్క కుటిలప్రచారమువలన నాయికా నాయ
 కులకుగలుగు కోపము. హిలయలుక. క్రి.
 ప్రజయించు-జ్వలించు (తేయు).
 ప్రజయిని-న. ప్రియురాలు.
 ప్రజవము-న. ఓంకారము.
 ప్రజాదము-న. 1. అనురాగముచేగలిగిన ద్వంద్వ.
 2. గట్టిమోత. 3. చెప్పుడు.
 ప్రజామము-న. నమస్కారము. [ప్రజాశిక.
 ప్రజాశి-న. 1. సీట్లపోవుదారి. 2. క్రమము. రూ.
 ప్రణిధి-న. వేగులవాడు.
 ప్రణిపత్తి. ప్రణిపాతము-న. అభివాదనము.
 ప్రణితము-న. 1. ఉంచబడినది. 2. ద్వానము
 చేయబడినది. [అగ్ని. 2. చేయబడినది.
 ప్రణీతము-న. 1. మంత్రముచే సంస్కరింపబడిన
 ప్రణాళము-న. మిక్కిలి పొగడబడినది.
 ప్రణాళి-న. మిక్కిలి పొగడ. క్రి. ప్రణాళించు.
 ప్రతతి-న. 1. తిగ. 2. విరిచి. 3. సమాహము.
 ప్రతాపము-న. 1. తేజము. 2. నేడిమి. క్రి. ప్రతా
 పించు-ప్రతాపము చూపు.
 ప్రతారణము-న. హెసపుచ్చు. క్రి. ప్రతారిండు.
 ప్రతి-న. 1. సమానము. 2. మాటు. 3. ఒక్కొక్క
 క్క. వాగుగా అను అర్థములుగల ఉపసర్గము.
 సమా. —కర్మము - కై సేత. —కారము -
 మాటుచేత. రూ. ప్రతికారము. —కూలము-
 అనుకూలము కానిది. —కృతి - 1. ప్రతిమ.
 2. మాటురాపు. 3. మాటుచేత. —క్రియ-
 1. ప్రతికారము. 2. మందు. —గృహీత -
 దానముపుచ్చుకొనువాడు. —గ్రహము - 1.
 దానముపుచ్చుకొనుట. 2. దానద్రవ్యము. 3.
 సేనకు వెనుకటిబలము. 4. తమ్యపదిగము.
 క్రి. ప్రతిగ్రహించు. —ఘటనము-చూడొద్దుట.
 క్రి. ప్రతిఘటించు. —చ్చాయ-ప్రతిమ. —జ-
 1. చేసినదని దృఢముగా చెప్పుట. 2. శపథ
 ము. (వి. ప్రతిస) —జ్ఞాతము-అంగీకరించు
 బడినది. —జ్ఞానము-అంగీకారము. —దారణ

ము-యద్దము. —ది నము-ది నదినము. —ధ్వ
ని-మాటుమోత. క్రి. ప్రతిధ్వనించు. —నిది-
మాటు. —వక్షిడు-1. శత్రువు. 2. ప్రతివాది.
—వత్తి-1. గారవము. 2. తెలివి. 3. నేర్పు. 4.
ప్రవేశము. 5. ప్రాప్తి. —వత్తు-1. పాద్యమి.
2. బుద్ధి. —వన్నము-1. అంగీకరింపబడిన
ది. 2. తెలియబడినది. —పాదనము-1. ఇ
చ్చుట. 2. కలిగించుట. 3. తెలుపుట. 4. నిరూ
పించుట. క్రి. ప్రతిపాదించు. —పాలనము-ర
క్షణము. క్రి. ప్రతిపాలించు. —ఫలనము-మా
ణరూపముతోచుట. క్రి. ప్రతిఫలించు. —బం
ధనము-అడ్డగించునది. —బంధము-అడ్డగింత.
క్రి. ప్రతిబంధించు. —బింబము-ప్రతిఫలనము.
క్రి. ప్రతిబింబించు. —భ-అప్పుటప్పటికివికసిన
చుబుద్ధి. —భటుడు-శత్రువు. —భువు-భూఁ
దికాపు. —యోగము-సగ. —రో-1. ఎది
రించువాడు. 2. దొంగ. —లోమము-అవరో
హణక్రమముకలది. —వనప్రము-ఊరు. —
వొక్కము-మాటుమాట. —వాది-వాదికిప్రతివక్ష
మువాడు. —విధానము-మాటుచేత. —వే
శము-ఇరుగు పొరుగిల్లు. —తాననము-పిలిచినవి
సంచుట. —శీర్షకము-కుదున. —త్యాగము-
సడివేము. —శ్రయము-1. గృహము. 2. ప్రా
ప్తి. 3. సత. 4. సత్రము. —శ్రవము-అంగీ
కారము. —షేదము-అడ్డగింత. క్రి. ప్రతిషే
దించు. —ష్టంభము-అడ్డగింత. —ష-1. గార
వము. 2. శాశ్వతముగ నిలుపుట. క్రి. ప్రతిష్ఠిం
చు. —సర్గము-చున్నాదినృప్తి. —సీర-తెరచీ
ర. —స్పర్శ-పోటీ. —హతి-అడ్డగింత. —
హారి, —హరుడు-ద్వారపాలకుడు. రూ. ప్ర
తీహారి. ప్రతీక్షణము-ఎదురుచూచుట. క్రి. ప్రతి
క్షించు. ప్రత్యక్షము - ఇంద్రియగోచరమైనది.
సమా. ప్రత్యక్షవాది-బొద్దుడు. ప్రత్యర్థి - 1.
ప్రతివాది. 2. శత్రువు. ప్రత్యవసానము-భోజన
ము. ప్రత్యవాయము-పాపము. ప్రత్యహము-దిన
దినము. ప్రత్యాఖ్యాతము-కూడదనినిరాకరింపఁ
బడినది. ప్రత్యానిష్ఠము-వై. —ప్రత్యానిధము-వి
లుకాడుఎడమకాలుముందుకుదాచినవిలుపు. ప్ర

త్యాశ-అదియాస. ప్రత్యాహారము-ఇంద్రియముల
ను విషయములనుండి మరల్చు. ప్రత్యక్షకరము-
మాటుత్తరము. ప్రత్యుత్తానము-అభ్యుత్తానము-ప్ర
త్యుద్గమము. —వై—ప్రత్యూషము-ప్రభాతము.
ప్రత్యేకము-వేరువేరు. క్రి. ప్రత్యేకించు.
ప్రతిన-వి. (ప్రతిజ్ఞ) పంకము. [2. పోలిక.
ప్రతిమ-న. 1. శిలాదులచే నిర్మితమగు రూపము.
ప్రతీకము-న. 1. అవయవము. 2. ప్రతిరూపము.
3. అనురూపము.
ప్రతీకారము-న. ప్రత్యవకారము. 2. చికిత్స.
ప్రతీకాశము-న. (ఉత్తరపరమగుచో) చుల్యము.
ప్రతీచి-న. పదమర.
ప్రతీతము-న. ప్రసిద్ధితెక్కినది.
ప్రతీతి-న. ప్రసిద్ధి.
ప్రతీహారము-న. 1. ద్వారము. 2. పూర్వముచేసిన
మేలునెంచి యున్నదనాకు మేలుచేయుననియెం
చిచేయునంది.
ప్రతీహారి, ప్రతీహారుడు-న. ద్వారపాలకుడు.
ప్రతొదము-న. మునికోల.
ప్రతొళి-న. పెద్దవీధి.
ప్రతితి-తె. విత్తులతోను దూదికానము.
ప్రతిము-న. పూరాతనము.
ప్రతిగము-న. 1. నూతనము. 2. పరివర్తము.
ప్రత-న. ప్రఖ్యాతి.
ప్రతమము-న. 1. మొదటిది. 2. ముఖ్యము.
ప్రతితి-న. ప్రఖ్యాతి.
ప్రదక్షిణము-న. వలగొనుట. క్రి. ప్రదక్షిణించు.
పరదము-న. 1. బాణము. 2. చీలుట. 3. స్త్రీలకుఁ
గలుగు రక్షప్రాసారోగము.
ప్రదర్శనము-న. విశదపఱచుచుపుట. [4. తెత్తి.
ప్రదేశము-న. 1. చోటు. 2. దేశము. 3. జాతి.
ప్రదేశిని. న. జాతునవ్రేలు, తర్జని.
ప్రదోషము-న. 1. మునిమాపు. 2. మిక్కిలి దోషము.
ప్రద్యుమ్నుడు-న. చున్నపుడు.
ప్రద్యోతనుడు-న. సూర్యుడు. (వ్య. చక్క-గా
ప్రకాశించువాడు.) [వము.
ప్రద్రవము-న. యద్దమునుండి పాటుట. రూ. ప్రద్రా
ప్రధనము-న. యద్దము.

సమస్తము—ససిద్ధి.

ప్రయత్నము-న. దశలక్ష సంఖ్య.
ప్రయోగము-న. ప్రయోగించువాడు.
ప్రయోగము-న. 1. నడపుట. 2. ప్రయత్నము.
3. తార్కాణము. 4. కర్తృకర్మ క్రియలకూడి
క.క్రి.ప్రయోగించు. [కార్యము నెఱపేర్చువాడు.
ప్రయోజకుడు-న. 1. ప్రయోగించువాడు. 2.
ప్రయోజనము-న. 1. కార్యము. 2. హేతువు.
ప్రరోహము-న. మొలక.
ప్రలంభము-న. వంజనము.
ప్రలాపము-న. అర్థహన్యమైనమాట, పలవరము.
క్రి. ప్రలాపించు. [చు.
ప్రతోభనము-న. మృగాదులనుబట్టుటకు పెట్టుమ
ప్రతోభము-న. మిక్కిలి లోభము. క్రి.ప్రలోభించు.
మిక్కిలి అనగొనజేయు.
ప్రల్లదము-తె. 1. పార్శ్వము. 2. దుర్భాషణము.
3. దుష్కృత్యము. నమా. ప్రల్లదకాడు-దుష్టుం
డు. రూ. ప్రల్లదుడు, ప్రల్లదీడు. (ప్ర. ప్రల్ల
దురాలు) ప్రల్లదనము. (ప్రల్లదము + తనము)
ప్రవక్త-న. చక్కగా మాటాడువాడు. [ప్రల్లదము.
ప్రవచనము-న. 1. వేదము. 2. గొప్పమాట.
ప్రవచనీయము-న. చక్కగా మాటాడదగినది.
ప్రవణుడు-న. 1. ఆసక్తుడు. 2. వాఘము. 3.
ప్రవయుడు-న. వృద్ధుడు. [నమర్చుడు.
ప్రవరము-న. 1. పేరు. 2. కులము.
ప్రవరుడు-న. శ్రేష్ఠుడు.
ప్రవర్తకుడు-న. నడపువాడు.
ప్రవర్తనము-న. నడత. క్రి. ప్రవర్తించు, ప్రవర్తిల్లు.
ప్రవర్తిల్లు-న. మిక్కిలి వృద్ధిపొందు. [ప్ర. ప్రవర్తించు.
ప్రవర్తిక-న. గూడముగా సుంచబడిన యర్థముగల
కావ్యము.
ప్రవాదము-న. కారణము లేకయే వ్యాపించినమాట.
ప్రవారణము-న. 1. ఫలముగోరి చేయు దానము.
ప్రవాసనము-న. వధము. [2. నిషేధము.
ప్రవాసము-న. 1. పరదేశవాసము. 2. పరదేశ
గమనము. [వర. క్రి. ప్రవహించు-పాటు.
ప్రవాహము-న. 1. వెల్లువ. 2. ప్రవృత్తి. 3. పరం
ప్రవాళము-న. 1. వగడము. 2. విజాదండము.
ప్రవిధారణము-న. యర్థము. [3. చిగురు.

ప్రవిష్టుడు-న. ప్రవేశించినవాడు.
ప్రవీణుడు-న. నిపుణుడు. [రువు. 4. వృత్తాంతము.
ప్రవృత్తి-న. 1. నడక. 2. ప్రవేశము. 3. బ్రదుకుట
ప్రవృత్తుడు-న. ప్రవర్తించినవాడు.
ప్రవృద్ధము-న. పెరిగినది.
ప్రవేశము-న. చొచ్చుట, చొరవ. క్రి. ప్రవేశించు.
ప్రవక్షితుడు-న. సన్నాసి.
ప్రప్రజ్ఞ-న. 1. సన్న్యాసాశ్రమము. 2. సర్వటనము.
ప్రప్ర-తె. కుండ.
ప్రశంస-న. పొగడిక. క్రి. ప్రశంసించు.
ప్రశస్తము-న. ప్రసిద్ధి కెక్కినది.
ప్రశస్తి-న. ప్రసిద్ధి.
ప్రశాంతి-న. మిక్కిలి శాంతి.
ప్రశాతుడు-న. మిక్కిలి శాంతి నొందినవాడు.
ప్రశ్న-న. అడుగుట. రూ. ప్రశ్నము.
ప్రశ్రయము-న. అనునయము.
ప్రశ్రితుడు-న. విసితుడు.
ప్రష్ట-న. అడుగువాడు.
ప్రష్టుడు-న. అగ్రేసరుడు.
ప్రసంగము-న. 1. విషయవిస్తరము. 2. ప్రస్తా
వము. 3. సంభాషణము. క్రి. ప్రసంగించు.
ప్రసక్తి-న. ప్రస్తావము.
ప్రసన్నము-న. 1. నిర్మలము. 2. సందృష్టము.
ప్రసభము-న. బలాత్కారము.
ప్రసరణము-న. అంతటవ్యాపించుట. క్రి. ప్రసరించు.
ప్రసవము-న. 1. కానుపు. 2. పుష్పము. 3. వండు.
4. పుట్టుక. 5. బిడ్డ. క్రి. ప్రసవించు-బిడ్డనుకను.
ప్రసాదనము-న. 1. తేచ్చుట. 2. బహుమానము.
3. అన్నము.
ప్రసాదము-న. 1. ప్రసన్నత. 2. అనుగ్రహము.
3. భగవంతునికి వివేదించిన అన్నము. మొ.
క్రి. ప్రసాదించు-అనుగ్రహించియిచ్చు.
ప్రసాదనము-న. వస్త్రార్థలంకరణము.
ప్రసాదన-న. దువ్వెన.
ప్రసారణము-న. 1. చాచుట. 2. తిగుచుట.
ప్రసారము-న. వ్యాపనము. [నబడినది.
ప్రసిద్ధము-న. 1. ప్రసిద్ధి కెక్కినది. 2. అలంకరిం
ప్రసిద్ధి-న. 1. ఖ్యాతి. 2. అలంకారము.

ప్రసూవు-న. తల్లి.

ప్రసూత-న. బాలంతరాలు. రూ. ప్రసూతిక.

ప్రసూతము-న. 1. పువ్వు. 2. పుట్టినది.

ప్రసూతి-న. 1. కానుపు. 2. పుట్టుక. 3. బిడ్డ.

ప్రసూతిక-న. ప్రసూత.

ప్రసూనము-న. 1. భూవు. 2. పలము.

ప్రస్ఫుత-న. కాలిపిక్క. [3. తీర్పుబడినది.

ప్రస్ఫుతము-న. 1. చేర. 2. కొనసాగ పెరిగినది.

ప్రస్ఫుతి-న. 1. చేర. 2. వుడిసిలి.

ప్రసేకము-న. చల్లది.

ప్రసేవకము-న. వీణకరివె.

ప్రసేవము-న. 1. ఎండుపుడట్ట. 2. వీణకరివె.

ప్రవర్తము-న. 1. తాయి. 2. రత్నము. 3. చిగు
ళ్ళమున్నగువానిచే ఏర్పడిన నెట్ల.

ప్రవృత్తము-న. విషయము.

ప్రస్తావము-న. సంగీత, భండారాత్తములందలి స్వర
ముల గురులమువుల గుణకారము. క్రి. ప్రస్త
రించు-విస్తరించు.

ప్రస్తానము-న. 1. ఆవసరము. 2. చెప్పబ. క్రి.
ప్రస్తాపించు.

ప్రస్తుతము-న. 1. మిక్కిలిస్తుతింపబడినది. 2.
చెప్పబడినది. 3. ప్రయత్నముచేయబడినది.
4. ఇప్పుడు. 5. ఉపమేయము.

ప్రస్తుతి-న. మిక్కిలిస్తోత్రము. క్రి. ప్రస్తుతించు.

ప్రవృత్తు-న. 1. తూములోనగువానికొంత. 2. తూ
ము, నాలుగుమానికలు. 3. కొండనెత్తము.

ప్రప్రాసము-న. ప్రయాణము.

ప్రస్థితము-న. ప్రయాణము. [దెబ్బ.

ప్రస్థోదనము-న. 1. చేట. 2. ప్రకాశనము. 3.

ప్రప్రవణము-న. 1. నెలయాట. 2. చెమట.

ప్రప్రాసము-న. మూత్రము. [బడినది.

ప్రహాతము-న. 1. కొట్టబడినది. 2. విస్తరింప.

ప్రహరణము-న. ఆయత్తము. [రించు-కొట్టు.

ప్రహరము-న. 1. జాము. 2. దెబ్బ. క్రి. ప్రహ

ప్రహరి-వి. ప్రాకారము. రూ. పారి.

ప్రహసనము-న. 1. ఒకరూపకము. 2. పెద్దనవ్వు.

3. పరిహాసము. క్రి. ప్రహసించు.

ప్రహసితము-న. శిరశంపముతోగూడిననవ్వు.

ప్రహస్తము-న. చప్పట.

ప్రహారకుడు-న. ప్రహరించువాడు. రూ. ప్రహరి.

ప్రహారము-న. దెబ్బ. రూ. ప్రహరము. [ము.]

ప్రహితము-న. వింటినుండి విడువబడినది. [రాణ

ప్రహితుడు-న. వ్యక్తస్తుడు.

ప్రహేళిక-న. ప్రవర్తిక.

ప్రహ్లాస్తుడు-న. సంకసించినవాడు.

ప్రహ్లాదము-న. సంతోషము. రూ. ప్రహ్లాది.

ప్రహ్యాము-న. 1. సప్రము. 2. ఆసక్తము.

ప్రళయము-న. 1. కల్పాంతము. 2. అపాయము.

3. మృత్యువు. 4. చూర్ణము.

ప్రా

ప్రాంగణము-న. ముంగిలి.

ప్రాంతము-న. 1. తీరము. 2. సమీపము.

ప్రాంతరము-న. 1. అడవి. 2. తొట్ట. 3. ఎడారి.

ప్రాంతువు-న. పొడుగైనది. [క్రొవ. 4. పొలిమేర.

ప్రాతు-తె. 1. ఎక్కు. 2. తొమ్మిదేళ్లవరకు.

3. తీగ. 4. పాచి. [కుడు.

ప్రాతుడు-తె. 1. ప్రాకుట. 2. పాచి. రూ. పా

ప్రాతులాడు-తె. ప్రాతియెక్కు.

ప్రాకౌను-తె. పాచిపట్టు.

ప్రాచి-చూ. పాచి.

ప్రాత-వి. (పురాతనము) 1. భృత్యుడు. 2.

వత్తము. 3. జీర్ణవత్తము. 4. బహుకాలమునా

టిది. 5. పూర్వము. 6. జీర్ణము. రూ. ప్రాత.

నమా. ప్రాగ్భయము, —జడుపులు, —బలు

కులు, —మినుకులు-వేదము. —యేలు-సం

ద్రము. —వేలుపు-అనురుడు. క్రి. ప్రాత

గిలు-ప్రాతేయగు. —వడు-పై. —ప్రా

బడు-1. ప్రాతగిలు. 2. అలవడు.

ప్రాక-చూ. పాక.

ప్రాకటము-న. ప్రసీద్ధము. రూ. ప్రకటము. [రి.

ప్రాకారము-న. గుడిమున్నగువానిచుట్టుగోడ. ప్రహ

ప్రాకృతము-న. సంస్కృతము రాకమునుపటిభాష.

ప్రాకృతుడు-న. పామరుడు.

ప్రాతెన-చూ. పాతెన.

ప్రాక్తనము-న. పురాతనము.

ప్రాగల్భ్యము-న. 1. ప్రగల్భ్యత్వము. 2. ప్రీతియు
త్పజ్జమగు శృంగారచేష్ట. [శిఖరము.
ప్రాగ్గారము-న. 1. అతిశయము. 2. (పర్వత)
ప్రాగ్రనరుడు-న. ముందునదనవాడు. [ము.
ప్రాగ్రహరము-న. ముందునదననది. రూ. ప్రాగ్ర్య
ప్రాచి-న. తూర్పు.
ప్రాచితము-నూ. పాచితము.
ప్రాచీనబద్ధి-న. ఇంద్రుడు (వ్యు. తూర్పు వెలుగు.)
ప్రాచీనము-న. 1. కంపకోట. (రూ. ప్రాచీరము)
2. ప్రాచీదిశయందుగలిగినది. 3. పూర్వకాళ
ప్రాదుర్యము-న. ప్రదురత్వము. [మునగలిగినది.
ప్రాచేతనుడు-న. వాల్మీకి. (వ్యు. ప్రచేతనుని కొడు
ప్రాజ్యము-న. కూర్పుదిక్కునందలిది. [కు.)
ప్రాజనము-న. మునికొల.
ప్రాజ్ఞ-న. 1. మంచిబుద్ధిగల ఆడుది. 2. జ్ఞుడి.
ప్రాజ్ఞి-న. 1. లౌకిక వ్యవహారమందు తెలివిగల
ఆడుది. 2. పండితుని భార్య.
ప్రాజ్ఞుడు-న. 1. పండితుడు. 2. సమర్థుడు.
ప్రాజ్యము-న. అధికము.
ప్రాద్విషాకుడు-న. తగవరి, న్యాయములేర్పవాడు.
ప్రాణగౌర్వము-వి. (ప్రాణకుట్టకము) ప్రాణహింస
కము.
ప్రాణము-న. (ప్ర+ఆనము) 1. గాలి. 2. హృద
యమందలిగాలి. 3. బి. ఉసుణు. సమా. ప్రాణ
నాడుడు-1. ప్రియుడు. 2. యముడు. (ఇట్లు
ప్రాణేకుడు. మొ.) ప్రాణాచారము-ప్రాయోప
వేళము. ప్రాణాయామము - మంత్ర పూర్వక
ముగా శ్వాసము నిరోధించుట.
ప్రాణి-న. ప్రాణముగల జంతువు. సమా. —ద్యౌ
తము-కోడి పొత్తులు లోనగువాని పం దెము.
ప్రాతికూల్యము-న. ప్రతికూలభావము.
ప్రాతిపదికము-న. ప్రత్యయము చేరకముందున్న
ప్రాతమికుడు-న. ప్రథముడు. [శబ్దరూపము.
ప్రాతేయకుడు-న. బిలిమాలు.
ప్రాదుర్భావము-న. పుట్టుక. క్రి. ప్రాదుర్భవించు.
ప్రాదుర్భూతము-న. పుట్టినది.
ప్రాదేళము-న. జాతిలి.
ప్రాధాన్యము-న. ప్రధానత్వము.

ప్రాపకుడు-న. ప్రాపించువాడు.
ప్రాపణము-న. పొందుట. క్రి. ప్రాపించు.
ప్రాపు-వి. (ప్రాపణము) ఆశ్రయము.
ప్రాప్తము-న. పొందఁబడినది. 2. కూడుకొన్నది.
ప్రాప్తి-న. 1. లాభము. 2. పొందు. 3. నిష్ఠోదయము.
క్రి. ప్రాప్తించు-1. కలుగు. 2. లాభించు.
ప్రాప్యము-న. పొందఁదగినది.
ప్రాబల్యము-న. ప్రబలత్వము. బలిష్ఠత.
ప్రాభవము-న. ప్రభుత్వము.
ప్రాభృతము-న. కానుక.
ప్రామాణికుడు-న. 1. మేరమీఱనివాడు. 2. సత్య
ము తప్పనివాడు. 3. కాప్తము నెఱిగినవాడు.
ప్రామాణ్యము-న. 1. దృష్టాంతము. 2. సాక్ష్యము.
ప్రామిడి-తె. 1. క్రొత్తము. 2. క్రూరుడు.
ప్రాము-తె. 1. రాచు. 2. పూయ. 3. మూయ.
4. తుడుచు. 5. పులుము. 6. పీడించు. 7.
ప్రాముడు-తె. పులుముడు, మార్తనము. [ఁబడించు.
ప్రాయము-న. 1. వయస్సు. 2. చావు. 3. చాపూ
శ్యము. 4. (ఉత్తరపదమైనచో) సమానము.
5. మరణార్థము సర్వకర్మపరిత్యాగ పూర్వక
మైన ఉపవాసము, ప్రాయోపవేళము. [ము.
ప్రాయశ్చిత్తము-న. పాపపరిహారముకై చేయకర్మ
ప్రాయ-తె. 1. పౌరుషము. 2. భాగ్యము. 3. సుమంగ
లిత్వము. 4. బియ్యము. సమా. ప్రాయడి -
1. పౌరుషహీనుడు. 2. భాగ్యహీనుడు.
ప్రాయికము-న. సామాన్యము, తఱచు.
ప్రారంభము-న. ప్రయత్నము. క్రి. ప్రారంభించు.
ప్రార్థనము-న. 1. జన్మముగలిగించు పూర్వకర్మము.
2. ఆరంభించఁబడినది. [నను. క్రి. ప్రార్థించు.
ప్రార్థన-న. 1. అడుగుట. 2. వేడుట. రూ. ప్రార్థ
ప్రార్థనీయము-న. 1. అడుగఁదగినది. 2. వేడఁ
దగినది.
ప్రార్థితము-న. 1. అడుగఁబడినది. 2. వేడఁబడినది.
ప్రాలంఛము-న. మెదనుండి తొమ్మున్నవేలు పూస
రము. మొ. [త్రాలు.
ప్రాలు-తె. బి. 1. బియ్యము. (క. ప్రాలు) 2. తలఁ
ప్రాలుమాలు-తె. సోమరితనము పొందు. రూ. పాలు
మ్రాలు. కృ. ప్రాలుమాలిక, పాలుమాలిక.

ప్రాణేయము-న. మంచు.

ప్రాచ-తె. 1. పర్వతి. 2. యుక్తము. 4. దోషము.

ప్రావరణము-న. 1. ఉత్తరీయము. 2. ముసుగు.

ప్రావారము-న. 1. ఉత్తరీయము. 2. కంబళి.

ప్రాచీణ్యము-న. నేర్పు.

ప్రాపు-చూ. పరపు.

ప్రావృట్టు-న. పర్వముచేపు. రూ. ప్రావృష.

ప్రావృతము-నో కప్పకొనఁబడినది.

ప్రాచనము-న. కుడుపు. క్రి. ప్రాశించు-1. భుజించు.

ప్రాశస్త్యము-న. ప్రశస్తత్యము. [2. త్రాగు.

ప్రాశక్తము-న. 1. భుజింపఁబడినది. 2. త్రాగఁబడినది.

ప్రాశ్చికుడు-న. 1. నభ్యుడు. 2. ప్రశ్నచేయువాఁడు.

ప్రాసంగము-న. కాఁడికిముందటి కాఁడి. [దు.

ప్రాసము-న. 1. పద్యపాదమున రెండవ యక్షరము.

2. ఈఁబె. సమా. ప్రాసీకుడు-ఈఁబెకాఁడు.

ప్రాసాదము-న. 1. దేవాలయము. 2. నగరు.

ప్రాహ్లాము-న. ఉదయమునుండి పదిగవరకు కాలము, లేఁబగలు.

ప్రి

ప్రిదులు-వి. (బేదిల్లు) 1. విరియు. 2. నడలు.

3. తగ్గు. 4. ఊడు. 5. జాఱు. 6. తొలఁగు.

ప్రియ-న. ప్రీయురాలు. [ప్రేంకణపుచెట్టు.

ప్రియంగువు-న. 1. కొఱ్ఱలు. 2. నల్లవలు. 3.

ప్రియము-న. 1. స్నేహము. 2. సంతోషము. 3.

ఇష్టము. 4. హెచ్చువెల. సమా. ప్రీయంపడు.

దు. ఇచ్చకమాడువాడు. ప్రీయవాది—పై.—

—క-1. వివాహాది ప్రయుక్తమంగళవాద్యము.

2. వాద్య ద్వని.

ప్రియాకువు-న. మోరటిచెట్టు. రూ. ప్రీయాలము.

ప్రియుడు-న. ప్రాణనాథుడు. (ప్రీ, ప్రీయ.)

ప్రీ

ప్రీణనము-న. తృప్తిఁబట్టించుట.

ప్రీతి-న. 1. సంతోషము. 2. స్నేహము. సమా. —

దత్తము-అత్తమామంచేనియ్యఁబడినప్రీదనము.

ప్రీతుడు-న. ముదితుడు, ప్రీతిఁబొందినవాడు.

ప్ర

ప్రంగుడు-తె. తెల్లకుప్పము.

[పుప్పి.

ప్రద్దు-తె. పుప్పివట్టు. రూ. పుద్దు. కృ. పుప్పి.

ప్రవృష్ట-చూ. పురుగు.

ప్రె

ప్రెక్కణము-చూ. పెక్కణము.

ప్రెగడ-తె. (పేరు + కడ) 1. మంత్రి. 2. ప్ర

ధానపురుషుడు. 3. యువరాజు. రూ. పెగడ.

ప్రెగడ, ప్రెవడ.

ప్రెద్దొత్తి-తె. (పేరు + తొత్తి) విశ్వయముగా.

ప్రే

ప్రేంకడము-వి. (ప్రియంగువు.) ప్రియాకువృక్ష

ము. రూ. ప్రేంకణము, ప్రేంకనము.

ప్రేంఖ-న. 1. దోల. 2. పర్యటనము. 3. నృత్య

ము. 4. అశ్వగతి.

ప్రేంఖణము-న. 1. పర్యటనము. 2. ఊగుట. 3.

ఒక పాత్రముగల రూపకము.

ప్రేంఖితము-న. ఊఁగింపఁబడినది.

ప్రేవుడు-న. అదితుడు.

[దుది.

ప్రేక్ష-న. 1. బుద్ధి. 2. చూపు. 3. నృత్యముచూ

ప్రేక్షణము-న. 1. చూపు. 2. కన్ను. 3. నృత్య

ముచూచుట.

ప్రేక్షణీకుడు-న. 1. ప్రేక్షకుడు. 2. చూచువాడు.

చూ. ప్రేక్షణీకుడు.

ప్రేక్షణీయము-న. చూడఁదగినది.

ప్రేగు-చూ. పేగు.

ప్రేచు-చూ. ప్రేరేచు.

ప్రేతము-న. 1. నరకమందుండుప్రాణి. 2. ఒక

తెగభూతము. 3. పీనుగు. రూ. పరేతము. సమా.

ప్రేతపురము-యమపురము. —రాజ-యముఁ

డు. —వనము-శృంగానము, బలికిమిట్ట.

ప్రేవు-తె. 1. వేకువ. 2. అధిక్యము.

ప్రేమ-న. 1. సంతోషము. 2. స్నేహము. రూ.

ప్రేమము. క్రి. ప్రేమించు.

ప్రేము-తె. వేత్రము, బెత్తము. రూ. పేము.

ప్రేముడి—ప్రావృతము.

ప్రేముడి-వి. (ప్రేమ) స్నేహము. క్రి. ప్రేముడించు. 1. ప్రేమపడు. 2. (ప్రేమము + దించు) కోకించు. 3. బాధపడు.

ప్రేయసి-న. ప్రేయసాలు. (పుం. ప్రేయసుడు.) ప్రేరకుడు-న. ప్రేరణముచేయువాడు. ప్రేరణము-న. కాశ్చేయక యితరుల జేయుమని యుద్బోధించుట. రూ. ప్రేరణ. క్రి. ప్రేరించు.

ప్రేరణ-న. ఒకతెగ నృత్యము. ప్రేరితము-న. ప్రేరింపఁబడినది. ప్రేరేచు-తె. ప్రేరించు. రూ. పెరరేచు, పెరరేచు, ప్రేరేపించు, ప్రేరేపు.

ప్రేరేచణ-తె. ప్రేరణము. ప్రేరిచు-చూ. పేరిచు. రూ. ప్రేరిచు. ప్రేరిక-చూ. పేరిక.

ప్రేలు-తె. 1. వదరు. 2. వేగు. 3. వేగియుబుకు. కృ. ప్రేలలు, ప్రేలుడు. నమా. ప్రేరి-వదరు. బోతు. [రూ. ప్రేలడము.

ప్రేలుడు-తె. 1. వదరు. 2. వేగియుబుకు. ప్రేవు-చూ. పేగు.

ప్రేషకుడు-న. పంపువాడు. ప్రేషణము-న. పంపుట.

ప్రేషితుడు-న. పంపఁబడినవాడు. ప్రేషము-న. మిక్కిలి ప్రియమైనది.

ప్రేష్యుడు-న. 1. బృహత్తుడు. 2. పంపఁదగినవాడు. ప్రేషము-న. 1. ప్రేషణము. 2. మర్దనము. 3. క్షేపము. 4. ఉన్మాదము.

ప్రా

ప్రాధు-తె. 1. సూర్యుడు. 2. కాలము. 3. దినము. 3. పూ. 4. 5. పేకువ. 6. 1. ప్రసవదినములు. నమా. —గర్భ-సూర్యకాంతశిల. —గోధుకు-1. యముడు. 2. శనైశ్చరుడు. 3. కర్మడు. 4. సుగ్రీవుడు. (ఇట్లు—వట్టి—చూలి. మొ.) —రిక్క-ఉత్తరవర్ణుని. —నెల-ఫల్గునమాసము. ప్రాధులనెల-ప్రసవమాసము.

ప్రాణి, ప్రాణ్య-చూ. ప్రియ.

ప్రో

ప్రోగు-చూ. ప్రోగు. ప్రోజు-చూ. ప్రోజు.

ప్రోక-తె. రాశి. రూ. ప్రోగు, ప్రోగు, ప్రోవు. ప్రోక్షణము-న. 1. నీళ్లు చిలుకరించుట. 2. (యజ్ఞముండు) పశువునువధించుట. క్రి. ప్రోక్షించు.

ప్రోగు-చూ. ప్రోక. ప్రోచిల్లు-చూ. ప్రోచిల్లు.

ప్రోచు-తె. అన్నపానాదులిడిపోషించు. కృ. ప్రోవు. నమా. ప్రోచిక్కోలు-1. ఎత్తువడినపశ్చాదుల కాపాడి యనుభవించుకొనుట.

ప్రోడ-వి. (ప్రాధుడు) 1. ప్రగల్భుడు, ప్రగల్భు. 2. నిపుణుడు. నిపుణులు. 3. వివేకి. రూ. ప్రోడడు.

ప్రోతము-న. 1. వస్త్రము. 2. కుట్టఁబడినది. ప్రోతము-న. 1. గుట్టపుముక్కు. 2. గర్భపిండము. 3. పిణుడు. 4. ప్రసద్ధితెక్కినది.

ప్రోది-తె. 1. ప్రోషణము. 2. వైభవము. 3. గోము. రూ. ప్రోది. క్రి. ప్రోదిగొను, —చేయు. పోషించు.

ప్రోవు-తె. ప్రోషణము. నమా. ప్రోపరి. 1. ప్రోషకుడు. 2. రక్షకుడు. క్రి. ప్రోషడు. పోషించఁబడు. [ఇట్లు.

ప్రోలు-తె. పట్టణము, పురము. నమా. ప్రోయూలు. ప్రోవు-చూ. ప్రోక. క్రి. —కొను-రాశివడు.

ప్రోషము-న. కాల్యుట. రూ. ప్రోషము. ప్రోషితుడు-న. దేశాంతరగతుడు. నమా. ప్రోషితభర్తృక-ప్రియుడు దేశాంతరగతుడుకాగా భేదము నొందియుండు నాయిక.

ప్రోహము-న. 1. కూర్పు. 2. నేర్పు.

ప్రా

ప్రాధ-న. పడునెనిమిదికి వైఁబడిన వయస్సుగలిగి సంపూర్ణయౌవనము గలది.

ప్రాధి-న. నేర్పు. రూ. ప్రాధిము.

ప్రాధుడు-న. 1. ప్రగల్భుడు. నిపుణుడు.

(వి. ప్రోడ) ప్రద. ప్రోష వద-న. పూర్వాధిరాసకతము. రూ. ప్రోష.

ప్రావృతము-న. తాద్రపదమానము. రూ. ప్రోవృత పదము.

ప్ర

ప్రక్షమ-న. 1. జావ్విచ్చెట్టు. 2. రావిచ్చెట్టు. 3. ఒక ద్వీపము.

ప్రచ-న. ముప్పదియైదవ సంవత్సరము.

ప్రచమ-న. 1. తెప్ప. 2. కప్ప. 3. కోతి.

ప్రచంగ-న. నలువదియొకటవ సంవత్సరము.

ప్రచంగము-న. 1. కోతి. 2. కప్ప. రూ. ప్రచమము. ప్రచంగమము, ప్రచగము. (వృ. దాటుదుటోపునది.)

ప్రి

ప్రిహము-న. హృదయమున ఎడమప్రక్కనుండు మాంసగోళము.

ప్రభమ-న. 1. వేగమున అంతఃపేరయు సమముగాఁబోవు ఆకృత్యతి, నిబ్బరము. 2. మూడు మాత్రల కాలముగల స్వరము.

ప్రప్తము-న. కల్పఁబడినది.

ప్రప్తము-రూ. ప్రోవృతము.

ఫ

ఫక్తిరు-హిం. ముహమ్మదీయులలో వైరాగి.

ఫక్తి-న. రీతి.

ఫజ-న. పాముపడగ. రూ. ఫజము.

ఫజి-న. పాము, పడగదారి.

ఫజితము-న. 1. వాక్కు. 2. చెప్పఁబడినది.

ఫజితి-న. వాక్కు.

ఫర్వా-హిం. లక్ష్యము.

ఫలకము-న. 1. పలక. 2. కేదెము.

ఫలము-న. 1. పండు. 2. పంట. 3. ప్రయోజనము. 4. లాభము. క్రి. ఫలిచు - 1. పండు. 2. నెఱవేఱు.

ఫలితము-న. 1. వృక్షము. 2. ఫలించినది.

ఫలినము-న. పండ్లుగలది. రూ. ఫలి, ఫలిని.

ఫల్లనుడు-న. అర్జునుడు. (వృ. ఫల్లనీ నక్షత్రమునఁ బుట్టినవాడు.)

ఫల్లవు-న. సారములేనిది.

ఫనశీ-హిం. పంటకు సంబంధించిన సంవత్సరము. ఫాణితము-న. కంఠ దక్కెర. [పంట.

ఫాలము-న. 1. నెత్తి. 2. నాగటికట్టు. సమా.

ఫాలనేత్రుడు-శివుడు. [కము.

ఫాల్గనము-న. పండెొందవ చూసము. రూ. ఫాల్గవి. పిర్వా-హిం. తాళకాలో ఒక భాగము.

పిర్వాది-హిం. వాది.

పిర్వాడు-హిం. విన్నపము.

పుల్లము-న. వికసించినది.

పూత్కారము-న. పాము బునకొట్టుట.

ఫేనము-న. సముద్రపు సురుగు.

ఫేనిలము-న. 1. కుంకుడుకాయ. 2. సురుగుగలది.

ఫేరవపు-న. నక్క. రూ. ఫేరువు. (వృ. పేరువి.

ఫేల-న. ఎంగిలి. [యజునది.)

బ

బంక-తె. చెట్టియందుఁగలుగు జిగటవస్తువు. నిర్వాసము. సమా. —మన్ను - జిగటగలవట్టి.

—ముచ్చ-లోలి. (శ్రీ. బంకెత.)

బంకు-తె. 1. నలడు. 2. కూరునివలెనటించువాడు.

3. కావలివాడు. [కరము.

బంకోలు-అం. శిక్షింపఁబడినవారిని పంపు ద్వీపాం

బంగనబయలు-తె. (బయలు+బయలు) మిక్కిలి

బయలు. రూ. బట్టబయలు.

బంగరు-వి. (భృంగారము) పొన్ను. రూ. బంగరువు.

బంగారము, బంగారు, సమా. —కొండ-1. పే

మాదిరి. 2. మంచివాడు. రూ. బంగారుకొండ.

బంగారము-వి. 1. బంగరు. 2. దుర్లభము.

బంగీ-హిం. తపాలలోవచ్చు వస్తువులకట్ట.

బంజరు-హిం. పీడునేల. [కాలిబంటి. మొ

బంటి-తె. లోతును దెలుపు వృత్తయము. (మో

బంటు-వి. (భటుడు) 1. సేవకుడు. 2. భక్తుడు.

3. శిష్యుడు. 4. కూరుడు. [3. ఆకతాయి.

బండ-తె. 1. వెడలుపుతాయి. 2. పొట్టిరోకలి.

బండడు-తె. ఆకతాయి. రూ. బండ, బండగుడు.

బండగు-తె. బోను.

బండము-వి. (భండము) వస్తువు. [రము, బండారు.

బండరువు-వి. (భండారము) బొక్కపము. రూ. బండా

బందనలము-వి. (భండారము) 1. నంచి మొదలు.
 2. సామర్థ్యము. రూ. బందలము.
 బందారి-వి. బొక్కనమున కధికారి.
 బందారు-తె. 1. పనువుపోడి. 2. వి. బండరువు.
 బండి-తె. 1. శకటము. 2. రథము. నమా.—మొగ్గ
 రము-శకటపూహము. —రిక్క-రోహిణి.
 బండిగిల్లు-తె. కడగండ్లుపడు. [ట. (బండుబారు.)
 బండ్లు-తె. 1. ఆకతాయితనము. 2. ఆకతాయిచూ
 బంతి-తె. 1. చెండు. 2. వి. (పంక్తి.) వరుస. 3. పది.
 నమా. —కట్టు-ఎన్నవరుసకు గట్టుపలుపు.
 బందన-తె. 1. జిగట. 2. బంక.
 బంది-వి. నిర్బంధము. నమా.—కాడు-బందిపోటు
 దొంగ. —పోటు-నిర్బంధపడబడికొట్టిదోచు
 కొనుచు. న. 1. చెఱ. 2. చెఱబడినది.
 బందిగము-వి. (బందకము) చెఱసాల.
 బండు-తె. బోదవ. హిం. నిరోధము. నమా. —
 కట్టు-జాతికట్టుపాటు. [వుడు.
 బండుగుడు-వి. (బంధువు) చుట్టము. రూ. బండు
 బందె-వి. (బందము) 1. పనులచెఱ. 2. పనుల
 కీచుచుండుగ. 3. నిర్బంధము. నమా. —కా
 డు-చెఱలోపేయవాడు. (శ్రీ. అంధకత్తె.) క్రి.
 —గొను-చెఱబెట్టు.
 బందకము-న. 1. చెఱసాల. 2. మాటువు. 3. కుడువ.
 బందకి-న. 1. అంకుటాలు. 2. ఆటకత్తె.
 బందనము-న. 1. కట్టు. 2. కుడువ. 3. చెఱ. 4.
 తొడిమ. నమా. బంధనాలయము-చెఱసాల.
 బందము-న. 1. కట్టు. 2. కుడువ. 3. చెఱ. 4.
 ఒకతెగ కవిత్యము. క్రి. బందించు. కట్టిపేయు.
 బంధుత-న. బంధునమాహము.
 బంధుర-న. వేళ్ళ. [బైత్రయనది. రూ. బంధూరము.
 బంధురము-న. 1. ఒప్పెడమైనది. 2. వంగినది. 3. ఉ
 బంధులు-తె. న. అంకుటావికొడుకు. [ధవుడు.
 బంధువు-న. 1. చుట్టము. 2. జ్ఞాతి. రూ. బంధుడు. బాం
 బంపు-తె. పండ్లపొది.
 బంబ-తె. స్థూలము. నమా. బంబోత్-బలిసినవాడు.
 బంధరము-న. తుమ్మెద. (వ్య. బమ్మనుకట్టమును
 బకము-న. కొంగ. రూ. బకోటము. [భరించునది)
 బకదారి-తె. ఒకతెగ పావురము.

బక్క-తె. 1. కుప్పించినవాడు. 2. కుప్పము.
 రూ. బక్కి. క్రి. బక్కటిల్లు. 1. కుప్పించు.
 2. కృశించు. [బగ్గు.
 బగబగ-తె. ముండుటయందగుననుకరణము. రూ.
 బగళము-తె. తొలగడు.
 బగి-తె. పక్కి.
 బగిసి-చూ. బిసిసి.
 బగ్గముపాడు-తె. (పాడు+పాడు) మిక్కిలి నాళము.
 బగ్గి-తె. బూడిద. రూ. బగ్గి.
 బగ్గండి-తె. ఎల్లనిచూర్మము.
 బచ్చు-తె. 1. కోమటి. 2. బొక్కనమున కధికారి.
 3. రత్నకనకములు నాణెముచూచువాడు.
 బచ్చెన-తె. 1. పూత. 2. వర్ణము.
 బజంతి-హిం. మేళము.
 బజేతు-హిం. భంగమునొందినది.
 బజ్జి-తె. ఎనిచిపలుచగూజేసినకూర.
 బజాజము-వి. వ్యతిచారము. క్రి. బజాజించు. (బ
 జాజి-వ్యధిదారిణి.)
 బజాజు-హిం. అంగడివీధి. రూ. బజాజు.
 బటాకబయలు-తె. బట్టబయలు. రూ. బటాబయలు.
 బటాని-హిం. ఒక కాయదాన్యము.
 బటారము-తె. గొప్ప. నమా. బటాబారము. (బ
 టారము+బారము) పెద్దజీకము.
 బటువు-తె. 1. గుండ్రన. 2. గుండ్రనియుంగర
 ము. 3. బిల్లతలగడ. వి. (పటువు) దృఢము.
 నమా. —గైడువు. చక్కాయుధము. (బట్టి
 బటువువాలు. మొ.) —బిల్ల-గుండ్రనితలగడ.
 బట్టి-వి. (పటుము) 1. వట్టము. [బిల్లతలగడ.
 తె. 1. పనులదేహముమీది చాఱ. 2. వెండ్రు
 కలాడినది. (తల) నమా. —గుట్ట-సిగ్గిడి.
 —తల-వెండ్రుకలు రానినతల. [లు.
 బట్టబయలు-చూ. బంగనబయలు. రూ. బటాకబయ
 బట్టి-తె. వాగ్గోరణి. నమా. —కాడు-1. చిలుక.
 2. గోరువంక.
 బట్టి-హిం. సారాయి. మొ. కాచు యంత్రము.
 బట్టు-వి. (భట్టుడు) వంది.
 బట్టె-తె. కాయన.
 బడ-హిం. పెద్ద.

బవప-తె. ఇడును.
 బవబ-న. 1. ఆడుగుట్టము. 2. బ్రాహ్మణత్వ. సమా.
 బడబానలము-బాడబము. (ఇట్లు బడబాగ్ని. మొ.)
 బడలిక-తె. శ్రమము, ఆలయిక. [బడలుచుడు.
 బడలు-తె. 1. శ్రమచుడు. 2. కృ. శ్రమము. క్రి.
 బడవా-హిం. 1. తార్కువాడు. 2. తార్కుగత్తె.
 బడాయి-హిం. దంబము.
 బడి-తె. 1. భావార్థక పరిత్యయము. 2. పాతకాల.
 3. క్రిమము. 4. వెంబడి. సమా. —కోలు.
 బోలిక. —పెద్ద-ఉపాధ్యాయునికి సాయపడు
 ముఖ్య విద్యార్థి. [కంఠస్థము.
 బడిత-తె. ఇసుకకట్టగుడియ. సమా. —పాతము.
 బడిమి-తె. 1. బడియుట. 2. చక్కాకారముగా
 తిరుగుట. 3. భూతబలి.
 బడియ-తె. చిన్నదుడ్డుగట్ట. రూ. బడి.
 బడియు-తె. (దృష్టిదోషముపొవ) దిగఁబడియు. కృ.
 బడిమి. సమా. బడిసివాటు-దిగఁబడుచువు. క్రి.
 బడిశము-న. గాలము. [బడిదిప్పిప్పు-దిగఁబడుచు.
 బడుగు-తె. 1. పినుగు. 2. అశక్తుడు. 3. కృ
 శము. రూ. బడువు.
 బడువ-తె. పల్లవునేల. రూ. బాడువ.
 బడము-వి. ప్రతము. [మూలిక.
 బతిమాల-తె. దైన్యముతో వేడికొను. కృ. బతి
 బత్తళిక-తె. అమ్మలపొది. రూ. బత్తళి, బత్తడిక.
 బత్తి-వి. భక్తి. [పేరు.
 బత్తుడు-వి. 1. భక్తుడు. 2. కమసాలెవారిపట్లవు
 బత్తెము-తె. బోజనమునకైయిచ్చుసానుగ్రి. [బవనిక.
 బడనిక-తె. చెట్టుమీద మొలచుచెట్టు, వృక్షదని. రూ.
 బడర-తె. 1. పగులు. 2. తునుక. రూ. బిర్దర.
 బడరి-న. 1. రేగుచెట్టు. 2. పగిలిచెట్టు.
 బడరికము-తె. పెట్టె.
 బడులు-హిం. 1. చూలు. 2. అప్పు. 3. పగితి.
 బద్ద-తె. 1. కామయొక్క ఖండము. 2. వెదురు
 తోనగువాని ఖండము. 3. చీలిక. రూ. బిర్ద.
 సమా. —పరి-పేపకేదెము. రూ. బిర్దపరి.
 బద్దకము-తె. పాలుచూలిక. క్రి. బద్దకించు. [చు.
 బద్దించు-తె. సరిచూచుటకుకొలిచినది మరలకొలు
 బద్ద-తె. బొంకు. రూ. బద్దర.

బద్దె-ని. (వస్త్ర) 1. వస్త్రము మొదలు. 2. అవర
 కర్మము చేయునపుడు జంఁదెమువలె వేసికొను.
 బదర్-తె. పందెగొండు. [వస్త్రంధము.
 బదర్ము-తె. పదిలము.
 బదిరుడు-న. చెవిటివాడు.
 బద్దము-న. కట్టఁబడినది. [అపద. క్రి. బన్నపడు.
 బన్నము-వి. (భగ్నము) 1. అవమానము. 2.
 బన్నసరము-తె. నానావిధములయిన మణులుగుచ్చి
 నహారము. రూ. బన్నసరి.
 బభ్రువు-న. 1. కపిలగోవు. 2. వెంటుగిస. 3. అగ్ని. 4.
 పచ్చనిది. 5. బట్టతలవాడు.
 బమ్మ-వి. (బిగ్గి) నలుచ. రూ. బొమ్మ. సమా.
 —రక్కసి-బిగ్గివర్తకము. [రిట్లు.
 బమ్మరించు-వి. (భగ్నమరించు) తిరుగు. రూ. బమ్మ
 బమ్మెర-వి. (భగ్నము) భాగంతి.
 బయలు-తె. 1. బహిఃపర్యవేశము. 2. ఎడారి. 3.
 ఆకాశము. 4. భూస్థము. సమా. బయకాడు-
 గాయకుడు. (రాగము బయలుపడచువాడు.
 —కారము-యోవనముందు శృంగారచేష్ట, విలా
 సము. —కారి-విలాసవతి. బయలుదామర. మెట్ట.
 దామర. క్రి. —దేలు, —వెదలు, నిగ్గమించు.
 —వడు, —మెలయు, —వోవు-పర్యవేశకముగు.
 బయానా-హిం. సంపదరువు.
 బయ్యంకలు-తె. వేవిల్లు.
 బరక-తె. 1. కలకు. 2. నలును.
 బరటు-తె. 1. గోకు. 2. పైగగగోకు.
 బరడు-తె. గయలైన చెట్టుపట్ట. [చుక్క. అనియు.)
 బరణి-తె. కరాటము. వి. భరణిసత్తరము. (బరణి
 బలబల-తె. ఈడ్చుటయందగు ద్వ్యన్యనుకరణము.
 బరమా-హిం. పిడిసాన.
 బరవనము-తె. దైర్ద్యము.
 బరాతము-హిం. లిఖితపూర్వకమైన ఆజ్ఞ. [బరాబరిక.
 బరాబరి-హిం. 1. హెచ్చరిక. 2. సరియైన. రూ.
 బరి-తె. 1. పార్శ్వము. 2. గిఱి. 3. బరిగోల. 4.
 దొంగ. 5. తుగ్గివు. సమా. —కాడు-చూపటి
 వాడు. —కోం - 1. ఏనుగును పొడిచి బెద
 రింప ఆర్థచంద్రాకారపుఉక్కు అలుగులువేసిన
 వేణుదండము. 2. బాణము.

బరికె-తె. గణపతులగల యెండిన తాటిమట్ట.
 బరిగి-తె. భూస్యము. నమా. బరికట్టె. —గమ్మి.
 అలుగులేని యీ(తె. —జోగి-పాములవాడు.
 బరిగిరాతు-జీను వేయనిగుట్టముపై నెక్కువాడు.
 బరిస-తె. గాలమువంటి అలుగుగల యీ(తె.
 బరుకు-తె. 1. తోలులేదునట్లు గీలు. 2. గీలు.
 బరుజు-తె. గజ్జె.
 బరువడి-తె. మరల.
 బరువు-వి. (భరము) భారము.
 బరుసు-వి. (వరుషము) కఅకు.
 బరితె-తె. ఎనుము.
 బర్లము-న. నెమలిపురి.
 బరిస-తె. 1. నెమలి. 2. దర్ప, రూ. బర్లిణము.
 బర్లి స్సు-న. అగ్ని.నమా. బర్లిరుట్టుడు-వేలుపు.
 —శుష్క-ఆగ్ని.
 బలగము-తె. పరిజనము. రూ. బలము.
 బలకరము-తె. కావలి. రూ. బలకరము.
 బలకరించు-తె. 1. అధికమగు. 2. వ్యాపించు.
 బలకొట్టు-తె. పాటకుతోడుగా అలచు.
 బలవము-తె. 1.వలకపైవ్రాయు సాధనము,కరిని.
 2. దొంగపనిముట్టు.
 బలము-తె. అధికము. న. 1. నత్తువ. 2.బలుపు.
 3. సైన్యము. నమా. బలదేవుడు-1. బలరాముడు. 2. వాయువు. —భద్రుడు. —రాముడు-కృష్ణుని అన్న. —విన్యాసము-వ్యాహుమమర్చుట. —సూదనుడు-ఇంద్రుడు. (ఇట్లు బలవైరి, బలారాతి. మొ.) క్రి.బలకొను-ఆతిథియించు. —వరు-అధికమగు.
 బలయు-తె. పరివేష్టించు.
 బలవంతము-వి. బలాత్కారము. న. బలముగలది.
 బలా-హిం. ప్రళంసార్థకము. రూ. బలా,బళి, బళి, బలారే, బలే.
 బలాక-న. పెంటికొక్కెర. (పుం. బలాకము.)
 బలాత్కారము-న. మిక్కిలి నిర్బంధించుట, బలబలాహరు-హిం. దిగుడుడుపు. [వంతము.
 బలాహకము-న. మేఘము. రూ. వలాహకము.
 బలి-తె. దేవతయెదుట మృగాదుల నలకుట. కిక్రి.
 బలివెట్టు. న. 1. కప్పము.2.తానుక.3.బలము

గలవాడు.4.ఒక అనురంజ. నమా. —ధ్వంసి-విష్ణువు. —పుష్పము. —భుక్కు-కాకి.
 —నర్దము-పాతాళము. [గలది. 2. స్థూలము.
 బలికము-వి. (బలిష్ఠము) 1. మిక్కిలి బలము
 బలిమి-వి. (బలము) 1.దేహబంసు.2. బలాత్కారము. రూ. బల్మి. [బలుపు.
 బలియు-వి. 1. స్థూలించు. 2. అధికమగు. కృ.
 బలియుడు-వి. (బలియుడు) బలవంతుడు.
 బలిష్ఠము-న. అత్యంత బలముకలది.
 బలియుము-న. మిక్కిలి బలముకలది.
 బలివర్దము-న. ఎద్దు.
 బలా-తె. నమానమందు బలుపుకల్పమున కేర్పడు
 రూపము. నమా. —విడి - విధము. —హజ్జ
 మెకము-వీనుగు.
 బలాడు-న. 1.బలరాముడు. 2.బలముగలవాడు.
 బలుపు-తె. 1. పుష్టి. 2. బలము. రూ. బల్పు.
 బలుపు-తె. అధికము. వి. బలము.
 బలాపుడు-వి. బలియుడు.
 బలె-తె. వలె.
 బలే-చూ. బలా.
 బల్ల-తె. 1.కూర్చుండుటకై కాళ్ళమర్చిన ఎత్తువలక.
 2.కడుపు దుర్మాంసపు బిళ్ళ.3.కుంచము.(రూ.
 బిళ్ళ) నమా. —కట్టు-అడుగు వెడలైనవధన.
 బల్లి-వి.(వల్లి)గోళి. [బిల్లిడుడు.ప్రీ.బిల్లిదురాలు.)
 బల్లిదము-వి.(బలిష్ఠము)మిక్కిలిబలముగలది.పుం.
 బల్లు-తె. తెల్ల వాణుబయందగు ననుకరణము.
 బల్లెము-వి. (భల్లము) 1. జెముదాకువంటి అలుగుగల బాణము. 2. ఈ(తె. రూ. బల్లియము.
 బవంతము-తె. మోసము.
 బవంతి-తె. 1.నాలుగుపక్కలకలిపికట్టినకట్టదము
 గలకొట్టికట్టు.2.నిశితవర్దము.
 బవనిక-చూ. బదనిక.
 బవరము-తె. యుద్ధము.
 బవిరి-తె. గుండ్రము. రూ. బప్రి.
 బవిసనము-తె. పీణసౌరకాయయొక్క బంధనము.
 రూ. బయినణ, బైనణ. [రూ. బయిసి, బైసి.
 బవిసి-వి. (భవిష్యము) 1.భాగ్యము.2.గౌరవము.
 బవ-వి. (వాసము) వాసస్థానము.

బసవ(డు)-వి. 1. వృషభము. 2. ముద్రావైది విడిచినకోడె. రూ. బసవన. [వైది. బనివి-వి. (బసవనవలె స్వేచ్ఛగాదిరుగునది) బసుమము-వి. (భస్మము) బూడిద. బస్తా-హిం. చూట. బహదరు-హిం. గొప్పతనమును సూచించు బిరుదు. బహిరంగము-స. (బహిః+అంగము) 1. వెలుపలి అవయవము. 2. బయలుపడినది. బహిర్భాగము-స. శలవాకిలి. బహిర్లాపి-స. ఉత్తరము వేణుమాటలయం దడగియుండునట్లు అడుగు నమస్య. బహివడు-స. వెలివేయ(బడు). బహివెట్టు-స. వెలివేయ. బహిష్కారము-స. వెలివేయుట. రూ. బహిష్కరణము. కిరీ. బహిష్కరించు. బహిష్కృతుడు-స. వెలివేయబడినవాడు. బహుధాన్య-స. పండ్రెండవ సంవత్సరము. బహువు-స. 1. అధికము. 2. పెక్కు. సమా. —దా-అనేకవిధములచే. —పాదము - మళ్లిచెట్ట. —ప్రదడు - మిక్కిలి ఈవికాడు. —మతి, —మానము-సమ్యాసము. —రూపము. ఉసరవెల్లి. —విధము-వివిధము. బహుకృతి, —కరణము-సమ్యాసము. క్రి. బహుకరించు-సమ్యాసించు. [3. అధికము. బహుళము-స. 1. ఆకాళము. 2. కృష్ణవక్షము. బలకరము-చూ. బలకరము. బలా-చూ. బలా. బలాయి-తె బలవంతుడు. బలి, బళి-చూ. బలా. రూ. బళిర, బళిరయ్య, బళి, బళిరె.

బౌ

బౌండువ-వి. (బౌండము) కుంద. బౌంధకినేయ(డు)-స. బంధక కొడుకు. బౌంధవము-స. బంధుత్వము, చుట్టతీకము. బౌంధవు(డు)-చూ. బంధవు. బౌతు-హిం. కటారి. బౌతి-చూ. బ్రాతి. బౌదు-తె. కొట్టు, ప్రహరించు. [బా(వత.)

బా(వ)డు-వి. (బ్రాహ్మణుడు) పాణుడు. (త్రీ. బా(వ)న-వి. బ్రాహ్మణకులము. సమా. బా(వ)నక్క-పాణుత. —నయ్య-పాణుడు. —చీమ-చెట్లయందుండు గోరోజునవర్షపు పెద్దచీమ, బ్రాహ్మి. బా(వ)ను(డు)-వి. (బ్రాహ్మణుడు) బా(వ)డు. బా(వ)తీకము-వి. బ్రాహ్మిబత్వము. బాకా-హిం. కాపాళము. రూ. బాంకా. బాకి-తె. పెద్ద. సమా. —నోటిమెకము-సింగము, పంచాన్యము. హిం. అప్పు. రూ. బాకి. బాగములు-వి. (పూగములు) పోత చెక్కలు. రూ. బాగలు, బాగాలు. బాగు-తె. 1. క్షేమము. 2. అందము. 3. విధము. సమా. బాగరి-సుందరుడు, అందగత్తె. బాగులాడి-అందగత్తె. క్రి. —చేయ-చక్కబెట్టు. బాగెము-వి. (బాగ్యము) సుకృతము. బాజా-చూ. బజాణ. [నందిటగట్టుకొను నగ. బాజా-తె. కాంతి. హిం. ప్రక్క. సమా. బాజబండు-బాట-హిం. విశాలమైన బండికోవ. సమా. —సారి-తెరువరి. [నానలము. బాదబము-స. 1. బదదా నమూహము. 2. బదబాదబు(డు)-స. బ్రాహ్మణుడు. బాదానువు-అం. గండ్డిగడ్డలి. (Broad-axe) బాదిగ-వి. (బాటకము) ఇంటి అద్ది. రూ. బాడుగ. బాదిత-తె. కొయ్యనుచెక్కు పనిముట్టు. రూ. బాదిన. బాదు-తె. ముసుగు. హిం. లంజెకిచ్చిన రూకలు. సమా. బాదుదల-అవమానించుట. బాదుగోరు-హిం. లంజె, జారిజే. బాదె-తె. ఆడును. బాదము-స. 1. ప్రతిజ్ఞ. 2. అధికము. బాణము-స. అమ్మ. (మదనునిసంబధాణములు:—అరవిందము, ఆశోకము, చూతము, నవమల్లిక, నీలోత్పలము. వీనిగుణములు మోహనము, ఉన్మాదనము, సంభావనము, శోషణము, నిశ్చేష్టాకర బాణలి-తె. పెనము. [ము] సమా. బాణసనము-విల్లు. బాజా-తె. దండాయుధము. బాతళించు-తె. తవ్వజనడు. బాతు-హిం. మాంసవంటి జలపక్షి. రూ. బాతువు. బాద-వి. బాద.

బాదము-హిం. ఒక ఫలవృక్షము. రూ. బాదామి, బాదరము-తె. కర్ణాటకపుటపాకిచెవి. రూ. బాదరు. బాదరాయణుడు-న. 1. వ్యాసుడు. (రూ. బాదరాయణి) (వృష్టి. బదరీవనముందు సంవరించు వాడు) 2. వెట్టివాడు. బాదరించు-తె. సమానమగు. బాధ-న. 1. దుఃఖము. 2. నొప్పి. క్రి. బాధించు. బాధితము-న. బాధింపఁబడినది. బాధిర్యము-న. చెపుడు. బాధ్యత-న. బాధ్యత్వము. [దగినహకు. బాధ్యము-న. 1. బాధింపఁదగినది. 2. బాధింపఁ దాన-తె. 1. కడవ. 2. ఏకపుకడవ. బాసగిలు-తె. బలాత్కారముగ, బాసనము-వి. (మహాసనము) 1. వంట, 2. వంట పాల. సమా. బాసనీడు-వంటవాడు. బానిస-తె. 1. బాని, 2. వెలకుఁగొన్నబాని, దాసుడు. సమా. బానిసము-బానిసతనము. బానిసీడు-బాపు-హిం. బళి. రూ. బాపురే. [దాసుడు. బాబు-హిం. 1. విషయము, 2. పద్దు. [రుడు. బాబా-వి. (బడబ) గుఱుము. సమా. — రౌతు-కుడే బాబు-తె. 1. పూజ్యుడు, 2. తండ్రి. [3. దుఃఖము. బాము-వి. (భవము) 1. పుట్టుక, జన్మము, 2. ఆవద. బార-తె. అర్థముగా వాచిస రెండుచేతులతోడి తొమ్ముకొలత, వ్యాసము. హిం. పండ్రెండు. సమా. — కాడి-కోడెలను మరపుటకు కట్టెడి బారపాల-తె. నామకరణము. [కాడి. బారసి-తె. ద్వంద్వ. బారాది-తె. 1. అధికము. 2. అనేకము. బారి-తె. 1. హింస. 2. కపిలయెద్దులు తిరుగుదారి. క్రి. బారినమరు-హింసించు. వి. (పారి) ఏనుగుకాలికిఁగట్టెగుఱును. (రూ. బారీ) 2. నిర్బం బారినము-తె. బాలకము. [భము. బారు-తె. 1. గుంపు. 2. వరుస. బారువ-వి. (భారము) ఇరువది మణుగులు. బాల-న. 1. ఆడుది. 2. పదునాణెండ్లకు లోఁబడిన పడుచు. [రూ. బాలుడు. బాలకుడు-న. పదునాణెండ్లకు లోఁబడినవాడు. బాలాజి-వేంకటేశ్వరునకు ధైరాగులువాడుపేరు.

బాలిక-న. బాల. బాలికము-న. తలగడ. (వి. బాలీసు.) బాలికుడు-న. 1. మూర్ఖుడు. 2. బాలుడు. బాలీసు-వి. (బాలికము) ఒలుగుడిండు. బాలుడు-చూ. బాలకుడు. [రాలు అనియు. బాలెంత-తె. బిడ్డనుగన్నది, ప్రమాత. (బాలెంత బాలెయము-న. 1. గాడిద. 2. బాలునికి హితమై బాల్యము-న. చిన్నతనము. [నది. 3. మెత్తనిది. బావ-వి. (భావుకుడు) 1. అక్కమగడు, 2. మగని అన్న. 3. తనకన్న పెద్దయైన మేనత్త మేనమామలొకడుకు. బావి-వి. (వావి) 1. దొరుపు. 2. చెలుపు. బావుకొను-తె. 1. చేతినిండవెత్తి నోట నిడుకొను. 2. అనుభవించు. బావురు-తె. ఏడుపులలోనగువాని యందగు ధ్వని. సమా. — బిల్లి-బావురుమనియఱును ఒక తెగ గండుబిల్లి. — గడ్డము-పిల్లిగడ్డము. — గాడు-బావురుబిల్లి. బాష్పము-న. 1. కన్నీరు. 2. ఆవిరి. బాస-వి. (భాష) 1. సంస్కృతాదిభాష. 2. ప్రతిజ్ఞ. 3. ప్రమాదము. 4. ప్రతము. 5. సంకేతము. సమా. — వాలు-1. వేలుపు. 2. ఋషి. బాసట-తె. సహాయము. [క్రి. బాసాడు-మాటాడు. బానికము-తె. వివాహకాలముందు వధూవరుల నొసటఁగట్టునది, లలామకము. సమా. బానికనంద-తలముందు ప్రక్కనుండిన పుష్పహారము. — పట్టు-పద్మాసనము. బాహ-న. భుజము. రూ. బాహపు. బాహాకము-ని. (బహిరంకము) బహిరంగము. బాహిరము-వి. (బహిరంగము) 1. బయలుపడినది. 2. వెలియైనది. క్రి. బాహిరపోవు-1. బయలుపడు. 2. మూర్ఖిల్లు. బాహపు-న. భుజము. రూ. బాహ, బాహ. సమా. — బాడు-బుజముపుట్టుపు. — ద-బాహపురి. — పురి-తేయారము. — మూలము - చంక — లము - బాహుత్రాణము. — లేయుడు - బాహుశ్యము-న. బహుళభావము. [కుమారస్వామి. బాహికము-న. 1. ఇంగువ. 2. కుంకుమపువ్వు.

3. ఒక దేశము. 4. ఆదేశపుగొట్టము. రూ. బాహ్యము-న. చెలువలిది. [బహీకము. బాళి-తె. కాంక్ష.

2)

బింకము-తె. 1. బిగువు. 2. గర్వము. బిందము-వి. (బిందము) సమాహము. బిందయ-తె. గొంతునన్నముగానుండు లోహపాత్రము. రూ. బిందె. బిందువు-న. 1. నీటిబొట్టు 2. చుక్క. 3. సున్నము. సమా. బిందుతంత్రము-1. చదరంగము. 2. నైతపంక. బింబము-న. 1. ప్రతిబింబము. 2. ప్రతిమ. 3. దొండిపండు. 4. చంద్రసూర్య మండలము. సమా. బిందోష్టి. 1. దొండపండువంటి పెదవిగల ఆడుది. 2. ఆడుది. బిందితము-న. ప్రతిబిందించినది. బికారి-వి. (భిక్షక, వికిరవాణ) 1. భిక్షకుడు. 2. ఏమియులేనివాడు. రూ. బికాసి. బిక్క-తె. బిన్నము. బికిరము-వి. (బికిరము) బిచ్చము. సమా. బికిరాలచూరి. బిచ్చమెత్తు స్వభావముకలవాడు. బిక్కరించు-తె. టిక్కించు. బిగి-తె. 1. బింకము. 2. వదులుకానిది. రూ. బిగువు. బిగితము-తె. దృఢము. బిగియు-తె. 1. వదులుకానిదగు. 2. బిగువుచేయు. ప్రే. బిగియించు, బిగించు, బిగుచు. కృ. బిగి, బిగువు, బిగుతు. క్రి. బిగ(బట్టు). బిగియ(బట్టు). రూ. బిగ(బట్టు). (బట్టు బిగ(గొట్టు, మొ.) బిగుతు-తె. వదులుకానిది. బిగువు-నూ. బిగి. బిగ-తె. బిగువుగా. రూ. బిగ. చూ. బిగియు. బిగిర-తె. 1. గట్టిగా. 2. దృఢముగా. బిచ్చము-వి. (భిక్షము) తిరివము. (పుం. బిచ్చ బిజగు-తె. బొంతు. [గాడు. ప్రి. బిచ్చగతె.) బిటారము-తె. ఒయ్యారము, విలాసము. (స్త్రీ.) బిటారి. బిట్టబిట్ట-తె. (బిట్ట+బిట్ట) మిక్కిలి బిగువు.

బిట్టు-తె. 1. శీఘ్రము. 2. గట్టిగా. (ఆమె. బిట్టు బిట్ట-తటాన.) [ఆడుది. బిడ-తె. 1. బిడ్డ. 2. (ఆ ఈ ఏ పూర్వకమైనచో). బిడారము-తె. 1. వానస్థానము. 2. విడిది. రూ. బిడారు-తె. 1. వానస్థానము. 2. చనువ. [బిడారు. బిడాలకము-న. పునుగుచట్టము. బిడాలము-న. 1. పిల్లి. 2. కసుగుడ్డు. బిడియము-తె. సిగ్గు. రూ. బిడెము. బిడుగు-తె. 1. అవకాశము. 2. వాచితో ప్రక్కల వలసినగట్టు. రూ. బిడువు. [తేజస్సుకలవాడు. బిడోజాడు-న. ఇంద్రుడు. (వృద్ధ. వ్యాపనశీలమైన. బిడ్డ-తె. 1. శిశువు. 2. కొడుకు. 3. చూచుడు. రూ. బిడ, బిడె. సమా. —కుట్టు-ప్రసవవేదన. —తల్లి-1. తాతంత. 2. గర్భిణి. బిత్తరము-తె. 1. శృంగారచేష్ట. 2. ప్రకాశము. 3. చంచలము. 4. నరసము. సమా. బిత్తరి-1. శృంగారచేష్టగలది. 2. ఆడుది. క్రి. బిత్తర పోవు. 1. దిగ్భ్రమించెడు. 2. చలించు. బిత్తరములాడు-ప్రకాశించు. బిత్తరించు-1. నరసచూడు. 2. ప్రకాశించు. 3. చలించు. 4. ఊరి. బిత్తల-తె. దినమొల. (ప్రి. బిత్తలి.) [గాడు. బిత్తము-వి. (బిన్నము) పగిలినది. బిద్దు-తె. చచ్చు. బిద్దె-తె. దుర్గతి, బిబ్బరించు-తె. (పులి) రొప్ప. కృ. బిబ్బరింత. బిప్పి-తె. తోరణము. హిం. ముహమ్మదీయుల అంతఃపురప్రీ. రూ. బిప్పి. బిబ్బోకము-న. నాయకకు గర్వాతిశయముచే ఇష్టపస్తువునం దేనియుఁ గలుగు ఆనాదరము. రూ. బిబ్బోకము. సమా. బిబ్బోకవతి. బిబ్బోకముకలది. బిభీషణము-న. 1. భయము. 2. భయంకరము. బిభీషిక-న. భయపఱచినది. బిమ్మిటి-తె. 1. వివశత్వము. 2. సంకోచము. క్రి. —గాను, —వోవు-వివశత్వమొందు. [దులము. బియ్యము-తె. పొట్టాడదంచిన వరిధాన్యము, శం. బిరడ-తె. 1. తంబూల మున్నగువాని తంతిచుట్టు. తతమొనకొయ్య, చెవి. 2. సీసాలుమున్నగు వానికి బిగువుగా వేయుమూత.

భిరవిర-తె. శీఘ్రముగా. రూ. విరాన, విజవిజ, విజాన, విజీన, విజీతన. [రూ. విరుదము. భిరుదము-న.సామర్థ్యచిహ్నము. 2.వందినోత్రము. భిరుదు-వి. (భిరుదము) 1. సామర్థ్యచిహ్నము. 2. ప్రతిష్ఠ. 3. సమర్థుడు. 4. శూరుడు. సమా. విరుదులాడు. ప్రతిష్ఠాపంతుడు. భిరుసు-తె. 1. కాశిన్యము. రూ. విఱుసు. విట్ట-తె. విగువు. రూ. విట్టు. [4. ఉద్ధతి. విట్టు-తె. 1. విరుసగు. 2. కృ.విరుసు.3.విగువు. వింము-న. 1. రంధ్రము. 2. గుహ. సమా. విం విలాశి-ఎలక. విలేశయము-1. ఉడుము. 2. పాము. 3. ఎలక. విల్లి-తె. 1. పలుచనిగుండ్రనివస్తువు. 2. గుండ్ర నికంగడ. 3. ఖండము. 4. (సూర్యచంద్రుల) వింబము. సమా. —వాలు-చక్రాయుధము. విల్లిక-తె. (సూర్యచంద్రుల) వింబము. రూ. విల్లి. విల్లము-న. మారేడుచెట్టు. విన-తె. 1. యంత్రపుటిలు. 2. యంత్రము. వినవిన-తె. వేగము. వినము-న. 1. తామరకూడు. 2. తామరతీగ. సమా. వినరుహము. తామర. (ఇల్లవినప్రసూ నము. మొ.) వినిన-న. 1. తామరతీగ. 2. తామరకొంసు. వినవిన-తె. లగువువిగువుగంది. వీస్త-తె. దుర్గతి, నరకము.

వీ

వీడు-తె. పగులు. రూ. వీటిక. క్రి. వీడుగిల్లు, వీడు లువాలు, —వోవు-పగుళ్లవాలు. వీగము-తె. తలుపు మున్నగువానికిపేయితాళము. సమా. —చెవి. తాళమును తగిలించుతీయుసాధ నము. [4. రేతస్సు. 5. హేతువు. వీజము-న. 1. విత్తనము. 2. విత్తుట. 3. ముష్కము. వీడు-తె. 1. దున్నదిమామి. 2. నికృష్టము. వీతు-వి. (వీతి) భయము. క్రి. —కొను, —పడు. భయపడు. వీద-తె. దరిద్రుడు, ధనములేనివాడు. రూ. పేద. వీభవము-న. 1. అనహ్యకరమైనది. 2. ఒకరనము.

వీభవ్యుడు-న. 1. అరుసుడు. (వి.వివ్యుడు) 2. వికారముగంపాడు. వీజ-తె. 1. ఒకఫలవృక్షము. 2. ఒకతీగ. 3. పెద్ద. సమా. వీతెంద-ఎక్కువయెంద. వీరము-వి. (వీరము) పరాక్రమము. వీరాజ-అజ. తుడిచికుప్పచేయు, వారుకొను. వీరిజము-వి. (వీజము) అందకోశము, ముష్కము. వీటు-తె. వ్యర్థము. క్రి. —పడు. —వాలు-వ్యర్థ మగు. —వోవు-1. వ్యర్థమగు. 2. బంహిన మగు.

వి

వింగ-తె. చిన్న మూతిగలపాత్రము. సమా. —నా మము-నడుమ ఎడము లేక తీర్చిన తిరుమజీ. విక్క-తె. వస్త్రములకు వాసనకట్టు గందవొడి, పతి వాసకము. రూ. విక్కా. విక్కనము-న. కుక్క మొలుగు. విక్కాము-తె. పుప్పొడి. 2. విక్క. విగులు-రూ. గులులు. క్రి. —కొను-1. గులులు కొను. 2. చిప్పిలు. 3. విజృంభించు. 4. వ్యా పించు. —వోవు-బయలుపడు. విగులులుగులు-తె. క్రక్కుటయందగు ర్యన్యస కరణము. [రారగా పైకుదికివచ్చు వీరు. విగ-తె. 1. చెక్కిలి. 2. వీటిబుడగ. 3. పంకజ విగ్గి-తె. బూడిద. విచ్చి-తె. చిన్న [—పుట్టువు-రాచవాడు విజ-తె. సున్న. వి. భుజము. రూ. విజము. సమా విజ్జగము-తె. ఉపలాలనము. రూ. విజ్జవము, క్రి విజ్జగించు. కృ. విజ్జగించు, విజ్జగింపు. విటా-హిం. వస్త్రములమీదనేయు పువ్వ విటుకు-తె. మునుగుటయందగుననుకరణము. విట్ట-తె. బిర్లులలోనగువానితో నల్లిన చిన్నపుటిక రూ. విట్టి, విట్టిక, పుటిక, పుట్టిక. విడవిడ-తె. పీళ్లనుండి వెడలుట. పొక్కుట, కుక్కుటలోనగువానియందగుననుకరణము. విడము-తె. మొదలు. రూ. విడుము. విడిగ-తె. 1. ఎద్దుమీది యొక వైపునదై. 2. పిడః విడిగి-తె. పొట్ట. రూ. విడుగు.

బుడిపి-తె. పోటుచేతలపైలేచు బొప్పి. 2. గనుపు.
 3. ప్రానిముడి. రూ. బుడ్డి.
 బుడిబుడి-తె. 1. తొట్రుపాటు. 2. అల్పము.
 బుడివడు-తె. తొట్రువడు.
 బుడుక-తె. స్నానము. [బుడుకడు.)
 బుడుక-తె. 1. బిడ్డ. 2. బాలుడు. 3. పొట్టి. (రూ.
 బుడుబుడుక్క-తె. డుబుడక్క-
 బుడ్డ-తె. 1. అండవృద్ధి. 2. నీటిబుగ్గ. క్రి. బుడ్డ
 గించు. (వందిముట్టెతో) కోరాడు. 2. కోవము
 చే మోము గండుపాతించు. కృ. బుడ్డగింపు.
 బుడ్డి-తె. కాచపాత్రము, సీసా. రూ. బుడ్డిగ.
 బుల్లి-వి. (భుక్తి) బోగము.
 బుద్ది-వి. (బుద్ధి) మతి.
 బుద్బుదము-న. నీటిబుడగ.
 బుద్దు-న. 1. ఒకగ్రహము. 2. విద్వాంసుడు.
 3. వేలుపు. సమా. బుద్ధవారము. వారములో నా
 లవదినము. [బుద్ధిగలవాడు. (ప్రీ. బుద్ధిమతి.)
 బుద్ధి-న. మతి. (వి. బుద్ధి). సమా. బుద్ధిమంతుడు.
 బుద్ధుడు-న. 1. బుద్ధదేవుడు. 2. విద్వాంసుడు.
 3. తెలియఁబడినవాడు.
 బుభుక్ష-న. భుజింపనిచ్చు. ఆకలి.
 బుభుక్షితుడు-న. ఆకలిగొన్నవాడు.
 బుభుత్స-న. బోధగొన నిచ్చు.
 బుయ్యారము-తె. చెఱసాల.
 బురద-తె. అడుసు.
 బురుక-తె. 1. బిడ్డ. 2. పొట్టి. రూ. బురుకడు.
 బురుజు-హిం. కోటగోడయందుండు దిబ్బి. గడి.
 బురుదా-హిం. అసత్యవచనము.
 బురుసా-తె. 1. ఎఱ్ఱపట్టు. 2. పట్టు.
 బుట్ట-తె. 1. కొబ్బెరకాయ మొ. వాని చిప్ప. 2.
 ఎండిన సొరకాయ. 3. పాములవానినాగసరము.
 4. క్రోవి. 5. పుట్టె. 6. పెద్ద. సమా. —కా
 య-సొరకాయ కమంఠలుపు. —టకొమ్ము-చి
 మ్మన(గ్రోవి. రూ. బుట్టకొమ్ము. —బాడిన-
 తాళ్లుచెట్కెడి బాడిన. —ముక్కు-పెద్దరంధ్ర
 బుట్టి-తె. తఱుపు. [ములుగల ముక్కు.
 బుట్టు-తె. పక్షియెగురుకుయందగు ద్వని. [ము
 బులాకి-హిం. ముక్కుక్రింద నుంచుకొను అధరణ

బురియు-తె. సుఖించు. కృ. బులుపు. [కనము.
 బువ్వ-తె. అన్నము. సమా. —కుడుపు-అన్నప్రా
 బువ్వము-తె. పెండ్లియందు బండువులందఱు నాలవ
 నాటిరాత్రి ఒకటిగా గూర్చుండి వేడుకగా భుజిం
 చుట. సమా. —బంతి-బువ్వము, హరిబువ్వము.
 బున-తె. 1. పాముపూర్వము. 2. నిట్టూర్పు.
 క్రి. —కొట్టు. 1. బున్నను. 2. నిట్టూర్పు.
 బునబున-తె. నీరుపొంగుట మొ. వానియందగునను
 కరణము. [రూ. బునము.
 బునము-న. 1. పొల్లు. 2. మీగడలిసినపెడుగు.
 బుసి-తె. నిగుఱు. క్రి. —వోచు-చెడు. [కరణము.
 బుస్సు-తె. పాము బునకొట్టుటయందగు ద్వన్యను

బూ

బూజు-తె. 1. తదివస్తువులపైగలుగు బుసి. 2.
 కళిదాసము. రూ. బూడు. క్రి. —పట్టు, —
 బూక-తె. బూకము. [ప్రాణు-బూజుకలదియగు.
 బూగర-తె. 1. రాగి మొ. ధాన్యములపైనుండు పొ
 ట్టు. 2. కళిదాసము.
 బూచి-తె. భూతము. సమా. బూచులతేడు-శివుడు.
 బూటకము-తె. 1. మాయ. 2. వంచన. సమా.
 బూటకీడు. 1. మాయావి. 2. వంచకుడు.
 రూ. బూటకుడు.
 బూడిద-వి. (భూతి) 1. కళలు మొ. కాలగమి
 గిలినది, బుగ్గి. 2. గోమయభస్మము. రూ.
 బూది, బూడ్డ. సమా. —గుమ్మడి-పెద్దగుమ్మడి.
 పెండ్లిగుమ్మడి. —వండు-విభూతియంద —
 పన్ను-నుననమున వీనుగలను కాబుటకైయి
 చ్చు పన్ను. [సమా. బూతపిల్లి-పునుగుపిల్లి.
 బూతము-వి. (భూతము) 1. పితృదము. 2. ప్రాణి.
 బూతి-వి. 1. (భుక్తి) తిండి. 2. (భూతి) బూది.
 బూద-తె. పాలకుండ.
 బూది-వి. (భూతి) బూడిద. రూ. బూతి.
 బూదె-వి. (భూతము) చతుర్థి.
 బూమియ-వి. (భూమిక) 1. మాణివేషము. 2. మా
 య. 3. వంచన. రూ. బూమె. సమా. బూమె
 కత్తియ-బూమెలుకలది. (పుం. బూమెకాడు.)
 బూమెలాడి. పై. —(పుం. బూమెలాడు.)

బూర-తె. నాగవర్ణమునకు సుతియిచ్చు వాడ్యము.

రూ. బూరగ. సమా. బూరగొమ్ము. ఊడుగొమ్ము.

బూరడు-వి. (పూర్ణుడు) పిఱుంబించినవాడు.

బూరకాలు-తె. ఏనుగుకాలు.

బూరగ-చూ. బూర. [2. ఉబ్బు. ప్రే. బూరటించు.

బూరట-తె. ఉబ్బుట. క్రి. బూరటిల్లు. 1. నిండు.

బూరియ-వి. (పూరిక) బూరె.

బూరుగు-తె. కాల్యలివృక్షము. రూ. బూరువు. స

చూ. —దీవి. కాల్యలివ్వివము.

బూల-తె. తాటిచూనిలోని మెత్తనిభాగము.

బూలి-తె. నిస్సారము.

బూసి-తె. ఇంద్రవాసములకు పట్టెడు సాలెపట్టు.

బృ

బృంద-స. తులసి.

బృందము-స. సమాహము. (వి. బిందము)

బృందారకుడు-స. 1. వేలుపు. (వృ. బ. మంచి సమాహముగలవారు.) 2. మనోజ్ఞుడు. 3. శ్రీ

బృంహిరము-స. ఏనుగుగీత. [పుడు.

బృహతి-స. 1. విశ్వావసునిపీఠ. 2. గొప్పయైనది.

బృహత్తు-స. గొప్పది. సమా. బృహత్కుక్షి-పెద్ద

కడుపువాడు. బృహదీజము-అందవృద్ధి. బృహ

ద్యానువు-అగ్ని. రూ. బృహద్యానుడు. బృహ

వృద్ధి-స. మిరపకాయ.

బృహవృత్తి-స. సురగురువు. సమా. —వారము.

వారముతో బడవదినము, గురువారము.

బె

బెంగ-తె. 1. విరహవృత్తి. 2. కూత క్రి.—గొను-

చునోవ్యధనొందు. బెక్కొట్టు. (బెంగ + కొట్టు)

బెండ-తె. ఒకతెగ కూరగాయ. [వాపోవు.

బెండగిల్లు-తె. 1. పెల్లగిలు. 2. సోలు.

బెండు-తె. 1. జీలుగుకెట్టు. 2. నిస్సారము. సమా.

—చూనిని-బంపానుడు. క్రి. —వడు-బంపా

సతనొందు.

బెకబెకలాడు-తె. (కప్పలు) కూయు.

బెగడు-తె. 1. భయపడు. (రూ. బెగ్గడు) 2. కృ.

భయము. క్రి. —వడు-భయపడు. బెగ్గడిల్లు—

ప్రే.—

బెగ్గలము-వి. (విహ్వలము) 1. భయాదులచే ఆవ

యవములు స్వాధీనత తప్పట. 2. భయము.

క్రి. బెగ్గలించు, బెగ్గిల్లు. రూ. బెగ్గలికము.

బెగ్గిల్లు-వి. 1. విహ్వలించు. 2. భయపడు. 3. దిం

తించు. 4. చలించు. 5. బెడరు. రూ. బెగ్గిలు.

బెగ్గురు-తె. సారసపక్షి.

బెజ్జము-తె. కూడు.

బెజ్జ-తె. వేంకటము. రూ. బెజ్జ.

బెట్టించు-తె. (నిర్బంధమునుండి) మరలించు.

బెట్టెడము-తె. 1. ఉర్ధతి. 2. క్రౌర్యము. 3. కతి

నము. 4. బ. నిష్కరపదనము.

బెట్టెడుడు-తె. 1. ఉర్ధతుడు. 2. కూరుడు. 3.

కతినుడు. (శ్రీ. బెట్టెడురాలు)

బెట్టు-తె. 1. గౌరవము. 2. ఉర్ధతి. 3. అతిశయ

ము. (రూ. బెట్టు) 4. అత్యంతము. 5. గట్టిగా.

6. దృఢముగా.

బెడకు-తె. 1. చలించు. 2. తొలగు. కృ. 3.

చలనము. 4. తొలగుడు. రూ. బెజ్జకు, బెకకు.

బెడగు-తె. 1. అందగించు. కృ. 2. అందము. 3.

విలాసము. 4. అపికము. రూ. బెకగు. క్రి.

బెడగారు-అందగించు.

బెడద-తె. 1. బాద. 2. ఆవద.

బెడిదము-వి. (భీతిదము) 1. భయంకరత్వము. 2.

కఠినత్వము. 3. అధికము. 4. బ. పరుష వచ

నము. రూ. బెడిదము. [బెడిదురాలు.)

బెడిదుడు-వి. (భీతిదుడు) భయంకరుడు. (స్త్రీ).

బెడియు-తె. 1. కప్ప. 2. వికలమగు.

బెజ్జకు-చూ. బెడకు. [రూ. బెజ్జలి.

బెత్త-తె. తర్జని మొదలైననాలుగువ్రేళ్ల అర్థకొంత.

బెత్తము-వి. (వేత్రము) పేము. రూ. బెత్తు.

బెత్తక-తె. ఎండితేచిన మట్టిపెళ్ళ. రూ. బెత్తు.

బెత్తు-తె. 1. బెత్తిక. 2. గౌరవము. (రూ. బెజ్జు).

3. వి. బెత్తము.

బెడరు-తె. 1. భయపడు. 2. కృ. భయము. ప్రే.

బెడరించు. కృ. బెడరింపు. సమా. —బోతు-భ

యశీలుడు, —రాలు.

బెబ్బులి-తె. (పెద్ద + పులి) వ్యాఘ్రము. [పొందు.
బెరయు-తె. 1 కలుగు. 2. వ్యాపించు. 3. చేరు. 4.
బెరు-వి. (పరుషము) 1. క్రూరము. 2. ముతక.
బెరికి-తె. 1. కొఱత. 2. సంకరతాతి. [పిటికి.
బెరుకు-తె. 1. భేదము. 2. ప్రయోజనము. 3.
బెంము-వి. (బిలము) బొక్క, కలుగు.
బెంయు-తె. వ్యాపించు. రూ. బెరయు. [ము
బెల్లము-తె. చెఱకుపాలుకాచగనగుముద్ద, గుడ
బెల్లి-తె. వంచకము. రూ. బేలు. క్రి. బెల్లించు,
బేలింపు, కృ. బెల్లింపు, బేలింపు.
బెనుకు-తె. బెడియు. [మోయుట వారి వృత్తి
బెన్న-తె. ఒకతెగబోయ. (చేడలుపట్టుట, పల్లకి
బెహారము-వి. (వ్యవహారము) వాణిజ్యము. రూ.
బేహారము, బేహారము. [హరి, బేహారి.
బెహారి-వి. వర్తకవ్యాపారముచేయువాడు. రూ. బే
బెళ-తె. 1. చలింపు. 2. ఒరయు. 3. కృ.
చలనము. రూ. బెడకు.
బెళగు-చూ. బెడగు. [అనియు
బెళవ-తె. పావురమునంటి ఒకపిట్ట. (బెళగువృ
బెనుకు-తె. 1. కళతళమని ప్రకాశించు. 2. కృ.
కళతళమను ప్రకాశము.

బే

బే-తె. అప్పుద్వని, అంబే.
బేటు-తె. 1. ఎండిన అడుసుపెల్ల. 2. కొండలో
నగువానియందలి చీలిక. రూ. పేటు.
బేగడ-తె. కాకిబంగారు.
బేగి-హిం. త్వరగా.
బేజారు-హిం. అలయిక. [వప్ప.
బేడ-తె. 1. వరకరూపాయ. 2. కాయధాన్యముల
బేడిగ-తె. పన్ను.
బేడిజము-తె. చూయ, ఉక్కు.
బేడిదము-చూ. బెడిదము.
బేడిన-తె. ఒకతెగ చేడ.
బేడిలు-హిం. సంకెంతు. [శరీరము.
బేతాళము-న. 1. పితాచము. 2. భూతావిష్టమృత
బేతాళుడు-న. యమకింకరుడు.
బేది-తె. విరేచనము.

బేరజము-తె. 1. కుత్తికపునడక. 2. పరుషవచ
నము. 3. కుత్తికుడు. 4. కుత్తికురాలు.
బేరము-వి. (వ్యాపారము) 1. వర్తకవ్యాపారము.
2. వెలకడుగుట. న. ప్రతిమ. [ఇ. తెచ్చుడు.
బేరి-వి. 1. (భేరి) పెద్దనగారా. 2. (బేరము +
బేరిణ-హిం. పన్ను మొత్తము. [కుడు, గోల.
బేల-వి. (బేలుడు) 1. మూడుడు. 2. అమాయి
బేలు-తె. మోసము, వంచన. రూ. బెల్లి. నమా. బే
లరి. మోసకాడు, క్రి. —పడు. మోసపోవు.
—పోవు. —పె — వెల్లు. మోసపుచ్చు.
బేవారను-హిం. దిక్కురేనిది. [పేనము.
బేనము-వి. (పేళి) పండ్లలోపలనుండుగుజారు. రూ.
బేనరి-హిం. ముక్కలు.
బేసి-తె. నమముకానిది. (1, 3, 5, 7, 9 సంఖ్య
గలది) నమా. —కంటి-శివుడు. —తెరువు
బోడు-మన్మథుడు, అనమవడుడు.
బేహారము-చూ. బెహారము.
బేహారి-చూ. బెహారి.

బై

బైజ-తె. అజ్ఞానము. రూ. బయిజ.
బైదాలము-తె. కోపము. రూ. బయిదాలము.
బైరవానము-వి. (బహిర్వాసము) ఉత్తరీయము.
రూ. బయిరవానము. [బయిరాగి.
బైరాగి-వి. (విరాగి) విరక్తుడైన తీర్థవాసి. రూ.
బైలు-చూ. బయలు. [బయినజ, బయిననము.
బైనజ-తె. పిఠాపూరకాయయొక్క బంధనము. రూ.
బైసి-వి. (భవిష్యము) 1. భాగ్యము. 2. గౌరవము.
రూ. బయిసి, బివిసి, బిగిసి.
బైనుక-తె. ప్రతిజ్ఞ. రూ. బయినుక.

బొ

బొంకణము-తె. విబాదినంచి. రూ. బొక్కణ, బొ
బొంకి-చూ. బోకి. [క్కుణము
బొంకు-తె. 1. అనత్యమాడు. 2. కృ. అనత్యవ
చనము. 3. అనత్యము. నమా. బొంకరి-అనత్య
వాది. బొంకులాడి-అనత్యమాడునది. (పుం.
బొంకులాడు.) క్రి. బొంకించు-1. బొంక

జేయు. 2. మోసపుడు. ప్ర. రూ. బొమ్మరము.
 బొంగరము-వి. (భ్రమరకము) బాచరయాటవస్తు
 బొంగు-తె. ఎండినలావుబోలు వెదురు.
 బొంద-తె. తప్పచేసినవారి కాయ నేతులకుఁ దగిలిం
 చుదారుయంత్రము, ద్రువదము. (బొంధకొయ్యి,
 —చూసు. అనియు)
 బొందము-తె. తెంకాయమీడిబొసక. రూ. బొందా
 ము, బొండలము, బొందలము, బొందాము.
 బొందీగ-తె. తొలిమ.
 బొండుగ-తె. కంతనాళము. రూ. బొండువ.
 బొండుమలై-తె. గుండుమలై. [ద్రు తదిక.
 బొందెము-తె. ముంద్రగంపతో అల్లి తెట్టనకమరై
 బొంత-తె. 1. పెద్ద. 2. దట్టముగాఁగుట్టినగంత.
 నమా. —కాకి-చూలకాకి. —జెముడు-ఒకతెగ
 జెముడు. —యరఁటి-ఒకతెగ పెద్దకాయలుగల
 ఆరఁటి. —తాయ-ఒకతెగ మోటుతాయ. బొం
 దదము. (బొంత+దదము) కవచము. రూ.
 బొందళము. బొందదీడు-బొందదము తొడి
 గినవాడు. కవచచారి.
 బొందు-తె. 1. జొన్నలులోనగువానియడుగుననుం
 దుబొట్టు. 2. బొంతతాయ.
 బొంద-తె. 1. రంధ్రము. 2. లొక్కి. 3. తాటి
 మొదలగు చిన్న చెట్టు.
 బొంది-తె. మేను.
 బొందు-తె. 1. దారము. 2. నన్ననాదా. 3. పూస
 రము.
 బొందె-తె. అరటియూచ.
 బొక్క-వి. (భూకము) 1. రంధ్రము. 2. బిలము.
 3. వోరు. 4. శవమును పూడ్చువల్లము. నమా.
 బొక్కలాడు. 1. పాము. 2. కన్నుగాడు.
 బొక్కరు-చూ. బొంకణము.
 బొక్కనియ-1. గుట్టమునకు ఉంపలుపెట్టు బొక్కె
 న. 2. నీళ్లచేడు బొక్కెన. రూ. బొక్కెన.
 బొక్కనము-తె. 1. ధనపుమూట, ములై. 2. దనా
 గారము.
 బొక్కి-తె. బొక్కపడినది. నమా. —నోరు-పండ్లు
 లేనినోరు. —తొమ్మి-మాంసము లేనితొమ్మి.
 బొక్కిన-హం. వస్త్రములమూట. రూ. బొక్కిసా.

బొక్కు-తె. 1. నోటనిండుగ వేసికొని నమలు. 2.
 నిండిననోరు, బొక్క-క్రి. బొక్కులాడు, బొక్కు,
 బొక్కలాడు.
 బొక్కెన-చూ. బొక్కనియ.
 బొగడ-తె. 1. బుగడ. 2. చూచుకము. 3. గంద
 వట్టెమీడిగుబ్బి. 4. చెఱువుకట్టలోపడిననన్నని
 రంధ్రము.
 బొగు-తె. మండిచల్లారిన కట్టబునుక.
 బొచ్చు-తె. రోమము.
 బొచ్చె-తె. 1. కుండలోనగువానిపెంకు. 2. తల
 పుష్ప.
 బొళుగు-వి. (బుజంగుడు) విలుడు.
 బొజ్జ-తె. 1. కడుపు. 2. కడుపుపెద్దదగుట.
 బొటనవ్రేలు-తె. అంగుష్ఠము. రూ. బొటమనవ్రేలు.
 బొటవ్రేలు, బొట్టనవ్రేలు, బొట్టవ్రేలు.
 బొటిమ-తె. మొటిమ.
 బొట్ట-తె. వెదురుబిడ్డలులోనగువానితో నల్లిన గాదె.
 బొట్టము-తె. గోచి.
 బొట్టియ-తె. 1. బాణపుములికి. 2. కొడుకు. 3.
 కూతురు. రూ. బొట్టె.
 బొట్టియడు-తె. కొడుకు. రూ. బొట్టెడు.
 బొట్టు-తె. 1. తిలకము. 2. సున్న. 3. (నీటి)
 చుక్క. 4. మంగళసూత్రమునఁ గ్రుచ్చునల్లూ
 భరణము.
 బొట్టుగు-తె. తిలకవృక్షము. రూ. బొట్టుపు.
 బొట్టె-చూ. బొట్టియ. నమా. —కోల-తామర మొ
 గ్గవంటి ములికిగల బాణము.
 బొదబొద-తె. కాణులయందగు ధ్వని.
 బొదిగ-తె. బా.కుడు.
 బొదివ-తె. చెల్లయందలి బుడిపి.
 బొద్ద-తె. అత్తి చెట్టు.
 బొద్దనబావి-తె. నడుమవిల్లనాయిగలకోనేలు.
 బొడ్డు-తె. 1. నాభి. 2. నూతిమట్టుపెట్టినగోడ.
 నమా. —జుబిక. చుట్టుకొల్లారపునడిమిచావడి.
 —పుడక-బిండినొగకు దిండునకుచేర్చివేయు
 చీల, బొడ్డుచీల.
 బొణిగ-తె. 1. నరకుతోనున్న చేతిసిద్ధె. 2. బ.
 బొట్టుపీడి బిద్దలుకాని కాయధాన్యము. 3. బొం

కు పీడని జొన్న. మొ. 4. పకుపు మెడనుగట్టు బొడుకుగంట.

బొత్తము-అం. గుండ్ల. రూ. బొత్తము. (Button) బొత్తిగ-వి. (పూర్తిగ) మొదలంటి, అమూలము.

బొద్ది-తె. ఓడలుచేసెడు చోటు.

బొడ్డు-తె. గోడలులోనగు వానియందేర్పడుచుండు.

బొనము-తె. పెంజుగు.

బొప్పడు-తె. చూపుడు.

బొప్పి-తె. బుడిపి.

బొబ్బ-తె. 1. పొక్కు. 2. సింహనాదము. 3. పెద్ద అణపు. నమా. —మెకము-సింగము. బొబ్బుటము-బొబ్బరింత. క్రి. బొబ్బరించు-బొబ్బి. వేయు. కృ. బొబ్బరింత.

బొమ-తె. 1. కనుబొమ. 2. ప్రతిమ. రూ. బొమ్మ. నమా. —ముడి-కోపముచే కలిగెడు బొమలముడి, క్రుకుటి.

బొమిక-తె. ఎముక. రూ. బో. తె.

బొమికము-తె. కిరీటము. రూ. బొమ్మికము, బొమిడిక, బొమిడికము, బొమిడికము, బొమ్మిడికము, బొమ్మిడికము.

బొమ్మ-తె. 1. కనుబొమ. 2. ప్రతిమ. 3. విరుదచిహ్నము. 4. ఆవహనచిహ్నము. 5. వి. బ్రహ్మ. నమా. బొమ్మంచు - 1. బొమ్మలుగల అంచు. 2. ఎఱుపు. బొమ్మచారి-బ్రహ్మచారి. —చుక్క-అభిజన్మక్షత్రము. —ముడి-బొమముడి. —రాకాసి-బ్రహ్మరక్షస్సు. బొమ్మరిల్లు-చాలికలాడుకొనుట తేర్పఱచిన చిన్నయిల్లు.

బొమ్మడు-వి. బ్రాహ్మణుడు.

బొమ్మరము-చూ. బొంగరము. క్రి. బొమ్మరవోపు-త్రమించు.

బొమ్మిడికము-చూ. బొమికము.

బొరిగి-తె. గడ్డి పెల్లెగించెడు గుడ్డలి, తొలిక.

బొటియ-తె. 1. రంధ్రము. 2. విలము. 3. గొయ్యి. 4. ఎండినబొండ్లము. రూ. బొట్టియ, బొట్టె. నమా. —చూలి-వార్షికి.

బొరుగులు-తె. పేలాలు. రూ. బొరుపులు.

బొరుగు-తె. 1. కణితివృగము. 2. వేపుడుకట్టి.

బొజ్జ-తె. బొజ్జకరువు.

బొల్లడు-తె. బొల్లిగుడ్డము.

బొల్లి-తె. 1. తెల్లనిది, —వాడు. 2. మోముతో ముక్కు తెలుపు. నమా. —గడ్డ-గడ్డతృంతుడు. —మొర మెకము-ఎలుగుబంటి.

బొల్లు-తె. 1. అనత్యమాడు. 2. కృ. అనత్యము.

బొసిక-తె. పెంకాయ మొ. వాని పైతోలు.

బొసుక-తె. బలిసినది, —వాడు.

బొనుకుబొనుకు-తె. క్రక్కుటయందగుననుకరణము.

బో

బో. కి-తె. 1. పాత్రము (నిదయండు). 2. జలగడుగు దోనె.

బో. తె-చూ. బొమిక.

బో. టి-తె. వంటి, వంటివాడు.

బో. గము-వి. (బో. గము) 1. లంజెవెల. 2. వెల. నమా. బో. గమాట-వేశ్యావృత్తము. బో. గముడి. వేశ్య, వెలయాలు.

బో. గి-వి. (బో. గి) 1. సంక్రాంతి పండుగకుముందు దినము. 2. బో. గము కలవాడు, —కలది.

బో. గు-తె. పూనిక.

బో. టి-తె. 1. అడుది. 2. చెలికత్తె. నమా. —కత్తె-చెలికత్తె.

బో. టు-తె. 1. మిక్కిలిపొడవు. 2. విస. 3. నమర్చుడు. 4. ధూర్జుడు.

బో. డ-తె. 1. నన్నాసి. 2. మ్రాడు. 3. బో. డిడి. —వాడు.

బో. డడు-తె. బో. డివాడు.

బో. డి-తె. 1. నున్నగాఁ గొఱిగినతల. 2. ముండితుడు. క్రి. బో. డించు. కృ. బో. డించు.

బో. డిక-తె. 1. సేవకుడు. 2. బాలకుడు.

బో. డు-తె. బో. డ, బో. డిద్దెనది.

బో. టీ-తె. మొట్టమొదట అమ్మినసొమ్ము.

బో. డ-వి. (బో. డము) పక్షిలోనగువానిపిల్ల.

బో. డన-వి. (బో. డనము) దుర్బోధనము.

బో. డియ-తె. 1. ప్రకాండము. 2. స్తంభముమీది అవయవము. 3. మిరప మొ. నాటుట తేర్పఱచిన చాళ్లు. [రూ. బో. డి.

బో. డ-తె. గోము.

బోధము—బ్రాహ్మణుడు.

బోధము-న. తెలివి. నమా. బోధకరుడు-వైతాళి
 కుడు. బోధకుడు-ఉపాధ్యాయుడు. క్రి. బోధిం
 చు-కఱపు. బోధపడు-అకటించుచున్న.
 బోధనము-న. బోధించుట.
 బోధ్యము-న. బోధించదగినది.
 బోసము-వి. (భోజనము) ఆహారము. నమా. బోస
 కత్తె. అన్నముచేసి పెట్టినది. పుం. (బోసకాడు.)
 బోసపుపెట్టె-కోలుకప్పిన గులడనిపెట్టె. క్రి.
 బోసేయ-భోజనముచేయు.
 బోసు-తె. 1. మృగాదులను బట్టు కవటయంత్రము.
 2. పెంపుడుమృగములను నుంచుపెట్టె. నమా.
 —బొయ్య. అటునిటు కొనిపోదగిన బొయ్యి.
 బోము-తె. బలాత్కారము.
 బోయ-తె. 1. కిరాతుడు. 2. కైవర్తుడు. రూ.
 బోయడు, (స్త్రీ. బోయర, బోయిక.)
 బోయ-హిం. పల్లకిమోయువాడు. రూ. బోయీ,
 బోయీడు.
 బోర-తె. తొమ్మి. క్రి. బోరగిలు-తొమ్మి భూమి
 నాను. (ప్రే. బోరగించు. నమా. —ప్రాకుడు-
 బోరన-తె. శీఘ్రముగా. [ప్రాము.
 బోరు-తె. 1. వానకురియుటయందగు ననుకరణము.
 2. పెద్ద. నమా. —తలుపులు-నగరులోనగు
 వాని వాకిటి పెద్ద తెక్కతలుపులు. క్రి. బోరుకం
 గు-మోగు. —కొను. —పై—[కాడించు.
 బోరుకాడు-తె. దిద్దులు స్నానముచేయు. ప్రే. బోరు
 బోరున-తె. (బోరు+వాయి) తెల్లని పెద్దగ్రద్ద.
 బోలు-తె. లోపల ఏమియు లేనిది.
 బోలెము-తె. వేగము.
 బోసి-తె. పండ్లులేనిది (నోరు)
 బోగా-తె. కవటములేని.

బా

బాధము-న. బుద్ధుడు స్థాపించిన మతము.
 బాధులు-న. బాధనతత్వము.

బ

బ్రక్క-చూ. బక్క.
 బ్రతుకు-తె. 1. జీవించు. కృ. 2. జీవనము. 3.

జీవనోపాయము. రూ. బ్రదుకు. నమా. —దె
 బ్రదిమి-తె. జీవనము. [రువు-జీవనోపాయము.
 బ్రద్ద-తె. 1. తునుక. 2. చీలిక. (రూ. బద్ద.) 3.
 వి. (వేత్రము) పేము. నమా. —పరి-పేస
 కేదము. రూ. బద్దపరి.—లవాదు-వేత్రదరులు.
 బ్రద్దర-తె. (బ్రద్ద+అర) 1. తునుక. 2. చీలిక.
 బ్రర్చుము-న. వేరు. [రూ. బదర.
 బ్రర్చుడు-న. 1. సూర్యుడు. (వ్యు. ఇకర తేజ
 స్సులను లేక చీకటులను అద్దగించువాడు)
 2. శివుడు.
 బ్రమ-వి. (త్రమ) బ్రాంతి. రూ. బమ్మెర.
 బ్రమయ-వి. త్రమించు, బమ్మెరవోవు. క్రి. బ్రమ
 రితిరుగు, —వాలు-చుట్టవచ్చు.
 బ్రహ్మ-న. నలువ. (నవబ్రహ్మలు: భృగువు, పుం
 స్త్యుడు, పులహుడు, అంగిరసుడు, అత్రి, క్ర
 తువు, దక్షుడు, వసిష్ఠుడు, మరీచి.) నమా.
 —చర్యము-మొదటి ఆశ్రమము. —చారి-బ్ర
 హ్మచర్యవ్రతమును ప్పించువాడు. —బిందువు-
 1. గుఱించుబిందువాడు. 2. నామమాత్రబ్రాహ్మ
 ణుడై దూఱబిందువాడు. —బిందువు-వేదప
 తనమప్పటివోటితుంపర. —భూయము-బ్రహ్మ
 త్వము. —మేఖలము-బ్రహ్మదారులకు ముంజి
 గా ఉపయోగపడు త్వము. —యజ్ఞము-వేద
 పాఠము. —రంధ్రము-నడునెత్తి. —రథము-
 మృతినొందిన సన్న్యాసులను కొనిపోవు వాహ
 నము. —వాది-వేదాంతి: —నువు-మదనుడు.
 —సూత్రము-యజ్ఞోపవీతము. బ్రహ్మంజలి-
 వేదాధ్యయనకాలమందలి మొక్కు. బ్రహ్మరణ్య
 ము-వేదపాఠభూమి. —వర్తము-ధిల్లికివారువ్య
 భాగముననుండు దేశము.

బ్రహ్మజ్ఞము-న. బ్రాహ్మణహితము. [తపము.
 బ్రహ్మము-న. 1. పరమాత్మ. 2. వేదము. 3

బ్రా

బ్రాతి-తె. 1. ప్రేమ. 2. అధికము. 3. దుర్బలము
 బ్రాహ్మణము-న. 1. బ్రాహ్మణసమూహము. 2
 వేదభాగము.
 బ్రాహ్మణుడు-న. పాణుడు. (వి. బాసనుడు)

(ప్రీ. బ్రాహ్మణి) నమా. బ్రాహ్మణబ్రాహ్మణు-
జాతిమాత్రోపజీవియైన బ్రాహ్మణుడు. బ్రాహ్మ
జాత్యము-పితృకార్యములందు భోజనమునకుఁ
జోవుట. [బ్రాహ్మజకర్మము.
బ్రాహ్మణ్యము-న. 1. బ్రాహ్మణనమూహము. 2.
బ్రాహ్మము-న. 1. బ్రహ్మసంబంధమైనది. 2. వి
ద్యయు నాచారముగలవరుని పిలిచివధావరుల
నలంకరించి కన్యాదానముచేయు వివాహము.
బ్రాహ్మి-న. 1. నరస్వతి. 2. బాచనచీమ.

బ్రు

బ్రుంగు-తె. 1. పూడు. 2. మఱుగు. 3. ము
సుగు. క్రి. —వదు-మగ్గుమగు.
బ్రుంగుడు-తె. 1. మఱిగినది, 2. మునిగినది.
క్రి. —వదు-మఱుగువదు.
బ్రుంచు-తె. బ్రుంగజేయు.
బ్రుయ్యు-తె. నశించు.

భ

భంగము-న. 1. చెఱుపు. 2. అల. 3. అవమాన
ము. క్రి. భంగవదు-అవమానవదు. కృ. భంగ
భంగి-న. విధము. [పాట. భంగించు-భంగవఱు.
భంగురము-న. 1. నశించువధి, 2. వంకరైనది.
భంజకము-న. విఱుచునది.
భంజనము-న. విఱుపు. క్రి. భంజించు-విఱుచు.
భంజశి. న. పామువలె వంకరగాపోవు అశ్వగతి.
భూ. భంజశి. [భండించు-బండాటలాడు.
భండనము-న. 1. యుద్ధము. 2. దుశ్చేష్ట. క్రి.
భండారము-న. దొక్కనమా.
భండుడు-న. దుశ్చేష్టుడు.
భంబు-న. 1. వక్షత్రము 2. ఆకాశము.
భక్తము-న. 1. అన్నము. 2. భాగింపఁబడినది.
భక్తి-న. 1. సేవ. 2. భయముతోఁగూడినస్నేహ
భక్తుడు-న. భక్తిగలవాడు. [ము. 3. భాగము.
భక్షకుడు-న. తిండిపోతు.
భక్షణము-న. తిండి. క్రి. భక్షించు.
భక్ష్యము-న. భక్షణీయము, తినబండము. (వంద
భక్ష్యములు: భక్ష్యము, భోజ్యము, లేహ్యము,

బోష్యము, పానీయము.)
భగము-న. 1. ఆడుగుతీ. 2. సమగ్రమైన జ్యేష్ఠ
ర్యము, జ్ఞానము, వైరాగ్యము, కీర్తి. మహర్షి
ము, వీర్యము అను అఱింబికూటమి. (ఇది కలి
వాడు భగవంతుడు.) 3. సౌందర్యము.
భగవంతుడు-న. (చూ—పై—రూ. భగవానుఁ
డు.) 1. విష్ణువు. 2. శివుడు. 3. బుద్ధుడు.
4. పూజ్యుడు.
భగవతి-న. 1. నరస్వతి. 2. పార్వతి. 2. గంగ.
భగిని-న. సోదరి.
భగ్గుము-న. భంగము నొందినది. [భజించు.
భజనము-న. 1. సేవించుట. 2. భాగించుట. క్రి.
భజమానము-న. 1. సేవించునది. 2. భాగించునది.
భజిష్యము-న. 1. సేవించఁదగినది, 2. భాగింపఁ
దలుపుడు-న. 1. కాలిబంటు. 2. సేవకుడు. [దగినది.
భట్టారకుడు-న. 1. సూర్యుడు. 2. ముని. 3.
(నాట్య) రాజు. 4. సూక్రీచారుడు.
భట్టిని-న. 1. (నాట్య) రాజుభార్య. 2. భాగ్యహ్య
భట్టుడు-న. బట్టువాడు. [బుని భార్య.
భద్రము-న. 1. శుభము. 2. బంగారు. 3. మేలి
జాతి పినుగు. నమా. —కుంభము-రాజద్వార
మున నుంచిన జలపూర్ణమైన స్వర్ణకలశము.—
శ్రీ-చందనము. భద్రాకరణము-క్షరము. —
భయము-న. వెఱుపు. [నసము-రాజపీఠము.
భయానకము-న. 1. ఒక రసము. 2. పులి.
భరణుడు-న. 1. కూలివాడు. 2. కుమ్మరి.
భరణము-న. 1. భరించుట. 2. కూలి. 3. జీతము.
భరణి-న. రెండవ వక్షకర్యము.
భరణ్యము-న. 1. కూలి. 2. జీతము.
భరద్వాజము-న. ఏటికింప వక్షి.
భరము-న. 1. అతిశయము, 2. భారము. 3. భా
ద్రవ. క్రి. భరించు-1. మోచు. 2. పోగ్గు.
భరుడు-న. శివుడు. (వ్యు. కామకాలాదులను
కాలపాకము పొందించినవాడు.) [వేడు.
భర్తనము-న. 1. వేఱుట. 2. ద్యంసము. క్రి. భర్తించు-
భర్త-న. 1. మగడు. 2. పోగ్గువాడు. నమా.
భర్తృదారకుడు-(నాట్య) యువరాజు. —
రిక-(నాట్య) రాజకూతురు.

భర్తృసము-న. బెదరింపుమాట, గడ్డింపు.
 భర్తృము-న. 1. బంగారు. 2. జీతము.
 భర్తృము-న. 1. బల్లెము. 2. ఎలుగుగొడ్డు.
 భర్తృకతి-న. జీడిమాంసము.
 భర్తృచే-హిం. బిరే. [2. కో.తి.
 భర్తృకము-న. 1. ఎలుగుబంటి. రూ. భర్తృకము.
 భవదీయము-న. నీది.
 భవనము-న. ఇల్లు. [ప్రి. 4. కుభము. ర్. సత్త.
 భవము-న. 1. పుట్టుక. 2. సంపారము. 3. పార్శ్వ
 భవాద్యుకుడు-న. నీవంటివాడు.
 భవాని-న. పార్వతి. (పుష్ప. భవుని భార్య.)
 భవికము-న. కుభము. [దగినది.
 భవికవ్యము-న. 1. భాగ్యము. 2. కుభము. 3. కా
 భవిష్యత్తు-న. కాగలది. [గలది.
 భవిష్యము-న. 1. భాగ్యము. 2. కుభము. 3. కా
 భవుడు-న. భవుడు. (ప్రీ. భవాని) (పుష్ప. ఆం
 భవ్య-న. పార్వతి. [త్రయ కాన యగువాడు)
 భవ్యము-న. 1. కుభము. 2. యోగ్యమైనది.
 భవకము-న. కుక్క.
 భవజము-న. కుక్క మొఱుగు.
 భవలము-న. కుక్కెడ.
 భవ-న. కొలిమితిత్తి. రూ. భవ్తి. [చేయు.
 భవ్యము-న. బూడిద. క్రి. భవ్యకరించు-బూడిద

భా

భా (న)-న. సూర్యకిరణము. క్రి. భాసిల్లు-ప్రకా
 శించు. నమా. భానమానము-ప్రకాశించుచున్న
 ది. భాస్కరుడు, భాస్వంతుడు, భాస్వరుడు-
 సూర్యుడు.
 భాండము-న. 1. కొడవు. 2. మట్టిపాత్రము. 3.
 వస్తువు. 4. మొదలిపొమ్ము. నమా. భాండాగా
 రము-బొక్కనము.
 భాగధేయము-న. 1. భాగ్యము. 2. కవ్యము. [వంచు.
 భాగము-న. 1. పాలు. 2. భాగ్యము. క్రి. భాగించు-
 భాగినేయుడు-న. భగినీపుత్రుడు, మేనల్లుడు.
 భాగీరథి-న. గంగ. (పుష్ప. భగీరథునిచే భూమికితే
 బడినది.) [భాగింపఁదగినది.
 భాగ్యము-న. 1. ఆదృష్టము. 2. సుకృతము. 3.

భాజనము-న. 1. పాత్రము. 2. యోగ్యము.
 భాటకము-న. బాడుగ.
 భాతి-న. 1. కాంతి. 2. విద్యము.
 భాద్రపద-న. ఉత్తరభాద్రపద నక్షత్రము.
 భాద్రపదము-న. ఆలవమానము.
 భానువు-న. 1. సూర్యకిరణము. 2. సూర్యుడు.
 రూ. భానుడు. (పుష్ప. తేజస్సుకలవాడు.)
 నమా. భానుమంతుడు-సూర్యుడు.
 భాను-న. ఆడుది.
 భానుము-న. 1. కోనము. 2. సూర్యకిరణము.
 భాముడు-న. సూర్యుడు.
 భామిని-న. ఆడుది.
 భారకుడు-న. బరువు మేయము కూలివాడు.
 భారతము-న. 1. భరతవంశరాజుల (పాండవుల) నభి
 త్రము. 2. సేతుశీతావల మధ్యదేవుడు, భరత
 ఖండము. [చే భూమికితే బడినది.) 2. వాక్కు.
 భారతి-న. 1. నరస్వతి. (పుష్ప. భరతుడను ముని
 భారద్వాజము-న. ఏట్రంత.
 భారము-న. 1. బరువు. 2. భారము, నమా. భార
 యస్తి-కావడిబద్ధ. —వాహుడు-భారకుడు.
 భారవి-న. 1. లక్ష్మి. 2. పార్వతి.
 భార్గవుడు-న. 1. కుక్రుడు. 2. పరశురాముడు.
 (పుష్ప. భర్గునివంశమువాడు.)
 భార్య-న. పెండ్లాము. (పుష్ప. భరింపఁదగినది.) నమా.
 భార్యాటికుడు - భార్యమాట జవదాటనివాడు.
 భావ-న. ఎనిమిదవ సంవత్సరము.
 భావము-న. 1. నత్తు. 2. మనోవికారము. 3. అభి
 ప్రాయము. 4. పుట్టుక. 5. భాత్వర్థరూపక్రియ.
 6. స్వభావము. నమా. భావజుడు-మన్యుడు.
 క్రి. భావించు-తలచు.
 భావన-న. 1. తలచు. 2. వాననకట్టుట.
 భావి-న. కాగలది, భవిష్యత్తు.
 భావికము-న. 1. పొందఁబడినది. 2. వాననకట్టినది.
 భావిని-న. ఆడుది.
 భావుకము-న. కుభము. రూ. భవికము.
 భావుకుడు-న. తోడఁబుట్టినదాని మగడు, బావ.
 భావ్యము-న. అవశ్యము కాదగినది.
 భావ-న. 1. వ్యవహారయోగ్యమైన వాక్యాది. 2.

పాట. 3. ప్రతిజ్ఞ. 4. ప్రమాణము. క్రి. భాషించు-మాటాడు. (వి. దాన.)

భాషణము-న. మాటాడుట.

భాషితము-న. 1. మాట. 2. మాటాడినది.

భాష్యము-న. సూత్ర వ్యాఖ్యాన గ్రంథము.

భాసురము-న. 1. పటితలాయి. 2. ప్రకాశించునది.

భాస్కరుడు-న. భా. భా.

భి

భిందిపాలము-న. వివరివేయు గుదియ. రూ. విందిపాలము. [రూ. భిక్షము. క్రి. భిక్షించు.

భిక్ష-న. 1. విచ్చము. 2. విచ్చమెత్తిన వస్తువు.

భిక్షకుడు-న. భిక్షమెత్తి జీవించు నన్నాసి.

భిక్షవు-న. 1. బ్రహ్మచారి. 2. నన్నాసి.

భిక్షము-న. తునుక.

భిత్తి-న. 1. భేదనము. 2. గోడ. 3. జత్తిరి.

భిత్తిక-న. 1. పిడుగు. 2. గోడ.

భిద-న. 1. భేదము. 2. భేదనము.

భిదురము-న. వక్త్రాయుధము. (వ్యు. శత్రునైస్యమును భేదించునది.) [వడినది.

భిన్నము-న. 1. వగిలినది. 2. చీలినది. 3. వేరు

భిల్లుడు-న. దోయవాడు.

భిషక్కు-న. వైద్యుడు.

భిస్స-న. అన్నము.

భిస్సట-న. చూడన్నము.

భీ

భీ-న. భయము. నమా. భీకరము-భయంకరము.

భీతము-న. 1. వెఱపు. 2. వెఱచినది.

భీతి-న. 1. వెఱపు. 2. వడకు. క్రి. భీతిల్లు.

భీము-న. భయానకరసము. [3. భయంకరుడు.

భీముడు-న. 1. ధర్మరాజుతమ్ముడు. 2. శివుడు.

భీరుకుడు-న. వెఱపరి. రూ. భీరుకుడు.

భీరువు-న. 1. వెఱపరియగు ఆడుది. 2. వెఱపరి.

భీషణము-న. భయానకరసము.

భీష్మము-న. —పై. —క్రి. భీష్మించు-1. వట్టుపట్టుకొనియుండు. 2. మోపించుకొనియుండు.

భీష్ముడు-న. 1. శంతనుపుత్రుడు. 2. శివుడు.

3. భయంకరుడు.

భు

భుక్కు-న. భుజించునది. —వాడు. [బడినది.

భుక్తము-న. 1. అనుభవించబడినది. 2. భుజించు.

భుక్తి-న. 1. దోషనము. 2. అనుభవము.

భుగ్గము-న. 1. వంగినది. 2. విడిగినది.

భుజ, భుజము-న. చేయి. నమా. భుజకీర్తి-బాహు

పురి, అంగదము. —శిరస్సు-మూపు. భుజాంతరము-తొమ్ము.

భుజంగము-న. పాము. రూ. భుజంగము. భుజగము. (వ్యు. కుటిలముగా బోవునది.)

భుజంగుడు-న. విటుడు.

భుజించు-న. 1. తిను. 2. అనుభవించు.

భుజిష్ట-న. 1. పరిచారిక. 2. వేశ్య. [కంఠుడు.

భుజిష్టుడు-న. 1. పరిచారకుడు. 2. స్వ

భువనము-న. 1. జగము. 2. ఉదకము. 3. ఆకాశము. నమా. భువనేశ్వరము-చుట్టుబెంతి.

భువి-న. 1. భూమి. 2. స్థానము.

భూ

భూ-న. భూమి. నమా. —గృహము. నేంచూలె.

—జము-చెట్టు. —జాని-1. విష్ణువు. 2. రాజు.

—దారము-పంది. —దేవుడు-నేలపేలాపు.

—ధరము-కొండ. —వతి-రాజు. రూ. భూపుడు.

—భుజుడు-రాజు. —భృత-1. రాజు. 2. కొండ. —వరుడు-రాజు. —మ

భూకము-న. దొక్క. [రుడు-నేలపేలాపు.

భూకము-న. 1. పృథివ్యాది. (ఇవి అయిదు: పృ

థివి, అప్పు, తేజస్సు, వాయువు, ఆకాశము)

2. పిశాచాది. 3. ప్రాణి. 4. కృష్ణచక్షుశి. 5. కదచినది. 6. (ఉత్తరపదమైనచో) నమానమై

నది. నమా. భూతదాత్రి-భూమి. —యజ్ఞము-

భూతదిరి, ప్రాణాంకాహారమిడుకు. భూతాత్మము-

దేహము. భూతేకుడు-శివుడు.

భూతి-న. 1. ఐశ్వర్యము. 2. సంపద. 3. భస్మము. (వి. బూడి) 4. పుట్టుక.

భూమి-న. 1. నేల. 2. చోటు. నమా. —జ-వీత.

జుడు-1. అంగారకుడు. 2. నరకాసురుడు.
హమిక-న. 1. మాంజువేషము. 2. రచన.—స్పృ
కుడు-1. కోమటి. 2. మనుష్యుడు.
హయస్సు-న. అధికము.
హయస్సు-న. మిక్కుటము.
హరి-న. 1. బంగారు. 2. అధికము.
హరిమాయపు-న. నక్క. హ. భూరిమాయము.
హష-న. తొడపు. (వ్య. పెక్కుమాయలుకలది.)
హషణము-న. 1. అలంకరణము. 2. తొడపు.
హషించు-న. స్తుతించు.
హషితుడు-న. అలంకరింపఁబడినవాడు.

భృ

భృంగము-న. భుమైద. (వ్య. నలుపును భరించు
నది.) నమా. భృంగరాజము-1. గండుతుమ్మె
ద. 2. గుంటగలిజేరు. [గిండి.
భృంగారము-న. 1. గుంటగలిజేరు. 2. బంగారు
వృద్ధి-న. ఒకశవ భృత్యుడు. [దు. 4. శివుడు.
భృగువు-న. 1. కొందరచేయు. 2. ఒకభుషి. 3. కుక్ర
పుత్రము-న. 1. భరింపఁబడినది. 2. నింపఁబడినది.
భృతి-న. 1. మోచుట. 2. కూలి. 3. వెం.
భృత్య-న. కూలి.
భృత్యుడు-న. పనివాడు.
భృత్యము-న. అధికము.
భృష్టము-న. వేరఁబడినది.
భృష్టి-న. 1. వేపుడు. 2. పాదదవి.

భే

భేకము-న. 1. కప్ప. 2. మేళము. (భేకి-అడు
కప్ప.) (వ్య. నర్మమువలన భయమునొందు
భేదకుడు-న. భేదించువాడు. [నది.)
భేదనము-న. భేదించుట. క్రి. భేదిల్లు-1. చీలు.
2. వేణుగు. ప్రే. భేదించు.
భేదము-న. 1. భేదనము. 2. వేటిమి. 3. విశేషము.
భేద్యము-న. భేదించఁదగినది.
భేరి-న. దుండులి.
భేరుండము-న. ఒకానొక పక్షి. [చువాడు.
భేరుడు-న. 1. మూర్ఖుడు. 2. పితికి. 3. చలి

భేషణము-న. మందు.

భై

భైతము-న. భిక్షనమూహము.
భైరవము-న. భయానకరసము.
భైరవి-న. పార్వతి.
భైరవుడు-న. శివుడు.
భైషజ్యము-న. మందు.

భో

భోక్త-న. 1. భుజించువాడు. 2. అనుభవించువాడు.
భోక్తవ్యము-న. 1. భుజింపఁదగినది. 2. అనుభ
వింపఁదగినది.
భోగము-న. 1. సుఖము. 2. భోజనము. 3. సామూ
పదగ. 4. ధనము. 5. వేశ్యాదులకిచ్చువెల.
(అన్య భోగములు). గృహము, శయ్య, వస్త్రము,
ఆభరణము, స్త్రీ, పుష్పము, గంధము, తాంబూ
లము.) క్రి. భోగించు. 1. సుఖించు. 2. అను
భవించు. నమా. భోగగృహము. పదకట్టిల్లు.
భోగవతి-న. పాతాళము. 2. పాతాళమునందలి యే
లు. 3. భోగముగలది. [సుకవాసి.
భోగి-న. 1. సాము. 2. రాజు. 3. మంగలి. 4.
భోగిని-న. 1. ఆడుసాము. 2. భోగముది. 3.
పట్టాభిషిక్తురాలు కాచి రాజభార్య. [దగినది.
భోగ్యము-న. 1. ధనము. 2. భాగ్యము. 3. భోగింపఁ
బోజనము-న. ఆహారము.
భోజ్యము-న. భుజింపఁదగినది.
భోషణము-తె. పెద్దపెత్తి.

భౌ

భౌతికము-న. 1. ముత్రము. 2. భూతసంబంధమై
నది. [దు. (వ్య. భూమికొడుకు.)
భౌముడు-న. 1. అంగారకుడు. 2. నరకాసురు
భౌకుడు-న. బంగారునాణెపుబండారమునకదికారి.

భ్ర

భ్రంశము-న. 1. చలించుట. 2. జాటుట.
భ్రమంసుడు-న. ప్రేషణమువేసికొని అడెడు పురు

పుడు. రూ. భ్రుకుంసుడు.
 భ్రకుటి-చూ. భ్రుకుటి.
 భ్రక్షము-న. తనతప్పును మఱుగుపుచ్చుట.
 భ్రమణము-న. 1. తిరుగుడు. 2. తుమ్మెద.
 భ్రమము-న. 1. భ్రాంతి. 2. తిరుగుడు. 3. పిటి
 తూము. 3. భ్రమించు. భ్రమరించు-తిరుగు.
 భ్రమరకము-న. 1. తుమ్మెద. 2. బొంగరము. 3.
 ముంగురులు. [కడలుచుండునది.)
 భ్రమరము-న. 1. తుమ్మెద. 2. ముంగురులు. (వృ.
 భ్రమి-న. తిరుగుడు.
 భ్రష్టము-న. జాతినది.
 భ్రష్టుడు-న. వెలివేయబడినవాడు. రూ. భ్రష్ట.

భ్రా

భ్రాంతము-న. భ్రాంతి నొందినది.
 భ్రాంతి-న. 1. మిథ్యామతి. (ఉన్నది లేనట్లు లేనిది
 ఉన్నట్లు తలచుట) 2. భ్రమణము.
 భ్రాజితము-న. ప్రకాశము నొందినది.
 భ్రాజిస్తున్న-న. ప్రకాశించువాడు.
 భ్రాత-న. తోడబుట్టినవాడు. [భ్రాతృయుడు.
 భ్రాతృవృండు-న. తోడబుట్టినవాని కొడుకు. రూ.
 భ్రామరము-న. భ్రమరములు కూర్చిన తేనె.
 భ్రాష్ట్రము-న. వేపుడుచట్టి, మంగలము.

భ్రు, భ్రూ

భ్రుకుంసుడు-చూ. భ్రుకుంసుడు. రూ. భ్రూకుంసుడు.
 భ్రుకుటి-న. బొమముడి. రూ. భ్రూకుటి. భ్రుకుటి. [డు.
 భ్రూణ-న. చూలాలు.
 భ్రూణము-న. 1. గర్భము. 2. విడ్డ. [ముడి.
 భ్రూవు-న. కనుబొమ. నమా. భ్రూభంగము-బొమ

మ

మంకు-తె. 1. మొండి. 2. మూర్ఖుడు.
 మంకెన-తె. బంధుకవృక్షము. [రూపు-కృత్రిక.
 మంగల-తె. ఔరకజాతి. నమా. —కత్తి-జీరము.
 మంగలము-తె. నేపుడుచట్టి.
 మంగలి-తె. మంగలవాడు. రూ. మంగి. నమా.
 —కోర్ల-నన్నాయి. —చని-జీరము.

మంగళ-న. పార్వతి.
 మంగళము-న. 1. కుభము. 2. క్షేమము. నమా.
 మంగళమాత్రము-బొట్టుదారము. మంగళశాప
 నము-దీపన. మంగళహారతి-వి. (మంగళారాత్ర
 క) మంగళకరమైన హారతి. రూ. మంగళారతి.
 మంగళుడు-న. అంగారకుడు. నమా. మంగళవా
 రము-వారములో మూడవదినము.
 మంగు-తె. 1. మాలిన్యము. 2. మొగమునండు
 పుట్టు నల్లనిపొడ. రూ. మారు, మంగుడు.
 మంచము-న. 1. మంచము. 2. మంచె. [మాగుడు.
 మంచము-వి. వర్ణంకము.
 మంచి-తె. 1. మేలు. 2. యోగ్యము. నమా. —
 గందము-శ్రీచందనము —నీళ్లు-పానయోగ్యము
 గుజ్జరము. —నూనె-నూపులనూనె. —పాము-
 త్రాచు. —బెల్లము-చెజకుబెల్లము. —ముతై
 ము-అక్కతిమమైనముతైము. —వాడు-ఉత్త
 ముడు.
 మంచు-వి. (మంచము) చేరిలో కూర్చుండుట తెచ్చు
 గా వేయి చప్పురమువంటి పందిరి. రూ. మంచె.
 మంచు-తె. 1. మంచు. 2. హిమము. నమా. —
 గొండ-హిమవంతము —తటి-హేమంతము.
 మంజన-వి. (మంజూష) పెత్తె. రూ. మందన
 మందనము. [చెట్టు. 3. ముత్తెము. 4. హుగ్గుత్తి.
 మంజరి-న. 1. చిగిర్చినలేగొప్ప. 2. బొట్టును
 మండి-వి. (మాంజిషము) 1. చిత్రవర్ణవస్త్రము.
 2. పిలవస్త్రము.
 మంజిమ-న. మనోజము. రూ. మంజిమము.
 మంజిష-న. మిక్కిలి ప్రకాశించు ఎలుపు. రూ. మూ
 జిషము. నమా. మంజిషారాగము. లోను వెలివి
 వీడకుండు గాఢానురాగము. [మ్రోయునది.)
 మంజీరము-న. అందె. (వృ. మనోహరముగా
 మంజరిము-న. 1. పాచి. 2. పొదరిల్లు. 3. ఓప్పి
 మంజివు-న. మనోజ్ఞమైనది. [ద్రవైనది.
 మంజూష-న. పెత్తె. (వి. మంజన, మందనము)
 మంట-తె. 1. జ్వాలి. 2. కోనము. 3. చుట్టుకు
 మమ నొప్పి. నమా. —మారి-1. జ్వలంత శిల.
 మంటవము-వి. మందనము. [రు. 2. కోనశిల. రు.
 మంద-తె. 1. కాభ. 2. ఉపకాభ. 3. పిలమంద.

మండనము-న. భూషణము.

మండనము-న. 1. చుట్టును నడుమను మఱుగు లేక స్తంభములు నిరిపికటివ కట్టడము, చవిక.

మండపి-న. చిన్న మండనము. [2. చావడి.

మండము-న. 1. గంజి. 2. భూషణము.

మందలము-న. 1. పరివేషము. 2. దేశము. 3.

విలుకాడు రెండు కాళ్ళతో మండలాకారముగా

నిలుచుట. 4. నమూనాము. 5. సూర్యచంద్రుల

బిందుము. నమా. మండలేశ్వరుడు-అదీశ్వర

సార్వభౌములకంటె నితరుడైన రాజు.

మండలాగ్రము-న. కత్తి. (వ్య. మండలాకారమై

న కొనగలది.) [ర్యుడు.

మందలి-న. 1. నమూనాము. 2. పాము. 3. సూ

మందారు-తె. దైన్యముతో యాచించు. కృ. మం

దాము.

మండి-తె. 1. ఒక కాలు నేల మోకరించుట. 2.

నరకులు మొత్తముగా విక్రయించుచోటు. రూ.

మండితుడు-న. అలంకరింపబడినవాడు. [మండి.

మండు-తె. 1. జ్వలించు. 2. కోపించు. 3. చుఱ

కుమని నొచ్చు. 4. ఈర్ష్యాదుంచే కపించు. కృ.

మంట. నమా. —నెల-వనంతముకువు.

మండువా-హిం. పాక.

మందూకము-న. కప్ప. రూ. మండుకము.

మందూరము-న. 1. ఇనుపచిట్టెము. 2. చిట్టెముతో

చేసిన సింహురము.

మందె-తె. పొగాకు. మొ. ప్రుగుటకై పైన కప్పి

యుంచిన ప్రోగు. రూ. మండియ.

మందెము-వి. (మందలము) మండలాధిపతుల

భూమండలము. రూ. మాండెము.

మందగగిల్చి-తె. పెద్ద నల్లలేలు, నడ్పిందువు.

మంద్రాడు-తె. నంతాపించు. కృ. మంద్రాటము.

మంతనము-వి. (మంత్రము) 1. ఆలోచన. 2.

ఏకాంతము. 3. రహస్యము.

మంతరము-వి. (మంత్రము) 1. ప్రసవోపాయము.

2. జాలవిద్య. రూ. మంత్రము. నమా. మంతర

సాని-సుఖముగా ప్రసవించు సుసాయముచేయు

చికిత్సకురాలు. క్రి. మంతరించు-మంత్రము వే

యు. రూ. మంత్రించు.

మంతవ్యుడు-న. ఆలోచింపఁదగినవాడు.

మంతిరి-వి. మంత్ర.

మంతు-తె. ప్రవృద్ది. వి. 1. మంత్ర. 2. చదరంగము

దు మంత్రగానుంచుకొన్న కాయ. 3. మంత్రము.

మంతువు-న. 1. తెలివి. 2. అపరాధము. 3. మ

నుజుడు. 4. రాజు.

మంత్రము-న. రహస్యాలోచనము. రూ. మంత్రము.

మంత్రము-వి. చూ. మంతరము. నమా. మంత్ర

కాడు-1. జాలవిద్య నెఱిగినవాడు. 2. మం

త్రమువేయువాడు. న. 1. గాయత్రిలోనగునది.

2. రహస్యము. నమా. మంత్రవాది - మాంత్రి

కుడు. మంత్రాంగము-మంత్రీశ్వరు.

మంత్ర-న. 1. బుద్ధివహాయుడు. 2. సహాయుడు.

మంథనము-న. 1. క్రచ్చుట. 2. కవ్వము.

మంథని-న. తరికడన.

మంథము-న. 1. కవ్వము. 2. అంబలి. 3. నద

ము. నమా. మంథరండము-కవ్వము. —రజ్జువు-

తరిత్రాడు. మంతాద్రి-కవ్వపుగొండ. (ఇట్లు

మంథకైలము. మొ.)

మంథరము-న. 1. కవ్వము. 2. చొరవలేనిది. 3. మె

ల్లగాఁ బోవునది. 4. వంకరైనది.

మంతానము-న. కవ్వము.

మంద-తె. 1. ఊరివెలువల పనులుండుచోటు. 2.

పథనమూహము. 3. గొల్లపకై. నమా. —

ప్రోయాలు-గొల్లత. [దట్టిలు-అడగు.

మందట-తె. 1. సమీపము. 2. అడఁకువ. క్రి. మం

మందడి-తె. గొల్లవాడు. వి. (మందర) గుఱ్ఱపు

సాల. మందడీడు-గుఱ్ఱపువాడు.

మందము-తె. 1. దట్టము. 2. స్థూలము. న. 1:

ఒకతెగయేనుగు. 2. చొరవలేనిది. 3. మెల్ల

విది. నమా. మందగామి-మెల్లగానడచువాడు.

—హానము-చిఱువవృత్తి. మందాక్షము-సిగ్గు. మం

దోష్టము-ఇంచుకయ్యున్నము. క్రి. మందగించు-

1. మందమగు. 2. మెల్లనగు. మండిదవించు-

మందమగు. ము. 3. అలసము. 4. బహళము.

మందరము-న. 1. కవ్వపుగొండ. 2. మందార

మందల-తె. 1. మేర, విధము. 2. మనుదల, జీవ

ము. 3. సమీపము.

మందలిండు-తె. 1. చెప్పు. 2. అక్షాపించు, 3. మనవిచేయు. 4. హెచ్చరించు. 5. తలచు.

కృ. మందలింపు. [రము.

మందలింపు-తె. 1. మందలించుట. 2. వ్యవహారమున-చూ. మంజన. రూ. మందనము.

మందాకిని-న. 1. గంగ. 2. అణునదేంద్రఅడుది. మందారము-న. 1. మేఘావరణము, 2. ఒక కల్ప

వృక్షము. రూ. మందరము. [3. కాల్యము.

మంది-తె. 1. జననసూహము, 2. పరిజనము. మందిరము-న. 1. ఇల్లు, 2. పట్టణము, 3. నముద్రము.

మందు-న. 1. బోషదము. 2. ఉపాయము. 3. దుర్బలము, నమా. —మల-ద్రోణవర్జితము.

మందుడు-న. 1. శని. 2. చొరవలేనివాడు. 3. అల్పాడు. 4. నిర్భాగ్యుడు. 5. మూర్ఖుడు.

నమా. మందవారము-శనివారము.

మందుర-న. 1. లాఠుము, 2. పడక.

మందురకుడు-న. గుఱ్ఱపువాడు. [హము.

మందెపేలము-తె. 1. ఉపేక్ష. 2. చనవు. 3. నేర్పు. మంద్రము-న. గంభీరమైనది. (నర్తకము)

మంపు-తె. 1. మత్త. 2. మైకము. క్రి. మంపిల్లు. మంపుగొను-మత్తిల్లు.

మంబరము-తె. దహనము. క్రి. —సేయు-దహించు. మకరందము-న. పూదేనె.

మకరతము-చూ. మకరతము.

మకరము-న. 1. మొసలి. 2. ఒకనిది. 3. ఒక రాశి. నమా. మకరకుండలము-మొసలి మొగమే

ర్పదజేసిన పురుషుని కర్మభూషణము. —తోరణము-మొసలిరూపుగల తోరణము. —ధ్వజాడు-మదనుడు. (ఇట్లుమకరాంకుడు. —కేతనుడు. మొ.) మకరాలయము-నముద్రము.

మకరిక-న. శ్రీలకు చెక్కిళ్లపై లభ్యతతో వ్రాయు. మకరరూపమగురేఖ, మకరికాపత్రము.

మకాము-హిం. ప్రయాణమందు నిలుచు స్థలము. మకిల-తె. 1. ముఱికి. 2. నలుపు. రూ. మయిల, మైల.

మకుటము-న. కిరీటము. రూ. మకుటము.

మకురము-న. 1. అర్థము. రూ. మకురము. 2. కుమ్మరిసారిత్రిప్ప కట్టు.

మకురు-తె. 1. మూర్ఖుడు. 2. మొండి.

మక్కళించు-తె. 1. తిరుగుకొను. 2. నరికడు. 3. నరిపోలు. ప్రే. మక్కళించు.

మక్కి-తె. నిస్సారము.

మక్కు-తె. 1. కాంతిహీనము. 2. నవయు. 3. చచ్చు. 4. చూచినవ్యము. 5. కట్టలు లోనగువాని

వల్లము పెత్తుదికు వజ్రముతోచేర్చి మర్చించిన అంపపుటొడి. రూ. మ్రక్కు.

మక్కువ-తె. ప్రేమ.

మక్కెర-తె. ఎరువుమున్నగునవితోలుకుబండిలో పేయు పెరుగుబద్దంతో అల్లిన తడక.

మక్కెలు-తె. ఎముకలు.

మక్షిక-న. ఈగ.

మఖము-న. జన్మము. రూ. మఖము.

మగ-తె. పుంస్త్రము.

మగటిమి-తె. 1. పౌరుషము. 2. శౌర్యము.

మగడు-తె. 1. పురుషుడు. 2. పెనిమిటి. 3. రాజు. 4. కూరుడు. నమా. మగచెయ్యలు-సురతము. (ఇట్లుమగపోడుములు. మొ.) మగ

నాలు-పతిపత్ని. —పోడి-1. శౌర్యము. 2. ఉపరతి. —మానికపువాయి-వజ్రాయుధము. —

మానికము-వజ్రము. —తాయి. —పై. —తాతివాలు-వజ్రాయుధము. —రాగు-ఉపరతి.

—వాడు-1. పురుషుడు. 2. కూరుడు.

మగడుడు-న. వంశావళిపడుపువాడు. రూ. మాగ

మగుడు-తె. మరలు. [దుడు.

మగులు-తె. గోడమీదికప్పు. రూ. మదురు, మదులు. మగువ-తె. ఆడది.

మగ్గుము-తె. గుడ్డలునేయు యంత్రము.

మగ్గరి-తె. (మగ్గుము+అరి) సారెవాడు.

మగ్గు-తె. ఉక్కుచే చెమ్మిగిలి చెడు. కృ. మగ్గుడు.

మగ్గుము-న. మునిగినది.

మమ-న. పదియవ నక్షత్రము.

మమము-చూ. మఖము. [మఖపుడు.

మమవంతుడు-న. ఇంద్రుడు. రూ. మమపుడు, మవర్చిక-న. ప్రకృతవాచకము, మశర్లిక.

మవచ్చ-తె. 1. పుట్టుకతో ఒడలియండు గలిగిన చుక్క. 2. గాయపుగుఱు. క్రి. —మాయు-మచ్చము-తె. గుఱుకు.

[నశించు.

మచ్చరము-వి. (మాతృర్యము) 1. చలము. 2. ద్వేషము. 3. పోటీ. రూ. మచ్చరికము. క్రి. మచ్చరించు, మచ్చరికింపు. [రీడు. మచ్చరి-వి. 1. చలపాది. 2. ద్వేషి. రూ. మచ్చ మచ్చిక-తె. 1. మోహము. 2. అనక్తి. రూ. మచ్చిగ. క్రి. —వడు-1. మరగు. 2. మరులు కొను.

మచ్చు-తె. 1. మీదకట్టడములేని మిదెటిల్లు. 2. చొక్కపొడి. 3. ప్రలోభనము. 4. వన్నెనమ్మి కత్తెయుంచుకొను బంగారుకమ్మి. సమా. — కత్తి-కొమ్మలు నట్లు మోటకత్తి.

మచ్చెము-వి. (మచ్చము) చేప. సమా. మచ్చె కంటి-1. చేపవంటి కన్నులుగల ఆడుది. 2. మచ్చము-స. చేప. రూ. మత్స్యము. [ఆడుది. మజి-హిం. ప్రశంసార్థకము. రూ. మజా, మజ్జ, మజ్జా, మజ్జరె, మజ్జరె.

మజ్జ-స. 1. చెట్టుచేప. 2. ఎముకలోని నేయి. మజ్జనము-స. మునుక, స్నానము.

మజ్జిగ-వి. (మార్జిక) వర్ణ. మటమట-తె. మలమల.

మటిక-తె. గోరుచిక్కడు. రూ. మట్టిక.

మటుమాయము-తె. (మాయము + మాయము) మిక్కిలిమాయము. సమా. మటుమాయలాడు. మిక్కిలి మాయలుగలవాడు. (ప్రీ. మటుమాయలాడి.) [నగువాని తోడక.

మట్ట-తె. 1. తాటిలోనగువాని కొమ్మ. 2. అవులో మట్టమధ్యాహ్నము. (మిశ్ర.) పట్టవగళం.

మట్టము-తె. 1. కొంచెము. 2. పొట్టి. 3. సవము. సమా. మట్టవలక-మట్టముచూపవలక. క్రి. మట్ట గించ-1. తగ్గించు. 2. సవముచేయు.

మట్టనము-తె. 1. కులుక. 2. పరిమికము.

మట్టసి-తె. పొట్టివాడు.

మట్టి-తె. 1. మన్ను. 2. బిజ్జుచాటు. సమా. — తెలము-తెరోసిను. (ఇట్లు మట్టిమన్నె. మొ.)

మట్టియ-తె. 1. కాలివేలి నగ. 2. మన్ను. రూ. మట్టె. మెట్టె.

మట్ట-తె. 1. క్రొక్క. 2. కృ. క్రొక్కడు. 3. కుదురు. 4. ప్రదేశము. 5. నిలుపు. 6. వర్ణం

తము. 7. తక్కువ. 8. మితము. క్రి. —కొను-కుదురుకొను. —చేయు-తగ్గించు. —వడు-1. కుదురువడు. 2. ఆడగు. —పెట్టు-ఆడచు, నంపు. —మిగులు, —మీలు-అతిక్రమించు, మట్టె-చూ. మట్టియ.

మతము-స. సన్న్యాసులులోనగువారుండుచోటు. మద-తె. ప్రవాహమార్గము.

మదక-తె. 1. మధువు. 2. ఏరు. [ప్రే. మదఱు. మదఱు-తె. 1. వంగు. 2. మరలు. రూ. మజఱు. మదఱి-తె. ఆడుది. రూ. మదఱుక. [మధువు. మదత-తె. 1. ఒడలిమీద ముడుక. 2. వత్తపు మదమ-తె. గుడికాలు. [కాలువముఖము.

మదవ-తె. (మద + వాయి) పాడులకు నీళ్లుపాటు. మదవు-తె. 1. విముఖమగు. 2. నిష్ఫలమగు.

మడి-తె. 1. మడుగువత్తము. 2. పరిహలము. 3. పరిశుద్ధము. 4. మడుగు. సమా. మడిచేటు. వైష్ణవస్త్రీలుముందుండి వెనుకకుచెక్కుకొనుకోక. చేటు. —నంచి-మడుగువత్తములుంచుకొను మడికాను-తె. వెండి. [నంచి. —నంది-వంక. మడిమంచ-తె. బంపినము.

మడియడు-తె. మూడుడు.

మడియ-తె. 1. చచ్చు. 2. తునుగు. మడుగు-తె. 1. ఆడగు. 2. వంగు. 3. గుజము. 4. ప్రాదము. 5. కొంను. 6. పరిశుద్ధి. 7. పరిశుద్ధవత్తము. 8. ఆడకువ. 9. ఏని మిదివీనెలు. 10. బ. ఆకుమధువు, రూ. మధువు, మధు, మణుగు. మణువు.

మడుచు-తె. మడుగుజేయు. రూ. మణుచు. మధువు-తె. 1. మదక. 2. మడుగుబిల్ల. 3. బ. ఆకుమట్టలు. [డు. 3. అపరిశుద్ధుడు.

మడ్డి-తె. 1. నూనెలోనగువానిముటికి. 2. మూడు మధు-తె. ఇనుపగుండు. సమా. —కత్తి-మచ్చుకత్తి. మధువు-స. తుడుము.

మణి-స. 1. రత్నము. 2. ముత్యము. 3. మనిక. 4. సమా. —కారుడు-రత్నములు సానబెట్టువాడు. [వము.

మణిగము-తె. అధికారము. రూ. మణియము, మణి మణిగాననము-తె. సన్న సున్నపువుత.

మణితము-న. 1. రతికాలమందలి గళరవము. 2. కోకిలధ్వని.
 మణిప్రవాళము-న. రెండుభాషలుకలిసినకవిత్వము.
 మణియము-చూ. మణిగము. [విజ్ఞమన్ను.
 మణినిల-వి. (మనశ్చిల) కొండలయందలిఒకతెగ
 మణుగు-చూ. మడుగు.
 మతంగజము-న. పినుగు.
 మతంగుడు-న. 1. ఒకఱుపి. 2. చూడిగవాడు.
 మతకము-తె. చూయ.
 మతకరి-తె. మాయావి.
 మతము-న. 1. అభిప్రాయము. 2. సమ్మతి. 3. శాస్త్రము. (త్రిమతములు:-అద్వైతము,విశిష్టాద్వైతము,మార్గము. షణ్మతములు:-వైష్ణవము, శైవము, శాక్తము, గాణపతము, సౌరము, కాపాలికము.)
 మతర్లిక-న. ప్రళ ప్రవాచకము. రూ. మత్తర్లిక.
 మతా-వి. (మత్తము) మంపు. రూ. మత్త.
 మతి-న. 1. శాస్త్రనింతనాదులచే గణగు అర్థ నిర్ణయజ్ఞానము. 2. ఇచ్ఛ. 3. తలంపు.
 మత్కుజము-న. 1. నల్లి. 2. కొమ్ములు లేనియేనుగు.
 మత్కుజుడు-న. గడ్డము మీసములు లేనివాడు.
 మత్తె.
 మత్తము-న. 1. మదపు చేనుగు. 2. మదమువట్టినది. సమా. మత్తకాని-1. మదముచే ప్రకాశించు ఆడుది. 2. ఆడుది. -వారణము-1. ఒకగు దిండు. 2. మదపు చేనుగు. 3. మేడలయందు కొలేగకాధారముగా గోడలోనాటిన కొయ్య.
 మత్తి-వి. (మదము) కామము. సమా. -కాడు-మత్తు-చూ. మతా. క్రి. మత్తిట్టు. [కాముకుడు.
 మత్తుడు-న. మదిందినవాడు.
 మత్సరము-న. 1. ఈర్ష్య. 2. క్రోధము.
 మత్స్యంది-న. కండవత్కెర. రూ. మత్స్యంది. (వృ. కొంచెకొంచెముగా కరగునది.)
 మత్స్యము-న. చేప. సమా. మత్స్యదావి-చేదంబుట్ట. -బిందసము-గాలము. మత్స్యాక్షి-పొన్న గంటికూరారు. [తించు-త్రచ్చు.
 మతసము-న. త్రచ్చుకు. రూ. మంతసము. క్రి. మమతకము-న. 1. స్నేహకలియని మత్తిగ. 2. త్రచ్చు.

బడినది. 3. ఒరయబడినది.
 మదక-వి. (మత్తుడు) మత్తుడు, మత్తురాలు.
 మదనచేతులు-తె. దంతెలు.
 మదనము-న. 1. ఆమని. 2. ఉమ్మెత్త. 3. మైనము.
 మదనుడు-న. మన్మథుడు. (వృ.మదింపఁజేయు వాడు.)
 మదము-న. 1. క్రొవ్వ. 2. రేతస్సు. 3. కస్తూరి. 4. గర్భము. 5. సంతోషము. (త్రిమదములు:-విద్యాదనకుళమదములు: అన్నమదములు:-అన్న, అర్ధ, త్రి. విద్యా, కుం, రూప, ఉద్యోగ, యోవనమదములు.) క్రి. మరించు. సమా. మదకలము-1. మదపు చేనుగు. 2. మత్తచేవ్యక్త ముకాని చూడుకంది. మదస్థానము-కల్లుత్రాగే డియ్యలు.
 మదహత్తి-వి. (మదహత్తి) మదపు చేనుగు.
 మదావళము-న. పినుగు. (వృ. పెక్కుచోట్ల మదజలముకలది.)
 మది-వి. (మతి) 1. బుద్ధి. 2. మనస్సు.
 మదిండు-తె. 1. వెలయాపించు. 2. వి. తలంపు. 3. న. క్రొవ్వ. రూ. మదియించు. కృ. మదింపు.
 మదింపు-తె. 1. వెనికృయించుకు. 2. గౌరవము. మదిమది-తె. నెమ్మది.
 మదిర-న. కల్లు. సమా. మదిరాక్షి-1. మత్తెక్కిన కన్నులుగల ఆడుది. 2. ఆడుది.
 మదీయము-న. నాది.
 మదుగు-తె. అనుకు. రూ. మదుము, మదువు.
 మదుపు-తె. ఆకువచ్చ. [(చూ. మగులు.)
 మదురు-తె. 1. కమియు. 2. గోడమీదికన్ను.
 మదురువు-వి. (మదువు) 1. కల్లు. 2. మత్తు.
 మద్దెల-వి. (మర్దకము) పాటకుతోడుగా వాయించు చిర్రువాద్యము. సమా. -రూపురిక్క-దనివ; మద్యము-న. కల్లు. [2. నెమిలి.
 మదుకము-న. 1. ఇచ్ఛచెట్టు. రూ. మదుకము.
 మదురము-న. 1. విషము. 2. తియ్యనిది. 3. ఇంపై మదురిమ-న. తియ్యన. రూ. మదురిమము. [నది.
 మదువు-న. 1. నీరు. 2. పాలు. 3. తేనె. 4. కల్లు.
 5. చైత్రమాసము. 6. వసంతర్ద్రవు. సమా.

మధుకరము-1. తుమ్మెద. 2. విజృంభము.—
 చము-తుమ్మెద. —చర్మము-1. పెరుగుతో
 కలిపినతేనె. 2. పెండ్లిలో వధూవరులకిచ్చు
 వస్త్రము. —మేహము-ముత్రములో తీపి
 కలుగు రోగము. —రిపుడు-విప్రుడు. (వృష.
 మధువను రక్కసుని చంపినవాడు.) —లిహ
 ము-తుమ్మెద. —వ్రతము.—పై.——నూ
 దనుడు-మధురిపుడు. మర్దానవము-ఇప్పపూ
 మధూళి-న. 1. కల్లు. 2. పూదేనె. [సారాయము.
 మర్ద. న. పదుమూడేండ్లనుండివరుసనెదిమిదివఱకు
 వయస్సుగల కన్యక. [యముచెప్పవాడు.
 మర్ద్యుడు-తె. ఇరుతెగలకు నడుమనుండి న్యా
 మర్ద్యాహ్ను-న. పట్టవగలు.
 మర్ద్యము-న. 1. నడుము. 2. నడిమిది. నమా.
 మర్ద్యారత్రము-నడురేయి. —లోకము-భూలో
 కము. [త్రగ నమరాడినది.
 మర్ద్యమ-న. 1. దుద్దు. 2. నడిమిచేయి. 3. క్రొ
 మర్ద్యమము-న. 1. నడుము. 2. నస్తన్యరములలో
 మననము-న. చింతన. [నాలుగవది. 3. నడిమిది.
 మనము-తె. నిప్పునునేనును. న. 1. మానసము. 2.
 ఇష్టము. రూ. మనసు, మనస్సు. నమా. మనః
 ప్రవృత్తుడు-మదనుడు. మనసాడు.—పై.—
 మనస్కారము-మనఃప్రయత్నము. క్రి. మనస్క
 రించు. మనోజవనుడు-తండ్రినిపోలినవాడు.
 రూ. మనోజపుడు. మనోజుడు-మదనుడు.
 —జుము-సుందరము. —భవుడు-మదనుడు.
 —రథము-కోరిక. —రమము-మనోజుము.—
 హతుడు-మనసుచెడినవాడు. —హరము-మ
 మనవి-తె. విజ్ఞానము. [నోరమము.
 మనశ్శిల-న. చుట్టెనిల.
 మనసరి-(మిత్ర)(మనసు+అరి)బుద్ధిమంతుడు.
 మనస్వి. న. మంచిమనస్సుకలవాడు.
 మనికట్టు-తె. అజుతేలికలు.
 మనికి-తె. 1. జీవించు. 2. వసించు. 3. జీవ
 నము. 4. వాసస్థానము. 5. స్థానము. రూ. మన్ని.
 మనికితము-తె. దుఃఖము. క్రి. మనికితపడు. కృ.
 మనిష-న. బుద్ధి. [మనికితపాడు.
 మనిషి-న. 1. విద్వాంసుడు. 2. బుద్ధిమంతుడు.

మను-తె. 1. జీవించు. 2. వర్తించు. 3. మన్ను.
 4. నేల. కృ. మనికి, మనుకువ, మనుగద.
 నమా.—మీనుగు-జీవవృద్ధము.—గుడుపు-మర
 మనుగు-తె. చచ్చు. [వలి. రూ. మనువు.
 మనుకువ-తె. వాసస్థానము.
 మనుగద-తె. 1. జీవనము. 2. జీవనోపాయము.
 మనుచు-తె. మనఃజేయు, పోషించు. రూ. మనువు.
 మనుజుడు-న. మానిసి. నమా. మనుజాకనుడు.
 రక్కసుడు. మనుజేంద్రుడు-రాజు. (ఇట్లు
 మనుజేతుడు. మొ.)
 మనువరి-తె. రక్షకుడు. [మనుమరాలు
 మనుమడు-తె. పాత్రుడు. రూ. మన్మడు. (శ్రీ.
 మనువు-తె. 1. మనుగు. 2. జీవనము. 3. వర్త
 నము. 4. మగనివరించు. 5. మగడు. న.
 మొదటిప్రభువు. (పిల్ల వదునలుపురు: స్వాయం
 తువుడు, స్వారోచిషుడు, ఉత్తముడు, తామ
 సుడు, రైవతుడు, చాక్షుడు, వైవస్వతుడు,
 మార్యసావర్తి, దక్షసావర్తి, బ్రహ్మసావర్తి, ధర్మ
 సావర్తి, రుద్రసావర్తి, రౌద్ర్యుడు, రౌద్ర్యుడు.)
 నమా. మన్యంతరము-1. దెబ్బదియొక్కదివ్య
 యుగములు. 2. మనుకాల ముద్యదరత్రము.
 మనుస్యుడు-న. మానిసి. నమా. మనుష్యదత్తుడు.
 కుబేరుడు. —యజ్ఞము-ఆదిపిషాజ.
 మన్నన-తె. సమ్మానము. 2. గౌరవము. రూ. మ
 న్నిక. క్రి. మన్నించు.
 మన్ని-తె. 1. జీవము. 2. పెదకలయందలి సర
 ము. వి. (మన్య) క్రి. —గొను-చంపు.
 మన్నించు-తె. 1. సమ్మానించు. 2. గౌరవించు.
 3. అపరాధమును క్షమించు. కృ. మన్నింపు.
 మన్ను-తె. 1. ముక్త్యుగము. 2. ఒకయుద్ధసా
 దనము. 3. మృత్యు. 4. నేల. నమా. మన్నిడు.
 (మన్ను+ఈడు) ప్రభువు. రూ. మన్నియ
 డు, మన్నియ. మన్నుజేడు-ప్రభువు.
 మన్నెము-వి. (మాన్యము)సమ్మానించుచున్నకొం
 తభూభాగము. నమా. మన్నెకాడు-చిన్నరాజు.
 మన్నెముల్లు-తె. పశ్చాదులకాళ్లలోనిమల్లె (పురు
 గు)లు తీయముల్లు. రూ. మల్లెముల్లు.
 మన్మథ-న. ఇరువదితొమ్మిదవసంవత్సరము.

మన్మథుడు-న. మారుడు, విష్ణువుకొడుకు.
 మన్య-న. పెదతలయందలివరము. (వి. మన్ని.)
 మన్యపు-న. 1. కోపము. 2. శోకము. 3. దైవ్య
 మన్మతము-తె. మితము. [ము. 4. యజ్ఞము.
 మన్మ-తె. మరపు.
 మన్ము-తె. 1. మేఘము. 2. వీరకటి. 3. అజ్ఞా
 నము. రూ. మ్రున్ము. సమా. —త్రోవ-అకాశ
 ము. —మేవరి-నాయువు. —రౌతు-ఇంద్రు
 డు. క్రి. —కొను-మంపుగొను.
 మన్యపెట్టుట-తె. మోసముచేయుట, ఉపాయముతో
 దాటపేయుట. [కారము.
 మమత-న. అభిమానము. రూ. మమత్వము, మమ
 మన్మ-హిం. ప్రశంసార్థకము. రూ. మమ్మా, మన్మ
 తె. మమ్మారె. [వీచ నుడిగాలి.
 మమ్మ-తె. నమద్రముపై ఓదలకు విఘాతముగా
 మయము-న. 1. ఒంటె. 2. కంచరగాడిద.
 మయాభిము-న. 1. కిరణము. 2. కాంతి. 3. జ్వాల.
 మయారకము-న. మయలుతుత్తము. [మయరము.
 మయారము-న. 1. నెమిలి. 2. నెమిలిజుట్టు. రూ.
 మర-తె. 1. కీలు. 2. తిరుగుడుచీల. సమా. —
 కారు-నావికుడు. —గాలు-కృత్రిమపాదము.
 —చుట్టు-తిరుగుడుచీల. —మేకు. —పై. —
 మఱ-తె. మఱక, కఱ.
 మరకందము-న. పూదేనె. రూ. మకరందము.
 మఱదలు-తె. 1. తమ్మునిభార్య. 2. భార్యచెల్లెలు.
 3. తనకంటె చిన్నదగు మేనత్త మేనమామల
 కూతురు.
 మఱదె-తె. 1. చెల్లెలిమగడు. 2. భార్యకో
 టువు. 3. మేనమామకొడుకు. 4. మగని
 మఱక-తె. 1. కఱ. 2. మేకవద్ద. [తమ్ముడు.
 మరకము-అజ్ఞాతము.
 మరకతము-న. పచ్చతాయి, గారుత్మతము. రూ.
 మకరతము, మరతకము.
 మఱకువ-తె. 1. మఱపు. 2. అజ్ఞానము.
 మరగు-తె. 1. వందితమగు. 2. ఆశపడు. 3. ఆ
 శించు. [ప్రే. మరపు.
 మఱచు-తె. విస్మృతించెందు. కృ. మఱపు.
 మరణము-న. చావు. క్రి. మరణించు, మరించు.

మఱపు-న. 1. విస్మృతి. 2. అజ్ఞానము. 3. పార
 వశ్యము. 4. ప్రమాదము.
 మరమ్మతు-హిం. బాగుచేయుట.
 మరలు-తె. 1. తిరుగు, నివర్తిత. 2. వెనుకకు
 తిరుగు. రూ. మఱలు, మళ్లు.
 మరవలి-తె. పెండ్లియొనపిమ్ముట అల్లుని అక్షగా
 రింటికిపిలిచిపిందు పెట్టుట, అల్లెము, మనుగుడువు.
 మరాళము-న. నల్లనిమ్మకున్ను కాళ్లుగులహంస.
 మరి-తె. 1. తడవ. 2. మఱియు.
 మఱి-తె. 1. వెండియు. 2. ఇంకను. 3. అనంత
 రము. అప్రే. మఱిమఱి-అత్యంతము.
 మరించు-న. మరణించు.
 మఱిగ-తె. చిన్నబలపపుతాతిపాత్రము.
 మరిచము-న. మిరియము. రూ. మరీచము.
 మరిడి-తె. వాంఠిబేది, కలరా. [గౌరవము.
 మరియాద-వి. (మర్యాద) 1. క్రమము, మేర. 2.
 మరీచి-న. 1. కిరణము. 2. ఒకఱుషి.
 మరీచిక-న. ఎండమావులు, మృగకృష్ణ.
 మరు-తె. వృత్తియందు మారుకొట్టినకాదేకరూప
 ము. (వేమరు. మొ.)
 మఱు-తె. వృత్తియందు మఱుగుమఱున మాఱుకొట్ట
 ముల కాదేకరూపము. రూ. మల్లు. సమా. —
 గుజ్జ-గునినాడు, గునిది. —నాడు-మఱున
 టినాడు. రూ. మరూడు. —మాట-ప్రతిపద
 నము. —మోత-ప్రతిభ్యసి. —సంజ-సాయం
 సంధ్య. రూ. మలుసంజ. క్రి. —చదు-మఱు
 గువడు.
 మఱుగు-తె. 1. చాచు. 2. సంతాపించు. 3. కృ.
 చాటు. సమా. —దొడ్డి-పెరడు. విష్ణావిసర్జన
 స్థానము. క్రి. —పడు-మఱుగుగు.
 మరుడు-వి. (నృరుడు) మన్మథుడు. సమా.
 మఱుకువ-తె. సంతాపము. [మరుతేజి-చిలుక.
 మరుత్తు-న. 1. గాలి. 2. వేలుపు.
 మరుత్వంతుడు-న. ఇంద్రుడు.
 మరులు-తె. 1. మోహము. 2. పితాచము. సమా.
 —తేడు-పితాచవల్లభుడు. క్రి. —కొను-మో
 హించు. [మూగ. సమా. —కందు-అగస్త్యుడు.
 మఱువ-తె. (మఱుగు + వాయి) 1. కుండ. 2.

మరువకము-న. మరువము.
 మరువము-వి. వాననగం మొక్క.
 మరువు-న. 1. నిరంభూమి, ఎడారి. 2. వర్షతము.
 మఱున-తె. అవలిది. నమా. —పుట్టువు. —మే
 ను-రెండవజన్మము. [మర్కటకము.
 మర్కటము-న. 1. కోతి. 2. సాలెపురుగు. రూ.
 మర్కము-న. భూలోకము. [దు.)
 మర్కడు-న. మనుష్యుడు. (వ్య. మృతికలవా
 మర్కనము-న. 1. పిసుకుట. 2. నూలుట. క్రి. మ
 మర్కతము-న. నూలుబడినది. [ర్థించు.
 మర్కము-న. 1. తీవ్రస్థానము. 2. కిటుకు.
 మర్కరము-న. పెళ్ళిపెళ్ళి, ఎండుటాకులు, వస్త్రము.
 మొ. వానిమొదల.
 మర్కద-న. 1. పొలిమేర. 2. తీరము. 4. కట్టు
 బాటు. 4. నమ్మనము. (వి. మరియద.)
 ముత్తి-తె. పటవృక్షము.
 మర్కము-న. టిరుపు.
 మల-తె. కొండ. నమా. —గంగ-ఇంద్రుడు.
 —మనికి-కోతి. —యమ్య-పార్వతి.
 మలక-తె. 1. చిక్క. 2. చుట్టు. 3. మెలిక.
 4. వంకర. నమా. —తూము-వదికుంచములు.
 —పుట్టి-ఇన్నాటుకుంచములు. —మఱుపు-
 డనుకారమగు మెఱుపు. క్రి. మలగొను-మెలి
 గొను. [గు.ప్రే. మలయ, మలపు. కృ. మలక.
 మలగు-తె. 1. తిరుగు. 2. మరలు. 3. వంకర
 మలపుగొను-తె. నర్తించు.
 మలక-తె. 1. తురక. 2. మూకుడు.
 మలకడము-తె. పాదరక్ష.
 మలచము-తె. 1. అధికము. 2. చౌక. 3. గొప్ప.
 మలప-తె. దూడచచ్చియు పాలిచ్చునది. [ము.
 మలపు-తె. 1. తిప్ప. 2. మరలించు. 3. అధిక
 మలమల-తె. మూడుట. మఱుగుటయందగునను
 మలమానము-న. అధికమానము. [కరణము.
 మలము-న. 1. విష. (ద్రాక్షకములములు: వన,
 భక్తము రక్తము, మజ్జ, మూత్రము, విష, పిం
 జాషము, వజ్రము, శ్లేష్మము, ఆశ్రువు, రూపిక,
 వేదము.) 2. కిటుకు. 3. వోషము.
 మలయము-న. 1. ఒకకొండ. 2. ఆరామము.

నమా. మలయము-1. చందనము. 2. చందన
 వృక్షము. (వ్య. మలయపర్వతమునఁబుట్టినది.)
 మలయాళము-మలయపర్వత ప్రాంతదేశము.
 మలయక-తె. విహారము.
 మలయ-తె. 1. తిరుగు. 2. పెనఁగు. 3. వ్యా
 పించు. 4. ఉద్యమించు. 5. ఉద్రేకించు.
 మలాము-హిం. పూత. రూ. మెలాము.
 మలారము-తె. 1. గాజులగది. 2. పీఠిసూర్పు
 వెడలుచైన పెద్దపొరక. రూ. మల్లారము.
 మలికితము-తె. నందేహము.
 మలిగిండ్లు-తె. మలిచియెత్తదగినతాళ్ళ.
 మలినము-న. 1. మాననది. 2. నల్లనిది.
 మలిని-స. ముట్టత.
 మలిష్టుచము-న. 1. దోమ. 2. మలమానము.
 మలిష్టుచుడు-న. 1. దొంగ. 2. అగ్ని. 3. వా
 యువు. (వ్య. మలినముగాచరించువాడు.)
 మలీమనము-న. 1. ఇనుము. 2. మాననది.
 మల-తె. మఱు. నమా. —కారు-1. రెండవకా
 రు. 2. శీతకాలము. —నంజ-సాయంసంధ్య.
 మలుగు-తె. పాదపీను.
 మలుకు-తె. దారములుకలిగివైచినమండి.
 మలుకువ-తె. ముటికి. [పు] 3. కుంటి.
 మలుగు-తె. 1. అలు. 2. నశించు. (శ్రీ. మలు
 మలుచు-తె. 1. ధన్యములొని తాలుబోనచెరుగు.
 2. తఱిమెనలెట్టు. 3. తానినికొలుచు. రూ.
 మల్లు. [మా. —సాల-దోజనశాల.
 మల్ల-వి. (మల్లము) సానిక, మండికంచము. న
 మల్లకము-న. ప్రమిద.
 మల్లకుడు-తె. కతినుడు, గడుసరి.
 మల్లమల్లము-తె. వాడులాట.
 మల్లడి-తె. 1. పరిశాసము. 2. పెనఁకును. క్రి.
 మల్లడించు-1. పెనఁగొను. 2. అతిశయించు.
 మల్లడిగొను-1. పెనఁగొను. 2. పరికపించు.
 మల్లము-న. 1. మల్ల. 2. త్రాగెడుపాత్రము. 3.
 మల్లరము-తె. ఘడించినది. [శ్రీషము.
 మల్లారు-తె. పెనఁగాడు. కృ. మల్లట, మల్లట.
 మల్లారుడి-తె. పీడితము, పీడితుడు.
 మల్లారము-చూ. మలారము.

మలిక-న. మల్లెతీగ. నమా. మల్లికాక్షము. 1. మల్లికము. 2. తెల్లకన్నులుగల గుఱ్ఱము.
మల్లికము-న. చూసిన ముక్కుకాళ్లగల తెల్లహంస.
మల్లియ-వి. మల్లెతీగ.
మల్ల-తె. 1. కోతి. 2. మల్లడు 3. జెట్టిపెన.
కువ. క్రి. —కట్టు-అడ్డగించు.
మల్లడు-న. 1. జెట్టి. 2. శ్రేష్ఠుడు.
మల్లె-న. 1. మల్లికాలత. 2. బొబ్బిలలోగలుగు పురుగు. నమా. —ముల్ల-మల్లెలతీయముల్ల.
రూ. మన్నెముల్ల. —జేగురు-రావులుగు.
మవ్వము-తె. కోమలము. [చతుష్వి.
మళకము-న. దోమ. నమా. మళకహరి-దోమతెర,
మళాచి-న. స్పృహకము. రూ. మళాచిక.
మషి-న. కాగితముపై వ్రాసెడుదాయ. (వి. మసి.)
నమా. —మణి-మసిబుద్ధి.
మన-తె. విలాసము, కరుణ.
మనగు-తె. రేగు, విజృంభించు. [రూ. మనకన.
మనక-తె. 1. ఇంచుకనలుపు. 2. మునిచీకటి.
మనకము-తె. 1. సంభోగేచ్ఛ. 2. సంభోగము.
క్రి. మనకాసు-సంభోగేచ్ఛగాను. ప్రే. మన
మనటు-తె. ముఱికి. రూ. మనరు, మన్న. [కొలుపు.
మననము-వి. (శృతానము) ఒలికిమిట్ట.
మనర-తె. ధూనరవర్ణము.
మనరు-తె. ఆవేశము.
మనలిక-తె. మాంద్యము.
మనలు-తె. 1. కడయు. 2. నలనలకాగు. 3. వి
హరించు. 4. వెనుకకుతిరుగు.
మసారము-న. ఇంద్రసింహు.
మసాల-హం. 1. సంధారము. 2. గుఱ్ఱమునకిచ్చు
మందు.
(మసి-వి. (మషి) 1. నలుపు. 2. బొగ్గు. 3. మైల.
4. కాగితముపై వ్రాయుదాయ. నమా. —కట్టు-
బంగారులోనగునాచివియము. —కోతి-నల్లకో
తి. —బుద్ధి-మషిమణి. [మూర.
మసుర-న. 1. వేశ్య. 2. చిఱుపెనగలు. రూ. మ
మసూరి-న. ఒకతెగగజ్జి. రూ. మసూరిక.
మస్కము-న. 1. నువ్వునిది. 2. చిక్కనిది.
మసెల-తె. అటుక.

మస్కరము-న. వెదురు.
మస్కరి-న. నన్నాసి.
మస్తము-న. తం. రూ. మస్తకము.
మస్తరు-తె. లోతున. క్రి. మస్తరించులోపబడు.
మస్తీ-మము న. మెదడు.
మస్తీ-హం. 1. మదపుచేనుగు.
మస్త-తె. 1. నవ్వుద్ది. 2. హం. మదము.
మస్తపు-న. పెరుగుమీడి మీగడ.
మహంతు-తె. దేవాలయముల దర్మకర్తృత్వము జ
రిగించు బ్రాధి.
మహతి-న. 1. నూలుతంతులుగల నారదునివీణ.
2. (వ్యాక) స్త్రీవాచకము. 3. గొప్పది.
మహత్తు-న. 1. దొరతనము. 2. (వ్యాక) పురు
షవాచకము. 3. గొప్పది. నమా. మహంగము-
ఒంటె. మహాకాలుడు-శివుడు. —దేవుడు. —
పై. —నలుడు. —పై. —వధము-1.
ప్రాణాంతము. 2. రాజమార్గము. —ప్రళయ
ము-లోకనాశనము, బ్రహ్మప్రళయము. —వి
లుడు-1. వాయువు. 2. మిగులబలముగలవా
డు. —మాత్రుడు-1. కార్తవ్యసూయడు. 2.
మావటిదొర. 3. సంపన్నుడు. —మృగము-
వీనుగు. —రంభ-సప్తయరటి. —రజకము-
బంగారు. —రథుడు-పదనొకడువేల విలు
కాండ్రతో పోరెడి యోధుడు. —రాత్రము-
అర్ధరాత్రము. —శంఖము-1. ఒకసంఖ్య. 2.
నొనలు. 3. మనుజునియెముక. —(ఆ)శయ
డు-1. నముద్రుడు. 2. గొప్పయధిపత్యము
గలవాడు. —శూద్రుడు-గొల్లడు. (స్త్రీ-
శూద్ర.) —పేనుడు-కుమారస్వామి. మహేం
ద్రుడు-ఇంద్రుడు. మహేంద్రుడు-బొంతరటి.
మహేశ్వరుడు-1. శివుడు. 2. గొప్పరాజు.
మహాత్మ్యము-కామర. మహాదయము-1. క
న్యాకుజము. 2. ఆధిపత్యము. 3. అధిపత్తి.
4. మోక్షము. మహాదరము-కడుపు పెద్దదగు
వ్యాధి. మహాషద్రము-1. గొప్పయాషద్రము. 2.
మహానియండు-న. గొప్పవాడు. [సొంటి.
మహము-న. 1. ఉత్సవము. 2. శేజము. రూ. మ
మహు-హం. రాజమందిరము. [హస్సు.

పుహసూలు-హిం. పంట.
 పుహాననము-న. పంటయిల్లు. (వి. బాననము)
 పుహి-న. భూమి. నమా. మహిక్షితుడు-రాజు.—
 ద్రము-కొండ. రూ. నుహిధరము. —పుహము-
 చెట్టు. (ఇట్లు మహిషము. మొ.) —లత-ఎత్తు.
 —నుత-సీత. —నుతుడు-1. భౌముడు. 2.
 మహిశ-న. మంచు. [నరకుడు.
 మహితము-న. 1. శివునిచూపుము. 2. గొప్పది.
 మహిష-న. గొప్పతనము. రూ. మహిమము.
 మహిషము-న. ఎనుబోతు. నమా. మహిషవాహ
 నుడు-యముడు.
 మహిషి-న. 1. పట్టపురాణి. 2. ఎనుము.
 మహిశ-న. అడుది.
 మళయాళము-చూ. మలయాళము.
 మళిగ-తె. సరకులు మొత్తముగా అమ్మెరుఅంగడి.
 మళ్లు-చూ. మరలు.

మా

మా-తె. 1. బిళి. 2. పలడు, మానుము. వి. (మ
 హా) మిక్కిలి. 3. లక్ష్మి. నమా. మాపతి,
 —ధవుడు-శ్రీవతి, విష్ణువు. (ఇట్లు మానాయ
 కుడు. మొ.)
 మాంగలము-న. 1. మంగళత్వము. 2. తాలిబొట్టు.
 మాంజిష్ణము-చూ. మంజిష్ణ.
 మాంత్రికుడు-న. మంత్రవిద్య తెలిసినవాడు.
 మాంధా-తె. 1. కృత్రిమ మరకతము. 2. పచ్చ
 పట్టుచీర.
 మాంద్యము-న. 1. అలస్యము. 2. జాడ్యము.
 మాంసము-న. నంజుడు. [వాడు.
 మాంసలుడు-న. 1. బలిసినవాడు. 2. బలిమిగల
 మాంసికుడు-న. మాంసమువిక్రయించి జీవించు
 వాడు, కనాయి.
 మాతు-తె. వృక్షము. రూ. ప్రాను, ప్రాతు, మాను.
 మాగయ-తె. మామిడివాయ. [శి. మంగు.
 మాగు-తె. 1. కమియబండు. 2. మాలిన్యము.
 మాగుడు-తె. 1. నలుపు, మాలిన్యము. 2. పం
 టుట. క్రి. —వాణు, మాగువడు, —వాణు-
 మాటిసంగ-తె. కాముకి. [మాయ.

మాటు-తె. 1. తగులముగొను. 2. కృ. తగుల
 ము. 3. మాతు. క్రి. —మణుగు-జంజాట
 ముడిగి నిశ్చబ్దమగు. రూ. —మణుగు. —
 మడగు, —మడుగు, —మడు-తగులవడు.
 మాడు-తె. 1. దగ్గమగు. 2. కృ. అడుగంటిమా
 దిన అన్నము. 3. ఇంటియొకభాగపుకప్ప.
 మాదెము-చూ. మందెము.
 మాతు-తె. చదరంగపుటాబిలో బంటుతో గాక త
 క్కినవనితో రాజునుగట్టుట.
 మాద-వి. (మాంద్యము) బిడ్డలకువచ్చుకోగము.
 మాకందము-న. మామిడిచెట్టు.
 మాకరి-చూ. మాలకరి.
 మాకొను-తె. కతలు.
 మాక్షికము-న. తైలవర్ణముగలతేనె,
 మాగదుడు-చూ. మగదుడు.
 మాగాణి-తె. నదిపంటపెట్టువల్లవునే. రూ. మాగిలి.
 మాగాని-తె. దేశము.
 మాఘము-న. పదునొకండవమాసము. [దుది.
 మాచకమ్మ-తె. మగతొమ్మయి బిహిష్టకాని యా
 మాట-తె. 1. వచనము. 2. పదము. 3. నింద.
 4. వృత్తాంతము. నమా. —కాడు-వక్త. —
 కారి-యొక్కిగామాటాడువాడు, వాగ్వి. —
 మారి-వాచనకుడు. క్రి. మాటాడు-వచించు.
 మాటనడు-అవక్తిరీహిందు, [క్రి. మాటికి మాటికి)
 మాటికి-తె. అడుగడుగునకు. (అ. మే. మాటిమాటి
 మాటు-తె. 1. మణుగుపజులు. 2. కృ. మణుగు.
 3. తదవ. 4. వేటకాడు. దాగేడిపల్లము,
 ఉపశయము. క్రి. —వడు-మణుగుపడు.
 మాద-తె. ఆరవరా.
 మాదపట్టు-తె. నడునెత్తి. బ్రహ్మరంద్రము.
 మాదికి-తె. విధము. రూ. మాడ్కి. [నది.)
 మాడు-తె. వెలయు. (కూడుక్రియతో చేరివచ్చు
 మాడుగు-వి. (మాలిక) పేద. రూ. మాడుపు, మా
 మాణవకము-న. ఇరువదిపేటలమణిహారము. [శిగ.
 మాణవకుడు-న. బాలకుడు.
 మాణిక్యము-న. కెంపు. (వి. మానికము)
 మాత-న. 1. తల్లి. 2. లక్ష్మి. 3. పార్వతి. (పం
 చమాతలు: రాజభార్య, గురుభార్య, అన్నభార్య,

భావ్యజనని, స్వజనని.) సమా. మాతరపితలు, మాతాపితలు, మాతామహాదు-1. తల్లితండ్రు. 2. బ. తల్లివంశమువాడు.

మాతంగము-స. ఏనుగు. [రుంధతి. మాతంగి-స. 1. పార్వతి. 2. వనిష్ఠనిభార్య, ఆ మాతంగుడు-స. మాదిగవాడు. రూ. మాతంగుడు. మాతరిశ్వుడు-స. వాయువు. (వ్యు. అంతరిక్షమున, మాతలి-స. ఇంద్రునిసారతి. [దిరుగాడువాడు.) మాతుల-స. మేనమామభార్య. రూ. మాతులాని, మాతులి. (పుం. మాతులుడు.)

మాతులుంగము-స. మాదీపంము. మాతులేయుడు-స. మేనమామకొడుకు.

మాత్మక-స. 1. తల్లి. 2. దాది. 3. పార్వతి. 4. ఆనలుగ్రంథము. 5. బ్రాహ్మ్యది. (వీరు ఏడుగురు: బ్రాహ్మి, మాహేశ్వరి, కౌమారి, వైష్ణవి, వారాహి, ఇంద్రాణి, చామంద.)

మాత్మవ్యసేయి-స. తల్లితోడఁబుట్టినదానికూతురు. రూ. మాత్మవ్యసేయి. (పుం. మాత్మవ్యసేయిడు.)

మాత్ర-తె. చిన్నమందుంటి. స. 1. అక్షరావయవము. 2. కొంచెము. 3. కొలది. 4. క్రుటి.

మాత్రము-స. 1. అవధారణము. 2. కొలది.

మాత్మర్యము-స. చలము. రూ. మత్పరము. (వి. మచ్చరము.)

మాదళము-తె. 1. కపిలవర్ణము. 2. కపిలవర్ణపు చీర. రూ. మాదవళము, మాదావళము, మాదావళి. మాదిగ-వి. (మాతంగ) చెప్పలుకుట్టి జీవించుజాతి. సమా. —కత్తి-ధిండిపాలము.

మాదీఫలము- (మిత్ర) మాతులుంగము, [మాది. మాదిరి-హిం. 1. సామ్యము. 2. విధము. రూ. మాద్యకుడు-స. నావంటివాడు. [బుతువు.

మాధవము-స. 1. వైశాఖమాసము. 2. వసంత మాధవి-స. 1. పూలగురివెండ. 2. కల్లు. 3. తేనె. 4. లక్ష్మి. 5. కుంటెనకత్తె.

మాధవుడు-చూ. మా.

మాధుకరము-స. మధుకరవృత్తి. (కుమౌడలు పూలయందు తేనెను గ్రగ్గహించునట్లు విజ్ఞకులు తిత్తగ్రహించి జీవించుట)

మాధురి-స. 1. మాధుర్యము. 2. కల్లు. మాధుర్యము-స. 1. నీళ్లు. 2. వజ్జలనేమరించు బోయవాడు వేయు కల.

మాధ్యస్థ్యము-స. మధ్యస్థుడుచేయుతీర్పు.

మాధ్యి-స. 1. మధ్యము. 2. మత్తరందము.

మాధ్యీకము-స. ఇప్పపూవుకల్లు. రూ. మాధవకము.

మాన-వి. నాదుగుసౌలలు.

మానన-స. మన్నన.

మాననీయము-స. మన్నింపదగినది.

మానము-స. 1. కొంత. (ఇదిత్రివిధము: అంగు

శీమానము, కులామానము, ప్రసన్నమానము) 2.

కొలది. 3. మానిక. 4. చిత్తైన్నత్యము. 5.

గర్వము. సమా. మానవతి-మానముగల ఆ

డుది. (పుం. మానవతుడు.)

మానవుడు-స. మనుష్యుడు. (వ్యు. మనువువలనఁ

బుట్టుకగొన్నవాడు.)

మానసము-స. 1. మనస్సు. 2. ఒకకొలను. క్రి.

మానసిండు-కలఁడు. సమా. మానసౌకము-

మాని-స. మానముగలవాడు. (శ్రీ. మానిని) [హంస.

మానిక-స. మాన, కుదవము.

మానికము-వి. (మాణిక్యము) 1. తెంపు. 2. ధ

త్తము. సమా. మానికదారి-బోగముది.

మానితము-స. మన్నింపఁబడినది.

మానిని-స. 1. మానవతి. 2. ఆడుది. చూ. మాని

మానిని-వి. (మానుష్యుడు) 1. పురుషుడు. 2.

ఆడుది. 3. భటుడు. సమా. —దిండి-రక్క

సుడు. —రౌతు-కుజేరుడు. —జేడు-రాజు

—నింగము-నృసింహుడు.

మాను-తె. 1. విధులు. 2. చెట్లు. 3. మనోజ్ఞము-

మానుషి-స. మనుష్యస్త్రీ. (పుం. మానుష్యుడు.)

మానోజ్ఞకము-స. మనోజ్ఞక.

మాన్యము-స. 1. వస్తులేక అనుభవించునట్లు

సమ్మాదింబియియుండుబహుమి. (వి. మన్నె

ము) 2. మన్నింపదగినది. [రాత్రి. 4. మైల.

మాపు-తె. 1. బోగొట్టు. 2. సాయంకాలము. 3.

మాపుడు-తె. మైల.

మామ-వి. (మామకుడు) 1. మేనమామ. 2.

శ్వశురుడు. సమా. మామమామ-విష్ణువు.

మామక్తనము-న. నాయది.
 మామకుడు-న. 1. మామ. 2. నావాడు.
 మామా-తె. మానుము మానుము.
 మామిడి-తె. ఆమ్రువృక్షము. రూ. మావి.
 మామూలు-హిం. ఎవ్వటి నాడుక.
 మాయ-న. 1. అవిద్య. 2. ఇంద్రకలాదివిద్య.
 3. హరిద్వారము.
 మాయము-తె. 1. మాయ. 2. అర్థశ్యము.నమా.
 మాయకాండ-మాయవి. —ధారి.—పై.—
 —హోతు.—పై.— —లాడి- మాయశీలా
 రాలు. (పుం. మాయలాడు.) [కుడు.
 మాయావి-న. మాయలుకలవాడు. రూ. మాయి
 మాయి-తె. 1. మఱుగు. 2. నలుపు. న. మాయ
 గలవాడు. [మాపు. కృ. మాపు, మాయి.
 మాయ-తె. 1. మలినమగు. 2. నశించు. (పే.
 మాయతె-తె. బిశీ.
 మాయపు-న. పైత్యము.
 మాయారము-న. 1. మయార నమాహము. 2.
 మయారనంబింద్రమైనది.
 మాజకము-తె. వినిమయము, వస్తువులమాటు.
 మారకుడు-న. చంపువాడు.
 మాజు-తె. ప్రతిరూపము. [విద్య.
 మారణము-న. 1. చంపుట. 2. మరణింపజేయు
 మాతాకు-తె. ప్రాకుడుగొయ్యి. ఉపఘ్నము.
 మాతాట-తె. కలహము. రూ. మారాటము, మా
 మారము.వి. (మర్మము) కీలు. [తాటము.
 మారి-తె. తాబీల్యమందువచ్చుప్రత్యయము. (కొ
 ట్లమారి, కంటాలమారి మొ.) న. 1. మార
 ణము. 2. మహారికారోగము. 3. సార్వతి.
 మారిపుడు-న. (నాట్య) ఆర్యుడు.
 మారు-తె. ప్రతి.
 మాలు-తె. 1. నశించు. 2. మానుడు, వేణురూ
 పమగు. 3. ఎదురు. 4. తడవ. 5. రెండవ
 సారిపెట్టు అన్నము. 6. ప్రతి. 7. అన్యము.
 నమా. —దల్లి. నవతికల్లి. —కుడు-శత్రువు.
 రూ. మార్డుడు. —దం-మాటుపాటు, మాటు
 పు. —మగడు-ఉపసతి, తారుడు. —మచపు-
 ద్విశీయనరణము. —మనువుది-దిదిపువు.—

మాట-ప్రతివచనము. —మూల-ఎదురుమూల.
 —మొగము-పెడమొగము, పరాజ్ఞాటము —
 మ్రోత-ప్రతిర్థిని. క్రి.—కొను-1. ఎదిరించు.
 2. భేదనడు. కృ. మాటుపాటు. మాతాడు-మా
 టువలుకు. కృ. మాతాట. మాతొడ్డు-ఎదిరించు.
 మాటుచు-మాటుజేయు. రూ. మార్చు. కృ.
 మాటుపు. మార్చు. [జంపువాడు.)
 మారుడు-న. మన్మథుడు. (వ్య. విరహిజనుం
 మారుతము-న. గాలి.
 మారుతి-న. 1. స్వాతి. 2. భీముడు. 3. హను
 మంతుడు. (వ్య. మరుత్తుకొడుకు.)
 మాటుపు-తె. ఒకటినిచ్చి మతయొకటితీసికొనుట,
 వినిమయము.
 మారేడు-తె. విల్యవృక్షము. రూ. మారెడు.
 మార్గణము-న. 1. వెదకుట. 2. యాచించుట. 3.
 దాణము. (వ్య. గుఱవెదకుచు టోవునది.)
 మార్గలుడు-న. యాచకుడు.
 మార్గము-న. 1. క్రోవ. 2. అన్వేషణము.
 మార్గశిర్షము-న. తొమ్మిదవనెల. రూ. మార్గశిరము.
 మార్గము-న. వెదకదగినది.
 మార్చు-తె. 1. చర్చించు. 2. మాటుజేయు.
 మార్గనము-న. తుడుచుట. క్రి. మార్చించు.
 మార్గని-న. చీపురుకట్ట.
 మార్గాలము-న. పిల్లి. రూ. మార్గారము.
 మార్గక-న. కొన్నిసంఖ్యలను బాచేర్చి సక్యముచేసిన
 పెరుగు. (వి. మణిగ.)
 మార్గాండుడు-న. సూర్యుడు. రూ. మార్తండుడు.
 (వ్య. మృతండునికొడుకు.)
 మార్డుడు-చూ. మాటుకుడు.
 మార్దంగికుడు-న. మృదంగము వాయించువాడు.
 మార్దవము-న. మృదుత్వము, మెత్తన.
 మార్దీకము-న. ద్రాక్షసారాయి.
 మార్దీ-న. మార్దనము. రూ. మార్దీ.
 మాలి-తె. ఒకతెగ. నమా. మాలిడు, మాలవాడు,
 మాలిది. మాలత, మాలెత.
 న. పూదండ. నమా. మాలాకారుడు-పూలుకట్ట

వారు. (వి. మాలకరి.)

మాలకరి-వి. (మాలాకారుడు) 1. పూలుకట్టు
మాలి-న. జాటిశీగ. [వారు. 2. వనపాలకుడు.
మాలము-న. బిర్రురజాతి. [3. తోటమాలి.
మాలి-న. 1. మాలాకారుడు. 2. మాలగలవాడు.
మాలిక-న. 1. పూదండ. 2. మాడుగు.
మాలికుడు-న. మాలాకారుడు.
మాలిన్యము-న. మలివత్సము.

మాలిమి-తె. 1. చాక్కల్యము. 2. ఓడనడపుకాస్త
ము. 3. ఆకాస్తమునెఱిగినవాడు. నమా. —
కాడు-మాలిమికాస్తమునెఱిగినవాడు.

మాల-తె. చెడు, నశించు. ప్రే. మాలచు, మాల్యు.
మాలగు-తె. 1. సోమరితనముపొందు. 2. కృ.
సోమరితనము. 3. బెస్తలభుజముమీది తడిమ
దతపొత్తులు. నమా. —బోతు-సోమరి.

మాలూరము-న. 1. మారేడుచెట్టు. 2. వెంగచెట్టు.
మాలె-వి. (మాలిక) 1. పూదండ. 2. మాడుగు.
రూ. మాలియ.

మాల్యము-న. 1. పుష్పమాలిక. 2. పుష్పము.
మావంతుడు-తె. పీనుగునడపువాడు, అదోరణు
డు. రూ. మావటి, మావటీడు.

మావటము-తె. తమలపాకులకట్ట.
మావటి-చూ. మావంతుడు.

మావి-తె. 1. గర్భస్థపిండమునకుమీదగఁగిపిక్కిని
యందు తోలునంది, జలాయువు. 2. మామిడి
చెట్టు. రూ. మావిడి. [పురుషుడు.

మావు-తె. అశ్వము. నమా. —నెమువాడు-కిం
మాషము-న. 1. మినుములు. 2. అయిదుగురిగిం
జలయెత్తు. [నటిడు, మాస్టిడు.

మావటి-తె. 1. కూరుడు. 2. శ్రేష్ఠుడు. రూ. మా
మానము-వి. (మాషము) రెండున్నరదిన్న మెత్తు.
న. నెం. (ఇవివంతుడు: చైత్రము, వైశాఖము,
శ్రేష్ఠము, అపారము, శ్రావణము, భాద్రపదము,
ఆశ్వయుజము, కార్తికము, మార్గశిరము, పు
ష్యము, మాఘము, ఫాల్గునము.)

మానరము-న. 1. గంజిమీడిమీగడ. 2. వ్యాప్త
మాని-వి. 1. మని. 2. మానిని. [ము. తె. దీర్ఘము.
మానిక-తె. అతుకు.

మానికము-న. 1. ఆధికమునలుకు నెలనెలకుచేసె
డు క్రాద్దము. 2. ప్రతి ఆమావాస్యయందును
చేయు క్రాద్దము. 3. మానసంబందమైనది.
మాస్టిడు-చూ. మానటి.
మాహ-న. ఆవు. రూ. మాహేయ.
మాహాత్మ్యము-న. మహాత్మత్యము, గొప్పతనము.
మాశిగ-చూ. మాడుగు.

మి

మింగడ-చూ. మీగడ.
మించు-తె. 1. అతిశయించు. 2. అతిక్రమించు. 3. కా
లిమిక్కి. 4. మెలవు. 5. ప్రకాశము. 6. అధిక్యము.
నమా. —గాలు-కుడికాలు. —బోడి-1.
మించువలె మనోజ్ఞులంగు ఆడుది. 2. ఆ
డుది. రూ. మించుబోడి. —దల-1. అతిక్ర
మింతుడు-న. విటుడు. [నణము. 2. అధిక్యము.
మిండడు-వి. 1. మింతుడు. 2. అధికుడు. రూ.
మిందగాడు, మిందగీడు. (ప్రే. మిందత.)
నమా. మిందతవని-విభవస్వి. —దుమ్మెద-
మగతుమ్మెద. —జీతము-జారత్వము. —వడ్డి-
ఎక్కువవడ్డి. మిందలకోరి-జారిణి.

మిక్కుటము-తె. మిక్కిలి. రూ. మిక్కుటము.
మిక్కిలి-తె. 1. అధికము. 2. శ్రేష్ఠము. నమా.
—కంటివేల్పు-శివుడు. —వాడు-అధికుడు.

మిక్కిలు-తె. మీలు, కృ. మిక్కిలి.
మిక్కుటము-చూ. మిక్కుటము.
మిగత-తె. శేషము.

మిగులు-తె. 1. శేషించు. 2. అతిశయించు. 3.
చుట్టుమీలు. 4. కృ. శేషము. రూ. మివులు.
కృ. మిగత.

మిటాయి-పిం. తీయనిపిండివంట. రూ. మిటాయి.
మిటారము-తె. 1. నిక్కు. 2. అతిశయము. క్రి. మిటా
మిటారి-తె. మిటారముగల ఆడుది. [రించు.
మిట్ట-తె. 1. ఉన్నతభూమి. 2. ఉన్నతము.
మిట్టమిట్ట-తె. (మిట్ట+మిట్ట)అత్యున్నతభూమి.
మిట్ట-తె. ఎగురు. క్రి. మిట్టాడు - సంఘరించు.
మిట్టించు-ఎగురు. మిట్టవడు-ఎగిరివడు.
మిడి-తె. 1. గర్భము. 2. ఉన్నతము. నమా. —

గ్రుడ్డు—మందటికుటికీన కనుగ్రుడ్డు. —నాగు—ఎగిరి యెగిరిపడు ఒకతెగచిన్నపాము. —పండ్లు—మిట్టపండ్లు. —మేంము—మిడినీపాటు. క్రి. —వోవు—1. తక్కు. 2. కొంగు. మిడియ—తె. వేదవాక్యము. మిడియ—తె. 1. ఎగురు. 2. వెలికులుకు. క్రి. మిడినీపడు—మిట్టపడు. కృ. మిడినీపాటు. మిడుగులు—తె. 1. అగ్నికణము. 2. మినుకు మినుకుమనుపురుగు. రూ. మిడుగు, మిణుగు, మిణుగులు. మిడుకు—తె. 1. బ్రదుకు. 2. త్రుళ్లు. 3. కదలు. 4. నందరించు. 5. పరితపించు. 6. ఎండు. మిడుగు—తె. కఠినశిల. మిడుకు—తె. 1. పిండు. 2. నెటికవిలుచు. మిడుత—తె. శంభము. [కరించు. మిణకరము—తె. ఏమియుతోచకుండుట. క్రి. మిణ మితంపడు—న. లోలి. (వ్యు. మితముగా వండు మితము—న. కొలదియడఁబడినది. [కొనువాడు.) మితి—న. 1. కొలది. 2. గడువు. మిత్ర—వి. (మిత్రుడు) స్నేహితుడు. మిత్ర—వి. (మృత్యువు.) 1. మృత్యుదేవత. 2. చావు. నమా. —గంగ—మృత్యుంజయుడు. —చూయ—కేతుగ్రహము. —వేటకాడు—మిత్రి గంగ. [వాని శత్రుదేశమున కావలిదేశపురాజు. మిత్రము—న. 1. స్నేహితుడు. 2. దండెత్తిపోవు మిత్రుడు—న. 1. మిత్రము. 2. మారుడు. మితము—న. పరస్పరము. మితనుము—న. అయమగంజత. 2. ఒకరాశి. మిత్య—న. అనత్యము. నమా. మిత్యాదృష్టి—నా స్థికత్వము. —మతి—త్రాంతి. [2. తామరదద్దు. రూ. మిడ్డె. మిడియ—తె. 1. చదునుగా గారవేసిన ఇంటికప్పు. మినమిన—తె. తళతళ. [నిగవేల్పు—శివుడు. మిను—చూ, మిన్ను. నమా. —చూలు—గాలి. —మినుకు—తె. 1. మినుకుమినుకుమను. కృ. 2. మినుకుమినుకుమనుకాంతి. 3. తాళిబొట్టు. 4. చిన్నబంగురనాణెము. 5. బ. వేదము. 6. పాకు. రూ. మిన్ను. నమా. —తేడియ—పరస్వతి. —లబరణ—మారుడు. —యక్క—పై.

మినుము—తె. 1. మినుపపైరు. 2. బ. చూషము. మిన్న—తె. 1. రక్తము. 2. శ్రేష్ఠము. [ఉద్దులు. మిన్నక—తె. ఊరక. మిన్ను—తె. ఆకాశము. రూ. మిను. నమా. మింటిరెరువరి—1. సూర్యుడు. 2. వేలుపు. మిన్ను కొలఁతు—ఆకాశగంగ. —మన్ను—రోదసి. —వాక—ఆకాశగంగ. రూ. మిన్వాక. —తాలుపు—గంగాధరుడు. మిన్నేలు—మిన్నువాక. మిమ్మటము—తె. మిక్కటము. మిర—న. మేర. మిరాసి—మిం. పారంపర్యముగావచ్చు హక్కు. మిరియము—వి. (మరీచము) కారముగల ఒక సంజా. మిణ—తె. మిణమిట్లుగలది. [రువు. రూ. మిరెము. మిణమిట్లు—తె. (మిట్లు+మిట్లు) కన్నులు మిక్కిలి మిట్టలు. క్రి. —గొను—(కన్నులు) మిక్కిలిచెడరు. [రీచము. మిరెపకాయ—తె. (మిరెము+కాయ) బృహస్ప మిణు—తె. మిట్ట. మిలమిల—తె. 1. మినమిన. 2. మెదలుట మెలంగుట మివులు—చూ. మిగులు. [యందగు ననుకరణము. మిశ్రము—న. కలిసినది. రూ. మిశ్రతము. క్రి. మిమిష—న. నెవము. [శ్రీకరించు—కలుపు. మిన—తె. కాంతి. మినమిన—తె. మెలయుటయందగు ననుకరణము. మినమి—తె. 1. క్రొత్తకాంతి. 2. నవనీతము. మినమింతుడు—తె. అలసినవాడు. (త్రీ. మినమిం మినుకు—తె. కదలు. [తురాలు.) మిహి—తె. శ్రేష్ఠము. మిహిక—న. మంచు. [నంచమును తడుపువాడు.) మిహిరుడు—న. సూర్యుడు. (వ్యు. మేఘరూపిమై ప్ర మిళించు—న. తుమ్మెర. మిశితము—న. కలిసినది, మిశ్రము. మిశ్రి—తె. చిన్నగరిచె.

మీ

మీడు—తె. 1. పరము. 2. పైబాగము. 3. దేవత కని కట్టిన ముడుపు. నమా. మీంగడ్ల మెకము. శరభము, ఊర్వలోచనము. మీగడ—(మీడు+

కడ) కాగినపాలమీడితెచ్చె, మస్తువు. రూ.
మీవడ. మీగాలు-పాదోపరిభాగము.మీజెయి-
కరోపరిభాగము. మీడిసాక్షి-ఉత్తరసాక్షి. మీ-
దుమిక్కిలి-కడుమిక్కిలి. [2. అది మెడు మర.
మీట-తె. 1. ఏరపుపూనిలో త్రొక్కుడుభాగము.
మీట-తె. 1. ఎగజిమ్ము. 2. పొడుచు. 3. (తేలు)కు
ట్టు. 4. ఉద్రేకము. 5. పెంపు. 6. అధికము.
మీనము-న. 1. చేప. 2. ఒకరాతి. (వి. మీను)
నమా. మీనకేతనుడు-మదనుడు. —వల్లిక-
మీనువల్లికి.
మీను-వి. మీనము. నమా. —రూపురిక్కు-రేవతి.
—వల్లింకి-నీటనుటికి చేవలబట్టితినుఒకపెట్ట,
మీలముచ్చు.
మీమాంస-న. కర్మబ్రహ్మప్రతిపాదకకాస్త్రము.
మీమాంసకుడు-న. మీమాంసాకాస్త్రము గెలిసిన
వాడు. [క్రమించు.
మీఱు-తె. 1. అతిశయించు. 2. కడచు. 3. అతి
మీలనము-న. కనుమూయుట.
మీలితము-న. మూయబడినది.
మీవడ-చూ. మీగడ.
మీనము-తె. మగవాని పైపెదవమీడి వెండుకల
మీనరము-తె. శ్రేష్ఠము. [వచన, శృక్రవు.

ము

ముంగ-తె. 1. ఎన్నులమోపు. 2. వి. మూగ.
ముంగర-చూ. ముక్కర.
ముంగి-తె. నకులము. రూ. ముంగిను. నమా. ముం-
గినప్రూను-ముంగినరూపుగల మునపచివర.
ముందు-తె. 1. మునుకొను. 2. మునుగగజేయు.
3. నాశముచేయు. క్రి. ముంచుకొను-ఆక్రమిం-
చుకొను. [జితేభుడు-విష్టువు.
ముంజము-న. ముంజిగడ్డి, పొవిత. నమా. ముం-
ముంజి-వి. బ్రహ్మచారికట్టుకొను ముంజదర్ప మొ-
లత్రాడు. నమా. —కాడు-బ్రహ్మచారి.
ముంజె-తె. లేతతాటికాయలోని గిజుద.
ముండ-తె. 1. విధవ. 2. వేళ్ళ. నమా. ముండరి,
ముండలమారి-వేళ్ళానంగమళీలుడు. —మో-
పి-విధవ. క్రి. —మోయ-విధవయగు.

ముందము-న. తలము.
ముందనము-న. 1. మొరము. 2. రక్షణము.
ముండి-న. మంగలి.
ముండితుడు-న. తలగొఱుగబడినవాడు.
ముందుడు-న. 1. రాహువు. 2. తెగినకాలునేతు-
లు మొ. కలవాడు. 3. బోడికలవాడు.
ముంత-తె. 1. చిన్నమట్టిపాత్రము. 2. ప్రూనిపా-
త్రము. 3. మానిక. నమా. —పొగ-ముంత
లోవేసిన మిరపకాయలపొగ. —చూమిడి-ఒక
ఫలవృక్షము, అగ్రవీజము. [రూ. ముందఱ.
ముందర-తె. 1. మునుపు. 2. మొదలు. 3. ఏదురు.
ముందు-తె. 1. ఎదురు. 2. మునుపు. నమా.
ముంగడ-(ముందు+కడ) 1. ఎదురు, ముం-
దువోటు. 2. ముందు. ముంగమరము-(ముం-
దు+కయి+మురము) ముంజేతధరించు కఱ
కము. రూ.ముంగమురాము, ముంగయిమురారి,
ముంగై మురారి. ముంగామురము,ముంగాము-
రారి, ముంగామురుగు. ముంగల-(ముందు+
కలను) ముంగడ. ముంగలి-1. ముందునడచు
నది, —నడచువాడు. 2. మీదటి. ముంగా-
లు-ముందుకాలు,పాదాగ్రము. ముంగిలి-(ముం-
గం+ఇల్లు) 1. అంకణపు మధ్యప్రదేశము.
2. అంకణము. 3. మధ్యప్రదేశము. ముంగు-
రులు-ముందుకురులు, అంకలు. ముంగేలు-ప్ర-
కోష్ఠము. (ఇట్లు ముంజేయి, ముంగై, మొ.)
ముంగొంగు - ముందుకొంగు, చెఱుగుకొన.
ముంగోపము-ముందుకోపము, తటాలునవచ్చు
కోపము. రూ. ముక్కినము. ముంగోలు-మొ-
దటిది. ముంజూరు-ముందుచూరు, వాచూరు.
క్రి. ముంగలు-ముందునడచు. ముందునడు-ము-
నుకొను, ముందగు. ముక్కిను-ముందుకొను.
ముంపు-తె. 1. ముంచుట. 2. గుంపు. క్రి. —
గొను-గుంపుగూడు.
ముకు-చూ. ముక్కు. నమా. —గ్రోళ్ళ-నాసారం
ద్రములు. —జెజుమ-నాసారంద్రము. రూ.
ముంజెజుమ, ముక్కుజెజుమ. —బ్రాడు-పిద్ద
ముక్కునకు గ్రుచ్చుదారము, నాధము, —దూ-
లము-ముక్కునడిమియెముక. రూ. ముక్కు

ముకుందము—ముచ్చిలిక.

దూలము.
ముకుందము-న. 1. ఎఱతామర. 2. ఒకనిది.
ముకుందుడు-న. విష్ణువు. (వ్యూ. మోక్షముచిచ్చు
వాడు.) [న. కీర్తిము. రూ. ముకుటము.
ముకుటము-తె. నారమడిబట్ట. రూ. ముక్కుటము.
ముకురము-న. అద్దము. [కుళీభవించు-మొగుడు.
ముకుళము-న. అరవిరి మొగ్గ. క్రి. ముకుళించు, ము
ముకుళితము-న. ముకుళించినది.
ముక్కు-తె. రుసుక.
ముక్కుంటి-తె. (మూడు+కన్ను+తి) త్రినే
త్రుడు, శివుడు. సమా. —చెలి-కుజేరుడు.
—చుక్క-ఉత్తరభద్రవర.
ముక్కుడి-తె. (మూగు+కాడి) 1. దుక్కి
చాలించినలిపిన ఆరకం మొత్తము. 2. అనేకుల
కొక్కపెట్టిన తగిలెడువ్యాధి.
ముక్కున్ను-తె. మూడవకన్ను.
ముక్కురమాను-తె. పుల్లిరుసుతిరుగబట్టము.
ముక్కులిపిట-తె. మూడుకాళ్ళపిట. రూ. ము
ముక్కాని-తె. మూడుకానులు. [క్కాలిపిట.
ముక్కారు-తె. మూడుకారులు.
ముక్కాలు-తె. 1. మూడుకాళ్ళు. 2. ముప్పాతిక.
ముక్కు-తె. 1. చెడు. 2. శ్యావమును బిగబట్టి
విడుచు. 3. వక్షిముక్కు. 4. (వసు) మొన.
5. నాసిక. సమా. ముక్కుద్దము-సురోచనము.
ముక్కు-తి. (ముక్కు+తా) నాసికాభరణము.
రూ. ముక్కుర. ముక్కుడి- (ముక్కు+తిడి)
ముక్కుపోయినవాడు, విగ్రుడు.
ముక్కులు-తె. చిన్న నూతలు.
ముక్కున-తె. మూడుకుంచములు.
ముక్కుడు-తె. అజ్ఞానమునుబొందు.
ముక్కుటిక-తె. (మూడు+కొటిక) త్రిపురములు.
ముక్కుమ్మ మెకము-తె. (ముందు+కొమ్ము+
మెకము) మనుభోతు.
ముక్కుణము- (మిశ్ర) త్రికోణము.
ముక్కునము-న. ముందుకోపము.
ముక్కుల-తె. త్రిదండము.
ముక్తు-న. 1. వి. ముక్తము. 2. అంకుటాలు. సమా.
ముక్తావళి-ముక్తాంహారము.

ముక్తము-న. 1. ముక్తి నొందినది. 2. విడువ
బడినది. [ముక్తాయంపు.
ముక్తాయించు-తె. (మద్దెలవరుస) ముగించు. కృ.
ముక్తి-న. 1. మోక్షము. 2. విడుపు. (వి. ముగితి)
ముఖము-న. 1. మొగము. 2. నోరు. 3. మాట.
4. ముందటిభాగము. సమా. ముఖవాసన-కర్పూరా
దివాసన. —వీణ-చిన్న నాదస్వరము. (వి. మొగ
పీఠె) —కాల-తలవాకిటిచావడి. (వి. మొగపాల)
ముఖరము-న. 1. మ్రోగునది. 2. అనంబద్ధవచన
ముఖ్యము-న. ప్రధానము. [ము లాడునది.
ముగించు-తె. పూర్తిచేయు. కృ. ముగింపు.
ముగితి-వి. (ముక్తి) మోక్షము. [ముగించు.
ముగియు-తె. పూర్తియగు. కృ. ముగియక. ప్రే.
ముగుర-వి. (ముగ్గ) 1. వంద్రెందేంద్ర వయసుగల
వడుచు. 2. అడుది.
ముగురు-తె. (మూడు+గురు) మూడుమంది.
రూ. ముగురు, ముపురు, మువ్వరు, మూగురు,
ముగ్గు-చూ. మ్రుగు. [ముపురు.
ముగ్గోయ్య-తె. 1. ముందుకొయ్య. 2. అసాధ్యము.
ముగ్గ-న. 1. ముగుర. 2. చక్కనిది. 3. తెలివి
లేనిది. 4. క్రొత్తది.
ముచ్చ-తె. ముద్దిప్పున, త్రికము.
ముచ్చట-తె. 1. నల్లవము. 2. కోరిక. 3. ప్రే
మము. క్రి. —వడు-కోరు. ముచ్చటించు-ము
ముచ్చట్లు-తె. మూడుచోటులు. [చ్చటలాడు.
ముచ్చముడుగు-తె. (ముడుగు+ముడుగు) మి
క్కిలిముడుగు. [కిబంగారు.
ముచ్చి-తె. చిత్రకారుడు. సమా. —బంగారు-కా
ముచ్చిక-తె. (ముందు+పిక) బెంకాయ తాటికా
యలోనగువాని తొడిమక్రిందిబిల్లి.
ముచ్చిచ్చు-తె. (మూడు+చిచ్చు) క్రేతార్ములు.
ముచ్చిరి-తె. శోకమునొందినవాడు.
ముచ్చిరు-తె. శోకించు. కృ. ముచ్చిరి.
ముచ్చిలి-తె. పెడతలయందలిగుంక, అవటువు.
(ముచ్చిలిగుంక అనియు)
ముచ్చిలింపు-తె. దొంగిలించు. రూ. ముచ్చిలిం
చు, ముచ్చిలు. [చ్చానియచ్చు బడంబడిక.
ముచ్చిలిక-పాం. వాదిప్రతివాదులు మధ్యమలకు

ముచ్చిలిపాటు-తె. కునికిపాటు.

ముచ్చు-చూ. మ్రుచ్చు.

ముచ్చె-వి. (మోచకము) మీగాలు గుదిగాలు కప్పకొనుచెప్ప, పార్థిత్ర. నమా. —వాడు-

ముజరా-హిం. త్రోవుడు. [చర్మకారుడు.

ముటము-తె. ముద్దపిడుక. రూ. మాటము.

ముట్టడము-తె. 1. నిర్బంధము. 2. ముట్టడించుట.

రూ. ముట్టడి, ముట్టణము. క్రి. ముట్టడించు. కోటలోనగుదానిచట్టుకొనినిర్బంధించు. [ముట్టె.

ముట్టియ-తె. 1. పందిముక్కు. 2. పెంక. రూ.

ముట్టు-తె. 1. తాకు. 2. శత్రువునుతాకు. 3.

పర్మముతాకు. 4. ముట్టడించు. 5. కడముట్టు.

6. తాకుడు. 7. కొఱముట్టు. 8. రజస్వల.

సమా. ముట్టికాళ్లవాడు-ముట్టుమోతాళ్లకలవాడు,

సంజ్ఞపు. —త-ముట్టుది, రజస్వల. —

నిళ్ల-రజస్వలనాంవవాడుచేయుస్నానము. క్రి.

ముట్టించు-1. ముట్టజేయు. 2. కాల్య. 3.

రగుల్పు. ముట్టజిడు-డయ్యు. ముట్టుకొను-1.

ముట్టడించు. 2. ఆక్రమించు. కృ. ముట్టుకో

లు. —పడు-సంకటపడు. కృ. ముట్టుపాటు.

ముట్టె-చూ. ముట్టియ. నమా. —మెకము-పంది,

పోత్రి. —మోపు-కార్యనిర్వాహకసమయము.

ముడి-తె. 1. దారములోనగుదానిముడి. గ్రంథి.

2. వెండ్రుకలముడి. 3. చెట్టులోనగుదానిబు

డిపి. 4. ఎద్దుమూపురము. 5. కలహము. 6.

సంది. 7. ముడ్డి. 8. తునియనిది. 9. పొట్టు

తవుడుపోనిది. (ధాన్యము). 10. వికసింపనిది.

నమా. —తాడు-1. సందిచేయవాడు. 2.

కలహశీలుడు. —కాళ్ల-ముట్టికాళ్లు. —గిబ్బ-

మూపురముగల కోడె. —పోక-ఖండముకాని

వక్క. —బిట్ట-అంచుకమ్ములులేనివస్త్రము.

—బొను-ముడిపడ్డబొను, ధ్రుకుటి. క్రి. —గొ

ను-ముడుచు. —వడు-1. ముడిగలదియగు.

2. సందించు. 3. పెనగొను. 4. అతిశయిం

చు. 5. కలుగు. కృ. ముడివాటు. —పెట్టు-1.

ముడివేయు. 2. కలహముగలిగించు.

ముడియ-తె. 1. మాట. 2. పందిము. నమా.

—నిడుపు-మాటవిప్పబొంగ.

ముడుగు-తె. 1. ముకుళించు. 2. కగు. 3. సం

కోచించు. 4. చేష్టలుడుగు. ప్రే. ముడుచు-

నమా. —దామర-తాక-గాముడుచుకొనుటక

మొక్క, నమస్కారి. రూ. ముజుగుదామర.

ముడుచు-తె. 1. ముడుగ(జేయు. 2. ముడివైచు.

ముడుచు-తె. ముడివేయు. కృ. ముడియ, ముడుపు.

ముడుత-తె. 1. వస్త్రపునెటి. 2. కడుపుమీడినశి.

ముడుపు-తె. 1. దనపుమాట, ముల్లె. 2. దనము. 3.

ముడుము-తె. మోతాలు. [దేవక కనికటిసమీడు.

ముడును-తె. 1. ముడిపూన. 2. ముడిపముక.

ముడ్డి-తె. గుడము. రూ. మాడి. నమా. —పూన-

ముచ్చ. త్రికము.

ముడుక-తె. లావు, మందము. రూ. ముడుక, ముడుగు.

ముత్త-తె. 1. వృద్ధ. 2. వృద్ధుడు. నమా. ముత్త

వ్వ-1. వృద్ధపితామహి. 2. అవ్వకల్లి. ము

త్తాక-1. వృద్ధపితామహాడు. 2. మాడనతాక.

ముత్తెడువ-వృద్ధసూపిని.

ముత్తి-వి. (ముత్తి) మోక్షము. రూ. ముగితి.

ముత్తిగ-తె. (మాడు+తిగ) తొమ్మిది.

ముత్తియము-వి. (ముత్త) నమద్రమసంబుట్టు అన.

శృకవణి. రూ. ముత్తెను, ముత్త్యము. నమా.

ముత్తెపుణిప్ప-కుక్తి. —బంట-చెజకు. —డి

క్క-చిత్ర. —నెల-చైత్రమాసము. ముత్తెనరి-

ముత్తము-తె. మాడుతూములు. [ముక్తాహారము.

ముత్తో-తె. (ముత్త+తోయలి) ముత్తెడువ.

ముక్తోవద్రిమ్మరి-తె. గంగ; త్రివేదగ.

ముదము-న. సంతోషము. రూ. మోదము.

ముదముద-తె. కొతుకు, సంతోషము.

ముదం-తె. 1. ఆజ్ఞ. 2. లక్ష్మము. 3. గనిము

చేరికనేల. క్రి. —కించు-చూర్మి. —వెట్టు-

ఆజ్ఞాపించు. ముదలించు-1. అడుగు. 2. మా

ముడి-తె. మునలికనము. రూ. ముడిమి. [క్రొను-

ముదిగారము-తె. మౌర్యము. [పుం. ముదితుడు.]

ముదిత-తె. ఆడుది. న. సంతోషమునొందినది.

ముదియ-తె. ఆడుది. రూ. ముద్దియ. [ముడిమి.

ముదియు-తె. మునలికనముపొందు. కృ. ముడి.

ముడుక-తె. 1. వృద్ధ, వృద్ధుడు. 2. ముతుక.

ముదుకఁడు-తె. వృద్ధుడు.
ముదుగు-తె. లావు. చూ. ముతక.
ముదురు-తె. 1. (కాయ) పరిణమించు. 2. వర్ణి
ముదునలి-తె. ముదుకఁడు. [ఱ్ఱ. కృ. 3. వృద్ధము.
ముదము-న. పెనలు.
ముద్గరము-న. 1. ఇనుపగుదియ. 2. నమ్మెట.
ముద్గ-తె. 1. కబళము. 2. పిండము. 3. వి. ము
గ్గ. నమా. —రాలు-ముగ్గత్తీ. —కమ్మర-తా
యి కరఁగి యనుముచేయు కమ్మరజాతి. —
కవ్వము-ప్రూదివ్విత్తగిలింపకవ్వము. —కొ
లిమి-ముద్దకమ్మరికొలిమి.
ముద్దియ-తె. చుగుచ. రూ. ముదియ.
ముద్ద-తె. 1. చుంబనము. 2. ఆదరము. 3.
మనోజ్ఞత. 4. వి. ముద్ర. నమా. ముద్దయ్య-కు
మారస్వామి. ముద్దుగుమ్మ-మనోజ్ఞరాలగు అఁ
డుది. క్రి. ముద్దాడు-1. చుంబించి లాలనము
చేయు. 2. ఆదరించు. ముద్దిడు, ముద్దుపెట్టు-
చుంబించు. —టుంగరము-అక్షరములు చెక్కిన
ఉంగరము. రూ. ముడుటుంగరము. —రాలు-
ముద్దుగుమ్మ. —లాడి-—ప్రె—(పుం. ముద్దు
లాడు.) [డు, భేం.
ముద్దుడు-వి. (ముద్దుడు) ఏమియుతెలియనివాఁ
ముద్ర-న. 1. సంజ్ఞాక్షరములు చెక్కిన ఉంగరము.
మొ. 2. ఉంగరములోనగు వానియందలి సంజ్ఞా
క్షరములు. 3. అచ్చు. నమా. ముద్రాక్షరశాల-
అచ్చుకూటము. క్రి. ముద్రించు-1. ముద్రవే
యు. 2. అచ్చుకూర్చు.
ముద్రణము-న. ముద్రించుట.
ముద్రిక-న. ముద్దుటుంగరము.
ముద్రితము-న. ముద్రింపఁబడినది.
మునగ-వి. (మురుగి) శిగ్రున్నక్షము.
మునన-తె. ఏతపుఁద్రానిపీడినగభాగము. (త్రొ
క్కుడుభాగము మీట.)
ముననలు-హిం. న్యాయముతీర్పు అధికారి.
ముని-న. 1. ఋషి. 2. అవివేచెట్టు. తె. నమాన
మందు మనుశ్శబ్దమునకుఁ గలుగు రూపము.
నమా. —కోల-1. ఎద్దులపదలిండుకోల, ప్రా
జనము. 2. కళ. —చీతటి-ప్రొద్దుగ్రుంకఁ

గానే కలుగు పలుచనిచీతటి. —మనుమడు.
ప్రపౌత్రుడు. —మనుమరాలు-ప్రపౌత్రి. —
—మాపు-ప్రదోషము, సాయంకాలము. —
ముంగలి-మొట్టమొదట. —ముచ్చు-వశ్యతో
హరుడు. —యేడు-నిరుటికిముందునవత్స
రము. —వేలు-కొనవేలు.
మును-తె. 1. ముందు. 2. మొదలు. 3. తుది.
రూ. మున్ను. నమా. —గట్టు-తొలిగట్టు, పూ
ర్వాద్రి. క్రి. —కొను, —పడు-ముందుకొను.
మునుగు-తె. 1. మునుకవేయు. 2. అడగు.
3. నశించు. 4. మఱుగుపడు. రూ. మున్ను.
కృ. మునుక, మున్ను.
మునుక-తె. 1. మునుగుట. 2. స్నానము.
మునుకు-తె. 1. సంకాపించు. 2. మాఱునలుకు.
మునుకువ-తె. పూనిక. [3. పలుకు.
మునుచు-తె. మునుకొను.
మునుపు-తె. ముందు. రూ. మున్ను.
మునుము-తె. 1. పైరుకోతకేర్పఱచుకొన్న మి
తి. 2. ఎదురు. 3. ఎదుటిచోటు. 4. సేనాము
ఖము. 5. తఱచుఁదనము. రూ. మున్ను. క్రి.
—కొను-పరునపెట్టు.
మున్ను-తె. 1. ముందు. 2. మొదలు. రూ. మును.
నమా. మున్నడి - (మున్ను + అడుగు) ముం
దుగా. రూ. మున్నాడి. మున్నరక-1. ముందు
మదక. 2. దైర్యము. మున్నీరు - (మున్ను +
నీరు) నముద్రము. మున్నీటిచూలి-లక్ష్మి. ము
న్నెరిక - (మున్ను + ఎఱుక) 1. పూర్వవరిచ
యము. 2. పూర్వవరిచయముచేఁగలిగిన విర
హాశాసము. [మంది.
మువ్వండు-తె. (మూడు + పడుండు) మువ్వది
మువ్వటిలు-తె. చల్లారు.
మువ్వది-తె. (మూడు + పది) మూడుపదులు.
నమా. —రెంటిగుంపు-రేవతీనక్షత్రము.
ముప్పాతిక-తె. మూఁడుపాతికలు.
ముప్పిడి-తె. (మూడు + పిడి) బాతు.
ముప్పిర-తె. మూడుపిరలు.
ముప్పిరి-తె. మూడుపిరులు. రూ. ముప్పరి. క్రి. —
గొను-1. మూడుపిరులుగా పెనఁగొను. 2.

పెనగొను.
ముప్ప-తె. 1. వార్తకము. 2. వివత్తు.
ముప్పాడు-తె. మూడుపూడులు. (ఇట్లు ముప్పొగ్గుడు మొ.) [ఉప్పొంగు.
ముప్పొంగు-తె. మూడు పొంగులు పొంగు,
ముప్పొత్తులు-తె. (మూడు+పొత్తులు) అశ్రద్ధ.
ముప్పొకలాడు-తె. (మూడు+పొకలు+అడు)
త్రిగుణార్థకుడు, భగవంతుడు.
ముప్పడి-చూ. ముమ్మడి. క్రి. ముప్పడించు.
ముప్పె-తె. నికంబపార్శ్వము.
ముముత్తపు-న. విడువనిచ్చగలవాడు.
ముమూర్ష-న. చావనిచ్చ. (పుం. ముమూర్షపు.)
ముమ్మడి-తె. (మూడు+మడుగు) మూడంత
లు, త్రిగుణము. రూ. ముప్పడి, ముమ్మడుగు.
క్రి. ముమ్మడించు, ముప్పడించు.
ముమ్మనుమడు-తె. మునిమనుమడు. (ప్రీ. ము
మ్మనుమరాలు.)
ముమ్మరము-తె. అగలము. క్రి. ముమ్మరించు.
ముమ్మాడు-తె. తొమ్మిది.
ముమ్మెనవాలు-తె. (మూడు+మొన+వాలు)
త్రికూలము. నమా. తాలుపు-త్రికూలి, శివుడు.
ముమ్మెలు-తె. (మును+మొలు) మూడశిరోమణి.
ముమ్మించు-తె. (మూడు+అంచు) మూడు మూ
లలు.
ముయ్యడ-తె. (మూడు+అడ్డ) ఆణుమానికలు.
ముయ్యణు-తె. (మూడు+అణు) వదు నెనిమిది.
ముయ్యెలగుట్ట-తె. (మూడు+ఎల్ల+గుట్ట) మూ
డు ఎల్లలుకలియుకొలు. లేక దారులు.
ముయ్యెడ్ల-తె. (మూడు+ఏడు) ఇరువదియొకటి.
ముయ్యెణు-తె. (మూడు+ఎణు) గంగ, త్రివధగ.
మురంగి-న. నల్లమునగచెట్టు.
ముఱకటము-తె. త్రిప్పట. క్రి. ముఱకటించు.
ముఱకము-తె. నిక్కు, ఉద్ధతి.
మురజము-న. మ దైల.
మురళి-న. 1. పిల్లనగ్రోవి. 2. ఒక అశ్వగతి.
మురళించు-తె. తిరస్కరించు.
మురారి-న. (ముర+అరి. మురుడను రక్కసుని
చంపినవాడు) కృష్ణుడు. (ఇట్లు మురవైరి,

మురవిరోధి, మురద్విషుడు మొ.)
మురాళము-తె. దిగడుడుపు. క్రి. మురాళించు.
మరి-తె. గర్వము. రూ. మరివము. మరిపెము.
నమా. —తాడు-గర్విషుడు.
ముతీ-తె. 1. అల్పము. 2. కుత్సికము.
మరించు-తె. త్రిప్ప.
ముతీ-తె. చూచివ్యము. [లికగొలును.
మరిడీగొలును-తె. ముంజేతధరించు బంగారుమె
మరివము-చూ. మురి.
మరియ-తె. ఖండము. క్రి. మురికొను-ఖండించు.
మరియు-తె. 1. నడచునప్పుడుకులుకు. 2. గర్విం
చు. 3. తిరుగు. 4. తెగు. 5. విలుగు. కృ.
మరి, మరివము, మరియ. క్రి. మురియబడు-
అతిశయించు.
ముతీయు-తె. గర్వించు. రూ. మురియు.
మరుగు-తె. 1. వత్సలతీర కడ్డిగా గొట్టించి ముం
జేతధరించు ఆభరణము. 2. అల్లికవేసినబంగా
రుకమ్మి. రూ. మరుపు.
ములుగు-తె. 1. క్రుక్కు. 2. చదియు. కృ. ములు
గుడు. నమా. ములుగుతోవ-ములుగుడుపిట్టబో
వుతోవ.
మరుపు-తె. 1. సౌందర్యము. 2. గర్వము. 3.
మరుగు. రూ. ముర్పు.
మద్దురము-న. 1. కుమ్ము. 2. సూర్యనిగ్మము.
ముట్టు-తె. చూలైనయాపుమొ. వాని చన్నులు పిడు
కగావచ్చుజిగటవస్తువు. (ముట్టుబాలులనియు)
ములక-తె. నార్తాకి.
ములికి-తె. 1. బాణము. 2. బాణపుటలుగు. 3.
కొంగరపుకొనను గ్రుచ్చియుండు ఇనుపముక్క.
రూ. ముల్కి.
ములు-తె. 1. కంటకము. 2. త్రాసుముల్లు. 3.
వరిలోనగువానిముల్లు. రూ. ముల్లు. నమా. ములు
కోల-ముల్లు గ్రుచ్చినకోల. క్రి. —మాపు-మీలు.
ములుగు-తె. 1. మూలుగు. 2. కొక్కనము. [ముల్పు.
ములుచ-తె. 1. మూడుడు. 2. తక్కువ. రూ.
ములుము-తె. బావిసీరుపాతించి వండించుపొలము.
ముల్లు-తె. చూ, ములు. నమా. ముండ్లవంది-ఒక
తెల్ల ముండ్లుగల ఒకతెగవంది, శల్యము.

ముత్తై-తె. 1. ధనముమూట. 2. (నగల) మూట.
ముప్పరు-చూ. ముగురు. [రూ. ముల్లియ.
మువ్వ-తె. (మూడు+వా) మూడుగీజలవంటి
నందులుగల పెద్దగత్తె. [2. మూడువందలుగలది.
మువ్వంచ-తె. (మూడు+వంచ) 1. మూడు.
మువ్వంటు-తె. (మూడు+అంటు) నెలకులోపలి
మూడుపుసుడులు.
మువ్వన్నై-తె. మూడువన్నెలుకలది. నమా. —
మెకము-పెద్దపులి. —విల్లు-ఇంద్రధనుస్సు.
మువ్వినము-తె. మూడుపీనములు.
మువ్వరు-చూ. ముగురు. [పితము.
ముపితము-న. (దొంగిలింపబడినది.) రూ. చూ
ముప్పము-న. 1. వృషణము. 2. మొత్తము.
ముప్పరుడు-న. కుటిలుడు.
ముప్పి-న. 1. కత్తిపిడి. 2. పిడికిలి. నమా. ముప్పిం
పరుడు-దర్శిడుడు. తె. 1. విచ్చము. 2.
ముసిడిచెట్టు.
ముననాటు-హిం. అందలము ప్రక్కతెర.
మునరు-తె. కమ్మ, కవియ.
మునలము-న. రోకలి. రూ. మువలము.
మునలి-తె. వృద్ధుడు. న. బిలరాముడు. (వృ.
ముసి-తె. బొంకు. [మునలముగలవాడు.)
ముసిండు-తె. చెడు.
ముసిడి-తె. ముసి చెట్టు.
ముసిముసినవ్వ-తె. చిఱునవ్వ. [ముద్దరము)
ముసుండి-న. కొయ్యగుడియ. (ఇనుప గుడియ
ముసుగు-న. కప్పడు. చూ. ముసుగుడు, ముసువు.
ముసురు-తె. విడువనివాన. క్రి. —కొను, —కవి
య-క్రమ్మ. నమా. —మూతి-కోపవికారము
మువ్ర-న. తుంగ. [గల మొగము.
మువ్విరు-హిం. సిద్ధము, రూ. మువ్విలు, ముస్తాటు.
మువ్వై-వి. (మువ్వ) 1. తుంగ. 2. తుంగగర్భ.
రూ. మువ్వియ.
ముహా-న. మాటికి. (అమే. ముహూర్తముహాః)
ముహూర్తము-న. 1. సంధ్యేందు క్షణములకాలము.
2. రెండుగడియలకాలము. (వాడుకలో కుభ
ంగము) (వి. మూరుతము, మూర్తము)
ముళ్లయతి- (మిశ్ర) ముడులు పెట్టుయతి, నారదుడు.

మూ

మూక-తె. 1. నమాహము. 2. సేన. నమా. —వి
ప్ప-చెదర్చునది.
మూతుడు-తె. (మూత+కుడు) 1. కుండ
మీదమూసెడు తట్టవంటి మట్టిపాత్ర. 2. మట్టి
కంచము. 3. మూతు.
మూగ-తె. 1. దోమ. 2. వి. (మూకుడు) నో
రు లేనివాడు, మూగవాడు. రూ. మూత.
మూగు-తె. కవియ. కృ. మూక. నమా. మూగ
తీరు-దట్టముగా పేలినపెక్కువదురదగంటిరు.
మూడు-తె. 1. కలుగు. 2. ముగియు. 3. రెండు
నొకటి. రూ. మూడు.
మూత-తె. 1. మూయుట. 2. మూయదగినది.
మూపు-తె. భుజిరన్ను, అంసము.
మూపురము-తె. పిద్దుభుజిశిఖరము, కకుదము.
మూకుడు-న. 1. మూగవాడు. రూ. మూకు.
మూగురు-చూ. ముగురు. [2. ఒకఅనురుడు.
మూగేలు-తె. చుంచు. [మూరుకొను.
మూచూచు-తె. (మూడు+చూచు) వాననచూచు.
మూట-తె. ముడియ.
మూటము-చూ. ముటము.
మూదమంచు-తె. దట్టమైనమంచు, హిమాని.
మూడి-తె. గుదము, రూ. ముడ్డి.
మూడు-చూ. మూడు.
మూడుడు-న. తెలివిలేనివాడు.
మూతము-న. 1. రాజులు చేతిక్రింద నుంచుకొను
తలగద. 2. కట్టబడినది. [వి. (మూర్తి) రూపము.
మూతి-తె. 1. నోటిపైభాగము. 2. ముఖము. 3.
మూత్రము-న. కాలుపుడి. క్రి. మూత్రించు. నమా.
మూత్రకృత్రము-అధికముగా మూత్రమువచ్చురో
మూత్రితుడు-న. మూత్రమువిడిచినవాడు. [గము.
మూదల-తె. (మూల+తల) నిరూపణము, తార్కా
ణ. క్రి. మూదలించు. కృ. మూదలిక.
మూదలించు-తె. 1. నిరూపించు. 2. ఎవ్వరించు.
మూన-తె. 1. వస్త్రాగలితముచేయగా రాంకనిలి
చినది. 2. పొట్టుకోగూడిన పొట్టుగింజలు.
మూను-తె. 1. వస్త్రాగలితముచేయు. 2. మూనపో

వశేయము.

[మూలక.

మూయు-తె. 1. మూతపెట్టు. 2. కప్ప. కృ. మూర-తె. రెండుజేనలు. సమా. —కోక-భార చాపు. —కోల-గజముబద్ధ.

మూరిబొవు-తె. 1. అతిశయించు. 2. విజృంభించు. 3. వర్తిల్లు. 4. నఫలమగు. 5. నశించు. మూరుకొను-తె. ఆహూణించు. రూ. మూర్కొను. మూరుతము-వి. ముహూర్తము. రూ. మూర్తము. మూర్డుడు-న. తెలిపి తెలియనివాడు. రూ. మూర్డు. మూర్చ-న. స్మృతితప్పబడి, సౌమ్య. క్రి. మూర్చిల్లు. మూర్చన-న. సంగీతమందు క్రమముగా అరోహణావరోహణము.

మూర్పాలుడు-న. మూర్పారోగముకలవాడు. మూర్పివడు-న. 1. మూర్చిల్లినవాడు. 2. మూర్పాలుడు. [గలది.

మూర్తము-వి. చూ. మూరుతము. న. స్వరూపము మూర్తి-న. 1. శరీరము. 2. ప్రతిమ. క్రి. మూర్తి బంధించు-రూపొందు.

మూర్తము-న. తల. సమా. మూర్తాభిషిక్తుడు-రాజు. మూల-తె. 1. విదిక్కు. 2. గొంది. సమా. —దుంప-మొదటికారణము. —మట్టము-కోణము నరిచూచు మూడుమూలలవృత్తము. —ముట్టు-అమాంసు. —తాయి-వజ్రమణి. రూ. మూల తా. —తేడు-నిర్మతి,కోణపుడు.

మూలగ-తె. నెనడు, మజ్జ.

మూలము-న. 1. వేరు. 2. ఊడ. 3. మొదలు.

మూలిక-న. పుండాకు, మందువేరు.

మూలుగు-తె. 1. నొప్పిచే ఊమ్మనిద్యవించు. 2. కూయు. 3. కృ. మూలుగుడు.

మూల్యము-న. 1. వెల. 2. శీతము.

మూవ-తె. 1. మువ్వ. 2. వి. మూగ.

మూపురు-చూ. ముగురు.

మూష-న. మూస.

మూషకము-న. 1. ఎలుక. 2. పందికొక్కు. రూ.

మూషికము. (వ్యు.వస్తువుల దొంగిలించునది.)

సమా. మూషకవాహనుడు-విచారకుడు.

మూషికము-చూ. ముషికము. [కరువు.

మూస-వి. (మూష) బంగారులోనగువానికరగగు

మూసిక-తె. మంగళసూత్రమందు తాలిబొట్టున కీర లావల కూర్చికట్టుకొను నానుక్రవి.

మృ

మృగజ-న. వెడకుడు. రూ. మార్గజము.

మృగము-న. 1. చతువు. 2. జింక. 3. అడవి యందు తిరిగెడి ఏనుగు. సమా. మృగశృష్ట-ఎంకచే దూరమున కీటివలె నగపడునది, మరీ చిక. —దంశకము-1. కుక్క. 2. ఎలుగు బంటి. —ధూర్తము-నక్క. —నాభి-కస్తూరి. —మదము. —పై. —రాజు-సింహము.

(ఇట్లు మృగేంద్రుడు మె.) —రిపువు-సింహము. —శిర-బదనక్షత్రము. రూ. మృగశిర్షము. మృగాంకుడు-చంద్రుడు, జింకతాలు పరి. మృగాజీవనము, —దనము-సింపంగి.

మృగయ-న. 1. వేట. 2. వెడకుడు. [బ్రహ్మ.

మృగయుడు-న. 1. వేటకాడు. 2. బోయ. 3.

మృగవ్యము-న. వేట.

మృగ్యము-న. వెడకదగినది.

మృదాని-న. పార్వతి.

మృదుడు-న. శివుడు. (స్త్రీ. మృదాని)

మృజాలము-న. 1. వట్టివేరు. 2. తామరతూడు.

మృతము-న. 1. మృతి. 2. యాచితవృత్తి. 3.

మృతి-న. చావు. [మృతినొందినది.

మృత్తిక-న. 1. మన్ను. 2. తొగరిమన్ను. రూ.

మృత్తు.

మృత్యువు-న. 1. మరణము. 2. మరణాదిదేవత.

సమా.మృత్యుంజయుడు-శివుడు,మిత్రిగంగ.

మృత్యు-న. 1. మంచిమన్ను. 2. తొగరిమన్ను.

రూ. మృత్యు.

మృతము-న. యుద్ధము. రూ. మృదము.

మృదంగము-న. 1. మద్దెల. 2. తప్పెట. 3. నడ్డు.

మృదులము-న. మెత్తనిది.

మృదువు-న. 1. మెత్తనిది. 2. సోమరి.

మృద్వీక-న. ద్రాక్ష. రూ. మృద్విక.

మృష-న. అసత్యము. సమా. మృషావాది-కల్లరి.

మృషము-న. కడుగుడు మున్నగువానిచే గరగరిత

నది.

మె

మెంచ-వి. (మేచ్చుడు) తురక. [మెండెము.
మెండియము-తె. చూపుడు(వేలి ఉంగరము. రూ.
మెండీడు-తె. చూపుడు(వేలు.
మెండు-తె. 1. అధిక్యము. 2. అతిశయము. 3.
మిట్ట. క్రి. మెండుకొను-1. అతిశయించు. 2.
విజృంభించు. 3. నిండుకొను. మెందొడ్డు-విడి
రించు.
మెంతులు-వి. (మేంథి) ఒక సంబాధినిను.
మెకము-వి. (మృగము) 1. నాలుగు కాళ్ళ జంతువు.
2. జింక. రూ. మెగము. నమా. మెకపుటాము-
మృగమదము, కస్తూరి. మెకములతిండి-సివంగి,
మృగాదనము. —తేడు-సింహము, మృగరాజు.
మెకమెకపడు-తె. ఉద్ధతినించు. కృ. మెకమెక
మెక్క-తె. తిను. [పాటు.
మెచ్చు-తె. 1. క్లాపించు. 2. ంక్ష్యపెట్టు. కృ. 3.
క్లాపన. 4. బహమానము. 5. ప్రీతి. కృ.
మెచ్చు, మెచ్చు. నమా. —లచెట్టు-కల్పకము.
—లాడి-మెచ్చుకొనఁదగిన అడుది. (పుం.
మెచ్చులాడు.)
మెటిక-తె. సోపానము. రూ. మెట్టు, మెటిక.
మెట్ట-తె. 1. నీటియాధారము లేనిచేను. 2. మెరక
నేల. 3. పాదము. నమా. —చాలుపెట్ట-కోడి,
చరణాయదము.
మెట్టు-తె. 1. త్రొక్కు. 2. కృ. త్రొక్కుడు. 3.
సోపానము. 4. కొండ. 5. సుంకముత్యము
పుట్టు. 6. పులిసినపట్టిగ. 7. మొత్తము. 8.
8. చెవ్వులు. 9. వీణనరకట్టు. నమా. మెట్టి
నిల్లు (అడుదాని) అత్తగారినిల్లు. మెట్టు (బ్రాలు-
మెట్టె-చూ. మట్టె. [తలబ్రాలు.
మెద-తె. కంఠము. రూ. మెదకాయ. నమా. —
మూల-బంగరహారము, [మడివేలు.
మెదవలు-తె. చాకలి, చాకలిది. రూ. మడివలు,
మెడిదము-తె. ధ్వని.
మెదుద-తె. పులిసినపట్టిగ.
మెజకరి-తె. బ్రహ్మచారి.
మెజక-తె. మెల్లె.

మెతుక-వి. మృదువై నది. రూ. మెతువు, మెదువు.
మెతుకు-తె. అన్నపుకకము. రూ. మెదుకు.
మెత్త-వి. (మృదువు) 1. పటపు. 2. మృదువై
నది. క్రి. —బిడు, —బాటు. మెత్తగిట్టు.
1. మృదువగు. 2. అణగ. కృ. మెత్తబాటు.
1. మృదుత్వము. 2. అలస్యము.
మెత్తడము-తె. మెత్తుట. [శాంతి. 3. తిన్నగా.
మెత్తన-వి. (మృదుత్వము) 1. మార్దవము. 2.
మెత్తు-తె. 1. మన్నులోనగువానిదళముగావూయు.
2. అంటించు, అతికించు. 3. కృ. మెత్తినపూత.
మెదడు-వి. (మేదస్సు) తలయందుండు క్రొవ్వు,
మస్తిష్కము. [చు. కృ. మెదలిక.
మెదలు-తె. 1. కొంచెముచలించు. 2. సంబంధించు.
మెదిండు-చూ. మెదుచు. రూ. మేదిండు.
మెదుక-తె. పినక. 2. మందము, మందుడు.
మెదుకు-చూ. మెతుకు.
మెదుగు-తె. 1. ధాన్యముపొట్టుపోవ నలగు. 2.
నలగు. ప్రే. మెదించు, మెదుచు, మెదువు.
మెదుగుడు-తె. 1. నలగుట. 2. ప్రాతవస్త్రము.
మెదుచు-తె. 1. మెదిగించు. 2. కలుపు. రూ.
మెదువు-చూ. మెతుక. [మెదించు, మేదిండు.
మెనుపు-తె. (కవ్వముతో) ఎనుపు. [మెచ్చు.
మెచ్చు-తె. 1. క్లాపన. 2. ప్రీతి. 3. వరము. రూ.
మెయి-తె. 1. కొన్నియెడల తృప్తియా విభక్తియం
దువచ్చు ప్రత్యయము. 2. దేహము. 3. విధము.
4. పార్శ్వము. 5. వెంబడి. రూ. మయి, మై.
నమా. —కాలుపు-పాణి, దేహి. రూ. మయి
కాలుపు, మైకాలుపు. —పాలు-నగము. రూ.
మయిపాలు, మైపాలు. —మఱపు-చూ. పార
వళ్ళము. రూ. మయిమఱపు, మైమఱపు. —మఱ
పు-కవచము. రూ. మయిమఱపు, మైమఱ
పు. —మెయి-అనాయనము. రూ. మెయిమై,
మయిమయి, మైమై. —మడి-చూ. మైవడి, క్రి.
—కొను-1. నమ్మతించు. 2. కలుగు. 3. ఆ
నుకూలించు. 4. ఆంగీకరించు. రూ. మయి
ను, మైకొను. కృ. మెయికోలు, మయికోలు,
మైకోలు. —మఱపు-పారవళ్ళమొందు. రూ.
మయిమఱపు, మైమఱపు. కృ. మెయిమఱపు.

మొరక-తె. మిట్టనేల.

మొజుడు-తె. తళతళునీప్రకాశించు. కృ. మొజువు.
మొజువు-తె. 1. తటిల్చు, మించు. 2. ప్రకాశము.
సమా. —తీగ-తీగవంటిమొజువు.

మొజుము-తె. 1. నాటిసముల్ల మొ. ఇటునటు కడ
ల్పు. రూ. మొజుము. 2. వల్లటి. [మెచ్చు.
మొజుమెచ్చు-తె. (మెచ్చు+మెచ్చు) మిక్కిలి

మొరమొర-తె. 1. మనోవ్యథ. 2. భేదము. క్రి.
—వరు-1. సంశయపడు. 2. వ్యథచెందు.
—లాడు-బాధపడు.

మొజుయి-తె. 1. ప్రకాశించు. 2. బయలుపడు.
3. బయలుపడడు. కృ. మొజువడి.

మొజువడి-తె. 1. అతిశయము. 2. ఉద్రేకము. 3.
దైర్యము. 4. నేర్పు. 5. గౌరవము. 6. ఊరే

మొజుకలు-తె. పొట్టువీడియువీడనిధాన్యము.[గింపు.

మొజులయ-తె. గుండ్రాయి.

మొజుయడు-తె. చలింపనివాడు. (శ్రీ. మొజుయత)

మొజుగు-తె. 1. తళతళమగుకాంతి. 2. తటిల్చు.
3. నేయిమొ. వాని జీర్ణ. సమా.—బోడి-1.
మొజువునలె మనోజ్ఞులగు ఆడుది. 2. ఆడు
ది. —దుఃఖువు-మిడుగుఱుఱువు. —
రిక్క-1. చగడము. 2. కాంతిగలనక్షత్రము.

మొజుకు-తె. పెజుకు, ఉత్పాదించు. [కృ. మొజువు.

మొజుము-తె. 1. మొజుచు. 2. మొజుముపొడుచు. 3.

మొలకున-తె. 1. మేలుకొనుట. 2. వర్తనము.

3. జాగ్రత్త. 4. జీవనము. 5. సంచారము.

మొలగు-తె. 1. వర్తించు. 2. జాగరూకతతో వ
ర్తించు. 3. సంపదించు. 4. జరగు. కృ. మొ

లకున. ప్రే. మొలచు.

మొలత-తె. ఆడుది. రూ. మొలతుక, మొల్త, మొల్తుక.

మొలకు-తె. జ్వలించు.

మొలపు-తె. 1. మొలయజేయు. 2. జాగరూకత.

3. మెత్తబాటు. 4. ప్రమజము. రూ. మొల్పు.

మొలయ-తె. 1. వర్తించు. 2. జాగరూకతతో వ
ర్తించు. 3. వెనఁగు.

మొలి-తె. వెనఁగు. రూ. మొలిక, మొల్తు. క్రి.
గొను - వెనఁగొను. —వరు. —మె

—మెట్టు-పెనవేయు.

మెలియ-తె. పెనఁగు. రూ. మెలయు. కృ. మెలి,

మెలును. రూ. మెలి. [మెలిక, మెలును. ప్రే. మెలుచు.

మెల్ల-తె. 1. ఒఱగినది. (చూపు.) 2. తిన్నగా.

మెల్లె-తె. చివక.

మెనఁగు-తె. తిను. రూ. మెనవు.

మే

మే-తె. చూ. మెయి. క్రి. మేకొను. 1. నమ్మబించు. 2.

పూను. 3. పొందు. రూ. మేకొను. కృ. మేకొలు, మై

కొలు. సమా. మేలలుపు-శరీరి. మే వుట్టువు-1.

కూతురు. 2. కొడుకు. —మఱువు-చూ. మెయి

మఱువు. —మెయి-అనాయాసము. రూ. మెయి

మేందము-స. పొట్టెలు. [మెయి.

మేందించు-తె. భేదించు.

మేంథి-స. మెంథి.

మేఠ-వి. (మేకము) భాగము, భాగి. సమా. —

తిండి-తోఁదేలు. —పొత్తు-భాగము. —రాసి.

మేషరాజ. —పొరము-గాంధారస్వరము.

మేగు-తె. 1. పూయు. 2. ఆవరించు. 3. నాను.

రూ. ప్రేగు, మేవు, మేవు.

మేడి-తె. నాగటిదుంపకు వెనుక నిలువుగా చేర్చిన

కొయ్య. సమా. —కోరు-నేడ్యముచేయువాని

కిచ్చుభాగము, మేడిపాలు. —చీల-మేడి

ఊడిరాకుండునట్లువేయుచీల. —కోఁక-దున్నె

దువారు వట్టుకొనుట కమర్చిన మేడిపిడి. —

పాలు-మేడికోరు. —పొగ-మేడితోఁక.

మేఠ-తె. వశ్యాదుల ఆహారము. సమా. మేఠరి.

1. కొందఱు శిల్పరిజోముట్టుడు. క్రి. మేఠ

మేకము-స. మేఠ. [తాడు-మేఠమేయు.

మేకు-హిం. చీల.

మేఠి-స. 1. శ్రీం పనిమిడి పేటల మొలనూలు. 2.

కొందనడము. సమా. —కన్యక-నర్మదానది.

మేగలి-తె. పూనిక.

మేఘము-తె. మఱు. (వి. మొగులు.) సమా. మే

ఘడ్వరము-ఆకాశము, మొగులుదారి. —నాడ

ము-ఊఱు. —పుష్పము-1. నీళ్లు. 2. భూరః

—వాహనుడు-ఇంద్రుడు, పుట్టారెతు.

మేచకము—మేళము.

మేచకము-న. 1. చీకటి. 2. నెయితిపురికన్ను. మేజా-హిం. బల్ల. [3. నలుపు. మేజోడు-తె. పాదరక్షలలోపలవేయు వస్త్రకళ. మేట-తె. ఎక్కరి. [చము. మేటి-తె. 1. అద్దిపుడు. 2. కనవువామి. 3. శ్రేష్ఠము. నమా. మేటరి-(మేటి+అరి). శ్రేష్ఠమేద-తె. సాధము. [దు.క్రి.మేటిల్ల-అతిశయించు. మేదము-తె. యుద్ధము. క్రి. —పొడుచు-యుద్ధముచేయు. వి. (మేళనము) కూడిక. మేడి-తె. అత్తిచెట్టు. మేడువడు-తె. అక్షతనొందు. రూ. మేడ్చడు. మేదకము-న. పెళ్లెము. [నివాడు. మేదకుడు-తె. 1. కవలను లేనివాడు. 2. మెత్త మేదర-తె. వెదురుదాచలు మొ. అర్పిడివిండు ఒక జాతి. (పుం. మేదరి. స్త్రీ. మేదరసాని.) మేదన్ను-న. మెదడు. మేదావి-తె. బాపాననాగ్ని మని. మేదిండు-చూ. మెదిండు. మేదిని-న. భూమి. (వ్యు. బలముగలది.) మేదురము-న. చక్కనై నునుపైనది. మేద-న. భారజాళికిగలబద్ధి. మేధము-న. యజ్ఞము. మేధావి-న. 1. చిలుక. 2. మేధగంవాడు. మేధి-న. పనులగట్టు గుంజ. మేధ్యము-న. పవిత్రము. మేన-తె. మేనిసంబంధము. నమా. —కోదలు-తోడఁబుట్టినదానికూతురు. —భావ-తనకంటె పెద్దవాడైన మేనత్తమేనమామలకొడుకు. —మఱుదలు-తనకంటె చిన్నదైన మేనత్త మేనమామలకూతురు. (పుం. మేనమఱుది.) —మామ-తల్లితోడఁబుట్టినవాడు. —యత్త--తండ్రితోడఁబుట్టినది. రూ. మేనత్త. —అికము-తోడఁబుట్టిన మేనత్తమేనమామల దేవానందభావము. మేనల్లుడు-తోడఁబుట్టినదానికొడుకు. మేనవది న-తనకంటె పెద్దదైన మేనత్త మేనమామలకూతురు. [భార్య. రూ. మేన. మేనక-న. 1. ఒకదేవవేళ్య. 2. హిమవంతుని మేని-తె. కాంతి.

మేను-తె. 1. శరీరము. 2. జన్మము. 3. పార్శ్వము. రూ. మే. మెయి, మయి. మై. నమా. —తాలుపు-శరీరి. రూ.మేతాలుపు, మైతాలుపు మొ. మేపు-తె. 1. మేయఁజేయు. 2. పశువ్యవధిం ఆహారము. నమా. మేవరి-తినువాడు. మేయ-తె. వత్సాదులు మేతగొను. కృ. మేత. మేర-వి. (మిర) 1. ఎల్ల. 2. మర్యాద. 3. క్రమము. 4. ఏర్పాటు. మేరువు-తె. 1. సారువ. 2. శిఖరమునందుంచు మణి. 3. నాయకమణి. న. 1. హేమాద్రి. 2. ఉత్తరదక్షిణములందలి భూమికొన. మేలము-తె. పరిహాసము. క్రి. మేలమాడు. మేలిమి-తె. 1. గౌరవము. 2. అవరంజి. మేలు-తె. 1. గుభము. 2. ఉపకారము. 3. పుణ్యము. 4. సుకృతము. 5. లాభము. 6. విశేషము. 7. వంపు. 8. శ్రేష్ఠము. 9. ఉపరి. 10. ప్రళంసార్థకము. నమా. మేలిల్ల-మేద. మేలుకట్టు-1. ఉల్లెడ. 2. మెట్టు. —చేయి. 1. హెచ్చు. 2. గెలుపుగలది. —బంతి-1. ఒరవడివ్రాయు మారికి మీదపాననవ్రాత. 2. శ్రేష్ఠము. —మచ్చు-చంద్రకాల. —రాసి-తూర్పుతీనధాన్యపురాశి. —వాడు-1. వంపుకాడు. 2. ఉత్తముడు. క్రి. —కను-నిద్రదెలియు. రూ. మేల్కను, మేలుకొను. —కాంచు-నై. —కొను-1. నిద్రదెలియు. 2. మోహించు. రూ. మేల్కొను. కృ. మేలుకొలు. —కొలుపు-1. నిద్రలేపు. 2. బి. మేలుకొనఁజేయుపాట. 3. నమస్కృతి. మేవడి-తె. 1. నమ్రత. 2. ఉపాయము. 3. తగినది. ఉచితము. [మేషి. మేషము-న. 1. గొడ్డెబోతు. 2. ఒకరాశి. (స్త్రీ. మేహనము-న. 1. మగగుణి. 2. మూత్రము. మేహము-న. సుఖోగము. మేళనము-న. కూడుట. రూ. మేళకము. క్రి. మేళగించు-1. జతగూడు. 2. కలియు. 3. జతగూర్చు. 4. కలుపు. రూ. మేళవిండు. మేళము-తె. 1. నాదస్వరము మొదలగు వాద్యముల జత. 2. వేళ్ళలయట. న. 1. కూడిక. 2.

రాగానుగుణముగ స్వరస్థానముల మెట్లు కుదుర్చుట. (ఇవి దెబ్బదిరెండు)

మె

మె-తె. చూ. మెయి. నమా. —తాలుపు-మేతాలుపు. —పూత-అంగరాగము. రూ. మయిపూత, మెయిపూత, మేపూత. —మై-చూ. మెయి మెయి. —మేటపు-మెయిమేటపు. —మేటపు-చూ. మెయిమేటపు. క్రి. —కొను-నమ్మతించు. కృ. మెక్కోలు, మయిక్కోలు.

మెకము-తె. మత్తు. రూ. మయికము.

మెకాటు-హిం. చెఱుగు, రూ. మయికాటు.

మెత్రావరుణి-న. అగస్త్యుడు, (వృ. మిత్రావరుణులనలగలిగినవాడు) [2. అనూరాధ.

మెత్తి-న. 1. మిత్రభావము. రూ. మెత్తము.

మెథనము-న. మిథనకర్తము.

మెద-తె. 1. గోరంటి, 2. మెకము. రూ. మయిద.

మెదానము-హిం. బయలుదూరు.

మెదు-తె. 1. మాయ. 2. మెకము. 3. చొక్కా. 4. వశ్యోవధము. రూ. మయిదు.

మెనము-తె. నిక్తకము. (తేనెతెత్తెనుండితీయవస్తువు) రూ. మయినము.

మెరేయము-న. చెఱుకురనమునఁ జేసినకల్లు.

మెల-తె. 1. మాలిన్యము. 2. అశుచిత్యము. 3. మలినవస్త్రము. 4. చీకటి. రూ. మయిల. నమా. —క్రోవి-మూరళి. మెలారు-ఒకక్షద్రదేవత. మెలాపు-హిగదాయగం ఆపు.

మెలుతుత్తము-వి. మయూరకుత్తము, ఒక నీంపు మండువస్తువు. రూ. మయిలుతుత్తము.

మెవడి-తె. 1. నమ్మతి. 2. అనుకూల్యము. 3. విధము. 4. సౌమ్యత. రూ. మయివడి.

మొ

మొంటె-తె. బాలికలాడుకొను చిన్నచేటి. రూ. మొరిచె.

మొండి-తె. 1. చేతులుకాళ్లు తెగినది, —వాడు. 2. మూర్ఖుడు, మూర్ఖురాలు. 3. మొక్కపోయినది. రూ. మొండు. నమా. మొండరి-మొం

డితనముగంవాడు. మొండికత్తె. —పై. —పట్టు-మూర్ఖవట్టు.

మొండెము-వి. (ముండము) తలతెగిన శరీరము, కఠింధము. రూ. మొండియము. నమా. మొండెవుగాము-రాహువు. —రక్కసుడు - కఠం మొకమాల-హిం. ఒకమేలుదీనుసుపట్టు. [ధుడు. మొకము-వి. ముఖము. రూ. మొగము, మోము. నమా. మొక్కట్టు. (మొకము + కట్టు) ముఖవైఖరి. [రూ. మొక్కరము.

మొకరము-తె. 1. వ్రంధము. 2. గడ్డిమ్రాసు. మొకరి-వి. (ముఖరము) 1. మ్రోగునది. 2. అనంబద్ధవచనములాడునది.

మొక్క-తె. 1. మొలక. రూ. మొక. 2. చిన్నచెట్టు. 3. న్యూనత. రూ. మొలక. వి. (మోఘము.) 1. వ్యర్థము. 2. మొనమడఁగినది. నమా. —జొన్న-మక్కాదేశమునుండివచ్చిన ఒకతెగజొన్న, మక్కాజొన్న. మొక్కడు-బలిసినవాడు. —మామిడి - ముంతమామిడి. క్రి. —చెడు-అవమానపడు. —పోవు-1. మొనమడఁగు. 2. భంగపడు. [మొక్కడిడు. మొక్కడి-తె. చిన్నకొమ్మలుగలయేనుగు. రూ. మొకరము-చూ. మొక్కరము.

మొక్కలము-తె. 1. ముష్కరత్వము. 2. శౌర్యము. 3. దైర్యము. 4. ఉత్సాహము. 5. బ. ముష్కరవచనము. 6. అప్రతిహతము. రూ. మొగ్గలము. క్రి. మొక్కలించు. కృ. మొక్కలంపు.

మొక్కలి-తె. (మొక్కలము + ఇ) 1. ముష్కరుడు. 2. కూరుడు. రూ. మొక్కలితాడు, మొక్కలీడు, మొక్కలుడు.

మొక్కు-తె. 1. దడంముపెట్టు. 2. మురుగు. 3. కృ. దండము. రూ. మొక్కు. నమా. —బడి-దేవతాప్రార్థన. రూ. మొక్కుబడి.

మొగ-వి. (ముఖము) 1. మొగ్గ. రూ. మొగడ, (ముఖము) అప్రాణివస్తుముఖము. 2. ద్వారము. 3. మొదలు. నమా. —చాటు-వెగటు. —దల-1. ఎదురు. 2. ముందటిభాగము. —పాళము-ఇల్లులోనగువాని ముందటిభాగము. రూ.

మొగ్గడము. — పిటికి - (మొగ్గము + పిటికి) కాఁదేలు. — పు (మొగ్గ + పు) హారదుల ముఖభాగము. — డు - (మొగ్గ + కూడు) ఇంటి నడికొవ్వు. — పడము - పినుగుమీద కప్పెడు కంఠశము. క్రి. — కట్టు - మ్రోగు. — కొను - అభిముఖమగు. — తప్పు - విముఖమగు. — తిరుగు. — పై — పడు - చూచు. గుడు - ముకుళించు. మొగ్గ - పి. చూ. మొగ్గ. క్రి. మొగ్గడించు, మొ మొగ్గము - చూ. మొగ్గము. నమా. మొగ్గముట్టు - అశ్వము ఛాలంకారము. — వీణ - ముఖవీణ. — నది. — పై — పాల - 1. నగరితలవాకిటిదావడి. 2. పంచ. రూ. మొగ్గనల, మోనల, మోసాల. (ప్ర. ముఖశాల.) క్రి. మొగ్గమిచ్చు - సుముఖుఁడగు. మొగ్గమోడు - 1. దాక్షిణ్యవడు. 2. సంకోచించు. కృ. మొగ్గమోట, మొగ్గమోటము. మొగ్గరంబము - తె. తుమ్మెద. మొగ్గరము - తె. వ్యూహము. రూ. మొగ్గరము, మోహరము, క్రి. మొగ్గరించు - 1. వ్యూహమునన్ను. 2. ఆక్రమించు. రూ. మోహరించు. మొగ్గలి - తె. తేలిక, నమా. — పనన - అనాన. — జేకు - 1. ప్రీతిభాషణము. 2. కంఠనఖజితము. — వాకిలి - 1. తలవాకిలి. 2. చూహరము. మొగ్గలేటు - సువర్ణముపి. [ము. 3. విధము. మొగ్గి - తె. 1. పూనిక. రూ. ఒగి. 2. మొత్త మొగ్గియు - తె. 1. పూను. 2. కవయు. మొగ్గుడు - పి. ముకుళించు. ముడుగు. రూ. మొవుడు. ప్రే. మొగుడుచు. మొగుచు. నమా. — దామర - ముడుగుదామర. మొగులు - తె. మేఘము. రూ. మొగిలు, మొఱులు. నమా. — దారి - ఆకస్రము, మేఘమార్గము. మొగ్గ - పి. (ముకుళము) 1. విరియనిపూవు. రూ. మొగ్గ, మొగ్గడ. 2. శిరముపాదములతోఁ జేర విల్లవలె వెలికిలవంగుట. క్రి. — వాలు - శిరము పాదముతోఁ జేర వెలికిలవంగు. రూ. మొగ్గవేయు. — విచ్చు - 1. వికసించు. 2. యథాయథ మొగ్గరము - చూ. మొగ్గరము. [లంగ. మొగ్గలము - చూ. మొగ్గలము. మొగ్గు - చూ. మొగ్గు.

మొటిక - తె. 1. మొలక. 2. తునుక. 3. మొట్టు. రూ. మొట్టిక, మోటిక. [గుర్జ. మొటిప - తె. ప్రాయమునందు మొగ్గమునలేచుచిన్న మొట్టికాయ - తె. తలపై పిడికిలివేళ్లనడిమి కొనలతో కొట్టుట, మొట్టు. మొట్టు - తె. 1. మొట్టికాయవైచు. 2. కృ. మొట్టికాయవైచుట. నమా. మొట్టమారి - మొట్టుతినువాడు, మొట్ట. [అంతకము, అంతు. మొత్తము - తె. 1. నమాహము. 2. తఱచు. 3. మొత్తు - తె. 1. కొట్టు. 2. నఱకు. 3. కృ. దెబ్బ. క్రి. మొత్తులాడు - కొట్లాడు. మొత్తువడు - కొట్టువడు. మొదలు - తె. 1. ఆది. 2. పూర్వము. 3. మూలము. 4. మూలదనము. నమా. మొదటివేల్పు. బ్రహ్మ, సురజ్యేష్ఠుడు. క్రి. మొదలుకొను. — వెట్టు - 1. పూను. 2. ప్రారంభించు. మొదవు - తె. పాడియావు. మొదకు - తె. 1. కఱకు. 2. దట్టము. మొద్దు - తె. 1. కొమ్మలునఱకినమ్రాసు, మోడు. 2. చూడుడు. రూ. మొద్దుడు. 3. లావు. 4. వాడిలేమి. క్రి. — వోవు - వాడిలేనిదగు. మొన - తె. 1. కొన. 2. ముడు. 3. వ్యూహము. 4. నైవ్యము. నమా. — కట్టు - 1. ఉత్సాహము. 2. ఉత్సహించు. — కాడు - 1. సేనాపతి. 2. కూరుడు. 3. ముఖ్యుడు. — గాలు - అన్యధాదికము. — కొను - మొనయు. — దప్పు - విముఖ మొనవు - తె. 1. పూనఁజేయు. 2. పూనిక. ప్రగు. మొనయు - తె. 1. పూను. 2. కలుగు. ప్రే. కృ. మొనరు - తె. ఒప్పు. [మొనవు. మొన్న - తె. (మొదలు + నాడు) కదచినదినమునకు ముందుదినము. [మొట్టు. మొప్పలు - తె. చేదమెద కిరుప్రక్కలనుండుద్వార మొప్పె - తె. 1. మూర్ఖుడు. 2. కఱకు. రూ. మొమొఱ - తె. అర్ధద్యవి. రూ. మొఱ. [ప్రియ. మొఱుగు - తె. 1. పొంచు. 2. వంచించు. కృ. 3. వంచన. 4. వంచకుడు. మొఱక - తె. న్యూనత. రూ. మొక్క. మొఱకడము - తె. దౌష్ఠ్యము. మొఱకు - పి. (మూర్ఖ) - మూర్ఖుడు. రూ. మొఱ

కుడు, మోలుకు, మోజుకుడు.
 మొరటు-చూ. మోటు.
 మొరడు-తె. స్త్రాణువు. రూ. మ్రోడు, మోడు.
 మొరవము-తె. మ్రోత. రూ. మొరయిక.
 మొరము-తె. సన్ననిగులకగలమున్ను. రూ. మొర్యు.
 మొరయ-తె. శబ్దించు. రూ. మ్రోగు, మ్రోయ.
 కృ. మొరవము, మొరయిక.
 మోజవ-తె. మొక్క. మొనమడగినది.
 మోజనడము-తె. ఉడువపుక్క.
 మొరసు-తె. 1. మొరము. 2. మోటు.
 మోత-తె. అంగన్యాయక, రూ. మొట్టి, మోటిక.
 మొరితె-చూ. మొంతు.
 మోటుగు-తె. 1. కుక్కకూయ. 2. కూయ.
 కృ. 3. కుక్కకూత. 4. కూత. రూ. మోటువు.
 మోటుగుడు-తె. కుక్కకూత.
 మొట్ట-చూ. మోజ.
 మోటి-చూ. మోటి.
 మొల-తె. 1. కటిప్రదేశము, నడుము. 2. చీల.
 3. త్రాసుముల్లు. సమా. —కట్ట-1. మొల
 నూలు. 2. కట్టకోక. —కత్తి-వాగు. —త్రా
 డు-పురుషునికటిసూత్రము. —త్రాసు-మొలగం
 త్రాసు, ముల్లుత్రాసు. —నూలు-ఆడువారు
 అలంకారార్థము ధరించు కటిసూత్రము.
 మొలక-తె. 1. అంకురము. 2. అంకురితబీజము.
 రూ. మోక. 3. ప్రణమనందుపెరుగుడు
 ర్థాంసము. 4. లేత. రూ. మొల్క. సమా.
 —చందురుడు-లేనెల. —నవ్వు-లేనవ్వు. —
 బంగారు-పుట్టలలో పురుగులవలనకలుగు బంగారు.
 క్రి. —కట్ట-మొలకవచ్చునట్లు విత్తనముల
 తడిపి మూటకట్టు. మొలకెత్తు-మొలచు. మొల
 వేయ-నాటు.
 మొలచు-తె. అంకురించు, మొలకెత్తు. రూ. మొలకెం
 చు. (మొలచు + తెంచు) కృ. మొలక, మొలవ.
 మోలాము-హిం. 1. బంగారులోనగువానిపూత. 2.
 పుంటికిపూయుచుండు. రూ. మలాము, మోలము,
 మొల్లము-తె. సాంద్రము. రూ. మొల్లము. [మోళము.
 మొల్లము-తె. 1. తజుచు. 2. అధికము. 3. ధనము.
 మొవు-తె. తాటిలోనగువానియందుపుట్టు ముడుక

వీడని లేతఅకు మొలక. రూ. మొవ్వు, మొవు.
 మొవుడు-చూ. మొగుడు.
 మొనలి-తె. సక్రము, మకరము. సమా. —దోర.
 జము-మకరతోరణము. —రాసి-మకరరాశి.
 —వాటోగులు-మకరకుండలములు. —వాయి-
 మొనలినోరుగల కత్తిపిడికొన. రూ. మొనలి.
 మొహదా-తె. అడ్డకత్తి. [కాటు.
 మొహరీ-హిం. ముప్పదిచిన్నములపిల్లు బంగారు
 మొహరు-హిం. ముద్ర. [నాణెము.

మో

మోకటించు-తె. మోకాళ్లు నేలకాన ముందటి
 కొజగు. రూ. మోకటిల్లు, బిడు, మోకటిల్లు.
 మోకారిండు. కృ. మోకటింత.
 మోకాలు-తె. (మోద + కాలు) జానువు.
 మోచేయి-తె. (మోద + చేయి) కూర్చుండు.
 రూ. మోచెయి. సమా. మోచేయిమడుపుటిల్లు.
 మోత-తె. బరువు. [రెండుండ్లుకలిపికట్టినకట్టడము.
 మోద-తె. మోడుచేకట్టిన నెత్తురుగడ్డ. క్రి. మో.
 మోడు-తె. 1. కొట్టు. 2. కృ. దెబ్బ. [దకట్టు.
 మోక-చూ. మొలక, మొక్క.
 మోకు-తె. లావుత్రాడు. వరాటము.
 మోక్షము-తె. 1. కైవల్యము. 2. విడుపు.
 మోఘము-స. 1. వ్యర్థము. 2. దీనము.
 మోషిక్యతము-స. వ్యర్థముగాచేయబడినది.
 మోచ-స. 1. అరటి. 2. బారుగు.
 మోచిక-స. ముచ్చె. రూ. మోచని.
 మోచకము-స. 1. అరటి. 2. మునగ. 3. విడు.
 మోచనము-స. విడుపు. [చునది. 4. వినరునది.
 మోచికము-స. విడిపింపబడినది.
 మోచు-తె. 1. ఆసు. 2. సహించు. 3. మొదలు
 మోజు-హిం. అభిలాష. [కొను. కృ. మోవు.
 మోట-తె. 1. కవిత. 2. మొద్దు. సమా. —కత్తి-
 మోటబరి-తె. బరువుమోసెడియెడ్డు. [మచ్చుకత్తి.
 మోటించు-తె. అనికగా నిలుపు.
 మోటిక-చూ. మొటిక.
 మోటు-తె. 1. మోడు. 2. తట్టవగొట్టము. 3.
 పందికెడుట మనుష్యాకారముగా నిలిపిన కవట

లక్ష్యము. 4. మూర్ఖుడు, మొండి. నమా. — పట్టు-మొండిపట్టు.

మోటాయిలము-న. ప్రియునికథాదులందు మనసు తగిలియుండుటను తెలియజేయు చెవిగోరి కొనుట మొదలగు స్త్రీల శృంగారచేష్ట.

మోదము-తె. మేఘావరణము.

మోడి-తె. 1. గణికాదులు మొగవాలి కాలికి నమీ పడుచుండునవస్తువునకై. 2. మాంత్రికులు చినవస్తువు నట్టివారు ఎత్తువేడుక. 3. వికము. మోడు-తె. స్థానపు. రూ. మొరడు. మ్రోడు. క్రి. —చదు-1. మోదగు. 2. మొక్కయగు. 3. ఖండితమగు, రూ. మోడ్చు.

మోడుచు-తె. మొగుడుచు. రూ. మోడ్చు. కృ. మోద-తె. తమలపాకులకట్ట. [మోడ్చు, మోడువు. మోదకము-న. కుడుము.

మోదమానము-న. సంకోపించుచున్నది.

మోదము-న. సంకోపము. రూ. ముదము. క్రి. —మోదించు, మోదిల్లు.

మోడుగు-తె. కింకుకవృక్షము. రూ. మోడువు.

మోడి-తె. విదవ.

మోపిక-తె. భారము.

మోవు-తె. 1. మోయజేయు. 2. అనించు. 3. ఆరోపించు. 4. గడ్డిలోనగువానిపెద్దకట్ట. 5. భారము. 6. వింటినారి. 7. అధికము. నమా. మోసరి-మోసవాడు. మోసాది-అపాయము. మోవుకాడు-మోచువాడు. —దం-1. ఆరోపణము. 2. భారము. క్రి. మోపిడు, మోపెట్టు. విరైక్కిడు.

మోము-చూ. మొకము. నమా. —ముట్టు-మొగముట్టు. క్రి. మోమోడు-మొగమోడు. కృ. మోమోట, మోమోటము. [మోపి.

మోయ-తె. (భారము) వహించు. కృ. మోత, మోర-తె. 1. వశ్యాదులదిర్ఘముఖము. 2. (నిందయందు) మనుష్యముఖము. నమా. —త్రోవు-పరాజ్ఞుత్వము. క్రి. మోరటిల్లు-మోముమీదికెత్తు. మోరపాక-చూ. ఓరపాక.

మోరు-తె. 1. పర్వతశిఖరము. 2. మణిగ. మోఱకము-వి. మూర్ఖము.

మోఱకు, మోఱకుడు-చూ. మొఱకు. మోలము-చూ. మొలాము. మోళము. మోవి-తె. పెదవి.

మోవు-చూ. మొవు.

మోష-న. దొంగతనము, చౌర్యము.

మోషకుడు-న. దొంగ.

మోస-వి. (మోష) 1. దొంగతనము. 2. ప్రమాదము. 3. వంచన. రూ. మోసము. నమా. —గాడు-వంచకుడు. క్రి. —మోవు-1. ప్రమాదపడు. 2. వందింపఁబడు.

మోసల, మోసాల-చూ. మొగసాల.

మోసు-తె. 1. మోవు. 2. మొలక.

మోహనము-న. మూర్ఖ. [లవు. క్రి. మోహించు. మోహము-న. 1. అజ్ఞానము. 2. మూర్ఖ. 3. వమోహరము-చూ. మొగరము. క్రి. మోహరించు. 1. ఎదుర్కొను. 2. పూహముపన్ను.

మోహితుడు-న. మోహమునొందినవాడు.

మోహిని-న. 1. ఒకస్త్రీదేవత. 2. ఒకవిశాచస్త్రీ.

మూ

మూంజి-న. ముంజదర్శు, మొలకాడు, ముంజి. మూక్తికము-న. ముత్తైము. (ఇదిపట్టుచోట్లు: వీనుగరు కుంభవలము, మేళము, వందికోట, శంఖము, చేపతల, పామువడగ, ముత్తైపుచిప్ప, చెఱకు, బోలువెదురు.)

మూలి-న. ముఖరత్నము. రూ. మూలిరత్నము.

మూర్ధము-న. మూర్ధత్వము.

మూనము-న. మాటాడకుండుట.

మూని-న. మూనముగలవాడు, ముని.

మూరజికుడు-న. మూరజమువాయించువాడు, మామూరి-తె. నాదస్వరము. రూ. మువూరి. [రంగికుడు. మూర్ధము-న. మూర్ధత్వము.

మూర్ధి-న. అత్తైత్రాది.

మూలికము-న. మూలముగలది.

మూల్యము-న. మూలబలము.

మూర్ఖర్యము-న. ముష్కరత్వము. [రుడు. మూఘూర్తికుడు-న. జోస్యుడు. రూ. మూఘూళి-న. 1. సిగ. 2. కొప్పు. 3. కిరీటము. 4.

(ఉత్తరపదమైనచో) శ్రేష్ఠుడు.

మ

మంగు-తె. క్రంగు, వ్రాలు. రూ. మంగబడు.
మందిలి-తె. నొచ్చినది. [4. సోల.
మందు-తె. 1. చచ్చు. 2. చదియు. 3. నొచ్చు.
మక్కు-చూ. మక్కు. [లిండు.
మగ్గు-తె. 1. చచ్చు. 2. నష్టమగు. 3. విహ్వ
మడిమము-న. మృదుత్వము, మెత్తన.
మబ్బు-చూ. మబ్బు.
మూకు-తె. వృక్షము. చూ. మూకు. [కన్ను.
మూగు-తె. సోల. సమా. మూగున్న-సోలిన
మూను-చూ. మూకు. సమా. మూనిపోటువులుగు.
మూనుగోయిల-వద్రంగిపిట్ట. దార్యాచూటము.
మూనుదిమ్మరి, మూనుమనికి-కోటి, కాణామృ
గము. రూ. మూన్చిమ్మరి, మూన్మనికి. క్రి.
—పడు. స్పంభించు. రూ. మూన్మడు. కృ.
మూనుపాటు, మూన్పాటు. —పిట్ట. స్పంభించు.
మూలు-తె. సోల. రూ. మూలుదెంచు. [వే. మూ
లుడు, మూల్లు. [గుడువడు-కబళిరమగు.
మింగు-తె. కబళించు. కృ. మింగుడు. క్రి. మిం
ముక్కు-తె. చెడిపోయినది (దాన్యము)
ముక్కుడి-తె. అల్పము.
ముగు-తె. ఇల్లలికినపిమ్మట లతాద్యాకారముగా
చేయు అలంకరణము. రూ. ముగు.
ముచ్చిమి-తె. దొంగతనము. రూ. ముచ్చిలి. క్రి.
ముచ్చిలించు, ముచ్చిలించు. సమా. ముచ్చిలి
పోటు - నిద్రించుచుండగా పైబడి చేయు
యర్థము. [కృ. ముచ్చిమి, ముచ్చిలి.
ముచ్చిలు-తె. 1. దొంగిలించు. 2. పంచించు.
ముచ్చు-తె. 1. దొంగ. 2. అరటిహువులోనుం
డు తెగనివస్తువు. రూ. ముచ్చు. సమా. —గో
ర-పెద్దదొంగ. —ప్రాద్దు-అర్ధరాత్రము.
మేగు-తె. 1. పూయు. 2. ఆపరించు. రూ. మే
గు, మేవు, మేవు.
మొక్కు-తె. 1. నమస్కరించు. 2. కృ. నమ
స్కారము. రూ. మొక్కు. సమా. మొక్కు
బడి-దేవతాప్రార్థన. రూ. మొక్కుబడి.

మొక్కుడు-తె. నమస్కారము.

మొగ్గు-తె. 1. మోతణిలు. 2. ఎక్కువ. రూ.
మొగ్గు. క్రి. మొగ్గుబడు, మొగ్గుతిలబడు,
మొగ్గుతిలబడు, మొగ్గుతిలు, మొగ్గుతిలు.
మోగు-తె. శబ్దించు. రూ. మోవు. కృ. మో
మోత-తె. ధ్వని. [గుడు.
మోడు-తె. 1. స్థాణువు. 2. మొక్క. రూ. మొ
రడు, మోడు. క్రి. —పడు. మొక్కపోవు.
మోయు-తె. శబ్దించు, మోగు. రూ. మోరయు.
మోల-తె. ఎదురు. [కృ. మోత.

న్య

న్యానము-న. వాదినది. [నది.
న్యస్తము-న. 1. స్వస్తముకానిది (చూట) 2. వాది
న్యేచ్చుడు-న. 1. ఆచారహీనుడు. 2. పాపర
తుడు. 3. చురక. సమా. న్నేచ్చముఖము-
రాగి, తామ్రము.

య

యంత-న. 1. సారథి. 2. చూపటివాడు.
యంత్రణము-న. 1. బంధనము. 2. రక్షణము. 3.
నియమనము. క్రి. యంత్రించు.
యంత్రము-న. 1. రక్షముతగుటకై ఏర్పఱచిన
సాధనము. 2. వీక్షాక్షరచక్రము. 3. తిరుగలి.
యంత్రకము-న. బద్ధము.
యక్షిణి-న. 1. గతించినవృత్తాంతములను దెలుపు
ఒకవిద్య. 2. యక్షనిభార్య. 3. కుజేదనిభార్య.
యక్షిడు-న. 1. దేవతలలో నొకతెగ. 2. కుజే
రుడు. సమా. యక్షకర్తమును-సుగంధద్రవ్య
ములు చేర్చిచేసిన కలపము. —ధూపము-సజ్జ
రసము. —రాట్టు-కుజేరుడు. (ఇట్లు యక్షిణః
యక్షిము-న. క్షయరోగము. [దు. మొ.)
యజ్ఞనము-న. యజించుట. క్రి. యజించు-1. య
జ్ఞముచేయు. 2. అర్పించు. రూ. యజించు.
యజమానుడు-న. 1. యజ్ఞకర్త. 2. గృహస్థుడు.
యజ్ఞస్సు-న. ఒకవేదము.
యజ్ఞము-న. యాగము, వేలిమి. (వి. జన్మము)
[పంచమహాయజ్ఞములు: బ్రహ్మయజ్ఞము, దేవయ

జ్ఞము, పితృయజ్ఞము, భూతయజ్ఞము, మనుష్య
యజ్ఞము) సమా. యజ్ఞసూత్రము-జం దెము.య
జ్ఞాయము-యజ్ఞమునకుఁ దగినది. యజ్ఞోపవీత
ము-జం దెము.

యజ్ఞ-స. విద్యుక్తముగా యజ్ఞముచేసినవాఁడు.

యతనము-స. కదఁక. రూ. యత్నము. (వి. జతనము.)

యతి-స. 1. పద్యవిశ్రమస్థానము. 2. సన్న్యాసి.

యత్నము-స. కదఁక. క్రి. యత్నించు.

యథాక్రమము-స. క్రమము సతిక్రమింపక.

యథాకాతుఁడు-స. మూర్ఖుఁడు.

యథాయథలు-స. చెల్లాచెదరు. [వేగులవాఁడు.

యథార్థము-స. సత్యము. సమా. యథార్థవర్థుఁడు.

యథేచ్ఛము-స. ఇచ్చనచ్చినట్లు. (ఇట్లుయథేచ్ఛము
మొ.) [దబ్బాటుసాకిరి.

యదృచ్ఛ-స. —పై.—సమా.యదృచ్ఛాభిజ్ఞుఁడు.

యదృశిష్టుఁడు-స. కాఁగలదికాకమానదని స్వప్ర
యత్నముచేయకుండువాఁడు.

యమకము-స. 1. రెంటికంటె నెక్కువయక్క
రము లొక్కతీరునవచ్చు శబ్దాలంకారము. 2.
యమకము.

యమము-స. 1. యమకము. 2. హింసాదులవలన
నుడుగుట. క్రి. యమించు-అజరు.

యమకము-స. జంట. (వి. అమద, జమట, జంట)

యమశిక-స. ఒకచర్యవాద్యము. (వి. జమశిగ)

యమి-స. 1. ముని. 2. హంస.

యముఁడు-స. 1. కాలుఁడు. 2. శని. (వి. జముఁ
డు) సమా. యమకిటము-కుమ్మరపురుగు. —
దాటి-జముదాడి. —ధారము-ఇరుప్రక్కలవార
రగలకత్తి.

యమున-స. గంగలోచేరు ఒకనది. (వి. జమున) స
మా. యమునాధ్రాక-యముఁడు.

యయువు-స. 1. అశ్వమేధయాగ దీక్షితునిచే వి
డువఁబడినగుట్లము. 2. గుట్లము.

యవనిక-స. 1. తెర. 2. తెరచీర. రూ. జవనిక.

యవలు-స. 'బార్లి' అనేడు ధాన్యము.

యవాగువు-స. గంజి. (వి. జావ)

యవీయసి-స. చెల్లెలు. (పుం. యవీయసుఁడు)

యశస్వి-స. కీర్తిగలవాఁడు.

యశస్సు-స. కీర్తి. రూ. యశము. (వి. అశస్సు.)
సమా. యశశపటము-ధంక. యశశాముఁడు-
కీర్తినిగోరువాఁడు. రూ. యశస్సాముఁడు. య
శస్కరము-కీర్తినిగలిగింపనది.

యష్ట-స. యజ్ఞకర్త. [పైకెప్పుకామ.

యష్టి-స. 1. హారమందలిపేట. 2. చేతికట్టు. 3.

యష్టిక-స. నూలుపేటలహారము.

యా, యి

యాగము-స. వేలిమి.

యావకుఁడు-స. అడుగువాఁడు. రూ. యావనకుఁడు.

యావన-స. అడుగుట, రూ. యావ. క్రి. యాచించు.

యాచితము-స. ఎరవలి. [జ్ఞకుఁడు.

యాజకుఁడు-స. యజ్ఞమునదప్పువాఁడు. రూ. యా

యాజనము-స. యజింపఁజేయుట.

యాత-స. 1. తోడికోడలు. 2. పోవువాఁడు.

యాతన-స. తీవ్రవేదన, కాటియ.

యాతము-స. పోయినది, గతము.

యాతుధానుఁడు-స. 1. నిర్మతి. 2. రాక్షసుఁడు.

యాతువు-స. 1. రాక్షసుఁడు. 2. బాటసారి. 3.

యముఁడు. 4. వాయువు. (వ్యు. వ్యుత్పన్న
వాఁడు.) [(వి. జాతర.)

యాత్ర-స. 1. పోవుట. 2. పుణ్యక్షేత్రములకేగుట.

యాదస్సు-స. 1. క్రూరజలజంతువు, నీటిదయ్య

ము. 2. నీరు. 3. నది. సమా. యాదఃపతి-1.

సముద్రుఁడు. 2. వరుణుఁడు. రూ. యాదసాం

పతి, యాదోనాథుఁడు.

యాదృచ్ఛికము-స. యదృచ్ఛగాఁ గలిగినది.

యాదృశము-స. ఎటువంటిది.

యానము-స. 1. పోవుట. 2. దండెత్తిపోవుట. 3.

వాహనము, సమా. యానపాత్రము-పదవ.

యావనము-స. కదపుట, కాలక్షేపము.

యోగ్యము-స. 1. యాపనముచేయఁదగినది. 2.

నికృష్టమైనది. సమా. యాగ్యయానము-పల్లకి.

యామము-స. 1. (వి.) జాము. 2. యమము.

యామి-స. 1. కుండ్లి. 2. తోడఁబుట్టినది.

యామికుఁడు-స. తలారి. [పై]

యామిని-స. రాత్రి. రూ. యామపతి.

యామ్య-స. దక్షిణదిక్కు. [భావము కలవాడు. యాయజాతుడు-స. పలుమాటలు యజ్ఞముచేయునట్లు యాయావరము-స. 1. ధాన్యయాచన. (వి. ఆయ వారము) 2. అశ్వమేధపుగర్హస్థము.

యాయి-స. పోవువాడు.

యావనాశము-స. జొన్న.

యాశోదేయుడు-స. యశోదకొడుకు.

యాయజ్ఞపు-స. యజ్ఞంపనిచ్చగలవాడు.

యాయాసువు-స. పోవనిచ్చగలవాడు.

యు, యూ, యౌ, యో, యౌ

యుక్తము-స. 1. బార. 2. కూడుకొన్నది. 3. తగినది.

యుక్తి-స. 1. కూడిక. 2. న్యాయము. 3. ఉపాయగవత్-స. ఒక్కొక్కటి. [యము.

యుగము-స. 1. కృతాది. (ఇవి నాలుగు: కృత, శ్రేత, ద్వాపర, కలి.) 2. జత. 3. బార. 4. కాడి.

సమా. యుగంధరము-నొగ. యుగాంతము.

యుగళము-స. జత. రూ. యుగళి. [ప్రళయము.

యుగ్మము-స. జత. [మైనదియెద్ద.

యుగ్యము-స. 1. గజాదివాహనము. 2. కాడి

యుతము-స. 1. బార. 2. కూడుకొన్నది.

యుద్ధము-స. కయ్యము.

యువ-స. తొమ్మిదవనంపత్తరము.

యువతి-స. 1. పదియాలునుండి ముప్పదియేండ్ల వఱకుగల వయస్సుగల ఆడది. (పుం. యువుడు, యువకుడు.) 2. ఆడది.

యువరాజు-స. 1. చిన్నరాజు. 2. రాజువెనుక

యాకము-స. పేను. [రాజ్యమునకురాదగినవాడు.

యూధము-స. 1. సజాతీయ పశుసమూహము. 2. పశుపక్షిసమూహము. సమా. యూధనాథము-స

రికాడు. యూధవము—పై.—

యావసము-స. యజ్ఞమందుపశుబంధనార్థమునాటినపై

యాషము-స. పప్పుకట్టు. [పట్టలేని పాలకొయ్యి.

యొక్క-తె. సంబంధపడినవియును వచ్చు ప్రత్యయ

యొక్క-స. యొగకర. [ము.

యోక్త్రము-స. సనుల మెడపలుపు. రూ. యోత్రము.

యోగపట్టము-స. యోగులుజంపెడువలె వేసినొస

వత్తువు పట్టె. (వి. యోగపట్టె.)

యోగము-స. 1. అహార్యవస్తుప్రాప్తి. 2. వ్యాసము. 3. విష్ణుంభాది. (ఇవి 27) 4. ఉపాయము. 5. కూడిక. 6. ప్రయత్నము. 7. యోగ్యము.

యోగవాగలు-వి. (యోగపాదుతలు) అంతరిక్షమున పోయెడు యోగపిద్దులు ధరించుపావకోశ్లు.

రూ. యోగవాగములు. [(శ్రీ. యోగిని.)

యోగి-స. యోగాభ్యాసముచేయువాడు. (వి. జోగి)

యోగ్యము-స. 1. తగినది. 2. నేర్చుగలది.

యోచన-స. ఆలోచన. క్రి. యోచించు.

యోజన-స. కూర్పు. క్రి. యోజించు.

యోజనము-స. 1. కూర్పు. 2. ఆమద. [యోధ.

యోధ-స. యుద్ధముచేయువాడు. రూ. యోధుడు.

యోని-స. 1. ఆడుగుటి. 2. కారణము. [జోటి

యోష-స. ఆడుది. రూ. యోషిత, యోషిత్తు. (వి.

యోకము-స. ఉపిరికట్టు.

యోవకము-స. యువతీసమూహము.

యోవనము-స. పదియాలు మొదలు ఏబదియేండ్ల వఱకుగలప్రాయము.

యోవరాజ్యము-స. యువరాజు దొరతనము.

ర

ఆంతు-తె. జారత్వము. క్రి. ఆంతుడు, ఆంతువోవు.

సమా. —(జోతు-జారుడు, జారిణి.—జాలు.

జారిణి.—తెవులు-మేరురోగము. —మగ-

డు-జారుడు, ఉపవతి. —లాడి-జారిణి. అం

కైత-—పై.—

రంకువు-స. తెల్లనివెండ్లుకలు మెత్తనికోలుగలజీంక.

అంతె-తె. 1. అజోతు ద్వని. 2. ద్వని.

రంగడు-వి. శ్రీరంగనాథుడు.

రంగము-తె. సోదె. స. 1. నత్తు. 2. యుద్ధభూ

మి. 3. నాట్యస్థానము. 4. రంగు. 5. శ్రీరం

గము. సమా. రంగవల్లి-ముగ్గు. రంగజీవుడు-

1. చిత్రపువ్రాయువాడు. 2. నట్టువుడు.

రంగతించు-తె. ద్రవవస్తువుతోచేర్చి వ్రేలికొనతో

మర్చించు. రూ. రంగరించు.

రంగు-వి. (రంగము) 1. వర్ణము. 2. కాంతి. 3.

సొంపు. సమా. రంగరి-రంగు వేయువాడు.

రంజకము-తె. తుపాకిచెవిని పెట్టెడుమందు.

రంజకుడు-న. 1. రంజించువాడు. 2. రంగువేయు

రంజన-తె. గాఢవంటికాగు. రూ. రంజణి. [వాడు.

రంజనము-న. 1. ఇంగిలీషము. 2. ఎఱుగందము.

3. రంజించునది. [రంజించు.

రంజిల్లు-న. 1. ఎఱునగు. 2. అనురాగముపొందు. [పే.

రంద-న. 1. విధవ. 2. (నిందయందు) తారిత.

రండుడు-న. పుత్తుడు లేకయే మృతినొందినవా.

రంత-న. క్రిడించువాడు. [దు.

రంతు.వి. (రతి) 1. సురతము. 2. క్రిడ. సమా.

—తాడు—క్రిడావరుడు.

అంతు-తె. కంకలద్యని. క్రి. అంతిల్లు.

రంద్రము-న. 1. బెజ్జము. 2. నందు. 3. దూఱు.

అంపము-తె. పంకలు మొ. కోయుసాధనము. క్రక

చము. సమా. అంపకాడు-అంపముతో కోయు

వాడు.

అంపిల్లు-తె. 1. వ్యాపించు. 2. వర్ణిల్లు. 3. విజృం

భించు. 4. అతిశయించు. రూ. అంపిలు.

అంపు-తె. 1. కంకలము. 2. ఉపద్రవము.

రంపె-తె. 1. మాదిగవాని వెనుకపాదరంగల కత్తి.

2. తాటాకులుదివ్వకత్తి. రూ. రంపెయి, అంపి

య, అంపె. సమా. రంపెలాడి-రాక్షసకృత్య

ముగల ఆడుది.

రంభ-తె. 1. ఒకఅవ్వరస. 2. అరటిచెట్టు.

రంహస్సు-న. వడి. [దరము.

రకము-హిం. 1. దినుసు. 2. శ్రేష్ఠము. 3. సుం

రక్కసి-వి. 1. రాక్షసుడు. 2. రాక్షసి. రూ. రాకాసి.

రక్కసి-దు-వి. రాక్షసుడు.

రక్కసుడు-వి. 1. రాక్షసుడు. 2. నిర్మతి. సమా.

రక్కసులగొంగ-విష్టువు, దైత్యుడి.

అక్కు-తె. 1. గీటు. 2. కృ. గీట. [హ్యము.

రక్కెన-వి. 1. రాక్షసి. 2. అయక్రము. 3. అన

రక్కొను-తె. 1. వర్ణిల్లు. 2. తేరుకాసు. 3. క

లుగు. రూ. రెక్కొను.

రక్తము-న. 1. నెత్తురు. 2. కుంకుమ. 3. రాగి.

4. ఎఱుపు. 5. అనురాగముగలది. సమా. రక్త

వము-1. జలగ. 2. దాకిని. —పుచ్చిక-నలికండ్ల

రక్తాక్షి-న. వి. బిడియెనిమిదవసంవత్సరము. [పాము.

రక్తి-న. 1. అనురాగము. 2. ఇంపు.

రక్తిమ-న. రక్తవర్ణము. రూ. రక్తిమము.

రక్ష-న. 1. రక్షణము. 2. లక్క. క్రి. రక్షించు.

రక్షకుడు-న. రక్షించువాడు. రూ. రక్షి.

రక్షణము-న. కాపాడుట. రూ. రక్షము.

రక్షితము-న. రక్షింపబడినది.

రక్షితవ్యము-న. రక్షింపదగినది. రూ. రక్ష్యము.

రగులు-తె. మండు. రూ. రవులు, రౌలు. [పే. రగు

లుచు, రవులుచు, రౌలుచు.

రచన-న. నిర్మాణము. క్రి. రచించు, రచియించు,

రచయిత-న. రచించినవాడు.

రచితము-న. రచింపబడినది.

రచ్చ-తె. 1. రాజహర్షము. 2. మందపము. 3.

నభ. 4. గోషి. 5. కంకలము. 6. కంహము.

సమా. —కొట్టము-మందపము. —వట్టు—

పై—బంద-రచ్చపై కూర్చుండుటకువేయ

బిడినబంద. —ప్రాసు-రచ్చపై నీడతై పెట్టిన

రజకుడు-న. చాకలవాడు. [ప్రాసు.

రజతము-న. 1. వెండి. 2. తెల్లనిది. సమా. రజతాద్రి.

రజన-తె. సంపాదనము. [వెండికొండ, కైలాసగిరి,

రజని-న. రాత్రి. సమా. రజనికాంతుడు-చంద్రు

డు. —చరుడు-1. చంద్రుడు. 2. రక్క

సుడు. —ముఖము-మునిమాపు.

రజస్సు-న. 1. ఒకగుణము. 2. దుమ్ము. 3. పు

ప్పొడి. 4. ముట్టునెత్తురు. రూ. రజము. సమా.

రజా-హిం. నెలపు. [రజస్వల-ముట్టుది.

రజాయి-హిం. నడుమదూది పెట్టికుట్టినదుప్పటి.

రజన-తె. ఆత్మస్తుతి.

రజ్జ-తె. 1. ప్రేలు. 2. కృ. వ్యర్థభాషణము. 3.

రజన. సమా. రజ్జలాడి-1. వ్యర్థభాషణరా

లు. 2. ఆత్మస్తుతిపరులాయి. (పుం. రజ్జలాడు.)

రజ్జపు-న. 1. త్రాడు. 2. ఆడుదానిజడ.

రటనము-న. మోత.

రటితము-న. విషమంబుమోత.

రట్టిడి-తె. నింద్యము.

రట్టు-తె. 1. దూఱు, నింద. 2. ఉపద్రవము. రూ.

రణనము-న. మోత. [అట్టు.

రణము-న. 1. యుద్ధము. 2. మోత.

రణితము-స. 1. మ్రోత. 2. మ్రోసినది.
 రతనము-వి. (రత్నము) మణి. సమా. రతనపు
 గని-సముద్రము, రత్నాకరము.—పిల్ల-ఇంద్ర
 రతము-స. 1. సురతము. 2. అనక్తము. ద్రవస్సు.
 రతి-తె. 1. రతనాలతానికయందొకయెత్తు. 2. మ
 ణిగునం దిరువదైదవదాగము. స. 1. సురత
 ము. 2. మన్మథునిభార్య. 3. అనురాగము.
 సమా. రతివతి-మన్మథుడు.
 రత్నము-స. 1. మణి, (నవరత్నములు: మౌక్తికము,
 పద్మరాగము, వజ్రము, ప్రవాళము, మరకతము,
 నీలము, గోమేధికము, పుష్కరాగము, వైడూర్య
 ము. ఇవి అశ్వశాతి=రాతిసంబంధమైనది, అన
 శ్వశాతి=రాతిసంబంధములేనిది అని ద్వివిధ
 ము.) 2. శ్రేష్ఠమైనది. సమా. రత్నగర్భ-భూ
 మి. —గర్భుడు-1. నముద్రుడు. 2. కుడే
 రుడు. —సానువు-మేరువర్వతము. రత్నాక
 రము-సముద్రము. [పిడిమార అరత్ని]
 రత్ని-స. పిడివెలియూర. (చిటితెనవేలుచాచిన
 రథము-స. 1. తేరు. 2. శరీరము. సమా. రథ
 కారుడు-1. తేరుచేయువాడు. 2. వద్రంగి.
 —గుప్తి-చక్రరంధ్రములజొప్పించు నెమ్ములు.
 రథాంగము-1. చక్రము. 2. చక్రవాకము.
 రథి-స. 1. రథమందుండి యుద్ధముచేయువాడు.
 రూ. రథికుడు. రథిరుడు 2. రథమునె
 క్కినవాడు. [3. మార్గము.
 రథ్య-స. 1. రథసమూహము. 2. రాజమార్గము.
 రథ్యము-స. రథమునీర్డు గుఱుము.
 రదనము-స. పల్లు. రూ. రదము. సమా. రదనపు
 దము-పెదవి, పలుకపు.
 రద్ది-తె. 1. ఆల్పరి. 2. గొప్పద్యని. రూ. రద్దు.
 రద్దు-తె. రద్ది. హిం. కొట్టివేయుట.
 రవణము-తె. గొప్ప.
 రవము-తె. ఉపద్రవము.
 అప్ప-తె. చిన్నతాయి.
 రప్పించు-తె. రాజేయు.
 రభవము-స. 1. వేగము. 2. సంకోషము.
 రమ-స. లక్ష్మి. సమా. రమానాథుడు-విష్ణువు,
 లక్ష్మీవతి. (ఇట్లు రమావతి, రమారవుడు మొ.)

రమణ-వి. (రమణము) 1. ఒప్పదము. 2. ప్రీతి.
 3. విదము. రూ. రవణ, రాణ. క్రి. రమణిం
 చు, రవణించు.
 రమణి-స. క్రిడించునట్టి ఆడుది. 2. ఆడుది.
 రమణియము-స. ఒప్పదమైనది.
 రయము-స. వేగము.
 రల్లకము-స. కంబళి.
 రవ-వి. (లవము) 1. అణువు. 2. సన్నము. 3.
 ఖండము. తె. 1. వజ్రము. 2. రవణము.
 రవగాలు-తె. అస్కందితము. రూ. రవాలు.
 రవది-తె. అప్పు, ఋణము.
 రవణ-రూ. రమణ. క్రి. రవణించు.
 రవణము-వి. భూషణము. స. మ్రోగునది.
 రవము-స. 1. ద్వని. 2. కంఠధ్వని. రూ. రావము.
 రవరవ-తె. 1. కాంతి. 2. స్పర్శ.
 అవఅవ-తె. కోపవికారమునందగు ననుకరణము.
 రవళి-వి. (రవము) ద్వని. రూ. రవాళి. క్రి. రవ
 రవి-స. మూర్ఖుడు. [శించు, రవాళించు.
 అవిక-తె. కంచెల. రూ. అయిక, తెక.
 అవ్వ-తె. వింద. క్రి. అవ్వాడు-నిందించు.
 రళన-స. వదియాణపేటలుగలఆడుదానిమొలనూ
 రళి-స. 1. వెలుగు. 2. వగము. [య. రూ. రసన.
 రస-స. 1. భూమి. 2. పాతాళము.
 రసన-స. 1. నాలుక. 2. రళన.
 రసము-స. 1. పాదరసము. 2. జలము. 3. రుచి.
 (ఇవి అణు: ఒగరు, తీపు, ఉప్పు, కారము,
 చేదు, పులుపు.) 4. వసరు. 5. శృంగారాది.
 (ఇవి తొమ్మిది: శృంగారము, హాస్యము, కరు
 ణ, వీరము, రోద్రము, భయానకము, బీభత్సము,
 అద్భుతము, శాంతము.) సమా. రసజ్ఞ-నాలుక.
 —జుడు-రసికుడు, పండితుడు.—వారము—
 పాదరసమునకట్టి బంగారుచేయువిద్య.
 రసాతలము-స. పాతాళము.
 రసాయనము-స. 1. తీయనిమందు. 2. మజ్జిగ.
 రసాల-స. 1. చక్కెర. 2. నాలుక.
 రసాలము-స. 1. చెఱకు. 2. మామిడి.
 రసి-తె. పులిటిము. రూ. రసిక. [రసికురాలు.)
 రసికుడు-స. రసమునెఱిగినవాడు. (ప్రీ. రసిక.

రసితము-న. 1. ఉలుము. 2. ధ్వని. 3. మొలా
ముచేయఁబడినది. 4. ధ్వనించినది.
రసీడు-హిం. చెల్లుపత్రము.
రస్తు-హిం. వస్తుసంభారము.
రహటము-న. రాట్టము.
రహటు-తె. ఉపద్రవము. రూ. రట్టు, రాటు.
రహస్యము-న. 1. ఏకాంతము. 2. దాఁచఁదగినది.
రహస్సు-న. ఏకాంతము. [5. రక్తి. 3. విధము.
రహిత-తె. 1. అనందము. 2. అనక్తి. 3. తెలివి. 4. బాగు.
రహించు-తె. 1. ఒప్పు. 2. వర్తిల్లు. రూ. రహి-
రహితము-న. విడువఁబడినది. [యించు.

రా

రా-తె. 1. పీచమిత్రోద్దేశములందును ప్రళంసార్థ
మందును ఉపయోగింపఁబడునది. (ఏమిర, ఏమి
రా, కానీరామె.) 2. రాచ శబ్దమునకు నమాన
మునమీదివర్తములోపింపఁగామిగిలినరూపము.
నమా. రాకొమరుడు-రాజకొడుకు. —పులుఁ
గు-కంకవక్షి, రాబందు. —కొమిరె-రాజకూఁతు
రు. —ముని-రాచముని. —యంచ-రాజహంస.
—రాజు-రాజరాజు.
రా-తె. తాయశబ్దమునకు నమానమందు మీదివర్త
ములోపింపఁగామిగిలినరూపము. నమా. తాపు
పుష్-అశ్మపుష్పము. రూ. రాపుష్ప. క్రి. తానడు-
1. నిశ్చేష్టనొందు. 2. జడుఁడగు. రూ. రావడు.
రాంకవము-న. మృగరోముముతో నేయఁబడినది.
రాఁగు-తె. 1. జారిణి. 2. ఉర్ధ్వఁడు. 3. భూర్ధ్వఁడు.
రాఁజు-తె. నివృంతుకొను. రూ. రంజకొను.
రాఁజుట-తె. 1. ఇచ్చినదిమరలీనకొను. 2. నేకరిం
రాక-తె. చచ్చుట. అగమనము. రూ. రాకడ. [చు.
రాకానీ-చూ. రక్కసి.
రాకించు-తె. మోడు.
రాకిడి-తె. జడబిల్లి.
రాకొట్టు-తె. 1. రాకా పోరా యను. 2. తిరస్కరించు.
రాక్షస-వి. నలువదికొమ్మిదవ వంశవృక్షము.
రాక్షసి-న. రక్కసి. (పుం. రాక్షసుడు.) (పుష్.
రక్షించువాడు.)
రాగము-న. 1. పాటలోనగు సంగీతధ్వని. 2. అగు

రాగము. 3. రంగు. 4. ఎలుపు. నమా. రాగ
మాత్రము-1. త్రాసుత్రాడు. 2. పట్టపుత్రాడు.
క్రి. రాగిల్లు-రంజిల్లు. [ప్రే. రాగించు.
రాగి-తె. 1. తవిడపైరు. 2. అశ్వత్థవృక్షము.
రూ. రావి. వి. (రక్తము) తామ్రము. రూ.
రావి.న. 1. అనురాగముగలది. 2. ఎలుపుగలది.
రాచ-వి. (రాజ) రాజసంబంధి. నమా. —పుండు.
జలైదకులుపు. (ఇట్లు రాచకులుపు.) —పుట్టు
పు-క్షత్రియుడు. —వాడు. —పై---. —వీ
డు-రాజదాని. [చు. 4. రుద్దు.
రాచు-తె. 1. ఒరసికొను. 2. ఒరయు. 3. చెఱ
జాచు-తె. 1. ఒరయు. 2. రుద్దు.
రాజన్యుడు-న. 1. రాజు. 2. క్షత్రియుడు.
రాజి-న. 1. పంక్తి. 2. రేఖ. రూ. రాజిక.
రాజనము-న. రజోగుణమువలనఁ గలిగినది.
రాజిల్లు-న. ప్రకాశించు.
రాజితము-న. ప్రకాశితము. [గినది.)
రాజీవము-న. తామర. (పుష్. అకరువుపంక్తిగలి
రాజు-న. 1. జేదలు. 2. రాచవాడు. 3. ఇంద్రుఁ
డు. 4. చంద్రుడు. నమా. రాజితము-రాజల
నమాహము. —దంతము-ముందటివల్లు. —
ధాని-రాజవసించునగరము, రాచవీధు. —నృసిం
తము-మంచిరాజుగలది (దేశము). —భూయ
ము-రాజత్వము. —పూర్ణము-రథములు మొ.
పొడగిన పెద్దత్రోవ. —మాషము-అలసం
దలు. —యక్షము-క్షయరోగము. —రాజు.
1. చక్రవర్తి. 2. కుబేరుడు. 3. దుర్యోధ
నుడు. 4. చంద్రుడు. —ప్రణము-రాచపుం
డు. —సూయము-ఒకరాజు తక్కిన రాజులను
జయించి చేయుయాగము. —హంస-1. ఎఱ్ఱని
ముక్కుకాళ్లుగలహంస. 2. రాజశ్రేష్ఠుడు. రూ.
రాజి-న. రాజభార్య. (వి. రాణి) [రాజహంసుడు.
రాజనము-వి. (రహటము) నూలుపడితెరుయంత్ర
ము. రూ. రాట్టము.
రాటు-చూ. రహటు. క్రి. రాటుపడు, రాట్టుడు.
రాట్టు-న. రాజు.
రాడు-తె. గుంజ, స్తంభము. క్రి. రావడు.
రాణ-చూ. రమణ. క్రి. రాణించు-ఒప్పు.

రాణి-వి. (రాజ్ఞి) రాజభార్య. సమా. —వాసము.

1. అంతఃపురము. 2. అంతఃపురస్థి. 3. భార్య.

రాణువ-తె. 1. సేన. 2. పరివారము.

రాత్తిరి-వి. (రాత్తి) చూపటివేళ. రూ. రెయి, రేయి.

రాత్రి-స. సూర్యాస్తమయమునుండి సూర్యోదయము

వఱకుగల కాలము, రాత్రి. సమా. రాత్రిచ

రుడు-1. నిర్మలి. 2. రాక్షసుడు. రూ. రాత్రి

రాధాంతము-స. సిద్ధాంతము. [చరుడు.

రావడు-తె. 1. స్తంభించు. 2. దృఢపడు. 3.

రాయిగు. [రావు, రావుడు.

రావిడి-తె. 1. ఒరయిక. 2. ఉపద్రవము. రూ.

రావు-తె. రావిడి. రూ. జావు. క్రి. రాపాడు-రాయు.

రావుడు-తె. 1. రావుడు, ఒరయిక. 2. గొంతు

కమ్ముట. రూ. రావిడి, రావు. [గా రాలినపొడి.

రాపాడి-తె. (రాచు + పొడి) అకుతాయితో రాచ

రాబందు-వి. (రాచబందు) రావులుగు, జటాయువు.

రాబడి-తె. వచ్చుబడి, ఆయము.

రాచు-స. 1. రమించునట్టి ఆడుది. 2. ఆడుది.

రాచుకము-స. ఇంగువ.

రాచుకమ్మ-తె. చిలుక.

రాచుజాణము-స. 1. పుస్తకములను గొణుకువురుగు.

2. ఒకతెగమల్లె. 3. అమోఘమైనది.

రాచుము-స. 1. దుప్పి. 2. ఒప్పిదమైనది. 3. నల్లనిది.

రాచునిదాడి- (మిత్ర) అసంఖ్యము.

రాయడు-వి. రాజు. రూ. రావు.

రాయభారము-వి. (రాజభారము) దౌత్యము.

రాయబారి-వి. దూత.

రాయసము-తె. కార్యదర్శిసవి.

రాయి-తె. 40. రూ. జాయి. సమా. జాతిగుండె-

కతినహృదయము. —నార-ఒకటిపది. —

యప్ప-సముద్రపుటుప్ప, అక్షిణము. —యలి-

కానెయులి. —పాణ-వక్రాయుధము.

రాయిడి-తె. 1. ఒరయిక. 2. ఉపద్రవము. రూ.

రావిడి. క్రి. రాయిడించు-అల్లరిచేయు. సమా.

—కాడు-ఉపద్రవము చేయువాడు, —గిడి

గిడి-డిండినువాద్యము.

రాయ-తె. 1. (గొంతు) కమ్ము. 2. ఒరయి.

3. ఎదిరించు. 4. కలహించు. కృ. రావు.

రాబ-తె. పడు, సమా. —గాయ-యంబు. ప్రే. రా

యి, రాబ్బు.

రాబపడు-తె. (ఎలుగు) కంపించు. రూ. రాబ్బ

డు. కృ. రాబపాటు, రాబ్బాటు.

రాబపు-తె. రాబుట. రాబ్బుట.

రావడి-తె. ఉపద్రవము. రూ. రాయిడి.

రావము-స. ద్వని. రూ. రవము.

రావి-తె. అశ్వత్థము. రూ. గా. సమా. రావిరేక.

భిగ్గులకు కొండెయందుగఱకు రావిచూకువంటి

రావింపు-తె. రప్పించు. [వగ. రూ. రావేక.

రావు-చూ. రాయడు.

రావుకు-తె. గుఱ్ఱమునెక్కువాడు. రూ. రవుకు,

రావుకు, రాహుకు. రాహుకుడు, రౌతు.

రాశి-స. 1. కుప్ప. 2. మేషాది. (సూర్యుడొక

నెలకురాటు పరిమితి. ఇవి పండ్రెండు:

మేషము, వృషభము, మిథునము, కుంభము,

సింహము, కన్య, తుల, వృశ్చికము, ధనుస్సు,

మకరము, కుంభము, మీనము.) (వి. రాసి)

రాష్ట్రము-స. 1. దేశము. 2. ఉపద్రవము.

రాష్ట్రీయుడు-స. (నాట్య.) రాజభార్యతోడఁబుట్టిన

రానభము-స. గాడిద. (వృక్కాయనది) [వాడు.

రానము-స. 1. ఒకానొకక్షీర. 2. పరిహాసము. 3.

రాసి-వి. రాశి. [నల్లనము. 4. ద్వని.

రాహిత్యము-స. రహితభావము, లేమి.

రాహువు-స. ఒకచాయాగ్రహము, తలగము.

రి, రి

రింజ-స. 1. గుఱ్ఱపుగిట్ట. 2. ఒక అశ్వగతి. 3.

నృత్యము.

రింజము-స. జాతుట, స్థలనము. రూ. రింజము.

రింగు-తె. వస్త్రపురుచ్చె.

రింఘోళి-స. సమాహము.

రింజ-తె. కాలుపట్టవచ్చినవానిని కాలుతప్పించి సం

రింజ-చూ. రిమ్మ. [దిటమెడఁబొడివిపట్టెడిపట్టు.

రికము-తె. భావార్థకప్రత్యయము. రూ. జికము. (పె

రిక్క-వి. (ఱుక్షము)నక్షత్రము. [ధటికము మొ.)

ఱిక్కించు-తె. నిక్కించు.

రిక్కు-తె. తోకఁగ్రదిప్పుటయందగు సనుకరణము.

రిక్తము-న. వట్టిది.

రిక్తము-న. ధనము.

రిక్షము-న. ఋక్షము. [కృ. తీర్చువాడు.

తీర్చు-తె. నిశ్చేష్టత. క్రి. —నడు-చేష్టలదక్కు.

రిత్త-వి. (రిత్తి) 1. వట్టి. 2. కల్ల. 3. ఊరక.

సమా. —కత్తె-తేరకత్తె. (పుం. రిత్తకాడు)

రిపువు-న. శత్రువు. [క్రి. —చోవు-వ్యర్థమగు.

రిప్పు-తె. వెలితి.

తీర్పు-చూ. తీర్పు.

రిమ్మ-తె. ఉన్నాదము. రూ. రింబ.

తీమ్మ-తె. (చిమ్మనగ్రోవితో) చిమ్మ.

రిరం-న. రమింపచిచ్చ. (పుం. రిరంపువు.)

రిరక్ష-న. రక్షింపచిచ్చ. (పుం. రిరక్షివు.)

రివట-తె. ఉపశాఖ, రెమ్మ. రూ. రివ్వ.

రిష్టము-న. 1. క్షేమము. 2. అశుభము. 3. అభావము.

రిష్టి-న. 1. అశుభము. 2. ఖద్గము. [4. ఖద్గము.

రిద్ద-న. తిరస్కారము, తెగడిక.

రీణము-న. కాశీనది.

రీతి-న. 1. తెఱఁగు. 2. మేర. 3. కావ్యశైలి.
పద్ధతి. (ఇదిమూఁడు: వైదర్భి, గోడి, పాంచాలి.)

రు

రుంజ-తె. ఒకచర్మవద్యము.

రుండము-న. 1. తెగినతల. 2. మొందెము.

రుంద్రము-న. విరిచియైనది.

రుక్కు-న. 1. సూర్యకిరణము. 2. కాంతి. 3.

ఇచ్చ. రూ. రుచి. 4. రోగము. రూ. రుజ.

రుక్మము-న. 1. బంగారు. 2. లోహము. సమా.

రుక్మకారకుడు-కమనలి.

రుగ్గము-న. 1. విఠిగినది. 2. రోగమునొందినది.

రుచకము-న. 1. చూర్ణము. 2. మంగళవ్రదవ్యము.

రుచి-న. 1. సూర్యకిరణము. 2. కాంతి. 3. ఇచ్చ.

రూ. రుక్కు. 4. చవి. క్రి. రుచించు.

రుచిరము-న. ఒప్పుదలైనది. రూ. రుచ్యము.

రుజ-న. రోగము. రూ. రుక్కు.

రుటము-వి. 1. రూఢము. 2. దృఢము.

రుట్టు-న. కోసము. రూ. రుష.

రుతము-న. ద్వంద్వి. రూ. రుతి.

రుత్త-తె. నాశము.

రుత్తు-తె. కొట్టు.

రుదితము-న. 1. ఏడ్చు, రోదనము. 2. ఏడ్చుచు

రుదురక్క-వి. రుద్రాక్షము. రూ. రుదురాక.

రుద్దు-తె. తోము. కృ. రుద్దుడు.

రుద్రుడు-న. శివుడు. (వ్యు. ప్రళయకాలమున

జీవుల నేడిపించువాడు.) (ఏకాదశరుద్రులు:

అజుడు, ఏకపాదుడు, అహిర్బుద్ధ్యుడు,

త్వష్ట, రుద్రుడు, హరుడు, శంభుడు, త్ర్యం

బకుడు, అనరాజికుడు, ఈశానుడు, త్రిభు

వనుడు.) (శ్రీ. రుద్రాణి.) సమా. రుద్రభూమి-

శృశానము. రుద్రాక్షము-రుద్రాక్షపూస. రుద్రా

క్షీ-సం దెనులై.

రుధిరము-న. 1. నెత్తురు. 2. సింధూరము.

రుధిరుడు-న. అంగారకుడు.

రుదిరోధారి-న. ఏబదిఏడవసంవత్సరము.

రుద్దము-న. 1. అర్థగింపఁబడినది. 2. చుట్టఁబడినది.

రుబ్బు-తె. నానినవియ్యము మొ. వానిని తోటఁ

బోపి రుబ్బుగుండుతో గుండ్రముగా త్రిప్పి మె

దువు. సమా. —గుండు-రుబ్బెడుగుండ్రాయి.

—తోట-రుబ్బెడుకాతిరోట. [రుమాలువు.

రుమాల-హిం. 1. చేతిగుడ్డ. 2. తలగుడ్డ. రూ.

రురువు-న. నల్లచాఱుదుప్పి.

రువాణము-తె. కాంతి.

రువారము-తె. విలాసచేష్ట.

రువ్వ-తె. దమ్మిడి.

రువ్వము-తె. తడవ. [3. పల్లె. 4. తడవ.

రువ్వ-తె. 1. వినరినైదు. 2. కృ. వినరినైదుట.

ఋవ్య-తె. 1. వినరినైదు. రూ. ఋవ్య. 2. తె

క్కలగాలిచవ్వుడు, తింగు. 3. కూలుబయంద

గుననుకరణము. రూ. ఋవ్య. సమా. —ఋలు.

రుష-న. కోసము. రూ. రుట్టు. [గు-కాటుకపిట్ట.

రుసి-వి. ఋషి.

రుసుము-హిం. వేతనము.

రుహము-న. మొలచునది.

రూ

రూక-వి. (రుక్మము) 1. ధనము. 2. చిన్నమె

త్తు వెండినాణెము.

రూక్షము-న. 1. కఱకై నది. 2. ప్రేమలేనిది.

రూడి-వి. రూడి.

రూఢము-న. 1. మొలకెత్తినది. 2. ప్రసిద్ధికెక్కినది. 3. విశ్వయింపఁబడినది. [యము.

రూఢి-న. 1. మొలకెత్తుట. 2. ప్రసిద్ధి. 3. విశ్వరూపకము-న. 1. నాటకము. 2. అలక్షరములకాలముగల కాళము.

రూపము-న. 1. ఆకారము. 2. వర్ణము. 3. సౌందర్యము. 4. అగ్నిగుణము. 5. స్వభావము. నమా.

రూపాణివ-వేళ్య. క్రి. రూపించు-నిరూపించు.

రూపాయ-వి. (రూప్యము) ఒకవెండినాణెము.

రూపి-న. రూపముకలవాడు. (ప్రీ. రూపిణి.)

రూపు-వి. (రూపము) 1. ఆకారము. 2. చక్కదనము. 3. విధము. నమా. రూపరి, రూపసి-

నుండరుడు, నుందరి. రూపురూపున-నమ్ముట

మున. క్రి. రూపగు-వర్ణిల్లు. రూపదగు-చచ్చు.

ప్రే. రూపదచు. రూపణ-1. అంగహీనమగు.

2. నశించు. రూపుమాయ-1. నశించు. 2.

చచ్చు. ప్రే. రూపుమూపు. — నెడు-నశించు.

రూప్యము-న. 1. రూపాయ. 2. వెండి. 3. నుండరము. రూ. రౌప్యము. [గుంతము.

రూపితము-న. రూపితోనగువానిచే గవ్వఁబడినది.

రె, రే, రై

రె-తె. ప్రళంసారకముల కనుప్రయుక్తమగునది. రూ. రే. (బళిరె, బళిరే. మె.)

రెంచ-తె. (జూడమందు) రెండు.

రెంటె-తె. రెండగుట, ద్వైధము. నమా. —త్రాగుదుతిండి-సింగము. —త్రాగుడుమెకము-సిను

రెంటు-తె. మడుపు. [గు, ద్వివము.

రెంటెము-తె. జంటనేతవస్త్రము. రూ. రేఁటెము.

రెండు-తె. 1. భేదము. 2. ద్వయము.

రెంట-చూ. రెమ్మ.

రెక్క-తె. పక్షము. రూ. టెక్క.

రెక్కొను-తె. (రేకు + కొను) 1. వర్ణిల్లు. 2.

తేలుకొను. రూ. రక్కొను. కృ. రెక్కొలు.

రెచ్చెల-తె. జగదాలవారి.

రెచ్చు-తె. విజృంభించు.

రెట్ట-తె. 1. భుజము. 2. పక్షిమలము.

రెట్టి-తె. 1. ద్విగుణము. 2. మడుగు, గుణము.

రెట్టు-తె. ముడుకబట్ట. [క్రి. రెట్టించు-ద్విగుణించు.

రెడ్డిగము-తె. ముడుచుకొన్న ఎడమకాలికొడ

మీద మఱొకపాదముమోపి యాకాలిసంగవత్త

ముతో వీపునకుఁజేర్చికట్టుకొని కూర్చుండుట.

రెప్ప-తె. కనుఠెప్ప. చూ. ఠెప్ప. నమా. ఠెప్పసా

రెప్పము-తె. పూర్ణము. [ఁటు-నిమిషము.

రెమ్మ-తె. ఉపకాళి. రూ. రెంట, రెప్ప.

రెమ్మ-తె. 1. ఒడియు. 2. ఒడిసీతగుచు.

రెయి-తె. రాతిరి. రూ. రేయి.

రెల్ల-తె. ఎన్నులో ఒక ముక్క.

ఠెల్ల-తె. కాకివెదురు, శరము. నమా. —చూరి.

కుమారస్వామి, శరవస్థుడు. —దీపి-కుశద్వి

వము.

రే-తె. రె అనురాని రూపాంతరము. వి. (రాత్రి)

చూ. రాతిరి. రూ. రేయి, రేయి. నమా. రేకం

టు-నూర్పుడు. —చీకటి-రాత్రికన్నులు తెలి

యమి, విశాద్యము. —దొర-చంద్రుడు, నిశా

పతి. (ఇట్లరేరాజు, రేఠేడు మొ.) —ద్రిమ్మ

రి-రాత్రించరుడు. రూ. రేద్రిమ్మరిడు. —

యెండ-1. వెన్నెల. 2. లేయెండ. —వగలు-

అహోరాత్రము. —వెలుగు-చంద్రుడు.

రేగు-తె. 1. ఎగయు. 2. విజృంభించు. 3. ఉ

ద్రేకించు. ప్రే. రేచు, రేఁపు. 4. బడరివృక్ష

ము. రూ. రేను, రేపు.

ఠేచు-తె. ఆదవికక్క. (ఇదితోదేలుకాదు)

రేచు-తె. రేగఁజేయు, రేగించు. రూ. రేఁపు.

రేఁటెము-చూ. రెంటెము. [కృ. రేఁపుడు.

ఠేఁడు-తె. 1. దొర. 2. మగడు. [3. (రేఖ)జాబు.

రేక-తె. తాటకుదొప్ప. వి. 1. (రేఖ)గీట. 2. పంక్తి.

రేకు-తె. 1. పుష్పదళము. 2. తగడు. 3. శాక.

4. అంచుకమ్మలులేనివస్త్రము. 5. దుప్పటిలో

నగము. క్రి. రేకుమడచు-అజంగఁద్రొక్క.

రూ. ఠేకుమడచు.

రేఖ-న. 1. మిక్కిలిచేరికయగు వృక్షదుపంక్తి.

2. పాణిపాదతలములయందలిగీట. 3. గీట.

(వి. రేక)

రేగడ-తె. బంకమన్ను. రూ. రేగడి, రేవడ, రేవడి.
రేచకము-న. డిపిరివిడుచుట. (పీల్చుట పూరకము.)
రేచితము-న. వంకరలేకవేగముగా బోవు అశ్వగతి.
రేణము-తె. దూడపేడ.

రేణువు-న. దుమ్ము. [రేకము.

రేతన్ను-న. 1. వీర్యము. 2. పాదరసము. రూ.
రేను-తె. బడరీవృక్షము. రూ. రేగు.

రేవు-తె. 1. ప్రాశస్త్యము. 2. తరువాతిదినము.

రేఫము-న. రవర్ణము. [రూ. తేవు.

రేయి-వి. రాత్రి. చూ. రే. [2. ఖండించు.

రేయు-తె. 1. విజృంభించు. రూ. రేగు, తేయు.

తేయు-తె. 1. విజృంభించు. 2. అతిశయించు.

తేల-తె. ఆరగ్యదృవృక్షము.

రేవ-న. నర్మదానది.

రేవంతుడు-తె. అశ్వశిక్షకుడు.

రేవడ-చూ. రేగడ.

రేవడు-తె. చాకలి. [రామునిధార్య.

రేవతి-న. 1. ఇరువదియేడవనక్షత్రము. 2. బల

రేవు-తె. 1. నద్యాదులందు దిగుట కనువుగా నేర్పు

అచినదారి. 2. బడలునిలుచుట. 3. రేగుచెట్టు.

రై-న. ధనము. (వి. రో.)

రైక-చూ. అవిక.

రైతు-హిం. పంటకాపు.

రో, రో, రో

రో-తె. ప్రి సంబోధనముం దనుప్రయుక్తమగునది.

రూ. రో. (అమ్మరొ, అమ్మరో మొ.)

రోజుడు-తె. ప్రలాపము. రూ. రొందుడు, రొడ్డు

డు, రోజుడు.

రోడి-తె. నడుముపార్శ్వభాగము.

రోండు-తె. శ్యావరోగము. రూ. రొడ్డు.

రోంప-తె. 1. పీనవరోగము. 2. పడినెము.

రోంపి-తె. అడుగు.

రోక్కము-వి. (రోకము) 1. చేతివెల. 2. ధన

ము. 3. సమూహము. క్రి. రొక్కించు. రొక్క

పజు. సమా. రొక్కరొక్కములు-బహు

విధములుగలది, ఉచ్ఛ్వాసము.

తొచ్చు-తె. 1. తిరస్కారము. 2. బురద. 3. అప
వాదము. 4. నందడి. [అట్టు. రూ. రొట్టె.

రొట్టియ-హిం. కొంచెము గట్టిగా దళముగా చేసిన

రొడ్డ-తె. ఎడమ. రూ. రొడ్డ.

తొడ్డు-తె. అధికము. [రొదాశించు.

రొద-వి. (రుతము) ధ్వని. రూ. రొదాళము, క్రి.

రొప్పు-తె. 1. కూయు. 2. (పులి) కూయు. 3.

కోపించు. 4. తఱుము. రూ. తొప్పు.

రొమ్ము-వి. (ఉరము) వడము. రూ. తొమ్ము.

రొయి-తె. కత్తెనిప్పుమీడినిగులు. రూ. రొయ్యి.

రొయ్యి-తె. పొదవుమీసములుగల బంగటెగచేడ.

రొల్లు-తె. ప్రలాపించు. కృ. రొల్లుడు, రొండుడు,

రొడ్డుడు.

రో-వి. (రై) 1. వేశ్యకిచ్చునల్లము. 2. పండ్ల

ము. 3. కురువ. 4. ఎరవు. చేబదులు. 5.

చూ. రొ. రూ. రోయి. సమా. రోవడ-తి-వేశ్య.

(ఇట్లు రోయాలు, రోవెల-డి. మొ.)

రోకలి-తె. దండుసాధనము, ముసలము. సమా.

రోకటిబండ-1. ఒకపురుగు, శకవది. 2.

పొన్ను లేని చిన్న రోకలి, బండ.

రోజు-తె. 1. నిట్టూర్పు. 2. కృ. నిట్టూర్పు.

రోజుడు-చూ. రొంజుడు.

రోర-తె. 1. పీనము. బ. తిట్లు. క్రి. రోతగించు.

రోకము-న. 1. ఓడ. 2. దెబ్బము. 3. కదలిక.

4. వెలుగు. 5. రొక్కము.

రోకు-తె. వికాసము.

రోగము-న. వ్యాధి.

రోగి-న. రోగముగలవాడు. [ఉత్తమప్రి.

రోచన-న. 1. గోరోచనము. 2. ఎజ్జగులు. 3.

రోచనము-న. ప్రకాశించునది.

రోచిష్టువు-న. ప్రకాశించువాడు.

రోచిష్టు-న. వెలుగు. రూ. రోచి.

రోజు-హిం. దినము.

రోటు-తె. ఈడ.

రోదనము-న. 1. ఏడ్పు. 2. కన్నీరు. క్రి. రోదించు.

రోదసి-న. 1. మన్ను. 2. మిన్ను. 3. మన్ను

మిన్ను. రూ. రోదన్ను. సమా. రోదసికుహ

రము-మంటికిమింటికి మధ్యభాగము. రోదోంక

రాశము.—పై—

రోధస్య-న. తీరము. [మ అనియు.]

రోధించు-న. అడ్డగించు. (అనురోధించు, నిరోధించు) రోషణము-న. మోపుట. రూ. ఆరోషణము, ఆరోషము-న. 1. టాణము. 2. రోషణము. [వము. రోషంతము-న. నెమరు.

రోషము-న. ముఖముశిరముతక్క తక్కినదేహ మందలి వెండ్రుక. రూ.లోమము. సమా.రోమ విక్రియ-రోహంచము. —శము-1. నంది. 2. గొడ్డె. 3. ఒడలిపై ఎక్కువవెండ్రుకలుగలది. —భార్యణము, రోహంచము-గగుర్పాటు. రోమావళి-నూ.గారు. (రోమరాశి అనియు)

రోయి-చూ.రో.

రోయి-తె. 1. ఏవగించు. కృ. రోఁత. 2. వెడకు. 3. నిందించు. 4. విడుచు.

రోలంబము-న. తుమ్మెద.

తోలు-తె. 1. దాదచే అజురు. 2. దంచుట, రుబ్బుట కువయోగించు సాధనము. సమా.—ప్రాసు-ఉత్తరాసి తిరిగెడు ఉత్తక.

రోషము-న. కోపము. (వి.రోషము) క్రి.రోషించు.

రోషము-వి. (రోషము) కినుక. క్రి. రోషించు.

రోహణము-న. ఎక్కుట. రూ.ఆరోహణము, ఆరో

రోహము-న. 1. ఎక్కుట. 2. మొలక. [హము.

రోహిణి-న. 1. నాలవనక్షత్రము. 2. తొమ్మిదేండ్లకన్యక. 3. బలరామునితల్లి.

రోహితము-న. 1. కొరడు. 2. కుంకుమపువ్వు.

3. నెత్తురు. 4. ఎఱుపు. 5. ఎఱ్ఱచేన. సమా.

రోహితాశ్వః-1. అగ్ని. 2. హరిశ్చంద్రుని కొడుకు.

రోహిషము-న. 1. ఎఱ్ఱమీను. 2. కొండగొడ్డె.

రూ. రోహిషము.

రోకు-చూ. రావుతు. రూ. రవుతు.

రోద్రము-న. 1. నవరసములలో నొకటి. 2. ఎండ.

3. భయంకరము. 4. తిక్తము.

రోద్రి-న. ఏబది నాలుగవ సంవత్సరము.

రోష్యము-చూ. రూష్యము.

రోరవము-న. 1. ఒకనరకము. 2. భయంకరము.

రోలు-చూ. రగులు. రూ. రవులు.

రోహిదేయః-న. 1. బుధుడు. 2. బలరాముడు.

ల

ల-తె. ద్వివీర్యాది బహువచనప్రత్యయము.

లంక-తె. దీవి. స. 1. రావణునిపట్టణము. 2. అంకుటాలు. [యంపవాసము.

లంకణము-వి. (లంఘనము) జ్వరాదులచేసుండెడి

లంకించు-వి. (లంగము) 1. తగులు. 2. పెన

వేయు. 3. ఆవమానించు.

లంకియ-వి. (లంగము) 1. నంగము. 2. తగులు

పాటు. 3. పెన. రూ. లంతె. —గొను.

లంగ-వి. (లంఘ) 1. దాటు. 2. దూకుడు. క్రి.

లంగము-న. నంగము. [వేయు సాధనము.

లంగరు-హిం. ఓడలు నిలుచుటకై అడుగున దిగ

లంఘ-న.దాటు. (వి.లంగ.) క్రి. లంఘించు. [ము.

లంఘనము-న. 1.దాటు. 2.దూకుడు. 3. లంకణ

లంఘ-వి. తనపని నెఱవేలుటకై యొకనికి

రహస్యముగానిచ్చుధనము. సమా.లంఘించు.

లంఘముతీయస్తవముతలవాడు. [లంఘె.)

లంజ-న. వేళ్ళ. రూ. లంజిక. (వి. లంజియ,

లంజియ-వి. 1. వేళ్ళ. 2. ఉంపుడుగత్తె. రూ.

లంజె, లంజెక. సమా. లంజెకము-కారత్వము.

లండి-హిం. కుత్తికుడు, —రాలు. రూ. లండు,

లంద-తె. పొట్టివాడు. [లండుఁబోతు.

లంపట-తె. 1. శ్రమము. 2. ఆసద.

లంపటుడు-న. అత్యానక్తిగలవాడు.

లంపతా-తె. దాసిపుత్రుడు.

లంపాకము-న. ఆనగలది. [మేతమేయునది.

లంపు-తె. దొంగమేత. సమా. —లమారి. దొంగ

లంబనము-న. 1. వ్రేలుడు. 2. మెడనువ్రేలు

లంబమానము-న. వ్రేలాడునది. [హారము మొ.

లంబము-న. 1. వ్రేలుడు. 2. దీర్ఘము. సమా.

లంబోదరుడు-విశాయకుడు.

లంబి-తె. కుటుంబము. రూ. లంబీ, లెంబి.

లంబిక-న. కొండనాలుక.

లంబితము-న. వ్రేలుడు. [తనము.

లంబు-వి. (లంబము) 1. స్థూలము. 2. గొప్ప

లంభనము-న. 1. తిట్టట. 2. దూషించుట. క్రి.

లంఘించు.
 లకుచము-న. గజనిమ్మ. రూ. లికుచము.
 లకుమకి-తె. చేదలబట్టపిట్ట, మీనువల్లంకి.
 లకోరి-తె. 1. క్రూరబాణము. 2. ఒకతెగపావు
 రము. రూ. లకోరి.
 లక్క-వి. (లాక్ష) ఒకచెట్టుబంక.
 లక్కనము-వి. (లక్షణము) 1. శాస్త్రము. 2.
 లక్ష్మి-వి. లక్ష్మి. [గుఱుకు.
 లక్ష్మమనుడు-వి. లక్ష్యణుడు.
 లక్ష-న. నూలువేలు. [వృత్తి. గౌణవృత్తి.
 లక్షణ-న. సంబంధానుపపత్తి చూలభావనగల శబ్ద
 లక్షణము-న. 1. గుఱి. 2. గుఱుకు. 3. శాస్త్రము.
 క్రి. లక్షించు-1. గుఱించేయు. 2. చూచు.
 లక్ష్యము-న. 1. గుఱుకు, మచ్చ.
 లక్ష్మి-న. 1. రమాదేవి. 2. సంపద. 3. వత్సభాషణ
 దులదేగలుగుకోట.
 లక్ష్యము-న. గుఱి.
 లగనము-వి. లగ్నము. రూ. లగ్నము.
 లగాము-హిం. కళము.
 లగుడము-న. దండము, కట్ట.
 లగువు-వి. (లఘువు) 1. చులుకన. 2. లాఘ
 వము. 3. గంతు. (లంఘ)
 లగ్న-వి. (లంఘనము) కోటపైకి(బ్రాతుట.
 లగ్న-తె. మేలు.
 లగ్నకుడు-న. పూటకావు.
 లగ్నము-న. 1. రాశ్యుడయము. 2. తగులకొన్నది.
 లఘిను-న. లఘుత్వము. రూ. లఘినుము.
 లఘిష్టము-న. మిక్కిలి చులుకనైనది. 2. కుఱువ
 యైనది.
 లచ్చనము-వి. 1. (లక్షణము) శాస్త్రము. 2.
 (లాంఛనము) గుఱుకు.
 లచ్చి-వి. (లక్ష్మి) 1. క్రిదేవి. 2. సంపద. నమా.
 —చుగడు-లక్ష్మివ్రత, విష్ణువు. —వారము-
 గురువారము.
 లజ్జ-న. సిగ్గు. క్రి. లజ్జించు. (వి. లజ్జ.)
 లజ్జాకువు-న. సిగ్గురి.
 లట్ట-తె. 1. వడియ. 2. గాడి.
 లట్టవ-తె. చిటితాళము.

లడ్డిగ-వి. (లద్దము) కప్పెర.
 లడ్డు-వి. (లడ్డువు) వక్కెరపాగుతో జేసినభక్ష్యము.
 రూ. లడ్డువము, లడ్డుము.
 లత-న. 1. తీగ. 2. హారపుపేట. నమా.—కూన.
 (మిశ్ర.) లేడిగవంటి ఆడుది. లతాంతము.
 పూవు.
 లతిక-న. 1. తీగ. 2. నూలుపేటలహారము, యష్టిక.
 లతుక-వి. (అలక్తకము) లాక్షణనము.
 లద్ది-తె. గుఱుము మొ. వాని పేడ. రూ. లద్దె.
 నమా. —పురుగు-పేడపురుగు.
 లవనము-న. 1. ముఖము. 2. నోరు. 3. చూట.
 లపికము-న. 1. చూట. 2. చూటాడ(బడినది).
 లప్ప-తె. రాశి. [జ్రముతోచేర్చిన సుద్దముద్ద.
 లప్పము-వి. (లేవ్యము) కట్టలనుండులకుమెక్కు వ
 లబ్ధిము-న. 1. భాగహారముచేయఁగా ఏర్పడునంభ్య.
 2. పొందఁబడినది. నమా. లబ్ధివర్షుడు-చదు
 లబ్ధి-న. లాభము. [వరి, విద్యాంసుడు.
 లభించు-న. ప్రాప్తించు.
 లభ్యము-న. 1. లభింపఁదగినది. 2. యుక్తము.
 లయ-తె. మోసము. నమా. లయకాడు-మోసగాఁ
 డు. న. తాళము.
 లయము-న. 1. నాళము. 2. ఆలింగనము. క్రి.
 లయించు-1. నశించు. 2. నక్తమగు.
 లలంతిక-న. మెడనువేలాడు హారము మొ.
 లలన-న. 1. విలసనశీలయైన ఆడుది. 2. ఆడుది.
 లలాటము-న. నొనలు.
 లలాటిక-న. పావటబొట్టు.
 లలామకము-న. బానికము.
 లలామము-న. 1. గుఱుకు. 2. చెక్కెము. 3.
 (ఉత్తరవదమైనపుడు) శ్రేష్ఠము.
 లలి-తె. 1. క్రమము. 2. ప్రేమ. 3. వికాసము.
 4. ఉత్సాహము.
 లలితము-న. 1. సౌకుమార్యముచే నగు అంగవి
 న్న్యనరూపముగు శ్రీల శృంగారశ్రేష్ఠ. 2. మనో
 లవంగము-న. కరావువు. [జ్రము.
 లవణము-న. 1. ఉప్పు. 2. లావణ్యముగలది.
 లవణి-తె. విగువు.
 లవనము-న. కోత. రూ. లావనము. క్రి. లవించు.

లవము-న. 1. విస్వాంకమందు పైనుండుసంఖ్య. 2. లవలన-తె. భేదిల్లినది. [లేకము. 3. కోత. లవిటి-తె. తెక్క-మొదలు, వక్షతి. లవిశ్రము-న. కొడవలి. లవనము-న. వెలుల్లి. లనుకు-తె. నాళముచేయు. లస్తకము-న. ధనుర్వధ్యము, పిడికట్టు. లహరి-న. పెద్ద అల.

లా

లాంగలము-న. నాగలి. (వృ. ధూమిలోజొచ్చు) లాంగూలము-న. తోత. [నది.) లాంచనము-న. 1. గుఱుకు. 2. సేరు. లాత-తె. వక్షయాత. నమా. —కట్టు-పెడతెక్క. టా విడిచికట్టినకట్టు. లాగ-తె. జొటియ. నమా. —దాగుడు-పాము. లాగరి-చెవి. [గించు-లంఘించు. లాగు-వి. 1. లంఘనము. 2. చల్లదము. క్రి.లా. లాచు-తె. 1. కవియ. 2. పొంచు. కృ. లాపు. లాత-తె. లాయట. లాతి-తె. అన్యము, వేటు. లాతు-తె. అధికము. లాదరా-తె. (లాపు+రాయి)జలద్యారముఖమున తృణాదికము చొరకుండవేయు గండ్లతాయి. లాకలు-తె. పడుగునం దక్కడక్కడ చొప్పించు కట్టలు. [రనము-పారాణి. లాక్ష-న. లక్క, జతువు. రూ. రాక్ష. నమా.లాక్ష లాగము-వి. లాఘవము. లాగి-వి. లఘువు, సులభము. లాగు-తె. 1. ఈడ్చు. 2. కృ. ఈడ్చు. 3. విధము. 4. నమ్మతి. క్రి. లాగించు-కొనిపోవు. లాగు కొను-అవహరించుకొను. లాగులాడు-పెనగు. లాఘవము-న. 1. లఘుత్వము. 2. ఆరోగ్యము. లాజ(లు)-న. పేలాలు. లాజము-న. 1. వట్టివేరు. 2. నానవియ్యము. లాటీ-హిం. దుడ్డుగట్టు. లాదము-హిం. (నల్) గుఱుము మొ. పాని గిట్టు లకుగొట్టు ఇనుపబిళ్ళ. రూ. లాలము. [బలి.

లాడి-తె. 1. లాడెవేయుటచే గలుగువుండు. 2. లాడె-తె. ఎదురైగంత. రూ. లాడియ.[లాకాము. లాతము-తె.నన్నెప్పుడుచేతబిడ్డెడుండము.రూ. లాతము-న. 1. క్రయ విక్రయములందు వచ్చిన హెచ్చుధనము. 2. వడ్డీ. 3. ప్రాప్తి. క్రి.లా లామజ్జకము-న. నీటివట్టివేరు. [బించు, లభించు. లాయము-తె. ఆక్వశాల. లాయ-తె. ఉద్రేకించు. కృ. లాత. లాల-న. చొంగ. లాలనము-న. టాజుగము. క్రి. లాలించు. లాలము-తె. ఉల్లాసక్రిందిజాలరు. నమా. లాలనరీ. గుఱువుజీనుమీది ఉల్లాసక్రింద ప్రేమజలుదండం లాలనము-న. 1. అధికేచ్ఛ. 2. బొత్తుకృ. [ద. లాలాటికుడు-న. 1. ప్రభునభిప్రాయము తెలిసి కొనువాడు. 2. కార్యమందు నేర్చుదాలనివాడు. లాలి-తె. 1. ఉయ్యెల. 2. ఉయ్యాలపాట. లాలిత్యము-న. లలితభావము. లాలు-హిం. ఎఱుపు. లావకము-న. లావుకప్పిట్ట. [కలో వ్రాసికొనుట. లావణము-తె. క్రొత్తగానచ్చినకొలుపుడుకానినివట్టి లావణి-తె. పుల్లరికైముందుగానిచ్చు ధనము. లావణ్యము-న. 1. ముఖకాంతి. 2. ఉన్నన. లావనము-చూ. లవనము. [4. లవిటి. 5. సూలము. లావు-తె. 1. బలము. 2. సామర్థ్యము. 3. ఆతిథియము. లావుక-వి. (లావకము) ఒకానొకచిన్నపిట్ట. లానకము-న. నెమలి. (వృ. ఆడునది.) లానకుడు-న. అటకాడు. లానము-న. అట. (ప్రీయట.) రూ. లాన్యము. లానిక-న. అటకాటె. లాన్యము-న. 1. లానము. 2. తొర్యతికము. లాహిరి-హిం. మైకము. రూ. లాహిరి.

లి, లీ

లింగ(డు)-వి. లింగముధరించువాడు. జంగమయ్య. లింగము-న. 1. పానవట్టుముమీది శివమూర్తి. 2. మగగుఱి. నమా. లింగకాయ-(మిత్ర.) మెదను గట్టుకొను లింగము. —దొండ-(మిత్ర.) లింగమువంటి విత్తుగలదొండ. —పొట్ల-(మిత్ర.)

లింగమువిత్తుగల పొట్ట. —బీజ-లింగపొట్ట.
—వృత్తి-తాడుదమ్మనివృత్తి.

లింగి-న. తాడుదమ్ముడు.

లికుచము-చూ. లకుచము.

లిక్కి-రె. చిన్నకొడవలి.

లిక్ష-న. ఈరుపేను, పేనిగ్రుడ్డు.

లిఖించు-న. వ్రాయు. [లేఖితము.

లిఖితము-న. 1. వ్రాత. 2. వ్రాయబడినది. రూ.

లిద్ది-తె. 1. లోతుపడినప్రమానితోటికిఁ గొట్టెడు దిమ్మె. 2. పదిపెనుచే ముక్కడఁచుకొనుట.

లిపి-న. వ్రాలు. రూ. లిపి. నమా. —కరుడు-వ్రాయనకాడు, లేఖరి. రూ. లిపికారుడు, లిపీకరుడు.

లిప్తకము-న. విప్లముపూనినబాణము.

లిప్తము-న. పూయబడినది.

లిప్త-న. కోరిక.

లిప్తి-తె. 1. ఛనము. 2. రాతి. 3. నిధి. నమా.

—పదతి-లక్ష్మి. —రాయడు-కుబేరుడు.

లిమ్మ-తె. ఈగలనుబోలబిత్తె ఉంచుకొనురెమ్మ.

లియ్యము-వి. (లీనము)లయించినది. రూ. లీయము.

లివ-తె. లాభవము.

లిదము-న. తినబడినది.

లీనము-న. 1. లయించినది. 2. కరగినది.

లీల-న. 1. క్రీడ. 2. శృంగారచేష్ట. 3. క్రియ, నని. 4. విదము.

లు, లూ

లు-తె. ప్రభుపూజనచనప్రత్యయము.

లుంగము-న. పుల్లవి మాడిపలము.

లుంగి-హిం. తురకల మొలబట్ట.

లుంటాకుడు-న. దొంగ.

లుంతనము-న. నేలపొరలిక, రూ. లుతనము.

లుకలుకలాడు-తె. తడఁబడు.

లుడుగు-తె. వసులమెడనుగట్టు గంట.

లుతితము-న. నేలపొరలినది.

లుప్తము-న. 1. దొంగిలించినపొత్తు. 2. లోపించి

లుక్కుడు-న. 1. బోయవాడు. 2. పిసివిగొట్టు. రూ. లుక్కుడు.

లులాయము-న. ఎనుబోతు. (వృ. వీక్షయందు

లులి-తె. తక్కువ.

[మునుగునది.)

లులితము-న. చలించినది.

లుల్లిగాడు-తె. అధముడు.

లుటి-హిం. కొల్ల. రూ. లూటీ. తె. 1. దొడయం

దలిప్రణము. 2. ప్రణవంధ్రము.

లుత-న. సాలెపురుగు.

లునము-న. కోయబడినది.

లులామాలము-తె. మోనము.

లె, లే

లెంక-తె. నేవగుడు, రూ. లేక.

లెంప-తె. చెంప. నమా. —కాయ-చెంపవేటు.

లెక్క-వి. (లేఖ) 1. సంఖ్య. 2. లక్ష్యము. క్రి.

—గొను-లక్ష్యపెట్టు. —పెట్టు-నేయు, లెక్కిం

చు-1. లక్ష్యపెట్టు. 2. ఎన్నికచేయు.

లెప్ప-తె. గుటి. రూ. లెప్పము.

లెస్స-తె. 1. క్షేమము. 2. యోగ్యము. 3. శ్రేష్ఠము.

లే-తె. 1. నిశ్చయార్థకము. రూ. లెమ్మ. (కానీ లే

మొ.) 2. సమానమందు లేత కట్టమునకు

మీడివర్తములు లోపింపఁగా మిగిలినరూపము.

నమా. లేగవప్ప, లేగరువలి, లేగొను, లే,

జందురుడు, లేజాన, లేణిగుడు, లేణిఁకటి.

లేజెక్కు, లేదూడు, లేదెర, లేదేటి.

లేదాయము, లేగాడ్డు, లేనగవు, లేనదుము,

లేనెల, లేమాచి, లేయెండ మొ.) లేబగలు-

ప్రాహ్లాము. లేబ్రాహ్మ-అపరాహ్లాము.

లేత-చూ. లెంక.

లేగ-తె. (లేత + కానుపు) దూడ, వత్సము.

నమా. లేగటియాపు-లేదూడగల ఆవు.

లేత-తె. 1. తరుణము. 2. చులుకన. 3. సుకు

మారము.

లేక-వి. (లేఖ) 1. జాబు. 2. మిక్కిలిచేరిక

యగు వృక్షదులవరుస. 3. సమాహము. నమా.

లేకరి-వ్రాయనకాడు, లేఖకుడు.

లేకి-తె. 1. రానివధాన్యపుగింజలు. 2. అప్రయో

జకుడు. నమా. —బ్రతుకు-లేకిగింజలేజీబ్రది

తెడుబ్రదుకు. —వాడు-లేకిగింజలేజీకొని బ్ర

కుకువాడు.

లేఖ-న. 1. మిక్కిలిచేరికయగు వృక్షదులపంక్తి.

రూ. లేఖ. 2. లిపి. 3. జాబు. (వి. లేక)

సమా. —హారకుడు-జాబుగొనిపోవువాడు.

లేఖకుడు-న. వ్రాతకాడు, లేకరి.

లేఖనము-న. వ్రాత.

లేఖని-న. వ్రాసెడు కలము. రూ. లేఖని.

లేఖనికుడు-న. 1. జాబుకొనిపోవువాడు. 2.

తన గుఱుతిడి యొకనిచే వ్రాయించువాడు.

లేఖనీయము-న. వ్రాయదగినది. రూ. లేఖము.

లేఖితము-న. లిఖితము.

లేఖుడు-న. వేలుపు. (వృక్ష మంచిరేఖలు కలవాడు.)

సమా. లేఖర్షభుడు-ఇంద్రుడు.

లేచు-తె. 1. ఉత్థితమగు. 2. మేలుకొను. 3. పొట

మరించు. ప్రే. లేపు.

లేట-తె. కొమ్మ, కాప.

లేట మొగమువడు-తె. విముఖమగు.

లేటి, లేడి-తె. జింక. సమా. లేడికంటి-మృగాక్షి.

లేడు-తె. ఎలుగుబంటి.

లేడుబంతి-తె. బొంతు.

లేవకుడు-న. పూయవాడు.

[సమా.

లేవనము-న. 1. అలుకుట. 2. పూత. 3. భోజ

లేవను-న. 1. పూత. 2. భోజనము. 3. సున్న

ము మొ.

[పజపు. 3. జాలు.

లేవు-తె. 1. లేవజేయు. 2. వడకమీదవజచు

లేవ్యము-న. 1. పూత. 2. పూయదగినది.

లేబరము-తె. 1. కూనము. 2. కష్టము. (లేవభారము)

లేమ-తె. ఆడుది. (వృక్ష లేత+మగువ)

లేమి-తె. 1. కలుగమి. 2. ఉండమి. 3. దారి

లేమిడి-తె. దారిద్ర్యము. రూ. లేవడి. [ద్ర్యము.

లేలిహనము-న. పాము. రూ. లేలిహనము. (వృక్ష

మాటిమాటికి నాలుకచాచునది)

లేవడి-నూ. లేమిడి.

లేశము-న. కొంచెము.

లేసు-వి. (లేశము) 1. చులుకన. 2. సులభము.

లేహనము-న. నాకుట.

లేహము-న. భోజనము.

లేహ్యము-న. 1. నాకిభుతింపదగినవండు. 2.

అమృతము. 3. నాకదగినది.

లో

లోక-తె. కోన.

[లో-గు-

లోగు-తె. 1. లోతువగు. 2. వెనుదీయు. రూ.

లోగడి-తె. కలగుండు. క్రి. లోగడియ.

లోచ్చు-తె. తక్కువ. రూ. లోచ్చు.

లోట-తె. అణగినది. రూ. లోట్ట, లోత్త.

లోటారము-తె. బొటీయ.

లోటిపిట-తె. ఒంటె. రూ. లోటిపిట్ట, లోటిపిట, లో

టిపిట్ట, లోటియ, లోట్టె, లోట్టెనుగు.

లోట్ట-తె. 1. మగగుఱి. రూ. లోట్టకాయ. 2.

పల్లము. 3. అణగినది. సమా.—తన్ను-అణ

గినకన్ను. క్రి. —వేయు-నాలుకతో ద్వని

పుట్టించు. —వోపు-అణగు.

లోట్టి-తె. కల్లుతీయుమ్మంత. సమా. —ముచ్చు-

దొంగిలి కల్లుత్రాగువాడు.

[బెట్టు.

లోడపెట్టు-తె. ద్రవద్రవ్యమును చేతితో కలియ

లోడిక-తె. ప్రాదేశము, జాత్తిరి. రూ. లోడితిరి.

లోడుగు-తె. ఆవుమెడనుగట్టు లోడుగు లోడుగును

లోత్త-నూ. లోట్ట.

[గంట.

లోద్ద-తె. ప్రోవు.

లోద్ది-తె. లోయ.

లోడుగు-వి. లోద్రవ్యము.

లోల్ల-తె. దున్నినవేలను చదునుచేయుబల్ల.

లోల్లి-తె. తఱు.

లో, లో

లో-తె. 1. పక్షివిక్రీప్రకృత్యము. 2. వృత్తియం

దు లోపలకల్లుమునకు మీడివర్షములు లోపింప

గా మిగిలినరూపము. సమా. లోబడు-అధీన

మగు. లోగ్రుక్క-మణితము. లోచూపు-లోపలు

చూపు, జ్ఞానదృష్టి. లోచెయి-1. అజ్ఞేయ. 2.

మర్మము. 3. మర్మముకెలుపువాడు. లోతక్కు

వ-శేషము. లోవైనము-కడచినది. క్రి. లో-గో

ను-లోనడచుకొను. లోబడు-అధీనమగు. లో

మాడు-చరదేశములనుండి దిగుమతియగునపు

పు. (వ్య. వెలిమాడు.)

లోకున-తె. 1. అదీనము. 2. తక్కువ.
 లోగు-తె. 1. లోకువగు. 2. అదగు. 3. చొచ్చు. 4. పెనుదీయ. రూ. లోపు. ప్రే.లోచు.
 లోడు-తె. కెల్లగించు. [కు లేనిది, ఉత్తానము.
 లోకు-తె. మిక్కిలివల్లము. నమా. లోడిడి-లో
 లోకనము-న. చూపు. రూ. ఆలోకనము, విలోకనము.
 లోకము-న. 1. జనము, 2. జగము. త్రిలోకములు: స్వ
 ర్గము, మర్త్యము, పాతాళము. పదునాలుగులోక
 ములు: భూలోకము, భువర్లోకము, సువర్లోకము,
 మహాలోకము, జనలోకము, తపోలోకము, సత్య
 లోకము (ఇవి ఏడును ఊర్వలోకములు).
 అతలము, వితలము, సుతలము, రసాతలము,
 మహాతలము, తలాతలము, పాతాళము (ఇవి
 ఏడును అర్ధలోకములు.) నమా. లోకజిత్తు-
 ట్లడదేవుడు. —బాంధవుడు-సూర్యుడు.—
 మాత-1. లక్ష్మి. 2. గంగ. లోకాలోకము- (లోక
 ము + అలోకము) భూమిని చుట్టియుండుకొండ,
 జోచకుడు-న. క్షీరాహారప్రభుడు. [చక్రవాకము.
 లోచనము-న. కన్ను.
 లోటు-తె. 1. నష్ట. 2. లోపము. [టిడి] రూ. లోడి.
 లోడి-తె. సాముచేయవారిసాధనము. (మునుండివం
 లోడు-తె. ఒలుగుదిండు.
 లోద్రము-న. కొద్దిగుచ్చెట్టు.
 లోను-తె. 1. లోపం. 2. మొదలు. 3. లోకువ.
 నమా. లోగడ-1. అంతరాళము. 2. గత
 కాలము. లోగరి-1. గృహంతర్భాగము. 2.
 గృహము. రూ. లోగరి. [లోపించు.
 లోపము-న. 1. మలుగుపాటు. 2. తక్కువ. క్రి.
 లోపల-తె. 1. లోభాగము. 2. పక్షిప్రత్యయము.
 లోప్తము-న. దొంగిలించినసొమ్ము. రూ. లుప్తము.
 లోభము-న. పిసినికనము. లోభి-పిసినివాడు.
 లోమము-చూ. రోమము.
 లోమకుడు-చూ. రోమకుడు.
 లోయ-తె. కొండవగులు. రూ. లోవ.
 లోల-న. 1. నాలుక. 2. లక్ష్మి. 3. మిక్కిలి యి
 చ్చగలది. 4. చలించునది. నమా. లోలాక్షి-1,
 చలించుకన్నులుగల ఆడది. 2. ఆడుది.
 లోలాయపడు-తె. శ్రవపడు.

లోలితము-న. ఊచలబడినది.
 లోలుపుడు-న. మిక్కిలి ఇచ్చగలవాడు. రూ.
 లోలుభుడు, లోలుడు. [అంచు. 3. చూపు.
 లోవ-తె. 1. లోయ. 2. రథముపీకముఓడివట్టపు
 లోవరి-తె. (లోవ + అరి) లోట్లకట్టు.
 లోవి-తె. వంటకుండ, స్థాలి.
 లోవు-చూ. లోగు.
 లోష్టము-న. మట్టిపెల్ల. రూ. లోష్టువు.
 లోహండి-తె. లోవి, వంటకుండ.
 లోహము-న. 1. ఇనుము. 2. బంగారులోనగుబని
 జము. (పంచలోహములు: బంగారు, వెండి,
 రాగి, ఇత్తడి, ఇనుము, సీసము.) నమా. లోహ
 కారకుడు-కమ్మరి. లోహాభిసారము-ఆయుధ
 ములు ధరించిన రాజులకు నివాళియిచ్చుట.
 లోహలుడు-న. స్ఫుటముగాని మాటలుకలవాడు.
 లోహిక-న. లోహపాత్రము.
 లోహితకము-న. కెంపు, పద్మరాగము.
 లోహితము-న. 1. రక్తచందనము. 2. పరిమళచంద
 నము. 3. చెందిరము. 4. నెత్తురు. 5. వెలుపు.
 లోహితాంగుడు, లోహితకుడు-న. అంగరకుడు.
 లోకికము-న. లోకవ్యవహారనిర్దేశము. [లవుణి.
 లోడి-వి. (లగుడము) పరిభ్రమ. రూ. లవుడి, లోణి,
 లొల్లము-న. లోలత్వము.

వ

వంక-తె. 1. దిక్కు. 2. పక్షము. 3. వాగు. 4.
 వంకర. [నానావిధ వక్రత్వము.
 వంకర-తె. వంక, వక్రత్వము. నమా.—టింకర-
 వంకాయ-వి. (వంగ + కాయ) వార్తకము.
 వంకి-తె. బాకు. రూ. వంకిణి.
 వంకి-తె. స్త్రీలు సందిటదరించునగ.
 వంక్యము-న. ఒంకె.
 వంక్షణము-న. గజ్జ.
 వంగ-వి. (వంగము) వంకాయచెట్టు.
 వంగడము-వి. వంశము. రూ. వంగనము.
 వంగము-న. 1. వంగ. 2. తగరము. 3. నక్ష.
 వంగు-తె. నమ్రమగు, ముందటికివ్రాలు. ప్రే. వం
 చు, వాంచు. కృ. వంక, వంకర, వంపు.

వంచ-తె. 1. ఒకటి. 2. ముఖ్యము.
 వంచకము-న. 1. నక్క. 2. మోసముచేయునది.
 (పుం. వంచకుడు.)
 వంచన-న.వి. మోసము. క్రి. వంచించు.
 వంచాదించు-తె. బెదరు.
 వంచుడు-న. వంచించఁబడినవాడు.
 వంజ-తె. 1. గొడుగులోపలికమ్ముల కాదరువుగా
 నేర్పఁబిన కమ్ములు. 2. వి. (వంధ్య) గొడ్డు
 టావు. 3. గొర్రాలు.
 వంజకము-న. అశోకవృక్షము. [చేలాంచలము.
 వంజెఱగు-తె. (వంక+చెఱగు.) త్రీలసార్పి
 వంట-తె. పాకము. నమా. వంటలక్క-వంటకత్తె.
 వంటకము-తె. అన్నము. [—సాల-వంటయిల్లు.
 వంటి-తె. బోటి, బోలిన.
 వంటు-తె. ఆసుకూలము. రూ. ఒంటు.
 వంటెము-తె. ఒకనిక్రిందిరాజ్యమునందు కొంతభా
 గము, తాలూకా. రూ.వంటియును.
 వంటుడు-న. 1. బ్రహ్మచారి. (పు్య. ఒంటరిగా
 నుండువాడు) 2. సేవకుడు.
 వండ-తె. 1. ఆవడ. 2. చెఱువులోనగువానియడు
 గునసేఱు బురద. రూ. వండలి. న. 1. అంతు
 టాలు. 2. మొండి.
 వండు-తె. 1. వంటచేయు. 2. వండ, వండలి.
 వంక-తె. 1. సంతాపము. 2. దాద. 3. ఏడ్చు.
 వంతు-తె. 1. భాగము. 2. వరుస. 3. పాద్యము.
 4. పోటీ.
 వంతెన-తె. ఏఱులోనగువానికి నీళ్లుపోవుటకుక్రింద
 కన్నులుబిడిచి మీద నడచిపోవునట్లెట్లుగా
 వంద-తె.నూలు. [గట్టినకట్ట, అర్దేద.
 వందనము-న. 1. నమస్కారము. 2. స్తుతి.
 వందఱ-న. ఖండము. క్రి. వందఱలాడు.
 వందారువు-న. గోత్రనామములుచెప్పి పాదములు
 సోక మ్రొక్కువాడు, అభివాదకుడు.
 వంది-న. స్తుతిచేసిజేపించువాడు, బట్టు. క్రి. వం
 దించు. స్తుతించు. [స్తుతింపఁబడినవాడు.
 వందితుడు-న. 1. నమస్కరింపఁబడినవాడు. 2.
 వందు-తె. సంతాపించు, కృ. వంత.
 వందురు-తె. 1. క్షేపడు. 2. దుఃఖపడు.

వంద్యుడు-న. 1. నమస్కరింపఁదగినవాడు. 2.
 స్తుతింపఁదగినవాడు. [పనిచెట్టు మొ. (వి.వంజ)
 వంధ్య-న. 1. గొర్రాలు. 2. గొడ్డుటావు. 3. పలిం
 వంపు-తె. 1. వంగుట. 2. వంకర.
 వంశము-న. 1. కులము. 2. వెదురు. 3. పిల్లవఱ
 గ్రోవి. 4. వెన్నెముక. 5. సమూహము.
 వంశి-న. పిల్లనఁగ్రోవి. [వకావకలు.
 వకవకలు-తె. 1. చెదరుటలు. 2. బ్రద్దులు. రూ.
 వక్కిలు-హిం. పక్షవాది, న్యావవాది.
 వకుళము-న. పొగడచెట్టు. [కు-తాంబూలము.
 వక్క-తె. ఉడుకఁబెట్టినపోకచెక్క. నమా. వక్కా
 వక్కణ-వి. 1. వ్యాఖ్యానము. 2. జ్ఞానమొదట
 వ్రాయుపద్ధతి. రూ.వక్కాణ.క్రి. వక్కణించు,
 వక్కాణించు-1.వచించు. 2. వ్యాఖ్యానముచేయు.
 వక్కరము-వి. (వక్రము) వంకర. నమా. వక్క
 రాలు-కుటిలత్వ. క్రి. వక్కరించు, వక్కరించు-
 తిరుగఁబడు.
 వక్కాణము-వి. (వ్యాఖ్యానము) నమాచారము.
 వక్కి-తె. బక్క. రూ. వగ్గ, వక్కు. నమా. —
 కచ్చె-క్కురుడు. [బక్కు) కొంగ.
 వక్కు-తె. 1. బక్కటిల్లు. 2. బక్క. 3. (వి.
 వక్ర-న. 1. మాటలాడువాడు. 2. పండితుడు.
 వక్రవ్యము-న. మాటాడఁదగినది.
 వక్రము-న. 1. నోరు. 2. ముఖము. [వక్రరము)
 వక్రము-న. వంకర. క్రి. వక్రించు-మరలు. (వి.
 వక్రించు-న. వంకర. రూ. వక్రించు.
 వక్రడు-న. 1. అంగారకుడు. 2. శస్త్రేచ్ఛరుడు.
 వక్షము-న. తొమ్ము. రూ. వక్షస్సు.
 వగ-తె. 1. సంతాపము. 2. దుఃఖము. 3. శోక
 ము. 4. ఆలోచన. 5. విలాసము. 6. గతి. 7.
 విలాసము. నమా. —కత్తె-విలాసవతి. (పుం.
 వగకాడు.) వగలాడి. —పై— (పుం.వగ
 లాడు.) క్రి. వగ దెగు-పరిష్కారము.ప్రే.
 వగదెంచు.
 వగచు-తె. 1. శోకించు. 2. వశ్యాత్వాపడు. 3.
 ఏడ్చు. 4. విచారించు. 5. ఆలోచించు. కృ.
 వగవు. [వగరువు.
 వగరము,వగరు-తె. శ్యానరోగము,ఉబ్బినము.రూ.

వగరుదు-తె: నిట్టార్పు. రూ. వగర్పు. కృ. వగ
వగు-చూ. వక్కు. [రుపు. వగర్పు.
వగ్రహము-న. కఱపు. రూ. అవగ్రహము.
వచ-న. 1. వన. 2. గోరువంక.
వచనము-న. చూట. క్రి. వచించు.
వచము-న. చిలుక.
వచస్సు-న. చూట.
వచ-తె. చెట్టును నాశము చేయు ఒక చీడ.
వచ్చు-తె. 1. వసీపమునకు నడచు. 2. కూడు. కృ.
వచ్చుచిడి, రాచిడి. నమా. — రాములు-రాకయు
రామియు.
వజ-వి. (వచ) ఒక మండుచినును. రూ. వన.
వజీరు-హిం. 1. మంత్రి. 2. శూరుడు. రూ. వజీ
రుడు, వజీరుడు, వజీడు.
వజ్ర-తె. ఉపాయము.
వజ్రరము-తె. కొయ్యల నతికించుటక, నరేను.
వజ్రము-న. 1. రవ. 2. కులిశము. 3. పిడుగు.
నమా. వజ్రకీటము-సాలగ్రామము లోపలనుండి
తొలిచెడిపురుగు. — తుండుడు-గరుత్మంతు
డు. — పుష్పము-నువ్వుపువ్వు. — వల్లి-నల్లరు.
వజ్రాంగి-వజ్రమయకవచము.
వజ్ర-న. ఇంద్రుడు. (వృ. వజ్రముకలవాడు.)
వటకము-న. వడియము.
వటగ-తె. నేర్పరి.
వటము-న. 1. త్రాడు. 2. మట్టి. 3. గవ్వ. 4. మట్టి.
వటారము-తె. వగరు. రూ. వటారు. [వకారి.
వటారి-తె. సమర్థము, సమర్థుడు. రూ. వతర,
వటి. న. త్రాడు. రూ. వటము.
వటించు-తె. పస్తువడు. [వటుకుడు, వటువు.
వటుడు-న. 1. బ్రహ్మచారి. 2. బాలకుడు. రూ.
వట-తె. 1. చెఱకు గానుగకు నేపేటి అర్థమ్రాసు.
వటము-తె. తరుగు. [2. బ. వృషణములు.
వటి-తె. ఏమియు లేనిది, ఉత్త. 2. ప్రయోజనము
లేనిది. నమా. — కాలు-పిక్క. వెలువటికాలు.
— చూట-అవవాదము. — వేరు-అవురుగంట
వేరు, ఉశీరము. [ఎండినవక్కు.
వట్టు-తె. 1. ఇంతు. 2. కృశించు. 3. వరుగు. 4.
వట-తె. గుండ్రము. రూ. వట్టవ, వట్టువు. క్రి.

— వడు-తగ్గు. — పెట్టు-1. తగ్గించు. 2. ంక్ష్య
వటము-తె. అరులుగల వక్కుకుతి. [పెట్టు.
వటించు-తె. తిరుగు, మరాజ్ఞుభముగు.
వట్టిలు-తె. 1. ప్రవర్తిలు. 2. తిరుగు. రూ. వట్టిలు.
వట్టువ-చూ. పట. నమా. — నుడి-ముకారరూ
పాంతరనామము, 'ప'
వతర-చూ. వటారి.
వడ-తె. 1. గారె. 2. తాపము. 3. శ్రమము. 4.
సెగ. నమా. — గాలి-వేనవిలాంపు నిప్పుగాలి.
(ఇట్లు వడగార్చు మొ.) — పప్పు-నానఁబెట్టిన
పెనరపప్పు. క్రి. — గొను-తాపముండు. —
ముడి-వీముడు. (వృ. శత్రువులకు తాపముగలి
గించువాడు.)
వడకు-తె. కంపించు. రూ. వడతాడు. నమా.
— గొండ-హిమాచలము. వడగట్లు - (వడఁ
కు + తలు) వానతోవడురాయి, కరక.
వడచు-తె. పోయు, కార్చు. రూ. వడుచు.
వడము-వి. (వటము) 1. మోకు. 2. దండ, నమా.
వడదోలు-1. వేటకాడుగరీరమునకుఁ గప్పు
కొను నిరుపుతోలు. 2. గొండవాడు మొలకుఁ
గట్టుకొను నిరుపుతోలు.
వడలు-తె. (హువులు) వాడు.
వడి-తె. 1. వేగము. 2. శౌర్యము. 3. కాలము.
4. దారముపురి. 5. పురివిగువునఁబడు చిక్కు.
6. వి. (వళి) వద్యయతి. నమా. — కాడు-1.
వేగవంతుడు. 2. శౌర్యవంతుడు. — గలత
నము-శౌర్యము. క్రి. — గొను-1. వేగముగలు
గు. 2. మెలివడు. — పెట్టు-1. మెలిపెట్టు.
2. సులుము. — వేయు-వడిపెట్టు. [కొనునడి.
వడియము-వి. (వటకము) పోజనమప్పడు నంజి
వడియ-తె. 1. కాటు. 2. తగ్గు. ఊజించు. 3.
కృశించు, కృ. వడుపు. క్రి. వడగట్లు-వడియఁ
గట్టు. — టోయు. — పై. — కృ. వడిఁటోత.
వడిగట్టు. — పై. — వడియగట్టు-పాత్రమునో
టికిగుడ్డకట్టిపీళ్లను వడియఁటోయు. — టోయు.
వియ్యము మొ. వానిగడిగినపీళ్లవడియనుంచు.
కృ. వడియఁటోత.
వడుకు-తె. దూదినమాలుగా పీడుచు. కృ. వడుకుడు.

వదనగణము-వి. (వరుగుడు) బ్రహ్మచారి.

వదనగణము-తె. 1. కాలు, వదీయ. 2. విదను.

3. (వి.వరుగు) బ్రహ్మచారి. 4. ఉపనయనము.

రూ. వరుగు. [లోనగువాని దించు.

వదనగణము-తె. 1. వదీయజేయు, కాల్పు. 2. నూనె

వదనగణము-తె. మోటుచలువచే వత్తమునందువిడుచు

సండులు. సమా. వదనగణము- (వదనము + సుడి)

రాజులకిచ్చు దండుగు.

వదనగణము-తె. వదించుట. రూ. వదన.

వదనగణము-వి. (వదన) అధమర్థము ఉత్తమర్థమునకిచ్చు

పెచ్చుదనము. [వదన, వదన.

వదనగణము-తె. భోజ్యసద్ధామువత్తమునందుంచు. కృ.

వదనగణము-వి. (వదన) వదనగివని. రూ. వదన

ము, వదన.

వదనగణము-వి. వదనవాడు. కాయ్యవనిచేయువాడు.

రూ. వదనగి. సమా. —విట్ట-దాదాపూటము.

వదనగణము-తె. పరిధానము. (ఏకవచనము వరి.)

వదనగణము-రూ. వదన. [వదనాడు, వదనాడు.

వదనగణము-న. 1. వదనము. 2. వదనము. రూ.

వదనగణము-న. వ్యాపారము. రూ. వదనము.

వదనగణము-న. 1. నీగిలంతి. 2. పూగము. రూ. అవ

వదనగణము-తె. వరుగు. [తంసము.

వదనగణము-వి. (వదన) దీపపువత్తి. [(వి. వసనావి.)

వదనగణము-న. ఒకవిషవస్తువు. రూ. వదనము.

వదనగణము-న. 1. తొమ్మిది. 2. ఏడాది. 3. ఏడా

దిలోనిదూడ. సమా. వదనము-కాడి ముఱవ

దగినకోడి. వదనము-దూడపంటిరూపుగల

వదనగణము-న. ఏడు. రూ. సవదనము. [వాణము.

వదనగణము-న. వదనము. (ప్రీ. వదన)

వదనగణము-న. వదనము. (ప్రీ. వదన)

వదనగణము-న. వదనము. (ప్రీ. వదన)

వదనగణము-న. 1. వోరు. 2. మొగము.

వదనగణము-న. వదనము.

వదనగణము-తె. వదనము. [సమా. —వోరు-ప్రేరి.

వదనగణము-తె. 1. అడరు. 2. ప్రేరి. 3. పొరకాయ.

వదనగణము-తె. 1. ఉడు. వీడు. 2. కృ. విడుపు.

వదనగణము-న. 1. మిక్కిలియివికాడు. 2. మనో

జముగా మాటాడువాడు.

వదనగణము-న. వత్త.

వదనగణము-తె. (వదన + అవన) వదనము. వదనము.

వదనగణము-తె. ఏనుగులోనగువానిబట్టుట. [తవ్వబడి

చెత్తలోనగువానిచే కప్పబడినవల్లము.

వదనగణము-వి. (వదన) 1. అన్నభార్య. 2. భార్య

కక్క. 3. పెద్దదియగుమేనత్త మేవమామం

కూతురు. రూ. వదనము.

వదనగణము-న. మాటలాడువాడు, వత్త.

వదనగణము-తె. 1. విగువుతప్ప, సదలు. 2. కృ. విగు

వుకానిది. సమా. వదనము- (వదన + విడి)

బీటిక.

వదనగణము-న. ఒడ్డు.

వదనగణము-న. చంపుట. క్రి. వదించు.

వదనగణము-న. 1. అడుది. 2. భార్య. 3. పెండ్లికూ

తురు. 4. కోడలు. (వ్య. క్రొత్తగా గృహము

నరు లేబడినది.)

వదనగణము-న. 1. అడుది. 2. కన్యక. 3. కోడలు.

(వ్య. పుట్టింబున్న యువతి.)

వదనగణము-న. అన్నభార్య. (వి. వదన.)

వదనగణము-న. చంపదగినవాడు.

వదనగణము-తె. వనరు, శోకము.

వదనగణము-తె. పరిదేవనము, వాచారము.

వదనగణము-న. 1. అడవి. 2. తోపు. 3. జలము. 4.

సమాహము. సమా. వనవరము-కోడి. రూ.

వనవరము. —జము-కామర. —డి-సముద్ర

ము. (ఇట్లు వనరాజు మొ.) —మాల-కోమా

లె. —చూలి-విష్ణువు. వనము-వనమునది

రుగుజంతువు. వనాకనము-వానరము.

వదనగణము-తె. 1. దీనలాపములాడు. 2. శోకించు.

3. విలపించు. కృ. వనరు, వనపు.

వదనగణము-న. 1. పూవకకాచెడుచెట్టు. (పూదికాచునది

వానపువత్తము) 2. చెట్టు.

వదనగణము-న. వనాయ దేశముందుపుట్టినగుట్టము.

రూ. వనాయజము.

వదనగణము-న. 1. అడవి. 2. వానప్రస్థుడు.

వదనగణము-న. 1. అడవి. 2. తోపు.

వదనగణము-న. అడుది. (వ్య. కోరబడినది.)

వదనగణము-న. యాచకుడు.

వదనగణము-వి. (వదనము) 1. రంగు. 2. వదన. 3.

బంగారుపేలిమి. 4. వర్ణపుష్పాశ. 5. ప్రత్యయము. 6. అలంకారము. 7. అందము. 8. కాంతి. 9. విదము. 10. ప్రసిద్ధి. రూ. వన్నె. సమా. వన్నెకత్తె-1. సౌందర్యవతి. 2. విరావతి. (పుం. వన్నెకాడు.) —లాడి-విరావతి. (పుం. వన్నెలాడు.)

వనస్యము-స. అడవియందుబుట్టినది. [కౌన్య. వన-స. కడుపులోబొడ్డుక్రిందనుండుఉల్లిపొరవంటి వనవము-స. 1. గొలుగుట. 2. విత్తుట. వపువు-స. 1. శరీరము. 2. చక్కనిరూపు. వస్త-స. 1. తండ్రి. 2. విత్తేడువాడు. వస్త్రము-స. 1. కోట. 2. కోటకొబడు. 3. కొండ నెత్తము. సమా. వస్త్రక్రీడ-మృగములు కొమ్ములతో భూమిని కోరాదెడియాట.

వమనము-స. వాంతి, దోకు. రూ. వమి. వమ్ము-తె. 1. నాశము. 2. వ్యర్థము. వమి-స. చెడలు. రూ. వమిక, వమము. వయనము-స. నేత. [వయస్సు. వయసు-స. 1. ప్రాయము. 2. యౌవనము. రూ. వయస్య-స. చెలికత్తె. (పుం. వయస్కుడు.) వయాళి-వి. (వాహ్యాళి) విహారము. రూ. వయ్యాళి. వయ్యండి-తె. కుంపటి. వయ్యము-తె. వ్యర్థము. రూ. వాయము.

వజ-తె. 1. మేర. 2. దాత. వరండుము-స. 1. మొగమందలిబొటను. 2. లోపలితిన్నె. 3. గడ్డివామి. 4. సమాహము. వరకు-తె. చిక్కు, సంకటము. రూ. వరను. వరగలిండు-తె. ప్రకాశించు. వరత-తె. 1. ఏలు. 2. వల్లము. రూ. వంత. వరకము-తె. కఠినముగా పనిచేయుచు శిక్ష. వరకు-హిం. బంగారు మొ. వాని తేకు. వజగొడ్డము-తె. వంతరమాట.

వరట-తె. ఎండినపేడచెక్క. స. ఆడుహంస. (మ వరటు-తె. ఎండు, తృణించు. [గహంస వరటము) వజుడు-తె. ముదినక్క. [4. వంతెన. వరణము-స. 1. వరించుట. 2. వేష్టనము. 3. ప్రహరి. వరత్ర-స. టంగువాణి.

వజర-తె. వెల్లవ. సమా. —గుడి-పరివేషము.

వరను-చూ. వరకు.

వజపు-తె. కజపు.

వరబడి-తె. —పై—

వరము-స. 1. దేవతాదులచే పొందఁబడుకోరిక. 2. వరించుట. 3. శ్రేష్ఠము. క్రి. వరించు. సమా. వరదుడు-వరములిచ్చువాడు, సమర్థకుడు. —వర్ణి-ఉష్టకాలమున సుఖశీతలమునుశీతకాలమున సుఖోష్ణమునైనయంగములుగలిగి తర్రయం దనురాగముగలఉత్తమత్రీ. వరాంగము-1. తల. 2. ఆడు మగల గుఱి. 3. ఏనుగు. వరా రోహ-1. ఉత్తమత్రీ. 2. గొప్పపిలుడులుగల ఆడుది. [పించు.

వజులు-తె. 1. ప్రకాశించు. 2. ప్రవర్తిల్లు. 3. వ్యావరవ-తె. నీళ్లవచ్చునట్లేర్పఱచినకాలువ.

వరపు-తె. దాసి. రూ. వరపుడు.

వరపుడము-తె. దాన్యము. [నాణెము. రూ. వరా. వరహా-వి. (వరాహ) వరాహముద్రగలబంగారు పరాటకము-స. 1. గవ్వ. రూ. వరాటిక. 2. తామర పూస. 3. మోకు. [చునది.)

వరాహము-స. వంది. (వ్యూ. మంచిపైరులనుచెఱి వరి-చూ. వడ్డు.

వరివనితుడు-స. ఉపాసంపఁబడినవాడు. రూ. వరి వరివన్య-స. ఉపాసనము. [వన్యితుడు.

వరిపుడు-స. అత్యధికశ్రేష్ఠుడు.

వరియుడు-స. చాలశ్రేష్ఠుడు.

వరుడు-స. 1. పెండ్లికొడుకు. 2. మగఁడు. 3. తేడు. 4. శ్రేష్ఠుడు.

వరుగు-తె. ఎండపేసిన కాయ మొదలగునవి.

వరుజు-తె. మడిగనిమ.

వరుణుడు-స. పడమటిదిక్కునకర్చినతి, నీటితేడు. సమా. వరుణాత్మజ-కల్లు, వారుణి.

వణువట్లు-తె. (వట్లు + వట్లు) మిక్కిలివట్టుటలు. క్రి. —గును-మిక్కిలియెండు.

వణువాత-తె. ప్రాతకకాలమున.

వరున-తె. 1. వంక్రి. 2. వరంపర. 3. వంతు. 4. క్రమము. 5. బంధుత్వక్రమము. 6. సామ్యము. 7. విధము. సమా. —మొగ్గరము-దండ

వూహము. [చక్రపునెమ్ములు.
 వరూఢము-న. 1. కవచము. 2. గృహము. 3.
 వరూఢిని-న. సేన. (వృ. రక్షణకై పోరునది)
 వరేఱ్ఱుడు-న. శ్రేణుడు.
 వర్గము-న. 1. అధ్యాయము. 2. తెగ. (అరిష్టద
 ధము: కామము, క్రోధము, లోభము, మోహము,
 మదము, మాత్సర్యము.) [క్రి. వర్గించు.
 వర్గు-తె. పేరువరుసగా వ్రాసినలెక్క. రూ.వర్గువు.
 వర్గుస్సు-న. 1. తేజస్సు. 2. రూపము. [పిడుచు.
 వర్జనము-న. 1. విడుపు. 2. ఈవి. క్రి. వర్జించు-
 వర్జనీయము-న. విడువదగినది. రూ. వర్జము.
 వర్జకము-న. 1. చందనము. 2. చందనపుపూత.
 3. వన్నె. 4. ప్రత్యయము.
 వర్జనము-న. పొగడ్త. క్రి. వర్జించు.
 వర్జము-న. 1. రంగు. 2. అక్షరము. 3. బంగారు.
 4. రూపము. 5. పూత. (రంగులైదు: శుక్ర
 ము, కృష్ణము, పీతము, హరితము, రక్తము.)
 6. జాతి. (ఇవిసాలుగు: బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ,
 వైశ్య, కూద్రులు.)
 వర్ణాటాడు-న. 1. గాయకుడు. 2. ముచ్చి. 3.
 ఆరుదానివలన బ్రదుకువాడు. [కాడు.
 వర్ణ-న. 1. బ్రహ్మచారి. 2. ముచ్చి. 3. వ్రాత
 వర్ణకము-న. స్తుతిపంచదిగినది.
 వర్ణిలింగి-న. తాటదమ్మడు.
 వర్ణకము-న. వ్యాపారము (పుం. వర్ణకుడు.)
 వర్ణనము-న. 1. నడవడి. 2. జీవనము. క్రి. వ
 ర్ణించు, వర్ణిల్లు, వర్ణిలు, ఉండు, నడచు.
 వర్ణి-న. 1. క్రోవ. 2. కాలిజాడ.
 వర్ణమానము-న. 1. వృత్తాంతము. 2. జరుగు
 చున్నది (కాలము)
 వర్ణి-న. 1. దీపపువత్రి. 2. దీపము. 3. కంటికాటుక.
 4. వర్ణించువాడు. నమా. ధూపము-డిగిదువత్రి.
 వర్ణిస్తువు-న. వర్ణించువాడు. [బవిర.
 వర్ణలము-న. వర్ణున. నమా. వర్ణలాభరణము-
 వర్ణము-న. 1. క్రోవ. 2. కనుజెప్ప.
 వర్ణకీ-న. వర్ణంగి.
 వర్ణనము-న. 1. పెరుగుట. 2. నణుకుడు. క్రి.
 వర్ణిల్లు-పెరుగు. ప్రే. వర్ణించు.

వర్ణమానము-న. 1. పెరుగుచున్నది. 2. మూకుడు.
 వర్ణితము-న. 1. పెంచబడినది. 2. నణకబడినది.
 3. నిండినది.
 వర్ణిస్తువు-న. వర్ణిపొందువాడు.
 వర్ణి-న. టంగువాణ. రూ. వర్ణి.
 వర్ణము-న. కవచము. రూ. వర్ణువు.
 వర్ణితుడు-న. కవచముతోడిగినవాడు.
 వర్ణ-న. 1. తనంతట మగనివరించు అడుది. 2.
 ముఖ్యురాలు.
 వర్ణర-న. పెనుతిండిదినునట్టి ఒక తెగ పురువు.
 వర్ణు-తె. ప్రవాహము. క్రి. వర్ణార్ధు-ప్రవహించు.
 వర్-న. వానకాలము.
 వర్ణము-న. 1. వాన. 2. సంవత్సరము. 3. భార
 తాది. (ఇవితొమ్మిది: భారతము, రమ్యకము,
 కింపురషము, హరి, భద్రాశ్వము, కురువు,
 హిరణ్యయము, ఇలావృతము, శేతుమాలము.)
 నమా. వర్ణాశనము - ప్రభువులు విద్వాంసులు.
 మున్నగువారికిచ్చు సంవత్సరగ్రాసము. వర్ణోప
 లము-వడగల్లు. (వృ. చుట్టి ముట్టుకొనునది.)
 వర్ణము-న. చానకురియుట.
 వర్ణవరుడు-న. పేడి. రూ. వర్ణదరుడు.
 వర్ణాభువు-న. 1. ఆడుకప్ప. రూ. వర్ణాభి. 2.
 కప్ప. 3. ఎఱ్ఱ. 4. వర్ణకాలమునబుట్టునది.
 వర్ణియుడు-న. పిండ్లుచెల్లినవాడు. [రూపము.
 వర్ణము-న. 1. శరీరము. 2. మిక్కిలిచక్కని
 వల-న. 1. చేపలబట్టుకాలము. 2. మృగ, పక్షి
 లబట్టువాగుర. 3. కామము. 4. వృత్తియందు
 వలను శబ్దమునకుమీడినవర్ణము లోపింపగామిగి
 లినరూపము. నమా. వలకడ-దక్షిణదిక్కు-
 కన్ను-1. కుడికన్ను. 2. వలలోనికన్ను. —
 కాక-మదనతాపము. —కారి-వలపించునది.
 —కేలు-కుడిచేయి. —దొర-మదనుడు. (ఇ
 ట్లు పంరాజు మొ.) —వల-కుడిభాగము. క్రి.
 వలపలించు-వలగొను. వలపలిగిలక-రేఫము.
 యొక్కరూపాంతరనామము. 'క'—మురి-దక్షి
 జావర్తశంఖము. —మురితాలుపు-విష్టువు. —
 వంత-మన్మథవ్యథ. క్రి. —కట్టు-అనుకూ
 లము. —గొను-ప్రదక్షిణించు.

వలఁకు-తె. దిక్కు. రూ. వలఁకువు, వలను.
 వలఁతి-తె. 1. ఆఁడుది. 2. నేర్పరి. 3. అధీనము.
 4. అనుకూలము.
 వలఁక్ష-న. తెలుపు. రూ.వళక్షము,నమా.—గువు-
 తెల్లనికిరణములు గలవాడు, చంద్రుడు.
 వలగ్నము-న. నడుము. రూ. అవలగ్నము.
 వలచు-తె. 1. వాననగొట్టు. 2. కోరు. 3. కామిం
 చు. రూ. వల్చు. కృ. వలపు.
 వలతి-తె. స్థానము, చోటు.
 వలరు-తె. అధిక్యము. [యము. రూ.వల్ల.
 వలన-తె. (వలను+అ) పంచమీపథక్తిప్రత్య
 వలనము-న. 1.కంటిపావతిరుగుడు. 2.తిరుగుడు.
 వలసు-తె. 1. దిక్కు. 2. ప్రక్క. 3. ఉపాయ
 యము. 4. నేర్పు. 5. ప్రదక్షిణము. 6. శకు
 నము. 7. విభిము. 8. ఒప్పదము. 9. కుచిత్య
 ము. 10. అనుకూల్యము. 11. కుడిదిక్కు.
 12. యుక్తము.
 వలపు-తె. 1. వానన. 2. కోరిక. 3. కామము.
 రూ. వల్చు. నమా. —కతై-కాముకి. (పుం.
 —కాడు.) —కీలు-పోతముది, నీవి. —
 మోవరి-వాయువు, గంధవహుడు. —రాయ
 డు-మదనుడు.
 వలలి-న. 1. కొడిగ. 2. చంద్రకాల [చున్నది.
 వలమానము-న. 1. తిరుగుచున్నది. 2. చలించు
 వలము-తె. 1. విస్తారము. 2. స్థూలము.
 వలయము-న. 1. కదియము. 2.కుండలాకారము.
 వలయితము-న. చుట్టఁబడినది.
 వలయు-తె. 1. ఇష్టమగు. 2. ఆవశ్యకమగు. 3.
 యుక్తమగు. 4.విహితమగు. 5.వలయితమగు.
 వలవలన-తె. వదులై నది.
 వలన-తె. దేశమువిడిచి పరదేశమునకేగుట.
 వలాహకము-న. 1. పేష్టుము. 2. కొండ. (వృ
 ణమునుపడువనిది.)
 వలి-తె. 1. తెత్తము. 2. కంపము. నమా. —
 వని-తెత్తోపచారము. —మల-మంచుకొండ.
 —మొలక-వాయువుత్పత్తి. —వెలుగు-చం
 ద్రుడు. క్రి. —గొను-1. చలిగొను. 2.
 వణకు. న. 1. కడుపుమీదిముడుత. 2. ము

డుత. రూ. వళి. నమా. వల్లిముము-కోతి.
 (వృ. ముడుతలమొగము కలది)
 వలితము-న. 1. వల్లితము. 2. చుట్టఁబడినది. 3.
 చలనమొందినది.
 వలిపము-తె. 1. మడుగుబట్టి. 2. నన్నని తెల్ల
 వత్తము. 3. పరిశుద్ధము. 4. తెల్లనైనది. రూ.
 వల్పము, వెలిపము. [టు-వడఁకువాడు.
 వలిపిరి-తె. 1. చలి. 2. వడఁకు. నమా. —గొ
 వలియు-తె. 1. నన్నగిలు. 2. కయ్య. కృ. వలి
 వలుద-తె. స్థూలము. రూ. వల్ల. [పము.
 వలుకు-తె. తగవు. రూ. వలకు.
 వలువ-తె. 1. నన్నవత్తము. 2. వస్త్రము. రూ.
 వలువము, వల్పు, వలువు, వల్పము.
 వలె-తె. పోలె. [లము. 2. తునియ.
 వల్కము-న. 1.చెట్టుమీదిపట్టి, నార. రూ. వల్క
 వల్ల-న. వాగె.
 వల్లనము-న. మీఁదికి కాళ్లు కదలించుచు పరుగిడు
 అశ్వగతి. రూ. వలితము, వలితము.
 వల్లపు-న. 1. కొరివెండ్రుక. 2. మేకపోతు. 3.
 చక్కనిది.
 వల్మీకము-న. పుట్ట. నమా. వల్మీకపాడుడు.పుట్ట
 కాలివాడు. వల్మీకభవుడు-వార్మీకి.
 వల్ల-తె. 1. చూ. వలన. 2. అనుకూలము.
 వల్లకాడు-తె. (వల్లది+కాడు) శృణవము.
 వల్లకి-న. వీణ.
 వల్లది-తె. 1. అకారణమైనయావద. 2. కొల్ల.
 నమా. —కాడు-వల్లదిచేయువాడు.
 వల్లధము-న. 1. మేలుకొనిగట్టము. 2. ప్రియము.
 వల్లఱుడు-న. 1. ప్రియుడు. 2. అధిపతి.
 వల్లము-తె. వరహాలనంది. రూ. వల్లవము.
 వల్లరి-న. 1. దిగిర్చినలేగొమ్మ. 2. తీగ.
 వల్లవుడు-న. 1. వంటవాడు. 2. గొల్లడు.
 వల్లి-న. తీగ.
 వల్లించు-తె. వల్లెవేయు.[వలయము. రూ.వళిగము.
 వల్లిగము-వి. (వలయము) బొక్కెనమీది యిసువ
 వల్లియ-తె. పసులగట్టుత్రాడు. రూ. వల్లె.
 వల్లారము-న. 1. కణవాడు. 2. పందినంజుడు.
 వల్లె-తె. 1. వల్లియ. 2. వరుణునిపాశము. 3. చె

ప్పినదే మరల మరల జెప్పట. 4. అంగీకారార్థము. సమా. — తాలుపు-వరుణుడు, పాశి.
— వాట-మెదనుండి యిరుప్రక్కల పొడవుగా జాణిచిన యుత్తరీయము. రూ. వలెవాటు. క్రి. వలెవేయ-పునశ్చరణముచేయ.
వశము-స. 1. లోకువ. 2. ఇచ్చి. 3. ప్రభుత్వము. (వి. వసము) సమా. వశంపడుడు-లోకువయగునట్లు మాటలాడువాడు. వశవత్రి-విధేయుడు.
వశి-స. 1. లోకువైనవాడు. 2. జితేంద్రియుడు. వశికము-స. శూన్యము. [రిందు. వశికరణము-స. లోకువగాజేయుట. క్రి. వశికవశ్యము-స. లోకువైనది. సమా. వశ్యాపరము-పెట్టుచుండు. [హవిస్సు. వశక్కుతము-స. ఆగ్నియందు వ్రేల్చుబడినది, వస-స. వస. వి. చూ. వజ.
వసంతము-తె. వసువు సున్నముకలిపిన ఎత్తనీళ్లు. స. ఒకమురుపు. సమా. వసంతద్రుమము-మామిడి.
వసతి-తె. సౌఖ్యము. స. 1. ఇల్లు. 2. ఉనికి. వసనము-స. 1. ఉనికి. 2. వస్త్రము.
వసము-వి. (వశము) 1. అధీనత. 2. శక్యము. వసార-తె. కూటమునకు ప్రక్కననుండుకట్టడము, పంచాది. రూ. వసారా.
వసి-తె. 1. మిక్కిలి. 2. కొనచెక్కినకొయ్యి. 2. మీదుమొనగానాటినమేకు. 3. ముల్లు. క్రి. — గొను-పూసు. — వాడు-మిక్కిలివాడు. కృ. వసివాళ్లు. స. ఉనికి. క్రి. వసించు-ఉండు.
వసుధ-స. భూమి. (వ్యు. వసువును ధరించునది) వసులు-తె. తొలగెగు.
వసువు-స. 1. బంగారు. 2. రత్నము. 3. ధనము. 4. ప్రజాపతికొడుకు. (వీ రెనమండు : ధరుడు, ద్రువుడు, సోముడు, అహుడు, అనిలుడు, ఆగ్ని, ప్రత్యాఘుడు, ప్రభాసుడు.) సమా. వసుంధర-భూమి. (ఇట్లు వసుగర్భవసుధ, వసుమతి మొ.)
వసి-స. 1. బద్దె. 2. పొత్తికడుపు. వస్తువు-స. పదార్థము, బంధము. వస్త్రము-స. చలువ, బట్టి.

వహనము-స. వహించుట. క్రి. వహించు-తాల్చు. వహము-స. వాహనము.
వహి-తె. విధము. హిం. లెక్కలపుస్తకము. వహేలనము-స. తిరస్కారము. రూ. అవహేలనము. హేశనము.
వహ్ని-స. ఆగ్ని. సమా. — శిఖము-కుంకుమపువ్వు. వశక్షము-స. తెలుపు.
వశవశి-తె. 1. కుతూహలము. 2. విజృంభణము. వశి-స. చూ. వలి.
వశిరుడు-స. మొలకంటివాడు. రూ. వశీరుడు. వశుకు-చూ. వలుకు.

వా

వా-తె. 1. నోరు. 2. వాదర. రూ. వాయి. సమా. వాకట్టు-వాగ్మంధనక్రియ. వాకాటు-వాగ్మదము. వాకిలి-(వా+ఇలు) గృహధ్వారము. వాచూరు-ఇంటిముంజూరు. వాతెఱ-(వా+తెఱపి) పెదవి. వాదర-(వా+దర) కత్తివదను. వాదోడు-వాక్యహోయము. వాచాడు-ఉపన్యాసము. క్రి. వాకొను-1. చూటాడు. 2. అఱచు. వాక్రచ్చు-(వా+క్రచ్చు) 1. పేరుచెప్ప. 2. చూటాడు. వాచఱుడు-మొఱవెట్టు. వాచారు-వరిదేవనము చేయు. కృ. వాచారసము, వాచరము. వాచుచ్చు-1. నోరుతెఱచు. 2. చెప్ప. వాపోవు-1. అఱచు. 2. ఏడ్చు. కృ. వాపోక. వాయోడు-మాట వాచు-చూ. వంచు, వంగు. [పిఠికియగు. వాంచ-స. కోరిక. క్రి. వాంఛించు. వాంఛితము-స. కోరబడినది. [బడినది. వాంతము-స. 1. వాంతియైత్త-బడినది. 2. క్రక్క. వాంతి-స. వెదలగ్రక్కట, దోకు. సమా. వాంతి భ్రాంతి-మరిదివాడి, కలరా. [వాడు. వాంతికుడు-స. పిల్లనగ్రో. (వంశము) నూడు వాక-తె. 1. వైపు. 2. ఏఱు. రూ. వంక. సమా. — తాలుపు-శివుడు. [రూ. వాగర్త. వాగరక-తె. (వాగులు+అరక) సముద్రతీరము. వాగడుపు-తె. (వాపు+కడుపు) వాఱగలకడుపు. వాగు-తె. 1. వదరు. 2. మ్రోగు. 3. నెలయేఱు. 4. వైన్యము. 5. బ. అలలు.

వాగుడు-తె. 1. వదరుట. 2. మ్రోత.
 వాచు-తె. 1. ఏతరు. 2. ఊడు. కృ. వాచు.
 వాడి-తె. 1. పదను. 2. శౌర్యము. 3. తీక్షణము.
 4. కూరము. సమా. —మగడు-శూరుడు.
 వాడిమి-తె. 1. ప్రతాపము. 2. శౌర్యము. 3. పదను. [వారలు],
 వాడు-తె. అనునుష్ఠుడు. (వి. వాండు, వారు,
 వాత-తె. తెవులుగొంటులగు పశ్చాదులకువేయు
 వాడి-తె. వాచ్చోగముగలవాడు. [చూడు.
 వాడిరి-తె. ఏతరుట. సమా. —గొట్టు-ఏతరు
 వాచు-తె. 1. ఊడు, శోవ. 2. ఏకట.[వాడు.
 వాకము-తె. వాటము.
 వాకు-న. 1. పలుకు. 2. సరస్వతి. రూ. వాక్కు,
 వాడ. సమా. వాక్పతి-1. బ్రహ్మ. 2. బృహ
 స్పతి. 3. కవి. (ఇట్లువాగీరు మొ.) వాఙ్మ
 యము-భాషాసంబంధమైనది. వాఙ్మయము-ఉప
 న్యసము. వాఙ్మయము-నోటినుండి చెప్పించుట.
 వాగ్వాదము-వాక్యలహము.
 వాక్యము-న. భావముగల పదపముదాయము.
 వాగ-వి. (వల్ల) గుఱ్ఱపు కల్లెమునకు తగిలించు
 పగ్గము. రూ. వాగి. [తూలిక.
 వాగ-తె. (వ్రాయు+కల్ల) చిత్తరువువ్రాయు
 వాగుర-న. 1. ఉరి. 2. పల. సమా. వాగురికుడు-
 పలతో వేటాడిజీవించువాడు.
 వాగి-చూ. వాగ.
 వాగ్ని-న. 1. చిలుక. 2. బృహస్పతి. 3. యుక్తి
 యుక్తముగా మాటలాడువాడు.
 వాచ-చూ. వాకు. సమా. వాచయముడు-చూక
 ప్రతముకలవాడు. [2. తరగతిపాతపుస్తకము.
 వాచకము-న. 1. వాఙ్మయమును తెలుపు శబ్దము.
 వాచరము-చూ. వాచారు.
 వాచస్పతి-న. బృహస్పతి.
 వాచాటుడు, వాచాలుడు-న. వదరుటబోతు.
 వాచించు-న. 1. చెప్ప. 2. చదువు.
 వాచికము-న. సమాచారము. సమా. వాచికపత్రిక.
 వాచ్యము-న. చెప్పదగినది. [వ్రాతపత్రిక.
 వాజ-తె. రోత. [శక్తి. (వ్య. వేగముగలది.)
 వాజి-న. 1. గుఱ్ఱము. 2. పక్షి. 3. బాణము. 4.

వాటము-తె. 1. జాటువుగానుండునది. 2. అనుకూ
 లమైనది. 3. సత్తమైనది. 4. పొందికైనది.
 5. ఓర. న. 1. త్రోవ. 2. చుట్టువెలుగువేసిన
 చోటు. 3. తోట.
 వాటి-న. 1. కూర తోనగువాని తోట. 2. ముంగ
 కంచె. 3. ఇల్లు. 4. ఇంటియదుగు.
 వాటిక-న. 1. తోట. 2. ఇంటియదుగు.
 వాటు-తె. 1. వైచుట. 2. దెబ్బ. సమా. —గాలు.
 నడచునపుడుప్రక్కవాటుగాపోవుకాట. —జా
 యి-దొంగ లేతకొనిపోవుకాయి. క్రి. వాటులాడు.
 కొట్టాడు. వాల్చిడు-కొట్టాడువాడు.
 వాడ-తె. వానన. సమా. —గాలి-మలయమారు
 తము వి. (వాటము) 1. పీడి. 2. ఇంద్రవరు
 న. రూ. వాడకట్టు. సమా. —వదినె-వేళ్ళ.
 వాదిక-తె. చెప్పకమాపకఉంచినయిల్లడ. ఉపనిద్.
 వాడు-తె. 1. వ్లాననుగు. 2. ఉపయోగపజ్జను.
 క్రి. —కొను-1. ఉపయోగించుకొను. 2. జ
 నులు ప్రవాదముగాచెప్పకొను. —దెంచు, -పా
 ణు, వాడఁబాటు-వాడు.
 వాడుక-తె. 1. ఉపయోగము. 2. అభ్యాసము. 3.
 వ్యవహారము. క్రి. —పడు-అలవడు.
 వాడుకల-తె. అభ్యాసము, వాడుక.
 వాణి-న. 1. పలుకు. 2. పలుకుఁజెలి, సరస్వతి.
 వాణిజుడు-చూ. వణిజుడు.
 వాణిజ్యము-న. వణిగ్వాహరము. రూ. వణిజ్య.
 వాణిని-న. 1. అటకత్తె. 2. కుంచెనకత్తె. 3. ము
 గ్గ. 4. విదగ్గ. (వ్య. నేర్పరియైనవస్త్ర.)
 వాతము-న. గాలి. సమా. వాతపమి, —మృగము-
 గాలితెదురుగ నడచు ఇత్తివంటి మృగము. వాతా
 యనము-కిటికీ. వాతాయువు-1. జీంక. 2. వాత
 మృగము.
 వాతులి-న. పెద్దగమ్మిలము
 వాతులము-న. 1. గాలి. 2. సుడిగాలి.
 వాత్య-న. సుడిగాలి. [ప్రేమము.
 వాత్సల్యము-న. వత్సలత్వము, పుత్రుడులందుగల
 వాదనము-న. వీణాదినతుర్విరవాద్యద్యని.
 వాదము-న. 1. వాగ్వివాదము. 2. రసవాదము. 3.
 తగవు. క్రి. వాదించు-1. వాదాడు. 2. తగ

వాడు. (వి. వాడు) [వాడు.
వాది-న. 1. తగవునకుపోయినవాడు. 2. వాదించు
వాదిశ్రమ-న. 1. తతము, అన్యము, సుషిరము,
ఘనము అను వాద్యచర్యయము. 2. వాద్యద్యని,
వాడు-వి. వాదము. 3. వాదడుచు, వాదాడు, వాడు
వాద్యము-న. వీణ లోనగునది. [వాడు-తగవాడు.
వాన-తె. 1. వర్షము. 2. వర్షకాంము. నమా.—
కాళ్ల-వర్షధారలు. —కోయిల-1. చాతకవక్షి.
2. ఒకతెగపాము. —జాలిపులుగు-హంస.
—తతీ-వర్షపు. —నెచ్చెలి-చాతకవక్షి. —
పాము, —పేగు-ఎఱ్ఱ. —రాయి-వడగల్లు.
వానప్రస్థము-న. ఒక ఆశ్రమము.
వానరము-న. కోతి. (వృ. వననంబుది అని కొం
దఱు; నడునివలెనుండునది అని కొందఱు.)
వానస్పత్యము-న. పూచికా చెడుచెట్టు. (పూవకకా
చునది వనస్పతి)
వానాయజము-చూ. వనాయజము,
వాని-తె. వాడి.
వానిరము-న. ప్రబుత్తిగ.
వాసు-తె. (కుందలు) చేయు. [వానెత.)
వానె-తె. ఒకతెగకోమటి. (పుం. వాసిడు. ప్రి.
వాసము-న. 1. గొఱుగుట. 2. విక్రయ. 3. నేయుట,
వాసి-న. నడబాసి.
వాడు-న. ఉత్తమశ్రీ.
వామము-న. 1. ఎడమ. 2. సుందరము. 3. వక్ర
ము. 4. హస్తము. నమా. వామదేవుడు-4
వుడు. —లోచన-1. మంచికన్నులుగల ఆ
డుది. 2. ఆడుది. (ఇట్లు వామాక్షి మొ.)
వామనము-న. దక్షిణదిగజము.
వామసుడు-న. 1. విష్ణువు. 2. పొట్టివాడు.
వామలారువు-న. పుట్ట. రూ. వామలారము. (వృ.
కుటిలముగా జంతువులచే శ్రవ్యఃబడునది.)
వామి-తె. ప్రోగు. న. 1. ఆడుగుల్మము. 2. ఆ
దేనుగు. 3. ఆడునక్క.
వామిలము-న. 1. సుందరమైనది. 2. గర్వముగలది.
వామ-తె. జోరు.
వాయ-తె. 1. దండుకొకసారి జోటిలోపోయ
దగినధాన్యము. 2. కొండపందిచ్చినవేల.

వాయనము-న. వ్రకోద్ధావనకాలమందు ఉపాయన
ముగానిచ్చు మోదకము.
వాయము-తె. వ్యర్థము. [కుక్కు మొ.)
వాయవ్యము-న. వాయువునకుసంబంధించినది. (ది
వాయనము-న. కాకి. (వృ. చాలవయస్సుకలది.)
వాయి-తె. 1. నోరు. 2. ముఖము. 3. ఖర్చుధార.
రూ. వా. నమా. వాతరట్టు-వదలుఁజోతు. —
వాడి-వరుషవాక్కులాడువాడు. వాకికాను-పీ
సుగునోటికడనుండు డబ్బు. —వియ్యము-పీ
సుగునోటివేయ వియ్యము. [కృ. వాయింపు.
వాయించు-తె. వీజాదివాద్యములనువాదనముచేయు.
వాయదము-వి. వాద్యము.
వాయదా-హిం. గడుపు.
వాయువు-న. గాలి. (వృ. వీచునది.) (వంచవాయు
వులు : నాగము, కూర్మము, కృకరము, దేవద
త్తము, ధనంజయుము.) నమా. వాయునఱుఁడు-
అగ్ని. [వారా.
వార-తె. లెక్కలయందలి ఎచ్చు తక్కువలు. రూ.
వారఁబట్టు-తె. (వా+రా+పట్టు.) అపోయిం.
వారకము-తె. లేనికాలమందు వడ్డిలేకయిచ్చి కలి
గినకాలమంపు మరల పుచ్చుకొనుదనాదికము.
వారడి-తె. లోటు. [న. వారిండునది.
వారణ-న. చెలియలికట్ట. [ప్రతిమలిండునది.)
వారణము-న. 1. ఏనుగు. 2. వారిండుట. (వృ.
వారణాసి-న. కాకి. (వృ. వరుణ, అని అనునదుం
నడుమనుండునది.)
వారధి-తె. వంతెన.
వారము-తె. 1. గుల్మము. రూ. వాదవము, వార్వ.
ము. 2. పంటపెట్టువాడు భూస్వామికిచ్చుధాగ
ము. న. 1. తదవ. 2. నమాహము. 3. ఏడు
దినములు. 4. సూర్యాదివారము. (ఇదియేదుః
ఆది, శోమ, మంగళ, బుధ, గురు, శుక్ర, శని
వారములు) నమా. వారముఖ్య-జనులచేసర్కరీం
పఁబడినవేళ్య. —యాత్రికుడు-పెండ్లిచుట్టము.
—వాణము-కవచము. —ప్రీ-వేళ్య. (ఇట్లువార
కాంత, వారవనిత, వారాంగన మొ.)
వారాన్నిధి-న. నముద్రము. (వృ. పీటికిపిడికపట్టు.)

వారాశి-న. —పై—రూ. వారిరాశి. [పంది.
వారాహి-న. 1. ఒకమాతృక. 2. అడవియాడు
వారి-న. పిళ్ల. సమా. —జము-1. తామర. 2.
శంఖము. 3. ఉప్పు.—దము-మేళము.—ది-
సముద్రము. రూ. వార్తి.—వాహము-మేళము.
వారిండు-న. అడ్డగించు.
వారు-తె. 1. రెండుచేతులతో చివ్వు. 2. రెండుచే
తులతో జొరు. 3. ఉడుగు. 4. వడియ. ప్రే.
వారుచు, వార్చు. కృ. వారుపు, వార్చు.
వాలు-తె. సన్నగాగోసినతోలు. సమా. వాటెన-నౌ
గతోకాడినిచేర్చికట్టదారము.
—పీఠ-పిడికొలకు కాడికి నడుమ అనికగా
నమర్చిన పీఠ.
వారుకము-న. పాఠె.
వారుజి-న. 1. పడమటిదిక్కు. 2. పారాయి.
వారువము-తె. గుట్టము. రూ. వారము, వార్వము,
వావురము. సమా. వారువపుజన్నము-అశ్వమేధ
యాగము. —టగి-బడపాగ్ని.
వార్చు-తె. 1. ఆపమించు. 2. ప్రతీక్షించు. 3.
వారజేయు. రూ. వారుచు. కృ. వారుపు, వార్చు.
వార్త-న. 1. వృత్తాంతము. 2. వర్తనము. సమా.
వార్తావహాడు - సమాచారముకొనిపోవువాడు.
(ఇట్లువార్తాహారుడు మొ.)
వార్తాకము-న. వంగచెట్టు. [చేయుగ్రంథము.
వార్తాకము-న. ఉక్తానుక్తదుర్భక్తార్థములనువ్యక్తము
వార్తాకుడు-న. సందేశహాడుడు, దూత.
వార్తకము-న. వృద్ధత్వము. రూ. వార్తక్యము.
వార్తి-న. సముద్రము. రూ. వారిది. [డు.
వార్తపికుడు-న. వడ్డికిచ్చిజీవించువాడు, కుసీడు.
వార్తకము-న. వర్షకాలమునఁబుట్టినది. 2. వత్సర
పరిమితిగలది.
వారికము-తె. 1. మోసము. 2. వేషము.
వారి-న. తోక.
వారిము-తె. బెబ్బరి. న. 1. తోక. 2. తలపెం
డుక. 3. కత్తి. సమా. వారిహస్తము-1.
వెండుకులు గల తోక. 3. వెండుకులగుంపు.
వాలాయము-తె. 1. నిర్బంధము. 2. అనివార్యము.
3. నిరంతరము. 4. అవశ్యము. రూ. వాలెము.

క్రి.వాలాయించు-1. నిర్బంధపడు. 2. నిర్బంధ
పఱచు. రూ. వాలాయించు.
వారిక-తె. 1. దీర్ఘము. 2. వాడియైనది.
వాల-తె. 1. అతిక్రయించు. 2. క్రిందికిదిగు. రూ.
వ్రాలు. 3. అతిక్రమించు. 4. వి. (వలము)
కత్తి. 5. దీర్ఘము. 6. వాడి. 7. కూరము.
సమా. వాలారు-వాడియైనది. వాలిడి-తోక
లేనిది. (కోతి) రూ. వాలిగుడు. వాలిగంటి.
1. దీర్ఘములైన కన్నులుగల ఆడుది. 2. ఆ
డుది. రూ. వాలంటి. —కడుపు-బొజ్జ. —చు
క్క-కుక్రుడు. —ప్రాద్దు-అపరాహ్ణము. —
మగడు-కూరుడు. —మెకము-అడవిపంది.
వాలగ-తె. ఒకతెగచేత. రూ. వాలవ. సమా.
—కంటి-1. మీనాక్షి. 2. ఆడుది. —బాలు.
వాలారు-తె. ఆలస్యమగు. [మదనుడు.
వార్తభ్యము-న. 1. ఆదివత్సము. 2. ప్రేమ.
వాపదూకుడు-న. వాగ్వి.
వావి-తె. బంధుత్వము, వరుస.
వావిక-తె. కుత్తుక మొదటఁగల గుంట.
వావిరి-తె. 1. క్రమము. 2. అనుగతి. 3. ఉత్క.
వాపురము-చూ. వారువము. [ర్రము. 4. అధికము.
వావృత్తము-న. పరింపఁబడినది.
వాళితము-న. 1. వాసనకట్టఁబడినది. 2. వాసన
కట్టఁబడినది. రూ. వాసికము.
వాస-తె. ఇంటికప్పుక్రిందవేయువెదురు. రూ. వా
సము. క్రి. వాసపోయు-వాసములుపఱచు.
వాసంతము-న. 1. ఒంటె. 2. కోయిల. 3. తెమ్మె
ర. 4. వసంతసంబంధమైనది.
వాసంతి-న. 1. పూలగురివెంద. 2. అడవిమొల్ల.
వాసకము-న. ఇల్లు.
వాసకనజ్జిక-న. ప్రియుఁ డింటికివచ్చునని తెలిసి
పడకెల్ల సింగారింది తానును సింగారిందుకొని
ఎదురుచూచు నాయక.
వాసన-న. 1. గండము. అనుభూతార్థస్మృతి. సమా.
—కొడుపు-పెద్ద ఊరుపత్తి.
వాసము-తె. చూ. వాస. న. 1. వస్త్రము. రూ.
వాసస్సు. 2. ఇల్లు. సమా. వాసగృహము-పడ
కిల్లు.

వాసరము-న. దినము. [వాడు.]

వాసపుడు-న. ఇంద్రుడు. (వ్య. రత్నములుకల
వాసి. 1. తారతమ్యము. 2. అధిక్యము. 3. లాభము.

4. ప్రసిద్ధి. 5. పరిమితి. 6. ఉత్కృష్టము. 7.
వాసించు-న. 1. వసించు. 2. వాసనకట్టు. [వాగు.
వాసితము-చూ. వాళితము.

వాసుకి-న. ఒకనర్పరాజు. [కొడుకు.]

వాసుదేవుడు-న. కృష్ణుడు. (వ్య. వసుదేవుని

వాసువు-న. (వాట్య) బాలిక. [గ్రోలు.

వాసె-వి. (వంశము) పిల్లనగ్రోవి. రూ. వాసె

వాసెన-వి. (వాసనము) ఆవిరిపోక ఎనటికుండ

మూతికిగట్టినగుడ్డ. నమా. —కుడుము-ఇద్దెన.

వాస్తవము-న. యథార్థము.

వాస్తవికము-న. యథార్థమైనది.

వాస్తవ్యము-న. వసింపఁదగినది.

వాస్తవ్యుడు-న. గృహస్తుడు.

వాస్తువు-న. ఇండ్లు ఏర్పఱుపఁదగినధూమి. [దేవత.]

వాస్తోష్ఠి-న. ఇంద్రుడు. (వ్య. గృహదులకది

వాహనము-న. ఎక్కెఁదగిన ఏనుఁగు మొ.

వాహము-న. 1. గుఱ్ఱము. 2. ఎద్దు. 3. భుజము.

నమా. వాహద్విషము-ఎనుఁబోతు.

వాహిని-న. 1. నది. 2. 81 రథములు, 81 ఏనుఁ

గులు, 243 గుఱ్ఱములు, 405 కాల్వారును

గల సేన. నమా. వాహినీపతి-1. సేనాపతి. 2.

నముద్రుడు.

వాహ్యము-న. 1. వాహనము. 2. వహింపఁదగినది.

వాహ్యి-న. స్వారి. (వి. వయాళి)

వాళి-తె. 1. పసులుపోవుదారి. 2. వాడుక.

వి

వి-న. విగతవిశేషార్థములిచ్చు ఒక ఉపసర్గము.

(చిత్తానము, విధవ మొ. ఇవి క్రమముగా అచ్చ

టచ్చట వ్రాయఁబడును.)

వింగడము-తె. 1. విస్తీర్ణము. 2. మందరము. 3.

విపరీతము. క్రి. వింగడించు-నేఱుపఱుచు.

వింజము-వి. వింధ్యము. [మరము. రూ. వింజామర.

వింజామరము-(మిత్ర)(వెల్ల+చామరము)తెల్లచా

వింది-తె. వినుట.

వింత-తె. 1. ఆశ్చర్యము. 2. అరుదు. 3. అన్య

ము. నమా. —రాలు-అన్యరాలు. —వాడు-

అన్యుడు. [2. అతిథ్యము. 3. చుట్టము. 4. అతిథి.

విందు-తె. 1. చుట్టములుతోనగువారికి పెట్టుభోజన

వింధ్యము-న. ఒకపర్వతము. (వి. వింజము)[ము.

వింశతి-న. ఇరువది.

వింశము-న. ఇరువదనది. [రేనిది.

వికచము-న. 1. వికసించినది. 2. వెండుకలు

వికటము-న. 1. మిక్కిలివంకరైనది. 2. విరివి

యైనది. నమా. వికటకవి-వికటముగామాటాడు

వాడు. క్రి. వికటించు-ఎదురుతిరుగు.

వికత్తనము-న. పొగడిక. [పోగొట్టువాడు.)

వికర్తనుడు-న. సూర్యుడు. (వ్య. తమస్సును

వికలము-న. విచ్ఛేదమునొందినది.

వికల్పము-న. 1. భ్రాంతి. 2. మాఱుదల.

వికసనము-న. వికాసము. క్రి. వికసించు-విరియు.

వికసితము-న. వికసించినది.

వికస్యరము-న. వికసించునది. [2. తెవులు.

వికారము-న. 1. మనశ్శక్తిరముల మాఱుపాలు.

వికారి-న. 1. ముప్పదిమూఁదపనంత్వరము. 2.

వికాసము-న. తెలివి. [వికారము గలది.

వికాసి-న. వికాసముకలది.

విక్తిరము-న. 1. వక్షి. 2. ఖండము. 3. శ్రావ్యమున

నిమంత్రితులుభుజించినపిమ్మటవిస్తరికిముందఱ

విక్తిరణము-న. వెదచల్లుట. [వేయు అన్నము.

విక్తిర్ణము-న. 1. వెదచల్లఁబడినది. 2. చెదరినది.

విక్తుర్వాణుడు-న. సంకోషమొందిన మనస్సుకల

వాడు.

వికృతము-న. 1. వికారమొందినది. 2. తెవులొం

దినది. 3. రోఁతయయినది. [తృనము.

వికృతి-న. 1. వికారము. 2. ఇరువదిసార్లవసంప

విక్కువరియు-తె. (విరియు+విరియు) మిక్కిలి

విరియు.

విక్కు-తె. 1. విజృంభించు. 2. గర్జించు.

విక్రమ-న. పరునాలవసంపత్వరము.

విక్రమము-న. 1. అధికలము. 2. ఆక్రమణము.

3. శౌర్యము. క్రి. విక్రమించు-1. వీర్యము

చూపు. 2. శౌర్యముచూపు.

విక్రయము-న. అమ్మకము. క్రి. విక్రయించు.
 విక్రయకుడు-న. అమ్మవాడు.
 విక్రాంతి-న. విక్రమము.
 విక్రాంతుడు-న. విక్రమించినవాడు.
 విక్రియ-న. వికారము.
 విక్రీతము-న. విక్రయించబడినది.
 విక్రేత-న. విక్రయించువాడు.
 విక్రేయము-న. విక్రయించదగినది. [విలపింపుట.
 విక్రమము-న. భయశోకాదులచే కాలుపేతులు విల
 పిస్తము-న. 1. ఎగురవేయబడినది. 2. వినరి
 వేయబడినది. [ట. 3. కదలిక. క్రి. విక్షేపించు.
 విక్షేపము-న. 1. ఎగురవేయుట. 2. వినరివేయు
 విధాతము-న. విధాతిచెందినది.
 విధాతి-న. మిక్కిలిప్రసిద్ధి.
 విఖ్యాతు-న. ముక్కిడి. రూ. విక్రుడు, విక్రుడు.
 విగడియ-వి. (విఘటిక) గడియలో అలువదవ
 విగతము-న. టొత్తిగాపోయినది. [భాగము.
 విగమము-న. 1. నాశము. 2. విభజనము.
 విగళనము-న. మిక్కిలిజాణుట. [క్రి. విగాహించు.
 విగాహము-న. మునుగుట. రూ. విగాహనము.
 విగాహితము-న. మునిగినది.
 విగుణము-న. వినిన్నగుణముగలది. [విలుచు.
 విగుర్నించు-తె. (విలుచు + విలుచు) చక్కగా
 విగ్రహము-న. 1. శరీరము. 2. విభాగము. 3.
 విస్తారము. 4. యుద్ధము. క్రి. విగ్రహించు.
 విఘటిక-న. విగడియ. [పోరు.
 విఘాతము-న. 1. అడ్డంకి. 2. పెద్దదెబ్బ. 3. చె
 లాపు. క్రి. విఘాతించు-1. చెలుచు. 2. చంపు.
 విఘ్నము-న. అడ్డం. విఘ్నరాజు-వినియోకుడు.
 విచక్షణుడు-న. 1. చదువరి. 2. నేర్పరి.
 విచారణ-న. చర్చ.
 విచారణీయము-న. చర్చింపదగినది.
 విచారము-న. 1. ఆలోచనము. 2. సంకాపము.
 క్రి. విచారపడు, విచారించు.
 విచార్యము-న. విచారించదగినది.
 విచిత్రము-న. సంశయము.
 విచిత్రము-న. 1. అశ్చర్యము. 2. చిత్రవర్ణము.
 విచ్ఛలించి-తె. (విచ్ఛలు + విడి) స్వాతంత్ర్యము.

విచ్ఛవిచ్ఛలు-తె. యథాయవలు.
 విచ్ఛ-తె. 1. విరియ. 2. చీలు. 3. విరియ(జేయు).
 4. విడుచు. నమా. —కత్తి-ఒడచీసినకత్తి.—
 టాకు-చెప్పాకు. —మొగ్గ-1. విరియ మొగ్గ.
 2. చెల్లాచెదరు. [పోవు.
 విచ్ఛేయ-వి. 1. విజయముచేయు. వచ్చు. 2.
 విచ్ఛాయము-న. చాయపోయినది.
 విచ్ఛిత్తి-న. 1. ఎడఁదాలు. 2. భూషణాదులు కొ
 లదిగానున్నను ఒప్పిదముతో(వజ్రేయ) త్రిం
 శృంగారచేయు. 3. పూత. 4. నటకుడు.
 విచ్ఛిన్నము-న. 1. ఎడఁదలినది. 2. పూయబడి
 నది. 3. నశకబడినది.
 విచ్ఛేదము-న. 1. ఎడఁదాలు. 2. నశకుడు.
 విజనము-న. ఏకాంతము. (జనులు లేనది.)
 విజయ-న. 1. పార్వతి. 2. పార్వతిచెలి. 3. ఇరు
 వదియేదవసంవత్సరము. [విజయముచేయు.
 విజయంచేయు-మిశ్ర. 1. వచ్చు. 2. పోవు. రూ.
 విజయి-న. విజయముకలవాడు. [కులలోనొకడు.
 విజయండు-న. 1. అర్జునుడు. 2. విష్ణుద్వారపాల
 విజాతి-న. 1. వేలుకాతి. 2. విశేషకాతి.
 విజాతీయము-న. విజాతినంబందమైనది. [పుపు.)
 విజిగీష-న. మిక్కిలిజయించనిచ్చు. (పుం. విజిగీ
 విజితుడు-న. జయించబడినవాడు.
 విజృంభణము-న. 1. చెలరేగుట. 2. వికసిం
 చుట. క్రి. విజృంభించు. [వడు-భేదించు.
 విజ్ఞోడు-తె. (వీడు + జ్ఞోడు) సరికానిది. క్రి. —
 విజ్ఞ-తె. వ్యాపించు.
 విజ్ఞప్తి-న. విన్నపము.
 విజ్ఞాతుడు-న. ప్రసిద్ధుడు.
 విజ్ఞానము-న. విశేషజ్ఞానము. [విజ్ఞాపించు.
 విజ్ఞాననము-న. విజ్ఞప్తి. (వి. విన్నపము) క్రి.
 విజ్ఞాండు-న. విప్రులు.
 విలంకము-న. కొణిగయందలి గువ్వగూడు.
 విలతలము-తె. తాలుమాలు. రూ. విలతాటము,
 వీలతలము, వీలతాటనము, వీలతాటము.
 విలపము-న. 1. కొమ్మ. 2. చిగురు.
 విలపి-న. చెట్టు. (వృక్ష. కొమ్మలుకలది)
 విలపుడు-న. విలరాముడు.

విజి-న. జారిణి.
 విజుడు-న. జారుడు. నమా. విటకత్తె-విటి. రూ.
 విటుకులాడి. —జారు-విటుడు. —రారు-
 డు-విటశ్రేణుడు.
 విచ్చరము-న. ఊరబండి. (వృత్తి. విప్లవమునది.)
 విట్టు-న. మలము, విష్ణు.
 విడంబనము-న. 1. అనుకరించుట. 2. మోసపుచ్చుట.
 క్రి. విడంబించు. (వి. వేడబము.)
 విడవలి-తె. బోదకనపు.
 విడి-తె. 1. ఆరుణాంతి. 2. ప్రతాపము. 3. క్రో
 ధము. 4. పరాక్రమము. 5. ప్రత్యేకము. 6.
 విడువదగినది. 7. విడుపు. 8. ఒంటరి. నమా.
 —గోలు-మాటుపు. క్రి. —వడు-1. వీడు.
 2. జాటు. 3. తెగనుండి వేటువడు. 4. విర్చం
 ధమునుండి తొలగు. [టుగుదియ.
 విడిచిపాటుగుదియ-తె. విడిచిపాలము. రూ. విడిచి
 విడిచి-తె. 1. విడియుట. 2. విడిచినచోటు. నమా.
 విడిదల-విడిచినచోటు. —మట్టు-1. వానస్థానము.
 విడిముడి-తె. ధనము. [2. విడిచి.
 విడియము-వి. (వీటి) తాంబూలము. రూ. విడియ,
 విడిమ, విడ్యము, వీడియము, వీడెము, వీడ్యము.
 విడియ-తె. 1. ప్రయాణికులు దారిలోదిగు. 2. వీ
 డు. 3. జాటు. కృ. విడిచి.
 విడు-తె. వదలు. రూ. వీడు. కృ. విడుగద.
 విడుగద-తె. విడుపు. రూ. విడుగర, విడుదల,
 విడుగు-తె. వికసించు. [విడుమర.
 విడుచు-తె. విడతేయము. కృ. విడుపు.
 విడుత-తె. తడవ.
 విడుదల-తె. విడుగద.
 విడుపు-తె. 1. విమోచనము. 2. దానము. రూ. విడుపు.
 నమా. విడువరి-1. పరిత్యాగశీలుడు. 2. త్యాగశీలు.
 విడుమర-చూ. విడుగద. [డు. క్రి. విడువడు, విడివడు.
 విడ్డారము-తె. మూర్ఛము.
 విడ్డరము-న. ఉపద్రవము.
 విత-వి. (వృత్త) వ్యర్థము. రూ. వితా.
 వితండ-న. స్వపక్షపాతముగ వాదించువాడము.
 వితంతువు-న. విధవ. (వృత్తి. తంతువు లేనిది.)
 వితంసము-న. మృగములపక్షలబట్టు ఉరిత్రాడు.

వితకము-న. విరివిచేయబడినది.
 వితతి-న. 1. విరివి. 2. సమాహము.
 వితథము-న. అనత్యమైనది. (మాట)
 వితము-వి. విధము. నమా. వితమరి-కార్యదక్షుడు.
 వితరణము-న. దానము, ఈవి.
 వితరణి-న. దాత. [వితర్కించు.
 వితర్కము-న. 1. ఊహ. 2. సంశయము. క్రి.
 వితర్కి-న. తిన్నె. రూ. వితర్కిక.
 వితస్తి-న. జేవ.
 పితా-చూ. విత. (వితావిత-మిక్కిలివ్యర్థము.)
 వితాకు-తె. 1. నిశ్చింత. 2. పారవశ్యము. 3.
 పరాకు. (పుం. వితాకుడు.) క్రి. —వడు.
 వితానము-న. 1. మేలుకట్టు. 2. సమాహము.
 విత్తిర్లము-న. 1. దాటబడినది. 2. ఇయ్యబడి
 విత్తిర్ల-న. ఈవి, దానము. [నది.
 విత్తనము-తె. వీజము. [విచారించబడినది.
 విత్తము-న. 1. ధనము. 2. తెలియబడినది. 3.
 విత్తు-తె. 1. (గింజలు) చల్లు. 2. కృ. విత్తనము.
 విదగ్ధుడు-న. 1. నేర్పరి. 2. చారిత్రాడు.
 విదళనము-న. 1. మిక్కిలిఖండించుట. 2. మి
 క్కిలిఖండించుట. క్రి. విదళించు.
 విదళితము-న. విదళనముచేయబడినది.
 విదారకము-న. చీల్చునది. [ము. క్రి. విదారించు.
 విదారణము-న. 1. చీల్చుట. 2. చంపుట. 3. యుద్ధ
 విదిక్కు-న. రెండుదిక్కులనడిమిమూల. (ఇవి
 నాలుగు; ఆగ్నేయము, నైరుతి, వాయవ్యము,
 ఈశాన్యము.) [బడినది.
 విదితము-న. 1. అంగీకరించబడినది. 2. తెలియ
 విదియ-వి. (ద్వితీయ) పక్షమందు రెండవతీతి.
 విదిర్లము-న. చీల్చబడినది.
 విదురు-తె. రాలు. రూ. విదులు. [వే. విదురుడు,
 విదుర్వు, విదురు, విదులుచు, విదుల్చు.
 విదురుడు-న. 1. ధృతరాష్ట్రనితమ్ముడు. 2.
 విదుషి-న. విద్యాంసురాలు. [తెలిసినవాడు.
 విదూషకుడు-న. పరిహాసకుడు.
 విదేశము-న. అన్యదేశము.
 విదేశీయుడు-న. అన్యదేశస్థుడు.
 విద్యె-వి. (విద్య) చదువు.

విద్య-స. 1. చదువు. 2. జ్ఞానము. (చతుర్విద్యలు : ఆస్తిశక్తి, శ్రయ, వార్త, దండనీతి. షడ్విద్యలు : ఆకర్షణము, స్తంభనము, మారణము, విద్యేషణము, ఉపహృతనము, మోహనము. చతుర్విద్యలు : చతుర్వేదములు, షడంగములు, మీమాంస, న్యాయశాస్త్రము, ధర్మశాస్త్రము, పురాణములు. అష్టాదశవిద్యలు : చతుర్విద్యలతో ఆయుర్వేదము, ధనుర్వేదము, నీతిశాస్త్రము, ఆర్థశాస్త్రము.) సమా. విద్యార్థి-చదువుకొనువాడు. విద్యావంతుడు-చదువరి.

విద్యమానము-స. వర్తమానము.
విద్యుత్తు-స. మెఱపు.
విద్యోజించు-స. ప్రకాశించు. [వము.
విద్రవము-స. యుద్ధమునుండిపాటుట. రూ. విద్రావిద్రుతము-స. కరగఁబడినది.
విద్రువము-స. 1. వగడము. 2. చిగురు.
విద్వాంసుడు-స. చదువరి, పండితుడు. (ప్రీ. విదుషి)
విద్వీషుడు-స. శత్రువు. [పించు.
విద్యేషము-స. పగ. రూ. విద్యేషణము, క్రి. విద్యేషి-స. పగవాడు.
విదము-స. 1. ప్రకారము. 2. విధి.
విదన-స. ముందమోపి. (వ్యు. ధవుడులేనిది.)
విదాత-స. 1. బ్రహ్మ. 2. మన్మతుడు. రూ.

విదాత్యుడు. (వ్యు. వృజించువాడు.)

విదానము-స. 1. చేయుట. 2. ఆజ్ఞ. 3. ఉపాయము.
విదాయకము-స. ఆజ్ఞ.

విదాయకుడు-స. ఆజ్ఞాపించువాడు. రూ. విదాయి. విధి-స. 1. బ్రహ్మ. 2. చేయుట. 3. కాలము. 4. భాగ్యము. 5. ఏర్పాటు. 6. విధము. క్రి. విధించు-ఏర్పాటుచేయు.

విధుంతుడు-స. రాహువు. (వ్యు. చంద్రునివ్యథ పెట్టువాడు.) [బడినది. రూ. విధుతము. విధుతము-స. 1. విధువఁబడినది. 2. కడలింపఁబడురము-స. 4. ఎడఁబాటు. 2. వైకల్యము. విధువనము-స. కడలింపుట.

విధువు-స. 1. చంద్రుడు. 2. విష్ణువు. రూ. విధుడు. (వ్యు. చీకటిని పోగొట్టువాడు, అసుకుంసు చంపువాడు.)

విధుతము-చూ. విధుతము.

విధూతి, విధూనము-స. కడలింపుట.

విధేయుడు-స. వినయముకలవాడు.

విధ్యము-స. 1. తొలువఁబడినది. 2. శ్రోయఁబడినది. 3. వాదించఁబడినది.

విధ్వంసము-స. మిక్కిలిధ్వంసము.

వినతము-స. 1. వంకరైనది. 2. గురుశిక్షితమైనది.

వినతి-స. 1. వినయము. 2. నమస్కారము.

వినమితము, వినప్రము-స. మిక్కిలివంగినది.

వినయము-స. 1. అడఁకువ. 2. గురుశిక్ష.

వినాయకుడు-స. 1. విఘ్నేశ్వరుడు. (వ్యు. విఘ్నములను శిక్షించువాడు.) 2. బుద్ధుడు. 3. గరుత్మాంతుడు. (వ్యు. పక్షిలకు

వినాశము-స. మిక్కిలినాశము. [రాజు] 4. గురువు. వినికి-తె. వినసు. రూ. వినికిడి.

వినిమయము-స. వస్తువులమాటుపు, నిమయము. వినియోగము-స. 1. ఉపయోగము. 2. నియమనము. క్రి. వినియోగించు.

వినితుడు-స. 1. వర్తకుడు. 2. జిత్తోండ్రియుడు.

3. గురుశిక్షితుడు. 4. వినయముకలవాడు.

విను-తె. 1. ఆకర్షించు. 2. ఆకాశము. రూ. విన్ను. సమా. —తొపు-సూర్యుడు, ద్యుమణి. —చూలి-వాయువు. —ద్రిమ్మరి-భేదరుడు. —బ్రోలు-స్వర్గము. —మ్రాసు-కల్పవృక్షము. —వలసు-స్వర్గము. —వాక-ఆకాశగంగ. —నిగదేవర-శివుడు, వ్యోమకేతుడు.

వినుకలి-తె. వినికి. సమా. —కంటి-పాము, చక్షుశ్చి

వినుచు-తె. 1. వినవచ్చు. 2. వినిపించు. [వము.

వినోదము-స. 1. వేడుక, క్రీడాదులచే బ్రొద్దుపుచ్చుట. 2. క్రీడ. క్రి. వినోదించు. [వాటు.

విన్న-తె. వివర్ణమైనది. క్రి. —బడు. కృ. —

విన్నన-తె. 1. వైవర్ణ్యము. 2. నూనక.

విన్ననవు-తె. 1. నేర్పు. 2. విధము.

విన్నవము-వి. (విజ్ఞాపనము) మనవి. క్రి. విన్నవించు. సమా. విన్నపత్రిక-విజ్ఞాపనపత్రిక.

విన్నాజము-వి. (విజ్ఞానము) 1. నేర్పు. 2. ఒప్పిద

విన్నాజి-వి. 1. సన్న్యాసి. 2. నేర్పరి. [మైనది.

విన్ను-తె. ఆకాశము. రూ. విను.

విన్యాసము-న. 1. ఉంచుచు, న్యాసము. 2. రచన. క్రి.
విన్యసించు-ఉంచు.
వివంచి-న. 1. పీట. 2. క్రిద. రూ. వివంచిక.
వివక్షి-న. శత్రువు.
వివక్షము-న. అమృతము. [కుడు.
వివక్షి-న. 1. అంగడి. 2. అంగడిపీఠి. 3. వర్త
వివక్షి-న. 1. ఆపద. రూ. వివక్ష. 2. యాపన.
వివక్షము-న. చెడుక్రోధ.
వివక్షము-న. వివక్షనొందినది.
వివక్షము-న. వ్యక్త్యము.
వివక్షము-న. వ్యక్త్యము నొందినది.
వివక్షి-న. పండితుడు. [నది.
విపాకము-న. 1. పరిపాకము. 2. పాకము చెడి
విపినము-న. అదవి.
విపుల-న. భూమి.
విపులము-న. విరివియైనది. [ల్యము. 4. భాహుళ్యము.
విప్పు-తె. 1. విడుచు. 2. వికననము. 3. వైశా
విప్రకారము-న. 1. తిరస్కారము. 2. అపకారము.
విప్రకృష్టము-న. దూరము.
విప్రతిపత్తి-న. 1. కలత. 2. విరోధము.
విప్రయాణము-న. పలాయనము.
విప్రయోగము-న. శ్రీపురుషులయొడఁబాటు. [చనము.
విప్రలంఘము-న. 1. విప్రయోగము. 2. మిక్కిలివం
విప్రలంఘ-న. 1. సంకేతస్థలమున ప్రియునిగానక
మోసపోయి వ్యాకులతఁబొందునాయక. 2. విప్ర
లంఘము. మిక్కిలి వంచించఁబడినది.
విప్రలాపము-న. పరస్పరవిరుద్ధమైనమాట. [వాడు.)
విప్రుడు-న. బ్రాహ్మణుడు. (వ్యు. వేదములవల్లించు
విప్రము-న. కొల్ల మొదలగు దేశోపద్రవము.
విప్రుడు-న. 1. పండితుడు. 2. వేలుపు. 3.
విప్రు-వి. (విభూతి) బూది. [చంద్రుడు.
విప్రక్రము-న. విభాగించఁబడినది.
విప్రక్తి-న. 1. విభాగము. 2. ప్రథమాది. (ఇవి
ప్రథమ, ద్వితీయ, తృతీయ, చతుర్థి, పంచమి,
షష్ఠి, సప్తమి అని యేడు.)
విప్రజనము, విప్రజనము-న. విభాగము. క్రి. విభజించు.
విప్రవ-న. రెండవసంవత్సరము.
విప్రవము-న. 1. సంపద. 2. ధనము.

విభాకరుడు-న. 1. సూర్యుడు. 2. ఆగ్ని. (వ్యు.
ప్రకాశమును కలిగించువాడు.) [గించు.
విభాగము-న. 1. పాలు. 2. పంపకము. క్రి. విభా
విభాజకము-న. విభజించునది. [నది.
విభాజితము-న. విభజింపఁబడినది, భాగించఁగావచ్చి.
విభాజ్యము-న. భాగించఁదగినది.
విభాకము-న. ప్రభాకము. [చయము.
విభావము-న. 1. రసోత్పాదనకారణము. 2. పరి.
విభావరి-న. 1. రేయి. 2. కుంచెనకత్తె.
విభావనుడు-న. 1. సూర్యుడు. 2. ఆగ్ని. రూ. విభావ
నువు. (వ్యు. కాంతిని ధనముగాఁ గలవాడు.)
విభావ-న. వ్యాకరణకార్యముజరిగియొకరూపము జు
విభావము-న. ప్రకాశించునది. [రుగకయొకరూపము.
విభీతకము-న. తాండ్రచెట్టు. [వ్యాపకుడు.
విభుడు-న. 1. ప్రభువు. 2. శివుడు. 3. సర్వ.
విభూతి-న. 1. నొసటఁబాలురపుష్పము. 2. విశ్వరూపు.
విభ్రమము-న. 1. భ్రాంతి. 2. శృంగారచేష్ట.
విభ్రాణమానుడు-న. (భూషణాదులచే) ప్రకాశిం
చుచున్నవాడు. [వాడు.
విమతుడు-న. 1. శత్రువు. 2. విరుద్ధమతముకల
విమర్శనము-న. 1. (చందనాదులు) పూయుట. 2.
కస్తూరి మొ.) నూలుట. 3. సశింపఁజేయుట.
విమర్శనము-న. పరామర్శము. క్రి. విమర్శించు.
విమలము-న. 1. నిర్మలమైనది. 2. ఉప్పిదమైనది.
విమాత-న. సవతికల్లి.
విమానము-న. 1. మింబసంపరించురథము. 2.
చక్రవర్తిసౌధము. 3. గర్భగుడిపైనున్న గోపు.
విముఖుడు-న. పరాజ్ఞులుడు. [రము.
విమోచనము-న. మిక్కిలి విడుపు. [హించు.
విమోహము-న. మిక్కిలి మోహము. క్రి. విమో
వియత్తు-న. ఆకాశము. సమా. వియచ్చుడుడు.
ఆకనమునఁ దిరుగువాడు. వియద్గంగ-ఆకాశ
గంగ. వియద్భూతి-చీరటి.
వియ్య క్రము-న. వియోగముకలది.
వియోగము-న. ఎడఁబాటు. (వ్యు. సంయోగము)
వియ్యము-తె. 1. వివాహసంబంధము. 2. వియ్యం
కుడు. సమా. వియ్యంకుడు-పడుచువిచ్చువాఁ
డు, పడుచునుకొనువాడు. (శ్రీ. వియ్యంకురా

లు, వియ్యపురాలు.) క్రి. వియ్యమందు-సంబంధముచేయు.

విరక్తి-స. రక్తిలేమి. (పుం.విరక్తుడు. స్త్రీ.విరక్త.)
విరచించు-స.రచించు.

విరచితము-స. రచితము. [వాది.
విరజాతి-తె.నవమల్లిక.రూ.విరజాది,విరవాణి, విర
విరతి-స. 1. విశ్రాంతి. 2. (ఛందస్సు) యతి.

విరమణము-—పై. — క్రి. విరమించు - విశ్రాంతి
నొందు.

విరసము-స. 1. రసములేనిది. 2. విరుద్ధరసము
గలది, విరోధము. క్రి. విరసించు.

విరహము-స. ఎడఁబాటు. (పుం. విరహి. స్త్రీ.విర
హిణి.) సమా. విరహోత్కంఠిత-వేళకునాయ
కుఁడురాకకడయఁగా తహతహపడునాయక.

విరళము-తె. ప్రత్యుపకారముకోరక యిచ్చునది.
రూ. విరాళము. స. ఎడమయినది.

విరళి-తె. విశాలము. [(స్త్రీ). విరాగిణి.)
విరాగి-స. విషయేచ్ఛారహితుడు. రూ. విరాగుడు.
విరాజమానము-స. మిక్కిలిప్రకాశించుచున్నది.
విరాజితము-స.మిక్కిలిప్రకాశితము.

విరాట్టు-స.1.ఆదిదేవుడు.2. కత్తిరియుడు. 3.
విరాఘము-స. విశ్రాంతి. [గరుత్మంతుడు.
విరాలము-స. వలపుఁబుట్టించునది. (వి.విరాళము,
విరావము-స. మ్రోత. [విరాళి)
విరాళము-వి. వలపు.

విరాళి-వి. 1. వలపు. 2. వక్తి.

విరి-తె. 1. పూపు. 2. వికసించినది. 3. వీడినది.
4. తొంగినది. సమా.విరిఁజొడి-ఆలరుఁజొడి.
డి. —దట్ట-ఎడఁబాటునొందినది. —పోటు-భే
దము. —విలుగుడు-పుష్పబాణుడు, మన్మ
థుడు. క్రి. —వాయు-హయవదు, చీలు.

విరింపనుడు-స. బ్రహ్మ. రూ. విరించి, విరించు
డు. (వ్యు. భూతముల స్పృశించువాడు)

విరియు-తె. 1. వికసించు. 2. వగులు. 3. వీడు.
4. చెదరు. 5. తొంగు. 6. ఉప్పొంగు. కృ.
విరివి. క్రి. విరియఁజోయు.తల వెండ్రుకలువిప్పి

• ప్రేలాదవిడుదు.

విరివి-తె. విస్తృతి. రూ. విశివి, విరివిడి.

విలుగు-తె. 1. తునియు. 2. ఓడు. 3. పాకము
చెడు. 4. కృ. తునుక. ప్రే. విలుచు. క్రి. వి
లుగుఁబడు-1. గర్వింపు. 2. ఓడు.

విలుగుడు-తె. 1. విశిగినవస్తువు. 2. విలుపైనది,
విరుద్ధము-స. విరోధముగలది.

విలుపు-తె. 1. విలుచుట. 2. విలుగుడు.
విరూపము-స. విరుద్ధరూపముగలది. సమా. విరూ
విరేచనము-స. జేడి. [పాక్షిఁడు-శివుడు.
విరోచనుడు-స. 1. సూర్యుడు. 2. చంద్రుడు.
3. ఆగ్ని. (వ్యు. ప్రకాశించువాడు.)
విరోధము-స. 1. పగ. రూ. విరోధనము. 2.
మాటు. 3. అడ్డంకి. 4. ఎడఁబాటు. క్రి. విరో
ధించు-పగగొను. [సంవత్సరము.
విరోధి-స. 1. పగవాడు. 2. ఇరువదిమూఁడవ
విరోధికృత్తు-స. నలువదియైదవసంవత్సరము.
విష్టపిఁగు-తె. (పిఁగు + పిఁగు) మిక్కిలినిశ్చక్కు.
విలంబము-స. 1. జాగు. 2. ప్రేలుట. రూ. విలం
బనము.

విలంబితము-స. 1. సంగీతమందు చౌకపుకాలము.
2. జాగుగలది. 3. ప్రేలునది.

విలక్షణము-స. 1. కారణములేనియునికి. 2. వేతై
నది. 3. విశేషలక్షణముగలది. [దీపవాడు.
విలక్షిణుడు-స. 1. వెఱఁగుపడినవాడు. 2. పిగ్గవ
విలగ్నము-స. 1. నన్నవినడుము. 2. చక్కగా
తగిలినది.

విలపనము-స.వాచారవము.క్రి.విలపించు-వాచారు.
విలయనము-స. కరఁగుట.

విలయము-స. ప్రళయము. రూ. లయము.

విలవిల-తె. 1. విహ్వలత్వము. 2. తన్నుకొనుట
యందగుననుకరణము.

విలసనము-స. 1. క్రీడ. 2. ప్రకాశము. క్రి. విల
సిల్లు-1. ప్రకాశించు. 2. ఒప్పు.

విలపితము-స. 1. క్రీడితము. 2. ప్రకాశితము.
విలాతి-తె. దేళము. రూ. విలాయతి.

విలాపము-స.దుఃఖముతోడిమాట. రూ.విలపనము.
క్రి. విలాపించు, విలపించు.

విలాపము-తె. 1. జాబుమీదప్రాయము చిరునామా.
2. వర్తకులు వస్తువులపై వేసేయుండు పట్టివెల.

న. 1. క్రిడ. 2. ప్రియసందర్శనాదులచేనగు శ్రీ
శృంగారచేష్ట.
విలాసి-న. 1. మనస్సుడు. 2. చంద్రుడు. 3.
విలాసవంతుడు. (శ్రీ. విలాసిని)
విలీనము-న. కరణినది.
విలు-తె. ధనుస్సు. రూ. విలు. సమా. —కాడు,
—తాలుపు-ధానుస్కుడు. రూ. విల్కాడు.
విలుచు-తె. వెలయిచ్చికొను. కృ. విలువ.
విలేవనము-న. 1. పూనికొనుచందనాది. 2. చంద
విలేపి-న. కాచినగంజి. [నాదులపూత.
విరోకనము-న. చూపు. క్రి. విలోకించు.
విరోచనము-న. 1. చూపు. 2. కన్ను.
విరోమము-న. అవరోహణక్రమముగలది.
విల్లు-తె. ధనుస్సు. రూ. విలు. సమా. వింటిపట్టు-
అమ్మువేటునీల. ధన్వంతరము. —రాసి-ధనూ
రాశి. —వాడు-విలుకాడు. [క్షించు.
వివక్ష-న. చెప్పనిచ్చు. (పుం. వివక్షపు.) క్రి. వివ
వివరణము-న. వ్యాఖ్యానము.
వివరము-వి. వివరణము. క్రి. వివరించు-1.వ
క్కాణించు. 2. విచారించు. 3. ఆలసించు,
న. రంధ్రము.
వివర్ణుడు-న. 1. వెల్లెడాతినవాడు. 2. అదముడు.
వివర్ణము-న. 1. చుట్టినచుట్టు. రూ. వివర్ణము.
2. నృత్యము. 3. సమాహము.
వివకుడు-న. 1. కలంతనొందినబుద్ధిగలవాడు. 2.
స్వవశముగానిబుద్ధికలవాడు.
వివస్వంతాడు-న. 1. సూర్యుడు. 2. వేలుపు.
(వ్యు. కాంతిచే నన్నిటినిగప్పువాడు)
వివాదము-న. ఇద్విపుచ్చుకొనుట మొదలగువానిచే
గలుగు తగవు.
వివాహము-న. పెండ్లి. (వ్యు. తీసి లేక మోసి
కొనిపోవుట) (అష్టవిధ వివాహములు : బ్రా
హ్మము, దైవము, ఆర్షము, ప్రాజాపత్యము,
ఆసురము, గాంధర్వము, రాక్షసము, ప్రేశాచము)
వివిక్రము-న. 1. ఏకాంతము. 2. విభిన్నము. 3.
ప్రేమవిక్రము. 4. స్వచ్ఛము. 5. వివేకముకలది.
వివిత్సపు-న. తెలిసికొన విచ్చగలవాడు.
వివిధము-న. అనేకవిధములుకలది.

వివృతము-న. 1. తెఱవఱచినది. 2. వికసించినది.
వివేకము-న. 1. జ్ఞానము. 2. విభేదము. 3. విచా
రము. క్రి. వివేకించు. విచారించు.
వివేకి-న. వివేకముకలవాడు.
వివేచనము-న. విచారణము. క్రి. వివేచించు.
వివ్వచ్చము-వి. వీభత్సము.
వివ్వచ్చుడు-వి. (వీభత్సుడు) అర్జునుడు.
విశంకటము-న. విరివిగలది.
విశదము-న. 1. స్పష్టమైనది. 2. తెల్లనిది. క్రి.
విశదీకరించు. స్పష్టముచేయు.
విశయము-న. 1. వాస్తవము. 2. సందేహము.
విశల్యకరణి-న. ఎముకలను అతుకు ఓషధి. (దీని
లోచేరినతక్కినసమాధు: సంధానకరణి, సౌవర్ణ
కరణి, సంజీవకరణి.)
విశసనము-న. చంపుట, వదము. క్రి. విశసించు.
విశస్తము-న. పొగడఁబడినది.
విశాఖ-న. పదునాఅనవక్షత్రము.
విశాఖము-న. 1. విలుకాడు రెండుకాళ్లనడుమ
జేనెఁ దెడముగలుగ నిలుచుట. 2. శాఖలు
లేనిది. [త్రమందు పుట్టినవాడు)
విశాఖుడు-న. కుమారస్వామి. (వ్యు. విశాఖానవక్ష
విశాయము-న. 1. కావలివారు పర్యాయక్రమమున
వరుండుట. 2. పర్యాయము.
విశారదుడు-న. 1. విద్యాంసుడు. 2. నేర్పరి.
విశాలము-న. విరివియైనది. సమా. విశాలాక్షి-1.
పార్వతి. 2. విశాలములైనకన్నులుగలవాడు.
విశిఖ-న. 1. రాజమార్గము. 2. పాణి.
విశిఖము-న. 1. ఇనుపతలదాణము. 2. శిఖలేనిది.
విశిష్టము-న. 1. కూడుకొన్నది. 2. మిక్కిలిశిష్టమై
విశిష్టము-న. 1. వదలినది. 2. కుష్కించినది. [నది.
విశుడు-న. 1. కోమటి. 2. మనుష్యుడు.
విశ్వంఖలము-న. అడ్డులేనిది, సంకెళ్లలేనిది.
విశేషకము-న. 1. నొనటిబొట్టు. 2. విశేషంపఁ
విశేషణము-న. గుణవాచకపదము. [జేయునది.
విశేషము-న. 1. అతిశయము. 2. భేదము. 3.
వింతరూపము. క్రి. విశేషించు. అతిశయించు.
విశేష్యము-న. వస్తువాచకపదము.
విశ్రమము-న. 1. వర్ణవిరామము. 2. హింస.

విశ్రాంతము—విసర్జనము.

రూ. విశ్రామము. క్రి. విశ్రమించు.
 విశ్రాంతము-న. ఊరిడిల్లినది.
 విశ్రాంతి-న. 1. ఊరిడి. 2. పద్యయతి.
 విశ్రాంతము-న. ఈవి.
 విశ్రావము-న. ప్రభాతి.
 విశ్రుతము-న. 1. ప్రసిద్ధి కెక్కినది. 2. ప్రవహించినది.
 విశ్రుతి-న. 1. ప్రసిద్ధి. 2. ప్రవాహము.
 విశ్లేషము-న. 1. ఎడఁబాటు. 2. ఒడఁగూడమి.
 విశ్లే-న. భూమి.
 విశ్వము-న. 1. లోకము. 2. నమస్తము. నమా.
 విశ్వంభర-భూమి. విశ్వంభరుడు-1. విష్ణువు. 2. ఇంద్రుడు. విశ్వకర్మ-1. దేవశిల్పి. రూ.
 విశ్వకర్ముడు. 2. సూర్యుడు. —కేతువు-
 అనిరుద్ధుడు. —జపీనము-సర్వజన హితమై
 నది. —తోముఖము-అంతటవ్యాపించినది. —
 నాథుడు-కాశీక్షేత్రముందు నెలకొన్న శివుడు. —
 రావుడు-విష్ణువు. —వృణుడు-బ్రహ్మ.
 విశ్వస్త-న.తలవెండ్రుకలుచుకొన్నవిదవ.(వృ.
 మృతపాయమైనది.)
 విశ్వస్తము-న. విశ్వసించబడినది.
 విశ్వాస్తము-న. నమ్మకము. క్రి. విశ్వసించు.
 విషణ్ణుడు-న. విషాదమునొందినవాడు.
 విషము-న. 1. జలము. 2. గరళము. నమా. విష
 దరము-1. పాము. 2. మేఘము. —ధరుడు-
 శివుడు. —ది-నమద్రము. (ఇట్లు విషరాశి
 మె.) —పుచ్చము-తేలు. —వైద్యుడు-గార
 డీడు.
 విషమము-న. జేసి. (వి+నమము) నమా. విషమ
 శరుడు-మన్మథుడు. (ఇట్లు విషమాయుధుడు
 మె.) క్రి. విషమించు-విరోధించు.
 విషయము-న. 1. గ్రంథములందు తెలియఁ
 బడినయంశము. 2. ఇంద్రియార్థము. 3. గోచ
 రము. 4. దేశము. 5. పాయకట్టు. 6. వృత్తాం
 తము.
 విషయి-న. 1. ఇంద్రియము. 2. రాజు. 3. మన్మ
 థుడు. 4. విషయానక్తుడు. 5. అరోపించఁ
 బడునది, ఉపమేయము. క్రి. విషయీకరించు.

ఉత్తేజించు.
 విషాణము-న. కొమ్ము.
 విషాదము-న. శేదము. క్రి. విషాదించు.
 విషారము-న. పాము.
 విషు-న. పడునైదవసంవత్సరము. [విషువము,
 విషువత్తు-న. రేయినగలు నమమైనకాలము. రూ.
 విషూచి-న. వాంతిలేది. రూ. విషూచిక.
 విష్కంభము-న. 1. ఒకగ్రహయోగము. 2. ఒక
 నాటకాంగము. 3. గెడ్డమాను. 4. అద్దంకి.
 విష్కిరము-న. 1. పక్షి. 2. కొఱు. 3. కోడి.
 4. నెమలి. (వృ.మేతకు యోగ్యమగుపదార్థ
 విష్టవము,విష్టము-న. లోకము. [ములనుచల్లనది.)
 విష్టరము-న. 1. అననము. 2. దర్శనపీఠి. 3. ప్రమా
 ను. నమా. విష్టరశ్రవుడు-విష్టవు. (వృ.వ్యావస
 శీలమగు కీర్తిని కలవాడు.)
 విష్టి-న. 1. కూలి. 2. కూలిలేనివది. 3. పనిచేయు.
 విష్ట-న. మలము. క్రి. విష్టించు. [వాడు.
 విష్టువు-న. త్రిమూర్తులలో రెండవవాడు. (వృ.
 అంతటను వ్యాపించువాడు.) వి. వెన్నుడు.
 నమా. విష్టుపదము-1. ఆకాశము. 2. పాలసం
 ద్రము. —పది-1. గంగ. 2. ద్వారక. —
 రథము, —వాహము-గరుడుడు.
 విష్టుందము-న. తటతట కొట్టుకొనునది.
 విష్టుడు-న. విషముచే జంపదగినవాడు.
 విష్వక్సేనుడు-న. 1. విష్ణువు. 2. విష్ణుసేనాధిపతి.
 (వృ. అంతటను వ్యాపించిన సేనగలవాడు.)
 వినవారము-న. ముందుఒచ్చకొని వెనుక లేదని
 విననకట్ట-తె. (వినరు+కట్ట) పీవన. [వాదించుట.
 వినము-వి. (విషము) 1. జలము. 2. గరళము.
 నమా. వినదారి-పాము. —పాలవిత్తు-నాళకు
 డు. —పుమేతరి-శివుడు. [2. నమూనాము.
 వినరము-న. 1. ప్రసరణము. రూ. వినరజము.
 వినరు-తె. 1. బయలుపడు. 2. పీచు. 3. ఆడిం
 చు. 4. వేయు. కృ. 5. ఆడించుట. 6. వే
 యుట. [రెండున్నలు = 1.
 వినరము-న. 1. త్యాగము. 2. వినర్రనము. 3.
 వినర్రనము-న. 1. ఈవి. 2. విడుపు. 3. పుచ్చుట.
 క్రి. వినర్తించు-విడుచు.

విసరసీయము-న. 1. రెండునున్నలు. 2. విడు
విసర్పణము-న. ప్రసరణము. [వదగినది.
విసారము-న. 1. కొయ్య. 2. చేప. (వ్య. జా. అ.
విసారి-న. ప్రసరించునది. [నది.)
విసివలక-తె. పరుగు పెట్టవలక.
విసిమలు-తె. మిక్కిలివినుగు. [రూ. వినువు.
వినుగు-తె. 1. నిర్వేదించు. 2. కృ. నిర్వేదము.
వినుమానము-వి. (విస్మయము) ఆశ్చర్యము.
వినువానము-వి. (విశ్వాసము) నమ్మకము. (పుం.
వినువు-చూ. వినుగు. [వినువాని.)
విస్మయము-న. విరివియైనది. రూ. విస్తృతము.
విస్మయము-న. విస్మయించుచు-న. ప్రసరించునట్లు
పముగలవాడు. [బడినది.
విస్మయము-న. 1. విసరివేయబడినది. 2. విడువ
విస్తర-తె. తోజనముచేయు ఆకు. రూ. విస్తరి.
విస్తరము-న. 1. విరివి. రూ. విస్తారము. 2. పీ
తము. క్రి. విస్తరిల్లు-విరివియగు. [పే. విస్త
విస్తీర్ణము-న. విరివి. [రించు.
విస్త-తె. దేహమునగలగు దుర్గంధము.
విస్తృతము-చూ. విస్తృతము.
విస్తారము-న. 1. వింతిమోత. రూ. విస్తారము.
2. మిక్కిలియధికమైనది. [ప.బడినది.
విస్తారికము-న. ప్రకాశమొందినది. 2. కదలిం
విస్తూరికము-న. మిక్కిలిప్రకాశమొందినది.
విస్తూరికము-న. పొక్కు. పొక్కు.
విస్మయము-న. 1. ఆశ్చర్యము. 2. గర్వము.
విస్మయము-న. మజ్జ. రూ. విస్మృతి.
విస్మృతి-న. ఆశ్చర్యము. (పుం. విస్మృతుడు.)
విస్మయము-న. 1. నమ్మకము. 2. స్నేహము.
3. అట్లాటజగదము.
విస్మయము-న. 1. నమ్మబడినది. 2. అజగినది.
3. కాంతినిందినది. 4. అత్యంతము.
విస్మయ-న. మునలితనము, జర.
విస్మయించు-న. భేదపడినకంతస్వరము కలవాడు.
విహంగము-న. 1. కావడి బిడ్డ. రూ. విహంగిక.
విహంగము-న. పక్షి. రూ. విహంగము, విహ
గము. (వ్య. ఆకనమున నంచరించునది.)
విహంగము-న. 1. పక్షి. 2. బాణము.

విహరణము-న. విహారము. క్రి. విహరించు.
విహర్త-న. విహరించువాడు.
విహానితము-న. మృదుధ్వనిగలవ్యు.
విహానితము-న. దానము, ఈవి. రూ. విహానితము.
విహాయనము-న. 1. ఆకాశము. 2. పక్షి.
విహారము-న. 1. వేడుకగాడిచుగుట. 2. తో. బి.
విహారి-న. విహరించువాడు. [3. బౌద్ధమతము.
విహితము-న. విధింపబడినది.
విహితము-న. మాటాడదగినప్పుడు సిగ్గుచే మా
టాడకుండు శ్రీ శృంగారచేష్ట.
విహృతి-న. విహారము.
విహ్వలు-న. భయాదులచే అవయవముల స్వా
ధీనత తప్పినవాడు. క్రి. విహ్వరించు.
విశంధి-న. ముప్పది రెండవసంవత్సరము.

వీ

వీ-తె. 1. ఉత్సాహము. 2. పరాక్రమము. 3.
విజృంభణము. 4. గర్వము. 5. ఉన్నతి. 6. దైన్య
ము. 7. విదము. 8. యుద్ధమునుండి పాటుబ.
వీ-గు. తె. 1. ఉత్సాహించు. 2. విక్కు. 3. చలిం
చు. 4. యుద్ధమునుండి పాటు. కృ. వీ-క.
వీ-రు. తె. ఈపురుషుడు. (బి. వీ-రు, వీరలు,
వీ-పు. తె. వెనుకమేను, వృష్ణము. [వీరు.)
వీకాశము-న. 1. ప్రకాశము. 2. ఏకాంతస్థలము.
వీకు-న. 1. ఉన్నతి. 2. ఉద్ధతి.
వీక్ష-న. చూపు. రూ. వీక్షణము. క్రి. వీక్షించు.
వీక్షణము-న. 1. ఆశ్చర్యము. 2. చూడదగినది.
వీచి-న. అరి.
వీచు-తె. 1. (గాలి) వినరు. 2. వినరు. కృ. వీ
వన. నమా, వీచోవులు. (వీచు + చోవులు) విం
జామరలు.
వీజనము-న. విననకట్ట.
వీలతటము-చూ. విలతటము.
వీటి-తె. కొల్ల. క్రి. వీటిచోవు. 1. దూషితమగు.
2. నష్టమగు. 3. వ్యర్థమగు. న. తాంబూలము.
రూ. వీటిక. (వి. వీడియము.)
వీడియము-చూ. విడియము.
వీడు-తె. 1. వదలు. 2. విడదమగు. 3. వర్తిల్లు.

4. పట్టణము. 5. కట్టము. 6. దండము. 7. శివరము.
 8. పత్తికజన సమూహము. 9. సమూహము.
 —జోడు-విజోడు, నరికానిది. సమా. —పట్టు-
 1. దండుదిగుచోటు. 2. విడిది. 3. వాసస్థానము.
 క్రి. —కొను-1. పోయినచెందనని నెంపుగాను. 2. వదలు. ప్రే. పీడుకొలుపు. కృ. పీడుకోలు, పీడ్కోలు. —జోడాడు-మాటుపాటొందు. —చడు-1. మాటుపడు. 2. భేదపడు. 3. తడఁబడు. కృ. పీడుపాలు.
 వీణ-స. 1. ఒకతండ్రివాద్యము. 2. మెఱపు.
 వీణము-తె. వలిపము. రూ. వీణము.
 వీణియ, వీణి-తె. కస్తూరిమృగమునందలి కస్తూరియుండు పొద్దుకాయ. వి. వీణ. రూ. వీనియ, వీతము-స. పోయినది. [వీ.న.
 వీతి-స. 1. జిగి. 2. తిండి. 3. పరుగు. 4. గుట్టము. (వృ. పఱుగెత్తనది.) సమా. —హోత్రుడు-1. ఆగ్ని. (వృ. పరిశుభ్రపజయవాడు.) 2. సూర్యుడు. (వృ. ప్రకాశించువాడు.)
 వీతెంచు-తె. (వీచు + తెంచు) వివర.
 వీది-వి. (వీది) ఇంద్రవరుసలు రెంటికినదిమిత్రోవ.
 వీది-స. 1. ఇంద్రవరుస. 2. వరుస. 3. వీది. 4. వీనియ-చూ. వీణియ. [ఒకరూపము.
 వీను-తె. 1. చెవి. 2. ప్రసీద్ధి. క్రి. వీను మిగులు-ప్రసిద్ధితెక్కు. సమా. వీనులకంటి-పాము, చక్షుశ్రవణము.
 వీవ్వు-స. ఒకటివెనుకనొకటి వ్యాపింపనివ్వు.
 వీయము-చూ. వియ్యము.
 వీర-స. మగఁడును కొడుకులునుగల అడుది.
 వీరము-వి. (వీర్యము) పరాక్రమము. రూ. వీరము. సమా. వీరకత్తియ-వియ్యంకరాలు. (పుం. వీరకాడు.) —తాయెతు-వీరులు బిరుదుగాఁ గట్టుకొను తాయెతు. —ముద్దియలు-వీరమధ్యములు. రూ. వీరమద్దెలు. —ముద్దియలు-వీరముద్రికలు. రూ. వీరముద్దెలు.
 వీరణము-తె. ఒకచర్మవాద్యము. రూ. వీరాణము. స. అవురుగడ్డి.
 వీణిడి-తె. అవివేకి. రూ. వేణిడి.
 వీరుడు-స. 1. శూరుడు. 2. శ్రేష్ఠుడు. సమా.

వీరజయంతిక - యుద్ధమందలివీరుల నృత్యము. —పత్ని-వీరుని పెండ్లాడినది. —పాణము-యుద్ధము మొదటఁగాని తడవటఁగాని వీరులు చేయు గోష్ఠీపానము. —భద్రుఁడు-శివునికొడుకు. —భద్రపఞ్చరము-(మిత్ర) మిక్కిలి పెద్దపఞ్చరము. —మధ్యములు-శత్రువీరుల పేళ్లు చెక్కి శూరులు బిరుదుగా కాలిపెద్ద ప్రేలదరించుముద్రికలు. (వి. వీరముద్దియలు) —ముద్రికలు-శూరులు బిరుదుగా కాలిపెద్ద ప్రేలని దరించునవి. (వి. వీరముద్దియలు.) —వైష్ణవుడు-వైష్ణవ పుతమందు మిక్కిలిపట్టుదలకలవాడు. —తైష్ణవుడు-తైష్ణవమతమందదికమగుపట్టుదలకలవాడు. —సువు-వీరునిగన్నతల్లి, వీరమాత. వీరాయితము-పురుషాయితము. వీరాశంసనము-భయంకరయుద్ధభూమి. వీరాసనము-1. దేనిమీదను ఆనకకూర్చుండు. 2. రాత్రిపాట కత్తిచేఁగొని హెచ్చరికతోఁ గావలియుండు. వీరుధము-స. 1. ఒకటితోనొకటి పెనగొన్న పొద. 2. చిగురుఁగొమ్మ. [తేజము. 4. ప్రధానము. వీర్యము-స. 1. పరాక్రమము. 2. రేతస్సు. 3. వీలు-తె. 1. ఉపయోగించు. 2. అనుకూలము. క్రి. —చడు-అనుకూలపడు.
 వీవధము-స. 1. కావడి. 2. త్రోవ. 3. బరువు. వీవన-తె. వివనకట్ట.
 వీవలి-తె. (వీచు + వలి) గాలి. [పదునాఱవభాగము. వీనము-తె. 1. రూకలోపదునాఱవభాగము. 2. వీనర-తె. (వీనము + అర) వెలితి. క్రి. —చడు, —వీనె-తె. నలువదిపంములు. రూ. వీనియ. [వీవు.

వృ

వృంతము-స. 1. తొడిమ. 2. చూచుకము. వృతకము-స. తోఁదేలు. (వృ. మాంసాదులఁగాన నివృత్తిగించునది.) సమా. వృతభూపము-కృత్రిమభూపము. వృకోదరుడు-వీనుడు. వృక్షము-స. చెట్టు. సమా. వృక్షభూపము-దేవదారు బంకతోఁజేసినభూపము. —రుహ-బదనిక. —వాటిక-ధనికుల ఉపవనము. వృక్షదనము-ఉలి. వృక్షదని-బదనిక. వృక్షాస్తుము-చింతపండు.

వృజినము-స. 1. పాపము. 2. క్షేత్రము. 3. వక్రము.
 వృత్తి-స. 1. వరించుట. 2. చుట్టువేసినవెలుగు. 3.
 వృతుడు-స. వరింపఁబడినవాడు. [చుట్టుట.
 వృత్తము-స. 1. నియతగణములును యతియు ప్రా
 నయుఁగల పద్యము. 2. నడక. 3. జీవనము.
 4. వరింపఁబడినది. 5. చుట్టుఁబడినది. 6. కడ
 చినది. [ప్రస్తావము.
 వృత్తాంతము-స. 1. సమాచారము. 2. కథ. 3.
 వృత్తి-స. 1. నడవడి. 2. జీవనోపాయము. 3.
 సమానము. 4. అభిధాది. (ఇవిమూఁడు : అభి
 ధ, లక్షణ, వ్యంజన) 5. వివరణగ్రంథము.
 వృక్రము-స. 1. చీకటి. 2. కొంద.
 వృక్రమాడు-స. ఇంద్రుడు. (వృ. వృక్రాసు
 రుని చంపినవాడు. ఇట్లు వృక్రమైరి మొ.)
 వృథ-స. వ్యర్థము. రూ. వృథా.
 వృద్ధము-స. 1. వృద్ధిపొందినది. 2. మునలిది.
 వృద్ధి-స. 1. పెరుగుట. 2. సమృద్ధి. 3. అభ్యు
 దయము. 4. వర్ధి. 5. గుణకారము. సమా. —జీ
 విక - వర్ధికిచ్చిచేయు జీవనము. (పుం. వృ
 ధ్యాజీవుడు, వార్ధుషితుడు.)
 వృద్ధుడు-స. 1. ఎనుఁబదియేండ్లకుపైఁబడిన ము
 నలివాడు. రూ. వృద్ధు. స్త్రీ. వృద్ధ. 2.
 తెలిసినవాడు. సమా. వృద్ధకాకము-మాలకాకి.
 —శ్రవుడు-ఇంద్రుడు. (వృ. ప్రవృద్ధమైన
 క్షిత్రికలవాడు.) [(వృ. మొనచేతకుట్టునది.)
 వృశ్చికము-స. 1. తేలు. 2. ఒకరాశి. 3. కందురీగ.
 వృషణము-స. ముష్కము, బీజము.
 వృషము-స. 1. ఎడ్డు. రూ. వృషభము. 2. ధ
 ర్మము. 3. ఎలుక. సమా. వృషభృణుడు-శి
 పుడు. రూ. వృషభభృణుడు.
 వృషభము-స. 1. ఎడ్డు. 2. ఒకరాశి. 3. తిరుమల.
 4. (ఉత్తరపదమైనచో) శ్రేష్ఠము.
 వృషభి-స. 1. విధవ. 2. స్వేరిణి.
 వృషభి-స. 1. కూద్ర స్త్రీ. 2. కన్యక. 3. గౌద్రా
 లు. 4. చచ్చుచుదిద్దులుకంది. (వృ. ధర్మదూర
 మయినది.)
 వృషలుడు-స. 1. కూడుడు. 2. పాపాత్ముడు.
 వృషాకపాయి-స. 1. లక్ష్మి. 2. పార్వతి. 3. శచి.

4. స్వాహ. 5. ఛాయ.
 వృషాకపి-స. 1. విష్ణువు. 2. శివుడు. 3. ఇం
 ద్రుడు. 4. అగ్ని. (వృ. ధర్మముతోవరించు
 వారిని రక్షించువాడు.)
 వృషుడు-స. 1. పీఠ్యవృద్ధికలవాడు. 2. ఇంద్రు
 డు. 3. కర్ముడు.
 వృష్టి-స. వర్షము, వాన.
 వృష్టి-స. 1. పొద్దలు. 2. ఒకయాదవుడు. 3.
 కృష్ణుడు. 4. ఇంద్రుడు. 5. అగ్ని.

వె

వెంగలి-తె. 1. అవివేకి. 2. జడుడు. సమా.—
 విత్తు-మూఢాగ్రేనరుడు.
 వెంచ-తె. మరుగు, ప్రాదము.
 వెంట-తె. 1. కార్యము. 2. విషయము. 3. మా
 ర్గము. 4. విధము. 5. వేడు. 6. వెంటి.
 వెంటము-తె. వేడుక.
 వెంటి-తె. కనవుపిరి.
 వెంబ్రువ-తె. ఒకతెగముంగిన, బిడ్డువు.
 వెండి-తె. 1. రజతము. 2. మణి. సమా. —
 కొండ-తె. అనము. —గుండు.—పై.—
 వెండ్రుక-తె. 1. రేళము. 2. రోమము.
 వెంపర-తె. 1. నీడనము. 2. భేదనము. 3. హిం
 న. క్రి. వెంపరలాడు. [క్రి. వెంటించు.
 వెంటి-తె. (వెనుకపడు + ఇ) తోడ, వెనుక.
 వెంటిర-తె. 1. దుష్టుడు, దుష్టురాలు. 2. అవి
 వేకి. సమా. —విత్తు-1. మూఢాగ్రేనరుడు. 2.
 దుష్టాగ్రేనరుడు. [వెక్కిలి.
 వెకలి-తె. 1. మూఢుడు. 2. అసక్తుడు. రూ.
 వెక్కి-తె. వేడిమి.
 వెక్కినము-తె. 1. దుస్సహము. 2. దుర్బలము.
 3. అధికము. 4. బి. దుస్సహపచనములు. క్రి.
 వెక్కినపడు-దుస్సహత్వమునొందు. కృ. వె
 క్కినపాటు. వెక్కినించు-దుస్సహమగు.
 వెక్కిని-తె. దుస్సహుడు, దుస్సహురాలు.
 వెక్కిరించు-తె. 1. వికారచేష్టలుచేయు. 2. ఒకరిన
 నుకరించు, అపహాస్యముచేయు. కృ. వెక్కిరింత.
 వెక్కిలి-వి. (హిక్కి) దప్పిమున్నగువానిచేఁగ.

లుగు వ్యాధి. రూ. ఎక్కిలి.
 వెక్కు-వి. 1. వెక్కిలివిడుదు. 2. వెక్కిలింది
 విడుదు. 3. కృ. వెక్కిలి.
 వెక్కుడు-వి. (వికారి) వికారముపట్టినవాడు.
 వెగచు-తె. వెక్కియేడ్చు. కృ. వెగపు.
 వెగటు-వి. (వికటము) విరసము. [వడు.
 వెగడు-తె. 1. తల్లడము. 2. తడఁబాటు. క్రి.—
 వెగలము-తె. మిక్కుటము. (పుం. వెగ్గలిడు.)
 వెచ్చ-తె. 1. వేడిమి. 2. కాఠ.
 వెచ్చము-తె. 1. వ్యయము. 2. ఇంటికీకావలసిన
 చిల్లరసరకులయవ్వ. సమా. వెచ్చకాడు-1. వి
 టుడు. 2. పెద్దించువాడు. క్రి. వెచ్చపడు-
 వ్యయమగు. —పెట్టు. పెద్దించు-వ్యయము
 వెచ్చ-తె. 1. కాగు. 2. కృ. వేడిమి. [చేయు.
 వెట్ట-వి. వైద్యుడు. (స్త్రీ. వెట్టారాలు.)
 వెట్ట-తె. 1. వేడిమి. 2. వేసన. సమా.—కాడు.
 వేసవి. —చెవులతవని-ఉగ్రశ్రవసుడు, నూ
 పెట్టము-తె. శత్రువు. [తుడు.
 వెట్టి-వి. (విష్టి) కూలిలేకచేయువని. (పుం. వెట్టి
 వాడు, వెట్టిడు-వెట్టివనిచేయువాడు.) క్రి.
 —గొను-వెట్టిచేయించు.
 వెడ-తె. 1. అల్పము. 2. వికృతము. 3. వ్యర్థము.
 సమా. —వింటి. —విలుకాడు-చుడనుడు.
 వెడగు-తె. 1. అవివేకము. 2. వికారము. 3. అ
 వివేకి. క్రి. —పడు.
 వెడగురుపడు-తె. జడత్యమునొందు.
 వెడద-తె. విశాలము. రూ. వెడద. సమా. —
 మోముమెకము-సింహము, పంచాంగము.
 వెడలు-తె. బయలుదేలు. రూ. వెలులు, వెళ్లు. [వే.
 వెడలుచు, వెడలించు. క్రి. వెడలబడు-వెడలు.
 కృ. వెడలఁబాటు. —బాటు.—పై.—
 వెడలుపు-తె. వైశాల్యము. రూ. వెడల్పు, వెలుపు.
 వెడవెడ-తె. 1. అత్యల్పము. 2. మందము. 3.
 మృదువు. [క్రి. —పెట్టు-పంచించు.
 వెడ్డు-తె. 1. కపటము. 2. వంచన. (పుం. వెడ్డరి.)
 వెత-వి. (వృథ) దుఃఖము.
 వెతకు-తె. అన్వేషించు. రూ. వెడకు. కృ. వెత
 వెతారము-తె. వెత. [కుడు, వెడకుడు.

వెడ-తె. 1. విత్తుట. 2. పశుపజ్యదుల కలయిక.
 3. కొప్ప. క్రి. —చల్లు. 1. పాఞజల్లు. 2.
 వ్యాపింపఁజేయు. —చిందు-వ్యాపించు. —పె
 వెదురు-తె. వేణువు. [టు-చిత్తు.
 వెనకయ్య-వి. చివాయకుడు.
 వెనకు-తె. వెతకు. కృ. వెనకుడు.
 వెను-తె. 1. చూ. వెన్ను. 2. వెనుక. సమా.—
 వెంట-మిక్కిలివెంటడి, తోడనే. రూ. వెన్వెం
 ట. —కల-పశ్చాద్ధాగము. రూ. వెనుక. క్రి.
 —బడు-1. విహించు. 2. భేదపడు. కృ.
 వెనుఁబాటు. —కొను-వెంటిచ్చు. రూ. వె
 న్నొను. —చలుచు. —పై. —తవులు.
 —పై—రూ. వెన్నవులు. —దన్ను-వెనుక
 నిలుచు. —దీయు-వెనుకకుమరలు.
 వెనుక-తె. (వెను+కంసు) 1. పశ్చాద్ధాగము. 2.
 ముందు. 3. పడమర. 4. ఉపేక్ష. రూ. వెన్ను.
 5. వెంటడి. 6. పిమ్మట. సమా. —చువుల
 మెకము-ఎలుగు. —టీ పని-1. అపరకర్మ
 ము. 2. తరువాతిపని. —వాడు-1. తమ్ము
 డు. 2. వెనుకనున్నవాడు. —మేను-వీఁపు.
 క్రి. —చిక్కు-వెనుకపడు, ఆలించు. —దీ
 యు-1. వెనుకకుమరలు. 2. నంకోచించు. —
 ద్రొక్కు-వెనుదీయు. —పడు-1. వెనుకచిక్కు.
 2. (దనము) కూడఁబడు. కృ. —పాటు. —
 వేయు- (దనము) కూడఁబెట్టు.
 వెన్న-తె. (వెల్ల+నేయి) మిసిమి, నవనీతము. సమా.
 —దొంగ-కృష్ణుడు, నవనీతచోరుడు. (ఇట్లు వె
 న్నముచ్చు మొ.) —పూస-వెన్నముద్ద.
 వెన్ను-తె. 1. వీఁపు. 2. ఇంటినడికొప్ప. 3. పరి
 లోనగువాని ఎన్ను. సమా. వెన్నుడి-వెంటడి.
 క్రి. వెన్నుడించు, వెన్నుడికొను. వెన్నుగాడి-
 ఇంటినడికొప్పపూసు. —వచ్చె-1. వెన్నుగా
 డి. 2. వీఁపునడిమియొముక, వెన్నెముక. —
 పాము-వెన్నెముకయొందుండుపురుగు, కుండలి.
 —పూస-వెన్నెముక. వెన్నెముక-వీఁపునడిమి
 యొముక, కళేరుక. క్రి. వెన్నెంటు-వెంటిచ్చు.
 వెన్నిచ్చు-వెన్నుదీయు. వెన్నుదన్ను-1. వెనుక
 నిలుపు. 2. వెంటిచ్చు.

వెన్నుఁడు-వి. (విష్ణుఁడు) కృష్ణుఁడు.
 వెన్నెల-తె. (వెల్ల + నెల) చంద్రిక. నమా. —
 కారు-శరదృతువు. —కోలు-నమస్కారము.
 —గుత్తి-చంద్రుడు. —పులుగు-చకోరము.
 (ఇట్లు—పిట్ట మొ.)—తోడు-చంద్రుడు. (ఇ
 వెన్ను-తె. వేడిమి. [ట్లు—రాయఁడు మొ.)
 వెన్ను-తె. తాపమునొందు. కృ. వెన్ను.
 వెయి-తె. పదిసూలులు. రూ. వెయ్యి, వేయి.
 వెజ-తె. 1. భయము. 2. ఆశ్చర్యము. నమా.—
 జొమ్మ-చేలరో మృగములు భీతిల్లుటకై నిలుపు
 జొమ్మ-క్రి. —జుజు-భయపడు.
 వెరగు-తె. 1. ఆశ్చర్యము. 2. నిశ్చేష్టత. రూ.
 వెజగు. క్రి. వెజగుపడు. కృ. —పాటు. వె
 వెరజు-తె. జారుకొను. [జుగొందు-ఆశ్చర్యపడు.
 వెజక-తె. వెండ్రుక.
 వెజచు-తె. భయపడు. కృ. వెజపు.
 వెజపు-తె. భయము. నమా. వెజవరి-భయశీలుఁడు,
 భయశీల. వెజపిడి-భయము లేనివాఁడు, —
 లేనిది.
 వెరపు-తె. ఉపాయము. రూ. వెరుపు. నమా. వెర
 వరి-ఉపాయశాలి, —శాలిని. వెరవిడి-ఉపాయ
 వెజవెజపాటు-తె. నిశ్చేష్టత. [హీనుఁడు, —హీన.
 వెరవేడి-తె. విరహతాపము.
 వెరసి-తె. 1. లెక్క మొత్తము. 2. కడపటిది.
 వెరసు-తె. అంతెలపంక్తి.
 వెళ్లి-తె. 1. పిచ్చి. 2. అవివేకము. 3. పిచ్చివాఁ
 ఁడు. 4. అవివేకి. నమా. —నీళ్లు-కల్లు. —
 జాగులు-వివేకములేనిది.
 వెల-తె. 1. విలువ. 2. పందెము. నమా.—యా
 లు-వేళ్ళ. ఇట్లు —చడఁతి మొ.)
 వెలగు-తె. కపిత్థవృక్షము. [ర్మలము.
 వెలది-తె. 1. ఆఁడుది. రూ. వెలదుక. 2. ని
 వెలచు-తె. శుద్ధిచేయు, తోము. [3. భయపడు.
 వెలయు-తె. 1. ప్రకాశించు. 2. ప్రసిద్ధికెక్కు.
 వెలరు-తె. తెల్లన. క్రి. వెలరారు-తెల్లనగు. వెల
 రువాలు. 1. తెల్లనగు. 2. వెలవెలపోవు.
 వెలలు-చూ. వెరలు.
 వెలవ-తె. కాంచినగంజి. ,

వెలవెల-తె. వైవర్ణ్యము. రూ. వెల్వెల. క్రి. —
 బాటు. —జోవు. —నగు-వివర్ణమగు.
 వెలవెలపాటు-తె. వైవర్ణ్యము [వెలారుచు, వెలార్చు.
 వెలారుచు-తె. 1. వెడలించు. 2. బయలుపఱచు. రూ.
 వెలి-తె. 1. బయలు. 2. బహిష్కారము. 3. బా
 హ్యము. నమా. —కత్తెరనేల-కంకరమన్ను
 కలిసిననేల. —గడ-మెట్టనేల. —గారము-
 ఁంకణము. —గిక్కి-కామధేనువు, —గుల్ల-శం
 ఖము. —గొండ-దూరపుకొండ. —గౌరు-బి
 రావతము. —గుక్క-మణికము. —చవి-
 జారతము. —తిప్ప-వెండికొండ. —దుక్కి-
 ఆఱుకడితో దున్నిన దుక్కి. —చూడు-విదేశ
 ముల కంపు దాన్యము. (వ్య. తోచాడు.) —
 చూపు-ఉచ్చైశ్చర్యము. —మిడి-బూడిద. రూ.
 వెల్లిడి. —చూడు-కల్పవృక్షము. —యునిక్కి-
 ప్రవాసము. —వాడు-చందాలుడు. —వాడ-
 చందాలవాటిక. క్రి. —కిలు-1. పీపుక్రిందగు.
 2. పీపుక్రిందుగాఁ బరుండు. —పుచ్చు-బయ
 లుపఱచు. —పెట్టు-వెలివేయు. —విరియు-
 వెల్లివిరియు. —వివరు-బయలుపడు. —వే
 యు-బహిష్కరించు. [రూ. వెల్లి.
 వెలితి-తె. 1. తక్కువ. 2. తఱచుదనములేమి.
 వెలిపము-చూ. వలిపము.
 వెలియు-తె. 1. వానకురిసినిలుచు. 2. చాయయెత్తి
 వెలిసె-తె. ఇంటిచూరు. [పోవు.
 వెలుగు-తె. 1. ప్రకాశించు. 2. జ్వలించు. కృ.
 3. ప్రకాశము. 4. కిరణము. 5. ఎండ. నమా.
 —తోడు-సూర్యుడు. క్రి. వెలుగొందు-ప్రకా
 శించు.
 వెలుక-తె. తెల్లన. క్రి. —జాఱు-తెల్లనగు.
 వెలుగు-తె. కంచె. రూ. వెల్లు.
 వెలుచ-తె. పాము. రూ. వెల్లు. [కోడు.
 వెలుచు-తె. 1. వెడలించు, తోలు. 2. (నూలు)
 వెలుతురు-తె. 1. ప్రకాశము. 2. ఎండ.
 వెలువల-తె. బహిష్కరణము. రూ. వెల్లుల. క్రి.
 వెలువలించు-వెలిపఱచు. [చేయు.
 వెలుపు-చూ. వెడలుపు. క్రి. వెలుపించు-వెడలుపు
 వెలువడు-తె. (వెలి+వడు) 1. బయలుపడు. 2.

వెల—వేగు.

బయలుదేలు. రూ. వెల్లుడు. ప్రే. వెలువరించు, వెలువలుచు.
 వెల్ల-తె. ధవళము. తెల్లనిది. నమా. —చఱపు-
 పూత. వెల్లఱుము—ప్రసిద్ధి. —కత్తి-జారిణి.
 వెల్లల్లి-తెల్లగడ్డ. క్రి. వెల్లఱాటు-వైవర్ణ్యముం
 దు. కృ. —ఱాటు.
 వెల్లన-తె. తెల్లన. క్రి. వెల్లనగు-వెల్లఱాటు.
 వెల్లడి-తె. 1. బయలు. 2. ప్రసిద్ధి.
 వెల్లి-తె. 1. ప్రవాహము. 2. పరంపర. 3. తెలు
 పు. రూ. వెల్లిక. నమా. —విడి-ప్రకటితము.
 క్రి. —గొను-1. ప్రవహించు. 2. పరంపరగా
 వెడలు. —విరియు-1. ప్రవహించు. 2. ఉలు
 కు. 3. వ్యాపించు. 4. ప్రకటితమగు. 5. చె
 దరు. —వొడుచు-ప్రవహించు.
 వెల్లవ-తె. 1. ప్రవాహము. 2. సేన. 3. ఇటిక
 గోడలయింటిమారు, కంకిటి. క్రి. —గట్టు-1.
 ప్రవహించు. 2. చుడుగుకట్టు.
 వెల్వెలఱాటు-చూ. వెలవెలఱాటు.
 వెల్వెలుకఱాటు-తె. మిక్కిలివెలుకఱాటు.
 వెల్వెల్ల-తె. (వెల్ల + వెల్ల) మిక్కిలివైవర్ణ్యము.
 వెన-తె. వేగము.
 వెననము-వి. వ్యసనము.
 వెనల-తె. వంటకుండ.
 వెళ్ల-చూ. వెడలు.

వే

వే-తె. 1. పదిసూలులు. రూ. వెయి, వెయ్యి, వేయి.
 నమా. వేగంటి- (వే + కన్ను + ఇ) ఇంద్రుఱు
 డు. వేచుంగులపాగ-శేపుడు. వేమరు-చూటి
 మాటికి. రూ. వేనులు, వేమారు, వేమాలు. వే
 యంచులవాలు-విప్లవక్రము. వేపురు-వేయిమం
 ది. రూ. వేగురు. వేవెలుగు-సూర్యుడు. వేవేలు-
 అనంతాకము. రూ. వేనవేలు. 2. వేగ.
 వేంచేయు-వి. 1. వచ్చు. 2. పోవు. 3. కూర్చుం
 పేంద్రము-తె. తాపము. క్రి. 4. నివసించు.
 వేకటి-తె. గర్భము. రూ. వేకటి.
 వేకరము-తె. ఉపద్రవము.
 వేకి-తె. జ్వరము.

వేగి-వి. (వ్యాఘ్రము) పులి. తె. తెలుగు దేశము.
 రూ. వేగి.
 వేగు-తె. తపించు. రూ. వేగు. ప్రే. వేచు.
 వేలు-తె. 1. మృగము. రూ. వెంట. 2. మేక
 పోతు. 3. పొట్టెలు. నమా. —కాడు-1. వే
 టాడువాడు. 2. సంహారకుడు. —కుక్క-
 వేటాడుటయందు నేర్పుగలకుక్క. —పల్లె-
 బోయవల్లె. —పిట్ట-దీమపుషిట్ట. వేటరి-వేట
 కాడు. క్రి. వేటాడు-1. ఆడవియందు మృగ
 పక్షులను వధించు. 2. వధించు.
 వేడి-తె. 1. వెచ్చన. 2. చుటుకు. 3. తేజము.
 4. ఎక్కడనున్నాడు. నమా. —కంటి-శివు
 డు. —వెలుగు-సూర్యుడు. —వేలుపు-1.
 సూర్యుడు. 2. అగ్ని.
 వేడిమి-తె. 1. వెచ్చన. 2. తాపము.
 వేడు-తె. 1. ప్రార్థించు. 2. కోరు. 3. యాచిం
 చు. క్రి. —కొను-ప్రార్థించు. కృ. వేడుకో
 లు, వేడికోలు.
 వేత-తె. 1. వేయట. 2. చెల్పు. రూ. వేత.
 వేరులు-తె. 1. ఉన్నాడము. 2. ఉన్నప్పుడు. 3.
 మూడుడు.
 వేసి-తె. కుక్క. (వ్యు. మృగముల వేచునది)
 వేపు-తె. 1. వేచు. 2. కృ. వేచుట, వేపుడు.
 రూ. వేపు.
 వేపుడు-తె. వేచుట, భర్తనము. రూ. వేపుడు.
 వేబోక-చూ. వేగుబోక.
 వేకువ-తె. వేగుజాము, ప్రభాతము.
 వేగ-వి. (వేగము) 1. పడి. 2. త్వర. రూ. వే.
 క్రి. —పడు-త్వరపడు. కృ. వేగపాటు.
 వేగము-న. 1. జపము. 2. ప్రవాహము. 3. త్వర.
 వేగి-న. గుఱము. (వ్యు. వేగముగంది)
 వేగిరము-వి. (వేగము) 1. జపము. 2. త్వర.
 నమా. వేగిరకత్తె-త్వరగంది. (పుం. వేగిరకా
 డు.) క్రి. —పడు-త్వరపడు. వేగించు. —తె.
 —కృ. వేగిరపాటు.
 వేగు-తె. 1. ఉదయమగు. 2. భుజియమగు.
 కృ. వేకువ. 3. రాజ్యసమాచారము. 4. చా
 రుడు. రూ. వేవు. నమా. —జుక్క-గుక్రం

దు. రూ. వేగురుజుక్క. —బోక-వేకువ.
—జాము. తెల్లవాలుజాము. —వాడు-చారు.
దు. క్రి. వేగించు-జాగరముచేయు.
వేచు-తె. ఎదురుచూచు, ప్రతిఱిచు.
వేటు-తె. దెబ్బ. రూ. వేటు. [చన. 3. వేషము.
వేడబము-వి. (విడంబనము) 1. మాయ. 2. వం
వేడించు-వి. (వేష్టించు) చుట్టివచ్చు.
వేడుక-తె. 1. కుతూహలము. 2. అభిలాష. 3.
సంతోషము. 4. వినోదము. 5. వినోదకారణ
ము. 6. వినోదకరము. రూ. వేడ్క. నమా.
—కత్తె. 1. వేళ్ళ. 2. జారిణి. —కాడు-1.
విటుడు. 2. జారుడు. 3. కుతూహలపరు.
దు. 4. అపేక్షకుడు. 5. క్రిడానపుడు. 6.
వినోదకరుడు. —జూదము-వేడుకతైయాడు
జూదము, కరిఖలము. క్రి. —పడు-1. కుతూ
హలపడు. 2. అపేక్షించు. —వేయు-అపే
క్షించు. [వెట్టు-పరివేష్టించు.
వేదెము-వి. (వేష్టనము) మందలగతి. క్రి. వేదె
వేణి-న. 1. అనేకప్రవాహములకూడిక. 2. నర్పా
కారముగా అర్చనజడ. రూ. వేణిక. 3. కాలువ.
వేణుకము-న. 1. బరిగోల. 2. మునికోల. రూ.
వైణుకము.
వేలుపు-న. 1. వెనురు. 2. పిల్లనఁగ్రోపి.
వేరనము-న. 1. జీతము. 2. కూలి.
వేరనము-న. ప్రబుక్షిగ.
వేత్త-న. తెలిసినవాడు.
వేత్తము-న. 1. బెత్తము. 2. బెత్తపుచెట్టు. నమా.
వేత్తధరుడు-బెత్తము చేతబట్టినవాడు, కట్టిక
వేదంతము-న. ఏనుగు. [వాడు.
వేదన-న. నొప్పి.
వేదము-న. తొలిపదుపులు. (ఇవి నాలుగు : ఋ
క్కు, యజుస్సు, సామము, అథర్వము.) నమా.
వేదాంతము-ఉపనిషత్తు. వేదాంతి-వేదాంతము
తెలిసినవాడు. [నుడు, వేత్త.
వేది-న. 1. తిన్నె. రూ. వేదిక. 2. విద్వాం
వేదు-తె. 1. వికటగంధము. 2. గంధము. 3. వె
గటు. 4. బ. వెగటుమాట.
వేద్యము-తె. తెలియదగినది.

వేద-న. 1. బ్రహ్మ. 2. విష్ణువు. 3. విద్వాంసుడు.
వేధము-న. తొలిపుచ్చుట. క్రి. వేధించు-1. తొ
లుచు. 2. బాధించు.
వేనలి-వి. (వేటి) 1. జడ. 2. కొప్పు. 3. వెండ్రుక.
వేనవేలు-తె. (వేలు+వేలు) పెక్కువేలు. రూ.
వేవేలు.
వేపథువు-న. 1. కంపము. 2. స్వరకంపము.
వేపనము-న. వణకుట.
వేపితము-న. కంపితము.
వేమము-న. నేత్రపలక.
వేము-న. వేషచెట్టు, నింబము.
వేయి-చూ. వెయ్యి. [రూ. వేయి. కృ. వేత, వేటు.
వేయు-తె. 1. వ్రేచు. 2. దిగవిడుచు. 3. ఉంచు.
వేఱడము-తె. భేదము.
వేరమి-వి. (వైరము) విరోధము. రూ. వేరము.
వేఱడి-తె. (వేఱ+ఇడి) అవివేకి. రూ. వీ
టిడి. క్రి. వేటిడించు-అవివేక మొందఁజేయు.
వేటిమి-తె. భేదము, వేఱడము.
వేరు-తె. 1. చెట్టుమూలము. 2. అన్యము. నమా.
—పురుగు-1. వేరునుతెగదినుపురుగు. 2. నా
శకుడు. —పనన-వేరునందుపండ్లపండు పన
న. —విత్తు-నాశకుడు.
వేలు-తె. 1. భేదము. 2. అన్యము. నమా. —
బందము-వేలుపడుట. క్రి. —వడు-భేదపడు.
రూ. వేర్చుడు. కృ. వేలుపాటు-1. భేదము. 2.
విరోధము. —పోవు-భేదపడు.
వేల-న. 1. చెలియలికట్ట. 2. పొలిమేర. 3. ఉప్పెన.
వేలము-తె. శిథిరము. [—బొట్టు-రక్ష.
వేలిమి-తె. హామము. నమా. —కచ్చె-నమిధు.
వేలు-చూ. వ్రేలు.
వేలురు-తె. హామగ్నియందునేయిమె. సమర్పిం
చు. రూ. వేల్చు. కృ. వేలిమి.
వేలుపు-తె. 1. దేవత. 2. దేవతాత్మి. 3. జోన్య
ము. రూ. వేల్పు. నమా. —(జెట్టు-కల్పకము.
—దెరువు-అతాళము. —బెడ్డ-బ్రహ్మ, సుర
జ్యేష్ఠుడు. —గమికాడు-1. కుమారస్వామి.
2. బ్రహ్మ. —గాణ-గంధర్వుడు. —గిడ్డి
కామదేనువు. —జడదారి-నారదుడు, సురముని.

—తేలు-సురనది, గంగ. —బొజ్జ-బృహస్పతి, సురగురువు. —దాయ-అసురుడు. —బానిస-వేళ్ళ. —దాన-సంస్కృతము. —బోనము-అమృతము. —మల-మేరువు, సురాలయము. —మానికము-చింతామణి. —తేడు-ఇంద్రుడు. (ఇట్లు—దొర మొ.) —సాని-సోదరుడు. [చెప్పనది.

వేల్పుడు-తె. పూజ. [చెప్పనది.

వేల్పజము-న. మిరియము.

వేల్పనము-న. 1. వేష్టనము. 2. చలనము.

వేల్పితము-న. 1. వేష్టితము. 2. చలితము.

వేవిలి-తె. 1. పొంతు. 2. దున్ననిది. (పొంతు)

వేష్టిత. తె. భక్షణాది వస్తువాంఛ గలుగు గర్భలక్ష

వేష్ట-చూ. వేగు. [జము.

వేళంతము-న. పదియ.

వేళము-న. 1. వేళంగవార. 2. ఇట్లు. 3. వేషము.

వేళవారము-న. వంటసంతారము. రూ. వేసవారము.

వేళ్ళము-న. ఇట్లు. (వృద్ధినియందు బ్రవేశింతురు.)

వేళ్ళ-న. తోగముది. (వృద్ధి. అలంకారముచేత ప్రకాశించునది.

వేషము-న. 1. వస్త్రభూషణాద్యలంకారము, త్రేనేత. 2. నాటకమున వేయు వేషము. (వి. వేషము.)

వేష్టనము-న. 1. చుట్టకొనుట. 2. పాగా. 3. చెవివెలుపలిగాకము. [కొను, వేడించు.

వేష్టము-న. చుట్టువెలుగు. క్రి. వేష్టించు-చుట్టు

వేష్టితము-న. 1. కొట్టమాట, హర్షితము. 2. చుట్టు

వేష్టచ-వి. (వేష్టనము) దోపతి. [కొనబడినది.

వేసగి-తె. (వెప్పు+జనుగు) ఎండకాంము. రూ.

వేసట-తె. ఆలపు. [వేసవి.

వేసడము-తె. ఒకతెగదేగ. రూ. వేష్టము. వి.

వేసము-చూ. వేషము. [వేసరము] కంచరగాడిద.

వేసరము-తె. శ్రమము. క్రి. వేసరించు-శ్రమప

వేసరి-తె. బాధకుడు. [జము. వ. కంచరగాడిద.

వేసరు-తె. 1. శ్రమపడు. 2. నొచ్చు. 3. విసుగు. రూ. వేసారు. కృ. వేసట, వేసరము.

వేళ-న. సమయము, కాలము. [వైడము.

వేళము-తె. త్వరితము. రూ. వైళము, వయళము, వేళాకోళము-తె. 1. చిక్కు. 2. ఎగతాళి.

వైకల్పికము-న. వికల్పముచే గలిగినది.

వైకల్పము-న. వికలత్వము.

వైకుంఠము-న. విష్ణువుండెడిస్థానము, మోక్షము.

వైకుంఠుడు-న. 1. విష్ణువు. 2. ఇంద్రుడు. (వృద్ధి. వికుంఠయను నామకొడుకు.)

వైకృతము-న. వికృతినొందినది.

వైఖరి-న. 1. వాక్యరూపమైనవాక్కు. 2. విధము.

వైఖానసుడు-న. వానప్రస్థుడు.

వైచక్షిణ్యము-న. విచక్షణత.

వైచిత్ర్యము-న. విచిత్రత. రూ. వైచిత్ర్యవ్రయము.

వైచు-తె. 1. వివరివేయు. 2. పడవేయు. రూ.

వైజననము-న. ప్రసవమగునెల. [తెత్తము.

వైజయంతము-న. 1. ఇంద్రునినగడు. 2. ఇంద్రుని

వైజయంతి-న. 1. తెత్తము. 2. విష్ణుమూర్తిక. 3. విష్ణుప్రాకారము.

వైజయంతికుడు-న. తెత్తమునట్టువాడు.

వైజాతి-వి. వైశ్యజాతి. సమా. —కొండ-1. ఊసరవెల్లి. 2. వేసాలమారి.

వైజాత్యము-న. విజాతిత్వము.

వైజానికుడు-న. నేర్పరి, విజ్ఞానవంతుడు.

వైడము-చూ. వేళము.

వైడూర్యము-న. పిల్లికనతనము. రూ. వైడూర్యము. (వృద్ధి. విడూరదేశమునఱుట్టినది.)

వైజనము-న. 1. వెదురు వియ్యము. 2. వెదురుసంబంధమైనది. [వైజుకుడు.

వైజవికుడు-న. పిల్లనగ్రామియూడువాడు. రూ.

వైజకుడు-న. విజయించువాడు. [వాడు.

వైజనికుడు-న. కూలిననివాడు. వేతనముతీయ

వైజరణి-న. నరకమందుండునిష్కలయేణు.

వైజాళికుడు-న. రాజులకు వేతనముమేల్కొలుపు

పాట పాడువాడు.

వైదగ్యము-న. నేర్పు. రూ. వైదగ్ని.

వైదర్శి-న. 1. దమయంతి. 2. దుక్కిణి.

వైదికము-న. వేదముందుచెప్పబడినది.

వైదికుడు-న. వేదముతెలిసినవాడు.

వైదుష్యము-న. పాండిత్యము. రూ. వైదపి.

వైదేహకుడు-న. 1. బట్టవాడు. 2. వర్తకుడు.
 వైదేహి-న. 1. సీతాదేవి. 2. వర్తకురాలు.
 వైద్యము-న. రోగచికిత్సాప్రక్రియ.
 వైద్యుడు-న. చికిత్సకుడు. (వి. వైష్ణ)
 వైదవ్యము-న. విధవాత్వము.
 వైదేయుడు-న. మూర్ఖుడు. (వృత్తి వివేకాదుకు)
 వైదశేయుడు-న. 1. అనురుడు. 2. గరుడుడు.
 వైదము-తె. 1. వివరణము. 2. ఉపాయము. 3.
 కారణము. 4. క్రమము. 5. విధము. రూ.
 వయనము. [మాణు.
 వైదర్యము-న. వివరీతత్వము, తడఁబాటు, తాఱు
 వైపు-తె. 1. ప్రక్క. 2. ఒడుపు. లక్ష్యము. 3.
 ఉపాయము. రూ. వయపు. సమా. —కాడు.
 ఉపాయశాలి.
 వైష్ణుల్యము-న. విష్ణులత్వము, విరివి.
 వైశవము-న. విశవము. [భావము.
 వైశునవ్యము-న. విమనోభావము, దుఃఖమునస్కుచి
 వైమాతేయుడు-న. సవతితల్లికొడుకు.
 వైమానికుడు-న. విమానమున సంపరించువాడు.
 వైమాలము-తె. అడికము. రూ. వయమాలము.
 వైముఖ్యము-న. విముఖత్వము.
 వైయర్థ్యము-న. వృద్ధత్వము.
 వైయాకరణుడు-న. వ్యాకరణము తెలిసినవాడు.
 వైరము-న. విరోధము. సమా. వైరశుద్ధి. పగతీర్చి
 కొనుట. [రవులు, వైరాలు, వయరాలు.
 వైరవులు-తె. కత్తెనిప్పు, అంగారము. రూ. వయ
 వైరవ్యము-న. విరవత్వము, వెగటు.
 వైరాగి-న. వైరాగి.
 వైరాగ్యము-న. విరాగిత్వము.
 వైరి-న. శత్రువు. క్రి. వైరించు-పగగొను.
 వైరూప్యము-న. విరూపిత్వము.
 వైలక్షణ్యము-న. విలక్షణత్వము.
 వైలక్ష్మ్యము-న. విలక్షత్వము.
 వైవర్ణ్యము-న. వివర్ణత్వము, వెల్లఁబాటు.
 వైవస్వతుడు-న. 1. ఒకవసువు. 2. యముడు.
 3. శనైశ్చరుడు. (వృత్తి వివస్వంతునికొడుకు.)
 వైవాహికము-న. వివాహసంబంధమైనది.
 వైశనము-న. హాని.

వైశాఖము-న. 1. రెండవనెం. 2. కవ్వము.
 వైశారద్యము-న. విశారదత్వము, నేర్పు.
 వైశాల్యము-న. విశాలత్వము, వెడలుపు, దూష్యము.
 వైశికము-న. 1. కపటము. 2. బోగమతనము. 3.
 వైశికుడు-న. బహువేశ్యోపరసికుడు.
 వైశ్యుడు-న. కోమటి.
 వైశ్రవణుడు-న. 1. కుబేరుడు. 2. రావణుడు.
 (వృత్తి విశ్రవసునికొడుకు) [ఋషికొడుకు.)
 వైశ్వానరుడు-న. అగ్ని. (వృత్తి విశ్వానరుడను
 వైషమ్యము-న. విషమభావము, వేతనము.
 వైషవము-న. విషవసంబంధమైనవత్తము.
 వైష్యపుడు-న. విష్ణుభక్తుడు.
 వైసిక-తె. కపటము, రూ. వయసిక.
 వైశము-రూ. వేళము.
 వోద-న. దాసి.
 వోధ-న. 1. తేరుగదపువాడు. 2. మోపరి. 3.
 ఎద్దు. 4. పెండ్లికొడుకు.
 వోధవ్యము-న. మోపదగినది, తరింపదగినది.
 వోదము-న. తడిసినది.

వృ

వ్యంగ్యము-న. వ్యంజనచే తెలియదగినయర్థము.
 వ్యంజకము-న. వ్యంగ్యార్థమును దెలుపు శబ్దము.
 వ్యంజన-న. సంకతములగుపదార్థములగుల వాక్యార్థ
 యములకలంకారంబై పరగు అర్థాంతరముగల
 శబ్దవృత్తి.
 వ్యంజితము-న. బయలుపలుపఁబడినది.
 వ్యంసకుడు-న. మోసకాడు.
 వ్యక్తము-న. 1. తెల్లమైనది. 2. తెలియఁబడినది.
 వ్యక్తి-న. జాతికివేఱజాతికాశ్రయమైనస్వరూపము.
 వ్యగ్రుడు-న. 1. వేగిరపడువాడు. 2. ఒకట
 వ్యంజనము-న. వీవన. [మనసుతగిలినవాడు.
 వ్యతికరము-న. 1. క్షోభము. 2. వ్యసనము. 3. సరస్వ
 వ్యతిక్రమము-న. క్రమవిపర్యయము, [రమేశనము.
 వ్యతిరీక్తము-న. 1. వేఱపడినది. 2. మాఱుపడినది.
 వ్యతిరేకము-న. 1. వేఱు. 2. మాఱు.
 వ్యత్యయము-న. 1. తడఁబాటు. 2. తాఱుట.
 వ్యత్యస్తము-న. తడఁబడినది.

వ్యత్యాసము-న. వ్యత్యయము.

వ్యత-న. భాద.

[బడినది.

వ్యతితము-న. 1. బాధించ(బడినది. 2. తొలిపుచ్చు.

వ్యవదేశము-న. మిక్కిలితవటము.

వ్యపేతము-న. మిక్కిలితొలగినది.

వ్యవిచారము-న. 1. తప్పించుచు. 2. అంకు.

వ్యవిచారిణి-న. అంకుటాలు. [క్రి. వ్యవిచరించు.

వ్యయ-న. ఇరువదవనంపత్వరము.

వ్యయము-న. వెచ్చము. క్రి. వ్యయించు.

వ్యర్థము-న. వమ్ము. [వేయుట, త్రోపుడు.

వ్యవకలనము-న. ఒకనంఖ్యతోనొకనంఖ్యను త్రోపి

వ్యవచ్చిన్నము-న. వ్యవచ్చేదమునొందినది.

వ్యవచ్చేదము-న. 1. ఖండించుట. 2. భాగించుట.

3. కారతవ్యము.

వ్యవధానము-న. 1. ఎడము. 2. కవ్వ. 3. మఱుగు.

వ్యవధి-న. 1. మేర. 2. అవకాశము.

వ్యవసాయము-న. 1. ప్రయత్నము. 2. కృషి.

(పుం. వ్యవసాయి.)

వ్యవసితము-న. 1. నిశ్చయము. 2. వ్యవసాయము.

3. అనుష్ఠితము. 4. నిర్మితము. 5. మోసపుచ్చు.

వ్యవస్థ-న. కాస్త్రనిరూపితనియమము. [బడినది.

వ్యవస్థితము-న. వ్యవస్థచేయ(బడినది. [వాడు.

వ్యవహారము-న. 1. న్యాయాధిపతి. 2. వ్యవహరించు

వ్యవహారము-న. 1. తగవు. 2. న్యాయము. 3.

వాడుక. 4. జూదము. క్రి. వ్యవహరించు-1.

వివాదముచేయు. 2. వాడుకచేయు.

వ్యవహితము-న. వ్యవధానముకలది.

వ్యప్తి-న. ఒంటరితనము. (వ్య. నమప్తి)

వ్యసనము-న. 1. అపద. 2. ఆనక్తి. 3. పాపము.

4. కామక్రోధములవలన(బుట్టినదోషము. [ఇవి

ఏడు : పానము, త్రీ, జూదము, వేట (కామ

జములు), వాక్పాదవ్యము, దండపారువ్యము,

అర్థదూషణము (క్రోధజములు)]

వ్యస్తము-న. 1. వేఱువడినది. 2. వ్యాకులతనొ

ందినది. 3. వ్యాపించినది.

వ్యశీకము-న. 1. అప్రియము. 2. అకార్యము. 3.

అచ్యైరుపాలు. 4. అనత్యము. 5. భాద. 6. ని

గ్గు. 7. మోసపుచ్చుట. 8. మన్మథావేశముచే

జేయ(బడిన కామినిజవానరాధము.

వ్యా

వ్యాకరణము-న. 1. శబ్దకాస్త్రము. 2. ప్రకాశ

వ్యాక్రీర్ణము-న. చెదరినది. [వజుచు.

వ్యాకులము, వ్యాకులితము-న. కలతనొందినది.

వ్యాకృతి-న. 1. వేఱువజుచు. 2. విశదపజుచు.

3. భాషాంతరపజుచు. 4. వ్యాకరణము.

వ్యాకోచము-న. వికసించినది. రూ. వ్యాకోశము,

వ్యాఖ్య-న. అర్థవివరణము. [వ్యాకోషము.)

వ్యాభాత-న. వ్యాభ్యాసముచేసినవాడు.

వ్యాభాతము-న. 1. వ్యాభ్యాసముచేయ(బడినది. 2.

వ్యాభ్యాసము-న. వ్యాభ్యాదేయుట. [చెప్ప(బడినది.

వ్యాపాతము-న. 1. విఘ్నము. 2. దెబ్బ.

వ్యాపూర్ణనము-న. తిరుగుడు.

వ్యాపూర్ణితము-న. తిరుగుడువడినది.

వ్యాప్రము-న. పులి. (వి. వేగి) (వ్య. చంపున

పుడు వాసనచూచునది)

వ్యాజము-న. 1. కవటము. 2. నెపము.

వ్యాజ్యము-తె. వివాదము. నమా. వ్యాజ్యగాడు.

వివాదపడినవాడు. క్రి. వ్యాజ్యమాడు-వివాద

వ్యాది-న. తెవులు. [వడు.

వ్యాదితుడు-న. తెవులుగొంటు.

వ్యాదుడు-న. బోయ. (వ్య. మృగములను వ్యథ

పెట్టువాడు.) [పించిన ఒకవాయువు.

వ్యానము-న. (వి+ఆనము) శరీరమంతట వ్యా

వ్యాపనము-న. నెరయుట, ప్రసరించుట. క్రి. వ్యా

పించు. (పుం. వ్యాపకుడు.) [వ్యము.

వ్యాపనీయము-న. వ్యాపింపదగినది. రూ. వ్యా

వ్యాపాదనము-న. 1. చంపుట. 2. ద్రోహము

వ్యాపాదము-న. ద్రోహపుడలపు. [తలచుట.

వ్యాపారము-న. 1. పని. 2. ఉద్యోగము. (పుం.

వ్యాపి-న. వ్యాపించువాడు. [వ్యాపారి.

వ్యాప్యతి-న. వ్యాపారము.

వ్యాప్యతుడు-న. వ్యాపారమునొందినవాడు.

వ్యాప్తము-న. 1. వ్యాపించినది. 2. ప్రసిద్ధి కెక్కి

నది. 3. పొంద(బడినది. [3. పొందుట.

వ్యాప్తి-న. 1. వ్యాపించుట. 2. ప్రసిద్ధి కెక్కుట.

వ్యాసము-స. 1. బార. 2. పొగ.
 వ్యామోహము-స. అత్యంతమోహము. [4. నిలుపు.
 వ్యాయామము-స. 1. శ్రమము. 2. సాము. 3. బార.
 వ్యాలోలము-స. మిక్కిలిచలించునది.
 వ్యావర్తనము-స. 1. వెనుకకుమరలుట. 2. చుట్టుట.
 వ్యావహారికుడు-స. 1. మంత్రి. 2. వ్యవహారము
 తెలిసినవాడు. [బడినది. రూ. వ్యావృత్తము.
 వ్యావృత్తము-స. 1. వెనుకకుమరలినది. 2. చుట్ట.
 వ్యాసంగము-స. మిక్కిలి ఆనంగము.
 వ్యాసము-స. 1. విరివి. 2. ఒకవిషయమును విరి
 విగా వ్రాయుట. 3. వృత్తమద్యగతరేఖ.
 వ్యాహతము-స. 1. మిక్కిలి కొట్టబడినది. 2.
 వ్యర్థమైనది.
 వ్యాహారము-స. వచనము, పలుకు. రూ. వ్యాహృతి.
 వ్యాహృతము-స. పలుకబడినది.
 వ్యాళము-స. 1. పాము. 2. పులి. (వ్యు. కఱి
 వనుద్యమించునది.) 3. తులువయేనుగు. రూ.
 వ్యాడము. సమా. వ్యాళగ్రాహి, —గ్రాహుడు-
 పాములవాడు.
 వ్యుత్క్రమము-స. క్రమవిసర్గయము. [మరలుట.
 వ్యుత్తానము-స. 1. అడ్డపాటు. 2. సమాధినుండి
 వ్యుత్పత్తి-స. 1. చాస్త్రాదిజన్యవర్జితము. 2. శబ్ద
 సంభవప్రకారము.
 వ్యుత్పన్నుడు-స. వ్యుత్పత్తికలవాడు.
 వ్యుత్పాదకము-స. వ్యుత్పత్తిని కలిగించునది.
 వ్యుపేకము-స. చిత్తి.
 వ్యూధము-స. 1. వ్యూహముగా సుంపబడినది
 (సేన) 2. ఉంపబడినది. 3. దట్టమైనది.
 4. విశాలమైనది.
 వ్యూతి-స. వేత. రూ. వ్యూతి.
 వ్యూహము-స. 1. మిక్కిలి ఊహ. 2. మొగ్గరము.
 3. సమాహము. 4. రచన.
 వ్యోమము-స. 1. ఆకాశము. 2. జలము: సమా.
 వ్యోమకేళుడు-శివుడు, వినుసిగదేవర. —
 యానము-విమానము.

వ్ర, వ్రా

వ్రంత-తె. 1. వీలు. 2. పల్లము. రూ. వరత.

వ్రక్క-తె. ఖండము. రూ. వక్క. క్రి. వ్రక్కలిం
 చు-తునియలునేయు. కృ. వ్రక్కలింత. వ్ర
 క్క-వాయు-తెగు. —వాలు-చీలు.
 వ్రచ్చు-తె. చీల్చు. కృ. వ్రచ్చు. [3. సమాహము.
 వ్రజము-స. 1. పసులమంద. 2. పసులకొట్టము.
 వ్రణము-స. 1. గాయము. 2. కుణుపు. 3. క్షణము.
 వ్రతతి-స. 1. తీగ. 2. విరివి.
 వ్రతము-స. నోము, ఉపవాసాదిపుణ్యకర్మము.
 వ్రతి-స. వ్రతముకలవాడు.
 వ్రవపు-తె. చీలిక. రూ. వప్పు.
 వ్రయ్య, వ్రయ్యు-తె. వ్రక్క.
 వ్రయ్యు-తె. బ్రదలగు, చీలు. కృ. వ్రయ్య, వ్రక్క.
 క్రి. వ్రయ్యబడు, —బాటు-చీలు.
 వ్రాత-తె. వ్రాయుట, లేఖనము. సమా. —కాడు.
 లేకరి. —చాపడి-వ్రాసెడుచోటు. —సాత్తిరి.
 వ్రాతము-స. సమాహము. [లిఖితుడు.
 వ్రాత్యుడు-స. ఉపనయనాది సంస్కారములేనిబ్రా
 హ్మణుడు లోనగువాడు. [యనకాడు-లేకరి.
 వ్రాయనము-తె. 1. వ్రాత. 2. జాబు. సమా. వ్రా
 వాయి-తె. 1. అక్షరము. 2. రేఖ. 3. పాదిక
 వ్రాయు-తె. లిఖించు. [మీదిబొట్టు. (బ. వ్రాయి.)
 వ్రాయి-తె. 1. (వక్షి) క్రిందికిదిగు. 2. ఒలుగు.
 3. మీలు. 4. తగ్గు. 5. అక్షరములు. (బ.)
 వ్రీద-స. సిగు. [3. సంకకము.
 వ్రీలు-తె. చీలు.
 వ్రీలుపడు-తె. దొర్బలమునొందు.
 వ్రీహి-స. వడ్డు. [సమా. వ్రేపల్లె-గొల్లపల్లె.
 వ్రే-తె. గొల్లకులము. (పుం. వ్రేడు. ప్రి. వ్రేత.)
 వ్రేకటి-తె. (వ్రేగు+కట్టు)గర్భము. రూ. వ్రేకటి.
 వ్రేకన-తె. ఖారము. రూ. వ్రేకము.
 వ్రేగు-తె. 1. చూ. వ్రేగు. 2. ఖారము. క్రి.
 —చడు-భరపడు.
 వ్రేత-తె. 1. వ్రేయుట. 2. దెబ్బ. రూ. వ్రేటు.
 వ్రేపు, వ్రేపుడు-చూ. వ్రేపుడు.
 వ్రేత-తె. గొల్లది. చూ. వ్రే.
 వ్రేయు-తె. 1. కొట్టు. 2. నటకు. కృ. వ్రేటు. వ్రేత.
 వ్రేలు-తె. 1. క్రిందికి ఊగడు. 2. మునుగు.
 3. అంగుళి. 4. అంగుళము. రూ. వ్రేలు. క్రి.

ప్రేలాడు, ప్రేలబడు, ప్రేలకాడు, ప్రేలు.
ప్రేలుచు-తె. 1. ప్రేలజేయు. 2. కడుగు.
ప్రేలుడు-తె. ప్రేలాడునది, లంబితము.
ప్రేలుమిడి-తె. చిటిక. రూ. ప్రేల్మిడి.

శ

శంక-న. 1. నందేహము. 2. భయము. 3. విచారము. క్రి. శంకించు.
శంకరుడు-న. శివుడు. (వృ. సుఖమునుగలుగజేయువాడు.) [యమందినవాడు.
శంకితుడు-న. 1. నందేహమందినవాడు. 2. భశంకువు-న. 1. హెడు. 2. మేకు. 3. దోసము.
శంఖము-న. 1. గుల్ల. 2. నొనటియెముక. 3. ఒకనిది. సమా. శంఖనఖము-నత్తగుల్ల. —పాణి-విష్టువు, వలమురితానివు.
శంఖిని-న. ఒకప్రీతాతి. [మెజపుడివ.
శంప-న. మెజపు. రూ. సంప. సమా. శంపాలత-శంబరారి-న. చున్నట్టుడు. (వృ. శంబరుడనురక్కసుని జంపినవాడు.) [2. మాత్సర్యము.
శంబలము-న. 1. దారిబిత్తెము. రూ. నంబలము.
శంబుకము-న. 1. కప్పచిప్ప. రూ. శంబుకము.
శంభశి-న. కుంబెనకత్తె. [2. సూక.
శంభువు-న. 1. బ్రహ్మ. 2. విష్ణువు. 3. శివుడు.
4. బుద్ధుడు. రూ. శంభుడు. (వృ. సుఖముగలిగించువాడు.)
శంప-న. 1. మాట. 2. ప్రోక్తము. 3. ఇచ్చ.
శంసనము-న. 1. చెప్పట. 2. స్తుతించుట. 3. శకటము-న. బండి. [ఇచ్చించుట.
శకము-న. ఒకనిపరిపాలనాదితో జేరిననంపత్వము.
శకలము-న. 1. చెప్పట. 2. నార. 3. ఖండము.
శకుంతము-న. పక్షి. రూ. శకుంతి. (వృ. పోవుశకునము-న. నిమిత్తము. [ఒక నవర్తమైనది)
శకుని-న. 1. పక్షి. 2. దుర్యోధనునిమేనమామ.
శకులము-న. జేడిన.
శక్యత్ర-న. పేడ.
శక్తి-న. 1. బలిమి. 2. చిల్లకోల. 3. పార్వతి.
4. ఇచ్చాది. (ఇవిమాడు : జ్ఞానశక్తి, క్రియాశక్తి, ఇచ్చాశక్తి) 5. ఉత్సాహాది. (ఇవిమాడు :

డు : ఉత్సాహము, ప్రభుత్వము, మంత్రము.) సమా. —ధరుడు-కుమారస్వామి.
శక్తుడు-న. శక్తిగలవాడు.
శక్యము-న. సాధ్యము, అలవి. [శక్తుడు.)
శక్రుడు-న. ఇంద్రుడు. (వృ. దుష్టజయముడు శచి-న. ఇంద్రునిభార్య. (వృ. హంసవలెనడుచునది.)
శకుడు-న. కుల్పితుడు.
శణము-న. 1. జనుము. 2. జాణము.
శతకము-న. 1. నూలుపద్యముల గ్రంథము. 2. నూలుసంఖ్యగలది.
శతము-న. నూలు, వంద. సమా. శతకోటి-వక్త్రాయుధము. (వృ. నూలుచులుగలది.) —ఘ్ని-1. నాలుగుమూలల విడివిగల ఇనుపముండ్లకట్ట. 2. పిరంగి. —ధృతి-1. బ్రహ్మ. 2. ఇంద్రుడు. (వృ. నూలుయగములు చేసినవాడు.) —వక్త్రము-తామర. —వది-1. కట్టజెట్టి. 2. రోజుటిబండ. —భిషము-ఇరువదినాలవనక్షత్రము. —మన్యువు-ఇంద్రుడు. —మనము-నూటికొంది. —వ్రాద-1. మెజపు. 2. వక్త్రాయుధము. శతాంగము-యుద్ధరథము. —నందము-విష్టురథము. —నందుడు-1. బ్రహ్మ. 2. విష్ణువు. —రము-వక్త్రాయుధము.
శత్రువు-న. 1. పగవాడు. 2. దండెత్తిపోవువానిదేశమునకు అవలిదేశపురాణ.
శని-న. వీడవగ్రహము. సమా. —వారము-వారములో వీడవదినము. [వాడు.)
శనైశ్చరుడు-న. శని. (వృ. మెల్లగా నడుచుశవథము-న. ఒట్టు. రూ. శవనము.
శపించు-న. తిట్టు, కాపించు.
శపరి-న. ఎగసినదెరుచేస. రూ. శపరము.
శబరుడు-న. 1. అకులుకట్టుకొని అడవియందు తిరుగుబోయ. (ప్రీ. శబరి.) 2. శివుడు. సమా. శబరాలయము-బోయవల్లె, పక్కణము.
శబలము-న. చిత్రనర్థము.
శబ్దము-న. 1. ధ్వని. 2. వ్యాకరణశిక్షితమైనపదము. క్రి. శబ్దగ్రహము-చెవి. —శాస్త్రము-వ్యాకరణము.
శమనము-న. 1. శాంతి. 2. నదము. రూ. శామనము.

శేషముడు-న. యముడు.
 శేషము-న. శాంతి, కామక్రోధాదులు లేక యదగి
 యుండుట. క్రి. శేషించు-అడగు.
 శేషి-న. 1. జమ్మిచ్చెట్టు. 2. శేషముగలవాడు.
 శేషిధాన్యము-న. కాయధాన్యము. [చు. శయించు.
 శయనము-న. 1. శయ్య. 2. నిద్ర. క్రి. శయనిం
 శయనీయము-న. శయ్య.
 శయము-న. 1. చేయి. 2. శయ్య. 3. పాము.
 శయాశువు-న. 1. పెనుబాము. 2. నిద్దురపోతు.
 రూ. శయితుడు.
 శయ్య-న. 1. పడక. 2. పడగుంపునము. 3. విధము.
 శరటము-న. 1. బల్లి. 2. ఊసరవెల్లి. 3. కుసుంభ
 పుష్పము.
 శరణము-న. 1. రక్షకము. 2. రక్షణము. 3. గృ
 హము. [శరణ్యుడు.
 శరణీయుడు-న. శరణుగోరడగినవాడు. రూ.
 శరణు-న. 1. రక్షకము. 2. శరణాగతి. 3. నమ
 స్కారము. రూ. శరణము. క్రి. —చొచ్చు-
 శరణాగతిపొందు.
 శరత్తు-న. 1. ఒకణుతువు, వెన్నెలకాలము. 2.
 సంవత్సరము. రూ. శరద.
 శరభము-న. 1. మీగండ్లమొకము. 2. ఒంటెపిల్ల.
 (వృ. సింహమును జంపునది.)
 శరమ-న. 1. బాణము. 2. తెల్ల. 3. జలము.
 నమా. శరజన్మ్యుడు-కుమారస్వామి. శరదీ, శర
 శరవ్యము-న. గుఱి. [నిది, శరాసనము-విల్లు.
 శరానీ-న. బాట, అడేలు.
 శరారువు-న. 1. ఘాతుకము. 2. పోకిరిప్రాణి.
 శరావము-న. 1. మూతుడు. 2. మూత.
 శరీరము-న. దేహము.
 శరీరి-న. ప్రాణి, మేకాలువు.
 శర్మక-న. 1. చక్కెర. 2. మొరము. 3. వ్రయ్య.
 శర్మము-న. సంతోషము.
 శర్వరి-న. రాత్రి.
 శర్వ్యుడు-న. శివుడు. (శ్రీ. శర్వాణి-పార్వతి.)
 (వృ. ప్రళయకాలమున భూతముల హింసించు
 శలకము-న. సాలెపురుగు. [వాడు.)
 శలభము-న. మిథున. (వృ. అగ్నినిగూర్చివేగ

ముగాఁ జోవునది.) [శలంబు, శలలి.
 శలంబు-న. 1. ఏడుపందిముల్లు. 2. ఏడుపంది. రూ.
 శలాక-న. 1. గొడుగులోనగువానికమ్మి. 2. వీణమొ.
 వాని వాయించుకొడుపు. 3. బాణము. 4. ఎముక.
 శలాకువు-న. పందనిది (కాయ). [5. ఏడుపంది.
 శల్కము-న. 1. ఖండము. 2. నార. 3. చేప
 శల్కకము-న. అకువపంది. [పొండు.
 శల్కము-న. 1. ఎముక. 2. బాణము. 3. శలాక. 4.
 విషము. 5. మేకు. 6. చిల్లకోల. 7. ఏడుపంది.
 8. ముల్లు. [ను.) 2. జలము. (వి. నబము)
 శవము-న. 1. పీనుగు. (వృ. దీనినుండి జీవముపోవు
 శశకము-న. కుందేలు. (వృ. దాటుచుఁ జోవు
 నది.) రూ. శశము. నమా. శశదరుడు-
 చంద్రుడు. (వృ. శశమువంటి మచ్చకలవా
 డు.) శశి, శశాంకుడు. —పై—శశాదనము-
 దేగ. శశోర్ధము-కుందేటిత్రువ్వతోనేసినకంబళి.
 శష్కులి-న. 1. చక్కిలము. 2. బయటిచెవి.
 శష్పము-న. 1. లేతకనవు. 2. ప్రతిభాహి.
 శసనము-న. యజ్ఞమందలివక్రద్రుము.
 శస్త్రము-న. 1. కుభము. 2. కుభకరము. 3. మ్రత
 ము. 4. శ్రేష్ఠము.
 శస్త్రము-న. 1. ఆయుధము. 2. ఇనుము.
 శస్త్రీ-న. 1. చురకత్తి. 2. మాదిగకత్తి. 3. శస్త్ర
 ముగలవాడు.

శా

శాంకరుడు-న. 1. వినాయకుడు. 2. కుమార
 శాంతము-న. శాంతిఁబొందినది. [స్వామి.
 శాంతి-న. కామక్రోధాదిరాహిత్యము, శేషము. క్రి.
 శాంబరి-న. 1. మాయ. 2. రతీదేవి. [శాంతించు.
 శాంభవి-న. పార్వతి. (వృ. శంభునిదార్త)
 శాకము-న. 1. కూర. 2. పేకుచెట్టు. 3. ఒకదీప్తి
 శాకిని-న. ఒకతెగనిశాచశ్రీ. [నము.
 శాకునము-న. శకునశాస్త్రము.
 శాకునికుడు-న. పక్షిలవేటకారుడు.
 శాక్రము-న. ఎద్దు. (వృ. శాకాహారి.) [యడు.
 శాక్తుడు-న. శక్తిమత ప్రవర్తకుడు. రూ. శాక్తే
 శాక్యముని, శాక్యనింహుడు-న. శాక్యబుద్ధదేవుడు.

కాఖ.న. 1. చెట్టుకొమ్మ. 2. వేదభాగము. 3. చేయి. నమా. కాఢినగరము-ఉపనగరము, పేట.

—మృగము-కోరి.

కాఖి.న. 1. వృక్షము. 2. వేదము. [కాటిక. కాటి.న. 1. కాషాయపత్తము. 2. దుప్పటి. రూ. శాత్యము-న. శతత్వము, కపటము. కాణము-న. సానడాలు. రూ. కాణి.

కాతకుంభము-న. బంగారు. (వృ. శతకుంభపర్వతమునఁబుట్టినది.)

కాతము-న. 1. సుఖము. 2. వాడి చేయఁబడినది. 3. కృశించినది. 4. నూతనపాలు. నమా. కాకోదరి.

1. కృశించిన కడుపుగల ఆడుది. 2. ఆడుది.

కాత్రము-న. 1. శత్రుత్వము. 2. శత్రుసమూహాత్రవుడు-న. శత్రువు. [హము.

కాద్యలము-న. లేతపచ్చికకంది. రూ. కాద్యలము.

కాచము-న. 1. తిట్లు. 2. బిట్లు. క్రి. కాపించు, శపించు.

కాజకము-న. కూన. రూ. కాజము.

కాబ్బికుడు-న. శబ్దకాప్తము తెలిసినవాడు.

కాచునము-న. శమనము. [మైనది.)

కారద-న. 1. సరస్వతి. 2. పార్వతి. (వృ. సూతన

కారదము-న. 1. సంవత్సరము. 2. శరత్కాలము

నఁబుట్టినది.

కారము-న. 1. చిత్రవర్ణము. 2. జూదపుసారె.

కారి-న. 1. గౌరవంక. రూ. కారిక. 2. జూద

పుసారె. నమా. —పలము-నైతపలక.

కారీరము-న. కంఠస్వరము.

కార్గము-న. 1. విప్లువువిల్లు. 2. విల్లు. (వృ.

శృంగముతో జేయఁబడినది.)

కార్గి-న. విప్లువు. (వృ. కార్గముకలవాడు.)

కార్గూలము-న. పులి. (వృ. హించినది.)

కార్గరము-న. కటికచీరటి. [కృరము.

కార్గరి-న. 1. రాత్రి. 2. ముప్పదినాలుగవనంప

కాల-న. ఇల్లు.

కాలి-న. 1. ఒకప్రత్యయము. (బుద్ధికాలి మొ.)

కాలికుడు-న. సారెవాడు. [2. వరి.

కాలీనుడు-న. దిట్టతనములేనివాడు.

కాల్యూరి-న. 1. బూరుగుచెట్టు. 2. ఒకదీవి.

కాశ్యతము-న. నాశములేనిది.

కానకుడు-న. కానించువాడు.

కాననము-న. 1. రాజు చేసిన దానమునకై వ్రాసి

యిచ్చినకవులు. 2. చట్టము. 3. ఆజ్ఞ. 4. శిక్షించుట. క్రి. కానించు-1. ఆజ్ఞాపించు. 2. శిక్షించు.

కాస్త-న. కానించువాడు.

కాస్తీ-న. శిక్ష.

కాత్తము-న. నియమనగ్రంథము. (ఇవియాలు : శ

ర్కము, వ్యాకరణము, ధర్మము, మీమాంస,

వైద్యము, జ్యోతిషము.) నమా. కాత్తవిడుడు.

కాత్త్రము తెలిసినవాడు.

కాత్రి-న. కాత్త్రవిడుడు.

కాత్రియము-న. కాత్త్రసంబంధమైనది.

కాన్యము-న. కానింపఁదగినది.

శి, శీ

శింఘాణము-న. 1. ఇసుపచిచ్చెము. 2. చీమిడి,

రూ. సింహాణము.

శింజ-న. 1. వింటిలారిమోత. 2. అందెలకప్పుడు.

శింజానము-న. శింజార్వవిగలది.

శింజితము-న. భూషణములధ్వని.

శింజిని-న. 1. వింటిలారి. 2. కాలియందె.

శింకుచ-న. ఇరుగుడుచెట్టు.

శింకుమారము-న. 1. మొనలి. (వృ. శింకుపుంజం

వునది.) 2. వీరుకోరి.

శిక్యము-న. 1. కానడియట్టి. 2. ఉట్టి. [శిక్షించు.

శిక్ష-న. 1. దండనము. 2. విద్యాభ్యాసము. క్రి.

శిక్షితుడు-న. 1. దండింపఁబడినవాడు. 2. నేర్పరి.

శిఖ-న. 1. జుట్టు. 2. నెగ. 3. కొన. నమా.

శిఖతరువు-దీన ప్రంతము. —వంతుడు-అగ్ని.

—వశము-నెమలి. [2. పెరిల్లు.

శిఖండకము-న. 1. నెమలిపురి. రూ. శిఖండము.

శిఖండి-న. 1. ధృవద్వయమునిఅన్న. 2. నెమలి.

3. నెమలిపురి. 4. కోడి. 5. బాణము. [కొన.

శిఖరము-న. 1. కొండకొన. 2. చెట్టుకొన. 3.

శిఖరి-న. 1. కొండ. 2. చెట్టు.

శిఖరిణి-న. 1. కొన్నిసంభావులుచేర్చి పక్కము

చేసినవజ్జిగ. (వి. సిగరి.) 2. ఉత్తమస్థి. 3. రోమానె.

శిఖి-న. 1. అగ్ని. 2. నెమిలి. 3. కోడి. 4. చెట్టు. 5. బాణము. నమా. —ముఖి-చెకుముకిరాయి. —వాహనుడు-కుమారస్వామి.

శితము-న. 1. వాడియైనది. 2. బిక్కుయైనది.

శితి-న. 1. తెల్లనిది. 2. నల్లనిది. నమా. —కంకుడు-శివుడు.

శిథిలము-న. నంధులువదలినది, క్షతము.

శిథివిష్టుడు-న. 1. విష్టువు. 2. శివుడు. (వ్య. పశువులయందు వ్యాపించినవాడు.) 3. బిట్టతలవాడు. 4. శివరొగి. (వ్య. చర్మముందురొగ

శివ-న. 1. శివ. 2. వరుగుమ్మి. [వ్యాప్తికలవాడు.]

శివక-న. పల్లకి. [దేరా.

శివరము-న. దండువిడిసినచోట గొప్పవారువిడిసిన

శిర-న. 1. నరము. 2. ఈనె.

శిరము-న. 1. తల. 2. శిఖరము. 3. సేనాగ్రము. రూ. శిరసు, శిరస్సు. నమా. శిరస్సు-మిడికము. శిరస్త్రిము. —పై. —రూ. శిరస్త్రిము. శిరగ్గహము-చంద్రకాల. శిరోజము, —రుహము-తలవెండ్రుక. —ది-మెడ. క్రి.

శిరసావహించు-తలదెల్పి.

శిరాలుడు-న. లావునరములుగలవాడు.

శిల-న. 1. కాయ. 2. నెలయేలు. (వి. సిల) నమా. శిలాపుత్రము-పొత్రముకాయ. శిలో

శిలి-న. ఆడు ఎత్తు. [చ్యయము-కొండ.

శిలింద్రము-న. 1. ఆరటిపువ్వు. 2. పుట్టగొడుగు.

శిలీముఖము-న. 1. బాణము. 2. కుమ్మెర. (వ్య. ములికి ముఖమందుగలది)

శిల్పము-న. 1. చిత్రరపువ్రాయుట మొదలగు శిల్ప

లవని. 2. నృత్యగీతవాద్యాది చతుష్టస్థితాహ్యక్రియలు. 3. ఆలింగనాది చతుష్టస్థాభ్యంతరక్రియలు. [మంగలి, చాకలి, ముచ్చి.)

శిల్పి-న. శిల్పకారుడు. (వీరేపురు; వద్రంగి, సాలె,

శివ-న. 1. పార్వతి. 2. నక్క.

శివము-న. 1. కుభము. 2. సుఖము. 3. మోక్షము. 4. వెళ్లి. నమా. శివంకరుడు-కుభకరుడు.

శివకము-1. పసులగడ్డు గూటము. 2. మేకు.

—కాతి-శివంకరుడు.

శివుడు-న. ఈశ్వరుడు, ముక్కంటి. (వ్య. కమించియుండువాడు, సాధువులమనస్సులందు కలనించియుండువాడు.)

శిశుకము-న. 1. శిశువు. 2. ఉలువమీను. 3. మొనలి.

శిశువు-న. బిడ్డ.

శిశ్నము-న. మగగుడి.

శిష్టి-న. ఆజ్ఞ. [యుడు.

శిష్టుడు-న. 1. నదాచారసంపన్నుడు. 2. విదే

శిష్యుడు-న. విద్యకొఱకుచేరి సేవచేయుచు శిషింపఁబడువాడు, చట్టు.

శితరము-న. 1. తంపర. 2. ఏనుగుకొండము

శీఘ్రము-న. వడి. [చివర పుట్టు మదము.

శీత-న. నాగటివాయి. రూ. పీత.

శితము-న. 1. చల్లనిది. 2. అలస మైనది. నమా.

శితకము-చలికాలము. —కరుడు-చంద్రుడు, చలివెలుగు. (ఇట్లు —భానుడు. —మయూఖుడు, —కిరణుడు, శీతాంతుడు మొ.) —

శితలము-న. చల్లనిది. [నగము-హిమాచలము.

శిధువు-న. 1. వత్సమైనచెఱుకురసమునఁజేసినకల్లా, 2. ఏనుగుకన్నులందుపుట్టుమదము.

శీర్షము-న. 1. నడలినది. 2. పన్నుగిల్లినది.

శీర్షము-న. తల. నమా. శీర్షకము-శిరస్త్రిము, కిరీటము. —జ్యము. —పై—శీర్షిక-వ్యాసము మొదలగు వాని కుంచుపేరు.

శీలనము-న. దివ్యగ్రంథములపరీక్ష. క్రి. శీలించు- 1. పరీక్షించు. 2. వాడుకపఱచు.

శీలము-న. 1. స్వభావము. 2. మంచినదత.

శు, శూ, శృ

శుంఠి-న. సొంటి.

శుంతుడు-న. మూడుడు. రూ. శుంక.

శుండ-న. 1. తొండము. 2. కల్లా. 3. వేళ్ళ.

శుండాలము-న. ఏనుగు.

శుంభత్-న. ప్రకాశించునట్టి.

శుకము-న. చిలుక. నమా. శుకవాహుడు-మన్మథుడు.

శుక్కు-న. శోకము. [భుడు, చిలుకరొతు.

శుక్తి-న. 1. ముత్యపుచిప్ప. 2. శంఖము. 3. నక్క

గుల. 4. పుత్రపెంచిక.
 కుక్రము-న. 1. రేతన్ను. 2. కంటిపువ్వు.
 కుక్రడు-న. 1. అనురగురువు. (పుష్క. తెల్లనివాడు.) 2. అగ్ని. (పుష్క. శేజిన్నకలవాడు.)
 కుక్రవారము-వారములో ఆజవదిసము, తృగువారము. —శిష్యుడు-అనుడుడు.
 కుక్ర-న. మూడవసంవత్సరము. [పూర్వవక్షము.
 కుక్రము-న. 1. వెండి. 2. తెలుపు. 3. మానమున
 కుచి-న. 1. అగ్ని. (వి. చిచ్చు) 2. ఉపధాకుడు.
 కైసమంత్రి. 3. గ్రీష్మర్తవు. 4. తెల్లనిది. 5. పరిభర్తమైనది.
 కర్దము-న. 1. తెల్లనిది. 2. దోషములేనిది. 3. దాగుచేయబడినది. 4. కేవలము.
 కర్దాంతము-న. 1. అంతఃపురము. 2. అంతఃపుర
 క్షి. 3. వెనుకటిటొట్టికట్టు.
 కుచి-న. 1. శోభనము. 2. మార్గనము.
 కునకము-న. కుక్క. (పుష్క. ఇట్టట్టదిరుగునది.)
 (క్షి. కుచి)
 కుభంయపు-న. కుభముతోగూడుకొన్నవాడు.
 కుభకృత్తు-న. మున్నదియాజవసంవత్సరము.
 కుభము-న. మంగళము. సమా. కుభదంతి-1. వాయు
 వ్యధిశయందలి పుష్పదంతమును దిగజముధార్వ.
 2. చక్కనిపండ్లుగలది, సుదతి.
 కుభ్రము-న. 1. తెల్లనిది. 2. ప్రకాశించునది. సమా.
 కుభ్రాంకుపు-చంద్రుడు, రూ. కుభ్రాంకుడు.
 కుల్కము-న. 1. సుంకము. 2. ఉంకువ. 3. వేళ్య
 కుల్కము-న. 1. రాగి. 2. త్రాడు. [క్రిచ్చు రోయి.
 కుల్కాష-న. 1. వినివచ్చు. 2. సేవ. 3. చెప్పట.
 (పుం. కుల్కాషకుడు-కుల్కాషచేయివాడు.)
 కుష్కము-న. 1. వంటచెఱుకు. 2. ఎండినది. 3.
 వట్టి. క్రి. కుష్కించు-1. ఎండు. 2. ఇంకు, కు
 స్కిభించు. —పై.—
 కుష్కము-న. 1. బలిమి. 2. శేజిన్ను. 3. నివ్వు.
 కూకము-న. 1. తేలుకొంది. 2. వరిముల్లు. 3. కని
 కూకలము-న. శిశింపబదనిదుష్టాశ్వము. [కరము.
 కూడ-న. కూడజాతిష్టి.
 కూడి-న. కూడనిధార్వ. [వాడు.)
 కూడుడు-న. నాంవజాతివాడు. (పుష్క. శ్లేశవడు

కూనారము-న. 1. కుక్కపాలు. 2. పాముగ్రుడ్డు.
 కూన్యము-న. 1. నున్న. 2. పాడు.
 కూరుడు-న. 1. సూర్యుడు. 2. యుద్ధమునకు
 భయపడనివాడు. 3. ప్రౌఢుడు.
 కూర్పము-న. చేతి. సమా. కూర్పజఖ-రావణునిచెల్లె
 కూల-న. 1. కొమ్మ. 2. వేళ్య. [లు. (వి. చుప్పనాక)
 కూలము-న. 1. ముమ్మెనవాయి. 2. పెక్కిము. 3.
 ఒకరోగము. సమా. కూలపాణి-శివుడు.
 కూలి-న. కూలపాణి.
 కృంఖల-న. 1. మగవానిమొలనూలు. 2. ఏనుగు
 కాలనంతెల. 3. సంతెల. రూ. కృంఖలము.
 కృంఖలితము-న. సంతెలయేయబడినది.
 కృంగము-న. 1. కొమ్ము. 2. కొండకొమ్ము. 3.
 చిమ్మనగ్రోవి. 4. ఊడుకొమ్ము. 5. దొరక
 నము. సమా. కృంగచేరము-అల్లము. కృంగా
 టకము-చదుకము.
 కృంగారము-న. 1. నవరసములలోనొకటి. 2. అ
 లంకారము. (వి. సింగారము) క్రి. కృంగారిం
 చు. సమా. కృంగారకట్ట. (మిశ్ర) పొరక.
 —యోని - మన్నుడుడు. —చనము - ఉద్యాన
 వనము. [గారముగలవాడు. (వి. సింగారి)
 కృంగారి-న. 1. విటుడు. 2. ఏనుగు. 3. కృం
 కృంగి-న. 1. పాచమిను. 2. ఏనుగు. 3. కొం
 ద. 4. మ్రాసు. (పుష్క. కృంగము కలది.)
 కృంగిణి-న. ఆవు.
 కృతము-న. కాచబడినది. (నేయ మొ.)

శ్శే, శ్శై

శ్శేఖరము-న. 1. సిగదండ. 2. (ఉత్తరపదమైనదో)
 శ్శేష్ము. క్రి. శ్శేఖరించు-గిప్పవడు.
 శ్శేఫము-న. మగగుఱి.
 శ్శేముషి-న. బుద్ధి, మనిష.
 శ్శేవరి-న. నిధి. రూ. సేవధి. [(వి. సేవ.)
 శ్శేష-న. అనుగ్రహించి యిచ్చిన అక్షరయ మొ.
 శ్శేషము-న. మిగులు. క్రి. శ్శేషించు.
 శ్శేషుడు-న. వేయిపదలుగల సర్పరాజు. సమా.
 శ్శేషశయనుడు-విష్ణువు. శ్శేషాలము-తిరుమల,
 ఇట్లు—తైలము, శ్శేషాద్రిమొ.)

తైత్తిర్యము-న. క్రొత్తగాఁ జదువ నారంభించిన
తైత్తిర్యము-న. 1. చలువ. 2. జలుబు. [శిష్యుడు.
తైత్తిర్యము-న. కొండ. (వృక్షలించుచుండుగలవు)
నమా. తైత్తిర్యుడు. శివుడు, గట్టులుకాదు.
తైత్తిర్యము-న. నట్టువుడు.
తైత్తిర్యము-న. ఆటకత్తె. నటి. (పుం. తైత్తిర్యుడు.)
తైత్తిర్యము-న. శివునిదైవముగా నెంచు మతము.
తైత్తిర్యము-న. నీటిపాచి. రూ. తైత్తిర్యము, శేవలము.
(వృక్ష. జలముండునునది.)
తైత్తిర్యము-న. ఏలు, నది. (వృక్ష. తైత్తిర్యముకంది)
తైత్తిర్యము-న. శివభక్తుడు.
తైత్తిర్యము-న. 1. శివత్వము. 2. చాలము.

శో, శౌ

శోకము-న. దుఃఖముచేతపించుట, వగవు. క్రి.
శోచనము-న. వగచుట. [శోకించు.
శోచనీయము-న. శోకింపదగినది. రూ. శోచితవ్య
ము, శోచ్యము. [కుడు-అగ్ని.
శోచిస్తు-న. సూర్యకిరణము. నమా. శోచిష్టే
శోణము-న. 1. ఎఱుపు. 2. ఒకనది. 3. నివృత్తి.
నమా. శోణరత్నము-కెంపు.
శోణితము-న. 1. రక్తము. 2. పురుషునిపీర్వము.
శోణి-న. ఎఱుపు. రూ. శోణిమము.
శోధనము-న. 1. కుద్దచేయుట. 2. చరిష్కరించు
ట. 3. వెదకుట. క్రి. శోధించు. (పుం. శోధ
శోధి-న. చీపురుకట్ట. [కుడు.)
శోధితము-న. శోధింపఁబడినది.
శోష-న. వాపుగోగము.
శోభ-న. 1. వస్త్రభూషణాదులచే గలుగు కాంతి.
2. కాంతి. 3. ఇవ్వ. క్రి. శోభించు, శోభిల్లు-
ప్రకాశించు.
శోభకృత్తు-న. ముప్పదియేడవనంపత్సరము.
శోభనము-న. 1. సుందరము. 2. నభూవరుల వడ
శోభితము-న. ప్రకాశమొందినది. క్రి. కింటి కంపుట.
శోషణము-న. 1. ఇంకుట. 2. ఎండుట. క్రి. శో
షించు, శోషిలు.
శోషము-న. 1. శోషరోగము. 2. తయరోగము.
శొండికుడు-న. కల్లమ్మవాడు.

శొండుడు-న. 1. కలుద్రావుట లోనగువానిచే మత్తి
శొచము-న. కుదిత్వము. [త్రినవాడు. 2. శ్రేష్ఠుడు.
శొరి-న. కృష్ణుడు. (వృక్ష. వసుదేవుని తండ్రియగు
రూ. శొరి అనువాని మనుమడు.)
శొర్యము-న. 1. కూరత్వము. 2. ప్రాధిమ్యము.
శొల్కి-కుడు-న. కుక్కార్థశుడు.
శొల్పితము-న. జలాదిధార. [ములకు శయనము.)
శౌకానము-న. ఒలికిమిట్ట. పితృవనము. (వృక్ష. శవ
శౌకపు-న. 1. గడ్డము. 2. మీసము.

శ్యా, శ్యే

శ్యాను-న. 1. యౌవనమర్హమురాని. (పి. చాచు)
2. యమున. 3. రేయి. [నలుపు. 4. మల్లు.
శ్యామము-న. 1. మిరియము. 2. ఆకుపచ్చ. 3.
శ్యామల-న. 1. పార్వతి. 2. నల్లనిది.
శ్యామలము-న. నలుపు, నల్లనిది.
శ్యామాకము-న. చాచులు.
శ్యామిక-న. 1. చీకటి. 2. కండు.
శ్యేతము-న. తెలుపు. రూ. శ్యేతము.
శ్యేనము-న. దేగ. (వృక్ష. వేగముగఁ బోవునది.)

శ్ర

శ్రద్ధదానుడు-న. శ్రద్ధగలవాడు.
శ్రద్ధ-న. 1. అక్కణ. 2. అనక్తి.
శ్రద్ధాశువు-న. 1. వేదికగలది. 2. శ్రద్ధగలది.
శ్రద్ధనము-న. 1. కట్టు. 2. కూర్పు.
శ్రమణుడు-న. బౌద్ధసన్న్యాసి.
శ్రమము-న. 1. అలసట. 2. అలవాటు. 3. సాము.
శ్రయణము-న. ఆశ్రయించుట.
శ్రవణము-న. 1. చెవి. 2. వినికి. 3. ఇరువది
శ్రవణీయము-న. వినదగినది. [రెండవనక్షత్రము.
శ్రవము-న. చెవి.
శ్రవిష్ట-న. దనిష్ట.
శ్రాంతి-న. ఊహిట. విశ్రాంతి.
శ్రాంతుడు-న. 1. యతి. 2. విశ్రాంతి నొందినవాడు.
శ్రార్థము-న. పితృకర్మము. (వృక్ష. శ్రద్ధకోగూడి
నది.) నమా. శ్రార్థదేవుడు-యముడు.
శ్రావణము-న. 1. వినిపించుట. 2. విదనమానము.

శ్రావ్యము-న. వినదగినది.

శ్రేయఁడు-న. 1. ఆశ్రయఁడు. 2. సేవికుడు.

శ్రీ-న. 1. లక్ష్మి. 2. సంపద. 3. ఐశ్వర్యము.

4. కాంతి. 5. అలంకారము. 6. కీర్తి. 7.

విషము. సమా. —కంఠుడు-శివుడు, కఱకం

ఠుడు. —కరుడు-సంపత్కుడు. —కార్య

ము-గుడిపారుపత్తెము. —బండము-చందనము.

—చూర్ణము-తిరుచూర్ణము. —దుఁడు-కుజేరుఁ

డు. —దరుడు-విష్ణువు. —నివాసుడు-విష్ణు

వు, వేంకటేశ్వరుడు. —పతి-1. విష్ణువు. 2.

చాళి. —పుష్కరిండు-మదనుడు, నిరిచూలి. —

పలము-మారేడు. —మంతము-1. సంపదగల

ది. 2. ఒప్పిరముగలది. (పుం. శ్రీమంతుడు,

శ్రీముఖ-న. ఏడవసంవత్సరము. [శ్రీయఁడు.)

శ్రీముఖము-న. పెద్దలుప్రాసనంపు పత్రిక.

శ్రీవత్సము-న. విష్ణువుతోమ్మునందలిమచ్చ.

శ్రుతము-న. 1. వినికి. 2. శాస్త్రము. 3. వినఁ

బడినది.

శ్రుతి-న. 1. వేదము. 2. చెవి. 3. వినికి. 4. సుతి.

శ్రేణి-న. వరుస.

శ్రేణిక-న. గూడరము. [యస్సు,

శ్రేయము-న. 1. కుభము. 2. దర్శము. రూ. శ్రే

శ్రేష్ఠి-న. 1. కలమందు శ్రేష్ఠుడైనశిల్పి. 2. కల

శ్రేష్ఠుడు. 3. కోమల్లబిరుదుపేరు. (వి.సెట్టి)

శ్రేష్ఠుడు-న. 1. కుజేరుడు. 2. మేలిమిఁబొంది

శ్రేష్ఠ్యము-న. మేలిమి, శ్రేష్ఠత్వము. [నవాడు.

శ్రోణి-న. 1. పిఱుడు. 2. మొల. సమా. —

శ్రోణుడు-న. పిచ్చుకకుంట. [పగళము-మొల.

శ్రోత-న. వినవాడు.

శ్రోతవ్యము-న. వినదగినది.

శ్రోత్రము-న. చెవి.

శ్రోత్రియము-న. అర్చముగావన్నిచ్చుపొలము.

శ్రోత్రియఁడు-న. వేదముచదివిన బ్రాహ్మణుడు.

శ్రోతము-న. వేదమందు విధింపబడినది.

శ్ర, శ్వ

శక్తిఁడు-న. 1. అబ్బుడు. 2. ప్రియముపలుకు

వాడు. రూ. శక్తుడు.

శ్మథము-న. శిథిలము. [క్రి. శ్లాఘించు-పొగడు.

శ్లాఘు-న. 1. ప్రశంస. 2. పరిచర్య. 3. ఇచ్చ.

శ్లాఘనీయము-న. పొగడదగినది. రూ. శ్లాఘ్యము.

శ్లష్ఠము-న. శ్లేష్ఠతోఁగూడినది.

శ్శీలము-న. సంపదగలది.

శ్శేష-న. 1. కలయిక. 2. నానార్థములుగలది.

శ్శేష్ఠము-న. కపము. [జుఁడు.

శ్శేష్ఠులుఁడు-న. కపరోగముకలవాడు. రూ. శ్శేష్ఠ

శ్శోకము-న. 1. సంస్కృతపద్యము. 2. కీర్తి.

శ్శృపచుఁడు-న. చండాలుడు. పుష్క. కుక్కనువండు

శ్శృత్రము-న. రంధ్రము, బెజ్జము. [కొనువాడు.)

శ్శృవృత్తి-న. 1. సేవ. 2. కుక్క-బిరుదు.

శ్శృకుఁడు-న. అలితండ్రి, మగనితండ్రి. బ. అత్త

మామలు. [త్రోఁబుట్టువు.

శ్శృకుర్యుఁడు-న. 1. అలితోఁబుట్టువు. 2. మగని

శ్శృకువు-న. అలితల్లి, మగనితల్లి.

శ్శృశ్రేయసము-న. 1. కుభము. 2. సుఖము. 3. మో

శ్శృసనము-న. 1. శ్వాసము. 2. చాయువు. [క్షము.

శ్శృసితము-న. శ్వాసము. [శ్వాపించి చూచునది.)

శ్శ్వాసము-న. కుక్క-(పుష్క. అంతరిక్షమునచాయువును

శ్శ్వాపదము-న. 1. పులి. 2. వన్యమృగము.

శ్శ్వావిరము-న. ఏడుపంది.

శ్శ్వాసము-న. 1. ఊపిరి. 2. ఉబ్బిసము. 3. వా

యువు. సమా. శ్వాసకాసము-ఉబ్బిసముతోడి

శ్శ్వేత-న. గవ్వ. [దగ్గు.

శ్శ్వేతము-న. 1. వెండి. 2. ఒకదీప్తము. 3. తె

లుపు. 4. కైలాసము. సమా. శ్శ్వేతగరుత్తు,

—పత్రము-హంస. —వాహనుడు-1. అర్హ

నుడు. 2. చంద్రుడు.

మ, మా, ఘో, స్త్రీ

షండము-న. 1. తామరలోనగువానిసమూహము. 2.

ఆటోతు. [షండకుఁడు.

షండుడు-న. 1. హెగ్గడికాడు. 2. పేడి. రూ.

షట్కము-న. ఆఱు.

షట్కర్యములు-న. యజన, యజన, అద్యయన,

అవ్యాపన, దాన, ప్రతిగ్రహములు.
 పట్నదము-న. తు మ్మెద. [దు మె.)
 పదాననుడు-న. కుమారస్వామి. (ఇట్లుపణ్యులు)
 పద్మకుడు-న. సప్తస్వరములలో మొదటిది.
 పద్మకుడు-న. తోడియల్లుడు.
 పద్మిందువు-న. మంగడగబ్బి.
 పద్మాగము-న. కప్పము.
 పక్షి-న. అణువది.
 పక్షిక-న. అణువదిదినములలో పండుధాన్యము.
 పక్షము-న. అణువది.
 పక్షి-న. 1. పక్షమందు అణువతితి. 2. అణువది.
 పాదబము-న. మధురారిరసము.
 పాదపము-న. అణుస్వరములుగల రాగము.
 పాశ్చాత్యుడు-న. కుమారస్వామి. (వ్యు. ఆర్ధరు
 తల్లులుకలవాడు.)
 పోదశము-న. పదునాణు, పదునాణువది.
 ప్రివనము-న. ప్రవించుట.

స

సం-న. చక్కని, మిక్కిలి అనునర్థములిచ్చు ఉప
 సర్గము. (సంక్షయము, సంఘటనము, సంకుప్తి,
 సంపూర్తి, సంయుక్తము, సంరక్షణము, సంస్తు
 తి, సంస్కరణము మొ.) [పాటు.
 సంకటము-న. ఇణుకు. క్రి. సంకటపడు. కృ. —
 సంకటి-తె. రాగి మొ. పిండితోపండినవంటకము.
 సంకరము-న. భేదము తెలియనికూడిక.
 సంకర్షణుడు-న. బలరాముడు. (వ్యు. రెండుగర్భ
 ముల నొకపినవాడు, శత్రువుల సంకటపెట్టు
 సంకలనము-న. (సంఖ్యలను) కూడుట. [వాడు.)
 సంకలితము-న. 1. కూడబడినది. 2. నేలపాతి
 సంకలియ-వి. శృంఖల. రూ. సంకెల. [నది.
 సంకల్పము-న. మనోవ్యాపారము, ఎన్నిక. క్రి.
 సంకల్పించు. [కనబడుట.
 సంకాశము-న. 1. సమానము. 2. సమీపము. 3.
 సంక్షీప్తము-న. 1. ఒకటితోనొకటి కలిపినది. 2.
 సంకు-వి. శంఖము. [వ్యాపించినది.
 సంకుచితము-న. సంకోచమునొందినది. క్రి. సంకు
 సంకులము-న. సంక్షీప్తము. [చించు.

సంకువు-న. జవ్వాదిపిల్లి. సమా. సంకుమదము-
 సంతెల-చూ. సంకలియ. [జవ్వాది.
 సంకేతము-న. 1. పేరు. 2. ఏర్పాటు. 3. సంజ్ఞ.
 4. ఒడబాటు. క్రి. సంకేతించు. 1. పేరుపెట్టు. 2.
 ఏర్పాటుచేయు. క్రి. సంకోచించు, సంకుచించు.
 సంకోచము-న. 1. ముకుళిభావము. 2. సంక్షేపము.
 సంక్రందనుడు-న. ఇంద్రుడు. (వ్యు. శత్రువురా
 మొజపెట్టించువాడు.)
 సంక్రమణము-న. సూర్యుడొకరాశినుండి మఱొక
 రాశికి ప్రవేశించుట. క్రి. సంక్రమించు-చొచ్చు-
 సంక్రాంతి-న. —పె.—
 సంక్షిప్తము-న. సంక్షేపింపబడినది.
 సంక్షేపము-న. సంగ్రహము. క్రి. సంక్షేపించు.
 సంఖ్య-న. లెక్క.
 సంఖ్యము-న. యుద్ధము.
 సంగదము-తె. జెట్టిసాననకువయుక్తమైన ఇనుప
 గుండు. వి. (సంగతము) 1. స్నేహము. 2.
 చేరిక. 3. పరివారము. 4. సమీపము. 5. జత.
 6. సేన.
 సంగడి-వి. (సంగతి) 1. స్నేహము. 2. జత.
 3. సమీపము. 4. పార్శ్వము. 5. విధము.
 6. వెనుక. 7. సమాహము. 8. రెండుకాలే
 బొండులుచేర్చికట్టినతెప్ప. సమా. —కాడు-
 మిత్రుడు. రూ. సంగడిడు. సంగమడుగు-
 ఊరికిసమీపముననున్న మడుగు. [యుక్తము.
 సంగతము-న. 1. స్నేహము. 2. చేరిక. 3.
 సంగతి-న. 1. చేరిక. 2. జ్ఞానము. 3. సమాచారము.
 సంగమము-న. కలయిక. సంయోగము. క్రి. సంగ
 సంగము-న. కూడిక. [మించు.
 సంగరము-న. 1. యుద్ధము. 2. ప్రతిజ్ఞ.
 సంగాతము-వి. (సంగతము) చెలిమి. సమా. సం
 గాతకతై-స్నేహితురాలు. (పుం. సంగాతకా
 సంగి-న. సంగముకలవాడు. [దు, సంగతి.)
 సంగితము-న. గానము. [సగపాటు.
 సంగోరు-తె. (సగము + కోరు) పంజరము
 సంగ్రహము-న. 1. చక్కగాగ్రహించుట. 2. సం
 క్షేపము. క్రి. సంగ్రహించు. [పోరుట.
 సంగ్రామము-న. యుద్ధము. (వ్యు. పరస్పరము

సంగ్రహము-స. 1. పిడికిలి. 2. పిడికిలి బట్టలు.
సంఘము-స. ప్రాజ్ఞానసూహము. క్రి. సంఘిభవించు.
సంఘర్షము-స. 1. ఒరయిక. 2. ప్రోటీ. క్రి. సంఘరించు.

సంఘాతము-స. 1. సమూహము. 2. గట్టిదెబ్బ.
సంచకరము-వి. (సత్యంకారము) క్రయవిక్రయములలో గట్టిపాటుకై ముందిచ్చు ధనము. రూ.

సంచము-తె. చింగారు. [సంచకరువు, సంచకారము.
సంచయనము-స. 1. చచ్చినరెండవదినము ఎముకలు ప్రోగుచేయుట. 2. ప్రోగుచేయుట.

సంచయము-స. 1. ప్రోగు. 2. కూడఁబెట్టుట. 3. సమూహము.

సంచరణము, సంచారము-స. తిరుగుట. నడచుట.
సంచారి-స. తిరుగువాడు.

సంచారిక-స. కుంటెనకత్తె. [బ్ర-మూలధనము.
సంచి-తె. వస్తువులుండు పెద్దతిత్తి. సమా. —మొద
సంచిక-వి. (సంచితము) చేర్చికట్టిన కుట్టిన కాగితములు. [చేయఁబడినది.

సంచితము-స. 1. కూడఁబెట్టఁబడినది. 2. ప్రోగు
సంచు-తె. 1. జూడ. 2. అందము. 3. విదము.
సంజ-వి. సంద్య. [కరణి.

సంజీవకరణి-స. జీవమునిచ్చు ఓషధి. చూ. విశల్య
సంజీవి-స. జీవమును కలుగఁజేయునది.

సంజోక-తె. రెండుప్రక్కలకాఁగెడిదులుదక్కనది
మిత్రాదు. [పరిభాష. 5. సూర్యనిదార్య.

సంజ్ఞ-స. 1. నైగ. 2. పేరు. 3. తెలివి. 4.
సంజ్ఞప్తి-స. 1. చంపుట. 2. విన్నవించుట.

సంజ్ఞాపు-స. ముట్టికాళ్ళవాడు.

సంజ్యోరము-స. 1. కాఁక. 2. వేడిమి.

సండినము-స. మీఁదికెగురుట.

సంత-తె. 1. చెంత. 2. నిర్ణయంపఁబడిన దినముననుచెడు అంగళ్లకుటమి. 3. వి. వేద

సంతకము-తె. వ్రాసినవారి చేవ్రాలు. [పాతము.
సంతకము-స. 1. ఎల్లప్పుడు. 2. ఎడతెగనిది. రూ.

సంతకము. [పౌత్త్రపారంపర్యము. 4. వరుస.

సంతతి-స. 1. కులము. 2. సంతానము. 3. పుత్త్ర

సంతన-వి. (సంతానము) చేరిక. క్రి.—కట్టు. 1.

చేరు, సంఘిభవించు, 2. ఆయత్తవడు.—చేయు-

ప్రోగుచేయు. సంతపడు-ఒడ్దికపడు. [ప్రే. సంత
సంతమనము-స. అంతటనిండినచీతటి. [వజ్రు.
సంతరించు-తె. 1. పరిపఱచు. 2. సేకరించు. 3.
రచించు. 4. ధరించు. 5. కలిగించు.

సంతర్పణము-స. తృప్తిపఱచుట.

సంతనము-వి. సంతోషము. రూ. సంతానము, సంతో
నము. క్రి. సంతపవడు, సంతసించు, సంతసిల్లు,
సంతోసిల్లు.

సంతానము-స. 1. బిడ్డ. 2. పుత్త్రపౌత్ర పారం
పర్యము. 3. కులము. 4. ఒకకల్పవృక్షము.
(సప్తసంతానములు: తటాకము, నిది, అగ్ర
హారము, దేవాలయము, వనము, ప్రబంధము,
పుత్త్రుడు.) [కాపించు. మిక్కిలితపించు.

సంతాపము-స. 1. కాఁక. 2. వేడిమి. క్రి. సం
సంకు-వి. (సంతతి) 1. సంతానము. 2. కులము.
సంతానము-చూ. సంతనము. [సంతోషించు.
సంతోషము-స. ముదము. (వి. సంతనము) క్రి.
సంతోనము-చూ. సంతనము.

సందంశము-స. వట్టుకాటు.

సందడి-తె. 1. ఒరసికొనుజననసూహము. 2.
జననసూహద్యుతి. 3. అతిశయము. 4. సంకు
లము. క్రి. సందడించు, సందడిగొను,—వడు.

సందరము-వి. (సముద్రము) మున్నీరు. రూ. సం
ద్రము. [యము. క్రి. సందర్శించు-సమయమగు.

సందర్శము-స. 1. ప్రబంధముకూర్చు. 2. సమ
సందానము-స. వసులగఁబడుమెన.

సంది-వి. (సంది) సందు.

సందిగము-స. సందేహమైనది. [సందియపడు.

సందియము-వి. (సందేహము) సంశయము. క్రి.

సందిలి-తె. దండచేయు, ప్రగంధము. సమా. సం
దికడియము-సందిలిధరించు కడియము, —
దండ-కేయూరము.

సందు-వి. (సంది) 1. ఇటుకుపీడి. 2. సౌరంగ
ము. 3. ఎడము. 4. సందర్శము. 5. బిడ్డ
లకుఁగలుగు దోషము. సమా. —కట్టు-మద్య
కాలము. క్రి. —కొను-1. వ్యాపించు. 2. కూ
డు. 3. పరిగ్రహించు.

సందె-వి. వంద్య. సమా. —జాము-సంద్యాకాలము.

సందేశము-న. సమాచారము. సమా. సందేశహ
రుడు-దూత.
సందేశము-న. సంతోషము. క్రి. సందేహించు.
సందోహము-న. గుమి.
సంద్రము-చూ. సందరము.
సంద్రావము-న. యుద్ధమువలన(బాటుట). రూ. సం
సంద్రుడు-వి. సముద్రుడు. [దావము.
సంద-న. 1. ప్రతిజ్ఞ. 2. మేర. 3. సంద్య.
సందాత-న. కూర్చువాడు.
సందానము-న. కూర్చుట. సమా. సందానకరణి-
చెడినఅవయవములను కూర్చుటనది. చూ. విళ
సందాయకుడు-న. సందాత. [లక్ష్మకరణి.
సంది-న. 1. కూడిక. 2. శత్రువుతోడిపొందు. 3.
సందు. 4. సౌరంగము. 5. రూపకములం
దొక యంగము. క్రి.సందించు-1.కూడు. రూ.
సందిల్లు. 2. కూర్చు.
సందితము-న. కూర్చుబడినది.
సందిత్వ-న. సందించనిచ్చు. (పుం. సందిత్తువు.)
సంద్య-న. 1. ప్రాద్దుపుట్టుకు ముందైనదిగదియల
వఱకును ప్రాద్దుక్రంకినవెనుకమూడుగదియల
వఱకును గల కాలము. 2. సంది. 3. ప్రతిజ్ఞ.
సంసగియ-వి. చంపకము, రూ. సంసగి, సంస
సంపత్తి-వి. సమృద్ధివగు. [గె, సంపెగ.
సంపత్తి-న. 1. సంపద. 2. సమృద్ధి.
సంపత్తు-న. ఐశ్వర్యము. రూ. సంపద.
సంపన్నము-న. 1. సంపదతోగూడినది. 2. సమృ
సంపర్కము-న. 1. కలయిక. 2. చేరిక. [ద్రమైనది.
సంపాదనము-న. గడించుట. క్రి. సంపాదించు.
(పుం. సంపాదకుడు.)
సంపాదితము-న. సంపాదించ(బడినది.
సంపాద్యము-న. గడింప(దగినది.
సంపాసారి-వి. (సంప్రసారి) కోమటి.
సంపు-తె. రూ. చంపు. [సంపుటించు-ముకుళించు.
సంపుటము-న. 1. బరణి. 2. ముకుళనము. క్రి.
సంపుక్రమ-న. సంయుక్తము.
సంపెగ-చూ. సంసగియ.
సంపెట-తె. ఇనుమును సాగ(గొట్టు పెద్దనుత్తి.
రూ. సమ్మెట. వి. (చర్మయృష్టి) కళ, జాటీ.

సంప్రతి-తె. లెక్కనరిచుచు పెద్దకరణము. క్రి.
సంప్రతిండు-1. లెక్కనరిచుచు. 2. ఆలో
సంప్రదాయము-న. గురుపారంపర్యము. [విండు.
సంప్రధారణ-న. (దేనినేని యిదియుక్తమని) సమ
ర్థించుట.
సంప్రహారము-న. 1. యుద్ధము. 2. గమనము.
సంప్రోక్షణము-న. 1. చిలుకరించుట. 2. పరిశుద్ధి
చేయుట. క్రి. సంప్రోక్షించు. [బంధించు.
సంబంధము-న. 1. చుట్టతీకము. 2. కూడిక. క్రి. సం
సంబంధి-న. 1. చుట్టము. 2. సంబంధముకలవాడు.
సంబంధము-వి. (సంబంధము) 1. దారిబట్టము. 2.
బట్టెము. 3. తీకము. రూ. సంబంధము. [సంబంధించు.
సంబడించు-తె. 1. వల్లనడు. 2. తెప్పిలు. రూ.
సంబరము-వి. (సంక్రమము) 1. వేగిరపాటు. 2.
సంతోషము. 3. పండుగ. రూ. సంబ్రము.
సంబరి-తె. తొల(గుము. రూ. సంబరి.
సంబలము-చూ. శంబలము.
సంబలు-వి. (సంభరువు) 1. పాపకోళ్లు. 2. పా
సంబలము-చూ. సంబరము. [దరక్షలు.
సంబంధించు-చూ. సంబడించు.
సంబంధిక-తె. వక్కాకుతిత్తి. రూ. సంబెళ.
సంభాగువు-తె. ఏలుబాటుసాధనము.
సంభాధము-న. ఇటుకు.
సంభారము-వి. (సంభారము) కూరలకువలయు
సంభావు-తె. ఒకతెగవరి. [వస్తువులు. రూ. సంభాధ.
సంభాళించు-తె. 1. ఆదరించు. 2. నెఱవేర్చు. 3.
పరివఱచు. రూ. సమాళించు. [పాపోసులు.
సంభాళిగలు-వి. (సంభరువు) 1. పాపకోళ్లు. 2.
సంబంధి-న. సంబోధనము.
సంబెళ-చూ. సంబంధిక.
సంబోధనము-న. పిలుపు. ఆహ్వానము. [ళిగలు.)
సంభరువు-న. పాపలు. రూ. సంభరుక. (వి. సంభా
సంభళి-న. కుంచెవకతె. రూ. శంభళి.
సంభవము-న. 1. పుట్టుక. 2. హేతువు. 3. కూ
డిక. క్రి. సంభవించు, సంభవిల్లు.
సంభారము-న. 1. సమాహము. 2. పదార్థసంచ
యము. 3. సర్వ సంపూర్ణత్వము.
సంభావన-న. 1. తలపు. 2. సమావనము. 3.

సంభాషనీయము — సంస్కృతము.

ప్రసాది. క్రి. సంభాషించు. [భావ్యము. సంభాషనీయము-స. సంభాషించదగినది. రూ. సంభాషణము-స. చక్క-గాచూటాడుట. క్రి. సంభా సంభూతము-స. పుట్టినది. [షించు. సంభృతము-స. 1. చక్క-గాభరింపఁబడినది. 2. చక్క-గా దరింపఁబడినది. [క్రి. సంభోగించు. సంభోగము-స. 1. మంచునుఖము. 2. సురతము. సంభ్రమము-స. 1. వేగిరపాటు. 2. భయము. 3. ఆదరము. క్రి. సంభ్రమించు-వేగిరపడు. సంయతము-స. కట్టఁబడినది. సంయత్తు-స. యుద్ధము. సంయమనము-స. 1. బంధనము. 2. వ్రతము. సంయమని-స. యమునిపట్టణము. [సంయామము. సంయమము-స. హింసాదులవంసవిరమించుట. రూ. సంయమి-స. ముని. (వృ. సంయమముకలవాడు.) సంయుక్తము-స. కూడుకొనినది. సంయుగము-స. యుద్ధము. సంయోగము-స. కూడిక. (వ్య. వియోగము) సంయోజితము-స. మతొకదానితోకూర్చఁబడినది. సంరంభము-స. వేగిరపాటు. అభోపము. క్రి. సం సంరంభము-స. సంరంభమునొందినది. [రంభించు. సంరాచము-స. మ్రోత. సంరూఢము-స. పెరిగినది. సంలాభము-స. ప్రితితోడి పరస్పర సంభాషణము. సంవత్సరము-స. ఏడు. (ఇవి అణునది: ప్రభవ సంవర్తకము-స. బంధముని వాగలి. [విభవాది) సంవర్తము-స. ప్రళయము. సంవనశము-స. ఊడు. [రూపమగు సంభాషణము. సంవాదము-స. 1. సమాచారము. 2. ప్రశ్నోత్తర సంవాహనము-స. 1. చక్క-గామోయట. 2. ఓ డలు పిసుకుట. (వృ. సంవాహకుడు.) సంవిత్తు-స. 1. జ్ఞానము. రూ. సంవిత్తి. 2. సం కేతము. 3. ప్రతిజ్ఞ. 4. అంగీకారము. 5. ఆ చారము. 6. యుద్ధము. 7. సంభాషణము. సంవీతము-స. హారమువలెవేసికొన్నజం దెము. సంవృతము-స. చుట్టుకొనఁబడినది, ఆవృతము. సంవేగము-స. సుద్రుమము. వేగిరపాటు. సంవేళిని-స. మొగసాల.

సంవ్యాసము-స. 1. ఉత్తరీయము. 2. వస్త్రము. సంశస్త్రకుడు-స. తిరుగననిబట్టు పెట్టుకొనియుద్ధము చేయువాడు. సంశయము-స. సందేహము. క్రి. సంశయించు. సంశయిత-స. సంశయించువాడు. సంశ్రయము-స. ఆశ్రయము. క్రి. సంశ్రయించు. సంశ్రవము-స. అంగీకారము. సంశ్రితము-స. ఆశ్రయింపఁబడినది. సంశ్రుతము-స. అంగీకరింపఁబడినది. సంశ్లీషము-స. కౌగిలించఁబడినది. సంశ్లేషము-స. కౌగిలింత. క్రి. సంశ్లేషించు. సంసక్తము-స. చేరినది. సంసక్తి-స. చేరిక. సంసత్తు-స. కొలుపుబాటము. సంసరణము-స. 1. సంసారము. 2. బాట. 3. సంసరించు-స. పుట్టు. [యుద్ధప్రారంభము. సంసర్గము-స. 1. సంబంధము. 2. చేరిక. సంసారము-స. అలాదిదలతోడియునికీ. సంసారి-స. సంసారముకలవాడు, గృహస్థ. సంస్మృతి-స. సంసారము. సంస్మృష్టము-స. సంసర్గమునొందినది. సంస్మృషి-స. సంసర్గము. సంస్కారము-స. 1. చక్కఁజేయుట. 2. (శవ మును) దహించుట. 3. అనుభూతార్థస్మృతి. 4. పాకము. రూ. సంస్కరియ. క్రి. సంస్కరించు. సంస్కృతము-స. 1. దేవభాష. 2. చక్కఁజేయఁబడినది. 3. వ్యాకరణశీతమైనది. 4. పక్కము చే నంస్కరియ-చూ. సంస్కారము. [యఁబడినది. సంవ్రతము-స. 1. చిగుళ్లలోనగువానిచే నేర్పబ చినపడక. 2. యజ్ఞము. సంవ్రతము-స. 1. పరివరము. 2. స్తుతి. సంస్థాయము-స. 1. ఇల్లు. 2. విరివి. 3. సమూహము. సంస్థాత-స. చక్క-గా నిలుచుండువాడు. సంస్థానము-స. 1. నన్ని వేళము. 2. చతుష్పతము. 3. చిన్నరాజ్యము. 4. పురుషుడు. [దినది. సంస్థితము-స. 1. చచ్చినది. 2. చక్క-గా ఉం సంస్థితి-స. 1. చావు. 2. చక్కనియునికీ. సంస్థౌఢము-స. 1. యుద్ధము. 2. భేదించినది.

సంహితము-న. చక్క-గా చేరినది.

సంహతి-న. సమూహము.

సంహనము-న. శరీరము. [తి. క్రి. సంహరించు.

సంహరణము-న. చంపుట. రూ. సంహారము, సంహృ

సంహర్త-న. సంహరించువాడు. రూ. సంహారకుడు.

సంహిత-న. 1. వర్ణసంయోగము. 2. సంధింపఁ

సంహృతము-న. సంహరింపఁబడినది. [బడినది.

సకలము-న. 1. సర్వము. 2. కలతోఁగూడినది.

సకలాతు-హిం. ఉన్నిబట్టు.

సకి-వి. (నఖి) 1. చెలి. 2. అడుది. రూ. సకియ.

సకిన-తె. 1. కృత్రిమవత్తి. 2. క్షీయబిళ్ళ. 3. బొ

మ్మ. రూ. సకిన. సమా. సకినలమంచము-చి

త్రపునచేసినమంచము.

సకినము-వి. (శకునము) 1. కుభసూచకనిమిత్తము.

2. కుభాకుభసూచకవాక్కు. సమా. సకినపుఁ

బులుగు-పైఁడికంటి. [సకిలింత, సకిలింత.

సకిలింపు-తె. గుట్టుముకూయు. రూ. సకిలింపు. కృ.

సకుడు-వి. (సఖుడు) చెలికాడు.

సకృత్తు-న. అరుదు.

సక్తము-న. ఒకటకలిగినది.

సక్తపు-న. పేలపిండి.

సక్తి-న. తొడ.

సఖి-న. 1. చెలికత్తె. 2. స్నేహితుడు. 3. సహాయఁ

శ్రమ్యము-న. చెలిమి. [దు. రూ. సఖుడు. (వి. సకి.)

సగంధుడు-న. స్నేహితుడు.

సగటు-హిం. మొత్తము. వి. చదరంగమున శకటము.

సగతు-తె. గుట్టపువల్లమునకు రతనాలతో చేసిన

తీగమోదిపని.

సగము-వి. (సామి) అర్థము. రూ. సామ, సవము.

సగోత్రుడు-న. దాయ.

సగారి-వి. (స్థగలము) నక్క. రూ. స్థగలము.

సగినముగ్గినలు-తె. ఉడుగుడుపు.

సగ్గు-తె. 1. అడగు. 2. తగ్గు. రూ. స్రగ్గు.

సమా. —బియ్యము-సాగో (Sago) అనుచె

ట్టుపాలనుండిచేయఁబడిన ఒకకృత్రిమదావ్యము.

సగ్గెడ-తె. చెంబు.

సగ్గి-న. బంతిభోజనము. [సహాయుడు.

సచివుడు-న. 1. మంత్రి. 2. స్నేహితుడు. 3.

సచ్చము-తె. చిల్లరకొక్కమున్ను.

సచ్చు-రూ. చచ్చు.

సచ్చుడుడు-న. మంచియాచారముగలవాడు. రూ.

సజగి-న. బంతికుడుపు, సగ్గి.

సజ్జ-న. 1. కవచము. 2. అలంకారము.

సజ్జ-తె. 1. బుట్ట. 2. గంధపైరు. 3. వి. (సజ్జక)

శిరోగృహము. 4. సూతికాగృహము. 5. ఆయ

తము. సమా. —కట్టు-ఆయతము. —నకోల-

సజ్జక-న. వడకీలు. [వెత్తము.

సజ్జకము-తె. మనోజ్ఞము. [మంచివాడు.

సజ్జనుడు-న. మంచికులమునఁబుట్టినవాడు. 2.

సజ్జరసము-వి. (సర్వరసము) ఒకదూపద్రవ్యము.

సజ్జాకారము-వి. (సర్వకాశరము) సర్వకవృక్షము-

నుండి తీయఁ ఉపన్య. [చోటు.

సజ్జారము-వి. (సామజాగరము) ఏనుఁగు గట్టు

సజ్జితము-న. 1. కవచము తొడిగినది. 2. అలంక

రింపఁబడినది. [కృతుడు.

సజ్జుడు-న. 1. కవచముతొడిగినవాడు. 2. అలం

సకు-వి. (శత) మోసము. న. 1. స్వ్యాసరజిత.

సదపు-తె. అపదగించు. [2. జూలు.

సదలు-తె. 1. ఊడు. 2. జాణు. 3. వదలు. కృ.

4. ఊడుట. 5. జాణుట. 6. వదలుట. రూ. సల్లు.

సది-తె. 1. అపకీర్తి. 2. నింద. 3. జాద.

సదించు-తె. దంచు. కృ. సదించులు-ఎనటిబోఁత

గా దంచిన బియ్యము.

సదికియ-తె. కుక్కమెదత్రాడు. రూ. సదితె.

సదుగు-తె. 1. నడుముకీలు. 2. బ. వంకరమాటలు.

సద్ద-వి. (శ్రద్ధ) 1. అక్కణ. 2. లక్ష్మము.

సద్దకుడు-వి. (వద్దకుడు) తోడియల్లుడు.

సజుగు-తె. 1. గొజుగు. 2. బాధ.

సత-వి. (సప్త) ఏడు. రూ. సత్తా. సమా. —నాల్కల

జేజే-అగ్ని, సప్తజిహ్వలు. [సంతకము.

సతకము-న. 1. ఎల్లప్పుడు. 2. ఎడతెగనిది. రూ.

సతము-వి. (సతకము) కాశ్యతము.

సతి-న. 1. పతివ్రత. 2. పార్వతి. 3. శ్రీ.

సతీర్థ్యుడు-న. కూడచదువువాడు, సహపాతి.

సత్కారము-న. సమ్మానము. రూ. సత్కృతి, స

త్కీయ. క్రి. సత్కరించు.

సత్ర-వి.(సత్రము) శక్తి. రూ. సత్తువ. స. 1. ఉనికి.
 2. మంచితనము. 3. విషయము. [శ్రేష్ఠుడు.
 సత్రము-రూ. స. 1. అందఱకంటె మంచివాడు. 2.
 సత్తరువు-వి. (సత్రము) అన్నప్రదానగృహము.
 సత్ర-చూ. సత.
 సత్తి-వి. (శక్తి) 1. ఒకలయధము. 2. కాళి.
 3. బలము. 4. వసిష్ఠునికొడుకు. సమా. —తా
 లువు-కుమారస్వామి, శక్తిరరుడు.
 సత్తు-తె. 1. సీసము-వి. 2. సత్రము. 3. సత్య
 ము. 4. సారము. స. (క) 1. ఉన్నది. 2.
 చదువరి. 3. శ్రేష్ఠము. 4. సత్యము. 5. సాధువు.
 సత్తువ-వి. (సత్రము) 1. దేహబలము. 2. ఎరువు.
 సత్తవము-స. 1. మంచిమార్గము. 2. సత్కర
 మార్గము.
 సత్యము-స. 1. నిజము. 2. బట్టు. 3. కృతయు
 గము. 4. బ్రహ్మలోకము. సమా. సత్యంకార
 ము-సంచకారము. రూ. సత్కాకృతి. సత్కావ
 సము—పై—
 సత్త్రిము-స. 1. అన్నదానగృహము. 2. బాటసా
 రులబిడిదియిల్లు. (వృత్తి. మంచివారినికాపాడునది.)
 సత్త్రి-స. ఎదతెగక దానముచేయువాడు.
 సత్త్వము-స. 1. స. 2. బలము. 3. న్యరావము. 4.
 సత్త్వరము-స. త్వరితము. [ఒకగుణము. 5. జంతువు.
 సదనము-స. ఇల్లు. [సేయ-1. నలం. 2. చంపు.
 సదమదము-తె. నంగినది. రూ. సదనద. క్రి.—
 సదము-స. సభ. రూ. సదసు, సదస్సు.
 సదస్యుడు-స. సభ్యుడు.
 సదా-స. ఎల్లప్పుడు. సమా. —గతి-1. వాయువు.
 2. మోక్షము. 3. సూర్యుడు. 4. సర్వేశుడు.
 —తనుడు-1. విష్ణువు. 2. శాశ్వతుడు. —
 వృత్తి-వైరాగుల మొ. వారికిచ్చువంటసానుగ్రి.
 సదాచ-తె. దృఢము. [—శివుడు-శివుడు.
 సద్యశము-స. 1. సమావము. 2. తగినది.
 సదేశము-స. సమీపము.
 సద్దు-వి. (శక్తి) 1. చప్పుడు. 2. చప్పుడు
 సద్యము-స. గృహము. [చేయకు.
 సద్యము-స. (న) అప్పుడు. [గూడినది.
 సదర్శము-స. 1. సమావము. 2. దర్శముతో

సనాతనుడు-స. 1. బ్రహ్మ. 2. విష్ణువు. 3. శ
 యుడు. 4. శాశ్వతుడు.
 సనాథము-స. కూడుకొన్నది.
 సనాధి-స. 1. జ్ఞాతి. 2. సమానుడు.
 సని-వి. శని.
 సనీరము-స. 1. సమీపము. 2. సీతముతో గూడినది.
 సనె-తె. సూతరులాయి. రూ. సనెకల్లు, సన్న.
 సన్నెకల్లు. [మీచి.
 సన్న-వి. (సంజ్ఞ) 1. వై.గ. 2. బరువులేవుకట్టి.
 సన్నము-తె. సూక్ష్మము. సమా. సన్నగాడు-అ
 ల్లుడు. రూ. సన్నపువాడు. —గారి-మంద
 మారుతము, పిల్లగారి. —గారి-తిరుచిన్నము.
 క్రి. —గిల్లి-1. సూక్ష్మమగు. 2. కృశించు. 3.
 తగు. —వాణి. —పై.—
 సన్నహసము-స. 1. కవచము. 2. యత్నము.
 సన్నాయి-హిం. నాదస్వరము. [రూ. సన్నాహము.
 సన్నాని-వి. సన్నాని.
 సన్నాహము-చూ. సన్నహసము.
 సన్ని-తె. తుపాకికానన చెక్కియుంచు దాతువంటి
 సన్నికర్తము-స. సమీపము. [శక్తి. రూ. సన్ని.
 సన్నికృష్టము-స. 1. సమీపము. 2. సమీపించినది.
 సన్నుడు-రూ. స. 1. కవచముకొడిగినవాడు. 2.
 ప్రయత్నపడినవాడు.
 సన్నిదానము-స. 1. సమీపము. 2. ఆశ్రయము.
 సన్నిచి-స. సమీపము.
 సన్నిపాతము-స. 1. జన్మి. 2. కలయిక.
 సన్నిభము-స. సమాసము. [రున్నవాడు.
 సన్నిపిష్ఠుడు-స. 1. సమీపించినవాడు. 2. కూ
 సన్నిహితము-స. సమీపించినది.
 సన్నుతము-స. చక్కగా స్తుతింపఁబడినది.
 సన్నుతి-స. చక్కవిస్తూతి. క్రి. సన్నుతించు.
 సన్నె-చూ. సనె.
 సన్మానము-స. గౌరవము. రూ. సన్మానము, క్రి.
 సన్మానించు, సన్మానించు. [ర్పింపఁబడినది.
 సన్న్యస్తము-స. 1. సన్న్యసింపఁబడినది. 2. సమ
 సన్న్యాసము-స. 1. కామ్యకర్మములవిరుపు. 2.
 ఒక ఆశ్రమము. క్రి. సన్న్యసింపు. (పుం. స
 సవత్తి-స. సవతి. [స్నాని. ప్రి. సన్న్యాసిని.)

సపత్నీశ్రుతి-న. శత్రువు.
 సపర్య-న. పూజ.
 సపాట-తె. మట్టము. రూ. నపాటము.
 సపిండికరణము-న. చచ్చిన పండ్రిందవ దినము
 చేయు శ్రాద్ధము.
 సపిండుడు-న. ఏడుతరములలోపలి జ్ఞాతి.
 సపీతి-న. సహపానము.
 సప్త-న. ఏడుతరులుగలపీఠ, పరివాదించి.
 సప్తకము-న. 1. ఏడు. 2. ఏడవది. సమా. సప్తతంత
 వు-యజ్ఞము. —హస్తాశ్రుతి-అగ్ని. సప్తార్చి-అ
 సప్తతి-న. దెబ్బది. గ్ని. సప్తాశ్రుతి-సూర్యుడు.
 సప్తమము-న. ఏడవది.
 సప్తమి-న. 1. పక్షమందు ఏడవతి. 2. ఏడవది.
 సప్తి-న. గుఱ్ఱము. [జుక్క-అశ్లేష.
 సప్తము-వి. (సర్పము) పాము. సమా. సప్తపు.
 సఫలము-న. ఫలముతోగూడినది, సార్థకము.
 సజము-వి. (శవము) పీనుగు.
 సజకము-తె. ప్రాసారయదము.
 సజాము-వి. స్వభావము.
 సజ్విండు-తె. అనేకవిధములుగలది, ఉచ్చావచము.
 సజ్వు-హిం. జిడ్డును పోగొట్టు ఒకకారపువస్తువు.
 సజ్రహ్మచారి-న. సహపాతి.
 సభ-న. 1. కొలుపుకూటము. 2. సమాహము. 3. జా
 దము. సమా. సభానదుడు. సభాస్తానదుడు. సభ
 సభ ర్మక-న. మగనాలు. [యందుండుధర్మజుడు.
 సభాజనము-న. చుట్టములులోనగువారి నాలింగనా
 దులచే సంతోషపఱచుట. [చువాడు.
 సభికుడు-న. 1. సభానదుడు. 2. జాదమాడిం
 సభ్యుడు-న. 1. సభయందుండువాడు. 2. మం
 సమ-న. సంవత్సరము. [చివాడు.
 సమంజనము-న. 1. న్యాయము. 2. ఒప్పిదము.
 సమకట్టు-తె. 1. యెత్తించు. 2. నేకరించు. 3.
 సిద్ధపఱచు. 4. ఏర్పఱచు. 5. చేయు. 6. కవ
 చము. [కూడు, సమకూరు.
 సమకుటు-తె. 1. లభించు. 2. సిద్ధించు. రూ. సమ
 సమకొను-తె. సమకుటు. కృ. సమకోలు.
 సమక్షము-న. నయనగోచరమైనది, ఎదురు.
 సమగ్రము-న. సమస్తము, సంపూర్ణ.

సమగ్రము-న. సమగ్రత. రూ. సమగ్రము.
 సమజ్జ-న. కీర్తి. రూ. సమాజ్జ.
 సమజ్య-న. 1. సభ. 2. కీర్తి.
 సమదికము-న. మిక్కిలియధికము.
 సమదిగమము-న. పొందుట.
 సమన్వితము-న. కూడుకొన్నది. [పెట్టి నిలుచుట.
 సమసదము-న. విలుకాడు రెండుకాళ్లనమముగా
 సమము-న. 1. సమానము. 2. సాధువు. సమా.
 సమదర్శి-సమముగా జూచువాడు. —నర్తి.
 యముడు. [ము. 3. ప్రతిజ్ఞ.
 సమయము-న. 1. ఒట్టు. 2. ఆచారము. 3. కాల.
 సమయ-తె. 1. చచ్చు. 2. నశించు.
 సమరత-వి. (సమర్థ) ప్రీతమముతువు. రూ.
 సమర్థ. క్రి. సమర్థుడు. [గూడినది.
 సమరము-న. యుద్ధము. (వృ. మరణముతో
 సమర్థనము-న. పట్టినది తగినట్లు నెఱవేర్చుట. క్రి.
 సమర్థించు. [సి. హితమైనది.
 సమర్థము-న. 1. అన్యయయోగ్యమైనయర్థముగలది.
 సమర్థుడు-న. నేర్పరి. [గూడినది.
 సమర్థాదము-న. 1. సమీపము. 2. మర్థాదతో
 సమవాయము-న. 1. సమాహము. 2. కూడినసంబం
 సమవేతము-న. సమవాయమునొందినది. [ధము.
 సమక్షి-న. మొత్తము.
 సమసకము-వి. సమానకము. [సమసించు.
 సమసనము-న. సంక్షేపము. రూ. సమానము. క్రి.
 సమస్తము-న. సర్వము. [పద్యభాగము.
 సమన్య-న. కైవదము, పద్యపూరణమునకైయచ్చు.
 సమాజ్య-న. 1. కీర్తి. 2. బంధుకట్టు. [నది.
 సమాగతము-న. 1. చక్కగావచ్చినది. 2. పొంది
 సమాగమము-న. 1. చక్కనిది. 2. పొందిక.
 సమాహూతము-న. 1. యుద్ధము. 2. వధము.
 సమాచారము-న. 1. చక్కగా నదవుట. 2.
 వృత్తాంతము.
 సమాజము-న. 1. మనుజుసమాహము. 2. పీనుగు.
 సమాధానము-న. 1. చక్కగా ఉంచుట. 2. అంగికార
 సమాధి-న. 1. మనోలయము. 2. నియమము. [ము.
 సమానము-తె. సమృతి. న. నాధియందలివాయువు.
 2. తుల్యము.

సమాపకము-స. 1. ముగించునది. 2. చంపునది.
 సమాప్తము-స. 1. ముగిసినది. 2. చచ్చినది.
 సమాప్తి-స. 1. ముగియక. 2. చాపు. క్రి. సమాప్తించు.
 సమావేశము-స. 1. ఒకచోగూడుట. 2. ప్రవేశము.
 సమానకము-స. శ్లాంధ్రపదముల సమానము.
 సమానము-స. 1. సమర్థములగు పదముల యేకీ
 భావము. 2. సంక్షేపము.
 సమాహారము-స. 1. చెదరినవి ప్రోగుచేయుట. 2.
 సంక్షేపము. రూ. సమాహరణము.
 సమాహితుడు-స. 1. చక్కగా ఉంచబడినవాడు.
 2. అంగీకరించబడినవాడు. 3. సమాధియం
 దున్నవాడు. [3. యుద్ధము.
 సమాహ్వయము-స. 1. పేరు. 2. ప్రాణిద్యుతము.
 సమీతి-స. 1. సమాహము. 2. యుద్ధము. రూ. స
 మీధ-స. 1. చిదుగు. 2. వంటచెట్టు. [మిత్ర.
 సమీకము-స. యుద్ధము. (వ్య. పరస్పరము కది
 సమీకరణము-స. ఒకటిగా జేయుట. [యించునది.)
 సమీక్ష్యకారి-స. చక్కగా యోచించి పనిచేయు
 వాడు.
 సమీచీనము-స. 1. సత్యము. 2. పరిశుద్ధము. 3.
 సమీపము-స. చేరువ. క్రి. సమీపించు. [తగినది.
 సమీరణుడు-స. 1. వాయువు. (వ్య. లెన్నగాచరించు
 వాడు.) 2. బాటసారి. [నేయబడినది.
 సమీరతము-స. 1. చక్కగాపోయినది. 2. పాఠ
 సమీరుడు-స. వాయువు. (వ్య. లెన్నగాసంచరించున్న
 సమీహితము-స. కోరబడినది. [భావముకలవాడు.)
 సముఖము-స. ఎదురు. [చేయుట.
 సముచ్చయము-స. చెదరినవాని నొకటిగా ప్రోగు
 సముచ్చయము-స. 1. మిక్కిలిపొడుగు. 2. వి
 రోధము. రూ. సముచ్చయము.
 సముత్థానము-స. ప్రయత్నము.
 సముదయము-స. 1. చక్కనియదయము. 2. స
 మాహము. 3. యుద్ధము.
 సముదాయము-స. 1. సమాహము. 2. యుద్ధము.
 సముదాయించు-హిం. ఓదార్పు.
 సముదకము-స. బరణి.
 సముద్ధతుడు-స. గురువుచే శిక్షింపబడినవాడు.
 సమదూకించు-స. (వివాది) పూనికొను.

సముద్రము-స. కదలి. (వ్య. చంద్రోదయమువలన
 వృద్ధి నొందునది, ఈశ్వరాజ్యతోగూడుకొనినది.)
 సమా. సముద్రపవనకము-చంద్రుడు. (నప్త
 సముద్రములు : లవణ, ఇక్షు, సురా, సర్పి,
 దధి, క్షీర, జలార్ధపములు.)
 సమున్నద్ధుడు-స. 1. గర్వి. 2. చదువని తన్ను
 చదువరి అని యెంచుకొనువాడు.
 సమాహము-స. గుంపు.
 సమృద్ధి-స. మిక్కిలిసంపద, నింపు.
 సమేతము-స. కూడుకొన్నది. (వ్య. అనేకము.)
 సమేలము-వి. (సమేళనము) 1. ఒద్దిక. 2.
 సమృతము-స. సమృద్ధియైనది. [చేరిక.
 సమృతి-స. 1. అంగీకారము. 2. ఇచ్చ. క్రి. సమృ
 సమృద్ధము-స. సంతోషము. [తించు, సమృద్ధిల్లు.
 సమృద్ధః-స. రాయిది.
 సమ్మానము-స. గౌరవము. క్రి. సమ్మానించు.
 సమ్మార్జనము-స. 1. శోధనము. 2. అలుకుట. 3.
 సమ్మార్జని-స. చీపురుకట్ట. [కుడుట్టు.
 సమ్మాలిగలు-చూ. సందాళిగలు. [సము.
 సమృతము-స. 1. సమానపరిమితకలది. 2. సమా
 సమృయ-వి. (సమయము) కట్టుపాటు. రూ. సమృ.
 సమృదము-స. మిక్కిలిసంతసము.
 సమృతి-తె. 1. పెద్దగురై. 2. వి. కళ. రూ. సంపెట.
 సమ్రాట్టు-స. రాజులను శిక్షించి రాజసూయముచేసిన
 మండలేశ్వరుడు. రూ. సామ్రాట్టు.
 సయ్యాట-తె. (సయ+అట) 1. సహక్రిడ. 2.
 లీల. రూ. సయ్యాటము. క్రి. సయ్యాటించు. పరి
 సయ్యోద్ధ-తె. (సయ+ఒద్ధ) చేరిక. [హసించు.
 సరంగ-హిం. నావికుడు. [లక్ష్యము.
 సరకు-తె. 1. అమ్మదగినవస్తువు. 2. వస్తువు. 3.
 సరగు-తె. శీఘ్రము. [రినిహింపించునది.)
 సరమ-స. తెనెటిగ. (వ్య. తన్నుగూర్చి వచ్చినవా
 సరటము-స. తొండ. (వ్య. చరించునది.)
 సరదు-వి 1. (శరందము) ప్రీతి మెదడుదరించు
 బంగారలలికతీగ. 2. సూరిదారము.
 సరణి-స. 1. శ్రోవ. 2. పరుస. 3. విధము.
 సరదాడు-హిం. 1. కూరుడు. 2. రొక.
 సరదు-తె. వమముగాపంచు. రూ. సరదు.

సరబడి-తె. ద్వారము. [అడుకుక్క. సరమ-వి. క్రమము. స. 1. విశేషణనిధార్య. 2. సరము-వి. (స్వరము) 1. ముక్కుగాలి. 2. ప్తాదిస్వరము. స. హారము. సరవి-తె. 1. క్రమము. 2. అనుక్రమము. రూ. సరస-తె. సమీపము. [ప్రావి. సరసము-తె. చౌక. స. రసముతోగూడినది. సరసర-తె. (సరగ+సరగ) మిక్కిలిక్రిమముగా. సరసి-స. కొలను. రూ. సరసు, సరస్సు. సమా. —జము-తామర. రూ. సరసీజము. (ఇట్లు—జాతము, సరసీరుహము మొ.) —జనాభుడు-విప్రువు. —జభవుడు-బ్రహ్మ. సరమ-తె. సరదు. స. సరసి. సరసుడు-స. రసికుడు. సరస్వతి-స. 1. పలుకు (తెలి). (వ్య. అంతకు వ్యాప్తి గలది.) 2. పలుకు. 3. ఒకనది. సరస్సు-స. సరసి. సమా. సరోజము-తామర. సరోజిని, సరోరుహము-1 తామర. 2. తామరకొలను. సరళము-స. 1. ధౌదార్యముగలది. 2. వంకర కానిది. రూ. సరాళము. సరాగము-తె. ఒడిక. స. రాగముతోగూడినది. సరాతి-తె. గోడవలె గుడారముచుట్టువైచినతెర. సరాసరి-తె. (సరసి+సరి) సరసిచూడగానైన సమత్వము. సరి-తె. 1. పగుళ్లువారిననందు, సరియ. 2. సమము. 3. యుక్తము. 4. సమాప్తము. 5. పూర్తముగా. 6. అంగీకారార్థకము. 7. వి. (సరము) హారము. సమా. —ప్రాద్దు-అర్థరాత్రము. క్రి. —కట్టు-సరిపడు. —కడచు-1. ముందుమించు. 2. మీటు. —గొను-చంపు. —చేయు-1. చక్క-జేయు. 2. నాశముచేయు. —చూచు-సంప్రతించు. —తూగు-సమానమగు. —దాకు-దృష్టాంతమగు. —పడు-1. అనుకూలమగు. 2. యుక్తమగు. 3. సమానమగు. —పెట్టు-1. సరిచేయు. 2. చంపు. —పోవు-1. సమానమగు. 2. సమాధానమగు. 3. అయిపోవు. 4. నశించు. —హడ్డు-మేర. రూ. సరించు-స. పోవు. [నధుడు.

సరిగ-వి. (సరము) హారము-తె. జలతారు, సరిత్తు-స. నది. (వ్య. ప్రవహించునది.) సమా. సరిత్పతి-సముద్రుడు. సరియ-తె. 1. పగుళ్లువాతిననందు. 2. సందు. సరిస్థపము-స. 1. పాము. (వ్య. కుటిలముగా (ప్రాకునది.) 2. ప్రాకుడుజంతువు. సరుగు-తె. పెరుగు, వర్షిల్లు. సరుగుడు-తె. చౌకుచెట్టు. రూ. సరువుడు. సరుడు-తె. 1. బాణము. 2. గతేతనిబాణము. సరుడు-తె. 1. ఎల్ల. 2. వజ్ర. సరేసు-తె. జాతిచెట్టుబంక, వజ్రము. సర్కారు-హిం. ప్రభుత్వమువారు. సర్గము-స. 1. ఆధ్యాయము. 2. వినర్థనము. 3. నిశ్చయము. 4. స్వభావము. 5. స్పష్టి. సర్వము-స. పాము. వి. సర్పము. (వ్య. చరించునది.) సర్పి-స. 1. నేయ. 2. జలము. (వ్య. వ్యాపించునది.) సర్వజిత్తు-స. ఇరువదియొకటవనంపత్సరము. సర్వధారి-స. ఇరువదిరెండవనంపత్సరము. సర్వము-స. సమస్తము, అంతయు. సమా. సర్వం సహా - భూమి. (వ్య. అన్నిటిని సహించునది.) —జీవసము-అందజకు హితమైనది. —జుడు-1. బుద్ధుడు. 2. శివుడు. 3. అన్నియు నెఱిగినవాడు. —తోభద్రము-నాలుగుప్రక్కలపాకిండ్లుగలరాజగృహము. —తోముఖము-1. ఆకాశము. 2. జలము. —తోముఖుడు-1. ఆత్మ. 2. బ్రహ్మ. 3. శివుడు. —త్ర-అంతకు. —తా-అన్నివిధముల. రూ. సర్వధా. —దా-ఎల్లప్పుడు. —భక్షకుడు-అగ్ని. —మంగళ-పార్వతి. సర్వాంగీణము-1. ఎల్లయవయవముల సంబంధముతోగూడినది. 2. ఎల్లయవయవములందు వ్యాపించినది. సర్వార్థసిద్ధుడు-బుద్ధుడు. [విల్లికోల. రూ. శర్వల. సర్వల-స. (వ్య. సర్వశత్రువులనుగ్రహించునది.) సర్లపము-స. అణాలు. (వ్య. దేహమును వ్యాపించునది.) సరి-తె. నీళ్లకడమునిలుపు జల్లితడక. [నది. సలక-తె. చిన్నగోనె. సలగ-తె. పాణ. రూ. సలవ. సలహా-హిం. ఆలోచన.

సలూక-వి. (శలూక) కమ్మి.
 సలూకము-తె. సముద్రములో ముత్తెపుదిప్పలేఱుట.
 సలి-తె. చప్పుడు. రూ. నది.
 సలిండు-వి. చరించు.
 సలికము-తె. అల్పము.
 సలిగ-తె. ప్రాపు.
 సలితము-తె. కొలుపుడుకానిని కొలుపునుండి త్రోయుట. (చేర్చుకొనుట లావణము)
 సలిలము-స. జలము. (వ్య. పోవునది.)
 సలుగ-తె. 1. రాన్యముకొలుచునప్పుడు గుఱుతుత్తె యుంచు కుప్ప. 2. పెచ్చు. రూ. నలువ.
 సలుగు-వి. (శల్కము) ఏడువంది. రూ. నలుపు.
 సలుపు-తె. చేయు. రూ. చలుపు.
 సల్లకి-స. అందుగుచెట్టు. [నము. క్రి. సల్లాపించు.
 సల్లాపము-స. పరస్పరసంతాషణము. రూ. సల్లపన-తె. జాడ.
 సవడి-తె. (సవ+వడి) జాడ. రూ. సవ్వడి.
 సవతి-వి. (సవత్తి) తోడి పెండ్లాము. (సవతాలు అనియు.) సమా. —తల్లి-చూఱుతల్లి, విమాత.
 సవతు-వి. (సవతు) సామ్యము.
 సవదరించు-వి. (ధరించు) తాల్చు.
 సవనము-స. యజ్ఞము.
 సవము-చూ. సగము. [వయస్సుకలవాడు.
 సవయస్కుడు-స. 1. ప్నేహితుడు. 2. సమాన
 సవర-తె. 1. చక్కనైనది. 2. చదునైనది. రూ. సవరన. క్రి. —చేయు.
 సవరణ-తె. 1. వాహనాద్యలంకరణము. 2. పరికరము. 3. సేవ. 4. సౌమ్యము. రూ. సవరణము. క్రి. —చేయు, సవరణించు-వాహనాదుల నలంకరించు. సవరించు-1. అలంకరించు. 2. చక్కఁబఱచు. 3. కూర్చు. 4. తాల్చు. 5. చేయు. కృ. సవరింత, సవరింపు. సవరిల్లు-అందగు. సవరుచు-సవరించు.
 సవాయి-తె. 1. మేహురోగము. 2. పడవపెద్దమోకు. [రూ. స్వారి.
 సవారి-హం. 1. పల్లకి. 2. గుఱుమునెక్కిపోవుట.
 సవాయి-హం. ప్రశ్న.
 సవి-తె. అది, అనిచెప్పి.

సవిర-స. 1. సూర్యుడు. 2. తండ్రి. రూ. సవిసవిత్ర-స. 1. తల్లి. 2. ఆవు. [తృడు.
 సవిధము, సవేశము-స. సమీపము.
 సవ్యము-స. 1. ఎడమ. 2. కుడి. 3. ప్రతికూలము, నవ్వడి-చూ. సవడి. [వి. (సవ్యము.) పైరు.
 ససి-తె. 1. బాగు. 2. ఆరోగ్యము. 3. విగ్గు. 4. ససుపు-తె. సాదుపు. [సప్తము.
 సవ్యము-స. పైరు. రూ. శస్యము. (వి. ససి, సహ-స. 1. భూమి. 2. తోడ. సమా. —కారి.
 సహాయుడు. —గమనము-1. కూడఁబోవుట. 2. భర్తతో భార్యచితిఁబోవుట. —చరి-1. భార్య. 2. ప్నేహితురాలు. 3. కూడఁదిరుగునది. —చరుడు-1. మిత్రుడు. 2. కూడఁదిరుగువాడు. —జ-తోడఁబుట్టినది. (పుం. సహజుడు.) —జము-1. స్యభావము. 2. కూడఁబుట్టినది. —ధర్మిణి-పెండ్లాదిన భార్య. —పాతి-కూడఁజరుపువాడు. —వాసము-1. కూడనుండుట. 2. ప్నేహము. సహాధ్యాయుడు-సహపాతి. సహోదరుడు-తోడఁబుట్టినవాడు. సహకారము-స. తియ్యమిడి. [ప్రీ. సహోదరి.)
 సహనము-స. ఓర్పు. క్రి. సహించు.
 సహస్రము-స. వేయి. సమా. సహస్రదంష్ట్రము. పాతీనము, వేయికోలంచేస. —పత్రము-కమలము, తామర. —పాదుడు-1. విష్ణువు. 2. సూర్యుడు. సహస్రాంకువు-సూర్యుడు, వేపెలుగు. సహస్రాక్షి-ఇంద్రుడు, వేగంటి.
 సహాయము-స. తోడు. (వి. సాయము.) [తుడు.
 సహాయుడు-స. 1. తోడగువాడు. 2. ప్నేహి సహితము-స. 1. కూడుకొన్నది. 2. కూడ.
 సహృదయుడు-స. మంచిమనస్సుగలవాడు.
 సహ్యము-స. 1. ఆరోగ్యము. 2. ఒకకొండ. 3. నళించు-తె. దుఃఖించు. [సహింపఁదగినది.
 సకుపు-తె. 1. (వ్రణము మొ.) పోఁతెత్తు. 2. పోటు. క్రి. సకుపరించు. సకుపు. కృ. సకుపరింత.
 సక్ల-చూ. సడలు.

సా

సా-వి. వృత్తియందుసాము శక్తిమునకు మీఁదివర్తము

శ్రోపింపఁగా మిగిలినరూపము. నమా. సాఁబా
లు-నగముపాలు. సామేను-నగముమేను.
సాంకవము-న. నంకురుదము. జవాది.
సాంకాలిక-న. ప్రతిదినమునిచ్చువడ్డి.
సాంగత్యము-న. కూడిక.
సాంత్యనము-న. ఓదార్పుట, అనునయము.
సాంత్యము-న. 1. సామోపాయము. 2. దాక్షిణ్యము.
సాంద్రము-న. 1. దట్టమైనది. 2. మెత్తనైనది.
సాంపరాయము-న. 1. యుద్ధము. 2. ఆపద. 3.
దాగంకాలము. రూ. సంపరాయము. [కము.
సాంపరాయకము-న. యుద్ధము. రూ. సంపరాయ
సాంప్రతము-న. 1. యుక్తము. 2. ఇప్పుడు.
సాంప్రాణి-న. 1. సంబంధము చెట్టువలనఁ గలుగు
ధూపద్రవ్యము. 2. ఉత్తమాశ్వము. రూ. సా
సాంప్రాయత్రికుడు-న. ఓదవర్తకుడు. [ప్రాణి.
సాంప్రాయగీనుడు-న. యుద్ధమందు నేర్పుగలవాడు.
సాంపత్సరికము-న. 1. ఆర్థికము. 2. సంపత్స
రాంతమున జరగునది.
సాకు-తె. 1. కాసాడు. 2. పెంచు.
సాగు-తె. 1. దీర్ఘమగు. 2. దండాకారముగానేలపై
ప్రాలు. రూ. చాగు.
సాకరము-తె. 1. ఊజడింపు. 2. అనుగ్రహము.
సాకము-తె. 1. ఉత్పన్నము. 2. నెపము. రూ.
సాకల్యము-న. వకలత్వము. [సాకు.
సాకిరి-వి. సాక్షి.
సాకు-తె. నెపము. రూ. సాకము. [త్కరించు.
సాక్షాత్కారము-న. ఎదుటనగవడుట. క్రి. సాక్షి
సాక్షి-న. చూచువాడు.
సాక్ష్యము-న. సాక్షి, కని విని చెప్పినది.
సాగరము-తె. నేయి మొ. నింపిన నీర్వైలజ్జోడు.
న. 1. నముద్రము. (వృష్ట. నగరపుత్రులచే క్ర
వ్యబిడినది.) 2. ఏనుగుచెవియందలిమదము.
సాగు-తె. 1. పోవు. 2. ప్రవర్తిల్లు. 3. యత్నిం
చు. 4. జరగు. రూ. చాగు. నమా. —సాటు.
జరగుసాటు. —బడి-1. నేద్యము. 2. సాగు
సాటు. క్రి. సాగనంపు-నయనించువారినికొంత
దూరముకొనిపోయివిడుచు.
సాచివ్యము-న. సచివత్వము.

సాజము-వి. సహజము.
సాజాత్యము-న. సజాతిత్వము.
సాటి-తె. ఒకవస్తువునిచ్చి మఱొకటి మార్చుకొ
నుట, వినిమయము, పరివర్తనము. రూ. సాటా
సాటి-తె. నమానము. రూ. సాటిక. [సాటాకోటి.
సాతు-వి. (సార్థము) 1. వర్తకజననమాహము.
2. పథికజననమాహము.
సాత్త్వికము-న. సత్త్వగుణమువలనఁగలిగినది.
సాదన-వి. (సాదనము) అభ్యాసము. నమా. —
కాడు-మల్లుడు. —జోడు-—పై—
సాదనము-న. ఇల్లు. రూ. సదనము.
సాదము-తె. అన్నము. [సారథి.
సాది-న. 1. గుఱ్ఱపురొతు. 2. మావటీడు. 3.
సాదు-వి. (సాదువు) మంచివాడు, మంచిది.
సాధ్యశ్యము-న. పోలిక.
సాధకము-న. సాధించునది.
సాధనము-న. 1. సాధించుట. 2. ఉపకరణము.
3. ఉపాయము. క్రి. సాధించు-నెఱవేర్చు.
సాధనీయము-న. సాధింపఁదగినది.
సాధర్యము-న. పోలిక.
సాధారణ-న. నలువది నాలుగవ సంవత్సరము.
సాధిష్ఠము-న. 1. మిక్కిలిపదిలము. 2. మిక్కిలి
మంచిది.
సాధీయనుడు-న. 1. ఎక్కువపదిలవరి. 2. ఎక్కువ
మంచివాడు. 3. చక్కనివాడు, చక్కనిది.
సాధ్యము-న. సాధింపఁదగినది. రూ. సాధనీయము.
సాధ్యనము-న. భీతి.
సాధ్య-న. పత్తివ్రత.
సాన-వి. (శాసము) 1. మణులమొక్కలుపోతాయు
తాయి. 2. కత్తులనూతెదలుతాయి. 3. గండము
తీసెడు తాయి.
సాని-వి. (స్నామిని) 1. అధిపురాయి. 2. వేకళ.
3. (ఉత్తరపదమగుచో) భార్య.
సానిక-తె. మట్టికంచము, మర్రి.
సానువు-న. 1. కొండనెత్తము. 2. కొన. 3.
క్రొవ. నమా. సానుమంతము-కొండ.
సాన్నిధ్యము-న. సామీప్యము.
సావడు-తె. భుజించు. కృ. సాపాటు.

పాపత్వము-న. నపత్నీత్వము.
 పాప్తదీనము-న. చెలిమి. (వ్య. ఏడుమాటలలో
 లేక ఏడుఅడుగులలో కలుగునది.)
 పాపల్యము-న. నపలత్వము.
 పామంతుడు-న. ఒకదేశపు తెల్లకుచేరికనున్నరాజు.
 పామగ్ని-న. 1. నమగ్రత. 2. ఉపకరణము. 3.
 వస్తు సంభారము. [బట్టినది.]
 పామజము-న. ఏనుగు. (వ్య. సామ వేదమువలనఁ
 పామము-న. 1. ఒకవేదము. 2. మంచిమాట. 3.
 ఒకరి ఆనుకూలీపాయము.
 పామరస్యము-న. నమరసత్వము.
 పామర్యము-న. 1. నేర్పు. 2. యోగ్యత.
 పామాజీకుడు-న. నమాజమందుండువాడు.
 పామాను-హిం. వస్తువు, సామగ్రి.
 పామాన్యము-న. 1. సామ్యము. 2. సాధారణము.
 పామి-వి. (స్వామి) 1. రాజు. 2. పెనిమిటి. 3.
 కుమారస్వామి. న. నగము.
 పామీవ్యము-న. నమీవత్వము.
 పామీరి-న. 1. హనుమంతుడు. 2. భీముడు.
 (వ్య. నమీరునికొడుకు.)
 పాము-తె. 1. వ్యాధామము. 2. వి. (సామి)
 నగము. నమా. (చూ. సా.) సామరి. (సాము +
 అరి) సాము నేర్పినవాడు. సాముకంటిచుక్క-
 పూర్వఫలనీనక్షత్రము.
 పాముద్రీకము-న. 1. తాగ్యాదిసూచక దేహలక్షణము
 లను దెలుపుతావు. 2. నముద్రసంబంధమై
 పామెత-తె. లోకోక్తి, నానది. [నది.]
 పామ్యము-న. నపత్వము, పోలిక.
 పామ్రాజ్యము-న. 1. సమ్రాట్వతనము. 2. సమ్రా
 ట్టునకు లోబడినదేశము.
 పామ్రాణి-చూ. సాంప్రాణి.
 పాయంకాలము-న. మునిమాపు.
 పాయంతనము-న. సాయంకాల సంబంధమైనది.
 పాయకము-న. 1. భాణము. 2. కత్తి. (వ్య. శత్రు
 వును నశింపజేయునది.) [లము. 2. భాణము.
 పాయము-వి. సాహాయ్యము. న. 1. సాయంకా
 పాయజ్యము-న. సహాయోగము, కూడనందుట.
 పారంగము-న. 1. జింక. 2. ఏనుగు. 3. తుమ్మెద.

4. వానకోయిల. (వ్య. సారమైన అంగము
 పారంగి-తె. ఒకవాద్యము. [కలది.)
 సారఘము-న. (వ్య. సరఘలు కూర్చినది) నేయ
 సారణము-న. ఒకతెగదేగ. [వంటి తేనె.
 సారణి-న. 1. కాలువ. 2. పక్షస్వరము పలికెడి
 సారథి-న. తేరుకడపువాడు, నియంత. [తంతి.
 సారము-న. 1. జలము. 2. రసము. 3. న్యాయ
 ము. 4. బలిమి. 5. చేప. 6. మూలగ. 7.
 శ్రేష్ఠము. [నది.)
 సారమేయము-న. కుక్క. (వ్య. సరమకుఁ బుట్టి
 సారనము-న. 1. తామర. 2. బెగ్గురవక్షి. (వ్య. సర
 సారన్యము-న. సరసత్వము. [స్మృతసంబంధమైనది.)
 సారన్యతము-న. సరస్వతీసంబంధమైనది.
 సారాయి-వి. (సుర) మద్యము. రూ. సారాయము.
 సారి-తె. తడవ.
 సారించు-న. 1. చాచు. 2. విసరు. 3. సరిదిద్దు.
 సారువ-తె. 1. ఎక్కువకును బరువెక్కించుట
 కును వాటముగా వేయించు దిట్ట. 2. కట్ట.
 సారువా-తె. వానకాలమున నీటియాధారమునపండు
 సారువ్యము-న. సమానరూపత్వము. [ప్రల్లప్తపండు.
 సారె-తె. 1. కూతునత్తగారింటికిఁ బంపునపుడిచ్చు
 వరుస. 2. కుమ్మరిచక్రము. 3. మాటికి. 4.
 బ. వీణెమెట్టు. వి. (శారి) 1. వగడపాంతాయ. 2.
 సారెకు-తె. మాటిమాటికి. [పాచిక. 3. గోరువంక.
 సార్థకము-న. నఫలము.
 సార్థము-న. 1. జంతునమూహము. 2. వర్తకజన
 నమూహము. 3. అర్థముతోఁ గూడినది. నమా.
 సార్థవాహుడు-1. వర్తకుడు. 2. ముఖ్యుడు.
 సార్వభౌమము-న. ఉత్తరదిక్కుననుండు ఏనుగు.
 సార్వభౌమి-న. చక్రవర్తి. (వ్య. సమస్తభూమి
 పారి-వి. (శాల) 1. ఇల్లు. 2. చాపడి. [నేయవాడు.)
 సాలగ్రామము-న. విష్ణుమూర్తి దివ్యుల శిల.
 సాలభంజిక-న. బొమ్మ, పుత్రశిశు. [మర్రిచెట్టు.
 సాంము-న. 1. వృక్షము. 2. ప్రాకారము. 3.
 సాలావృక్షము-న. 1. కుక్క. 2. కోతి. 3. కో.
 సాలి-చూ. సాలె. [దేలు. 4. నక్క.
 సాలె-తె. 1. ఉన్నిబట్ట. 2. నవ్వునివత్తము. రూ.
 సాలెపు.

సాలె-వి. (కాలిక) నేతనేసి జీవించు ఒకజాతి.
సమా. సాలీడు-1. సాలెవాడు. 2. సాలెపు
రుగు. సాలెపట్టు-సాలెపురుగునేత. —పురుగు-
జొడ్డునందు పుట్టిననూలువిడిచి వల నేయుపురుగు.
—వాడు-తంతువాడు.

సాలోక్యము-న. సమానలోకత్వము. [2. ఒఱగు.
పాల్వడు-తె. (సాలు + వడు) 1. నిస్సారమగు.
సావరి-హిం. దుబుదక్కవాడు. రూ. సావరీడు.
సావానము-వి. (సహవానము) పొత్తు.

సావాసి-వి. 1. చెలికాడు. 2. అంతఃపురపు
సావి-తె. కాంము. [కావరివాడు.

సావిత్రి-న. 1. నరస్వతి. 2. పార్వతి. 3. సత్య
సావు-తె. రూ. చావు. [వంతునిభార్య.

సాసువులు-తె. అవాలు. [క్రి.సాహసిండు.

సాహనము-న. 1. తెగున. 2. దండోసాయము.

సాహాయ్యము-న. సహాయత్వము, తోడుసాటు.

సాహిణము-తె. గుట్టుపుసార.

సాహిణి-తె. గుట్టుపువాడు. రూ. సాహిణి. [త్యము.

సాహితీ-న. 1. అర్థజ్ఞానము. 2. కూడిక. రూ. సాహి

సాహేలు-హిం. ప్రభువు. రూ. సాయలు, సాయిలు.

సాహో-హిం. కటికవారుచేయు హెచ్చరిక.

సాళగము-న. తిలకండులన్యాయముననైన రాగమే

ళనము. క్రి. సాళగించు-మిళితమగు. కృ. సాళ

సాళవము-న. ఒకతెగదేగ. రూ. సాళ్యము. [గింపు.

సి

సింగడు-వి. (సింహుడు) 1. నృసింహుడు. 2.

ఎఱుకువాడు. (ప్రీ.సింగి.) 3. కొప్పించినవాడు.

సింగము-సి. సింహము. సమా. సింగపుటి-సిం

హాననము. [విల్లు. 2. విల్లు. రూ. సింగిణి.

సింగాణి-వి. (కార్గము) 1. కొమ్ముతోఁ జేసిన

సింగారము-వి. (శృంగారము) అలంకారము. సమా.

సింగారి-వి. శృంగారవతి.

సింగి-వి. ఎఱుకుది. సమా. —నాదము-పొడదుప్పి

కొమ్ముతోఁజేసిన సుషిరవాద్యము. (వర్ధనం

భాషణ కీ పదము వాడుదురు)

సింగిలికము-తె. పెద్దనల్లకోఁతి.

సింధురము-వి. 1. (సింధురము) కంకుము. 2.

వావిలిచెట్టు.

సింధువారము-న. వావిలిచెట్టు. [దిరము)

సింధురము-న. కంకుము. (వి. సింధురము. చెం

సింధురము-న. ఏనుగు. (వృ. కణతలనుండి

మదము కాలుచుండునది.)

సింధువు-న. 1. ఒకనది. 2. సముద్రము. 3.

ఏనుగు. 4. నదము. 5. ఒకదేశము.

సింహము-న. 1. కేసరి. (వృ. హింసిండునది.)

(వి. సింగము.) 2. ఒకరా. 3. (ఉత్తరపద

మైనచో) శ్రేష్ఠము. సమా. సింహవ్యారము-తల

వాకిలి. —నాదము-పీరులుచేయు బొబ్బరింత. —

సంహనము-న. సర్వాంగమందరుడు. సింహావ

లోకనము-1. కదవటిపదము మొదటిపదముగా

నుంచుచు క్షపదగ్రస్తము, పోవుచుపోవుచు అప్పు

డప్పుడు వెనుదిరిగిచూచుట. 2. సింహాననము.

సింహముఖ మేర్పఱచిన స్వర్ణ రత్నమయమైన

సిక-వి. (శిఖ) జుట్టు. రూ. సిగ. [ఉన్నతపీఠము.

సికత-న. 1. ఇసుకనేల. 2. మొరకనేల.

సికాయంగరము-తె. ముద్దులుంగరము.

సిక్తము-న. తడిసినది.

సిక్తము-న. 1. మైనము. 2. మెరుకు.

సిగ-చూ. సిక. సమా. —బింత, సిగదండ-శేఖరము.

సిగము-వి. (శివము) ఆవేశము. రూ. సివము.

సిగరి-వి. శిఖిణి. రూ. సిగర.

సిగరము-వి. శిఖరము.

సిగు-తె. మ్రుక్కాదులచే గలుగు మనస్సంకోచము,

లజ్జ. సమా. సిగరి-సిగుకలది, కంవాడు. —

కత్తియ-సిగుగలది. సిగిడి-సిగులేనిది. —లేని

వాడు. క్రి. సిగ్గు-సిగుచెడు. సిగు

చెందు. సిగిలు. —పై—

సిదము-తె. 1. దృఢము. 2. దృఢ స్తంభము.

సిడి-తె. 1. ఏకపుమ్రాసు. 2. జాతరకునాటివ

స్తంభముమీది అడ్డుమ్రాసు.

సితము-న. 1. తెల్లనిది. 2. కట్టబడినది. సమా.

సితవక్షము-శుక్లవక్షము. సితాశము-కర్పూరము.

రూ. సితాభ్రము.

సితుడు-న. 1. శుక్రుడు. 2. తెల్లనివాడు.

సిద్ధాయము-వి. (సిద్ధాయము) వెన్నపుపొమ్మునం

దుకూత బెట్టినదనము. [సిద్ధియ.
సిద్ధి-తె. బంగవర కోలుతోకుట్టినపాత్రము రూ.
సిద్ధము-న. 1. ఆయత్త మైనది. 2. ఈదేతినది. నమా.
సిద్ధాంతము-1. సిర మైనవక్షము. 2. నవవిద్యజ్యోతి
వగ్రంథములు. సిద్ధాంతి-1. జ్యోతిషము తెలిసిన
వాడు. 2. కత్తవేత్త. క్రి. సిద్ధాంతకరించు-
సిద్ధాయము-న. కప్పము. [సిద్ధాంతముచేయు.
సిద్ధార్థము-న. తెల్లవాలు.
సిద్ధార్థి-న. ఏబదిమూడవసంవత్సరము.
సిద్ధార్థుడు-న. బుద్ధుడు.
సిద్ధి-న. 1. ఈదేబుడు. 2. అణిమాది. (సిద్ధులెనిమిది:
అణిమ, మహిమ, గరిమ, లభిమ, ప్రాప్తి, ప్రాకా
మ్యము, ఈశక్త్యము, వశిత్వము.) క్రి. సిద్ధించు.
సిద్ధుడు-న. అణిమాదిసిద్ధి పొందినవాడు.
సిద్ధము-న. సిద్ధిము. [2. పార్వతి.
సినివారి-న. 1. చంద్రకళకానవచ్చెడిఅమావాస్య.
సిద్ధి-తె. మూతుడు. [—కాడు.)
సిద్ధితి-తె. సిగు, నమా. —కత్తె-సిగుగలది. (పుం.
సిద్ధిము-వి. (సిద్ధము) దేవముపై గలుగుతెల్ల.
సిర-న. 1. నాది. 2. ఈనె. [పొద. రూ. సిద్ధియము.
సిరంగుడు-వి. శ్రీరంగనాథుడు.
సిరంగము-వి. శ్రీరంగము.
సిరము-వి. (శిరము) తల.
సిరా-హిం. వ్రాయుటకుపయోగించు చాయ.
సిరి-వి. (శ్రీ) 1. లక్ష్మి. 2. సంపద. 3. శోభ.
నమా. —గందము-శ్రీ చందనము. —గట్టు-
శ్రీతైలము. —చూలి-మదనుడు. —మంతం
పిలుగు-తె. చిక్కు. [దు-శ్రీమంతుడు.
పిలువ-తె. పినుక్రిస్తువును బిందించి వధించినకొట్టు.
పివ-గి-చూ. చివ-గి.
పివము-చూ. సిగము.
పినువు-వి. (శివు) పసిబిడ్డ.
పిన్నక్ష-న. పృథివీపచ్చ. (పుం. పిన్నక్షివు.)
పిన్ను-తె. 1. అందము. 2. వన్ను.
పిట్ట-తె. బరిగిల. రూ. సిద్ధులు.

సి

పీతాయ-తె. మానెడిద్దనుపొగొట్టు ఒకకాయ.

పీతారి-తె. పాటపాడువాడు.

పీత-న. 1. శ్రీరామునిభార్య. 2. నాగటివాలు.
పీతబేది-తె. అమ (జిగు) విరేచనము. [పురుగు.
పీతాకోకచిలుక-తె. చిత్రవర్ణపుతెక్కలుగలఒకపీత
పీతాపలము-తె. ఒకఫలవృక్షము, దానిపండు. [పు.
పీతు-వి. (శిశుము) 1. చలి. 2. చలికాలము. రూ.
పీతార్థము-న. వినుగు, లేక బాధచే గలుగుద్యని.
పీదరము-తె. 1. దారిద్ర్యము. 2. వి. (శ్రీధరము)
పాము. 3. పాముకుబుసము. రూ. పీద్రము.
పీను-తె. 1. దేశము. 2. ప్రదేశము. 3. రాజ్యము.
4. పరదేశము. న. 1. ఎల్ల. 2. పెదతల.
నమా. పీమంతము-1. పాపట. 2. పిదననెలలో
గర్భిణిచేయుకుభకార్యము. పీమంతిని-ఆడుది.
పీమాటి-వి. (శ్రీమతి) భాగ్యకాలినియగు ఆడుది.
(పుం. శ్రీమాకా.)
పీరము-న. నాగలి. నమా. పీరపాణి-బలరాముడు.
పీరి-న. పీరముకలవాడు, బలరాముడు.
పీల-తె. రూ. చీల.
పీలమంద-చూ. చీలమంద.
పీవనము-న. కుట్టుట. రూ. సేవనము.
పీవిరి-తె. 1. మింజామరము. 2. ఆలవట్టము.
పీవకము-తె. 1. కిరీటము. 2. ఒకరీతి కుస్తీప
టు. న. సీనము. (వృ. పాదరసమునుబిందించు
సీనము-న. సత్త. నది.)
పీసా-హిం. బుడ్డి.

సు

సు-న. మంచి, మిక్కిలి అను సర్వములిచ్చు ఉప
సర్గము. (సుదినము, సునాయానము మొ.)
సుంకము-వి. (కుల్లము) 1. అమ్ముడుసరకు
లకు దొరతనమువారికిచ్చుపన్ను. 2. కలుగు. 3.
ప్రతిబంధము. [రీడు, సుంక్కిడు.
సుంకరి-వి. సుంకములతియవాడు. రూ. సుంక
సుంకు-తె. 1. కంకిమీడిపూత. 2. గుడ్డిపైతపు
డు. 3. వి. ప్రతిబంధము. రూ. సుంకము.
సుంక-తె. ఇంచుక. రూ. ఇనుమంత.
సుందరి-న. చక్కని ఆడుది. (వృ. లెన్నగాద
సుందరుడు-న. చక్కనివాడు. [రింప(బిడ్డనది.)

సుకము-వి. (సుఖము) సౌఖ్యము. రూ. సుగము.
 సమా. సుకవాసి-కష్టపడకుండువాడు, సుఖవాసి.
 సుకరము-న. సుంభము.
 సుకలుడు-న. రాతము ఖోక్తయునైనవాడు.
 సుకిని-వి. (సుఖిని) సుకముగల ఆడుది.
 సుకుమారము-న. కోమలము. (పుం. సుకుమారుడు. స్త్రీ. సుకుమారి.)
 సుకృతము-న. 1. పుణ్యము. 2. కుభము.
 సుకృతి-న. 1. పుణ్యుడు. 2. భాగ్యవంతుడు.
 సుక్కురుడు-వి. కుక్కురుడు.
 సుఖము-న. 1. సౌఖ్యము. 2. స్వర్గము. క్రి. సుఖించు.
 సమా. సుఖవాసి-సుకవాసి.
 సుఖి-న. సుఖముకలవాడు. (స్త్రీ. సుఖిని)
 సుగము-రూ. సుకము.
 సుగుడి-వి. (సుగుణి) నరసుడు.
 సుగడితము-వి. (సుమటితము) కఱచైననేత.
 సుడి-తె. 1. జలావర్తము. 2. రోమావర్తము. 3. అనిలావర్తము. సమా. —గట్టు-చక్రవాకము.
 —గారి-వాత్స. —గొట్టు-గారి. —గోరు.
 తంతిమీటుటకై ప్రేలికి వేసికొనులోహపుగోరు.
 —వాలు-చక్రాయుధము. క్రి. —బిరు-సుడి
 వరు. —గొను-చుట్టుకొను. —వరు-1. చుట్టు
 కొను. 2. కలఁతవరు. 3. చలించు. —వో
 పు-వ్యర్థమగు. [2. కులువ.
 సుడియ-తె. 1. తమలపాకులబరుపులో నగము.
 సుడియు-తె. 1. చుట్టచుట్టినీరు. 2. చుట్టుకొను.
 సుడుము-తె. సూటుగొట్టెలగుంపు.
 సుత-తె. మొదలుకొని. ష. కూతురు. [సుతలాం.
 సుతరాం-వ్యావహారికము, బొత్తిగా. రూ. సుతరాము,
 సుతి-వి. (కుతి) గాయకువకు పాఠముగా కంతి
 మున్నగువానిచేఁగలిగించు వృక్షధ్వని. [రును.)
 సుకుడు-న. కొడుకు. (పుష్క. కల్పిసీనిని ప్రసవించు
 ముత్రై-తె. లోహములను సాగఁగొట్టు పాదనము,
 తాపము. రూ. సుత్తియ.
 సుక్రముడు-న. ఇంద్రుడు. (పుష్క. లోకములను
 రెన్నగా రక్షించువాడు) రూ. సుక్రముడు.
 సుద-తె. కొన. [గండి.)
 సుదతి-న. ఆడుది. (పుష్క. చక్కని వలువరున

సుదర్శనము-న. 1. విష్ణుచక్రము. (పుష్క. మంచిదర్శ
 నముగండి.) 2. పేరుపరత్వముందలి నేతెడు వెట్టు.
 సుదాయము-న. పెండ్లియందు అల్లునికి ఆడుబిడ్డకు
 సుదూరము-న. మిక్కిలి దూరము. [ఇద్దులరజము.
 సుద్ద-వి. (కుద్దము) తెల్లమన్ను. [నరివఱచు.
 సుద్దము-వి. (కుద్దము) నివ్వోషము. క్రి. సుద్దగించు-
 సుద్ది-వి. (కుద్ది) 1. వృత్తాంతము. 2. పరికుద్ది.
 సుద-న. 1. అమృతము. 2. పాలు. 3. సున్నము.
 4. ఇటిక. సమా. సుదాకుపు-చంద్రుడు. ఆ
 మృతకరణుడు. సుదాకరుడు. —పై.—
 సుదర్శ-న. 1. దేవనభ. 2. శ్రీకృష్ణునినభ.
 సుద్ది-న. విద్వాంసుడు. (పుష్క. మంచిబుద్ధికలవాడు.)
 సునాయానము-న. మిక్కిలి సులభము.
 సునాసీరుడు-న. ఇంద్రుడు. రూ. కునాసీరుడు.
 (పుష్క. మంచి నీనాగ్రభాగముకలవాడు.)
 సున్న-వి. (కూన్యము) అనుస్వారము. 2. అణా
 వము. క్రి. సున్నగిల్లు-గుండ్రమగు.
 సున్నము-వి. (చూర్ణము) తెల్లని కారపు మన్ను.
 సమా. సున్నపుతాయి-సున్నముగలతాయి.
 సున్ని-తె. నలుగునకై వచ్చిపెనలు మొ. వాని
 విపరీచేసిన పిండి.
 సున్నితము-వి. (సునిహితము) కచ్చితము, చక్కన.
 సుపద్ధుడు-న. గరుత్మంతుడు. (పుష్క. మందితెక్క
 లు కలవాడు.) [నిండించువాడు.)
 సుపద్యుడు-న. వేలుపు. (పుష్క. లెన్నగా అభిషముల
 సుపాణి-తె. 1. ముత్రైమందలి కుత్రమైననీరు. 2.
 కుత్రమైన నీరు ముత్రము. రూ. సుప్పాణి.
 సుప్తి-న. 1. నిద్ర. 2. తిమ్మిరి.
 సుప్రతీకము-న. ఈశాన్యదిక్కునందలి యేనుగు.
 సుబ్బు-తె. బయలుపడు. [రు.)
 సుబ్రహ్మణ్యుడు-న. కుమారస్వామి. (వి. సుబ్బు
 సుభగ-న. 1. మనోహరురాలు. 2. భాగ్యవతి.
 సుభిక్షము-న. (సులభభిక్షముకండి) కఱపులేనిది.
 సుమంగలి-న. ముత్రైదువ. సుపాసిని.
 సుమనస్సు-న. 1. పుష్క. 2. వేలుపు. 3. విద్వాం
 సుడు. [కోఁగూడినది.
 సుమము-న. పుష్క. కుసుమము. (పుష్క. కుమ్మెదల

సుమారు-హిం. కొండె మెచ్చుకగ్గు, ఇంచుమించు.
సుమాశము-తె. నంతోపాడులచేగలుగు పారవశ్యము. క్రి. సుమాశించు, సుమాశమునొందు.

సుముఖుడు-న. 1. విద్యాంసుడు. 2. ప్రసన్నుడు. (వ్య. విముఖుడు.)

సుమేరువు-న. మేరుపర్వతము. (వ్య. శిఖరములచే నక్షత్రాదులను వహించునది.)

సుర-తె. 1. గాలిసుది. 2. గాలి. 3. పెద్ద. నమా. సురటి- (సుర+అంటు+ఇ) వట్టువ విసన కట్ట. సురకాని-కానిలో నాలవభాగము. —గాలి-సుదిగాలి. —మాయ-మిక్కిలిసల్లనిది. —

మాలి-గాలినించిన తలగద. న. 1. కట్ట. 2. బి. వేలుపులు. (వ్య. సముద్రమందు పుట్టిన అమృతము కలవాడు. సమా. —గవి-కామధేనువు. —జ్యేష్ఠుడు-బ్రహ్మ. —దీర్ఘి క-గంగ. —ద్వి

పుడు-అసురుడు. —నిమ్మగ - దేవగంగ. —పతి - ఇంద్రుడు. —లోకము - స్వర్గము.

సురాధారుడు - బృహస్పతి. సురాలయము - మేరుగిరి. సురోదము-కట్టనముద్రము.

సురంగము-న. సౌరంగము.

సురతము-న. ప్రీతురుపులకలయక, రతి.

సురతాణి-వి. (సురత్రాణ) 1. ఇంద్రుడు. 2. ఇంద్రాణి. [హిన్న.)

సురపుష్పాగము-న. ఒకతెగ పొన్న. (వి. సుర సురభి-న. 1. కామధేనువు. 2. ఆవు. 3. వానన కలువ. 4. సంపెంగ. 5. మంచివాననగలది.

6. మనోజ్ఞమైనది. క్రి. సురభీకరించు-మంచి వాననకలదిగాజేయు.

సురభిశము-న. మంచివాననకలది.

సురాశము-తె. 1. భూతావేశముచే తలత్రిప్పుట. 2. సురాశించు-తె. దిగదుడుచు. [కోపావేశము.

సురిగ-తె. చిన్నకొమ్మ.

సురియ-వి. చూ. చురియ. నమా. సురియాళు, సురేయాళు- (సురియ+అళు) చూలవాడు.

సురుగు-తె. 1. అదృశ్యమగు. 2. పాణు. 3. జాడగాజోవు. 4. చలించు.

సురుడు-తె. దివ్యటికి మాటుగా కార్చిపట్టుకొను వెలుతురుకస్తాంబు. రూ. సురుడు.

సులభము-న. సుఖముగా లభించునది. (వ్య. దుర్లభము-వి. చలకనైనది. రూ. సుళువు. [శము.)

సులోచనము-న. ముక్కుద్దము.

సువర్ణము-న. 1. బంగారు. 2. మాడ. 3. మంచి సువారము-తె. వంట. [వర్ణముగలది.

సువానిని-న. పేరంటాలు, ముత్తైదువ.

సుషమ-న. మిక్కిలిశోభ. [మైనది. సుషమము-న. 1. మనోజ్ఞమైనది. 2. సమాన సుషి-న. బెజ్జము.

సుషిరము-న. 1. బెజ్జము. 2. బెజ్జములుగల పిల్ల నగ్రోవి మొదలగు వాద్యము.

సుషుప్తి-న. ఒడలెఱుంగని నిద్ర.

సుషుమ్న-న. ఒకనాది. [గ్యము. సుషుమ్న-న. 1. చక్కన. 2. బాగు. 3. ఆరో

సుప్తి-హిం. శోమరితనము. [కలవాడు.) సుహృదుడు-న. మిత్రుడు. (వ్య. మంచిమనస్సు సుళువు-చూ. సులువు. [బెల్లవాడు.

సుశ్లమారి-తె. 1. సుదులుగలవాడు. 2. చుట్ట

నూ

నూకరము-న. వంది. రూ. నూకరము. (వ్య. ఎక్కువపిల్లలసేనునది.)

నూక్షిము-న. 1. అణపు. 2. నన్నము.

నూచకము-న. 1. నూది. 2. నక్క. 3. కుక్క. 4. కాకి. 5. పిల్లి. [వాడు.

నూచకుడు-న. 1. కొండెగాడు. 2. బోధచేయు నూచన-న. 1. జాడ. 2. గ్రుచ్చుట. 3. తెలు

పుట. 4. చూపు. క్రి. నూదించు. జాడగాడెలి నూచి-న. నూది. [యజ్ఞేయు.

నూచిక-న. 1. నూది. 2. తెలియజేయునది.

నూటి-తె. 1. గుడి. 2. విధము. 3. ఆవులు మొ. గర్భముధరించుట. నమా. —కాడు-1. గుడికాడు. 2. అందగాడు. క్రి. —పడు-సరితాకు.

నూడిగములు-తె. 1. గాజులు. 2. చేతికడియములు. నూడిద-తె. కానుక.

నూడు-తె. 1. వగ. 2. వగవాడు. నమా. — కాడు-శత్రువు. క్రి. నూదించు-వగగొను. రూ. నూడుకొను, —వట్టు.

సూత్రకము-స. 1. జాతాశౌచము. 2. మృతాశౌచము.
సూతి-స. 1. కుట్టు. 2. ప్రసవము.
సూతిక-స. వాలెంతరాలు.

సూతుడు-స. 1. సారథి. 2. బట్టువాడు. 3. వద్రంగి.
సూత్రము-స. 1. నూలిపోగు. 2. జన్మిదము. 3.

పిర్పాటు. 4. శాస్త్రాదిసూచనాగ్రంథము. సమా.
సూత్రధారుడు-1. ఆటాడించువాడు. 2. న
దవువాడు. 3. వద్రంగి. క్రి. సూత్రపడు-జతప
డు. సూత్రించు-సూత్రముచేయు.

సూదనము-స. 1. చంపుట. 2. చంపునది.

సూదము-స. వండినవప్పు.

సూది-వి. (సూచి) గుడ్డలుకుట్టుసాధనము. సమా.
సూదంటుతాయి-సూదితాయి, అయస్కాంతము.

సూదుడు-స. వంటవాడు.

సూన-స. 1. కూతురు. (వృ. పుట్టినది.) రూ.
ప్రసూన. 2. కొండనాలుక. 3. వద్రసానము.
సమా. —గాడు-చంపువాడు. సూనరి-1.
చంపువాడు. 2. పూంముఖువాడు.

సూనము-స. 1. ప్రసవము. 2. పూపు. 3. కూన్యము.
సూనుడు-స. 1. కొడుకు. 2. తమ్ముడు. 3. సూర్యు
డు. (వృ. పుట్టువాడు.) రూ. ప్రసూనుడు.

సూనువు-స. కూతురు.

సూన్యతము-స. 1. శుభము. 2. ప్రియము, సత్వము
నైనది. (మాట) వంటవాడు. రూ. మావుడు.

సూపము-స. వండినవప్పు. సమా. సూపకారుడు.
సూయాణము-వి. (సూయానము) శత్రు భయంకర

సూరణము-స. కందగడ్డ. మైన దండయాత్ర.
సూరి-స. 1. సూర్యుడు. 2. పండితుడు.

సూరెపుటము-వి. సూర్యపటము.

సూరెలు-తె. పార్శ్వములు. సమా. సూరెపాను.
ఆలవట్టము. క్రి. సూరెగిల్లు-ప్రక్కకొడుగు.

సూర్యుడు-స. వెలుగుతేడు. (వృ. వ్యాపారములం
డు ప్రేరేచువాడు.) సమా. సూర్యకాంతము-సూ

ర్యరశ్మి సోకుటచే ప్రజ్వరిల్లు ఒకతాయి. —
తనయ-యమున. —తనయుడు-1. యము

డు. 2. శని. 3. కర్ణుడు. —పటము-ఒక
రకము మేలు మొకమలు. సూర్యానువర్తిని.

స్త్రోద్ధతిరుగుడుచెట్టు.

సూల-వి. కూలరోగము.

సూసకము-తె. ప్రి. తలనుదరించు తిరుగుడుబిల్ల.
సూసరి-తె. సున్నమువూయువాడు.

సృ

సృత్వము-స. పెదవిమూల, సెలవి. రూ. సృక్త్య-
స్యగము-స. విండివాలము, సాగు.

సృగాలము-స. నక్క. రూ. శృగాలము. (వృ. మాం
సృజన-స. సృష్టి. క్రి. సృజించు. [సము దినునది.])

సృణి-స. అంకుశము.

సృణిక-స. చొంగ. రూ. సృణిక.

సృతి-స. 1. శ్రోవ. 2. పోక.

సృష్టి-స. 1. సృజించుట. 2. సృష్టావము.

సె

సెక-వి. (శిఖ) 1. జ్వాల. 2. వేడిమి. రూ.
సెగ, సవ. సమా. —కంటి-శివుడు. —వె
లుగు-సూర్యుడు. —తేడు-అగ్ని.

సెగము-తె. రోత. రూ. సెగు. క్రి. సెగించు-రో
సెజ్జ-వి. (శయ్య) పడక. యి. కృ. సెగింపు-

సెట్టి-వి. (శ్రేష్ఠి) 1. కోమలులొనగువారి పట్టపు
సెపియించు-వి. శపియించు. సేరు. 2. వద్రకుడు.

సెబాసు-పాం. బళి. రూ. సేబాసు.

సెబ్బర-తె. చెడుగు. రూ. సెబ్బ.

సెమ్మి-వి. (శయ్య) దీపస్తంభము.

సెర-తె. కంటియందలిరేఖ.

సెరగు-తె. ఆవద.

సెల-వి. (శిల) 1. సెలయేలు. 2. బాణపుములికి.
3. (శిల్యము) ఏడుపందిముల్లు. 4. మునికోత

యందలి ఇనుపముల్లు. 5. బాణము. 6. ప్రణ
మునుండించు వ్యాపించు రంధ్రము. సమా. —

కట్టె-బాణము. —గోర-పసులమేపువాని కోల్
కట్లగీచువానికత్తి. —పంది - ముంద్రపంది.

—పుండు-నారికులుపు. —యూట-కొండయూ
ట. —యేలు-నిర్జరము. కి. —వడు. —

వాలు, సెలయేలు- (పుండు) పీముకాణు.

సెలగ-తె. రెమ్మ. సమా. సెలగొమ్మ-ఉపశాఖ. గత్తి.

సెలగు-తె. ఖండించు. రూ. చెలగు, సెలపు. సమా. సెల

పెలయు-తె. 1. విజృంభించు. 2. చిమ్ము. రూ.
పెలవి-తె. పెదవిమూల. పృక్తి. [చెలయు.
పెలవు-తె. 1. నెంగు. 2. అజ్ఞ. 3. ఉపయోగము.
క్రి. నెలవిచ్చు-అజ్ఞపించు.
పెలను-తె. ఒకానొకచెట్టు. సమా. —విల్లు-నెలను
బద్ధలతోఁజేసినవిల్లు. రూ. నెలవిల్లు.
పెల్లా-తె. సన్ననివస్త్రము.
పెల్లాడు-వి. కల్లుడు.

సే, సై

సేకము-వి. సెగ. స. 1. తడుపుట. 2. చల్లుట.
సేకరము-వి. సంగ్రహము. క్రి. సేకరించు.
సేకరించు-తె. 1. తెప్పిఱు. 2. వి. సంగ్రహించు.
సేగి-తె. 1. నష్టి. 2. కీడు.
సేవనము-స. 1. చల్లుట. 2. తడుపుట.
సేతువు-స. నీటికట్ట.
సేద-వి. (స్వేదము)బదలిక. [దు-కృషీవలుడు.
సేద్యము-వి. (సేవ్యము) కృషి. సమా. సేద్యకా.
సేద-తె. అధికము. స. దండు. సమా. సేనాముఖ
ము-1. (8 రథములు, 8 ఏనుగులు, 8 గుట్ట
ములు, 15 కాల్యురుగల) సేన. 2. సేనకుముం
సేనము-తె. చిన్నయిలి, భీరణము. [దుభాగము.
సేనాని-స. 1. కుమారస్వామి. (వ్యు. దేవసేననునదవు
సేపు-తె. కాంము. [వాడు.) 2. సేనాదివతి.
సేమంతిక-స. చేమంతి. [2. కుభము.
సేమము-వి. (క్షేమము) 1. ఉన్నదిచెడకుండుట.
సేరు-తె. 1. ఎనిమిదివలములు. 2. పెద్దపడి.
సేం-వి. (చేం) వస్త్రము.
సేవ-స. 1. కుట్రాడ. 2. కొలువు.
సేవకుడు-స. కొలువుడుకాడు. [కొఱుడు.
సేవనము-స. 1. కొలువు. 2. కుట్టు. క్రి. సేవించు.
సేవ్యము-స. సేవింపదగినది.
సేన-వి. (శేష) 1. అక్షర. 2. సేనలఱాలు. 3.
పాపట. సమా. —లఱాలు-తలలఱాలు. —కొ
ప్పు-కొందెనిగ. [కోఁబుట్టువు.
సై-వి. (సహ) తోడ. రూ. నయి. సమా. సైదోడు-
సైంద్రవము-స. గుఱ్ఱము. (వ్యు. వింధుదేశమునఁ
బుట్టినది.)

సైలు-వి. (సహించు) 1. ఓర్పు. 2. రుచించు.
రూ. నయి. కృ. సైపు, నయిపు, సైపుడు.
సైదము-తె. గోడుమపిండి. [నయిపుడు.
సైకము-స. 1. ఇనుకదిబ్బ. 2. ఇనుకనేల.
సైకము-స. సూక్ష్మము. రూ. సయకము.
సైగ-వి. (సంజ్ఞ) హస్తాదులసంజ్ఞ. రూ. సయగ.
సైతము-వి. (సహితము) కూడ. రూ. సయితము.
సైనికుడు-స. 1. సేనాపతి. 2. సేనలోనివాడు.
సైవ్యము-స. సేన. [వలికత్తె. 3. సంకరజాతిప్తీ.
సైరంద్రి-స. 1. గట్టువాలు. 2. అంతఃపురపు కా
సైరణ-వి. (సహనము) ఓర్పు. రూ. సయరణ.
క్రి. సైరించు, సయిరించు.
సైరికుడు-స. దున్నెడువాడు. [మైనది) 2. స్వర్ణము.
సైరిభము-స. 1. దున్నె. (వ్యు. సీరిభ (కర్షక) సంబంధ

సా, సో

సాంటి-వి. (కుంతి) ఎండిన అల్లము.
సాంటు-తె. తప్ప, దోషము.
సాంతము-వి. (స్వతంత్రము) స్వక్రియము.
సాంపు-తె. 1. సమృద్ధి. 2. సంకోషము. 3. ప్ర
సన్నత. 4. సుఖము. 5. సౌందర్యము. క్రి.
సాంబిల్లు-సాంపగు. రూ. సాంబిలు.
సాగటాలు-తె. (సాగపు + అటలు) పగడసాలాట.
సాగటు-తె. వాడు.
సాగపు-తె. చొక్క, పారవశ్యము.
సాగయు-తె. 1. చొక్క, పరవశత్యమొందు. 2.
చూర్చిల్లు. కృ. సాగపు, సాగయిక.
సాగను-తె. అందము. (వ్యు. సాగయించునది)
సమా. —కత్తె-విటకత్తె. (పుం. —కాడు.)
సాగియించు-వి. సుఖించు.
సాగియు-తె. ఇంపగు.
సాచ్చెము-తె. 1. అధికము. 2. వి. వ్యచ్చము.
సాటసాట-తె. కార్యము. క్రి. —సోపు-కృశించు.
సాట్ట-చూ. చొట్ట.
సొత్తు-వి. (స్వత్వము) సొమ్ము.
సొద-వి. చితి. పీనుగునుకాల్పుటకుచేర్చినకత్తెలు
లోనగువానిప్రోగు. [నూగు. 3. ఊటకాలవ.
సొన-తె. 1. గ్రుడ్డులోనిజెన. 2. ఆకుల. కాయలమీది

సాన్మము-వి. (స్వర్ణము) బంగారు. సమా. సౌ
స్మారి-అగసాలెవాడు.
సౌబగు-వి. (సుభగ) చక్క-దనము. [సి.విలుడు.
సౌబగుడు-వి. (సుభగుడు) 1. చక్కనివాడు.
సౌమ్య-తె. మూర్ఖ. క్రి. —గొను,—వోవు,—
సిల్లు-మూర్ఖిల్లు. [జము. 3. గోధనము.
సౌమ్య-వి. (స్వమ్య) 1. ధనము. 2. ఆభర
సౌ-తె. తుందితీగ. రూ. సౌజ్ఞ.
సౌరంగము-వి. (సురంగము) గుహవలె తొలిగిన
సౌరగు-తె. లీనమగు. [రంద్రము.
సౌరదో-తె. దురాచారుడు.
సౌరపు-తె. కృశము.
సౌరము-వి. స్వరము.
సౌరిది-తె. 1. క్రమము. 2. వరుస.
సౌరుగు-తె. మూర్ఖిల్లు.
సౌరపు-తె. 1. పారవశ్యము. 2. విముఖత్వము.
సౌలము-తె. 1. మూర్ఖిల్లు. 2. వెనుదీయు. 3.
వైముఖ్యమొందు. 4. వైరస్వమొందు. కృ. సౌల
సౌ-తె. జాడ. రూ. సన. [యిక, సౌరపు, సౌలిమిడి.
సౌసాయిందు-తె. మందలించు.
సౌకు-తె. 1. తగులు. 2. గ్రహమావేశించు. కృ. 3.
స్వర్ణము. 4. రాక్షసుడు. సమా. —జక్క-మూ
లానక్షత్రము. —చొక్క-కుక్రుడు. —దయ్య
ము-వాయువు. —లజ్జేడు-వైర్యతి.
సౌకుడు-తె. 1. స్వర్ణము. 2. గ్రహావేశము. 3.
పిశాచము. 4. రాక్షసుడు.
సౌగ-తె. 1. దీర్ఘము. 2. కోమలము.
సౌదు-తె. బ్రహ్మరంద్రము, మాదపట్టు.
సౌర-స. 1. ఓపువాడు. 2. ఓర్పువాడు.
సౌణము-తె. నాసామూలము.
సౌద-తె. గచ్చు, గార.
సౌదన-వి. 1. శోధనము. 2. శకునార్థము రామా
యణాది గ్రంథములందు దారమువేసి శోధించు
ట. క్రి. సౌదించు. [దర్శుడు.)
సౌదరి-స. తోడఁబుట్టినది. (పుం. సౌదరుడు, సౌ
సౌదె-వి. (చోద్యము) రాగల మేలుకీడులనుగూ
ర్చి చేయుప్రశ్నము. రూ. సౌదియ. సమా. —
కతె-సౌదెచెప్పనది.

సౌదెము-వి. (చోద్యము) ఆశ్చర్యము. రూ. సౌదెము.
సౌన-తె. 1. నన్ననివాన. 2. వాన. [చోదెము.
సౌననము-వి. (సౌపానము) మెట్టు.
సౌనవపుడు-స. రాహువుచే పట్టఁబడినవాడు.
సౌపానము-స. మెట్టు. రూ. సౌపానము.
సౌ-వి. శోభ.
సౌజనము-వి. శోభనము.
సౌజె-వి. నిబ్బెము. [సౌమము.
సౌమ-వి. 1. క్రమము. 2. పరాక్రమము. రూ.
సౌమము-వి. పరాక్రమము. న. 1. తిప్పతీగ. 2. జం
ము. సమా. సౌమధార-ఆకాశగంగ. —పిఠి-
సౌమపానముచేయవాడు. —యాజి-యజ్ఞము
చేసినవాడు. (పి. సౌమానీ) —లత-తిప్పతీగ.
—నూక్రము-పానవట్టమునుండి నీళ్లుబోవుదారి.
సౌమానీ-వి. సౌమయాజి.
సౌమించు-తె. 1. నరిపోలు. 2. పరాక్రమించు. 3.
విజృంభించు. 4. వ్యాపించు. [నియు.)
సౌమిదమ్మ-వి. సౌమయాజిభార్య. (సౌమిసాని ఆ
సౌము-వి. 1. సుఖము. 2. ఆనందము. సమా. సౌ
మరి-అలసుడు, మందుడు.
సౌముడు-స. 1. చంద్రుడు. (వృ. అమృత
మునఁ బుట్టినవాడు.) 2. శివుడు. 3. కుశే
రుడు. 4. వాయువు. సమా. సౌమవారము-
వారములో రెండవదినము. సౌమోద్భవ-సర్పదా
సౌయగము-తె. చక్క-దనము. [నది.
సౌరణము-తె. గవాక్షము. రూ. సౌరణగండ్లు.
సౌ-తె. నికుంచము.
సౌలము-తె. 1. మత్త. 2. చొక్క.
సౌలు-తె. వివశత్వమొందినవాలు. కృ. సౌలింత.

సా

సౌందర్యము-స. చక్క-దనము.
సౌకర్యము-స. 1. అనాయనము. 2. సుకరణపము.
సౌకుమార్యము-స. సుకుమారత్వము.
సౌఖ్యానవికుడు-స. 1. రాజులను నిద్రమేలుకొ
లుపువాడు. 2. సుఖనిద్రాయని ప్రశ్నించు
సౌఖ్యము-స. సుఖము. [వాడు.
సౌగంధికము-స. చెంగలవ.

సాగంధ్యము-న. వాసన.
 సాచికుడు-న. కుటుంబనివాడు.
 సాజన్యము-న. సుజనత్వము.
 సాదామి-న. మెఱపు. రూ. సాదామిని. (వ్యు.దం
 దవతే దీర్ఘాకారముగలది)
 సాదాయితము-న. ప్రీతిచ్చిన దనము. [గలది.]
 సాధము-న. రాజగృహము. [వ్యు. సుధ (సున్నము)]
 సాచికుడు-న. మృగ, పక్షి, జంతు విక్రయించి జీ
 వించువాడు. [శత్రువులపైఠిడి చంపుట.
 సాధికము-న. నిద్రించుటలోనగునయములందు
 సాధాగినేయ-న. భాగ్యవతికూతురు. (పుం. సాధా
 సాధాగ్యము-న. సుపగత్యము. [గినేయుడు.)
 సాత్రాత్రము-న. మంచితోడబుట్టదనము.
 సామనస్యము-న. సుమనోభావము.
 సామ్యము-న. నలునదియూడవ సంపత్తరము.
 సామ్యగంధ-న. గులాబిపూవు.
 సామ్యుడు-న. 1. బుధుడు. (వ్యు. సోమనికొడు
 కు.) 2. తిన్ననివాడు. 3. ఒప్పినవాడు.
 సారథము-న. 1. వాసన. 2. ఎద్దు.
 సారథేయము-న. ఎద్దు. (ప్రీ. సారథేయి.)
 సారథ్యము-న. 1. వాసన. 2. ఒప్పదము, 3. గుణ
 గౌరవము. [కొడుకు.)
 సారి-న. 1. శని. 2. యముడు. (వ్యు. సూర్యుని
 సారికుడు-న. కల్లమ్మువాడు.
 సారు-తి. 1. అందము. 2. విధము. రూ. నపురు.
 సావర్ణకరణి-న. మంచినన్నున కలిగించు ఓషధి.
 సావిదల్లుడు-న. అంతఃపురపుకావలివాడు. రూ.
 సావిదుడు. (వ్యు. ప్రీతినుగాచియుండువాడు.)
 సాశీల్యము-న. సుశీలత్వము.
 సాష్టవసు-న. సుభుధావసు.
 సాహార్యము-న. సుహృద్భావము, స్నేహము. రూ.
 సాహృదము, సాహృద్యము.

స్కంధము, స్థలము, స్థలము

స్కంధుడు-న. కుమారశస్త్రము. (వ్యు. శత్రువులను
 శోషింపజేయువాడు.)
 స్కందము-న. 1. మూపు. 2. చెట్టుతోదె. 3. యుద్ధ
 ము. 4. నమూనాము. 5. శరీరము. నమా. స్కంద

వట్టిక-గందపత్తె. — శాఖ-ప్రాని మొదటికొమ్మ.
 స్కందావారము-న. 1. దండువిడిసినచోటు. 2. దండు.
 స్కన్నము-న. జాతినది. [క్రీ. స్థలించు.
 స్థలము-న. 1. జాటుపాటు. 2. తొట్టుపాటు.
 స్థలితము-న. 1. జాతినది. 2. తొట్టుపడినది. 3. కొట్టు
 స్థాలిత్యము-న. స్థలితభావము, పొరపాటు. [వడినది.
 స్థంబము-న. 1. వరిలోనగువానిగంట. 2. బోదె
 లేని చిన్నచెట్టు. [క్రీడించునది.)
 స్థంభేరము-న. ఏనుగు. (వ్యు. పొదలయందు
 స్థంభము-న. 1. ప్రానుపడజేయుట. 2. మంత్ర
 శక్తిచే అగ్నిలోనగువానికక్తి నడగజేయుట.
 క్రీ. స్థంభించు-ప్రానుపడు.
 స్థంభము-న. 1. కంబము. 2. ప్రానుపాటు.
 స్థంభయత-న. స్థంభించువాడు.
 స్తనము-న. కుచము. (వి. చన్ను) నమా. స్తనం
 రయ-పాట్రాగు ఆడుబిడ్డ. (పుం. స్తనంధ
 యుడు.) [మోయునది.)
 స్తనయిత్తువు-న. 1. మబ్బు. 2. ఉలుము. (వ్యు.
 స్తనితము-న. ఉలుము.
 స్తన్యము-న. చనుఁజాలు.
 స్తంభము-న. పూగుత్తి. [స్తబ్ధరోమము-పంది.
 స్తంభము-న. 1. అడఁగినది. 2. ముడిఁగినది. నమా.
 స్తవము-న. స్తోత్రము.
 స్తమితము-న. 1. కదలనిది. 2. తడిసినది.
 స్తుతము-న. స్తోత్రముచేయుఁబడినది.
 స్తుతి-న. స్తోత్రము. క్రీ. స్తుతించు. నమా. — పాత
 స్తుత్యము-న. స్తుతింపఁదగినది. [కుడు-బట్టువాడు.
 స్థూపము-న. మట్టిమొదలగువాని దిబ్బి.
 స్థూపము-న. దొంగ.
 స్థూపము-న. తడియుట.
 స్థూపము-న. దొంగతనము.
 స్థూపము-న. దొంగ.
 స్థూపము-న. దొంగతనము. [అల్పము.
 స్థూకము-న. 1. నీటిబొట్టు. 2. వానకోయిల. 3.
 స్థూత్రము-న. స్థూకడిక. [యజ్ఞము.
 స్థూమము-న. 1. నమాహము. 2. స్తోత్రము. 3.
 స్థూ-న. ఆడుది. (ప్రీ. జాతులు నాలుగు; పద్మిని.

చిత్రణి, హస్తిని, శంఖిని) సమా. — హేషము. — వేకున. — ధనము. — పెండ్లిమున్నగు సమయములలో శ్రీ కిచ్చిన ధనము. — ధర్మిణి-జుతుమతి, ముట్టుది.

స్థ

స్థండిలము-న. (వతి వండుకొనుచుకు దర్బాదులు జ్వగనము-న. తప్ప. [వజ్జినభూమి. జగితము-న. తప్పబడినది. జవతి-న. 1. శిల్పి. 2. అంతఃపురపుకావలివాడు. జలము-న. మెట్టనీల. రూ. స్థలి. జలరుడు-న. మునలివాడు. (శ్రీ. స్థవిర.) జలవిషము-న. మిక్కిలిస్థలము. జలీయము-న. రెంటికంటె మిక్కిలిస్థలము. స్థాండిలుడు-న. స్థండిలభూమియందు శయనించిన వాడు, రూ. స్థండిలకాయ.

స్థాణువు-న. 1. మేకు. 2. శివుడు. 3. కొమ్మలు స్థాత-న. ఉండువాడు. [లేనిమోడు. 4. స్థిరమైనది. స్థాతవ్యము-న. ఉండదగినది.

స్థానము-న. 1. చోటు. 2. ఉనికి. 3. నిలుకాని యుద్ధవృత్తి నిలుకడ. (ఇది వంచవిధము: ఆ లిధము, ప్రత్యాల్లిధము, నమవదము, వికాళము,

స్థానాపతి-న. మధ్యవర్తి. [మండలము)

స్థాని-న. స్థానముకలది.

స్థానికుడు-న. 1. స్థానాధిపతి. 2. గుడిపారుచు

స్థానియము-న. పట్టణము. [కాడు.

స్థాపత్యుడు-న. హెగ్గడి.

స్థాపనము-న. 1. నిలుపుట. 2. సమాధిచేయుట.

శ్రీ. స్థాపించు. (పుం. స్థాపకుడు.)

స్థాపితము-న. 1. నిలుపబడినది. 2. నిశ్చయించ

స్థాయి-న. ఉండునది. [బడినది.

స్థాలము-న. కంచము.

స్థాలి-న. వంటకుండ. సమా. స్థాలిపులాకన్యాయ

ము-కుండెడు అన్నములో ఒక మెతుకును వట్టి

చూచుటవలె జటిలబట్టి పూర్ణవిషయ మెఱుగుట.

స్థానరము-న. 1. వింటనారి. 2. కొండ. 3. కడ

లినది. (వ్య. జంగమము.)

స్థానిరము-న. వృద్ధత్వము.

సానకము-న. 1. చేతనిదినకుంకుము మొ. 2. నీరు లోనగువాని బుగ.

స్థితము-న. 1. ఉన్నది. 2. నిలుచున్నది. 3. నిశ్చయించబడినది. 4. ప్రతిజ్ఞచేయబడినది. [4. మేర.

స్థితి-న. 1. ఉనికి. 2. కూర్చుండుట. 3. నిలుకడ. స్థిర-న. భూమి. [4. నిలుకడైనది.

స్థిరము-న. 1. కొండ. 2. చెట్టు. 3. మోక్షము. స్థిరుడు-న. శని. సమా. స్థిరవారము-శనివారము.

స్థూణ-న. 1. స్తంభము. 2. ఇసుపచిత్రము.

స్థూలము-న. 1. గుడారము. 2. బలినినది. సమా.

స్థూలభావకము-పంది. — బుద్ధి-పైచూపు. —

లక్ష్యుడు-1. మిక్కిలియివికాడు. 2. మిక్కి

లివెచ్చుకాడు. స్థూలోచ్చయము-1. పెద్దతా

స్థేయము-న. శరీరబలము. [య. 2. బోటిము.

స్థేయ్యుడు-న. 1. తీర్చురి. 2. పురోహితుడు. 3.

స్థైర్యము-న. స్థిరత్వము. [మిక్కిలిస్థిరుడు.

స్థౌల్యము-న. స్థూలభావము.

స్ప

స్పృహనము-న. స్పృహనము.

స్పృహితము-న. స్పృహనముచేసినది.

స్పృహము-న. కాటుట.

స్పృహ-న. సన్ననరము.

స్పృతకుడు-న. 1. స్పృహశీలవతుడు. 2. బ్రహ్మ

చర్యముపూర్తికావించిగృహస్థధర్మమునకువచ్చు

స్పృతుడు-న. స్పృహనముచేసినవాడు. [వాడు.

స్పృహనము-న. మునుక.

స్పృహియము-న. నలుగురిండి.

స్పృయ్యువు-న. సన్ననరము.

స్పృగము-న. 1. స్నేహము. 2. సునుపు. 3. చిక్కిన.

స్పృగుడు-న. స్నేహితుడు. [(వి. నిర్జము.)

స్పృతము-న. కాటినది. [కు నీళ్లవల్లనది.)

స్పృష-న. కోడలు. (వ్య. గృహవాస్యపారముకొ

స్నేహము-న. 1. చెలిమి. 2. చమురు. శ్రీ. స్నేహి

స్నేహితుడు-న. చెలికాడు. [చు-చెలిమిచేయు.

స్పృ, స్పృ

స్పందము-న. ఇంచుకకంపము.

స్వర్గ—(సువము.

స్వర్గ-న. 1. పోటీ. 2. పోలిక. 3. క్రమసమున్నతి.
(పుం. స్పృహకుపు.)

స్వర్గసము-న. 1. తాకుడు. 2. ఈవి. 3. వాయువు.
స్వర్గము-న. 1. తాకుడు. 2. ఈవి. 3. వ్యాధి. సమా.
స్వప్తము-న. వెల్లడియైనది. [స్వర్గవేది-పరునవేది.
స్పృక్కు-న. స్వర్గము.

స్పృశించు-న. తాకు.

స్పృశ్యము-న. తా. కదగినది.

స్పృష్టము-న. స్పృశించబడినది.

స్పృష్టి-న. తాకుడు.

స్పృహ-న. కోరిక.

స్పృహణీయము-న. కోరదగినది. రూ. స్పృహ్య

స్పృహ-న. పామువదగ.

స్పృటి-న. పాము.

స్పృటికము-న. ఒకతెగతెల్లనితాయి. (వి. వటికము)

స్పృతి-న. వృద్ధి.

స్పృరము-న. 1. చలనము. 2. అధికమైనది.

స్పీకము-న. అధికమైనది. [రూ. స్పీరము.

స్పృటనము-న. భేదించుట.

స్పృటము-న. 1. వ్యవహరించు. 2. వికసించినది.

స్పృరణము-న. 1. అదరుట. 2. తోచుట. క్రి. స్పృరిం

స్పృరితము-న. 1. అదరినది. 2. తోచినది. [చు.

స్పృలింగము-న. మిదుగులు.

స్పృర్తి-న. 1. అదరుట. 2. తోచుట.

స్పృటికము-న. బొబ్బలపొక్కురోగము, అమృతవారు.

స్పృటిము-న. భేదించుట.

స్పృ

స్పృయము-న. 1. గర్వము. 2. ఆకర్షణము.

స్పృరము-న. 1. తలంపు. 2. జిప్తి. క్రి. స్పృరించు.

స్పృరుడు-న. చున్నట్లుడు. (వి. చురుడు) (వ్యు.

• కాముకులకు తొందరపెట్టవారు.) సమా. స్పృర

చురుడు-శివుడు. స్పృరాంకుశము-పెంచిదిన్న

స్పృర్-న. స్పృరించువాడు. [గోరు.

స్పృరితుడు-న. తలంపునాకిరి.

స్పృర్తము-న. స్పృతిసంబంధమైనది.

మీతము-న. అధరపండుమాత్రము ప్రకాశించు

చిలువవ్వ. రూ. స్పృతి.

స్పృతము-న. తలంపుబడినది.

స్పృతి-న. 1. తలంపు. 2. దర్మశాస్త్రము. 3. బుద్ధి.

స్పృరము-న. 1. కొంచెమునవ్వనది. 2. వికసించినది.

స్వ

స్వందనము-న. 1. కాలుట. 2. జలము. 3. రథము.

స్వందము-న. కాలుట.

స్వంది-న. కాలునది.

స్వందిని-న. చొంగ.

స్వన్నము-న. కాతినది, స్రుతము.

స్వాలిక-న. భార్యకోడలుబడినది. రూ. శ్యాలిక.

(పుం. స్వాలుడు, శ్యాలుడు.)

స్వాకము-న. 1. వల్లిక. 2. కుట్టబడినది.

స్వాతి-న. 1. కుట్టు. 2. నంతతి.

స్వానము-న. వల్లిక.

స్ర

స్రంసనము-న. క్రిందపడుట.

స్రగు-న. సగ్గు.

స్రగ్వి-న. పూదండగలవాడు.

స్రజము-న. పూదండ.

స్రవంతి-న. నది, నీలు.

[క్రి. స్రవించు.

స్రవణము-న. కాలుట. రూ. స్రవము, స్రావము.

స్రవ-న. బ్రహ్మ. (వ్యు. స్పృశించువాడు.)

స్రస్తము-న. జాతినది.

స్రావకము-న. కాలునది.

స్రావణము-నె. అగసాలెవని ఒకకొఱముట్టు.

స్రావము-న. కాలుట.

స్రావి-న. సరవి.

స్రుక్కు-నె. 1. వెనుదీయు. 2. భయపడు. 3.

ముడుగు. 4. ముడుతపడు. 5. తగ్గు. 6. దుశ్

ఖించు. 7. చించు. 8. మూర్చిల్లు. 9. సం

కోచించు. 10. వాడు. 11. చుట్టుకొను. కృ.

12. చిక్కు. 13. దుఃఖము. 14. శోకము.

15. బ. కడుపుమీది ముడుతలు. న. మిశ్రివంటి

స్రుతము-న. కాతినది. [యజ్ఞోపకరణము.

స్రుతి-న. కాలుట.

స్రువము-న. ఒక యజ్ఞోపకరణము.

ప్రాతస్వీని-న. నది, ఏలు. (వ్య. ప్రవహించునది.)
ప్రాతస్సు-న. 1. ప్రవాహము. 2. ఏలు. 3. నీరు
వచ్చు తుము.

స్వ

స్వకీయము-న. తనది. రూ. స్వకము.
స్వచ్ఛందము-న. స్వతంత్రము.
స్వచ్ఛము-న. తెలుపు, తెల్లనిది.
స్వజనుడు-న. తనవాడు, జ్ఞాతి.
స్వతంత్రము-న. సొంతము. క్రి. స్వతంత్రించు-ఇత
రుల యనుమతి లేక తానుగా ఏర్పడు.
స్వత్వము-న. హక్కు. (వి. సొత్తు.)
స్వనము-న. శబ్దము, నివ్వనము.
స్వనికము-న. 1. ఉటుము. 2. మోగినది.
స్వప్నము-న. 1. కల. 2. నిదుర.
స్వభాను-న. పదునేడవ సంవత్సరము. [గుణము.
స్వభావము-న. 1. స్వధర్మము. 2. పుట్టుకతోవచ్చిన
స్వభువు-న. 1. విష్ణువు. 2. శివుడు. (వ్య. స్వ
యముగా పుట్టినవాడు.) [సౌముక్తి]
స్వము-న. 1. ధనము. 2. తాను. 3. తనది. (వి.
స్వయంభువు-న. 1. బ్రహ్మ. 2. విష్ణువు. 3. శివుడు.
4. మదనుడు. (వ్య. తనంతట తాను పుట్టిన
వాడు.)

స్వయంవర-న. తనంతట మగనివరించు ఆడుది.
స్వయంవరము-న. తనంతట మగనివరించుట.
స్వరము-న. 1. కంఠధ్వని. 2. ముక్కుగాలి. 3. అకా
రాది. 4. ఉదాత్తాది. (ఇవి మూడు; ఉదాత్తము,
అనుదాత్తము, స్వరికము, ఇవి వేదములోనివి.)
5. షడ్గాది. (ఇవి ఏడు; స-షడ్వము; రి-
ఋషత్వము; గ-గాంధారము, మ-మధ్యమము;
వ-వంశము; ధ-ధైవతము; ని-నిషాదము.
ఇవి సంగీతకావ్యమందలివి.)

స్వరాట్టు-న. 1. బ్రహ్మము. 2. ఇంద్రుడు. రూ. స్వరా
టు. (వ్య. స్వర్ణమునఁ బ్రకాశించువాడు.)
స్వరూపము-న. 1. స్వభావము. 2. రూపము.
స్వర్ణము-న. దేవలోకము.
స్వర్ణది-న. (స్వర్ + నది) వేల్పుచేటు.
స్వర్ణము-న. బంగారము. రూ. సువర్ణము. నమా.

స్వర్ణకారుడు-కమసారి. [కాశించువాడు.)
స్వర్ణానువు-న. రాహువు. (వ్య. స్వర్ణమునందుప్ర
స్వల్పము-న. (సు+అల్పము) మిక్కిలి అల్పము.
స్వస-న. తోడఁబుట్టినామె. (వ్య. సోదరుని ఆయాసము
స్వస్తి-న. (సు+అస్తి) కుటము. [నవోగొట్టునది.
స్వస్తికము-న. 1. చదుకము. 2. మంగళవస్తువు.

3. పామువదగమీడి నల్లనిరేఖ. 4. క్ష ఇట్ట
స్వప్నము-న. నెమ్మదిగా నుండునది, [గుఱుకు.
స్వప్రీయ-న. మేనకోడలు. (పుం. స్వప్రీయుడు.)
స్వాంతము-న. 1. మనస్సు. 2. గుహ.
స్వాగతము-న. 1. కుశలప్రశ్నము. 2. సుఖము
స్వాతంత్ర్యము-న. స్వతంత్రత. [తోడిరాక.
స్వాతి-న. 1. నంజూడేవి. 2. పదునైదవనక్షత్రము.
స్వాదనము-న. పానము.

స్వాదము-న. 1. రుచి. 2. రుచివాచుట.
స్వాదువు-న. 1. ఇంచెనది. 2. గరగరితైనది. 3.
తియ్యనిది. నమా. స్వాదుధస్యడు-తియ్యవిలా
కాడు. మన్మథుడు. స్వాదూదము-మంచి నీళ్ల
నముద్రము.

స్వాదీనుడు-న. తనకులోతువైనవాడు. నమా.
స్వాదీనవతిక - స్వాదీనుడైన పెనిమిటి గల
నాయిక. [3. జవము.

స్వాధ్యాయము-న. 1. వేదాధ్యయనము. 2. వేదము.
స్వాధ్యాయి-న. వేదాధ్యయనముచేయువాడు.

స్వానము-న. ద్వని. రూ. స్వనము.
స్వాపతేయము-న. ధనము. [నము.

స్వాపము-న. 1. నిద్ర. 2. శయనము. 3. అజ్ఞా
స్వాభావికము-న. స్వభావముచేతఁ గలిగినది.
స్వామి-న. 1. ఒడయడు. 2. కుమారస్వామి. 3. అధి
కారి. (శ్రీ. స్వామిని; వి. సామి, సాని.)

స్వామ్యము-న. హక్కు, సొంతము.
స్వారాజ్యము-న. స్వర్ణలోకపు దొరతనము.

స్వారాట్టు-న. ఇంద్రుడు. (వ్య. స్వర్ణమునందు ప్రకా
స్వారి-హిం. నవారి. [శించువాడు)

స్వాస్థ్యము-న. నెమ్మది, స్వస్థత.
స్వాహ-న. అగ్నిధార్య.

స్వప్నము-న. వేదముతోఁ గూడినది.
స్వీకర్త-న. స్వీకరించువాడు.

స్వీకారము-న. అంగీకారము. క్రి. స్వీకరించు.
 స్వీకృతము-న. అంగీకరింపఁబడినది.
 స్వీయ-న. వతీయందుమాత్ర మనురాగముగల నా
 స్వీయము-న. తనది. [యిక.
 స్వేదన-న. పెనము. [బుట్టినది. (పేను మొ.)
 స్వేదము-న. చెమట. నమా. స్వేదజము-చెమటవలనఁ
 స్వైరి-న. వ్యక్తంబుడు. రూ. స్వైరుడు.
 స్వైరిణి-న. అంకుటాలు, తారిణి.

హ

హంకారము-వి. (అహంకారము) అధిమానము.
 క్రి. హంకరించు. [హందీ.
 హంద-న. పెదబునోరుగల పెద్దపాత్రము. రూ.
 హంత-న. హింసించువాడు. రూ. హంతకుడు.
 హంభ-న. గోదవని.
 హంపీరుడు-న. 1. కత్తిరియుడు. 2. శూరుడు.
 హంస-న. 1. అంబ. (వృ. చరించునది.) 2. యోగి.
 3. పరమాత్మ. 4. (ఉత్తరపదమైనచో) శ్రేష్ఠము.
 రూ. హంసము. నమా.—పాదము. అంబపదము,
 —వాహనుడు-అంబరౌతు, బ్రహ్మ.
 హంసకము-న. కాలియందె.
 హంసి-న. ఆడుహంస.
 హంసుడు-న. 1. సూర్యుడు. (వృ. తమస్సును
 పోగొట్టువాడు. 2. తీవుడు. 3. విష్ణువు. 4.
 శివుడు. 5. లోభగుణములేనిరాజు.
 హక్కు-హం. బాధ్యత. [హజరు, హజారము.
 హజారము-హం. అష్టానమండపము. రూ. అజారము,
 హజ్జ-తె. పాదము. రూ. అజ్జ.
 హట్టము-న. అంగడివీధి.
 హతము-న. 1. వట్టు. 2. బలాత్కారము. 3.
 ఒకయోగము. నమా. హతవాది-వట్టువట్టిసాధిం
 హదవము-చూ. అదవము. [చువాడు.
 హతి-న. దెబ్బ. ఉపహతి. [చెడినవాడు.
 హతుడు-న. 1. కొట్టఁబడినవాడు. 2. మనసు
 హతి-వి. (హస్తి) ఏనుగు. రూ. అత్తి.
 హత్తు-చూ. అత్తు.
 హత్య-న. చంపుట.
 హదన-చూ. అదన.

హద్దు-హి. 1. మేర. 2. అజ్జ.
 హననము-న. చంపుట, హత్య. [అనుమ, అనుమడు.
 హనుమ-వి. హనుమంతుడు. రూ. హనుమడు,
 హనుమంతుడు-న. అంజనేయుడు. రూ. హను
 మానుడు, హనుమానుడు. (వృ. భగ్గు మైన
 హనువులుగలవాడు.) [హిండిరాగము.
 హనువు-న. 1. చావు. 2. ఆయుధము. 3. చెక్కిరి
 హయము-న. గుట్టము. [వృ. త్వరగా వెళ్లనది.
 హరణము-న. 1. హరించుట. 2. అరణము. 3.
 ధాగహారము. క్రి. హరించు-1. అదగు. 2.
 అడచు. రూ. హరియించు.
 హరి-న. 1. విష్ణువు. 2. ఇంద్రుడు. 3. సూర్యు
 డు. 4. చంద్రుడు. 5. యముడు. 6. సిం
 హము. 7. గుట్టము. 8. కోతి. 9. పాము. 10.
 గాలి. 11. కప్ప. 12. చిలుక. 13. బంగారు
 వన్నె. నమా. —చిరు-1. లక్ష్మి. 2. భూమి.
 3. తులసి. 4. ఏకాదశి. —వాసరము-ఏకాదశి.
 —హయండు-ఇంద్రుడు.
 హరిగ-తె. కేచెము. రూ. అరిగ. [తల్పవృక్షము.
 హరిచందనము-న. 1. చెందిరము. 2. వెన్నెల. 3. ఒక
 హరిణము-న. 1. జింక. 2. తెల్లనిది. (వృ. హరింపఁ
 బడునది.) [గలది.
 హరిణి-న. 1. ఆడుజింక. 2. ఆకుపచ్చవన్నె.
 హరితము-న. 1. ఆకుపచ్చవన్నె. 2. పచ్చగుట్టము.
 హరితకము-న. శాకము, కూరలు. [3. పచ్చనిట్టి.
 హరితాళము-న. పసుపురంగుగల ఒక ఖనిజము.
 (వి. హరిదళము, అరిదళము.)
 హరిత్తు-న. 1. దిక్కు. 2. ఆకుపచ్చవన్నె. 3
 పచ్చగుట్టము. నమా. హరిదళ్ళుడు - సూర్య
 డు. (వృ. పచ్చగుట్టములు గలవాడు.)
 హరిదళము-వి. హరితాళము. రూ. అరిదళము.
 హర్షిద-న. పసుపు.
 హరిజన్యము-తె. వివాహమైన నాంవనాటిరా
 బంధువులైన మగవారు ఆడువారు కలిసి వే
 హరివాణము-తె. తట్ట. [తగా భుజించు
 హరుడు-న. శివుడు. (వృ. పాపముల హరిం
 చువాడు.) [హరు.
 హరువు-తె. 1. మనోజ్ఞము. 2. నాణెము. 3.

హారుసము-వి. (హర్షము) సంకోషము. రూ. అరు హర్ష-స. హరించువాడు. [నము. క్రి. హరునించు. హర్ష్యము-స. మిద్దెటిల్లు. (వృ. మనస్సును హరించునది.) [వచ్చకన్నులుగంది.) హర్ష్యక్షము-స. (హరి+అక్షము)సంహము. (వృ. హర్ష్యక్షిడు-స. కుబేరుడు. హర్షణము-స. సంకోషించుట. [గలవాడు. హర్షమాణుడు-స. సంకోషమునొందిన మనస్సు హర్షము-స. సంకోషము. క్రి. హర్షించు. (వి. హరునము.) [యుధుడు-బలరాముడు. హతిము-స. నాగలి. రూ. హాము. సమా. హాలా హాలహలము-స. పాలనముద్రమునఁబుట్టినవిషము. రూ. హాలాహలము. హలహాలము, హాలహాలము, హాలహాలము, హాలహాలము. [న్నువాడు. హలి-స. 1. నాగలి. 2. బలరాముడు. 3. మదకడు హలికుడు-స. మదకడున్నువాడు. రూ. హాలి హాల్య-స. నాగళనమాహము. [కుడు. హల్లకము-స. చెంగలవ. హల్లకల్లాలము-చూ. అల్లకల్లాలము. హల్లినకము-స. శ్రీలుపెక్కొండ్రుచేరి మందలాకారముగఁ దిరుగుచుఁజేయున్నత్యము. హల్లు-స. కకారాద్యక్షరములలో నొకటి. హవణించు-తె. 1. అలంకరించు. 2. దరించు. 3. చక్కఁబఱచు. 4. ఉంచు. కృ. హవణింపు. హవణిక-తె. అలంకారము. [హవణిక. హవణిడు-తె. 1. ప్రకాశించు. 2. విజృంభించు. హవణు-తె. ఒప్పదము. హవనము-స. హోమము. హవము-స. 1. అజ్ఞ. 2. విలుపు. 3. యజ్ఞము. హవిస్సు-స. వేల్పుటకు ఇగురఁబెట్టిన అన్నము. సమా. హవ్యహానుడు-అగ్ని. రూ. హవ్యవహాడు. (వృ. నిప్పుచేసేవృత్తవత్సవట్టుండు హసంతి-స. కుంపటి. రూ. హసని. [నది) హసనము-స. హాస్యము. క్రి. హసించు-సవృత్తి. హసాదు-హిం. పెద్దలయజ్ఞును విధేయులంగీకరించుటయం దుపయోగించునది, చిత్రము. రూ. అసాహసితము-స. పండ్లుతెలియనవ్వెడునవృత్తి. [దు. హస్త-స. వదుమూఁదవనక్షత్రము.

హస్తము-స. 1. చేయి. 2. తొండము. 3. మూర. 4. (తేజవర్షాయములకు వెనుక వచ్చుచో) సమాహము. (తేజహస్తము మొ.) హస్త-స. ఏనుఁగు. (వృ. హస్తముకలది.) సమా. —చకుడు-మావటిడు. హస్తని-స. 1. ఆఁదెనుఁగు. 2. ఒకశ్రీతాతి. హళడి-చూ. అళడి. హళహళి-తె. 1. త్వర. 2. కలకలద్వని. 3. శౌర్యము. రూ. హళహళిక, హళహళి.

హా

హా-స. 1. ఆశ్చర్యార్థకము. 2. దుఃఖసూచకము. హాజారము-చూ. హజారము. [రూ. హాహా. హాటకము-స. 1. బంగారు. 2. ఉమ్మెత్త. సమా. హాటకగర్భుడు-బ్రహ్మ, హిరణ్యగర్భుడు. (వృ. ప్రకాశించునది.) హని-స. 1. తక్కువగుట. 2. కీడు. [అము. హమిక-వి. (అహమిక) మదము. రూ. అమిక, హయనము-స. 1. సంవత్సరము. 2. కిరణము. హయ-తె. 1. సౌఖ్యము. 2. నెమ్మది. హరకుడు-స. 1. దొంగ. 2. జూదరి. హరతి-వి. (అరాత్రిక) చూ. అరతి. హరము-స. 1. నూటయెనిమిదిపేటల ముక్కాలనరము. 2. యుద్ధము. 3. మాల. హరి-స. 1. మనోజ్ఞము. 2. హరించువాడు. 3. హరిద్రము-స. పసుపునన్నె. [హరముకలవాడు. హర్షము-స. ప్లేహము. హర్ష్యము-స. హరింపఁదగినది. హాల-స. సారాయి. హాలము-స. మదక. రూ. హాలము. హాలహలము-చూ. హాలహలము. హాలికుడు-చూ. హాలికుడు. హావడి-తె. ఉపద్రవము. రూ. అవడి, హావళి. హావము-స. భూ నేత్రాదివికారములచే కొంచెము తెలియఁదగిన మనోవికారము. హాసము-స. నవ్వు. (ఇది అఱువిద్రుములు, స్మితము, హాసితము, విహాసితము, ప్రహాసితము, అపహాసితము, అతిహాసితము.) క్రి. హాసించు.

హాస్యము—హేతి.

హాస్యము-న. 1. నవ్వు. 2. గేలి. 3. ఒకరనము.
హాశి-తె. ఆనక్తి.

హి, హీ

హింగువు-న. ఇంగువ.
హింగుళము-న. ఇంగిలీకము.
హిందనము-న. 1. వ్యాప్తి. 2. త్రమణము.
హిండితము-న. వ్యాపించినది.
హింతలము-న. గిజతలాదెట్టు. [నించు.
హింస-న. 1. చంపుట. 2. బాధించుట. క్రి. హిం
హింసనము-న. హింపించుట. (పుం. హింసకుడు.)
హింస్రము-న. చంపునది.
హిక్క-న. 1. ఎక్కిరి. 2. పైడికంటి.
హిక్షారు. హిం. కాలికితొడిగికొనుచట్ట. రూ. ఇక్షారు.
హితము-న. వెనుకటికి మేలుచేయునది.
హితవు-వి. హితము. రూ. ఇతవు. నమా. హిత
వరి-హితడు. రూ. ఇతవరి.
హితడు-న. హితము చెప్పవాడు.
హిమము-న. 1. మంచు. 2. చందనము. 3. చల్ల
విది. నమా. హిమకరుడు-చలివెలుగు. (ఇట్లు
—ధాముడు, హిమాంకువు మొ.) —వంత
ము-మంచుమల. (ఇట్లు హిమవత్సర్వతము,
హిమాలయము, హిమగిరి, హిమాద్రి, హిమాల
యము మొ.) —వాలుక-కన్నరము. హిమాం
బువు-పన్నీరు. హిమాని-హిమనమూహము.
హిమిక-న. మంచు.

హిరణ్మయము-న. బంగారుమయము.
హిరణ్యము-న. 1. బంగారు. 2. మాడ. 3. ధన
ము. 4. గవ్వ. నమా. హిరణ్యగర్భుడు-బ్రహ్మ.
—రేతనుడు-1. అగ్ని. 2. సూర్యుడు. రూ.
హిరణ్యరేతుడు. [విడువదగినది.
హీనము-న. 1. తక్కువైనది. 2. దూఱదగినది. 3.
హీర-న. 1. లక్ష్మి. 2. చీమ. [యధము.
హీరము-న. వజ్రమణి. నమా. హీరాంగము-వజ్రా

హూ, హూ

హూంకారము-న. హూమృదివ్వనించుట. రూ. హూం
కృతి. క్రి. హూంకరించు, హూంకారిండు.

హూటాహూటి-హిం. ఎకాయెకి, దారిలో నిలువ;
హూడుక్క-న. ఉడుక. [విడిదిచేయక వెడలుట
హూతము-న. వేల్పు(బడినది. నమా. హూతభుక్కు
—నహూడు, హూతాళనుడు-అగ్ని.
హూమా-తె. గుట్టము. రూ. హూమాయి. (హిం
హూమా-ఒకానొకపక్షి.)
హూరుమత్తు-హిం. గొప్ప. రూ. హూర్మత్తు.
హూళిక్కి-తె. అభావము. రూ. హూళికి.
హూణుడు-న. ఐరోపాదేశస్థుడు.
హూతము-న. పిలువ(బడినది. రూ. ఆహూతము
హూతి-న. పిలుపు. రూ. ఆహూతి.

హృ

హృతము-న. హరింప(బడినది. రూ. ఆహృతము
హృతి-న. హరణము. రూ. ఆహృతి.
హృదయము-న. 1. మనస్సు. 2. గుండె. 3. త
మ్ము. రూ. హృది. నమా. హృదయంగమము
మనసునకించినది.
హృదయాశువు-న. మంచినమస్సుగలవాడు.
హృద్యము-న. 1. మనసునకించినది. 2. మది
హితమైనది. [(హృషీక + ఈశుడు)విష్ణున
హృషీకము-న. ఇంద్రియము. నమా. హృషీకేశుడు
హృష్టి-న. సంకోషము.
హృష్టుడు-న. సంకోషి. (శ్రీ. హృష్ట.)

హే, హే

హేగ్గడి-వి. (హేడకుడు) అంతఃపురపుకావ
వాడు. రూ. హేగ్గడిడు. నమా. —కత్తె-ఆ
తఃపురపుకావలికత్తె. (పుం.—కాడు.)
హేచ్చరిక-తె. 1. ఆవధానము. 2. సూచన. రు
ఎచ్చరిక, ఎచ్చరము. క్రి. హేచ్చరించు, హేచ
రించు.
హేచ్చు-తె. 1. అధికమగు. 2. కృ. అధికప
రూ. ఎచ్చు. క్రి. హేచ్చిరిల్లు, హేచ్చిరిలు, హే
హేజిబు-హిం. 1. మంత్రి. 2. కంచుకి. [చ్చిల్ల
హేడుడు-న. 1. హేగ్గడి. 2. మూడుడు. ర
హేడకుడు. [క్రిరణము. 4. ఆయుధవ
హేతి-న. 1. అగ్నిశిఖ. 2. మంట. 3. సూ

హేతువు-న. కారణము.

హేమంతము-న. ఒకఋతువు, మంచు కాలము.

హేమము-న. 1. బంగారు. (వృశ్చ.లోహంతరముఁ గూడి వృద్ధిఁబొందునది.) 2. మృత్త. క్రి. హేమించు-బంగారగు. నమా. హేమకారుడు-అగ సాలెవాడు. హేమాద్రి-బంగారుకొండ, మేరువు.

హేయము-న. 1. రోత. 2. విడువఁదగినది.

హేరంబుడు-న. 1. విఘ్నేశ్వరుడు. (వృశ్చ. భక్తుల వృద్ధిఁబొందించువాడు.) 2. శౌర్యముచే గర్వించినవాడు.

హేరవళి-తె. పౌడవన్నెకోక. రూ. హేరావళి.

హేరామి-తె. హింపించుట.

హేరాళము-తె. అధికము.

హేల-న. 1. ధ్రువ నేత్రాదివికారములచేతకర్మగాఁ దెలియఁదగిన మనోవికారము. 2. తిరస్కా.

హేవాకము-న. 1. ప్రాధిమ. 2. తెలివి. [రము.

హేవిశంబి-న. మువ్వదియొకటవనంపత్సరము.

హేష-న. గుఱ్ఱపునకిలింత. రూ. హేషితము. హే

హేళనము-న. తిరస్కరించుట. [ష. క్రి. హేషించు.

హేళి-న. 1. సూర్యుడు. (వృశ్చ. పైనుండువాడు.)

2. ఆలింగనము.

హై

హైన్యము-న. హీనత్వము.

హైమనము-న. 1. మార్గశీరము. 2. మంచుచే గలిగినది. 3. బంగారుచే గలిగినది.

హైమము-న. 1. వేకువను మంచుచే గలిగిన జలము. 2. బంగారుచే గలిగినది.

హైమవతి-న. 1. పార్వతి. 2. గంగ. (వృశ్చ. హిమవంతునికూతురు.)

హైయగపీనము-న. తొలివాడు చిలికియెత్తిన అవు పెన్న లేక ఆవెన్నకాచిన నేయ.

హో, హో

హోంత-తె. పరిశ్రమము. నమా. హోంతకాడు;

—కారి-జెట్టి. [బంగారు పరిగచేర్చినపట్టు.

హోన్న-క. బంగారు, పొన్ను. నమా. హోంబట్టు-

హోము-తె. స్థూలము. రూ. ఒమ్ము.

హోయలా-తె. విలాసము.

హోరంగు-తె. —పై—

హోదము-న. వావ. (వి. ఓద.) [హోత్రి.

హోత-న. ఋగ్వేదము తెలిసిన ఋత్విక్కు. రూ.

హోమము-న. వేలిమి. [గంబ. అఱువదినిమునములు.

హోర-న. 1. అహోరాత్రము. 2. రాశ్యర్థము. 3.

హోరాట-తె. ఆదోపము.

హోరాహోరి-తె. ఆవిరామము.

హోళిగ-క. పోళి.

హోళిపండుగ-హిం. కామునిపండుగ.

హాసు-తె. 1. పొగసు. 2. ఒయ్యారము. రూ.

హావుసు. నమా. —కాడు-హాసుకలవాడు.

(ప్రీ. —కత్తె.)

హా, హా

హారము-న. మడుగు, లోతుగంపిటిపల్లము.

హానిష్ఠము-న. మిక్కిలి కుఱుచయైనది.

హాస్యము-న. 1. కుఱుచ. 2. పొట్టి.

హాదిని-న. 1. వక్త్రాయురము. (వృశ్చ. మ్రోయుచుండునది.) 2. ఏఱు. రూ. హాదిని. 3.

హాణియ-న. 1. సిగ్గు. 2. రోత. [మెఱపు.

హీ-న. సిగ్గు.

హీణము-న. సిగ్గునొందినది. రూ. హీతము.

హీణేరము-న. కురువేరు.

హోదనము-న. 1. నంతోషించుట. 2. నంతోషము.